

Opuscula

<https://hdl.handle.net/1874/328486>

Band gerepareerd Nov. 1959

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

Nº. 169

Hs.
4 B 5

280 (Eccl. 169, antea 294f.) Membr. fol. 181 ff. 2 col. 1493.

Richardus de Sancto Victore, Opuscula.

Fol. 1a. Incipit prologus m̃gri richardi canonici et prioris ad sanctum victorem apud parisins (sic) in tractatum eiusdem de sancta et indiuidua trinitate. Fol. 48b. Explicit liber sextus... de trinitate. Fol. 49a. Inc. prologus... in libro de statu interioris hominis post lapsum. Fol. 69b. Inc. liber... de exterminatione mali et promotione boni. Fol. 89b. Inc. liber... super Psalmum Afferte domino etc. Fol. 106b. Inc. prologus... super lectione Actuum Apostolorum Misit herodes rex etc. Fol. 120a. Inc. tractatus... de gradibus et perfectione caritatis. Fol. 127a. Incipit tractatus... de sacrificio David prophete, cet. Fol. 132a. Incipit tractatus... de multiplici pane sacrificij legalis. Fol. 134b. Incipit liber... de verbis Ysaie: In die illa nutriet homo, cet. Fol. 139a. Incipit sermo... de beato Gregorio papa. Fol. 142. Incipit prohemium... in librum de potestate ligandi atque soluendi ecclesiasticis a deo concessa. Fol. 151a. Inc. liber... de visione Nabugodonosor regis. Fol. 173b. Incipit tractatus... de visione Danielis quatuor bestiarum. Fol. 181b. Explicit tractatus, cet. per manus fratris Heermanni de Amstelredam ord. Carthus. domus noue lucis prope Traiectum feliciter A. d. millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio, altera die beati Mauricij ac sociorum eius.
„Pertinet ad Carthusienses prope Traiectum.”

280

Richardus de Sancto Victore, Opuscula.

Exstant omnia apud Migne, P.L., 196 passim, exceptis quae sequuntur:

Fol. 89b—106b: *Incipit liber eiusdem* [Richardi de S. Victore] *super Psalmum: Afferte domino*. Invenitur inter eiusdem Richardi *Adnotationes in Psalmos* (Ps. XXVIII), Migne, P.L. 196. 285—308.

Fol. 106b—120a. *Incipit prologus eiusdem* [Richardi de S. Victore] *de lectione actuum apostolorum: Misit herodes rex etc.* Non est Richardi de S. Victore, sed FULBERTI CARNOTENSIS *Tractatus in Acta*, XII. 1 (Migne, P.L. 141. 277—306).

Fol. 132a—134b: *De multiplici pane sacrificij legalis*. Inc.: *Carbonum et cinerum reliquiis*.

Fol. 134b—139a: *De verbis Isaiae: In die illa nutriet homo vaccam bouem et duas oves*. Inc.: *In die illa nutriet homo*.

Fol. 139a—142a: *Sermo de S. Gregorio Papa et doctore glorioso*. Inc.: *Glamane cesses*.

Hs. 280

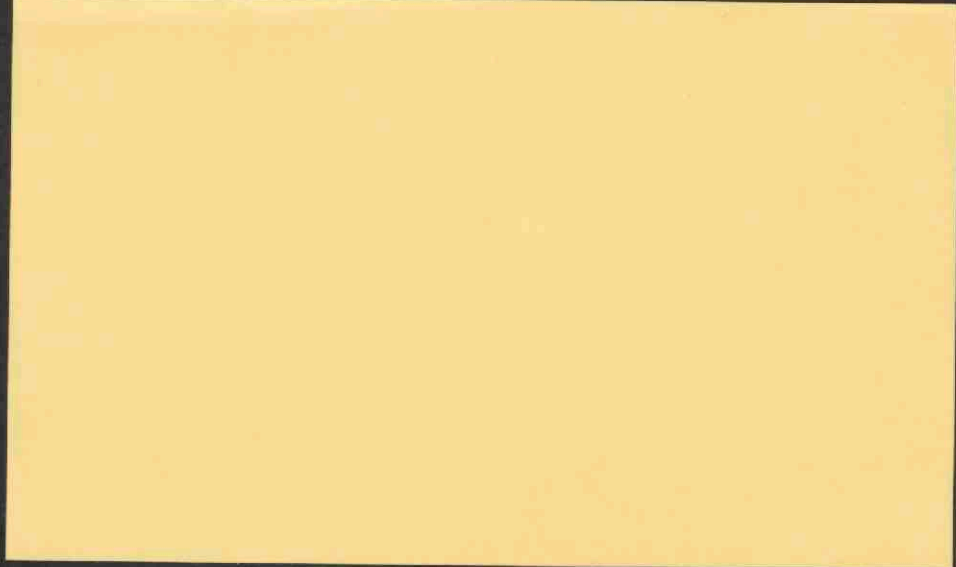
Behandeld met "Cire 212": mei 1990

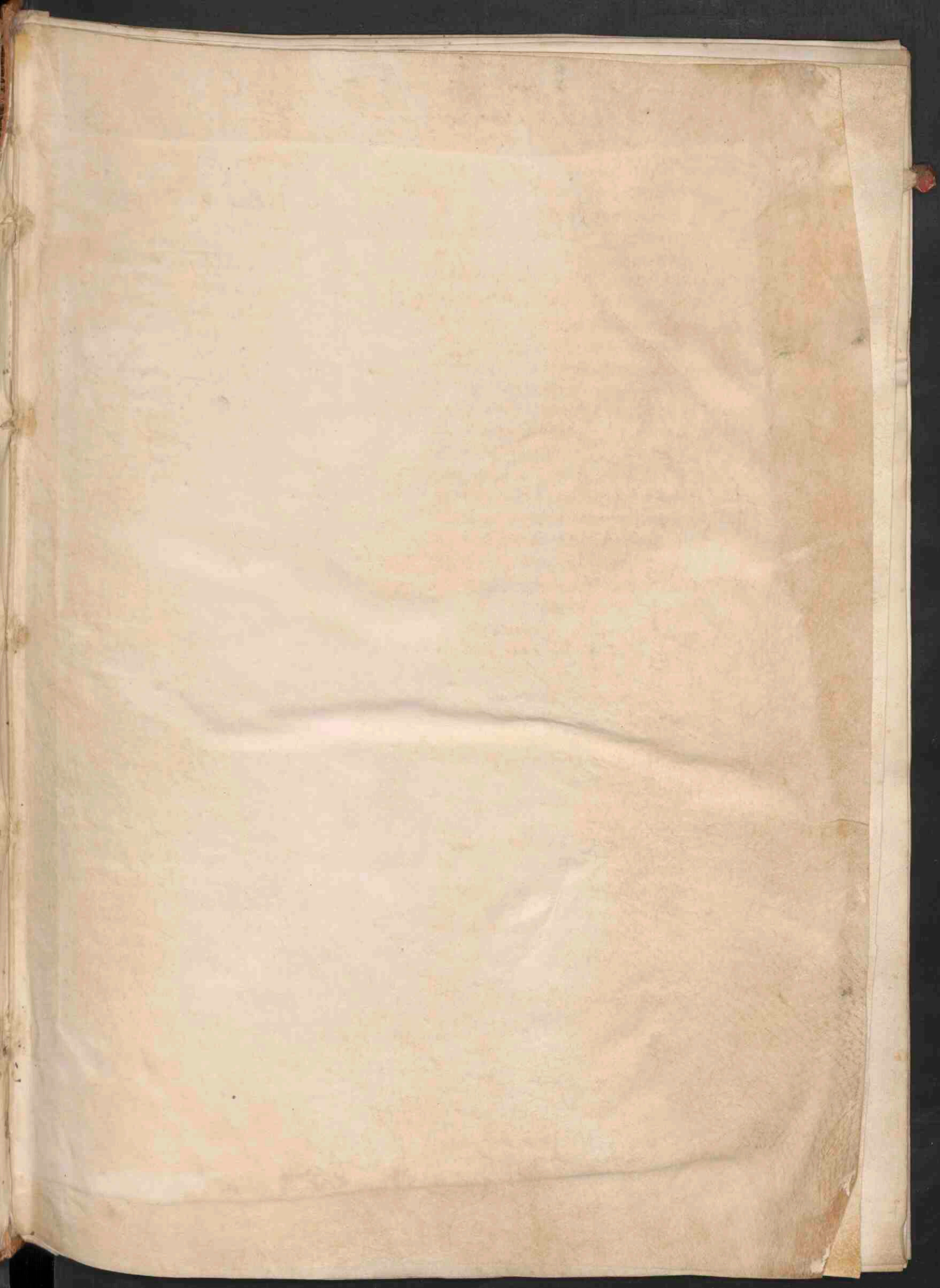
Hs. 280 (4 B 5)

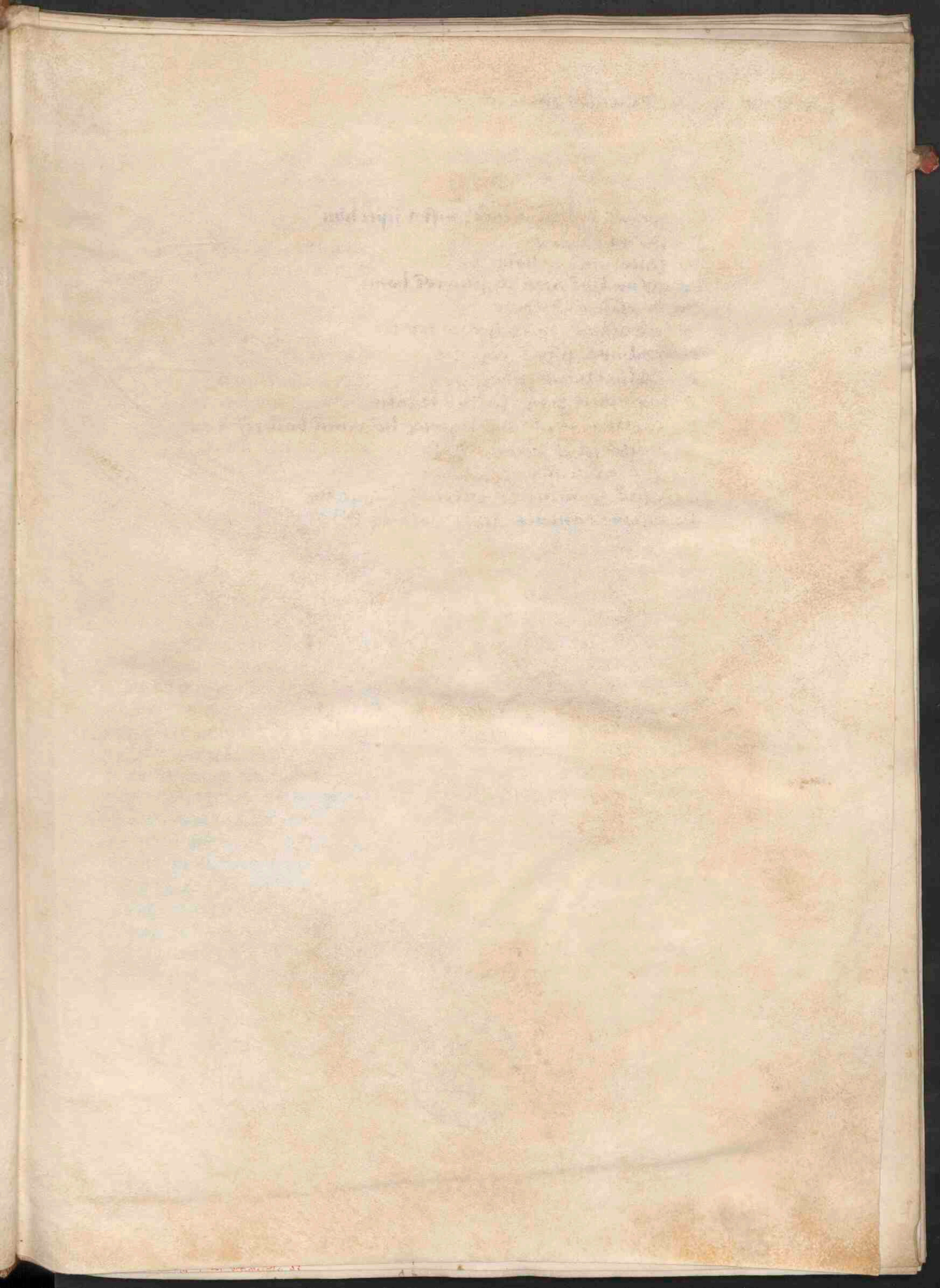
Andere dateringen:

fol. 48^v: 149±3

49^r: 148±7

Incipit prologus magistri richardi ca-
nonici et prioris ad sanctum victorem
apud parisiensium in tractatu eiusdem
de sancta et individua trinitate.

Huius mens ex fide vi-
uit: applica sententia e-
st simul et prophetica. Nam
et apostolus dicit quod propheta
predicat: quia iustus ex
fide vivit. Si sic est p-
mo quia sic est: debemus studiose cogi-
tare. frequenter retractare sacramenta
fidei nostre. Inne fide namque impossibile e-
st placere deo. Nam ubi fides non est: non
potest esse spes. Oportet enim acciden-
tem ad deum credere quia est: et inquirentibus
se remunerator sit. Alioquin que spes
esse poterat? Ubi autem non est spes: car-
itas esse non potest. Quis enim amet de-
um vel bonum sperare? Per fidem igitur
promouemur ad spem: et per spem perfici-
mur ad caritatem. Quidquid autem habue-
ro: si caritatem non habuerio: nichil mihi
prodest. Quis autem sit fructus caritatis:
audis ab ore veritatis. Si quis diligit
me diligetur a patre meo: et ego dili-
gam eum: et manifestabo ei meipsum.
Ex dilectione namque manifestatio: et
ex manifestatione contemplatio: et ex
contemplatione cognitio. Cum autem ipse ap-
paruerit vita nostra: tunc et nos appa-
rebitur ei ipso in gloria: et tunc filius
ei erimus: quod videbitur ei sicuti est.
Vides unde quo pervenit: vel quibus
gradibus ascendit: mediante spe et
caritate. de fide ad cognitionem divi-
nam: et per cognitionem ad vitam eternam.
Hec est autem inquit vita eterna: cognos-

cere te deum verum. et quem misisti ihesu
christum. Vita itaque ex fide: et vita ex
cognitione. Ex fide vita eterna: ex
cognitione vita eterna. Ex fide vita
illa qua interium vivimus bonum: ex cog-
nitione vita illa qua in futuro vi-
vemus beatum. Fides itaque totius boni fun-
damentum est atque fundamentum. Et studi-
olosos ergo in fide esse nos convenit: a
qua omne bonum et fundamentum su-
mit et firmamentum capit. Sicut
in fide totius boni indigebat: sic
in cognitione totius boni consummatur
atque perfectio. Peramus itaque ad perfecti-
onem: et quibus perfectum gradibus pos-
sumus pervenire de fide ad cognitionem:
satagam inquit possumus: ut intel-
ligamus quod credimus. Cogitemus
quid in humiliori cognitione studii-
erunt vel quousque profecerunt mundi hi
prophetae: et praebeat nos in hac parte imi-
tatores nos illis inveniri: quod cum notum
est dei manifestum est illis: teste ei
apostolo. quia cum cognovissent deum. non
sicut deum glorificaverunt. Cognito-
verunt igitur. Quid igitur nos facimus?
qui ab ipsis rimabilis vere fidei
traditionem accepimus? Amplius ali-
quid debet in nobis amor veritatis:
quod in illis potuit amor vanitatis.
Amplius aliquid nos in hijs posse
oportebit: quos fides dirigit. spes
trahit. caritas impellit. Parum igitur
nobis debet esse que recta et vera sit
de deo credere: sed satagamus ut datum
est quod credimus intelligere: ut ita
inquit fas est vel fieri potest: apprehende-
re ratione quod tenemus ex fide. Sed quod vivimus

si ad diuinitatis archana uicinus
mā caligat: ai oī pene in omēto
frenari cogitationū puluē sor-
deat. **E**xite de puluē ego filia
syon. **S**i filij syon sum? subleuē
illā dēplatois scalā erigamini.
assumam pēnas ut aquile quib?
uos possum? a tēnis suspendere
et ad celestia leuare. sapiam? que
celestia sūt nō que sup terrā. ubi
xps est ad dexterā dei sedēs se qua-
mur quo paulus pērauit. q̄ usq;
ad terciū celi secretū volauit. ubi au-
diuit archana illa q̄ nō licet hōi
loqui. **A**scendam? p̄ caput nrū:
nā ad hoc ascendit in celū. ut p̄uo-
caret et post se traheret desiderium
nrū. **X**p̄s ascendit: et sp̄s xpi desce-
dit. **A**d hoc xps misit nobis sp̄m
sūm: ut sp̄m nrū leuaret ad ip̄m.
Xp̄s ascendit corpe: nos ascendam?
mente. **A**scensio itaq; illi? fuit cor-
palis: nrā aut sit spūalis. **U**t qd
cū ascēsiōis nrē doctore atq; duc-
tore sp̄m exhibuit: nisi qz ascēsiū
nrū interi spūalem esse voluit?
Nā ad corpalem ascēsiōē illā
q̄ uetūta est in nobis ueniet ipse
corpāliter in ea carne quā assūp-
sit p̄ nobis: sedm illud. sic ueniet
q̄admodū uidistis eū emitem in
celū. **A**scendam? igit. spūaliter. ascē-
dam? intellectualiter: quo interim
nō licet corpāliter. **P**arū at nobis
eē debet ad p̄m celi secretū mētis
dēplatione ascendē: ascendam? de
p̄mo ad sedm: de secūdo ad terciū.
Contēplatiōē ascendētib? de visibi-

lib? ad inuisibilia. de corpālib? ad
spūalia. p̄mo occurrat cōsideratio i-
mortalitatis: sedō cōsideratio i-
corruptibilitatis: terciō cōsideratio et-
nitatis. **E**cce triplex regio: i-morta-
litas. i-corruptibilitas. et-
nitatis. **P**rima est regio sp̄s huām: sedā an-
gelici: terciā sp̄s diuini. **S**p̄s siquidē
huām? i-mortalitātē quasi quantā
sui i-mis hēditatē possidet. quā uul-
lo tpe. nulla diuinitate i-petū
amittere ualet: nā sp̄s cū oportet uel
uicē in glā uel diuine in pena. **N**ec
itaq; sp̄s quocūq; tēnis et tūcto-
rys actualiter inabit: q̄ semetip̄s
deserit et sub semetip̄m descendit.
Nihil g? aliud ei est ad p̄m celū
ascendē q̄ ad semetip̄m redire: et q̄
i-mortalitatis sūt et seipō digna
pensare et agē. **I**ncorruptibilitas
longe uis quidē sup seipm est. quā
interi possidere nō p̄t: sed qd interi
nō habz. uirtutū merito obtinē ualet.
Ad sedm itaq; celū est ei ascendē:
i-corruptibilitatis glām meritis dya-
re. **H**ac utiq; angelicus sp̄s quasi
hēditatio iure iā possidet: quā p̄e-
neratē sue merito ea additiōē obti-
nuit: ut de cetero i-petū amittere
nō possit. **T**erciū aut celū ad solā
p̄tinet diuinitatē: nā de eo sp̄m ē
qz ipse solus h̄tat et-
nitatē. **E**cce
uero oīa que ex tpe esse ceperunt: eo
ipso et-
nitatē habē nō possūt. quo
ab et-
no nō fuerunt. **S**ingulārē do-
nū et p̄e oib? p̄cipiū: usq; ad hoc
celū pēna dēplatois volare. et in-
tellectuales oculos eius iudys i-
figē.

Ad primum itaque celum actualiter ascen-
dit: ad secundum virtualiter: ad tertium
intellectualiter. Ad hoc itaque ultimum
celum spirituales viros spiritus christi subleuat:
quos releuatis gratie progatiua actus
altius pleniusque illustrat. Tunc
enim ad hoc celum spiritus subleuante attol-
luntur: quociens per contemplationis gratiam ad
eternorum intelligentiam promouentur. Pa-
rum itaque nobis esse debet que vana sit
de eternis credere. nisi detur et hoc ipsum
quod creditur: cum totis attestacione conuincatur:
nec nobis sufficiat illa eternorum noti-
tia que est per fidei solam. non apprehensam
et illam que est per intelligentiam: si nec-
dum ad illam sufficimus. que est per experien-
tiam. Hec in operis nostri prefatione pre-
misiimus. ut audis viros ad huiusmodi
studium attentiores redderetur. Magni
enim meriti esse putauimus in huiusmodi
creatio studiosos fore: etiam si non detur
ad ipsum quo tendimus per voto proficere.

Incipiunt capitula primi libri. Cap. primum

Quod rem notitiam triplici apprehen-
dimus modo: expiando. rationando. credendo

Quod nihil firmius tenet **Cap. secundum**
quod adstanti fide apprehenditur.

Quod de his agit in hoc opere **Cap. tertium**
non inducet auctores qui rationatores fuisse

Quod reuiter prelibat de **Cap. quartum**
quod in sequentibus agit. **Capitulum sextum**

Quod essentialiter omnis modus credendi potest
sub triplici distributione comprehendi **Ca. vii.**

Quod de illo credendi modo cum non est ab et-
erno et corpore non a semetipso. **Ca. octauum**

Quod de illo credendi modo qui est a semet-
ipso et corpore ab eterno. **Cap. nonum.**

Quod de illo credendi modo qui est ab eterno

qui iubemur doctrinis credere **Cap. quintum**

Quod modus agendi in hoc opere non rationatur:
auctores itaque

nec tamen a semetipso **Cap. x.**

Quod circa duos tamen modos qui
sunt ab eterno versatur tota operis

huius intentio **Cap. undecimum**

Quod de summa substantia quod sit a semetipso
et corpore et siue omni initio **Cap. xii.**

Quod item quod una sola substantia sit a semet-
ipso. a qua et acta omnia: et eadem
non nisi a semetipso habet totum quod habet

Quod de summa substantia sit idem **Cap. xiii.**
quod ipsa potentia. idem quod ipsa sapientia:
vnde et quilibet illarum est idem quod altera.

Quod de summa substantia non **Cap. xiiii.**
possit habere parem sicut in superiore.

Quod sit impossibile summa **Cap. xv.**
substantia proprie nature essentie habere

Quod de summa substantia sit idem **Cap. xvi.**
quod diuinitas ipsa: et quod deus non sit

nisi substantialiter unus **Cap. xvii.**

Quod item quod non sit deus nisi unus quod ab ipso
est omne quod est. quod non nisi a seipso
habet totum quod habet. quod idem sit quod ip-
sa potentia quod ipsa sapientia. **Ca. xviii.**

Quod deus sit impossibile vel ipsum
deum quod deo sit melius diffinire posse.

Quod de ipso non potest **Cap. xix.**

per intellectum attingere aliquid melius deo
multo minus humana cogitatio.

Quod inuestigantibus et **Capitulum xx.**
disputantibus de deo quod soleat esse

quod maxima propositio. et velut quantum
tota animi conceptio. **Capitulum xxi.**

Quod deus sit summe potes ut etiam
sit omnipotens **Capitulum xxii.**

Quod deus sit sapientia sic sit summa ut
sit usqueque perfecta **Cap. xxiii.**

Quod deus sit sapientia dicitur alia
adhuc ratione confirmat. **Cap. xxiiii.**

Confirmat eade roe q̄ sup̄ius
 dñi est de diue potēcie plenitudine.
Quod nō possit ops **Capitulum xxi.**
 esse nisi vnus solus et qd̄ s̄sequēs
 est nec de⁹ n̄ vn⁹ **Expliciūt capitula.**
Iuripit liber p̄m⁹ m̄grī richardi de
 sancto victore de trinitate.
Quod rerū noticiā triplici apprehen-
 dūm⁹ modo. sc̄z expiēdo. ratiōni-
 nando. credēdo. **Capitulum p̄mū.**
Ad sublimiū in-
 telligentiā mētis
 sagacitate ascen-
 dere volum⁹: ope-
 precū est p̄mū
 nosse quib⁹ modis rerū noticiā
 apprehēde solē. Rerū itaq; no-
 ticiā in fallor nō triplici apprehē-
 dūm⁹: nā alia expiēdo p̄bam⁹:
 alia rōtinando colligim⁹: aliorū
 certitudine credēdo tenem⁹. Et
 t̄paliū quidē noticiā p̄ ipsā expi-
 entiā apprehēdūm⁹: ad eternoz
 vō noticiā non nō rōtinando.
 verūciā credēdo assurgim⁹. Nā
 quedā ex hys que credē inbēnim⁹
 nō modo sup̄ roē. verūciā oīa
 hūānā rōē esse vident⁹: n̄ p̄fūda
 et subtilissima indagatiōe discu-
 riant⁹: v̄l potius diua reuelatiōe
 manifestent⁹. In hor itaq; cōgruē
 v̄l assignatiōe magis iūti solē
 in⁹ fide q̄ rōtinatiōe. aucte po-
 tius q̄ argumētatiōe: iuxta illud
 p̄phē. **N**isi credideritis: nō intelli-
 getis. **H**oc in hys v̄bis diligēt
 attendendū videt⁹: qz corū quidē
 intelligētia in hac nobis aucte

nō quāliter sed cōditionalitē negā-
 da p̄ponit⁹: cū dicit. n̄ credideritis nō
 intelligetis. Nō q̄ debet excitatos
 sensus hūtes. de talū intelligētia
 opanda despare: dū tū se sentiat
 firmos in fide. et p̄ oīa p̄bate constā-
 tie in fidei sue assertiōe. **Q**uidē
 firmius tenet q̄ qd̄ m̄tā fide apphen-
Sed hoc in hys dicit. **Capitulum scđm**
 sup̄ modū mirabile: qz q̄t
 q̄t veraciter fideles sum⁹. nichil cer-
 tius nichil cōstantius tenem⁹: q̄ qd̄
 fide apprehēdūm⁹. Sūt nāq; p̄b⁹
 etiā celitis reuelata. et tā multis
 et tā magnis tā miris signis vel
 p̄digijs diuinit⁹ cōfirmata. ut gran-
 dis videat⁹ esse cōfidentie in hys vel
 aliquitū dubitare. Iunūcia ita-
 q; miracula et talia que nō n̄ diui-
 nitus fieri possūt. in hui⁹ modū nob̄
 fide faciūt et dubitare non sūnt.
Vtūm itaq; in eoz attestatiōe seu
 etiā cōfirmatiōe signis p̄ argumē-
 tis. p̄digijs pro expiētis. **V**tūā
 attenderet iudei. **V**tūā anāditeret
 pagani cū quita cōfide seuitate pro
 hac pte ad diuinū iudiciū potēim⁹
 accēdere. **N**ōne cū oī cōfidentia deo
 dicē poterim⁹: dñe si error est. a te
 ipso recepti sum⁹. **N**am ista i nob̄
 tantis signis et p̄digijs cōfirmata
 sūt et talib⁹ q̄ nō n̄ p te fieri possūt.
Certe a sume sc̄itatis v̄ris sūt no-
 bis tradita. et. **S**ūma et attestatiā
 attestatiōe p̄bata: tēpō coopante
 et sermone cōfirmate. sequētib⁹
 signis. **H**inc vtiq; est q̄ p̄fā fide-
 les paciores sūt mori p̄ fide: q̄ fide

n̄p q̄d̄ **N**isi credideritis
 intelligetis **Capitulum xxi.**

abnegare. Nichil enim paulo dubio
firmius tenet: quod quod constanti fide
apprehendit. *Quod de his agit in h.
ope quod iubem. de etiam arte. Cap. in.*

Ad eorum itaque noticiam de quibus
recte dicit nobis. si non cre-
dideritis non intelligetis. oportet per
fidem quidem intrare. nec tamen in ipso sta-
tum introitu subsistere. sed spiritus ad in-
teriora et profundiora intelligentie prope-
rare et cum omni studio et summa dili-
gentia insistere. ut ad eorum intelligen-
tiam que per fidem tenemus quotidianis
invenietis proficere valeamus. In horum
plena notitia et perfecta intelligentia
vita obtinet eterna. In hac sane ac-
quisitione summa utilitas: in eorum de-
ploratione summa iocunditas. Hec sunt
summe divitie: hec sepius deliciae.
In horum gustu intima dulcedo. in
eorum fructione infinita delectatio.
De illis itaque propositum agere in hoc
ope: que iubemur ex catholice fidei
regula non de quibuslibet. sed de eternis
credere. Nam de receptionis nostre
sacramentis ex tempore factis que credere
iubemur. et credimus nichil in hoc ope
intendimus. Nam agendi modus
aliter in his: alius vero in illis.
*Modus agendi in hoc ope non tam aucto-
ritates inducere quam rationum illic.*
Erit itaque iterum Cap. quintum.
Cum in hoc ope ad ea que cre-
dimus inquit dominus dederit. non modo
probabiles. verum etiam veritatis rationes
adducere. et fidei nostre documenta veri-
tatis enodatione et explanatione
condere. Credo namque sine dubio. qui

ad quorumlibet explanationem que necesse
est. esse non modo probabilia. immo etiam
veritatis argumenta non deesse. quibus illa
interius coniungat mentem industriam late.
Quia que ceperunt ex tempore esse per benepla-
cito conditoris possibile est esse. possibili-
le est non esse. unde et consilio eorum esse non
tam rationando colligitur. quam expiando
probatur. Que vero eterna sunt omnino non
esse non possunt. sicut namque non fuerunt.
sic certe namque non erunt. immo semper sunt
quod sunt. nec aliud nec aliter esse possunt.
Videtur autem omnino impossibile de naturam
esse: naturam ratione care. In non est autem
autem huiusmodi rationes de profundo et late-
broso nature sinu elice: et videntur de
itino quodam sapientie secretario cunctas
in ratione deducere. Multi ad hoc minus
dignus: multi ad hoc minus idonei:
multi in hoc minus studiosi. Quod spiritus
si fieri potest per oculos habere debemus:
vix vel raro cogitamus. Cum quilibet quod
studio. quanto vel desiderio debemus illi
incubare negotio. illi inhare spectacu-
culo: de quo pendet saluator omnium
summa beatitudo: Credo autem me non
nichil fecisse. si detur michi mentes
studiosas in huiusmodi negotio vel
modicum adiuvaré: et ad tale stu-
dium tepidas mentes meo studio pro-
vocare. Brevis prolibat de quibus
in sequentibus agit. Cap. quintum.

Legi frequenter quod non sit deus
unus: quod sit eternus iterumque immensus.
quod sit opus et omnia dominus: quod ab ipso est
omne quod est: quod ubique est et ubique totus
non per partes divisus. Legi de deo meo
quod sit unus trinus: unus substantialiter: sed

personaliter triu. **H**ec oia legi: sed
unde hec oia pben? me legisse no
meui. **L**egi q in diuitate vera no
sit i vna sba? q in unitate sbe plu
res sint psonae. singule a singulis
ceteris proprietate distincte: q sit
ibi psona q sit a semetipso no ab
alia aliqua? q sit ibi psona que
sit ab vna sola no aut a semetipso:
q sit ibi psona q sit a psona ge
nuna non at ab vna sola. **C**oti
die audio de tribus q no sunt tres et
in sed vnus etius: q no sunt tres
iurati nec tres iuuenti: sed vnus
iuratus et vnus iuuentus. **A**udio
de tribus q no sunt tres oipotentis:
sed vnus ops. **A**udio nichilominus q
no sunt tres dy. sed vnus est deus: no
tres dii sed vnus est dñs. **I**uuenio
q pater no sit factus nec genitus:
q filius no sit factus sed genitus:
q sps scs no sit factus nec genitus
sed pcedens. **H**ec oia frequenter au
dio vl lego: sed vñ hec oia pben
me legisse no recolo. **H**abundat in
hys oibus auctes: sed no eque et
argumentacões. **I**n hys oibus expi
mentis desunt: argumenta rursus.
Puto itaq me no nichil fecisse. si
supius iā dixi. si in huiusmodi stu
dio studiosas mentes potero vel
ad modicum adiuuare: et si no det
posse satisfacere. **E**t vniuersalis ois
modus cendi pt sō tēplici distributioe
Ut igit plane xphendi. **C**ā. vi.
et pspicue veritatis solido et
velut immobili fundamento iustat?
inde rōtinacōis nre ordo inuicū su

mat: ubi nemo dubitare valeat
vel resistere psumat. **O**mne qd est
vl esse pt: aut ab etno habet esse
aut ee cepit ex tpe. **I**te omne qd est
vl ee potest. aut habet ee a semet
ipso: aut habet ee ab alio q a semet
ipso. **V**niuersaliter itaq oē ee tēpli
ci distinguit rōe. **E**rit em ee cuiq
existeti aut ab etno et a semetipso.
a cōtrario nec ab etno nec a semet
ipso: aut mediate int hec duo ab
etno quidē nec tñ a semetipso. **N**ā
illud qdū qd hinc tñno mēbro vi
det cōfessio rñdere. nullo mō ipsa
natura patit esse. **N**ichil ei oino
pt esse a semetipso q no sit ab et
no. **Q**uidqd em ex tpe ee cepit. fu
it qñ nichil fuit. **S**z qñ nichil fuit
oino nichil habuit. et oino nichil
potuit. **N**ec sibi ergo nec alteri de
dit ut ee vl aliqd posset. **A**liquin
dedit qd no habuit. et fecit qd no
potuit. **H**inc igit collige q sit im
possibile ut aliqd oino sit a semet
ipso qd no sit ab etno. **E**rr g qd
supius iam dixim? manifestā rōne
colligim? qz oē ee tēplici dicit rōe.
De illo cendi mō qui no est ab etno
et corpō nec a semetipso **C**ap. vii.
Ab illo itaq rēu gñe incipe
debem? de quo nullo mō
dubitare possum? et illa que p
experiētiā nouim? rōtinādo colli
gere: qd de hys q sup experiētiā st
oportet sentire. **D**e illo sane cendi
mō qui no est ab etno. et corpso
vtiq iuxta pōictā rōem nec a se
metipso: cotidiano et multiplici

4

artificium experimento. Incessanter
videmus alia scire, alia succedere:
et quod prius quidem non erat in actum
ponere. Hoc in hominibus: hoc in animalibus
incessanter videmus. Idem in ar-
bustis et herbis cotidianis probamus
experimentis: quod in operatione naturae
idem videmus in operibus industrie.
Quod igitur inuisa sunt quae ab aeterno non
fuerunt: cotidianam experimenta latere
non sinit. Superior autem ratio inuenit quod
quod ab aeterno non fuit, a semetipso
esse non possit: alioquin a parte diuina
tunc quod aliqui sibi ipsi inueniendi
reddidit sub illo instanti quod nichil ha-
buit, quod nil potuit: quod quod sit omnino
impossibile sane in mentis hominum nulla
tenetur potest latere. Quia itaque illa quae
esse ceperunt ex tempore, constat illud esse
hunc quod non est ab aeterno: et eo ipso
ut iam deum esse nec a semetipso.
Ecce de illo cendi modo iam diximus
de quo dubitare non possumus: ut
pote illud quod usu cotidiano proba-
mus. *De illo cendi modo qui est a semetipso
et eo ipso ab aeterno. Capitulum*
Sed nunc de illo cendi modo
modo qui est a semetipso, et
eo ipso quidem est ab aeterno: nam si
nichil a semetipso fuisset: non esset
omnino vnde ea existere potuisset quae
sunt esse a semetipsis non habuit nec
hunc valent. Conuenit igitur aliquid
esse a semetipso, et eo ipso ut iam
deum esse etiam est ab aeterno, alioquin
fuit quod nichil fuit, et tunc quidem
futurorum nichil futurum fuit: quod quod
sibi vel alijs inueniendi daret

vel dare potuisset tunc omnino non fuit:
quod quod falsum sit ipsa euidencia ostendit.
et rerum existentium experientia diuicat.
*Sic sane ex illis quae videmus rationem
colligimus, et ea esse quae non videmus:
ex transitorijs eterna, ex mutabilibus su-
perinmutabilia, ex humanis diuina. In-
uisibilia ei dei a creatura mundi
per ea quae facta sunt intellectum conspiciuntur.*
*De illo cendi modo qui est ab eterno,
nec tamen a semetipso. Capitulum nonum.*
Huic autem aliquid esse ab aeterno
quod tamen non sit a semetipso
ueniri videatur impossibile quasi sit
necesse causam seipsum praecedere, et hoc
quod de alio est suo principio seipsum succe-
dere oportere. Certe et in diuis solis
de sole praedit et de illo origine tra-
hit, et cum soli coeuius existit ex quo
eum fuit de se in diuis produxit, et sine
radio in illo tempore fuit. Si igitur lux
ista corporalis habet radio coeuium si-
bi: aut non habeat lux ista spiritualis
et inaccessibilis radio sibi coeuium.
In natura creata legimus, quid de
iura creata periculis vel estimare
debeamus. Videmus cotidie quod nec
ipsi operatione existentia existentia
ponat, et existentia de existentia pre-
dit. Quod igitur. Quod in illa super-
cellenti natura operatio nec nulla
erit, aut omnino nichil potit. Quod
nam natura illa quae naturae in-
fructum fecunditatis donauit, in se
omnino sterilis permanebit, et quod alijs
generatione tribuit, nunquam sine gene-
ratione et sterilis erit. Ex his itaque
videtur probabile quod in illa supercellenti

li incommutabilitate sit aliqd' esse
qd' non sit a semetipso et fuit ab
etno. *Et sup hoc apliori et effica-
tiori rōe suo disputabitur loco.*

*Et circa duos tñ modos q' sūt ab
etno v'sat' tota hui' op'is intentio.*

De gemino itaq; *Caplin. x.*
Secūdi mō q's dixim' ēē ab
etno intendim' agē in hoc ope
et de hys q' ad huiusmodi cōsidera-
tione vident' p'tinē. nā de cōsidera-
tione rerū t'paliū. de hys videlicet q'
p'tinet ad tertiū modū nichil ita
intendim'. si q'tū eoz cōsideracōes
ad etnoz iustigationē necessaria
v' utile cōp'bam'. Sicut enim ex
aplo habem' ut sup' iā dixim'
inuisibilia dei p' ea que fca sūt i'tel-
lecta cōspiciuntur. Quocirca igit' p'
visibilium speculationē ad inuisibi-
liū cōtemplationē assurgim'. qd' ali-
ud q' quantū velut scala erigim'
p' quā ad ea que sup' nos sūt mēte
ascendim'. Iude est q' in hoc trac-
tatu oīs rōnatiois mē p'cessus
iniciū sumit ex hys q' p' expien-
tiā nominim'. Ad igit' in hoc ope
de etno dicit' est ex intētiōe. qd' vō
de t'paliib' ex occasione. Nam nā
tori' op'is intētiō v'satur cō illos
duos cēndi modos q' sūt ab etno.

*De sūma s'ba q' sit a semetipā. et
cōpso ab etno et sine oī initio.*

Nūc igit' latius *Caplin. xi.*
de illo ēē qd' est a semetipō
vū vti iā dāū est constat ipm' ēē
ab etno. illud at' cōtūmū est. et
vnde ut credo nemo dubitare p't

q' in tanta multitudine rerū exis-
tū et tā multiplici d'rā graduū ēē
oporteat aliqd' sūmū. Sūmū vō
omū dicim'. quod nichil maius. nic-
hil est melius. Absq' dubio at' meli-
or est natura rōnalis q' nā mōna-
lis. Oportet itaq; ut aliq' s'ba rō-
nalis sit omū sūma quō at' cōstat
in hac rerū vniūitate sūmū locū
tenē: non p't hoc ipm' qd' est a suo
inferiori accepit: oportet igit' ut aliq'
s'ba existat q' vtrūq; habeat: et sū-
mū videlicet locū tenē et a semetip-
sa esse. Rā sicut sup' iā dixim'
atq; p'bauim': si nichil ēē a sem-
ipso: nichil ēē ab etno: et tūc q'd'
nulla rerū origo: nulla rerū esset
successio. Cōtinuat itaq; rerū expta-
tiō cōtūa aliquā s'bam esse oport-
tē a semetipā. Nam si nulla a se-
metipā ēē: nullū eoz omū foret
q' aliunde originē trahūt: et a sem-
ipsis esse nō p't. P'tinet itaq; illa
s'ba que nō est nī a semetipā: p'tius
mag' ad illud ēē qd' est ab etno et
sine oī initio. Item q' vna sola s'ba
sit a semetipā a qua et cēta oīa
q' nō nī a semetipā habz totū qd' habz

Sed illud qd' de sūma s'ba. *xij.*
dāū est: adhuc apliori rōe
p'bari p't. Illud at' certū est q' in
tota rerū vniūitate nichil ēē p't
nī possibilitatē cēndi ul' a seipso
habuerit ul' aliunde accepit. Ad cū
esse nō p't: omū nō est. Et igitur
aliqd' existat: oportet ut ab cēndi
potentia posse ēē accipiat. Ex cēn-
di itaq; potentia ēē accipit. oē qd'

in rerū vniuersitate subsistit. Si ex
ipsa sit oīa: nec ipā quidē est nī a
semetipsa: nec habet aliqd nisi a
semetipsa. Si ex ipsa sit oīa: igit
oīs eētia. oīs potētia. oīs sapiā.
Si oē esse ab illa est: ipsa sūma
eētia est. Si ab illa omē posse:
sūme potēs est. Si oē sapere: sūme
sapiens est. Est cū ipossibile mai
aliqd dare q̄ hīc. Sapiā quidē a
possidente tota p̄t dari: sūl a dāe
tota retineri: sed maiore sapiām
q̄ habes oīno ip̄tū non vales.
Sūme sapientē itaq; ē oportuit:
vū oīs sapiā originē trahit. Sed
ubi sūba rōnalis nō est. sapientia
oīno inesse nō p̄t: soli cū rōnali
sūbe p̄t sapiā ielle. Est itaq; rōna
lis sūba et oīm sūma: cui iest sū
ma sapiā. Est inq; oīm sūma:
a qua est oīs eētia: oīs vtrq; tā
rōnalis q̄ irōnalis nā. Nō itaq;
aliud est eēdi potētia: q̄ sūma
sūba. Que igit nō est nī a semetipā:
sūma quidē sūba: q̄ nō est aliud ali
qd q̄ ipā eēdi potētia. Cōstat
itaq; q̄ a sūma siquidē sūba est oē
qd est. Sed si ab ipsa sit oīa: p̄ter
illā solā nulla est a semetipā. Et
si ab ipsa est oē esse: oē posse. oē
hīc: p̄culdubio a semetipā habz
totū qd habet. Recte igit hīc sūba
p̄mordialis dīat: a qua oē qd est
p̄mipiū et originē sortit. *Et sūma
sūba sit idē qd ipā potētia. idē qd ipā
sapiā vū et q̄libet illarū est idē.*
Nūc illud qd altera. Cap. xij.
cōsiderem⁹ qd iam dāū est.

q̄ sūma sūba sūme potēs est: sed
illud certissimū est. qm hoc ipsum
q̄ sapiēs est de ipsa sapiā: p̄batū
est autē q̄ totū qd habet nō nisi
a semetipsa habz. Ut igit habeat
nō nisi a semetipā qd habz de ipsa
potētia: qd habz de ipsa sapiētia:
nec est ut ille oīno nō sint aliqd
aliud q̄ ipsa. Alioquin que sūme po
tētia atq; sapiā potēs v̄l sapiēs
esse nō valet. qd ab ipsis habet nō
tam a se q̄ aliud habet. Cōsequēs
at est qm si vtrq; illarū est idē
qd sūma sūba: q̄libet illarū est idē
qd altera. *Et sūma sūba nō possit
hīc parē sūit nec supiorē. Ca. xij.*
Hoc at in loco nūc illud sūge
attendendū est: q̄a si sūba hoc
ipm qd sūma potētia est diuersa
aliqua sūba idipm esse nō potest:
alioquin diuise sūbe eēt vna et vna
diuise: qd est vtrq; oīno ipossibile.
Sed dicis ad ista fortassis. Quid
si p̄t diuise aliq sūba sūmā p̄tatem
hīc: et si nō possit sūma potētia
esse: Nōne cōpotētes eēt: si abe
sūmā p̄tatem habuerit? Absq; du
bio et incūctanter affirmo: q̄ si q̄
earū sūmā potētia hīc nō potest:
et eē non p̄t: equipotēs ei nō est q̄
vtrūq; potest. Ex pte oīa posse et
ex pte nō posse qd alteri ex toto ē
ipossibile: hoc nō est de potētie
ip̄i plenitudinē: sed de ei p̄ticipati
one gaudere. Multo at est maius
multoq; excellētius magne alie
rei hīc plenitudinē: q̄ obtinē p̄ti
cipationē. Ex hīs igit apte colli

giam. q̄ p̄mordialis s̄b̄a nō potest
h̄c̄ p̄are: sicuti ex sup̄iorib⁹ patet:
nō posse h̄c̄ sup̄iorem. *Et sit ip̄ossi-
sūma s̄b̄a p̄p̄e n̄e consortē habere.*

Substantie itaq; *Capitulum xv.*
p̄mordiali videt̄ n̄aliter in eē
oib⁹ p̄esidē: et p̄are ul' sup̄iore h̄c̄
nō posse. Qd̄ cū inest s̄balit̄ absq;
dubio et n̄aliter. Ex eo n̄aq; q̄ ip̄a
p̄mordialis s̄b̄a idē oīno q̄ sūma
potētia est. n̄aliter ei inest q̄ sūme
p̄t̄ ul' q̄ potentiorē ul' capotentem
h̄c̄ nō p̄t̄. Vidēam⁹ igitur si vel
īferiorē possit h̄c̄ p̄p̄e natūe d̄ortē.
*Et quō quēso q̄uis s̄b̄a p̄mordiali
cēntia īferior equalis esse poterit:
si n̄aliter illa et cōe habuerit q̄ pa-
rē ul' sup̄iore h̄c̄ nō possit. Iuxta
hoc erit vnaq̄lib⁹ altera p̄mo vna
quēq; scip̄a sup̄ior et īferior: maior
ul' minor. Est igit̄ ip̄ossibile p̄mor-
diale s̄b̄am p̄p̄e n̄e d̄ortem habere.*

*Et sūma s̄b̄a sit idē qd̄ d̄initas ip̄a
q̄ d̄s nō sit n̄ s̄balit̄ vn⁹. Cap̄ xvi.*

Iuxta sup̄iore d̄isputatiōe iā pro
certo tenem⁹ q̄ a sūma ⁊ sola s̄b̄a
est oē qd̄ est: et q̄ a semetip̄a hab⁹
totū qd̄ habet. Si ab ip̄a sit oīa:
igit̄ et d̄initas ip̄a. Si vero illā
alteri dederit nec sibi retinuit: sup̄i-
orē habet: que iuxta q̄ sup̄i⁹ p̄ba-
tū est h̄c̄ nō valet. Cōstat itaq;
illā sibi retinuisse simul et habē.
Deus at̄ est qui d̄itate hab⁹ ⁊ hoc
ip̄m q̄ d̄⁹ est ex d̄itate habet. sed
si sūma s̄b̄a hocip̄m q̄ d̄⁹ est hab⁹
ex d̄initate sua que nichil habet
nisi a semetip̄a. d̄itas nō aliud

aliqd̄ est q̄ sūma s̄b̄a. Nō igit̄
potuit aliter alicui s̄b̄e dare nō d̄i-
cā ut d̄itate habere: sed ut ip̄a
d̄itas esset. Alioq̄ ip̄ossibile est
esse p̄are habē. Hinc igit̄ colligi-
tur q̄ vera d̄initas est in v̄nitate
s̄b̄e: et v̄ia s̄b̄e v̄nitas in ip̄a d̄ini-
tate. Nō est itaq; d̄⁹ n̄ s̄baliter
v̄nus. *Et nō sit deus nisi vn⁹.*

*Ab ip̄o est oē qd̄ est. q̄ nō n̄ a se h̄c̄ totū
qd̄ hab⁹. q̄ idē sit ip̄a potētia qd̄ ip̄a sapiā*

Audi nūc q̄ de facili *Ca. xvij*
p̄bare possum⁹ q̄ nō sit d̄⁹
n̄ vn⁹. Ex eo q̄ nichil habet nisi
a se: stat q̄ d̄itas ip̄a nō ē aliud
aliqd̄ q̄ ip̄e: nec cōicat h̄c̄ aliud
q̄ a seip̄o: qd̄ hab⁹ ex d̄initate.
D̄initas itaq; ip̄a ā erit in d̄ica-
bilis qd̄ d̄sequēs est. si nō est deus
n̄ vn⁹. Si at̄ aliquib⁹ cōis facit.
cōis v̄tiq; erit et s̄b̄a illa q̄ non est
aliud q̄ d̄initas ip̄a. sed s̄b̄a v̄na
nō p̄t̄ ēē cōis pl̄ib⁹ s̄b̄at̄ijs: alioq̄
v̄na eadēq; s̄b̄a esset pl̄ies ⁊ pl̄ies
v̄na: qd̄ q̄ falsū est. rō latere non
sunt. Si v̄o dicat̄ esse cōis pl̄ib⁹
p̄sonis iuxta illud qd̄ d̄cū est. erit
eis v̄tiq; cōis et s̄b̄a illa q̄ nō est
aliud q̄ d̄itas ip̄a. Iuxta h̄ uti-
q̄ erūt in d̄initate v̄na pl̄ies p̄-
sone: sed nō n̄ v̄na s̄b̄a. Hinc igit̄
v̄na tū sine pl̄ies p̄sone dicat̄
ēē in v̄na d̄initate: nichilomin⁹ nō
erit d̄⁹ n̄ s̄baliter vn⁹. Solus v̄tiq;
et vn⁹ d̄⁹ est a semetip̄o et coip̄so
ab eīno. et iuxta qd̄ de sūma s̄b̄a
q̄ nō est aliud q̄ ip̄e p̄batū est. ab
ip̄o est oē qd̄ est. et a semetip̄o h̄c̄

totū qd' habet. et ipse idem ipm est
qd' ipsa potentia. qd' ipsa sapiā.
*¶ Quid sit impossibile ut ipm deū qd'
deo sit melius diffinire possit. Ca. xviii.*

S itaqz dei sapiā et dei pote-
tia unū et idem sūt p oīa:
nichil pfectis. nichil estimatiōis
dphendit ab una qd' sub eadē ite-
gritatis mēsurā nō dphendit ab
alia. Nichil itaqz maius. nichil
utiqz melius est in ei' nolle q' in ei'
potere. eo ipso in eius ēē. qz nō est
aliud aliqd' eius posse q' ei' esse.
*¶ Quid igit' optimū qdqd' pcpim
ab ei' sapiā dphendit ut diffini-
tur: totū hoc iuxta eandē integritatis
plenitudinē ab ei' potentia dphendit:
totū in ei' essentia dcludit.*
Nam qntū ad pfectis auluen si
aliqd' p intelligentiā attinget qd'
p efficacitā dphendē nō posset: iā
se pauldubio magnificētius p sa-
pientiā q' p potentia extenderet:
et tūqz una eadēqz sba et seipsa ma-
ior et seipsa minor. Nam dei quā-
sba cū nichil sit aliud q' ei' potentia
ut sapiā: si se latius p sapiāz q'
p potentia extenderet. si se p illā q' p
istā latius extenderet potuisset: esset
utiqz una eadēqz sba potētie dparatione
seipsa p sapientiā maior. et eadē
ipsa sapiē dparatione sese utiqz p po-
tentia minor. Nichil igit' deo ma-
ius nil utiqz melius ut ab ipso deo
p diffiniri: ut p intelligentiā attingi.
*Si deus ipse non p' p intellectu
attingit aliqd' melius deo. nilto min'
huāna cogitatio. Caplin xix.*

S utiqz nichil qd' deo pfectius
sit. potest p intelligentiā cape-
sā diuina: qnto min' aliqd' deo
maius aliqd' deo melius exogita-
re p' sapiā huāna. Na qd' huāna
cogitatio p intellectu capet: diuina
intelligentiā latere nō posset. De-
mentie gen' est credere hoīem sup
id qd' est deus cogitatioē posse at-
tendere: qui nec hoc ipm qd' deus est
p' ulla investigatione attingere.
Qnto itaqz melius qnto est pfect-
tius qd' huāna cogitatio attingit:
tāto ad id qd' de' est vicinius acce-
dit: nec tū ptingit. *Inuestigatib' et
disputatib' de deo qd' soleat ēē q'
maxia ppositio. et velut quedā cois
anymi dceptio. Caplin xx.*
Contingit itaqz videri q' quada-
dote nature: q' aucti pene tā eru-
diti q' min' eruditi solet h'ē faili-
are et q' p regula tenē: deo videli-
q'q' optimū iudicat incautanter
attribuē: et qd' q' dā de hac regula
p'pica ratio dōcūdo nō docet:
sine dubietatis abiguo denotio
p'luadet. Hinc est q' ipm deū mē-
tū. et mē incommutabile sūme sa-
pientiē oīpotentē indubitātē aff-
mat: etiā illi qui quō idipm pro-
bare possunt ignorāt. Est itaqz
eruditus velut maria pposita ppo-
sitiō: est auctis in coe velut cois
anymi dceptio: deo attribuē q'q'
altius attingit huāna estimatio.
Ex hoc cōtitudis solido et velut iū-
me vitatis fūdamēto. sūmi etiam
ingrī passim quidē disputationis

huc inuicem sumunt: cum de diuinis ppe-
tatibus altius et agustius differre
intendunt. *Quod deus sit summe potes
ut etiam sit oipotens. Capitulum xxi.*

Quod deus summe potes existit.
Satis quidem ex superioribus constat.

Sed quoniam adhuc potest vtrum inde dicatur
summe potes: quod nemo in potentia
eo superior sit: an sit sit summe potes
ut omnia possit et veraciter omnis sit.

Sed si oipotentem diffitemur: maior ali-
quid deo iam posse cogitare conuincimur.
Maius namque est oipotentiam habere:
quam quaecumque potentiam cui aliquid de-
sit de oipotentie plenitudine. Et hoc
quidem quod homines ad intelligendum pfa-
cile est: diuinam sapiam late non potest.
Deus itaque si aliquid de potentie plei-
titudine intelligit quod habere non possit:
erit maius aliquid in eius uoluntate quam
in eius potestate: quorum neutrum uel aliud
est quam ipsius esse. Erat ergo iuxta su-
piorum disputationem unum idemque
esse et seipso maius et seipso minus:
quo nichil est impossibilius. Hinc
igitur absque dubio colligitur quod omnia
potest: quaecumque potestate est. Nam
multa dicimus posse: quam multo melius
est non potuisse quam posse: posse de-
crescere: posse deficere: posse destrui: et
in nichilum redigi et quolibet huiusmodi:
maius est omnino non posse quam posse.
Magis enim est ista infirmitatis indi-
cia: quam maiestatis insignia. Quia
itaque illa et sola utique illa potest que
ubi iam diximus posse potentia aliqua
est: et eo rectius atque uerius eum
oipotentem dicimus quo ei potestate

omnia infirmitatis argumenta detrahi-
mus. *Quod deus sapiam sit sit summa ut
sit usquequaque perfecta. Capitulum xxij.*

Quod de diuina potentia iam davi-
dest. Sili quidem uoce de diuina
sapiam queri potest: an inde dicatur
summa quod nulli uicini possit maior
esse quam illa: an ita ueraciter est summa
ut sit usquequaque perfecta. *Sed* cum summe
constat. quoniam ubi oipotentia est. pleitu-
do sapiencie decesse non potest. Nam si ei de sa-
pientie plenitudine aliquid perfectioris decet.
quod habere non posset: absque ulla ambi-
guitate opus non esset. Constat itaque
de dei sapiam. quod de omni omnino scientie et pru-
dentie perfectior nichil ei desit. cuius ad-
iectione maior uel melior esse possit.
Notandum quoque ex consideratione diuine
sapiencie plenitudo potencie ipsius depre-
henditur: et rursus ex oipotentie conside-
ratione sapiencie plenitudo manifestatur
atque uiuatur. *Quod de dei sapiam dicitur
ad huc alia uoce confirmatur. Capitulum xxij.*

Sed quod de diuine sapiencie pleitu-
dine iam diximus: alia adhuc
uoce conuincere possumus. Constat liquidum
quoniam quicquid sapiens est. a sapiencie ipsius
plenitudine a sapiencie participatione sapiens
est. *Sed* iam ex superioribus habemus quod ipsa
sapiam sit idem quod diuina substantia. Quod igitur
si diuines dicat quod dei substantia sapiam quod
hoc est seipsa ex parte habent. pleitu-
dine simpliciter ex parte habere non ualeat.
Quod igitur non potest dei substantia se totam non habere:
tamen non potest sapiencie plenitudine carere. *Confir-
mat eadem uoce quod superius davi de diuine*

Sili uoce potencie plenitudine. xxij.
Confirmatur quod superius de oipote-

an dicit. Sicut ei sapiens qsqz aut
sapie pletudie. aut ipi ptiapari
one est sapiens: sic sane potes qsqz
potencie pletudie seu ipi ptiapa
noe est potes. Est at ipossibile ali
qd sapo ptiapare. Et igit de ipo
tes est: potencie ptiapatioe esse no
pt. Siqde pletudo potencie no est
aliud aliq q ipse. Costat itaqz eu
potente esse potencie pletudie. Vbi
at pletudo potencie est: nullu pos
se deesse est. Collegis igit est oipo
tentia hre et vacat oipotentie esse.
cui inest oe posse. **Et no possit ops
ee n un solus. et qd olegs est nec
deus nisi un. Cap. xxv.**

Et at ipossibile plures oipote
tes esse. Qui ei vere ops fuit. faci
le effice potit. ut ceteroz qlibz indy
il possit: alioqn ve ops no erit.
Ecce qles oipotentis q de facili fieri
nullipotentis pnt. eae q facile dui
at. q no n unu oipotentie ee ipsa
rru na no patit. Deu at oipote
tem ee pspicua roe collegim. Et ia
inde dubitare no possu. Et igit
no pt ee ops n un: ta no pt esse
de n un. Costat itaqz q arduu
et qd supia ia dixim. qz va dimi
tas manet in unitate lbe. et lbe
unitas in vea divinitate. Ecce de di
vinitates unitate multa ia dixim:
supest nuc ut de ue ipi ptiapare
aliqua dicam. **Explicat lib p
ingri richardi de sancto victore
de trinitate. Incipiunt capla
secudi libri eiusdem de trinitate
Capitulu prmu**

Et in hoc libro agit de divinis
ppietatib. et pmo q ds sit iteaty.
Et scriptu sit de. Cap. ij.
Et sit incorruptibil. Cap. iij.
et oino incommutabil. **Cap. iij.**
Et collige possu q sit etern.
Et sit infinity. Cap. qutu
et coiplo inmensus **Caplin sextu**
Et no sit pmo esse no possit i
mensus n un solus **Cap. vij.**
Quo ex eo q no sit n un soly
inensy pbat. q no sit n un etius.
Et solus deus sit. Cap. viij
iteaty solus ab etno: oia etem
arata de nichilo. **Caplin nonu**
Alius de deo pbandi mod q
no sit inmensus n un **Cap. x.**
Et inensitas et etuitas sut in
commutabiles. nec pnt ee plumb
substantijs roes. **Caplin xi.**
Et divinitas supia incommutabil d:
hic enudiaty et plenius expmit.
Quo scdm duilos. Capl. xij.
modos dicendi possit sapia seu
potetia mo commutabilis modo in
commutabilis dia. **Caplin xij.**
Complex pbandi mod q
no sit de nisi un. **Cap. xij.**
Et no potest ee n un dms si
cut nec nisi un deus **Cap. xv.**
Et de ipse sit sum esse. q ipe
sit sumu bonu. sit univsalit pftu.
Et in illo sumo. Cap. xvi.
bono univsalitq pfto sit va uni
tas et summa simplicitas. **Cap. xvij**
Et de sumu bonu simplicitate
vl unitate dmi est quo alia roe
confirmari potest. **Cap. xvij.**

Quod illud bonum universaliter perfectum sit summe unum et unius sumum. **Cap. xix.**

Quod sit incomprehensibilis simpliciter illa res et summe unitatis. **Cap. xx.**

Quod quisque possit in sua sententia ex ratione colligere quod debeat de supereminenti incomprehensibiliter sciri. **Cap. xxi.**

De dei rebus quod dicatur rectius et quod ipse sit summe potentate magnus et summe qualitate bonus. **Capitulum xxii.**

Quod sit in omni loco incomprehensibiliter in omni tempore invariabiliter et quod unum formis et quod multiformis. **Capitulum xxiii.**

Quod ei facere sit a se fieri velle et ei pati non velle fieri et quod eque est et quod actualiter est et quod actualiter non est.

Quod quod dictum est de **Cap. xxiiii.** diuina proprietatibus usque modo videtur pertinere ad illud esse quod est ab eterno et a semetipso. **Explicit Capitulum.**

Incipit liber secundus magistri richardi de simplicitate. **Q**uod in hoc libro agitur de diuinis proprietatibus et primo quod deus sit increatus. **Capitulum primum.**

Dicitur de diuinitatis unitate quod dicenda videbantur sapientibus iam diximus? superest ut de eiusdem nature proprietatibus aliquid dicamus? et maxime de hijs quod in laudibus diuinis cotidiano vultu frequentamus. In quibus quidem quedam huiusmodi sunt ut autem in eis facile acquiescat et ultione us acceptet? quibus qua res prebetur ignoret? quedam vero unum vel minus firmis inheret: ut in hocipsum catholice tradita fides ipsa di-

getur. Nam quod deus sit increatus eternus immensus: facile suscipit et libenter acquiescat animus humanus. Atque autem impossibile plures eternos plures immensos esse non facile creditur nisi hocipsum fidei regula persuaderet: maxime cum tres et creduntur quorum eternitate universaliter omnium ora fateantur. Quod autem deus increatus sit satis ex superioribus patet: et nona expositione non indiget. Si ei creatus esset creatorem haberet: sed quod non a semetipso est creatorem habere non potest. Quod autem dictum est creatum id est de nichilo factum: De nichilo vero fieri non potuit quod nunquam nichil fuit: quod a semetipso et ab eterno esse habuit. **Quod sempiternus sit deus. Capitulum secundum.**

Est iam ostendendum increatum esse quod est ab eterno et caret omni initio: nunc illud querendum utrum etiam sicut initio sic et fine careat et sempiternum esse habeat. Nam hoc est sempiternum esse: careere initio et fine. Nunc ergo ex eo quod eternum est conueniamus illud unum alijs dubitare non potest. Est autem eternum quod sapienter quod deus est nichil falsitatis tesse potest: alioquin non summe sapienter qui vel fallere vellet vel falli potuisset. Constat itaque deum veracem esse: et hocipsum est ei ex veritate. Veritas igitur non est alijs aliud quam ipse. cum veraciter conueniri possit non habere nisi ex se quod tamen habet ex veritate. Veritas autem sicut nunquam non fuit: sic nunquam non erit. Ab eterno verum fuit et eternum vivet: quod hec universalitas esse potuit. Nam si esse non posset: omnino non esset. Veritas itaque ab eterno fuit ex qua

verū fuit: et vitas ietū eit ex q̄
verū eit. qd̄ ietū verū eit. Si ḡ
ex vitate q̄ d̄ est. vū esse habuit.
qd̄ sp̄ verū fuit. qd̄ sp̄ vū eit. p̄fō
veritas d̄ h̄ant initio sic et fine m̄
rebit. **S**empitū itaq̄ est d̄s sēpi
terū esse h̄ns. vtpote initio et fine
cāres. **Q̄ d̄ sit incorruptibilis et
oīno incommutabilis. Cap̄ tertiū.**

Quoniam iā d̄stat de deo q̄ ha
beat sempitū esse: d̄sequēs
est ut q̄mū an eadē habeat esse
incommutabile. Sciendū itaq̄ q̄
oīs mutatio est aut de statu in sta
tū meliore. a de statu in statu de
teriore. a de statu in statu p̄or eā
lem. **U**bi at̄ nichil horū esse potest:
ip̄a incommutabilitas inest. De sin
gulis igit̄ que p̄missū diligēter
investigem. **S**z qui op̄s est. quō de
teriorari p̄t. **Q**d̄ est ei deteriorari i
corrupti. **S**z q̄ vere op̄s vūo ip̄a
oīpotētia est: nulla ei corruptio
duari p̄t. **S**z videam̄ nūc si saltē
possit ar̄scē: quē iā d̄stat nō posse
dear̄scē. **S**z oē qd̄ ar̄scat. qualecūq̄
bonū augmētū suscipit. vū melio
rari possit. **V**erū illud bonū aug
mentū vū habet q̄ nichil nisi a se
metip̄o habz: sed nec h̄c valet.
Nā si p̄us habuit: quō ad illud
ar̄scēndū puenit. **E**t si p̄us nō ha
buit: ar̄scē nec sibi nec alteri dare
potuit: qd̄ oīno nō habuit. **E**x
h̄is itaq̄ p̄t colligi: q̄ nō p̄t ar̄scē
nec immū. **S**z nūc videndū si vel
possit de statu in statu equalē mu
tari. **S**z ut aliqd̄ de statu in statu

aliū et equalē tūseat. oportet ut
q̄literūq̄ deficiat ab aliquo qd̄
p̄us habuit. et ut in eūsdē defēs
recompensatioē aliqd̄ ei accedat qd̄
p̄us nō habuit: et tūc i vna eadē
q̄ alteracōe p̄d̄is duab̄ mutati
oib̄ s̄bi accēbit: cū tū utrūq̄ sup̄ior
ratio ip̄bauit. **Q**ui igit̄ deteriorari
nō p̄t est incorruptibilis: q̄ melio
rari ul̄ alio quolibz mō variari
nō p̄t. oīno est incommutabilis. **V**e
itaq̄ et absq̄ vlla ābignitate h̄
incommutabile esse. **Vū collige pos
sim̄ q̄ d̄ sit etūus. Cap̄lin q̄rtū.**

Sed si tria illa q̄ p̄missū
in vū colligim̄: nō modo
sempitū vū eadē etūū d̄mām.
Nā aliud videt̄ sonare etūū: ali
ud sempitū. **S**epitū nāq̄ esse
videt̄ qd̄ caret initio et fine: etūū
qd̄ caret vtroq̄ et oī mutabili.
Et q̄uis forsitan neutriū sine al
tero iuenit: rā tū inter nom̄
significationē distinguit. **Q**d̄ itaq̄
aliud est etūitas q̄ diuinitas sū
initio et fine: cāres oī mutabilitate.
Sz q̄ increatū et sēpitūus ē caret
initio et fine: et cū statu inuaria
bilis est manet absq̄ oī mutabi
litate. **I**n h̄is itaq̄ trib̄ p̄batū
eternū. **N**ā h̄c tria absq̄ ābign
itate d̄ant eternitatē h̄c et etūū
esse. **Q̄ d̄ sit infinitus. et eo
ip̄so inmensus. Cap̄ q̄ntū.**

Qd̄ caret initio et fine: p̄cul
dubio d̄stat infinitū esse. **Q**ueri
itaq̄ p̄t qui īfinitū est p̄ etūitate.
vtrū etiā īfinitū sit p̄ īgnitudi

ne: longe superius monstratum est. quod
 divina substantia sit idem quod ipsa potentia
 quod ipsa sapientia. Eadem utique videtur probari
 per de substantia illa quod nichil habet nisi a
 semetipsa: quod eternitas una est eterna
 quod magnitudo una est magna non
 sunt aliud aliquid quam ipsa. Si igitur
 eternitate dei infinita dicimus: paulo
 dubio magnitudinem ipsius infinitam
 esse negare non possumus. Alioquin ma-
 nifesta ratione fatemur dicimus: quod una
 eademque substantia est seipsa maior et seipsa
 minor. Nam si eternitas est infinita.
 magnitudo infinita. erit una eademque
 substantia secundum eternitatem maior magnitu-
 dine sua hoc est seipsa: et erit secundum
 magnitudinem minor eternitate sua
 hoc est semetipsa. Manifeste itaque
 colligitur. quod si infinita est una: infinita
 erit alia. Habet itaque deus magnitudi-
 nem infinitam: et corpore immensam.
 Quod cum infinitum est: nulla mensura
 apprehendi potest. Recte igitur immensus dicitur.
 cuius magnitudo nulla mensura apprehen-
 ditur. *Quod non sit primum esse non possit
 immensus nisi unus solus. Cap. sextum.*

Libet modo etiam illud considerare
 utrum sit possibile plures im-
 mentos esse. Immensum sane merito
 dicitur: quod nulla mensura apprehendit.
 Immensum dicitur: quod nulli mensuræ equi-
 parabile invenitur. Si igitur plures im-
 mentos dicimus: erit quilibet eorum aulib;
 alteri incomparabilis: erit quilibet eorum
 aulib; alteri incommensurabilis. Nullus
 itaque mensura ab altera quilib; cuius-
 lib; alterius apprehenditur. Consequenter quod
 quæque quilib; alteram supergreditur: erit

igitur unaqueque quavis altera minor.
 Quod si est impossibile primum quod est impos-
 sibile etiam erit plures immentos esse.
 Quod si nullus est quolib; altero ma-
 ior vel quolib; altero minor: sicut
 uniuscuique eorum est apprehensibilis et
 mensurabilis sibi: sic erit apprehensibilis
 et mensurabilis aulib; alteri. His
 allegatoibus indubitater colligere pos-
 sumus. quod omnino non est nec esse potest
 immentus nisi unus. *Quod ex eo quod non
 sit nisi unus immensus probatur. et quod non sit
 nisi unus eternus. Capitulum vii.*

Ecce iam novimus quod impossibile sit
 esse plures immentos: videmus
 nunc utrum possibile sit esse plures eternos.
 Jam ex superioribus agnovimus et pro-
 certo habemus quod substantia divina non sit ali-
 ud aliud quam immortalitas sua. quod eternitas
 ipsa: unde de immortalitate et eternitate
 constat quod quis earum sit idem quod al-
 tera. Constat itaque quod quod eternitate
 habet: immortalitatem utique non habere
 non valet. Sed si immortalitate carere non
 potest: qui est eternus erit paulo dubio
 similis utrimque eternus et immensus.
 Sicut igitur non possunt esse plures im-
 menti: sic esse non poterunt plures eterni.
 Inter hec autem illud est maxime notandum
 et diligenter consideratione dignum quod in
 his quod rationando colligimus quedam
 ex inspecta illius rei de qua agitur proprie-
 tate eliciuntur: quedam ex alterius rei con-
 siderata proprietate et mutua utriusque
 habitudine dicimus: nam quod non pos-
 sit esse immensus nisi unus ex immortalitatis
 proprietate colligimus. Quod nullo modo
 possunt plures eterni esse tam ex eadem

conuincit inuicem ostendit a ppe-
tate: tñ ex mutua inuicem et
reuerentis habitudine. **Solus**
deus sit iactatus solus ab etno. cetera

Quia creata ex nichilo. Cap. viii.

Certū teneam⁹ q̄ sola diuina
sua sit a semetip̄a: et q̄ ab ipsa
sunt cetera oīa. S; q̄q̄ ab ip̄a est
seu etiā esse p̄t: aut est scdm̄ opa-
tionē nature: ã est scdm̄ p̄tione
gr̄e. Q̄ uero certū est q̄ diuina nā
degnare ul' oīpotētia corrūpi nō
ualet: tñ certū fore oportet q̄ de di-
uina sua nē ip̄a opationē esse nō
posset qd' de⁹ nō esset. Sed satis
sup̄a pbauim⁹: q̄ nō possit esse
de⁹ nisi s̄balit vnus. De ip̄o itaq̄
deo de vnica illa et singulari s̄ba
ip̄a esse non p̄t ali⁹ deus: sed nec
aliud aliq̄ qd' nō sit de⁹. Constat
itaq̄ scdm̄ opationē gr̄e q̄q̄ est
aliud q̄ ip̄e. S; q̄q̄ ab illo est.
nō tñ exigente natura q̄ opante
gr̄a p̄ arbitrio b̄n̄placiti potuit
ab illo fieri potuit eā et ab illo nō
fieri. Que igit' ab illo fuit. diuina
illa et incorruptibile et icōmuta-
bile s̄bam̄ materia h̄e nō p̄t.
Constat itaq̄ sola diuina s̄ba excep-
ta cetera oīa ex nichilo fca ul' inui-
tabile aliq̄ h̄e pro materia. S; p̄-
mordialis materia q̄so unū fuit:
que ul' a semetip̄a esse nō diuina
s̄bam̄ p̄ mat̄ia h̄e oīno nō po-
tuit. Et si p̄mordialis materia
materia h̄e dicit' et p̄mordialis
asserit: al' et p̄mordialis eē ne-
gat. Hinc g' manifeste colligit'.

q̄ p̄mordialis mat̄ia. q̄ materia-
lia oīa mediante materia: q̄ i-
materialia queq̄ et vniuersalia oīa
sunt ex nichilo creata. Constat igit'
q̄ ueraciter credim⁹ q̄ solus deus
sit iactatus. Sicut igit' solus a
semetip̄o: sic absq̄ dubio ⁊ solus
ab etno. **Alius de deo pbandi mod⁹**
q̄ sit et̄nus. ⁊ q̄ nō sit et̄n⁹ n̄ vnus.

Quidq̄ at ex creatioe. Ca. ix.
Esse accepit: fuit. pauldubio
q̄ nichil fuit: alioq̄ ex nichilo
creati nō potuit. Om̄e itaq̄ cre-
atū ex tpe esse cepit: qd' at inara-
tū est. om̄e temp⁹ p̄cessit. Qd' uo
fuit q̄ nullū tēpus fuit: paul-
dubio mutabile esse nō potuit.
Alioq̄ ip̄i obnoxii fuit q̄ ad
huc nullū temp⁹ fuit: qd' oīno
esse nō potuit. Qd' ei obnoxii ē
mutabilitati: corp̄o obnoxii est
tpe. Temp⁹ ei sp̄m̄ in motu est: ⁊ ul'
ad modicū quidē oīno stare non
p̄t. Et si nulla mutatio eēt: paul-
dubio tps nō eēt. Constat itaq̄
qd' sup̄a dixim⁹: q̄ qd' obnox-
iū est mutabilitati: obnoxii est
tpe. Obnoxii quidē mutabilitati
si aliqd' esse nō potuit: q̄ temp⁹
nullū fuit. Qd' igitur iactatū est
q̄m̄ an oīa tpa fuit: mutabile eē
nō potuit. Qd' at est icōmuta-
bile sicut nō p̄t mutari de eē ad
nō esse: sic nō potest mutari de
esse ad aliud esse. Qd' uero non
p̄t mutari de eē in nō esse: duat
sine fine. Qd' nō p̄t mutari de eē i
aliud eē: manet sine oī mutatioe.

Itaque quod increatum est. non solum inno-
cens: immensum sine fine et omni mu-
tabilitate manet. Cuius autem initio et
fine et omni mutabilitate: dat eternum
esse. Igitur quod est increatum: diuinitatem
et eternum. Et conuerso autem quod est et
nunc: constat esse increatum. Nam quod
eternum est ab eterno fuit: et corpus cre-
ari non potuit. Colligitur igitur huius-
modi rationibus: quod si non est increatus nisi
vnius: nec est eternus nisi vnius.
*Alia de deo probandi modus quod sit immensus
et quod non sit immensus nisi vnius. Cap. x.*
Quod de dei immensitate superius iam
diximus: alia adhuc ratione in-
mensitatis ipsius videlicet considerata prope-
tate colligere possumus. Sed quod cum
ad mensuram habet: maior esset si
eius mensura duplicaretur: multo autem
maior si crearetur in decuplum vel po-
tius in centuplum. Sed si annu-
tatur in milies primo in millesies
milies tamen: Hic igitur ut credo potest
assidue quod magnitudinem ad me-
suram habere: hoc est ipsam participare
non magnitudinem esse. Deus autem
ut superior ratio probauit ipsam magnitu-
dinem esse. et nulla res omnino seipsam parti-
cipare potest: et hoc ipsum quod est ex parte
esse et ex parte non esse. Deum itaque qui
magnitudo ipsa est: magnitudinem
ad mensuram habere non potest. Superius oremus
itaque mensuram et corpus inmensum esse
deprehendit: quod nulla mensura deprehe-
dit: seu etiam deprehensibile apprehendit.
Stat ergo incommensuratum quod credimus quod
cotidiana confessione clamamus quod
deus sit immensus. Hoc ipsum ex omni po-

tencie consideratione probari valet:
sed quia hoc ipsum ad apprehendendum pro-
facile est: in eo etiam morari non potest.
Habenus autem ex superioribus quod non
est aliud omnipotentia quam immensitas.
quod eternitas ipsa. Consequens igitur est:
ut quod immensitate habet: sit et omni po-
tentiam habeat. Quod igitur non potest
esse nisi vnius operis: tamen non potest esse nisi
vnius immensus nisi vnius eternus.
*Quia immensitas et eternitas sunt incommensurabiles. nec
possunt esse plures substantias communes. Cap. xi.*
Longum superius demonstrauimus quod
diuinitas sit omnino incommensurabilis:
nec possit esse plures substantias communes. Quod
ibi deum esse de dei diuinitate: sibi ratione
dici potest de dei immensitate: nichilominus
autem de eius eternitate. Quod non potest ei esse
dicabilis plures substantias communes quibuslibet
vna: tamen non potest esse dicabilis plures
substantias communes immensitas ipsa eternitas ipsa: cum
non sint aliud quam diuina substantia. Nullus
igitur immensus: nisi solus et vnius deus.
Nullus eternus: nisi solus et vnius deus.
Sed hic magna questio oritur: quod simpli-
ces auditores mouere potest: nisi apta
enodatione soluat. Probatur enim superius
quod diuina substantia sit idem quod diuina potes-
tia: idem quod ipsa sapientia. Quis autem
dicat quod potentia sit incommensurabilis: quod sa-
pientia non sit plures substantias communes: Si id-
circo incommensurabiles esse dicunt: immensi-
tas et eternitas ipsa. quod idem esse pro-
batur: quod diuina substantia: cur non eadem ratione
ipsa potentia atque sapientia dicantur incommen-
surabiles et plures substantias communes non posse esse
communes: Ut ei eadem ratio permittit: cur
similis delectatione non merito subiungatur?

noīe potencie q̄ noīe sapiē abuti-
m̄. cū mō de dīnis mō de huānis
loquim̄: ut tā nō vniūcā q̄ equi-
cōā p̄dicationē fecisse videam̄. De
dō dicim̄ q̄ sapiā sit: de hoīe dia-
nō q̄ sapiā sed q̄ ei sapiā insit. Ibi
sapiē noīe designat tale qd qd sit
sba et plus q̄ sba: hic noīe sapiē
designat tale qd qd sit sba nulla.
Vtrobiz dō vna: sed ratio noīs
diuisa. Si equocatio ē ubi nomē
vniū cū diuisa significatōe desig-
nat sbāz diuisā: quōmagis cū
vniū nomē distrahīt ad designan-
dū et id qd negam̄ et id qd dicim̄
sbām: Dicim̄ itē ipm̄ hoīem. dicim̄
nichilomin̄ ipsū deū sapiām hē:
ut videt cūmatio equocā esse. S;
de dō dicit abusiue: nec minor ab-
usio videt esse q̄ si abrahā nō hō
eēt. sed hoīem hē dicit. Hec dicen-
di abusio vl' dictionū equatio se-
lū studit: et potētiā atq̄ sapiām
incoīcābiles dīa nō sūnt. Deniq̄
dem̄ tale nomē qd nō possit nisi
dīne potēcie vl' dīne sapiē duci-
rē: et videbim̄ vtrūq̄ incoīcābile
ēē. Nā nomē ipm̄ oīpotēcie qd
nō p̄t nī dīne potēcie ducē: oīmo
dēphendit incoīcābile. Sic quidē
sūnt iā pbam̄ nō p̄t esse op̄s
nī vniū: sed ad exp̄mēdā diuinā
sapiāz oīpotēcie sile nomen non
hēim̄: sed sepe eā ex adiūto detia-
im̄. cū sapiāz sūmā vl' sapientia
ipsā vl' p̄cītudinē sapiē noīam̄.
S; q̄nis mō exp̄mat. diuinā et
īcāta potēcia vl' sapiā: ita ut

possit oīmo cōtelligi aliqua alia?
absq̄ dubio vtrūq̄ eīt incoīcābilē:
nec poterūt esse cōēs pluīb' sbīs.
nō dīcā angelicis. nō huānis dīcā.
sed nec aliqb' q̄ diuinis. *an̄ p̄plex*
Exapto p̄bandi mod' q̄ nō sit
eo qd de d's nī vniū. *Cap. xiiij.*
diuinitatis singulāitate sup̄ iam
dixim̄: eēt q̄ multis modis p̄ba-
re possim̄: q̄ nō sit de' nisi vniū
īcāta. vniū eternū et vniū īmensū:
quoz singula p̄bat atq̄ diuincūt:
q̄ nō sit de' nī vniū: si bā attendis
idē p̄bare potis ex cōsideratōe boīta-
tis. Nā si q̄s dicat plures dōs ēē
diuīa potit ex hac cōsideratōe vniū
q̄libz ab altero quolibz ēē: quoz
singul' sit p̄p̄m̄ nō nī a semetip̄s
existē: sed quā hoc ex ante iam iā
dīs p̄p̄ndi et p̄bāri possē cogno-
uim̄: ex īdustria p̄terim̄ lōm̄
sagacitati elitienda relinquim̄.

*Q nō p̄t ēē nī vniū dīs. sicut nec
nisi vniū dēs. Caplin. xv.*

Nūc illud q̄ram̄ utriū iuxta
cotidianā cōfessionē nō possit esse
dīs nī vniū solus. Ille vtrūq̄ dīs
veraciter dīcāt: cū libertas illa
p̄tate p̄mit: cū p̄tās vl' domini
nī nulla īpossibilitate īpedit. Verā-
citer at dīs dīcā nō potit: q̄ alie-
ne volūtatī īuitus deseruit vl' ce-
dit. Videt itaq̄ īpossibile plures
dōs esse. Nā si plures ēē dīcāt:
videt qd incoīueniēs inde cōsequitur.
Nam si aliq̄s eoz alim̄ quēlibet
sue v̄tuti addicē velit. si ille q̄ īpe-
tit. oppressoris violentiā īpelle

nō poterit: quō nō potius seru-
q̄ dñs erit: **S**i vero oppellionis
presumptor: violenter repulsus & vic-
tus credit: quō verus dñs est q̄ re-
pellentis voluntati iustus quidem
cedendo tā miseruit: **S**ic fit ut si
plures eāpotentes plures dños eē
atendim⁹: nullū pauldubio vera-
riter dñm efficiam⁹: sed q̄ ex solida-
ta diuacōis ipi⁹ soliditate & firma-
tur. **Q**uā ei nō potit eē ops n̄ vn⁹:
tam nō potit eē dñs n̄ vn⁹. **Q**uā
enī poterit ei⁹ violētie resistere:
quē veracit⁹ cōstitit omnia posse:
Porro itaq; tenendū q̄ nō sit. sed
nec possit eē dñs n̄ vn⁹: sicut dñs
nō nisi vn⁹ et solus. **Q**uā dñs ip̄e
sit sūm esse. q̄ ip̄e sit sūmū bonū.
sit vniūsalit⁹ p̄fectū. **Capitulum xvi.**
Ei at q̄ vere ops est expeten-
torū nichil deesse p̄t. **V**bi
ei oīpotētia est: nulla plenitudo
nulla p̄fectio deesse p̄t. **A**liquin si
vl aliq̄ de q̄licūq; p̄fectōe sūme po-
tenti deest quā h̄c nō posset: vā-
cua ops oīmo nō eēt. **V**niūsalit⁹
aut p̄fectū est cui in nullo nulla
p̄fectio deest: sed nec deesse potest.
Nichil at meli⁹. nichil at p̄t eē
maius eo: qd̄ est plenū et p̄fectū
in oīb⁹. **C**onstat itaq; de oīpotētiā
q̄ ip̄e sit sūmū bonū: ex quo de-
quē est q̄ ip̄e sit sibi sūmū bonū.
Sicut ei supiore h̄c nō valet q̄
supremū locū tenet: sic oīū sūm⁹
de suo inferiōr bon⁹ fieri vl beari
nō valet. **Q**uō at aliud bonus
vl btus fieri posset: q̄ a semetipō

habet totū qd̄ habet: **E**st itaq; de
seipō bon⁹: est et de semetipō bt⁹.
Ip̄e igit sūa ip̄e sūma bonitas: ip̄e
sua ip̄e sūma felicitas. **C**onstat itaq;
qd̄ dñm est q̄ ip̄e sit sūmū bonū:
et q̄ ip̄m sit vniūsalit⁹ p̄fectū.
Quō ei est btitudo: n̄ bonoz oīū
plenitudo atq; p̄fectio. **C**onstat itaq;
q̄ illi sūmo bono vniūsalit⁹ p̄-
fecto nichil oīmo desit: cui⁹ adiec-
tione meliorari possit. **Q**uā in illo
sūmo bono vniūsalit⁹ p̄fecto sit vā
vinitas & sūma simplicitas. **Capitulum xvij.**
Sed si in illo vero et sūmo bo-
no vniūsalit⁹ p̄fecto pleni-
tudo est oīū bonoz: nūq̄ illud
bonū vlq; quaq; p̄fectū est ex multis
bonis cōpositū: **S**ed qd̄ ex multis
cōpositū est. nālit⁹ diuisibile ē:
et qd̄ nālit⁹ est. diuisibile. nālit⁹
est cōmutabile: et vbi est cōmuta-
bilitas nō p̄t esse eternitas: et sic
nec vera felicitas. **S**ed in bono qd̄
vniūsalit⁹ p̄fectū est nichil hor⁹ de-
esse p̄t: nam ut de ceteris tacuim⁹
ex soli⁹ oīpotētie soliditate diuacit⁹
nichil p̄fectōis deesse: et qd̄ deq; ē
nichil horū ibi deesse potuisse. **C**on-
stat itaq; q̄ in illa etna felicitate
et v̄ felici eternitate sit v̄ca idēni-
tabilitas: et deq; vā et sūma
simplicitas. **V**bi sūma simplicitas:
ibi vā et sūma veritas. **Q**uā igit
in sūmo bono est: v̄ et sūme vniū
est. **N**ec ibi aliud et aliud eē p̄t:
s̄ idē ip̄m est totū qd̄ est. **Q**uā de sū-
mi boni simplicitate vl vniū dñm ē
quō alia rōe cōfirmari p̄t. **Capitulum xvij.**

Quod autem de summo illi et veri
boni simplicitate vel unitate
hic dicimus: alia adhuc ratione duci
possumus: sicut ex his colligi potest.
que iam superius posuimus. In superioribus
namque ratio inuenit quod diuina substantia
sit idem quod ipsa potentia. idem quod
ipsa sapientia: vnde et quilibet eam ducitur
idem esse quod alia. De eadem substantia
superius est dictum: primo et sibi ratione
probatum quod sit via inuestigabilis: quod sit idem
quod ipsa eternitas. Attende itaque quoniam
omnia ista vnum et idem ipsum sunt: et
adiuice quidem de alterutris predicari
non possunt. Quod de istis dicimus: hoc de
bonitate. hoc de eius beatitudine sibi
consequenter conuenire possumus. Nam
ista quidem sicut superiora de semetip-
sibus et promissis mutua predicamentum
suscipiunt: et omnino omnia que diuine
substantie dicuntur inesse. vel vnde dicitur aliquid
habet in eandem consequentiam currunt.
Quoniam igitur verum et summe vnum est quicquid
in summa substantia primo quicquid summa substantia
est: non est ei aliud esse quam viuere: et
vivere quod intelligitur: nec ab his aliud
potentem vel sapientem fore. sed nec
ab eis sicut nec a semetipsis diuisum
aliquid bonum vel beatum esse. Rationis
itaque huius consideratione colligi potest:
quoniam quicquid in summo bono et vera diuini-
tate est: verum et substantialiter et summe
vnum est. *Quod illud bonum vniuersali-
perfectum sit summe vnum. et vniue-
sum.* Caplin. xix.

Este itaque oportet summum bo-
num summe vnum: et non solum summe
vnum: sed vniue summum. Non enim possunt

esse duo summa bona: sicut nec duo v-
niuersales perfectae. Nam si duo essent perfectae
esse ordinem: oportet ut consequenter
ordinem. quoniam quicquid plenitudinis quicquid
perfectio est in vno: totum iuxta eundem
modum atque mensuram est et in altero.
Erit itaque utrobique vna indifferensque
perfectio: sed ubi deus nulla est: plura-
litas omnino ita dicitur. sicut et inueniri
non potest. Plura itaque vniuersales perfectae
sicut omnino non sunt: sic et omnino esse non
possunt. Et quidem sicut est ante nos dic-
tum. si vnum vniuersale perfectum est ad
omnia sufficit. alioquin vltimumque perfectum
non erit. et si vnum omnino sufficit. alium
superfluum erit. et si est omnino superfluum:
quid valeat? Vel si inutile: quid bonum?
Bonum igitur illud vniuersale perfectum
erit ut dictum est: non solum summe vnum.
sed vniue summum. Ecce ut vides quod de
summo bono dicimus: in eandem con-
sequentiam currunt: quia superior ratio de diuine
substantie unitate rotundando inuenit. Nam
si deus est vaciter summum bonum: quod
non potest esse summum bonum nisi vnum: tam
vaciter constat quod ordinem non posse
esse nisi vnum deum. Est itaque in illa vera
et summa felicitate. et verum et summa
diuinitate est inquam summa et substantialis
unitas: et in ipsa unitate vera et
summa simplicitas: ubi vnde superius
probatum est. id ipsum est totum quod est.

*Quod sit incomprehensibilis simplicitas
illa verum et summe unitatis.* Cap. xx.

Sed si in ista unitate vera et
summa simplicitas est: nichil
ipsi ad illam que est ex oppositione patrum
in substantiam vnam. Sed si id ipsum est totum

quod in ea est: nichil ipsi ad illam que
est ex oportunitate multarum substantiarum
in una natura. Si vero et summe sim-
plex est: quod ipsi ad illam que est in
unione diversarum substantiarum in perso-
na una. Si simplex veritas in
ipsa est: quod ipsi ad illam que est in
coarctatione substantiarum et substantiarum in
essentia una: nichilominus et longe
est super unitatem illam: quod est ex collec-
tione multarum proprietatum in una for-
ma. Incomprehensibiliter autem et incomprehensi-
biliter super omnes istos modos constat
hanc fore: quod in infinitatis veritatis
habere summe simplex et immuta-
bile esse. In illo itaque summo bono
universaliter perfectio, vera unitas: in
illo summa simplicitas. In illo vera
et summe simplex veritas. Ibi quod
adhuc mirabilius est via unitas:
cum plenitudinis universalitate. Ibi su-
ma simplicitas: cum perfectiois immensi-
tate. Ibi summe simplex veritas:
cum totius summationis infinitate. Attende
igitur quod sit incomprehensibilis et om-
ni inextinguibilis simplicitas illa vera
et summe unitatis. *Quod possit quicquid
in sua scientia ex oportunitate colligere quod de-
beat de illa supereminenti incomprehensibili*
Sed ne quis ex sententia. *Cap. xxi.*
simplicioribus existimet me-
taphysica et subiectum repugnancia
astruere: quod ea quod dicta sunt non possunt
sine stare: ostendo ei qui eiusmodi est
quod possit quod per speculum vide et in
semetipso ex oportunitate colligere: quod de-
beat de illa supereminenti incomprehe-
nsibilitate sentire. Si grauius aliquid

in manu tenet: nonne vacat senti-
re et instantanter affirmare: quod
nichil ceterorum omnium esset nisi id quod
ipsum. Si igitur interrogaret singula
de singulis generis cuiusque oleris
vel segetis: nonne constaret responderet di-
uersum esse ab omnibus et singulis. Item
sentiret de omni pilo: id affirmaret de
omni capillo. Quid de quolibet gutta ma-
ris. Quid de quolibet folio cuiusque ar-
boris. Si tota terra solueret in pul-
uerem: et de singulis illis minutis
interrogari potuisset: ad singulas
interrogationes id tantum constaret quod vacat
respondere. Si melius tunc in infinitum
arsaret de minutissimis partibus ipsius: e-
andem sententiam tenet. Nec studium dili-
gentius exprime: ut quilibet generis si-
plex in propria scientia legat et intelligat:
quod si una et simplici veritate ex-
prehenduntur infinita. Quid ergo mirum si il-
la scientia que deus est et in qua omnis veri-
tas est: alioquin perfectio non esset si ea
aliquid veritas lateret: quod inquam mirum
si in illa est aliquid summa simplicitas
et iuxta aliquid infinita multiplicitas.
Quod inquam mirum si ibi concordet et in
vniuersum decurrit veritas cum multipli-
catis infinitate simplicitas cum
infinitudinis immensitate: via unitas
cum totius plenitudinis universalitate. Ecce
habet quicquid quod potest in sua scientia legere:
quod debeat de illa supereminenti incom-
prehensibilitate estimare. *De dei scientia
quod dicat rectius: et quod ipse sit sine qui-
tate magis: et sine qualitate bonus.*
Ex superioribus agno. *Cap. xxij.*
mirum quod in natura illa quod deus

est sit una unitas et summa simpli-
 citas: nulla ibi opo. nullo coartio:
 ipa nulli nichil ipi inest velut in
 subiecto. **D**icit et est summa poten-
 tia: dicit et est summa sapia: et ne i
 subiecto ee putet. **S**ua uoiat. **S**z qz
 et **S**uaru natura nichil ei velut i
 subiecto there dephendit: no ta **S**ua
 qz supstialis eentia ee uiat. **I**n
 prior ro inuenit si no exadit q no
 sit aliud aliqd ei9 bonitas. et aliud
 aliqd ei9 inenitas. **A**d g9 si id
 est ei9 inenitas qd bonitas: nuqz
 eit inenitate sua bon9. **S**i idem
 ei9 bonitas qd inenitas: nuqd
 eit boitate sua magn9. **S**z boitas
 uidet ptine ad qlitate: inenitas
 ad qtitate. **A**d igit: **E**rit ne qli-
 tate magn9. et qtitate bon9. **E**t
 ad hec qs pducens. **I**n qz no est
 aliud inenitas sua vl boitas sua
 qz **S**ua sua: nuqz eit et sine qlita-
 te bonus. et sine qtitate magn9.
Et ad hec qs pducens. **E**x hys ut
 arbitror pfacile est itellige q sit
 icetabile pmo incoprehensibile: q
 ro roquato opellit de deo mo sente.
Et sit qz loco incoprehensibile. in
 oi tpe inaiabilis. et quod unifor-
 mis. et quod multiformis. **Cap. xxij.**

Conuenit ex au iam das qd
 ops sit: et qz absqz dubio
 oia possit. **S**i g9 ve ops est: oleq-
 ter et ubiqz pt. **S**i ubiqz pt: poten-
 tialit ubiqz est. **S**i ubiqz potetio-
 nalis: et ubiqz eentialis. **N**eqz ei
 aliud ei9 potetia: atqz aliud eius
 eentia. **S**i at eentialis ubiqz est:

ergo et ubi locus est. et ubi loc9 no
 est. **E**rit itaqz et int9 oem locu. eit
 et ext9 oem locu: erit sup oia. erit
 infra oia: intra oia ext9 oia. **S**ed
 qua simplicitas ne est de9: no eit hic
 et ibi p ptes diuisus. sed ubiqz tot9.
Erit itaqz in qtitatibz nu9libz pte
 tot9 et totus. et i toto totus. **E**t ex
 totu totus. **S**i g9 ext9 oem locu est
 totus. in nullo loco excludit: si in oi
 loco est totus: a nullo loco sedudit.
Localit9 g9 nusqz est: q a nullo loco
 excludi. a nullo loco sedudi pt. **E**t si
 cut in oi loco est pntialis in nullo
 localit9: sic in oi tpe est etualiter:
 et in nullo tpalit9. **S**icut ei p locu
 no distendit: q sume simplex et in
 coposit9 est: sic nec p tpa variat9
 qui etius et icomutabil9 e. **S**icut
 igit9 eoz que nondu fut nichil ei
 futur9 est: sic eoz oim q ia no fut
 nichil est pteritu: sic eoz oim q ia
 pntialis fut nichil ei tntitoriu e:
 igit9 in oi loco incoprehensibilis. et i
 oi tpe inaiabilis. **E**t unio mo q
 qutu ad se sp est uniformis i alijs:
 et alijs inuenit multiformis. **R**a si
 sedm situ ei9 q situ caret qutu ad se
 iuxta simplicitate nature ubiqz u-
 niformit se habet: et tu sedm pti-
 cipi9 gre in alijs et alijs multiformi-
 me se exhibet. **I**n alijs est sedm pti-
 cipi9 potetie: nec tu sedm pti-
 cipi9 vite. **I**n alijs ena sedm pti-
 cipi9 ne vite: nec tu sedm pti-
 cipi9 sapie. **Q**uibusda igit9 sedm pti-
 cipi9 boitatis: nec tu sedm pti-
 cipi9 btitudis. **Q**uibusda vo dicit cu

tesse sedm ptiapatione vtilisq. et in
se uniformis est et mutari nescit.
largitatis sue manu in alijs dila-
tit: in alijs largius. in alijs largi-
ter extendit. *¶* **Q**uod facit a se fieri
velle. et ei pati nō velle fieri et q
eque habet. et q actualit est. et q ac-

Et cū veir tualit nō ē. *Cap. xxiii.*
Oportet sit qd est. aut eius
opatioe: a ei pmissione subsistit.
¶ Nā qd qd sit n ad ei nutū fiet: p-
culdubio ops nō eet. *¶* Sins itaqz facit
a se fieri velle: ei at pati est nolle
ab eo fieri. *¶* Et sicut oē ei pati ē sine
oi passioe. et opati sine pmissione:
sic oē ei age est sine sui agitatioe:
et i deficiēs facit sine fatigatioe. *¶* S;
si ei facit est idē qd a se fieri velle:
nūq qū aliq facit qd pū nō fuit.
nūq nūq vult aliq qd pū nolu-
it. *¶* S; q vē inmutabil est: velle suū
variari nō pōt. *¶* Qd qd semel voluit:
sp voluit. *¶* Nūq igit que volēdo fe-
cit ab etno fecit: q ut fieret ab et-
no voluit. *¶* Et si fecit q vctura sūt.
nūq adhuc facit et faciet q iā ptiā
sūt et de cetero futia nō erūt. *¶* Nūq
pseuerat faciendo sicut et volendo.
¶ Et cū aliq esse desinit. nūq hīc desi-
nit qd pū habuit: vī hīc incipit
qū aliq ēē incipit qd pū nō fuit.
¶ Nā qd esse desinit vī qd noudu ce-
pit: nichil est. *¶* Et qd nichil est: pos-
sideri nō pōt. *¶* S; oups possessor nō
pōt direcere: nec in sua dirioe deces-
cere. *¶* Qd ergo: S; vidē ne forte hoc
ipm qd actualit est. excellentius sit
ubi actualit nō est: qū ubi actua-

luer est. *¶* Nā hic est trāsitoriu ibi
etnu: et qd ptiā est ibi. vita erat
etiā tūc qū necdū actualit cāt. *¶* Q
igit nichil amittē. nichil acqirē pōt:
eque habz qd actualit est. et qd ac-
tualit nō est. *¶* Qūq dān est de di-
uini ppetatibz vsqz mō videt ptiā
ad illud ēē qd ē ab etno a semetipso. *xxv.*

De hys q de deo dicūt relatiue:
volum⁹ hoc loco supsedere.
¶ Nam eoz significatio latius se ex-
tendit: qū q cū opēdiosa breuitate
aprehendi possit. vī cū m videt. eoz
significatio ad oīa pdiāmetā eua-
gat. *¶* Nā cū ea quā sūt s; relatioe.
solet mō ad hec mō ad illa pdiā-
metā ptiā. *¶* Substantiue nāqz dicūt:
vī alteri dībalis. *¶* Quantatiue: cāl
vel īequalis. *¶* Qualitatiue: silis vī
distilis. *¶* Vbi cōsignificat supior et
īferior. *¶* Qū: anterior et posterior.
¶ Sitū: scēssor et cōscēssio. *¶* Hīc: posset-
sor et possessio. *¶* ptiā ad facit a pati
quātor et gemitū: amator a amato.
¶ Melius itaqz ē hys interi supsedere:
qū acceptare qd nō possum⁹ debita
breuitate succinge. *¶* Notandū est at
hoc loco. qū qū de diuini ppetatibz
dān est vsqz mō: ad illud ēē ptiā
videt. qd est a semetipso ab etno.
¶ Nam qd qd de huiusmodi dān est:
nichil unū dīstaret etiā si nichil
ab etno eet. qd ab aliūde qū a se-
metipso origine traheret. *¶* Explicit
liber scd⁹ mgnī richardi de sō vic-
tore de trinitate. *¶* Incipiunt capitula
libri terci⁹ eiusdē de trinitate.

Quod hucusque actum sit de diuine
 sbe unitate. querendum si quod scien-
 endum sit de diuinis personarum pluralitate.
¶ Quod ex caritatis pietate **Cap. ij.**
 plenitudo caritatis dicitur quod in vera
 diuinitate personarum pluralitas deesse non possit.
¶ Quod idem quod de diuinis personarum **ij.**
 pluralitate plenitudo caritatis loquitur.
 plenitudo diuine felicitatis attestatur.
¶ Quod de personarum pluralitate **ij.**
 in duas duobus testibus asseruit. ex di-
 rectorum diuine glorie plenitudinem asseruat.
¶ Quod iam dicta diuine pluralita-
 tis assertio. tripliciter asseruat testimonio.
¶ Quod diuina personarum **Cap. vi.**
 oportet omnino esse coeternas **Ca. vij.**
¶ Quod in illa personarum pluralitate
 oporteat tanta summa equalitate quod su-
 mma similitudine esse. **Cap. viij.**
¶ Quod miranda ratio sit totalis uni-
 tas in una pluralitate. et personarum
 pluralitas in una unitate. **Cap. ix.**
¶ Quod in diuina natura pluralitas personarum
 sit in unitate sbe. et in humana natura
 pluralitas carum in unitate persone.
¶ Quod ex pluralitate et **Cap. x.**
 unitate quod inest in semetipso docet
 homo quod quod ex proposito eliciat debeat
 de hijs que sibi credenda proponit de deo suo
¶ Quod dicitur ex caritatis **Ca. xi.**
 integritate quod una caritas sit in vera
 unitate. et una caritas in una unitate.
¶ Quod summa caritas et **Cap. xij.**
 summa simplicitas caritatis assertio
 concorditer clamant. et mutua as-
 sertione confirmant. **Caplin. xij.**
¶ Quod plenitudo diuine glorie in con-
 tentione summe caritatis et felicitatis

his videatur acclamare. **Cap. xij.**
¶ Quod dicatio amoris non potest esse omnino
 una quod in tribus personis **Caplin. xv.**
¶ Quod oporteat generam personam in
 diuinitate pari voto consiliu ratione etiam
 personam requirere. **Caplin. xvi.**
¶ Quod plenitudo potentie et sapientie
 videtur possideri posse in sola una personae.
¶ Quod completio felicitatis **Cap. xvij.**
 non videtur posse subsistere sine ge-
 neratione persone. **Caplin. xvij.**
¶ Quod consumatio vere et summe caritatis
 videtur non posse subsistere sine comple-
 tione trinitatis. **Caplin. xix.**
¶ Quod ex inspecta solius pietate con-
 siderans dephendi possit vestigium finis
¶ Quod ex tunc persone **Caplin. xx.**
 consocialitate in illa caritate agitur. ut
 concordialis caritas et consocialis amor
 ubique et nusquam singularis iungatur.
¶ Quod summa equalitas **Cap. xxi.**
 sit in illa caritate ubi oportet omnes
 eque perfectos esse. **Caplin. xxij.**
¶ Quod in singulis personis sit summa
 simplicitas. et in omnibus sit vera et
 summa unitas. et utrobique inuicem
 perfecta simplicitas **Caplin. xxij.**
¶ Quod in hijs personis sit intel-
 ligenda dea equalitas. ubi et tanta
 unitas et talis perfectio. **Ca. xxij.**
¶ Quod sit incomprehensibilis illa om-
 niformitas summe coequalitatis.
¶ Quod in illa caritate nusquam. **xxv.**
 aliquid est dissimile sibi nec inaequaliter
 aliquid aliam alteri. **Explicunt capitula**
Inquit lib. secundus eiusdem de unitate vbe
¶ Quod hucusque dictum sit de diuine sbe uni-
 tate. querendum sit de diuinis personarum plu-

Realitate. Capl. p. m. u.

L realitate. Capl. p. m. u.
De hijs q̄ humilis dca
sūt de diuine sbe vni-
tate vl' ppetate sed; qd
uobis videbat' excaui
sum? de reliquo vero inuestigare
pposui. qd de dinari psonari
plialitate vl' ppetatib' sentire debe-
am. Pmo itaq; qrendū videt' utz
illa vā & simplici diuitate vā plā-
litas sit: et si ille psonari nūs put-
credim' in tuariū assingat. Deni-
quō possit ducere vinitas sbe cū pso-
nari plialitate. Tercio vō loco qre
oportebit. vtz nā iuxta fidei nūc do-
numeta sit ibi sola vna psona q̄ sit
a semetipā: actūz vō pcedat ex a-
lia: et si q̄ sit alia cca eandē soliditati-
onē qrenda. Qz si dēt nob' ista ex
roē coināe vltio loco oportebit ad-
huc querē an in illis duab; psonis
aliūde q̄ a se pcedētib; sit diuersus
pcedendi modus: et q̄s cuiq; sit p-
prios: et dēq̄s est iuxta ppa singu-
lariū de eam uobis. Oportet at' in
hijs q̄ ad qrendū restat tāto maio-
rē diligentia ipendē et ardēt' iūc-
tē: q̄to min' in pmi septuīs iūc-
tē: vā possim' ista nō dico ex septuā-
tū testimonijs sed ex rois attestatioē
diuicē. In hoc at' inq̄sicois mee ppo-
sito q̄ voluit rideat: q̄ voluit iride-
at: et digne quidē. Nā ut vni fa-
tear ad teptandi ausū nō me qdē
tā scia elenat: q̄ estuantis animi
ardor iltigat. Qd si nō dēt puerē
quo tendo: qd si in tēndo definio:
Gaudebo tū in qrendo faciem dñi

mei sp. pro vrb' acrisse laboraf-
se defudasse: et si attingat p nūmā
vie pliritate aspitare arduitate
defice. Non nichil effecti si vcanit
in diā attingat feci qd potui: q̄li-
m' et nō inueni: vocaui illū et nō
rūdit m'. Et ecce asina illa bala-
am q̄ sessorē suū in suo itinē itat-
dunt. Nescio quo pacto me ad c-
rendū viā inceptā vrget & ipellit:
audio et adhuc ego loquente m'.
Qui qd loq̄rer potuit dare m': po-
teit pauldubio dare & tibi. Sz nūc
ad illud qd pposui m' oī dilige-
tia incedam'. *Quō ex caritatis
ppietate plenitudo boitatis dūat
q̄ in vā diuitate psonar plialitas*
A idim' ex fesse nō possit. *Capl.*
Superiorib; q̄ in illo summo
bono vniūsalitq; pfrō. sit totius
boitatis plenitudo atq; pfrō: vbi
enā ton' boitatis plenitudo ē vā
et summa caritas deesse nō p̄t. Nichil
ē caritate meli': nichil caritate
pfectius. Null' at' p pūato & ppo-
sui ipi amore dicat. pprie caritate
h̄re. Oportet itaq; ut amor i altiu
tendat: ut caritas ēē qat. Vbi igit'
plialitas psoy deest: caritas ēē nou
p̄t. Sz dicis fortassis. Et si sola v-
na psona i illa vā diuitate esset:
nichilomin' erga creaturā suā car-
tate quidē et h̄re posset viuo & h̄re.
Sz sumā ēē caritate erga psonā
creatā h̄re nō posset. Inordinata
ē caritas ēē si summe diligeret: q̄ su-
me diligend' nō esset. Et at' ipoc-
sibile i illa summe sapiēt' bonitate

caritate iordinata esse. **P**ersona igitur
 diuina summa caritate habere non potuit
 erga personam quam summa dilectione digna
 non fuit. **U**t autem caritas summa et su-
 preme personae oportet ut sit tanta quod non
 potest esse maior: oportet ut sit talis
 quod non possit esse melior. **Q**uoniam autem
 quod nullum aliud quam seipsum diligit:
 ille quem erga se habet purus amor
 diuinitatis. quod summam caritatis gradum nec-
 dum apprehendit: sed persona diuina personam
 non habet quem ut seipsam digne dili-
 get si ad dignam personam omnino non habet:
 dicitur autem personae ad dignam non esse. **U**t
 ergo in illa via diuinitatis plenitudo cari-
 tatis possit locum habere: oportuit diuinam
 aliquam personam exhibere caritate personae
 ad digne et corpore diuino consortio non
 carere. **V**ide ergo quod de facili ratio diuinitatis
 quod in via diuinitatis pluralitas personarum
 deesse non possit. **C**erte solus deus su-
 preme bonus est. **S**olus igitur deus summe
 diligendus est. **S**umma igitur dilectione
 diuina persona exhibere non posset personae
 quam diuinitate careret. **P**lenitudo autem diui-
 nitatis non potuit esse sine plenitudine
 bonitatis: bonitatis uero plenitudo non
 potuit esse sine caritatis plenitudine:
 nec caritatis plenitudo sine diuinam
 personarum pluralitate. **Q**uoniam itaque quod de di-
 uinarum personarum pluralitate plenitudo
 bonitatis loquitur: plenitudo diuine felicitatis

Sed quod de pluralitate attestatur. **C**a. iii.
 caritate personarum plenitudo boni-
 tatis diuinitatis et probatur: plenitudo feli-
 citatis sibi ratione approbat: et quod una
 loquitur altera attestatur: et in una eademque
 ueritatis attestatio una clamat al-

tera exclamatur. **C**onsuetudo sua unus
 quilibet intoret. et paulo dubio et absque
 contradictione iudicet: quod sicut caritate
 nichil melius nichil caritate iocundius:
 hoc nos docet ipsa natura. idcirco multi-
 plex experientia. **S**icut igitur in pleni-
 tudine uere bonitatis non potest deesse quo
 nichil melius: sic in plenitudine summe
 felicitatis deesse non potest quod nichil iocun-
 dius. **N**ec est itaque in summa feli-
 citate caritate non deesse. **U**t autem caritas
 in summo bono sit impossibile est deesse:
 et qui etiam exhibere uel exhiberi possit.
Primus autem amoris est. et sine quo omnino
 non possit esse ab eo quem multum diligit
 multum diligi uelle. **N**on potest ergo esse
 amor iocundus: si non sit et mutuum.
In illa igitur via et summa felicitate:
 sicut nec amor iocundus: sic nec amor
 mutuum potest deesse. **I**n amore autem mu-
 tuo oportet omnino ut sit et qui amore
 reponat: et qui amore reponat. aliter
 itaque erit amor reponens. et alter a-
 more reponens. **U**bi autem unus et alter
 esse diuinitas: uera pluralitas deprehenditur.
In illa itaque uere felicitatis plenitudine
 pluralitas personarum non potest deesse. **C**on-
 stat itaque quod nichil aliud est summa
 felicitas: quam ipsa diuinitas. **G**ratuiti
 ergo amoris exhibitio et debiti amoris
 recondensio indubitater diuinitas quod in uera
 ueritate personarum pluralitas deesse non pos-
 sit. **Q**uod de personarum pluralitate in deo
 duobus testimoniis a se ipsis. ex eadem
 diuine glorie plenitudine firmatur. **C**a. iii.
Quoniam si dixerimus in illa via di-
 uinitate esse solam personam unam.
 quodammodo solam unam ibidem. iuxta

hoc pauldubio nō hēbit cui dicere
possit infinitā illā plenitudinis sue
hūmilitatē. *Sz q̄sō ut qd hoc.* An
q̄ cōstante hēre nō possit cū velit.
an q̄ hēre nolit cū possit. *Red q̄a*
absq̄ dubio op̄s: p̄ impossibilitate
exclusi nō p̄t. *Sz q̄ dicit nō ēē ex*
defectū potētie: nūq̄ nō erit ex solo
defectu bēuolentie. *Sz si dīcatur*
om̄o hēre nō vellet: cū vāciter hēre
posset si vellet. *Iste in dīna p̄sona*
bēuolentie defectus attende q̄sō q̄lis
erit ut q̄ntus. *Certe ut dīcū ē nichil*
cāitate dulcius: nichil cāitate io
cūdius. *Cāitatis delicijs rōnalis*
vita nil dulcius expitur: illā vniq̄
delicijs rōnalis carēbit: si dīctio carēs
in maiestatis solio solitaria p̄ma
serit. *Ex hys itaq̄ anādūtē possū*
q̄lis q̄ntus ve erit iste bēuolentie
defectus: si plenitudis sue hūmilitatē
mallet sibi soli auare retinē: q̄
posset si vellet cū tāto gaudiorū
tumulo cū tāto delicijs iacmēto
altri dicere. *Si sic erit: merito ange*
lorū. merito om̄i aspēu sūter fugēt:
merito se videri merito se agnoscī cru
bescet: si ip̄i tātus bēuolentie defectus
tēstet. *Sz absit ut sup̄me maiesta*
ti illi aliq̄ insit: vñ gl̄ari nō debeat
Alioq̄ vbi erit plenitudo gl̄e: vbi nā
vbi sup̄i p̄batū est illā potit plei
tudo deesse. *Ed at gl̄osius. qd vñ*
magnificētius: q̄ nichil hēre qd nolit
cōstare. *Cōstat itaq̄ q̄ in illo idē*
fīnēti bono sūne sapiētī dīlīo tā
nō p̄t esse auarā reservatio: q̄ nō

p̄t esse iordinata effusio. *Eccē palā*
habes sicut vidē potes q̄ in illa sū
ma et sup̄ma cellitudine ip̄a pleitu
do gl̄e expellit gl̄e dīctem nō deesse
Q̄ iā dicte dīne plālitatis assertio
triplici dīrmat tēstīmo. Cap. v.
Ecce de plūalitate dīnarū p̄sonū
tā apta dīctūm dīctē: ut illa
me morbo videat laborare qui tā
cūcti attestatōi vult dīcī. *Es*
et si illame morbo laborās dicat
sūne bonitati deesse q̄ nichil p̄fecti
quo nichil melius. *Es q̄sō si men*
tis iops dīctat sūne felicitati
mēe quo nichil iocūdius nichil ē
dulcius. *Es itaq̄ si vñ expars*
plenitudinē gl̄e putet deesse q̄ nichil
est gl̄osius nichil magnificētius.
Certe nil meli⁹ nil certe iocūdius
om̄o nil magnificētius vñ sūcem
et sūma caritate q̄ om̄o esse non
nouit sūne p̄sonarū plālitatē. *H*
itaq̄ plūalitatis assertio. triplici
dīrmat tēstīmo. *Prā qd sūma*
bonitas. qd sūma felicitas sup̄ hac
re dīctiter clamat: plenitudo gl̄e
dīrmando acclamat et acclamādo
dīrmat. *Eccē sup̄ hūc fidei mē ar*
ticulū triplex habem⁹ tēstīmo: de
sūnis sup̄mū: de dīuinis dīuinū:
de p̄fīdis altīssimū: de occultis ap
tīssimū. *Et sūm⁹ q̄ in ore duorū*
vñ triū tēstīū stat oē vñ. *Eccē sū*
mūlus tēplex q̄ difficile nūpī: vñ
fīnētius q̄s fidei mē ip̄uq̄ator
donātē dei sapiā fortiter alliget.
Q̄ dīuinās p̄sonas oportet oī
no esse coeternas. Cap. sextū.

Ecce ut ex superioribus manifeste
colligere possumus: perfectio perso-
ne unius sortium requirit alteri. Inueni-
mus enim quod gloriosius nichil magnifice-
mus: quod nichil habere velle quod nolit
concedere. Manifestatis itaque sue sor-
te carere noluimus personam quam summe bona
fuit. Absque dubio autem esse oportuit quod
esse noluimus cuius voluntas omnipotens fuit.
Quod vero seculum noluimus seipsum voluit: cuius
voluntas incommutabilis fuit. Opor-
tuit ergo eternam personam coeternam habere: ut
poterit una alteram precedere: nec una
alteri succedere: nam in illa eterna et in-
commutabili diuinitate nihil potest velud
antiquum transire: nihil nouum superuenire.
Personas itaque diuinas impossibile
est omnino non esse coeternas. Vbi namque
vera diuinitas: ibi summa bonitas: ibi
plena felicitas. Summa autem bonitas
sicut deum est non potest esse sine perfecta
caritate: nec perfecta caritas sine perso-
narum pluralitate. Plena vero felicitas non
potest esse sine vera incommutabilitate:
nec vera incommutabilitas sine eternitate.
Personarum pluralitatem exigit vera caritas:
personarum coeternitatem vera incommutabilitas.
*Et in illa personarum pluralitate oportet
atque tam summa equitate quam summa similitu-
dine esse. Cap. vii.*
Notandum digne esse. Cap. vii.
Sane quod sicut caritas vera exi-
git personarum pluralitatem: sic caritas
summa exigit personarum equalitatem. Su-
mma autem caritas necesse est diuina:
ubi vere dilectus summe non diligitur: dis-
cretus vero amor non est: ubi summe dili-
gitur. quam summe diligendum non est. Sed in
summe sapienti bonitate amoris flamma

sicut non aliter sic nec apostolus flagrat
quod summa sapientia dicat. Quae itaque
secundum summa illam caritatis habundantiam
oportet summe dilige. necesse est absque
dubio secundum summa illam discretio-
nis regulam summe diligendum esse. Sed ipsius
amoris proprietates diuinitat quoniam summe
diligenti non sufficiat: si summe dilectus
summa dilectionem non repperit. In mu-
tuo itaque amore plenitudo caritatis
erigit. ut utique ab altero sit summe
dilectus. et desuper secundum predictam dis-
cretio-
nis normam utique sit summe dilige-
ndus. oportet quod uterque sit eque personis.
Oportet itaque utrumque esse eque poten-
tem. eque sapientem. eque bonum eque beatum
sic summa plenitudo dilectionis in mutua
dilectione exigit summa equalitatem personis.
Sicut itaque in vera diuinitate caritatis
proprietates exigit personarum pluralitatem:
sic eiusdem caritatis integritas in vera
pluralitate requirit summa personarum e-
qualitatem. Ut autem sint personae omnes eque. oportet
ut sint personae omnes similes: nam similitudo potest
haberi sine equalitate: equalitas vero nunquam
sine mutua similitudine. Qui enim in
sapientia nichil similitudinis habet: quomodo in
ea pater esse valet: Quod autem dico de
sapientia. idem dico de potentia: unde vero
inuenies in ceteris omnibus si citras per singula.
*Et miranda res sit scilicet vnitatis
in vera pluralitate. et personarum plu-
ritas in vera unitate. Cap. viii.*
Questionum et inuenimus quod in duo-
bus in mutuo dilectione mutuoque
diligendis ut mutuo debeat esse summa
dilectio: oportet ut in singulis sit su-
ma perfectio: totiusque personis plenu-

id. Erit itaq; in utrisq; plenitudo
 potestatis: in utrisq; plenitudo sapie-
 ntie: plenitudo bonitatis: plenitudo divini-
 tatis. Ecce unū longe inextinguibile fecim⁹
 nec ibi tū aliqđ diffiniūm⁹: qđ di-
 vinitas quā ibi inextinguibile nō possit
 ēē cōis plūib⁹ sibi⁹. Hic evidenter
 apparet cōis esse plūib⁹ psonis: sed
 si mutuo dilatis omnis ut dñm est p-
 fectio est cōis: pater pfecto qm si op⁹
 est un⁹ op⁹ et ali⁹. Si un⁹ inmensus
 et ali⁹ inmensus: si deus est unus cit
 et alius deus. S; sicut in supiorib⁹
 satis evidenter ostendim⁹: non pōt
 ēē op⁹ si un⁹: nō pōt esse inens⁹ si
 unus: nec dñ⁹ nisi unus. Qd ergo:
 Utq; absq; oī dubio sic erit uterq;
 op⁹: ut ambo sūt nō sūt nisi un⁹
 op⁹. Sic erit utq; inens⁹: ut abo
 sūt nō sūt si un⁹ inens⁹. Sic absq;
 dubio erit utq; cor⁹ dñ⁹: ut abo nō
 sūt si un⁹ deus: et ad hec qđ pdone-
 us est: S; si divinitas ipā ut dicim⁹
 p cōis est cōis abob⁹: pro cōis et abob⁹
 cōis erit divina sba: que ut s; pbatū
 est nil aliud est qđ divinitas ipā. Cōm-
 ut itaq; utriq; unā eandēq; sbam
 cōm hē: ut si hoc melius sonat.
 dūm ambo sūt unā eandē sbam
 esse. Qd itaq; mirū si sūt ambo sūt
 nō si unus op⁹. un⁹ est⁹. un⁹ inen-
 sus. nō si un⁹ dñs et deus: quūquidē
 ambo sūt nō sūt si sbaliter unus.
 Vide g⁹ qđ adiuvata rōe sūt sbalis
 unitas i illa psonar plālitate: et
 psonal plālitas in vā unitate sbe:
 ita ut sit i psonis ppietas: et i sbā
 unitas: et in maiestate equalitas.

Et in divina nā plālitas psonar
 sit in unitate sbe. et i huāna nā.
 plūalitas sbaz in unitate psonae.

Miraris fortassis Caplm. ix.
 qui hec audis ut legis. mi-
 raris magis quōd possit ēē pl⁹ qđ una
 psona: ubi nō est si una et sola sba
 S; qđ mirū qui mirabilis est in
 tā multis opib⁹ suis: qđ magis mirū
 si sup oīa est in semetipō mirabilis:
 Miraris quōd in nā divina sit pl⁹
 qđ una psona. ubi nō est plus qđ
 una sba: nec tū eque miraris quōd
 in nā huāna sit plus qđ una sba.
 eadē ubi nō est plus qđ una psona.
 Constat nāq; hō ex corpe et aīa:
 et hec duo simul nō una persona.
 Habet itaq; hō quōd legat et distat
 in seipō qđ p dñm est hāc debeat
 de deo suo. Cōferam⁹ in unū si pl⁹
 qđ iō rōmādo invenit in naturā
 divina: et ea qđ experientia recipit i
 nā huāna. Utrob⁹q; unitas: utro-
 b⁹q; plūalitas. Ibi unitas sbā-
 tie: hic unitas psonae: ibi plūali-
 tas psonar: hic vō plālitas sbaz.
 Ibi siquidē plālitas psonar i vīu-
 tate sbe: hic at plūalitas sbaz in vīu-
 tate psonae. Ecce quōd huāna natū-
 atq; divina vident se mutuo et qđ
 ex opposito respicere: et alterū alteri
 velut p dñm respondere. Sic invicē
 respicere hnt et mutuo rēdere debet
 natura creata et nā increata. tpal-
 et etna. corruptibil et incorruptibi-
 lis. mutabil et incommutabil. tan-
 tilla et inmensa. inscriptibil et in-
 scripta. Quōd ex plūalitate et unitate quā

inuenit in semetipso docet homo quod quicquid
ex opposito estimare debeat de hijs quod
sibi credenda proponuntur de deo suo.

Ad idam quod in illa **Cap. x.**
personarum pluralitate est plena
similitudo et summa equalitas. In hac autem
pluralitate multa dissimilitudo et magis
inequalitas. Nam in illa personarum plu-
ralitate incorruptibilis una. incorrup-
tibilis et altera: incommutabilis una
incommutabilis et alia: intransmutabilis
una. intransmutabilis et altera.
Hec et illa eque potest: hec et illa
eque sapiens. eque bona eque beata. In
hac uero secundum pluralitatem ex quibus con-
stat humana persona: alia est corporalis
alia incorporea: alia uisibilis alia in-
uisibilis: alia mortalis alia immortalis:
dissolubilis una. indissolubilis alia:
extinguibilis una. inextinguibilis alia.
Nichilominus tamen personarum unitate
ita in unum diuersa sunt: ut in paci-
endo uel odelando ne dicam separari
sed nec sciri possint. Ecce uidisti
quanta dissimilitudo uel diuersitas secundum
sit in nostra humana. Audisti nichilo-
minus quanto similitudo uel equalitas per-
sonarum sit in nostra diuina. Explicat in
obscuro personarum unitas quod sit in
tanta secundum diuersitatem et diuersi-
tate: et ego dicam tibi quod secundum
unitatem sit in tanta personarum simili-
tudo et equalitate. Non minus capio
non comprehendo. Sed quod non capit intelli-
gentia: persuadet mihi ipsa experientia.
Bene utique et recte. Sed si experientia
te docet aliquid esse super intelligentiam et
naturam humanam: nonne corpus te do-

cuisset deberet aliquid esse super intelligen-
tiam tuam in nostra diuina. Est itaque homo
discere ex semetipso quod quicquid ex opposito
estimare debeat de hijs quod sibi creden-
da proponuntur de deo suo. Hec per illos
deum sunt quod altitudine diuinarum sententiarum
nitentur diffinire uel determinare iuxta con-
paritates sue modum: non iuxta tra-
ditionem sanctorum patrum: quod stat didi-
cisse et docuisse per spiritum sanctum. **Quod ad
unitatem ex caritatis integritate quod uera
finitas sit in uera unitate. et uera uni-
tas in uera finitate. Capitulum xi.**

Sed nunc ordine quo repugnans
rationis nostre modum perscrutemur.
Constat iam de diuinarum personarum
pluralitate. nunc de unitate. Nam
pluralitas esse potest etiam ubi nulla tri-
nitas est: ipsa namque dualitas plu-
ralitas est. Eodem itaque testes super
unitatis assertione interrogemus: quos
superius in attestacione pluralitatis
adduximus. Et prius quidem quod super
hac re testat: summa si placet cari-
tas interroget. Oportet autem caritatem
summam universaliter esse perfectam. Ut
autem summe perfecta sit sicut oportet esse
tantam quam non possit maior: sic uerum
est tale fore quod non possit esse melior.
Nam sicut in summa caritate non po-
terit desse quod estat esse perfectum. Pre-
cipuum uero uidetur in uera caritate al-
terum uelle diligere ut se. In mutuo
siquidem amore multumque feruente.
nichil minus nichil periculosius. quam
ut ab eo quem summe diligis. et a quo
summe diligis. alium eque diligere ue-
lis. Probatio itaque consummat caritatem

17
est votiva ratio exhibite sibi dilectionis. Hanc summe diligenti summeque diligenti desideranti proprium gaudium solet esse in desiderio sui ad plenam optate videlicet dilectionis adeptione. Obstat itaque se in caritate perfectum non esse. cui necdum potest in proprii gaudii sui ratione exaltari. Est itaque quod iudicium magne infirmitatis non posse pati desertum amoris: posse vero pati signum magne perfectionis. Si magnum est pati posse: maius est gratanter suscipere: maximum autem ex desiderio requirere. Bonum magnum illud proprium: melius scilicet: sed tantum optimum. Denique ergo summo quod proprium est: optimum quod optimum est. In illis itaque mutuo dilectoribus superior disputatio inuenit utriusque perfectio. ut consummata sit exhibite sibi dilectionis desertio equa ratione requirit. Si enim uoluit quod perfectam bonitatem exigit: ubi est plenitudo bonitatis: Si autem uelit quod fieri nequit: ubi est plenitudo perfectis. Hinc ergo manifesta ratio colligitur: quod proprius gradus caritatis. et composita plenitudo bonitatis esse non possit. ubi uoluntatis uel facultatis defectus dilectionis desertum proprii gaudii ratione excludit. Summe ergo dilectorum summeque diligendorum utique oportet ut pari voto condilatum requirant: pari concordia per voto possideant. Vides ergo quod caritatis consummatio personarum trinitatem requirit: sine qua omnino plenitudinis sue integritate subsistere nequit. Ubi ergo totum quod est

universaliter perfectum est sicut nec in tegra caritas. sic nec vera trinitas abesse potest. Est ergo non solum pluralitas sed et vera trinitas in uera unitate. et uera unitas in uera trinitate. *Quod summa bonitas et summa felicitas trinitatis assertioe concorditer dauit a mutua affectione demonstrat. Cap. xij.* **S**iquis autem solos mutuos quos superior ratio inuenit in uera unitate esse contendit: quam ratio attestat omnis sue rationem reddere potest. Nunquam ratio usque corum proprii gaudii desertum non erit: an quod usque habere uoluit: an quod unus uoluit et alter uoluit: Si si quo unus uoluit et alter uoluit. ubi erit illa que se uersus et perfectis amicitis iuste solet et se iuste oportet: ubi inquam erit indidua illa iterni amoris prerogativa. amoris uidelicet una unitas et iterna concordia: Et tunc si quis dixerit alterum uelle et alterum nolle quousque in sua uoluntate non posse peruale scelerit: summe potest negabit. Si uero neutrum dixerit exhibite sibi dilectionis rationem posse acquirere: quod ratio de superius assignate dilectionis defectu potest eos excusare: Scimus autem quod summe sapientes nichil potest latere. Si uere itaque summe seruice diligunt: quod unusquisque potest alteri defectum uidere et non dolere: Nam si alteruter alteri defectum uidet nec dolet: ubi est plenitudo dilectionis: Si uidet et dolet: ubi est plenitudo felicitatis: Quia autem constat ubi causa dolendi nunquam deest:

plenitudo felicitatis esse non potest.
 Hinc igitur colligitur et indubitata ratio
 comprehenditur: quod plenitudo felicitatis
 omnium caritatis defectum excludit: cum
 consummatio ut dictum est personarum tri-
 unitate exigitur. nec posse deesse com-
 munitatem. *Ergo* quod summa bonitas et
 summa felicitas trinitatis asserti-
 onem concorditer clamant: mutua
 attestatio confirmat. *¶ plenitudo*
dine glorie in testimonio summe bonitatis
et felicitatis videatur acclamare.
Orandis paul. *Capitulum xix.*
 Dubio defectus caritatis non
 posse pati sortium amoris. *¶* Quod
 hoc nesciat: vel dissimulare quodat:
 Si hic itaque defectus sepe iam dictus
 illis mutuo dilectis inest: habet
 uterque non solum quod in altero dolet:
 sed et sibi quod in seipso erubesceret.
 Nam verus et intimus amicus sicut
 non potest itime dilecti defectum videre et
 non dolere: sic sane de proprio defectu animi
 amici conspectum non posset non erubescere.
 Sed si illi personarum pluralitati
 esset unum inuito debeat erubescere:
 ubi erit obsecro plenitudo glorie que
 vere caritati deesse omnino est impossibile.
 Sed sicut summe felicitati non potest
 esse causa dolendi: sic summe glorie
 plenitudini non potest inesse materia erubescendi.
 Quod namque non videat quod
 sit extreme demerite vel tenuiter
 suspicari illi summe felici maiesta-
 ti aliquid esse potuisse: quod possit
 tante glorie splendorem vel in modico
 obumbrare. *Ergo* plenitudo dine
 bonitatis plenitudo felicitatis et glorie

in una veritatis attestatioe iuncta
 sibi occurrunt: et quod de dine caritati
 plenitudinem in illa personarum pluralita-
 te sentiendum est eundem ostendunt.
 Tota defectus suspicionem in illa su-
 ma caritate propter dampnat: totius
 in illa consummationis plenitudinem concor-
 diter clamant. Caritas autem ut esse va-
 possit personarum pluralitatem exigit:
 ut vero consummata sit. personarum tri-
 unitatem requirit. *¶ comitatio non potest esse*
omnino unum quod in tribus personis. Ca. xix.
Sicut autem concordamus post tot pre-
 missas rationes ambigere non pos-
 sumus. Si inquam concordamus unam aliquam
 personam in vera divinitate esse tante
 benevolentie. ut nichil divitiarum ni-
 hil deliciarum habere velit quod nolit di-
 care. tante potestatis ut nichil sit ei
 impossibile. tante felicitatis ut nichil
 sit ei difficile. consequens est ut fatui
 oporteat divinarum personarum trinitatem
 non posse deesse. Sed ut hoc melius
 elucescat. quod diffusius diximus in
 unum colligamus. Certe si una persona
 sola in divinitate esset: non haberet cui
 magnitudinis sue divitias communicaret.
 Sed et cunctis illa deliciarum et dulce-
 dinis humanitatem quam ex intus dilectionis
 obtentu ei accessum potuisset: inter-
 mitteret. Sed summe boni plenitudo
 bonitatis non sinit illas auare reti-
 nere. nec summe beati plenitudo beati-
 tudinis permittit istas non optine. et
 ad honoris sui magnificentiam tam
 de illarum largitate letat. quam de istarum
 finitioe gloriatur. Admittitis in hijs
 quod sit impossibile unam aliquam in

diuinitate psona societatis dfor-
tio care: sed si una sola sociā ha-
beret: ei utiq; nō dēset cui ingū-
tudis sue diuicias dicant: s; cui
caritatis delicias ipartiret oīno
nō hēret. Dilcois dulcedine nil io-
cūdius iucunt: nichil in q; apli
amū delāret. *Humilimodi dulce-
dis delicias solus possidet qui in
exhibita sibi dilcoē totū et cōdi-
lectū nō habet. Cōdō itaq; amois:
nō pē esse oīno min⁹ q; in trib⁹ p-
soms. Nichil at ut dān est glorio-
sius nichil magnificētius q; q; q;
habes utile et dulce in corē deducē.
nō pē vō sūmā sapiām latē. nec
sūme beniuolētiē nō explace. et q;
nō pē sūme potētis felicitas vel
sūme felicitas pās suo bñplacito
care. tam nō pē genuine psonae in
diuinitate tūa nō coherē. *Et oportet
gemina psona in diuinitate
pari voto dīli corē tūā psona req-**

Notandū sane in rē. Cap. xv.
N diuis illis psonis q; pfectio
vni⁹ exigit adiunctionē alterius. et
dēquēter in geminis pfectio vtriusq;
requit coherentiā tūe. Nā in ge-
mis psonis sicut alias iā dixim⁹
ut vtrq; ab altera merito sibi sū-
me dilcō oportet ut vtrq; sit sū-
me pfecta. Sicut itaq; vtrobiq; sa-
piētia vna. potētia vna sic sane
oportebit ut vtrobiq; sit beuolē-
tia vna et sūma. Est autē ppro-
prie sūme et vlsq;quaq; pfecte beuolē-
tie oīnū plenitudis sue hūmanitā
in corē deducē. Vbi at in altitū

psona equa beniuolētia extat:
nec est voto pari. corē dīli peca-
pui gaudij dforē utq; requit. Nā
vbi se duo mutuo diligētes. sū-
mo desiderio āplectūt: et in alt-
utro amore sūme delānt: sūmū
gaudiū illi⁹ est in itūno amore
illi⁹: et cōuerso pceptū gaudiū
illius est in amore illi⁹. *Qd dū
iste ab alio solus diligit: pāpue
dulcedis sue delicias solus possi-
dē videt. Sili et alius qm dū
dīlctm nō habet: pceptū gau-
dij corōne caret. Ut at utq; pos-
sit istiusmodi delicias dicā: oportet
eos dīlctm hē. Vbi itaq; mutu-
o diligētes tāte ut dixim⁹ be-
uolētiē sūt. ut qdqd pfectis est
corē esse velint: oportet ut dān ē
vtrq; pari voto eq; corē dīlctm
requit: et iuxta pfectis sue plei-
tudine p voto posside. *Et pleni-
tudo potētie et sapiē videat posse
dīlctm in singularitate psonae. Cap. xvi.**

Inter delicias caritatis et sa-
piētie hoc solet maxie int-
esse: q; sapiē delicie valēt et solet
hauriri de corde ppro. Intime at
caritatis delicie hauriūt de corde
alieno. Nā qui intime diligit et
intime diligi dēcupiscit. nō tam de-
lectatur q; anxiat si de dilecti sui
corde nō haurit dilcois dulcedine
quā sitit. Sapiē vō delicie tē ma-
gis delānt: qm de corde ppro hau-
riūt. Nichil ergo diffinit cō-
trariū naturae. si plenitudo sapiē
dicat posse cōsistere in singularitate

psona. Nam quā videt enā si sola
 una psona in deitate eet: nichilomin⁹
 plenitudinē sapiē hīc potuisset?
 plenitudo at sapiē nō posset esse
 siue plenitudinē potēcie: sicut nec
 plenitudo potēcie siue plenitudinē
 sapiē. Sapiē nāq; plenitudinē
 nō hēret. pauldubio q̄ ignoraret
 quō obtinē potuisset qd ei de oī
 potēcia deesset. Eonūso at absq;
 dubio caret potēcie plenitudinē
 q̄ aliquē sapiē deficiū posset iūm
 sustinē. Plenitudo itaq; vni⁹ nō
 p̄t hīc siue plenitudinē altī⁹. Qd
 g⁹ de sapiā dirim⁹. Nequē est
 ut idē de potēcia itelligamus.
 Nā si oīpotēcia deesse nō p̄t ubi
 plenitudo sapiē est: videt vni⁹ q;
 tā plenitudo potēcie q̄ sapiēcie
 possideri possit ī singulā psona.

Et p̄pletio felicitatis nō videt
 posse subsistē siue geminatioe psona

Cōpleno at vtrū. **Cap. xvij.**
 felicitatis et summe illō mō
 videt posse subsistē siue geminatioe
 psona. Constat g⁹ hoc luce iam
 clarius ex hīs que in supiorib⁹
 dixim⁹. Nam si in illa vna divi
 tate sola una psona eet. utiq;
 nō hēret cui sumū amorē īpēdet:
 nec qui sibi sumū amorē repēdet.
 Vū ergo illi summe dulces ille de
 licie habūdarēt que ut dñi est
 tā de p̄prio q̄ de alieno corde hau
 riri solet: nichil ei vti iam p̄fati
 sum⁹ hīs delicijs dulcius: nichil
 delectabilius. nichil hac suauitate
 salubrius p̄clarius atq; iocūdius.

Quod ergo divina felicitas totā p̄lei
 tudis habūdantiā obtinuiſſet. cui
 summa suauitas summa iocūditas
 sp̄ deesset. Psona itaq; geminatioe
 ut dñi est felicitas erigit: ut in
 oīs p̄leitudis integritate subsistē possit.

Et estimatio vtrū et summe bonita
 tis videt nō posse subsistē siue cō
 plenoe trinitatis. **Cap. xvij.**

Nemine turbet nemo īdignat⁹:
 si ad euidētiore vitatis itelligentiā
 de diuinis et sup̄mundanis humano
 more loquam⁹. Hūc autē loq̄di mo
 dū in vlti mē mōp̄e tāto fidētius
 assumam⁹. q̄to cū in scripturis sacris
 frequētissimē inuenim⁹. Summus bonitatis
 gradus eē videt⁹: qm̄ sum⁹ amor ibi
 īpendit⁹: vū ad felicitatis siue p̄leitu
 dinē nichil obtinet⁹. S; hīc summe
 p̄fctōis gradus ut ex iam aū dictis
 euidētissimū est: ut duos tū mū
 tuo dilectōis inueniri nō p̄t. Ibi nāq;
 dilectō vtrūq; amorē īpendit⁹: videt
 absq; dubio melliflua illa dilectōis
 dulcedo oblectamentū haurit: que
 unde haurire posset nō hēret oīmo
 si solus eet et solitari⁹ vīuet. Mag
 nus itaq; annulus gaudiorū et
 iocūditatis accrescit: cui⁹ ex dō
 nō exhibite dilectōis. Hinc g⁹ mā
 fesse colligit⁹. qm̄ sum⁹ ille benigni
 tatis gradus in diuinitate locū nō
 habet: si in illa psonarū plāritate
 tria psona deēt. Et cū in sola ge
 minatione psona nō eet: cui pos
 quis duorū p̄cipuas iocūditatis
 siue delicias dīcare. Hūc itē intel
 ligi q̄ estimatio vtrū et summe bonita

nis nō possit subsistere sine plenitudine
tuitatis. *Quō ex aspectu solū ppe-*
tate ad illius diphedi possit vestigiū

Quod de finitatis finitatis. *Ca. xix.*
asseritioe multiplici rōis at-
testatioe pbatū est. exendiosa sa-
tis multūq; pspiciua cōsideratioe cō-
firmari pōt. Virtute itaq; ac ppe-
tate ad illius diligētī cōsideratione
pendam; et citius iuicem qd
querim; Quā vñ alteri amorem
ipendit et solus solū diligit: dilec-
tio quidē est sed cōdilcō nō ē. Cū
duo se mutuo diligūt et sūmū de-
siderij affectū iūcem ipendūt: et
istū in illū: illū vō in istū affectū
discurrit: et qī in diuisa tendit ut
biq; quidē dilcō est: sed cōdilectio
nō est. Cōdilcō at iūne dicit: vbi
a duob; tāus cōrditer diligitur
socialit; amat: et duorū affectus
terrij amoris itendit in vñū con-
flat. Ex hys itaq; patet qī i ipsa
ditate a diuitate ad illū locū nō
habet: si duob; tū cōsistitib; tria
plona dēssēt. Nō em̄ hic de q̄licū
q; sed de sūma ad illū loqm; sed
qualē creatura a creatore nūq;
meret: nūq; digna iuemet. Qz
q̄lo digne explicare valeat: q̄ta
sit v̄tus bēnuolentie. sūme et v̄lq;
quaq; pfecte. Quis q̄lo digne
estimare sufficiat: q̄ v̄l q̄ta sit
dignitas itime et sūme cōrdie.
Si tanta itaq; dignitas est in
hys duab; v̄tutib; cuiq; et semet
ipsa: qd q̄lo v̄tutis qd dignitatis
terit vbi q̄uis cōdit ex altera: vbi

vna magnificat ex alia. ista cō-
sūmat ex illa. Qd aliud est in-
tūna et sūma ad illū: n̄ intie
beniuolētie et sūme cōrdie mū-
tua cōausio. Virtus itaq; tāte
dignitatis et supereminētis excel-
lentie sicut nō pōt in sūmo bono
vniūsalitq; pfectio dēssē: sic non
pōt sine plonari finitatis cōsistē.
Ex tētie plone cōsoliditate in
illa finitatis agit: ut cōrdialis
caritas et cōsocial' amor vbiq; et
nūq; singularis iuemat. Cap. xx.

Attende nūc quō tūc plone
copula cōrdiale affectū
vbiq; cōpat: et cōsocialē amorē
pōt et in oib; cōfēderat. Si vñ
aliquā e trib; plonis attendis:
videbis qz cōtē due cā cōcorditer
auat. Si aliā respicias: et ibi
eque iuemet. qm̄ reliq; in ei' amo-
re pari voto cōrdat. Si triā ab
hys in cōsideratioe adducis: paul-
dubio cōtrariū affectū pari cōcor-
dia in illā cōfluere videbis. Si ar-
aturā attendit: ibi amoris sūm-
culus t̄plicat: ut vbi de defectu a-
moris suspitio facilius oriri po-
terat: maiori cōsideratioe cōtūdo
cōsolidet. Ecce quō ex tūc plone
cōsoliditate in illa finitatis agit:
ut cōrdialis caritas et cōsocial'
amor vbiq; nūq; singularis iu-
uemat. Ecce in finitatis affecti-
one tāta tā iara v̄tutis attesta-
tio vñdīq; occurrīt: ut mēte cap-
tus videat: cui tāta certificatio
satisfacē nō possit. *Qz sūma eq̄-*

litas sit in illa ciuitate ubi oportet oēs eā pfectos esse. *Cap. xxi.*

Quod superius probatum est de duobus. primum idem inferri potest etiam de tribus. singulos scilicet a singulis summe diligendos. summe dilectos quod summe perfectos. plenitudo summe felicitatis requirit plenitudinem summe iocunditatis. plenitudo summe iocunditatis requirit plenitudinem summe caritatis. plenitudo summe caritatis exigit plenitudinem summe perfectos. Vbi itaque oportet et oēs eque perfectos esse: necesse est oēs in summa equalitate agere. Fuit itaque omnibus equalis sapientia. equalis potentia. indifferens gloria. uniformis bonitas. etiam felicitas ut vacaret collet quod condiana perfectio christiane institutionis docet. qui triū primum una est deitas. equalis gloria coeterna maiestas. nullus ibi altior maior. nullus ibi altior minor. nullus ibi posterior. Constitat itaque in illa ciuitate oēs personae coequeles simul et coeternas esse. Nam si coeternae non essent: eo ipso coequeles non essent. *Et in singulis personis sit summa simplicitas et in omnibus sit vera et summa unitas et utrobique miranda preceptitas.*

Et illa itaque summa *Cap. xxii.*
et usquequaque perfecta personarum equalitate: summa illud et summe simplex esse est omnibus commune. Item est quod omnibus commune quod uiuere. uiuere quod intelligere: intelligere quod posse. Non ergo ibi est aliud sapientia quam potentia: potentia

quam essentia: et iuxta hunc modum similibus in similibus sententia. Vnde quod quia idem ipsum est totum quod in quolibet persona est. Sed si summa perfectio est in illa equalitate: et summa equalitas in illa perfectione: est singulis similis et omnibus. Summa plenitudo sapientie: est singulis similis et omnibus. Summa plenitudo potentie. Sed quod est summa et plena potentia non omnipotentia. Non enim aut quod omnipotentia inde dicta sit quod omnia possit. Si uero omnipotentia omnia possit ueraciter ostendit: de facili et facie poterit ut quilibet alia potentia nichil possit. Hinc ergo manifestum est: quod omnipotentia non potest esse nisi una. Superius autem probatum est: quod omnipotentia idem ipsum est quod diuina essentia. Si igitur commune est similis omnibus personis omnipotentia habere. immo et esse: quia ibi non est aliud esse quam habere: commune erit et omnibus una et eandem essentiam esse: nam diuina essentia sicut et omnipotentia non potest esse nisi una. Non solum itaque idem ipsum est totum quod est quolibet persona: uerum etiam idem ipsum est quod una quod quilibet alia. In singulis itaque summa simplicitas: in omnibus similis uera et summa unitas: utrobique autem si bene attendis miranda preceptitas. Quod in his personis sit intelligenda dea equalitas ubi est tanta unitas et talis preceptitas. *Cap. xxiii.*
Quod ut dictum est de personarum equalitate: possumus bene et male intelligere. In tanta namque personarum simplicitate et unitate: uidetur potius preceptitas quam equalitas esse.

Tres statuas aureas si sint eius-
 de punitatis et ponderis et p oia
 eiusde similitudinis: possumus et sole-
 mus equales dicere. Sed eiusmodi eq-
 uitas multum pugnans est ad illam:
 que est in diuinarum personarum trinitate.
 Nam in illa statuatur equalitas. alia
 est massa auri statue altius: et
 iuxta hoc aliquid aliud est vna: et
 aliud aliquid est altera. Nichil autem
 tale debemus cogitare de illa vna et
 summa trinitate: quoniam si ibi aliud et
 aliud: sed vnum alteri equale. Nam
 sicut iam demonstratum est. quod est in
 vna aliquo persona: idem ipsum et totum
 est et in qualibet altera. Tres igitur
 uales spiritus equales non in merito
 dicimus: si sint eiusdem potentie et de
 sapientie: eiusdem punitatis atque boni-
 tatis. Sed in hac spirituum trinitate.
 sicut sunt tres persone: sic etiam ibi et
 tres substantias esse. Summa autem trinitas
 etiam in vnitatem habet. Aliud itaque
 et aliud: quoniam equale inuenitur in
 trinitate illa. Sed talis equalitas
 longe est a trinitate diuina: sed in illa
 summa trinitate ea ratione personas equ-
 ales dicimus: quod illud summum et su-
 me simplex esse in ea plenitudine
 et perfectione qua est persone vnitatis.
 in ea plenitudine et perfectione est
 inuicemlibet persone alterius. *Quoniam
 sit incomprehensibilis illa oriformi-
 tas summe coequalitatis. Cap. xxiii.*
Quoniam vna eadem substantia non est
 maior aliquid vel minus:
 melius vel deterius in seipsa. Non
 ergo erit maior vel minus vel melius

aliquid quous in trinitate persona vna
 quous quilibet alia: cum veraciter sit
 singulis vna et eadem substantia. Est autem
 singulis sit et omnibus eadem ipsa: nec
 maior nec melius aliquid erit quous
 vel due quous quilibet sola: nec tres sit
 pater accepte quous quilibet: due vel quilibet
 sola per se. In illa autem personarum tri-
 nitate ubi sunt plures substantie minus
 aliquid est vna sola quous due: et quous
 libet duabus maior aliquid totum est
 persone pater accepte. *Quoniam ergo attende
 de illa oriformis et oriforma mag-
 nitudo coequalitas in illa summa
 trinitate quous incomprehensibilis sit:
 ubi vnitatis pluralitati non credit:
 non pluralitas vnitatem excedit. Quoniam
 illa trinitate nullus alius est dissimilis
 sibi nec equal in aliquo aliam*
Sed ut habet alteri. *Cap. xxv.*
 diuinarum personarum equalitatem
 amplius admireris: attende et illud
 in omnibus aliis personis: quoniam in vna
 qualibet eademque persona nec singu-
 laris est sine pluralitate: nec
 vnitatis sine equalitate. Taceo
 quod potest esse vel minus et sibiipsum
 equalis fieri: taceo quod aliud est
 eius potentia aliud sapientia. aliud est
 eius iustitia: et potest esse secundum ali-
 ud maior. secundum aliud minor.
 melior siue deterior. Certe eius
 potentia sola. certe eius sola sa-
 pientia est sibiipsum dissimilis et sibiipsum
 equalis: idemque ipsum attingit in
 in ceteris. Potentia eius attingit
 et inuenies quod aliud est ei facile
 aliud difficile. aliud impossibile:

et sic deprehendit sibi ipsi etiam
difficilis et inequalis esse. Similiter
et ipsi sapienter aliud est apprehensibile
aliud vero incomprehensibile. Nam
quod humana vel angelica intelligen-
tia potest videri ut de certis taceat
ipsa immensitate diuinitatis apre-
hendit. **¶** Dū itaque una eademque
natura in alijs est efficacior
in alijs infirmior: in parte est maior
et in parte est minor: et ipsa sibi
difficilis. et ipsa sibi inuenit in-
equalis. Ex his itaque colligi potest
quod ubi vera simplicitas non est.
vera equalitas esse non potest: in
illa autem simplicitate nullus alius est
difficilis sibi. nec inequalis in ali-
quo aliam alteri. Hanc ubi vana
eternitas est: non potest esse prius vel
posterius: sic ubi incommutabilis
immensitas. non potest esse maior vel
minus. Quibus itaque eadem eternita-
tis et immensitatis ratio inest. nulla
aliquatenus inequalitatis vicissitudo vel
alternatio esse potest: quod nulla ibi talis
mutatio vel vicissitudinis obumbratio:
nichil ibi prius nichil posterius.
nichil maius a minus: sed totae sunt
personae coeternae sibi sunt et coequales.
¶ Ecce iam manifesta vel multiplici-
tate probauimus quod verum sit quod arde-
mus inuenire: ut vnum videretur deum in
trinitate. et trinitatem in unitate
venerimus. **Explicit liber secundus**
augustini richardi de trinitate. Incipit
prologus libri quinti eiusdem
Capitulum primum.

¶ Qui incomprehensibile videtur
humane intelligentie. quod plura-
litas personarum sit in unitate substantie.
¶ **Capitulum secundum**
humana intelligentia non apprehendit.
quod tamen ipsa propria experientia latere non sinit.
¶ **Capitulum tertium**
incomprehensibile ad quod experientia deficit: quod
tamen ratio manifesta latere non sinit.
¶ **Capitulum quartum**
oportet personae significationem
detinere. et secundum datam detractionem
trinitatis unitatem assignare. **Capitulum quintum.**
¶ **Capitulum sextum**
autem nos queritur est quod uerum
te quod restat querendum quod ueritate tris
illi in trinitate deum sunt personae. **Capitulum sextum.**
¶ **Capitulum septimum**
multum differat inter se signifi-
catio substantie et significatio personae. **Capitulum octauum.**
¶ **Capitulum nonum**
non tamen alius quam aliquid signifi-
cat nomen substantie: nec tamen alius quam ali-
quid ex demonstratione personae. **Capitulum decimum.**
¶ **Capitulum undecimum**
non sit uerum ubique sunt plures
personae etiam plures substantias arde.
¶ **Capitulum duodecimum**
nichil diffinitum sibi contrarium: in eo quod diximus deum
unum et substantiam unum et personam unum.
¶ **Capitulum tredecimum**
nec pluralitas substantiarum dissoluit unitatem personae
in nostra humana: nec pluralitas perso-
narum diuidit unitatem substantie
in natura diuina. **Capitulum quatuordecimum.**
¶ **Capitulum quindecimum**
in distentione personarum opus
est generis consideratione: hoc est
ut sciamus quod sit. et uerum habeat esse.
¶ **Capitulum sedecimum**
sub nomine existentie **Capitulum decimum septimum.**
possumus utriusque consideratione sub-
intelligere. et illam que pertinet ad ratio-
nem substantie vel illam quod pertinet ad rationem obiecti.

Qualis existens **Cap. xij.**
 aianu variatio tpla distiguit mo.

Iuxta qd variat. **Cap. xij.**
 psonam existens in huana na:
 et uix qd variat in angelica natura

Quoniam existens **Ca. xv.**
 dnam oporteat qre et oigine sola.

Quoniam in diuina na sit **Cap. xvi.**
 existens q est pluribz cois: et est
 existens q est oino incoicabilis.

Quia rde in diuinitate **Ca. xvij.**
 possunt esse incoicabiles existencie
 et q tot st qe sunt psonae **Cap. xvij.**

Quoniam ad diuina nichil aliud
 est psona. q incoicabilis existens

Quoniam plures et exi. **Cap. xix.**
 tene. q oseques est plures psonae
 ubi no est nisi unitas sbe **Ca. xx.**

Quoniam intelligendu sit ut quo
 possit ducere q quida dicunt tres
 svas una ecunia. quida tres sbsit

tenas una sban: alij at tres pso
 nas et sban vl essentia unam

Diffinitio psonae **Cap. xxi.**
 no amulsaq sed solius aitate.

Descriptio psonae **Cap. xxij.**
 no amulsaq sed solius icitate.

Item descriptio psonae **Ca. xxij.**
 que videt soli et oi posse ducere.

Item descriptio psonae **Ca. xxij.**
 q videtur soli et oi posse ducere.

Quoniam psona sit diuina **Cap. xxv.**
 nature psonam pluralitate hpe
 in unitate sbe **Explicit capla**

Incipit lib qrtu ingu richardi vcs
 Qm incoicabile videat huana

ne intelligere q pluralitas psonar
 sit in unitate sbe. **Caplin pmi.**

Et in huius operis
 exordio ea qe
 diuine sbe unitate
 ardim? ta cui
 tunc deunitate
 et pspicius rob? pbanim? ut
 diligenter itucutib? nil dubita
 cois remane debeat. un eos vl
 in modico hesitare oporteat.
 Siliter et suo loco de psonam
 pluralitate fidei nre assertionem
 ta rata pbatio pualit. ta mul
 tipler ratio confirmat: ut me
 tis inops videat. cui tanta vita
 tis attestatio satisfacere no pos
 sit. Et quide qlibz hanc olicitati
 onu et assertionu cu p semetip
 sa sola et seorsu attredit: nichil
 arduius nichil uerius videt.
 Si qn aute una cu alia deim?
 et quo concorditer et sil stare pnt
 attendim? nisi fidei firmitas
 obstat. ptn? in abigui venit
 qdqd multiplex iduatio pua
 lit. No em facile caput huana
 intelligencia ut possit esse plus q
 una psona: ubi no est pl? q una
 sba. Hinc illi innumeri infidelium
 errores: hinc multiplices ille sal
 maticor hereses. Hic est q alij
 diuine sbe unitate scindunt: alij plu
 raltate psonar oduunt. Hic est
 q arrianu et sabellianu p oiras
 sectas sut aduice diuisi. Hinc e
 q alij ex modernis psonae nome
 sub multiplici significacione acci
 piunt: et ta pfide vitatis intelli
 gentia qua explicare debuerat.

maiori abiguo inuoluit. **N**ā si quis
velit persone nomen sub eo et propria
acceptio intelligi: nullo modo poterit
plures personas sub ea acceptioe
intelligi posse subsistere in unitate
sibi. **¶** *Et multa sunt quae humana intelli-
gentia non comprehendit. quae tamen ipsa propria
experientia late non sinit. Ca. secundum.*

Uerū hec assignata quod uni-
tas finitatis. et finitas uni-
tatis. nunquid quod comprehendere non potest
idcirco esse non potest? **¶** Quis enim si men-
tis ipsis hoc sentiat? quis dicit persua-
mat quod multa sunt quae humana intelli-
gentia non comprehendit? quae tamen quod
vera sunt mente humana multiplex
experientia late non sinit. **¶** Explica
mihi quod si potes de quo omnino du-
bitare non potes quod sit quod oculus
corporeus ibi videndo sentit ubi
omnino non est. **¶** In aëre ubi visus non
est. stellā positā videt: palpebra
tamen obducta. ipsā sub qua latet
palpebrā non videt: atque sensus
corporei sola adhaerentia sentiunt
atque discernunt: solus odor sensus
adhaerentia non habet et ad longui-
qua et remotissimā viget. **¶** Nunquid
quod hoc sit non comprehendis? id-
circo verū non esse contendis? **¶** Expli-
ca mihi si potes quod negari non audeas
quod in triplo corpore et anima tam diui-
sa utique natura sunt una eademque
persona. et tunc a me quod quod in
summe simplicia et eorum una personarum
finitas sit una eademque substantia. **¶** Sed si
illud incomprehensibile est. quod sit
quod tamen humana mens per experientiam

nouit? quanto magis quod nulla huma-
na experientia attingit? **¶** *Et multa
sunt incomprehensibilia ad quae experientia defi-
cit. quae tamen ratio manifesta late non sinit.*
Sed si te dicis de scriptis **Ca. iii.**
nullo modo posse dubitare.
etiam si videantur humane capacitatis
modum excedere: addo quidem quendam
incomprehensibilia esse non dubitas
quae tamen per experientiam non probas. **¶** Al-
ta namque ratio manifesta late non
sinit: ad quae tamen comprehendenda mens
humana non sufficit. **¶** Nunquid dei et in-
finitate comprehendis? **¶** Nec tamen de eius
eternitate diffidis. **¶** Nunquid de dei in-
finitate dubitas? quousque eam comprehen-
dere non valeas. **¶** Nunquid dei omnipotentia
ab hominibus comprehenditur? a quibus probatur
et creditur. **¶** Si singulos theologos
interrogas. ab omnibus id mihi accipies. quod
idem sit dei potentia quod eius sapientia:
quod eius bonitas vel aliud sit quod illi
ita vel alia. **¶** Si quidam quod sunt quae sunt
vel aliud inuenies quod diuina substantia.
¶ Nec omnia ratio manifesta ducit: et la-
tere non sinit. **¶** In hoc sane omnes the-
ologi consentiunt: hoc omnes in corde de-
fendunt. **¶** Ad quod horum magis comprehen-
sibile? quod substantia una sit dea tria. an
quod tres persone sunt una substantia? **¶** Vtrum-
que incomprehensibile: neutrum tamen in-
dubile. **¶** Ex hac tamen ut mihi videtur. in-
comprehensibilitate efficitur: ut secundum quod
tam persone significatio per multas accep-
tiones varietur. **¶** Nam sunt qui dicunt
nomen persone aliquam substantiam aliquam sub-
sistentiam: aliquam personarum proprietates
significare. **¶** Sicut autem secundum quod voluit

lbam quā in singulari. nūq̄ vō in
 nūo plurali: ne tres psonas dñe
 tes viderent: etiā tres sbas dñeri.
 Ad expbandū at q̄ psonaz ppetu-
 tes psonae sūt: iheronimi auctorita-
 te in hec vba directis adducit. Sa-
 bellianū heresim declinātes tres
 psonas exp̄ssas sub ppetate dis-
 tinguunt: nō ē nōiā tūmō. sed
 etiā nōm ppetates id ē psonas.
 ut ut gree expmūt ppositas h:
 est sbstētiās dñem. S; ut in
 videt iheronimū in hys vbis nō
 psonas ppetates psonarū. sed p-
 etates nōm: hoc est q̄ ppe sig-
 nat nōiā psonarū. *Ad doct-
 ne cūctā oporteat psonae signifi-
 cationē determināre. et scdm datā deti-
 nationē tūctatis vnitatē assignare.*

Ut de nōie ppositas eos *Ca. iij.*
 taceam⁹ in quo scdm ihero-
 nimū veneni suspitio est. ut inq̄
 de nōie gree taceam⁹ q̄ gree non
 sum⁹: de nōie sbstētie tacite pte-
 rit nō debem⁹. Quidā psonas.
 quidā sbstētiās esse expmūt t̄s.
 et tres sbstētiās et unā lbam ī
 una diuitate dicūt magis q̄ oñ-
 dūt. Siquidē sic hoc tūlent siue
 explanatioē. ac si legētib⁹ oñbus
 dñet tres sbstētiās ēē potuisse:
 etiā vbi cōstat nō ī unā lbaz ēē
 Hāc vō eoz sententiā nō arguo.
 nō reprehendo nō falsā ēē dñendo
 sed qd̄ verū est apello: cōfitei. q̄
 hec eoz doctua nō satisfiat mee
 simplicitati. Si vultis mei silib⁹
 satisfacē. oportet p̄mū tam sbē

q̄ sbstētie significationē diliget
 detinere: et scdm datā detiātionē
 assignare quō possit ēē plus q̄
 una sbstētia: vbi nō est ī unā
 lbā. Alioq̄ q̄d q̄ p̄dest in ig-
 notū p ignotius ostendē. *Romē*
p̄sonae ore oīm etiā rusticorū vlat.
nōmē vō sbstētie nec ab oñbus
salte lātis agnoscat. Quō ergo
 q̄d ex eius p̄rietate quā igno-
 rat simpliciōres quiq̄ colligere
 poterūt: q̄ tres sbstētie ⁊ corpō
 tres p̄sonae possūt ēē in vnitāte
 sbē. Quō q̄d illa doctua satisfa-
 cē potest: que lite lite resoluūt.
 Qui ergo itenctōis est mee ī hoc
 ope simpliciōrib⁹ deseruiūt: et ut
 sic dicā nō mīna dñere studebo
 put dñs dedit nō tā sbstētie
 q̄ p̄sonae significationē determināre:
 et iuxta p̄posite detiātois assigna-
 tionē ostendē: quō possit psonaz
 plālitās cū sbē vnitāte cōuenire.
*Et an nos q̄tū est q̄ nōie q̄nt-
 tet q̄rūdū. q̄ vītate tres illi in tū-
 tate dicti sūt p̄sonae. Cap. quintū.*

Dicam certe qd̄ sentio et qd̄
 firmiter et idubitatē credo.
 q̄ in illo tā sb̄limi et supereminēti
 tūctatis misterio nōmē p̄sonae
 nullaten⁹ assignatū est siue in-
 stinctu dīno et sp̄e s̄cī magist̄is.
 Attendam⁹ quō idē sp̄s tot facine-
 ra fidei mē p̄ ora p̄phaz p̄dixit:
 p̄ ora euāgelistāri recitāsit: p̄ ora
 doctorū expoluit. Qui istud atten-
 derit nullo mō credē potest q̄ sū-
 mū fidei mē articulū. q̄ sac̄tissi-

mū et secretissimū finitatis myste-
 riū. q̄ nōmē illud qd' voluit ab oī
 ardī corde. ab oī ore cōfiteri estīati-
 one homīnū exposuit. et nō potius
 sua inspiratione ordinauit. Ecce
 dicam⁹ q̄ hī qui hoc nōmē p̄sōe
 p̄mo ad diuina trāstulerūt. ecce
 dicam⁹ quī hoc ipm ex ueritate
 fecerūt ut haberet qd' responderet
 q̄rentib⁹ qd' tria tres illi in finita-
 te erūt. cū tres deos eē responde-
 re nō posset. **S**z qd' ab eis ex ueritate
 factū fuit nōmē sp̄s sc̄s qui eorū
 cordib⁹ p̄stabat: qua rōe et uita-
 te id fieri voluit. **S**i uō h' fidelit̄
 credim⁹ cū oī diligentia q̄ram⁹
 nō iā tū qua acceptioe p̄mo hūa-
 nis sit ipolitū. nec ex qua ueritate
 sit postea ad diuina trāstūptū. sed
 in q̄ uitate p̄ sp̄m ueritatis sit trā-
 latorib⁹ īspiratū. et a latia eorū
 vniūsalit̄ scriptatū. Nulla at-
 tēntia certior reddīt: q̄ que ex
 corū aīni deceptioe formiat. **S**igo
 sedm̄ simplicē et coetū aīni ītel-
 lectū quā q̄sqz d̄cipit ad ueritatio-
 nē p̄sone studebo sedm̄ affectio-
 nis mē modū formare. **Q**uā mī-
 tū differat int̄ se significatio s̄be
 et significatio p̄sone. **Cap. sextū.**

Dicam⁹ in p̄mis qd' dictū
 est ab alijs q̄ p̄sone sedm̄
 s̄bam dicit. et s̄bam significare
 uidet: nichilomin⁹ tū multū est
 inter significationē unī⁹ et signifi-
 cationē alii⁹. **S**z ut melius elu-
 cescat qd' dicam⁹: idipm explane-
 m⁹ aptius. **Q**uā aīal s̄bam signifi-

cet q̄s neget. q̄s dubitet: aīstū
 est tū int̄ significationē unī⁹ et
 significationē alii⁹. **N**ō ē cū aīalis
 ītelligit s̄bam aīata sensibīl'. Aīal
 itaqz s̄bam significat: sed ⁊ aliud
 aliqd' significat. **N**ō ē siq̄dē aīal
 significat s̄bam: sed cū adiūcta sibi
 sp̄entica differētia. **S**ilicet et h' uō
 homo uidet eē aīal: et corpō signifi-
 cat s̄bam. **Q**uā cū est hō: nō aīal rō-
 nale mōrē. **I**n eo ergo qd' p̄ncipa-
 liter signat: aliq̄ d̄signat. Aīal itaqz
 s̄bam significat. nō q̄lēatqz sed sen-
 sibīl': homo at nō oēm sensibīlē.
 sed rōnale. **P**riūq̄ cū dicit p̄sone
 nō rōnali s̄bam: et cū nōiam⁹ p̄sone
 uā nūq̄ ītelligim⁹ nō uā solam
 s̄bam et singulārē aliquā. **I**taqz
 cū ītelligētia s̄be s̄b nōie aīalis
 s̄bīntelligit p̄prietas corū oī aīali:
 et sub nōie hōis s̄bīntelligit qdā
 p̄prietas corū oī hōis: et sub nōie
 p̄sone s̄bīntelligit quedā p̄prie-
 tas q̄ nō d̄cūt nō unī soli: nulli tū
 de finitate sicut in p̄prio nōie: alias
 igit s̄bīntelligit p̄prietas gūalis:
 alias p̄prietas sp̄cial': ad nōmē at
 p̄sone p̄prietas īdiuidual' singula-
 ris et īcōicabil'. **E**x hīs ut arbi-
 tror facile potēis adiūtare q̄ int̄ se
 multū differat significatio p̄sone et
 significatio s̄be. **Q**uā nō tū aliq̄s q̄
 aliq̄ significat nōie s̄be. nō tū aliq̄
 q̄ aliq̄s ex d̄mīnatioe p̄sone. **Ca. vij.**
Sed bene p̄p̄dis et diligētē
 adiūtās nōie s̄be nō tam
 q̄s q̄ qd' significat: cōūso at nōie
 p̄sone. nō tam qd' q̄ q̄s d̄signat.

Cū alijs tā loulmā fuerit a nobis
ut discerni nō possit. itrogam⁹ q̄
sit et id quidē solem⁹ acipe respo-
si q̄ autē sit hō equus aut aliqd
hui⁹modi. Cū at adeo appinquit
ut qd hō sit discerni possit. itroga-
m⁹ iam nō qd sed q̄ sit. et rēdet
nob q̄ sit mathe⁹ bartholome⁹
iacob⁹. p̄ ut filius illi⁹. Vides q̄
ad itrogationē q̄ respondet nōmē
gnale ul' spēale. diffinitio ul' ali-
qd tale: ad itrogationē aut q̄
nōmē p̄riū reddi solet. ul' aliqd
qd equipollet. p̄ qd itaqz īquit
de p̄tate cōi: p̄ q̄s de p̄tate sin-
gulari. Notandū at q̄ si ad aspec-
tū angelicū visiois vñ itroget
alterū q̄s sit et qd respo⁹ accepit
q̄ angelus dñi sit. talis utiqz rel-
ponso nō est sedm p̄tate loci-
tois. sed sedm itentionē querētis.
ac si apte dicat itroganti. nō est
hō ut putas sed angel⁹ dñi. Nā
si angelū sciret eē nec tale aliqd
queret: nec tale respo⁹ n̄ inepte
reciperet. p̄ qd itaqz ut dñi est inq̄-
rit. de p̄tate cōi. p̄ q̄s de p̄tate
te singulari. p̄ q̄ ut cōficiem⁹ de
q̄litate sbe: p̄ q̄s ut cōficiem⁹ de
p̄tate p̄sone. Et nōndū qd ad
itrogationē querē ista p̄sona ul'
q̄s est iste solem⁹ idem rēde et nō
p̄riū et equipollet rēde. Et hys
ut arbitror satis itelligē datur qd
ad nōmē sbe nō tam alijs q̄ ali-
q̄ itelligit: cōtrario ad nōmē
p̄sone nō tā aliq̄ q̄ alijs deligt.
Ad nōmē at p̄sone nūq̄ itelligit.

ii vñ alijs et solus ab oībus
alijs singulari p̄tate discerni.
*Et nō sit nec vbiqz sit plures
p̄sone. etiā plures substantias crete.*
Qu igit tres p̄sonas *Ca. vii*
dicim⁹? q̄ aliud q̄ tres ali-
quos significam⁹? Iuxta itelli-
gentiā sedm quā accipim⁹ p̄so-
nā in singulari: iuxta eandē p̄-
sone itelligentiā accipim⁹ eā et ī
plāli: ii q̄ hic plures. illic unus
solus dat itelligi. Cū dicat p̄so-
na p̄ cō itelligit alijs vñ qui
tū sit rōnalis sba. Cū noiantur
tres p̄sone absqz dubio itelligit
tres aliq: quoz tū vñqz sit
sba rōnalis nē. p̄ vñ sit plēs
an tū vñ eadēqz sba. nichil int-
est q̄ntū ad p̄tate vitatēqz p̄-
sone. sed magis indicat hoies iux-
id qd expiētiā pbat q̄ iuxta id qd
rōnādo dicat. p̄sonas quidem
hūanas videm⁹: diuas at vidēre
nō possum⁹. In nā hūana q̄t
p̄sone tot sbe: et appellat eos cōti-
diana expiētiā de diuinis sba
estimare. In tū cōtū anim⁹
angelat eis q̄ p̄ expiētiā didicit:
ut vix aliqd creā q̄at q̄ eis que
expiēdo nouerūt ex aliq̄ similitudinē
nō appinquit: sed q̄ ad fidē dormitat:
salte ad aptā rōem euigilet. Nō
struim⁹ iā apta rōe q̄ non sit
necessē vbiqz sit plures p̄sone
etiā plures substantias crete.
*Et nichil diffiniūm sibi q̄m
in eo qd dicim⁹ dñi unū et sbalet
vñ. et p̄sonalit trini. Cap. ix.*

Quere ubique se tres persone.
illud omnino est uerum. ut aliq
aliq sit iste. alius aliq sit ille.
et alius qd qui sit scius ab utiq.
et qlibz eoz p se solus sit a ceteris
duobz ppria distinctio et distincta
pprietate discretq. Sic pouldubio
ubique sunt tres sbe: omnino est uerum
ut aliq aliud sit una: aliud aliq
sit alia: et aliud aliq ab eis sit
illa q est ab eis tria: nam si in nullo
a se iuncte differret: utiqz plures ee
no posset: siqde ubi dca nulla est.
plalitas ee no pt. Inuenim9 at
sup9 q in illa summa tinitate sit
oib9 in coe summa et summe simplex
esse. nec aliud aliq sit qlibz un9
q qlibz aliis: et idcirco i illa tui-
tate tres sbas ee negam9. Nam in
rionali na ee aliud et aliud facit
diuinitas sbaru: ee aliu fat alia-
tas psonaru. S; q in illa dina
et summe sapienti natura ista alia-
tate nec tu audita diuinitate iue-
nim9: idcirco plures psonas ibi ee
ardim9 et plures sbas negamus.
Ecce ia pspicua et expedita satis
ut arbitram9 roe ostendim9 q nich-
il sibi gnu diffini9 in eo q dca
deu um et sbalit unu p soliter-
trinu. Nec plalitas sbaz dissol-
uit unitate psonae in na huana.
nec plalitas psonaz diuidit uni-
tate sbe in na dina. *Caplin. x.*
Diligenter noudu unitate qd
sidentioe ofrendu q sicut
ee sbalit aliud et aliud no tollit
ubiqz unitate psonae. sic ee psoi-

aliu et aliu no scindit ubiqz uni-
tate. Nam in na huana alia sba est
corp9 et alia est aia: cu tu no sint
n una psona. In dina vo natura
ali9 aliq est psona una. et alius
aliq e psona alia: cu tu no sit
n una eadqz sba. Equide sci9 et
sup9 ia monstrauim9 q in illa di-
uinaz psonaz plualitate sit summa
similitudo et summa eqalitas: i huane
at nature sbaru plalitate sit multa
dissimilitudo et mag9 ineqalitas. Qd
ergo miru si in illa tanta psonaz
equalitate maneat vera unitas
sbe: quid in ta gne qlitate diu-
initate inuenit unitas pceptitas q p
pstone. In huana naqz na una
eadqz psona ex uno corporea. et
alio incorporea: ex uno uisibilis
ex alio inuisibilis: ex uno mortal
ex alio immortis: nichilomin9 tu
unitas pstone consistit in ta diuisis
sbis. Plualitas itaqz sbaz no fat
aliu et aliu in huana na: n pla-
litas psonaru facit aliud et aliud
in na dina. Adm9 at et id qd
sequens est. quia nec plalitas sbaz
ibi diuidit unitate pstone: n pla-
litas psonaz hic dissoluit uni-
tate. Et in discernendis psois op9
est genia sidentioe. hoc est. ut
sciam9 qle qd sit et un heat ortu.
Ecce inuenimus *Caplin. xi.*
no ee impossibile plures psois
ee in unitate sbe: sequens est at
ut qram9 quo possit ee alieitas
psonaz sine alieitate sbaz. In
discernendis itaqz psonis opus est

ut arbitror: grā consideratōe: ut sciam⁹ videlz. et q̄ sit vlt' unde hēat esse. **U**na istarū consideratōnū vlt' tur in discutienda rei q̄litate: alia vō vlt' in investiganda rei origine. **A**d illā ptinet diligens quere qd sibi sit cū quib⁹ cōe qd gūale quid spēale: qd deniq; p̄m assignare natūe. **A**d istā consideratōne ptinē sūaliter itāgnē hoc ipm qd est. vlt' hēat ēē a seipō vlt' aliunde q̄ a se ipso: vtrū mō isto vlt' alio vlt' alio quocūq; existēdi mō. **I**lluc itaq; q̄rit rei ip̄ diffinitio vlt' q̄litasq; descriptio p̄rietatis q̄ assignatio: hic vō natūe ordo rei ip̄ origo. et circa huiusmodi q̄litasq; discretō. **I**lla itaq; consideratō vlt' ē modū cendi: ista vō vlt' ē modū obtinēdi. **I**lla ē rōne cēntie: ista ut sic dicā cū rōem obtinentie. **U**t taceā de cetis. scio q̄ obtinentia min⁹ digne dicit' de diuinis: sed uenitue scandalizet si vobis qbz valeo explico qd de diuinis sentio. **I**llud at̄ ḡtater accipio et pro mō no munere hēo. si qd a me qd verū sit min⁹ p̄e vlt' p̄donec dicit' a quouis alio vobis p̄donec vel magis p̄p̄is explicat'. **O**btinentia dico hoc loco modū quo q̄lq; obtinet qd sūaliter est vlt' nāliter habz. **O**btinēdi siq̄r modū i alijs et alijs ē vlt' tū diuisus: siue i accipiedo siue i dādi vlt' accipiedo mō. **Q**uō nōne exūtie possū vtrūq; dīntorē sūntelligē. et illā q̄ ptinet ad rōne sūe. vlt' illā q̄ ptinet ad

Rōne obtinentie. Cap. xij.
Possū at̄ sub nōne exūtie vtrūq; consideratōne sūntelligē: tā illā scilz q̄ ptinet ad rōem cēntie: q̄ illā que ptinet ad rōne obtinentie. **I**llā mō in q̄ q̄rit q̄le q̄ sit de quolibz cūte: q̄ illā in q̄ q̄rit vā habeat ēē. **R**ōne exūtie trahit' a vbo qd est exūte. **I**n vbo sūstere notari p̄t q̄ ptinet ad consideratōne vna: sūl' p̄ adiunctā ex p̄p̄itōez notari p̄t q̄ ptinet ad consideratōne alia. **P** id q̄ dicit' aliq; sūstē p̄mū remouet' tā ea que nō hūt in se ēē q̄ aliam in ēē nō tū sūstēte: ut sic dicā in sūstēte hoc est alicui sūiecto inherē. **Q**uāt' sūstē dicit' ad vtrūq; se hēe videt': et ad id qd aliq' mō et ad id nullo mō habz sūstēte: tā ad id videlz qd oportz: q̄ ad id qd oīno nō oportet sūiectū esse. **U**nū ēi est create: alterū tarate natūe. **P**ā qd taratū est sūstet in seipō: ut nichil ei in sū velut in sūiecto. **E**xigit' d' sūstē. tā se habz ad rōem create q̄ tarate cēntie. **Q**uāt' dicit' exūte sūntelligit' nō solū q̄ hēat ēē. s̄ etiā aliunde. hoc ē ex alio hēat ēē: h' cū intelligi dicit' in vbo d̄posito ex adiuncta sibi p̄p̄itōe. **Q**uāt' ēi est exūte nō in aliq' sūstē: hoc est sūaliter ex aliq' ēē. **I**n vno itaq; hoc vbo exūte vlt' sū vno nōne exūtie dicit' sūntelligi et illā consideratōne q̄ ptinē ad rei q̄litate: et illā q̄ ptinē ad rei originē. **Q**uālis exūtiarū variatio sp̄lia distinguit' mō. **Cap. xij.**

Existentia aut ut ex auditis potest colligi: tribus qualiter modis potest variari. Variari namque potest aut secundum solam rei qualitatem: aut secundum solam rei originem: aut secundum utrumque demonstrationem. Secundum solam rei qualitatem variatur existentia: quoniam pluribus personis est una eademque origo per omnia: singulis tamen singularis proprietas substantia. Plures namque substantie omnino non possunt esse sine differentiis qualitate. Est autem hec talis variatio existentie secundum solam qualitatem nichil varietatis habens secundum originem. Secundum solam vero originem est illa varietas existentie. quoniam pluribus personis est unum idemque esse et idifferens esse: inveniuntur tamen secundum originem mutuam adiuvare deum hunc. Secundum originem vero differunt si unum originem habet. alter originem caret: vel si originem habent. origo unius differt ab origine alius. Huiusmodi igitur existentia variatur secundum originem solam. non secundum aliquam qualitatis deum: tamen secundum rei qualitatem quod secundum eandem originem variatur existentia: ubi singulis personis est substantia singularis et propria. et origo diversa. Ecce quod iam diximus quod qualis existentia variatio explicita distinguitur: non autem secundum solam existentis qualitatem: aut secundum solam ipsius originem: aut secundum utrumque alterationem. *Iuxta quod variatur personarum existentia in humana natura. et unum quod variatur in angelica natura. Cap. xiii.*

In humana per se non qua per experientiam novimus personarum existentiam. tamen secundum personarum qualitatem. quod secundum ipsarum originem variari

videmus. Certe omni humane persone est qualitas singularis et propria. per quam ab aliis omni ambiguitate differt a quolibet alia. Sic etiam singulis quibusque est origo propria. ab omnibus aliis diversa: et singulari proprietate distincta. Non aliud principium est isti aliud illi. quoniam alius est principium istius et alius principium illius: ubi unum principium est pluribus. alia tamen est principium substantie delectatio unum pagam est unum: et alia principium substantie delectatio unum pagam tamen est alius. Videmus itaque ut deum est in humanis personis existentia proprietate variari quidem: tamen secundum singulorum qualitatem. quod secundum ipsorum originem. In angelica autem natura nulla est pagatio: sed sola simplex creatio. Et quod singulorum sibi et omni unum solum idifferens quod principium: unum siquidem principium habent omnes secundum solam creationem. Sunt etiam in angelica natura tot substantie quod personae: et idcirco oportet eas qualitatem differre. Non si nulla qualitate differret: paulo dubio plures substantie non essent. Variatur itaque existentia deum in angelica natura secundum solam qualitatem: in humana vero ubi iam deum est tamen secundum qualitatem quod secundum originem. *De divinis existentiarum deum oportet querere cum origine sola. Cap. xv.*

In divinis autem ut probatum est personis nichil omnino dissimilitudinis nichil est inequalitatis: qualis est persona una talis est et alia: talis nichilo minus est tria. Ubi itaque omnes sibi invicem omnes et coequales sunt secundum qualitatem quidem differre non possunt. quibus ei est per omnia unum et idem: sicut ipsi

tua id probant sicut simplex esse
 nullo modo potest aliquid qualitatis dicitur
 ab invicem distare. Cum igitur nulla
 res potest iuxta aliquam proprietatem
 qualitatis alternati differre: relinquitur
 ut accidit iuxta modum originis aliquid
 dicitur habere. Nam ubi nulla dicitur esse:
 nulla omnino pluralitas esse potest. Pluralitas
 itaque personarum dicitur quod in illa
 unitate distinctiva proprietates proprietatum
 quod dicitur deesse non possit: sed quod videtur
 titas sibi omnem qualitatis dicitur per
 tus excludit diffidentes personarum
 proprietates ita sola origine quod oportet
 tribuit. Ut igitur breviter perscrutemur
 quod diffusius diximus patet quod in
 divina natura variatur essentia pluralitas
 secundum sola origine. In angelica
 autem natura secundum sola qualitate. In
 humana vero natura tantum secundum qualitate
 quod secundum origine. Hec ita invenimus
 quod superius querimus proponimus: quod pos-
 sit esse alteritas personarum sine omni al-
 teratione sicut. Invenimus namque prop-
 res ille in divinitate persone quibus
 habeat unum et idem per omnia idifferens
 esse. quod pertinet ad veritatem sibi?
 potest tamen secundum originale causam mu-
 tuam dicitur habere. si videtur certat in se-
 ipso alter origine trahit ab alio:
 et si origine habet differat in ob-
 tinendi modo. Unde autem alteritas proprietates
 personarum inde proculdubio eam variat
 proprietates excludit. In divina namque natura
 autem origine sola oportet quod tamen personarum
 quod essentiarum dicitur. *Quia divina natura
 sit essentia quod est pluralitas personarum. et essentia
 quod est omnino indivisibilis. Cap. xvi.*

Non existencie ut ex superio-
 ribus patet intelligitur quod habet
 substantiale esse et ex alia proprietate. Primum
 est brutorum habere substantiale esse ex sola pro-
 pagatione: primum est hominum habere sub-
 stantiale esse ex propagatione sui et ex procrea-
 tione: primum est angelorum habere substantiale
 esse ex sola creatione: primum est divine
 nature habere substantiale esse sed sine
 creatione et incarnatione. Nam cum
 propagat: anima parat. Existencia vero
 alia pluralitas personarum: alia autem omnino in-
 coicabilis. Nam ut de illis taceamus que
 non dicuntur nomine persone: coram est di-
 vine sui et angelice et humane nature
 habere rationale esse. Sed tamen angelice quam
 humane. primum est non esse ex se sed ali-
 unde: solius autem divine nature non
 aliunde sed ex seipsa esse. Essentia vero
 incoicabilis est: quod non in aliam persone
 ducere potest. Sed ut de actis taceamus: in
 divina proculdubio natura est essentia quod
 est pluralitas personarum: et est ibi essentia que
 omnino est incoicabilis. Existencia demum
 statum est superius substantiam significare?
 non tamen simpliciter: sed cum proprietatis
 aliam denotationem quod pertinet ad con-
 siderationem originalis cause. Ad con-
 siderationem vero originalis cause per-
 tinet non solum querere et invenire origi-
 nem esse ubi est: primo eam quod et in-
 venire eam non esse ubi non est. Divinitas
 itaque existencie est: habere substantiale primo
 substantiale esse sine creatione sine incarna-
 tione. Primum primum est omni sibi quod verum
 nomen habet ex se. habere quidem esse pro-
 positum et accidentibus sibi esse: sola autem
 divina substantia quod super naturam sibi habet

simples et et inoppositum nulli them-
ti est subiectum: et idcirco recte dicitur
hunc non tam simplicem quam simplicem esse.
Sciendum vero quod existens designat sim-
ile esse: sed aliquando quod sit ex eo, aliquando
quod sit ex incommensurabili proprietate. **C**on-
stat enim existens dici in ubi intelligitur
esse huius ex proprietate eo: incommensurabi-
le vero ubi intelligitur esse huius ex pro-
prietate incommensurabili. **T**am vero proprium
est dicitur sibi non esse ab alia aliqua
substantia sed solum a semetipso: quod vero est
proprium persone originem non habet
non esse ab alia aliqua persona. **I**n
uno autem intelligitur proprietates eorum: in
altero vero proprietates incommensurabiles. **C**on-
stat autem omnibus personis diuisis esse substantia
illa quod non est ab aliqua alia substantia: sed
a seipsa. **S**ubstantia igitur diuisa quod dicitur
vnde intelligitur esse a semetipso: id est
quod eorum existens. **F**acit de existens eo:
nunc videmus de existens incommensurabili.
Quia recte in diuinitate possunt esse
incommensurabiles existens. et quod tot
sunt quot sunt persone. **C**apitulum xviij.
Ilud vaniter incommensurabile est quod con-
trarium non est: sed nec esse potest. **C**on-
siderandum itaque quod in diuinitate
possit incommensurabilis existens esse: sed
in illa absque dubio finitatem oportet
tot personales proprietates esse quod sunt
personae: proprietates autem personales pro eo
est incommensurabilis. **P**roprietates personales
est: ex quo unusquisque horum est is qui
ipse est. **P**ersonale proprietate dicitur
per quam quilibet unus est ab omnibus ali-
is distinctus. **N**amque ei persona dicitur
non aliquid solum a ceteris omnibus singulari

proprietate distinctum. **S**i igitur personale
proprietate dicibile esse ostendimus. idem
est ac si dicas unam personam posse esse
duas. **S**ed si una dicitur gemina et ge-
mina una facile diuisa. quod uenit eam
sit ulla persona: quod uenit eam ab a-
lia singulari proprietate distincta. **H**ic
igitur apte colligimus quod superius iam
diximus. quod proprietates personales omnino
sit incommensurabilis in illa personarum finitatem
absque dubio est nam personales hoc
est incommensurabiles proprietates esse: sed si
aut probatum est eadem diuisa personarum et
existens. **S**ed igitur proprietatibus incommen-
surabilibus differunt per se: utque incommen-
surabilibus differunt et existens. **O**portet
autem ut sit incommensurabilis existens: aut est
incommensurabilis diuisa. **E**t igitur in diui-
nitatem persone: tot incommensurabiles existens.
Et quantum ad diuina nichil aliud est
persona quam incommensurabilis existens. **C**apitulum
Et si diligenter consideremus. **xviij.**
quantum ad diuina nichil aliud
ibi est persona quam incommensurabilis existens
ut superius probatum est. **Q**uod proprietates
personales omnino est incommensurabilis.
Et ite eadem est in diuisis diuisa personarum
et diuisa existens. **E**t itaque ibi
erit incommensurabilis existens. nisi huius
simplicem esse ex proprietate personali
est quod est persona diuisa: nisi huius
diuinum esse ex proprietate incommensurabili.
Sed quod est diuinum esse non simplicem
le: **N**am siue dicas diuinum siue
simplicem siue siue simplicem siue
omnis esse vel quodlibet cuiusmodi. ad
idem videtur respicere. **T**am itaque di-
uina persona quam diuisa existens habet:

diuinū esse tam ista q̄ illa habz
esse sup̄abile: utraq; p̄prietate p̄
sonant utraq; incoicabile. **Vides**
q̄ totū qd̄ dicit̄ de vna: p̄t̄ dicit̄
de alia. Itēq; sicut dicit̄ est q̄tū
ad diuina nichil aliud est p̄sona
diuina: q̄ incoicabilis existētia.
**Et possunt esse plures existētie. q̄
desquēs est plures p̄sona ubi nō
nō est n̄ vnitās s̄be. Caplin. xix.**

Quoniam ex aū dictis tenem⁹
q̄ in dicitate p̄t̄ ēē plures
existētie: nūc est dīdīdū si
possūt ibi esse salua vnitāte
s̄be. Si hoc vltus habēt dicit utiq;
posset sicut ab eo q̄ est ēē cētūtia.
sic ab eo q̄ est sūstēre sūstētia. **Ri**
des fortassis qm̄ hec audis v̄l legis
nolo te vīdē q̄ dicit̄ vclm̄ i pax
itelligē et itaute dēdē. Si itaq;
sūstētia vltus habēt q̄admodū et
seuina simpli rei esse significaret
Nūc itaq; s̄be nōie exētie aliq̄ a
pl⁹ oportet itelligē. Sicut et s̄be
sūstētia rē dicit̄ ex eo q̄ aliam s̄be
sūstāt: sic exētia ex eo rē dicit̄ p̄t̄
q̄ ex aliquo ēē habeat. Existētia
igit̄ s̄gīt rei esse. et hoc ipm̄ ex ali
qua p̄prietate. **Q̄s** at̄ nō vīdeat
q̄ sūt diffēres exētia vniū esse oīpo
tente ex p̄prietate ista. et aliū ēē oī
potente ex p̄prietate alia. q̄n̄is eū
vtrūq; est idē mod⁹ cētūdi. non tū
vtrūq; est idē mod⁹ existēdi. **Q̄s**
q̄so dicit̄ ipossibile seu etiā mar
dibile. si duo v̄l tres dicit̄ eq̄po
tētes v̄l eque sapiētes ēē. Si hoc
ipm̄ q̄ cōtēter sūt vni⁹ dicit̄ habē

ex p̄prietate vni⁹ et ali⁹ h̄c dicit̄
ex alia. nō itaq; videt̄ maridibile
v̄l ipossibile plures exēcias et q̄
desquēs est plures p̄sonas esse in
dicitate q̄s eq̄potentes dicimus.
Et manifestā rōē dūcīm⁹ fatēri
oportz: q̄ si oīpotentiā habz vna
oīpotentiā habz et alia. **Constat**
at̄ apud oēs theologos idubita
rōē q̄ in vā dicitate sit sūme s̄
plex esse. **Erit** ḡ nūc ut idē ipm̄
sit ibi oīpotentiā ēē q̄ oīpotentiā
h̄c: et q̄ nō aliud aliq̄ sit oīpote
tia q̄ diuina sūstētia. **Oīpotētia**
at̄ ut alias p̄bauim⁹ nō p̄t̄ ēē n̄
vna: igit̄ nec diuina s̄bā p̄t̄ ēē nisi
vna. **Erit** igit̄ ex eo q̄ est tūctis p̄
babile. et ex eo q̄ scdm̄ theologos
est nūc colligit̄ qd̄ q̄m̄: q̄ p̄t̄
ēē plures exētie ubi nō est n̄ vni
tas s̄be. **Et** at̄ p̄t̄ s̄btiliores adhuc
aliq̄ s̄btilius loq̄m̄: in reb⁹ v̄ali
b⁹ et aratis. dūcīm̄ est ēē et id qd̄
est. **In** reb⁹ at̄ aratis idē ipm̄
est ēē et id qd̄ est. **Constat** itaq; diuina
s̄bā nichil aliud ēē q̄ s̄bale p̄mo
sup̄abile esse. **S̄bale** m̄q̄tū t̄le q̄
est q̄ dīstīt in seipā: sup̄abile in
q̄tū ei nichil inest velut i s̄bictō.
Timētes itaq; ubi nō est timor.
rē timēret̄ fatēri p̄sonas scdm̄ s̄b
stantiā dicit̄: si p̄sona simpliater
s̄bale ēē significaret nec aliq̄ dīstī
aret. **S̄gīt** at̄ habentē s̄bale esse
ex aliq̄ singulari p̄prietate. **Idcirco**
igit̄ fidēt̄ fatēri p̄sonas in dicit
te ēē scdm̄ s̄bas dictas et s̄bstantiā
s̄gīt et plures ibi p̄sonas nō plēs

libas esse: q̄ sūt ibi plures hūtes
unū et idiffrens cē ex differenti
ppetate. **U**nitas itaq; ibi ē iuxta
modū cendi: plālitās uir modū
existēdi. **U**nitas ecclēie q̄a unū
et idiffrens ēē: plures p̄sone q̄a
plures existēcie. **P**er q̄rentib; ista
ut puto debet sufficē. **N**ā ut ple
mī in tāta p̄fuditātē sibi satis
fiat in hac vita nemo deb; expectē
ul; expectare. **N**ōndū at; de p̄sona
atq; ecclēia: quō se hēat unā cū
altera. **Q**uod ei dubitat; ex alteru
tra: viciū p̄bat; ex alia. **N**ā
q̄ in diuitatē oporteat plures ēē
facili; p̄bat; ex noīe p̄sone. **S**ed
q̄ plures p̄nt esse in unitatē sbe:
leui; dūcat; ex cōsideratiōe ecclēie.
Quō intelligendū sit ul; quō possit
dūcē q̄ quidā dicūt tres libas unā
ecclēia. quidā tres libas unā
libam. alij at; tres p̄sonas et libam
vel ecclēiam unā. **Capitulum xx.**
Forte a me alijs expectat
audire quō oporteat intelli
gē ul; quō possit dūcē q̄ quidā
dicūt tres libas ecclēias et unā libas:
alij at; tres p̄sonas et libam vel
ecclēiam unā. **M**ultū discētur et
om̄o gr̄m vidēt; q̄ latinū unā in
diuitatē libam. gr̄m tres esse fa
tent;: s; absit ab eis diuisa ecclē.
et hos ul; illos ī fide errare. **I**n
hac g; v̄bor; variatē intelligē
est veritas una q̄m apud diuisos
sit nom̄i acceptio diuisa. **E**x p̄so
ne ab alijs sbe ab alijs libas ecclēie
dicūt; ad idē respicē vidēt;. **C**atū

est q̄ respicē cor; q̄ eis solet; inesse
dicūt; sbe ul; libas ecclēie q̄b; vidēt;
libas. **S**tim; at; q̄ ubiq; tiam xpi
ecclēia p̄fallat;: q̄ in p̄sonis est p̄pe
tas in ecclēia unitas. **P**er ei;
ppetates q̄ p̄sonis diuis; esse vi
dent; quib; aduicē distinguuntur
iuxta nōnullā cor; similitudinē q̄
uacit; sibi iheritib; libas: q̄m
unū p̄prie sbe ul; libas ecclēie dici
p̄nt. **N**ā tres illos ī unitatē ecclēie
sine dicūt; p̄sone. sine sbe sū libas
ecclēie. nichil aliud oportet intelligē
q̄ hūtes libas ecclēie sbe distictiā et dis
tictiā ppetate. **I**deo at; nobis
alludēdo dicit; sbe distictiā nō ex
distictiā ppetate. ut intelligas.
vū illi in unitatē dicūt; sbe ul; libas
ecclēie q̄m in p̄pe. dicūt; quidē
ppetates p̄sonis in ecclēia. sed illarū ī
esse si bā p̄pendim; nō dat; libas
sed ecclēie: et idē p̄sone rectius
dicūt; ecclēie q̄ sbe ul; libas ecclēie.
Qui vō solā diuinā ecclēiam attēdit
nullā ppetate inueniūt q̄ diuinā
ecclēiam differat ab aliq; alia diuinā
q̄a nō est in diuitatē nisi una so
la sicut; ppetatib; ibi differt; una
p̄sona ab alia. **N**ō igit; iux; hāc
cōsideratiōē inueniūt quō illā uni
tatē libam dicūt;: et idē eā sim
plicat; et satis p̄pe ecclēiam vocat;
et pluralitatē illā ubi ppetates in
sūt q̄m unū p̄pe libas uocant;
Et quidē in illa ecclēia inuēnta
ppetates nulla inueniūt; q̄ differat
ab alia iocata: ubi vti iā dācē
nō est ū una sola. **I**ueniūt; tū p

arto ppetas in ea p qua differat
 a qlibz creata creatura: hoc quide
 attendentes no solu creatura s etia
 suam noiant. **R**omē vō substantie
 pua signoe ad psonam designa
 tionē sustinuit. **U**t at int suam
 et substantia iuxta horz acceptōem
 breuit distinguā: p sbas itellige
 qd supiū dicitur creatura coem. p sbas
 tena qd dicitur creatura incorporea.
Qui igit ex hys q supiū posui no
 uit. quō in unitate sbe pnt esse
 plures creaturę: nouit nichilomin
 quō ibi pnt ee plures substantie. **N**o
 me latet subtiliori rōe ista discuti
 posse: sed puto hec simplicioribz et
 qlibz deservio debē sufficere. **I**llud
 at nouidū firmitqz retinendū ut
 tres illos in finitate. siue sbas si
 substantias siue psonas noiant au
 dias sedm sbas dcm itelligas: nā
 in hys oibz qntū ad rei vitatē nil
 aliud oportz itellige: q tres hntes
 rōle ee ex differēti et pōli ppetate.
Cōstat ei q vbi rōlis sbā non est:
 rōle ee hā nō pōt. **C**ōuenit at oī
 psonę hē rōle ee ex incorpabili ppe
 tate: nō dcm apud grecos qui ut
 scribit augustinus alit accipiūt sbas
 q nos: sed apud latinos puto
 nullū nomē iucm posse. qd pōt
 sit meli aptari psonatū dcm q
 nomē psonę. **E**t quide fidei aū
 nichil magis auctētici ee debet
 q qd more oīm sonat: et catho
 licas auctoritates confirmat.
Distinctio psonę nō amulsqz. sed
 solius create. **C**aplin. xxi.

Ecce qd supiū posuim⁹ pnt
 potuim⁹ exequi sum⁹. q vi
 deliat ad iucē differētē signis sbe
 et significatio psonę: et q rōe plures
 psonę rōisat pnt in unitate sbe.
Cōsidem⁹ nūc itaqz si placz vtrū
 data illa de psona distinctio boetij
 possit ducere oī et soli. **N**ā si iucē
 ta fuerit gūaliter et sufficienti dcm:
 frustra pculdubio qrit alia. **D**is
 tinctio aut ut pfa sit: oportet ut
 totū et solū diffinire rei ee xpre
 hendat. **N**am ut ex re nō habeat.
 oportet ut se usqz ad diffiniri fies
 extēdat nec exēdat: ut duciat oī
 et soli possit in seipā dūti. **E**t at
 distinctio boetij de psona: q sit
 rōnal nē idiuindua sbā. **U**t itaqz
 gūalis sit atqz pfa. oportet ut
 rōnal nē oīs sbā idiuindua sit p
 sona: et exūso oīs psona sit rōlis
 nē idiuindua sbā. **Q**uero itaqz de
 sbā illa dīna cū sit nō nī una so
 la: qro inqz si sit idiuindua. **N**am
 q illa sbā sit quēdā psonaz fin
 tas absqz dubio ar dū: et ut p
 batū est supiū manifeste cōuicet.
Si igit dīna sbā dicēda est indi
 uindua: aliq rōlis nē idiuindua
 sbā ēit aliq qd nō est psona. **N**ā
 finitas nec psona est: nec psona
 rē dici pōt. **I**uxta hoc utiqz hec dif
 finitio psonę nō videt soli psonę
 posse ducere. **S**i vō illa sbā nō ē
 dīna idiuindua: stat p cō qz
 aliq psona est qz dīna. que nō est
 idiuindua sbā. **D**istinctio itaqz p
 sonę nō pōt ei ducere. **S**ine igit ee

sive nō esse indiuidua sba dicat:
dicta illa diffinitio qualis nō ē
deprehendit. *Diffinitio psonae nō
autēq; sed solius tarate. Ca. xxij.*

Proculdubio qd' itūmū est
digne diffiniri nō pōt. potit
tū fortassis ad aliquē dīne cogit
cois psonū puenī si studuerim⁹
quale dūs dedit descriptio nē psonae
dīne assignare. Iuxta illā itaq;
exūtē significatiōe quā sup⁹ ex
posuim⁹ nō dūcitur fortā qd' dīc
poterim⁹ q' psona dīna sit dīne
nē incoīcabil' exūtia. Nō ē exūtē
cū ut ex supiorib⁹ palā sit itelligē
sigtur q' sbe qd' sit et aliud qd' qd'
coe est oī sbe. Et at exūtia qual'
q' sit oīb⁹ sbeis cois. Sed hūmōi
oēs excludūt in eo q' exūtē sigti
catio itūgit. et dīne natūe addi
tioē detiatur. Itē in dīna natūa
tuenīre potim⁹ si diliget' dīdēm⁹
et exūtia plūib⁹ coīm et exūtia
soli vni psonae dūcūt et eo ipso
incoīcabilē. S; q' est plūib⁹ cois
excludit in eo q' itūcabil' dīat.
Nō incoīcūt itaq; dīc pōssim⁹
ut arduū ē de dīna psona q' sit
nē dīne incoīcabil' exūtia. *Ex
pōsio personae quae videt' soli et oī
posse dūcūt. Caplin. xxij.*

Et si diuiduū dicam⁹ tam
illud q' p plūes psonas. q'
illud qd' p plūes sbas pōt dīstr
bui: et a plūib⁹ dītr' a singul'
itēgualit' possideri. Illud vō dī
cam⁹ idīuuduū: qd' nō nisi vni
pōssit aptari. S; qd' iuxta hūc

modū diuiduū et idīuuduū veli
m⁹ accipe poterim⁹ fortassis nō
incoīuēnter dīcē. qm' q' verū est
q' qlib⁹ creata psona est rōnalis
natūe idīuuduā sba. tā verū est q'
qlib⁹ psona est rōlis nē idīuuduā
exūtia. S; ut manifestius fiat q'
dicim⁹: idīpū diligēt' dīscutiam⁹.
*Prim⁹ sup⁹ nō ē exūtē sigti
catō esse. Significat absq; dubio
iuxta sup⁹ datā detiatiōē nō
illud vū d' sba. sed q' est in ea pī
cipale et dūcūt oī sbe. Et at ei
pīcipale q' nō habz sbe: et q' ali
qd' habz ei velut sbeo tēxere.
S; q' tale q' est dīstat in seipō
et nulli tēat velut in sbeo.
Hoc vtiq; est oī sbe. hūc ageli
ce et dīne. Recte g' sane in sba
creata dignū et pīcipali⁹ dīat
in quo dīne silitudinē magis app
pūit. Nā in corpō q' accidētib⁹
sbe. a dīna silitudinē degēnare
videt'. Itē eo itaq; q' oī sbe pīcipa
le est recti⁹ exūtia q' sba dīa pōt.
Notat at ut dīcū est nō ē exūtē
cie et q' habeat ēē in seipō. et q'
hēat ēē ex aliq; et hoc ipm' sbe
dīstat ēē coe. Nā oē qd' est. v' est
a semetipō: v' ab alio aliq;. Actā
q' sūt in eadē descriptioē satis ex
supiorib⁹ patet. et noua expōsitiō
nō indiget. cur videt' nō qlibet
exūtia. sed sola idīuuduā v' itū
cabil' dīat psona. *Itē descriptio psonae
q' videt' soli et oī posse dūcūt. xxij.**

Fortassis erit planius et ad
itelligendū expeditius si

ponit. et ad unū psonē singulā
tē ex duab⁹ cētīs dūgit. absq⁹
dubio optimū gen⁹ creatur qd⁹
sistit in sola et simplici puitate
spūalis nature. **¶** Igit⁹ est i opa
tioē huāna corpis effigies siue ca
pite: hoc eē videt⁹ in opatioē diuina
vniūsitatis fabm siue optio gūe
creatur. **¶** Ad hoc illud accedit: qd⁹
superior rō de āgelica ppetate disce
ruit. **¶** Qs tibi qd⁹ videt⁹ ordo de
rior: **¶** Qs siue sapiētī disposiciōi
ducentior: si in illa uāz trinitate
dūc videt⁹ āgelice et huāne dicat⁹
duaz ppetates: tūc oīno p dūm
opposite. nulla ibi media itueniē
te. **¶** In vō si dicat⁹ qd⁹ duas exīnas
tūa itueniat. et altitēca silitudinē
altitātū dūcta. dictā dūctatē in
vūā aruonā pponat. **¶** Sed si hoc
mē mōstratōis idamētū sit. ad
huc aliam forte suspectū: attēdat
qd⁹ sibi pūadē debeat euāgelicū
testidūm. **¶** Rōne ex euāgelio īno
tuit qd⁹ dūs ab vno hoīe legionem
demonū eiecit: **¶** Cōtinet at vna
legio sex milia sexcētū lxxvi. **¶** Si tot
ab vno hoīe eieci sūt: tot i eo aū
eiectionē fuerūt. **¶** Si demones corpa
hūt: vbi qd⁹ in eo fuerit in spū au
in corpe: **¶** Collat at qd⁹ oē corpus
lōgitudinē altitudinē locales videt
licet diuēsiōēs habet: et corpo
siue locali capacitate subsistē nō
valet. quāle quidē spc oīno non
habz: igit⁹ nō in spū sed in corpe
fuerit. **¶** Sz quō vlt⁹ in q hoīs pte tot
corpa eē potuerūt: **¶** Sz dūas fortat

lis: qd⁹ angelica sps tam boni qm ma
li sūtalia corpa hūt. **¶** Sz qūtiūqz
sūtalia: duo pfecti eūsdē qūitatis
corpa. vni eūsdē locū occupare
nō valet. **¶** Cū igit⁹ qd⁹ exiguitatē
putas angelicū corpa eē. si ardens
vl colā hoīs pellē corpi detractā tot
āgelica corpa posse pprehendē. **¶** Sz
ecce hoc dū p excessū dixim⁹: a nō
pposito lōgūis euagati sum⁹. **¶** Pu
to at pro et simplici aīo debē et
posse sufficē in q dca sūt de ppoim
qūitōne: quō videt⁹ nil dissoluat
rōne: qd⁹ nubem vni dūm in tū
tate et tūitate in vnitatē venēan.
¶ *Explicat lib qūti mrg rīchardi de
tūitate. Incipit capla libri qūti
eūsdem. Caplin primū*

Quoniam iā dīcat⁹ de dūne sūbe
vūitate psonaz pūalitātē
collat et de cōcordi vūitatis et plā
lītatis adūuicē hūitudinē: supel⁹ de
psonaz ppetatib⁹ qūe. **Cap sedm**
¶ **¶** Sz iocūdistā psonaz germā
tas nō possit deesse in sūma felia
tate. nec ordinatissā ppetatū
hūitudo i sūma plāhūitūde. **Cap m.**
¶ Sz erigit rēū nā ut sit aliq p
sona q sit a semetipā nō ab aliq alia.
¶ Sz nō possit esse i **Cap qūti**
vna sola psona q sit a semetipā.
¶ Sz dūc in dūitate **Cap qūti**
psonē habeat aliūde qm a semet
ipīs eē illū erūdi modū q est ab
etno. nō tū a semetipō. **Cap vi.**
¶ Sz pcessio psonē de pso alia sit
tū īmediata. alia tū īmediata.
alia īmediata sūt et īmediata. **vii.**

De pessione tui imediata et
q oportet in diuitate esse psona q
sit ab una sola **Cap viii**
De pessione q est imediata sit
et imediata et q oporteat esse in
diuitate no possit ee pl q una q
sit ab una tunc psona. nec nisi
una sola q ee no heat n ex genia
Un pessione q sit ad Cap ix.
aliqua psona tunc imediata un
possit ee in diuina natura. **Cap x.**
Qu in diuitate no possit esse pl
q una q sit ab una tunc psona
n n una sola q ee no heat n ex genia.
Qu oporteat ut in diuina **Cap x.**
sit psona a q no sit aliq alia. cu
tu no sit a semetipsa. **Caplin xi.**
Qu no possit ee n una sola in
diuitate psona a q no sit aliq alia
Qu oportet in diuitate **Ca. xij**
q talis psona existat q ab alia p
cedat. et de se pcedere heat. **xij**
Qu in diuina na non possit
esse quarta psona. **Cap. xv.**
De veri amoris plectione et q
illu osideremus ppetatu distinctioe.
Qu in diuina na no possit. **xij**
ee n una sola psona q a alia p
cedat. et de se pcedere heat. **Ca. xvi.**
Cui duciat in diuitate psona so
lu gtuu amoris plectione posside.
Cui duciat in diuitate **Ca. xvij**
psona solius debiti amoris plecti
tudine habere. **Caplin xvij.**
Cui ppetu sit in diuitate psona
tam gtuu q debiti amoris plecti
tudine obtine. **Cap. xix.**
Cui ro manifesta duciat q qita

in diuitate pso locu hre no possit.
Ex nouitie speculacoe Ca. xx.
posita q multa possum colligi
Qu dicit plectione amoris **Ca. xx**
gtuui ee in solo dno. plectione
debiti in solo accipiendo. no sit
oportet itelligi q sit op gte et
no pot opatio naturae. **Ca. xxij.**
Qu qita ad uiam dulcoris sue
in oib est amor cum q quis i sin
gul ppetatu dulcoris distinctio
Qu qita ad integritate **Ca. xxij.**
psois nulla sit dia amoris ul
dignitatis. **Caplin xxij.**
Que sunt quib psonis cora. ut
q sit singular ppetu. et q sit que
istat adhuc i ista qita. **Explicuit**
capla. Incipit lib qita richardi vni
Qui iam dicit de diuina sbe vni
et psonaru pluralitate. rostat ena
de dno vnitatis et pluralitatis
adiuicem hitudine. supet de pso
in ppetatu qita. **Cap. pmiu.**
Quadmodu alias ia
dixim. conuic o p
sone hre ronale ee
ex incoitabili ppetu
tate: psona at diuina
sup id adhuc aplius exigit ut di
uina merito dici possit. Ppetas
at diuine psona exigit esse idem qd
supstiale: id qd sume simplex esse.
Sume simplex ee cui id ipu est
ee qd sape: hoc at solu mo habet
sua diuina: et idcirco merito dicit.
Supstialis essencia. Et qui in diuina
natura no est n unu solu tunc
sume simplex et indifferes ee: id

conferunt ibi unitatem sibi. Sed quod
constat de unitate sibi. tamen uacat constare
de personarum pluralitate: ubi autem ulla
est altitudo. non potest esse pluralitas.
Sed nec altitudo esse potest ubi ulla distantia
est. Quod ergo pluralitas ducere potest
cum indifferenti esse: Sed ubi non est
diuisum esse: potest esse differens et dis-
cretum existere. Ubi plures habent indis-
ferens esse ex differenti origine. sic ser-
uat unitatem sibi: ut tamen non de sint
plures existentie. Sicut autem superius
monstrauimus nichil aliud est perso-
na: quam incommensurable existentia. Proinde
dum itaque quod quilibet; quia diuisa vel ex-
istentia diuisa si uel unum aliquid inueni-
tur habere incommensurable. ex eo utique so-
lo deprehenditur atque ducitur persona esse.
Nam etiam si plura habeant incommen-
sabilia. sufficit tamen unum solum ad con-
probandum quod sit persona. nam ex eo con-
stat quod sit aliquis solus ab alijs om-
nibus ex illa proprietate discretus. Hec de
hys que superius dicta sunt quod recapitulato
prosequimur: ut ad ea que adhuc inue-
nienda restant. quanto excitatiores tan-
quam propiores accedamus. Sed quoniam constat
de diuina sibi unitate. constat de perso-
narum pluralitate. constat de concordia plu-
ritatis et unitatis mutua habitudine.
locus postulat nunc de singularium
personarum proprietatibus que et singularium
propria singulis assignare. Nam quod
tres illi in unitate. siue dicantur perso-
ne. siue existentie. siue alio quolibet
nominibus. quod tres illi inueniuntur quibuslibet pro-
prietatibus distinguantur. iam nominibus et
quod eas circa solam originalem causam

drum querere debeamus agnouimus.
Sed quod quibus singulariter ducuntur: uel
dum rationando apprehendimus. Et uideamus
inueniuntur itaque nunc in hys sicut et in alijs
autem iam dictis. ut quod teneamus ex
fide dei nobis ratione apprehendere: et
demonstratione etiam testimonio
firmare. *Et ideo diuisa personarum
germanitas non possit deesse in su-
ma felicitate. nec ordinatissima pro-
prietatum habitudo in summa pulchritudine.*
Primo itaque illud Caplin secundum.
dicamus quod nati quodam illuc
tamen ocs in ratione agnouimus: et uelut con-
tinuato cotidiano expunctis proba-
mus. patet profecto quod personarum plu-
ritas quanto germanior tanto et diu-
rior: et quanto diurior tanto et iocundior.
Quod autem attestari audeat uel estimare
presumat: quod in illa summe felicitatis
plenitudine desit quod magis iocundum
agnoscat illud inquit quod minus iocun-
dum nullatenus dubitat. Si itaque
unaquodque persona a seipsa esse dicat.
talis itaque pluralitas nulla sibi affi-
nitate coniungit. nulla mutua germa-
nitate copulat. Quod autem credere pos-
sit uel affirmare audebit quod in illa
summe unitatis pluralitate tamen sit ex
uno diuisa quod ex alio tamen longinquum
et adimere uelut omo peregrina. ut
ex ea parte qua unum sunt sit summa in-
drum. ex ea uero parte quod in plures secuntur
ab omni sit diuisionis aliena. Que tibi
quanto pluralitas pulchrior. que et quanto
diuicentior uidetur an illa que ordina-
tissima quadam proprietatum uarietate dis-
tinguit. et decretissima quodam proporti-

qualitatu ino mirāda rōe sterit
an illa q̄ nulla drāz discordia ut
discordiali drā massim sibi ductit
nulla alteritati ordinatioe pōnat.

Nemine puto estimare q̄ magis
pulchrū est sūme pulchritudinē pos-
se desse. et q̄ min⁹ pulchrū est ipi
desse. **E**ndi itaq; oportet q̄ nec
inconduitiā psonarū gūatitas pōt
desse in sūma felicitate: nec ordi-
natissimā p̄rietatū varietas in
sūma pulchritudinē. **N**ec h̄ quā
possim⁹ rōe alicui forte p̄babil
magis q̄ ueritā videat: hocipm
qd̄ dixim⁹ alioz adhuc rōe tuel-
tigit. **Q**uod **exigit rerū natura ut
sit aliq̄ psona que sit a semetipā
et nō ab alia aliq̄. Cap. tertiu.**

Quod in p̄mordio hui⁹ opis dān
est de sūa: nē ipsū hoc loco
absq; ulla hesitatioe dīa pōt de pso-
na: utrobiz uāq; eadē rōe occurrat
et de sibi sūle iudiciū sumit. **P**au-
est ibi de sūa dicat hīc de psona:
q̄ oportet ut aliq̄ existat q̄ sit a
semetipā et nō ab alia aliq̄. **N**ū-
q̄ in una dīuitate eēt absq; du-
bio psonē īfinitē. **N**ā si illa esset
ab illa et illa ab alia. et iuxta hūc
p̄gressiois modū q̄libz una eēt ab
alia aliq̄. hui⁹ cōm̄p̄uatois pro-
ductio absq; dubio in īfinitū p̄ce-
deret. et eūsmōi p̄ductiois finis
null⁹ occurreret. sic q̄ fieret ut rēz
series et ordo q̄ sine p̄ncipio eē nō
ualet: p̄ncipiū nō habet. **P**̄ncipiū
mā nō tā t̄pis q̄ originis ul' au-
tōis auctoris. **S**ed i hys et eūsmōi

alijs est ipā uitas adeo manifestā
et rōe p̄spicua: ut oīuo nō egrat
p̄batioe aliq̄. **N**ā q̄ null⁹ facit
q̄ facē nō ualet. q̄ ull⁹ pōt dīe q̄
ipē nō habz. q̄ q̄q̄ eē cepit aliq̄
nō fuit. q̄ q̄q̄ est q̄ aliq̄ nō fuit.
hocipm ex t̄pe eē cepit. q̄ nulla cō-
positio sine p̄ponete. nulla p̄ticio
sine distribucte. q̄ sit quo nichil
maius. q̄ sit q̄ nichil est melius.
patz oībz ītellectu hūitib⁹ et rōe utē-
tib⁹. **H**ec et hūitūmōi q̄ nō audit
si sensū v̄borū p̄cipit statū acq̄esat.
nec est vū dubitare possit. **N**ec igit
et dīcāz nram dīuaz psonarū nūm
in īfinitū extēdam⁹. oportet paul
dubio ut dīcāmu⁹ q̄ aliqua psona
ex semetipā existat. et aliūc oīuo
origine nō trahat. psonā at esse
nō ī aliqua alia. **P**sona q̄
de semetipā. **C**ōsequēter. **Q**uēre oportet
utru sit dicabilis an īcōdicā-
bilis. hoc est si sit solius un⁹
ex semetipō psonā esse. an hocipz
possit eē plib⁹ cōe. **Q**uod **nō possit eē
nī una sola psona q̄ sit a semetipā.**

Quod diligētiore dī. **Cap. iij.**
Deratiōe loci iste expostu-
lat. et nos ad sūlimiōre ītellegē-
tiā vocat: edificatiū more oportz
nos ibi q̄ altius fodē. et ī p̄mūdo
ētitudis solido rōcinacōis nūc fū-
damentū locare: ubi nūc est opis
nūc structurā ad searacōis ītellegē-
tiē sūlimiōra dīgē. **I**gitur nūc
īcipienda est: vū a nemine dubitai
pōt. **C**ōstat sane q̄ oē qd̄ est. aut
p̄positū eē habz a simplici: cōstat

nichilomin⁹ quā dūc qd habetur:
ā scdm ptiapationē ā scdm plen-
tudinē hētur. Aliud est ex pluib⁹
et diuisis unū aliqd opone. atq;
aliud qd unū est in plura diuidē
et p multos p arbitrio distribuē.
Sicut iā dixim⁹ nec opositio sū
oponēte: nec ptiatio ē sine distri-
butione. **V**ideam⁹ g⁹ si illud qd vā-
riter deprehendit ā semetipō esse.
possit hē opositū ēē. **C**ōstat aut
q ois opositio opositore eget. et
q sine bñficio opositorū ēē nō va-
let. pauldubio idipm qd est. ā se-
metipō nō habz. **P**atet igit qd
ā semetipō est opositū esse hē nō
possit. **I**git oī origine ⁊ auctōe
auret. sūme simplex ēē hē oportz
Qui vō est sūme simplex ēē oportz
ut idem ēē sit ēē qd posse qd
sapientē ēē potēte ēē. **E**cce
de ei⁹ esse hēim⁹ qd qm⁹: nūc de
posse videam⁹. **Q**ueram⁹ itaq; de
ei⁹ posse utrū ei sit an scdm plei-
tudinē. an scdm ptiapationē.
Sz ubi est ptiapatio sū et distri-
butione: **N**ā nec ptiapatio sine sū
distributione: nec distributio sine
distributore. **Q**ui g⁹ possibilitate
nō ā scdm ptiapationē hē valz
pauldubio distributoris officio i-
diget. **C**ōstat itaq; de eo qd est ā
semetipō. qm si posse accipiat p-
tiapatio. ipm sū posse est ei ex
alt⁹ bñficio. sed si ex alt⁹ bñficio
ē ei⁹ posse. pōt et ēē. **Q**m sicut iā
pbatū est. nō ipm aliud et aliud ē
esse et posse. itaq; ā utrūq; ā semet-

ipso habz ā utrūq; ā semetipō nō
habz. **H**ic igit colligit qd is qui ā
semetipō est. posse ex potētie pti-
apatioe hē nō pōt. **Q**z igit nō
pōt hē scdm ptiapationē. hz scdm
plenitudinē. **S**z ubi est plenitudo
potētie: ibi oē posse. **P**sona igit
cui est idē esse qd posse. si ex semet-
ipsa est ei sū esse. ex semetipā ē
ei et sū posse. **S**i sū posse est oē
posse. ergo ex ipsa ē oē posse. **S**i ex
illa est oē posse ex illa est oē esse.
ex illa oē esse existē. **E**x illa itaq;
est oē qd est. ex illa ois exītia. ois
exītia ois psona. **O**is inq; psona
huāna āgelica diuina. **S**i igit ara-
tiaz qlib; ex ipā ēē habz. cōstat
p cō qd sola ipā ptiapatioe caret.
Cōstat nichilomin⁹ qd illa alia
pōt ā ex ipā ex qd est oē posse. **V**ides
certe qd hui⁹modi exītia oīno est
incoicabil' nec pōt esse pluib⁹ cōis.
Que in diuitate psona aliunde qd
ā semetipō habeat ēē iuxta cōdi-
modū qd est ab etno nō ā semetipō
Habem⁹ iā pro certo **Cap. v.**
qd ēē psonarū ex semetipso
oīno sit incoicabil' exītia. **P**ossim⁹
igit manifeste colligē qd nō sit incoi-
tabil' exītia ēē psona aliunde pōt
q ā se. **Q**uoniam in diuitate nō cōt
sed nec ēē possēt plūq; due psoe ppe.
Prim⁹ itaq; est vni psonae ex semet-
ipsa esse. ceteris at cōe ex semetipō
nō esse. **V**ides igit qd incoicabilis
exītia cōicabile pmo et cōm pdu-
cit: **E**t quō ista ex illa pcedit et
origine trahit: **E**cce illi existendi

modū iā idubitata demonstratōe
colligim⁹. de quo in hui⁹ opis ex-
ordio locuti sum⁹ ubi pbabili po-
tius q̄ uariā rōe vbi sum⁹. Ut ei
ibi plocuti sum⁹. tpler ei ē exūdi
mod⁹. **Pr⁹** q̄ est ab etio et a semet-
ipō. ali⁹ q̄ nec a semetipō nec ab
etio. et int⁹ hos medi⁹ q̄ ē ab etio
nec tū a semetipō. **P**rius ei sup⁹
pbatū est. tote tres psonae coetue
sibi sūt et coetueles. **P**rius g⁹ ab et-
no est exūtia illa q̄ a semetipā ex-
istit. sic ab etno ēē habet q̄ ab eadē
predit. **I**lle itaq̄ exūdi mod⁹ qui
est cor⁹ psonis duab⁹: h⁹ ēē ab et-
no. nec tū a semetipō. **V**ide ergo
retro⁹ proprietates q̄tū sūt diuise.
Vino oīno q̄ue. **H**am⁹ p̄p̄tatiū q̄
nietatē t̄ans exūdi mod⁹ p̄porio
nabili q̄dā rōe ducit: q̄ ad mū-
tuā d̄cordiā suā meditatōe duo
extima opōit: hūc cōe tū vno ēē
ab etno: cōe hūc tū alio nō ēē a
semetipō. **H**abem⁹ iā p̄p̄e p̄p̄iū
p̄sonae vni⁹: hēim⁹ q̄ cōe sit duab⁹.
Sz q̄ sūt singulariū p̄p̄ia. rōmādo
necdū apprehēdim⁹. **Ex p̄p̄tio**
p̄sonae de p̄sona. alia sit tū medi-
ata. alia tū mediata. alia medi-
ata sūt et imediata. Cap. vi.

Ex reb⁹ q̄s p̄ experientia noui-
m⁹: admonem⁹ q̄ ita iexp-
ta et diuina q̄re debeam⁹. **I**nnuēbi-
lia ei dei p̄ ea q̄ fca sūt itellcā d̄spi-
ciūt. **V**bi ad alta alcedē volum⁹:
scala q̄dē vti soleim⁹. nos q̄ hoies
sum⁹ et volare nō possum⁹. **R**ex
igit⁹ visibiliū similitudinē p̄ scala vta-

ni: ut q̄ in semetipis p̄ spem vidē
nō valeam⁹: ex cuiusmōi specula et
velut p̄ speculū vidē meam⁹. **I**n
reb⁹ hūānis videm⁹ q̄ p̄sona de
p̄sona p̄cedit. vī hūi⁹mōi p̄p̄tio
trib⁹ pauldubio mōis fieri d̄tingit.
Predit uāq̄ p̄sona de p̄sona. q̄q̄
quidē tantūmō imediate: q̄q̄ vō
tūmō mediate: q̄q̄ vō mediate
sūt et imediate. **T**ā iacob q̄ p̄laac
de s̄bā abrahe p̄cessit. **S**z vni⁹ p̄p̄-
tio mediata tū: ali⁹ at tūmō i-
mediata fuit. **N**ā mediate p̄laac
iacob de abrahe lūbis exiit. de s̄bā
ade eua sūt et euos p̄cessere. **S**z p̄-
p̄tio ex hys fuit tūmō imediate:
media vō media vō mediata sūt
et imediata. **N**ā sēth q̄dē p̄cessit
de s̄bā ade imediate vni⁹ q̄tū
fuit de p̄p̄io sēth: mediate vō in
q̄tū fuit de sēth eue. **E**cce i hūāna
uā quō p̄sonal⁹ p̄p̄tio t̄p̄lica d̄il-
tinguit mō: et q̄ius ista vidēt
multū p̄grina ab illa singulari
et supercellēti uatiū: est tū sili-
tudo nōnulla utpote in ea q̄ est
ad similitudinē illi⁹ fca. **O**portet
itaq̄ ex hac uā ad illā d̄p̄la cōis
specula erige et iux d̄cam d̄ludat
onē q̄ ibi sit et q̄ ibi nō sit p̄por-
tio similitudis ul⁹ d̄istatitudis tū
sūma diligētia iuelligae. **S**ed si
tres cuiusmōi exūtiās ibi ēē d̄icā
q̄les iā sup⁹ d̄istatim⁹ exap̄ta
ea q̄ a semetipā ēē d̄p̄hedū. paul-
dubio in illā uatiū q̄ternariū
p̄sonay nūm⁹ iroducē videm⁹.
Quāp̄t q̄rendū est diligētē q̄

uā ex hys pietatib⁹ vācat ibi sūt. si
oēs ibi sūt ē nō pūt. *De p̄cellioe
tū īmediata. et q̄ oportz ī diuī
tate ē p̄sona q̄ sit ab vna sola. vij.*

Illud at̄ stat̄ cōsiliū de quo nullo
mō possum⁹ dubitare: q̄ ī illa
p̄cipalissia crūtia uac̄ sit vna
aliquā īmediate p̄cedē: alioq̄
oportebit eā solā reuāre. Cōstat
nāq̄ q̄ cōtāz nulla oīno ē vale
at q̄ nō ab illa īmediate nī medi
ate p̄cedat: ubi at̄ nō est īmediā
nō p̄t ē p̄cellio mediata: sicut
nec illa que p̄ter est mediata ī
īmediata. S; nūl p̄hibz ut īme
diata q̄q̄ sit: etiā ubi mediata
deesse at̄ngit. P̄cellio īmediata
cōsistit in p̄sonaz dualitate: me
diata vō nūq̄ siue p̄sonaz fin
tate. īmediata siq̄ p̄cellione
oportet ut sit tā illa q̄ aliā p̄du
at. q̄ illa q̄ ex ipā p̄cedit. P̄cedi
ata p̄cellio creptis illis p̄sonis ī
quib⁹ īcipit et desinit. habz ī tāā
in q̄ īmediatio cōsistit. P̄alut̄ at̄
p̄ior est dualitas q̄ finitas. P̄ā
illa p̄t esse siue ista: ista vō nūq̄
siue illa. P̄alut̄ itaq̄ ī illa p̄cellio
p̄ior est q̄ p̄t cōsistere in p̄sonaz dua
litate: q̄ illa q̄ nō p̄t ē siue p̄sō
rū finitate. S; si ī illa p̄sōz p̄ali
tate et vā cōtūitate nichil ibi alii
p̄cedit nichil ibi alteri succedit:
et corpō nichil ibi tpe p̄ius nichil
ibi tpe posterius: sed qd̄ p̄t ē p̄ius
tpealut̄. p̄t ē p̄ius causalit̄: et corpō
naturalit̄. Sicut si longe sup̄ dīx
m⁹ p̄fctō p̄sone vni⁹ exigit vtiq̄

sortuū alteri⁹: et ita sit ut vna sit
mula alia⁹. Vbi ei est p̄cellitudo
diuinitatis: ibi et p̄cellitudo boītat̄:
et q̄ sequēs est p̄cellitudo cōtūtat̄.
P̄cellitudo at̄ cōtūtat̄ exigit ut
vni⁹ alterū sicut seipm̄ diligat: a
liq̄n ip̄i amor adhuc habet q̄
cresce valeat. Oportet vō dīgnū
hēre ut sit que possit et mīto deat
ut seipm̄ dilige. Si igit̄ p̄mordi
ale p̄sonā vācat stat̄ esse siue
bonū. nolle oīno nō potit q̄ si
ma cōtūtat̄ exigit et si vācat stat̄
cā oīpoteutē ē. q̄q̄ ē voluit nō
potit nō esse. Exigete itaq̄ cōtūtat̄
dīgnū hēre vōlet. exhibente p̄tūte
hēbit q̄ hēre placet. Ecce qd̄ dixim⁹
q̄ p̄fctō vni⁹ p̄sone est cā crūtie
alteri⁹: a quo at̄ est ei exūdi mula
ab ipō crūtia. Nec ei potuit ab
illa nō ēē: a q̄ vti iā dixim⁹ est oī
pote. Ecce quō rō rōi attestat̄. et
q̄ ex vna diuītat̄ ex alia cōfirmat̄.
Ecce habes p̄sonā de p̄sona. exūtat̄
de crūtia vna de vna sola. p̄cellī
bile de īp̄cellibili. naturalit̄ de īnal
tibili. vna deūq̄ vni īmediate ad
hēritutē. qz vna de vna īmediate
p̄cedente. Et in diuīa natūa hīs
crūtia sit. īdubitāt agnōim⁹.
S; utrū cōcōmibilis vlt̄ cōcōmibil̄ sit
uēdū de deūatūa rōe colligim⁹.
*De p̄cellione q̄ est mediata sit et
īmediata. et q̄ in diuītate nō possit
ēē pl⁹ q̄ vna q̄ sit ab vna tūmō p̄
sona. nī ī vna sola q̄ esse nō hēat.*
Quā ex gemina. Cap. viij.
Cū cōstat tūā in finitate p̄sō

uā aliunde q̄ a se origine trahere:
 oportet; ut ab una aliq̄ dēz aut
 ābab⁹ sil' hēat eē: et qd' hōm qua
 rōe dūa possit restat requirē. **¶**
 psona sūme digna & digna hēe
 oportuit supi⁹ plata pspicue iō
 nis demerito tuerit: ut at oīpo
 tenti psonae & digna eēt oportuit
 ut ab oīpotente oīpotētia accipat:
 ut equā pmo eandē psona hēret.
¶ Rā ut sepe iā dixim⁹ oīpotētia
 nō p̄t eē i una. Si at idē posse
 accepit a quo est oīm posse. oīm
 esse. oīm exsiste. a quo ut supius
 dēu est habz eē oīs exētia oīs
 exētia. Si igit' idē posse est ab
 q̄ dubio ābab⁹ rōe dēquēs ē tūā
 in finitate psona ex ābab⁹ et esse
 accepisse et exētia hēe. **¶** Adhuc
 fortassis dictum ē aliq̄s. si idē
 posse qd' habz inasabil'. accepit &
 habz psona inasabil': g⁹ accepit
 et habz posse a semetipō eē qd' ē
 p̄rie p̄riū inasabil' psonae. Verū
 qui hoc dicit q̄tū nō uidet nō bñ
 intelligit qd' dicit: sed ut meli⁹ elu
 cescat qd' dicim⁹ hoc apm̄ diligen
 tius discutiam⁹. Dicit qz si inas
 abil' immediate tū a se p̄cedenti
 dedit p̄titudine potētie sue: ergo
 et posse a semetipō exsiste. utpote
 q̄ oīs est et oīa p̄t. Ad hoc ipse
 video et fideiter affirmo. qz a sem
 ipso est si a semetipō eē p̄t. Rā
 dina nā oīmo inuariabil' est. Si g⁹
 est a semetipō. stat eū esse qd' est
 sine ali⁹ dono. **¶** Si hoc posse ei
 inasabil' dedit: ergo ex ali⁹ dono

hoc habuit. **¶** Ergo: **¶** Rūq̄ ex
 semetipō. et corpō sine ali⁹ dono
 habz qd' ex ali⁹ dono hz. **¶** Vides
 iā cūdo q̄ sit libip̄li ḡria ista al
 tertio. est ei oīmo q̄m̄ rem eandē
 et oīmo idēipm̄ hēi ex ali⁹ dono
 et hēi sine ali⁹ dono. **¶** Qd' autē
 magis ipossibile q̄ vni aliq̄ sil'
 eē et nō esse. Sicut igit' supi⁹ iā
 dixim⁹. ut sūme digna psona cō
 digna hēret. p̄t p̄titudine bōita
 tis poscebat de se inmediate p̄cedē
 ti exētie dedit q̄m̄ ab oīpotēte vā
 atē dari potuit. Est eis itaqz rōe
 illud posse: a q̄ est actōz oīm et
 eē et posse. Ab hac itaqz ḡria ex
 istētia et oīs exētia oīs p̄sō. oīs
 exētia: igit' et illa ē cōna in fin
 tate psona. Hinc pauldubio al
 sectioni attestat. q̄ illa q̄ supi⁹
 in finitatis idagatioe posuim⁹
 rōinatioe dūat. **¶** Ibi uāqz inai
 festa rōe p̄bat. p̄mo inl'plici
 demeritoe dūat. q̄ sicut p̄fectio
 vni⁹ est cā ali⁹: sic sane p̄fctō
 gēne cā est tūc i finitate psonae.
 Sicut p̄fctō vni⁹ r̄q̄rit & dignū:
 sic cōte p̄fectio vni⁹qz erigit cō
 dilectū. **¶** Si qm̄ hēc supi⁹ diliget
 exsistenti sūm⁹ nō oportet eandē hoc
 loco iterū ponē: cū possit quisqz
 cū voluit ex illo loco ip̄etē. **¶** Illud
 at cōtūmū eē debz. et hoc est q̄
 de tria psona firmū retine oport
 tet: qm̄ a q̄b⁹ est ei exēdi causa
 ab ip̄is et exētia. Ecce iā ex rōe
 tenem⁹ q̄ tria in finitate psona
 eē hēat ex actis duab⁹. **¶** Ergo igit'.

origine a duab⁹ tñhat hēm⁹. sed
utri⁹ cui⁹ exūtia cōtabilis sit
an vō inēdicabil⁹: necdū cōfinan-
do tēnem⁹. *¶ Qd oportet ut i diu-
tate sit psona a q nō sit aliq alia
cū tū nō sit a semetipā. Cap. ix.*
Ecce iā ex maiori pte iueni-
m⁹: qd sup⁹ qrendū ppo-
sum⁹. Iuueni⁹ oportē esse vna
aliquā exūtia inēdicabili quidē i
mediate tū cōictā. iuueni⁹ et
aliā eidē exūtie tā mediatā q
immediatā gūatitate coherē. illd
mūc qrendū instat vtz aliq sit
vl' ēē possit q ei mediate tū ad-
hēat. Vnū est qd nēuūc sane
mētis ardo posse sentīe. q vidēz
sit aliq psona i diuitate cui nō
liceat. ul' q nolit inēdicabile iue-
diate et ut sit dīcā facie ad facie
vidē. Qd at est aliud ibi vidē q
vidēdo cōgnosce et cognoscedo
vidē. *¶ Qd at est inēdicabile cōgno-
scē? q sapiē plectitudinē habet.*
¶ Nichil at aliud est ibi sape q ē.
Vnū igit accipit ut sapiat: inde
accipit ut existat. Vnū igitur eis
sapiā. inde et eis exūtia: et si iue-
diate ab illa accipit ut sapiat:
et immediatē ab illa accipit ut ex-
istat. Siq⁹ vō dicat q immediatē
nō videt cōgnosces est ut credat qoi-
formē vitatis cōplacōes nō habz.
Iuxta illud igit q nō habz oēm
plectitudinē. et cōsequēs est nō verā
diuitatē. Forte adhuc aliq⁹ op-
ponit et dicit. Sicut qlibz psona
pcedēs videt pducētē? cur igitur

nō eadē rōe cōictat illā ēē ab illa
q pbat atq⁹ cōictat illā ēē ab illa:
Ad hoc igit breuit tūdeo et dico
q qlibz diuina psona ad aspiciū al-
ter⁹ psonē diuine accipit plectū sa-
pe: et corp⁹ diuinū esse nō hēat
aliudē. *¶ Ecce nāq⁹ est ut inde ha-
beat: si aliudē nō hēat. S; si habz
aliudē: nō necē est eadē inde habē.*
¶ Et ut illud exēplo meli⁹ elucēscat.
ecce vitatē sapit vni aliudē cōgno-
tā. alteri at aliudē mūne notā: ut
q tū legit et itelligit. S; solus ille
vitatis sapit cōgnitiōnē ex īspici-
lēōe papiat. q eā aliudē nō habuit.
*¶ Cū igit oēs diuine psonē iūte se i
immediatē aspiciūt. radiū diuine lucē
in alterutū effūdūt a cōcipiūt:
et q immediatē vidēt. immediatē ad-
hēret. Impossibile itaq⁹ ē in nā
diuina ēē aliq psonā mediatā tū
mō alteri gūatitate cōictā. Hac
rōe cōfirmatōe cōfinat q d tūc pscē
pcedit sup⁹ dicit. *¶ Es ei cā ne-
get cōctis psonas et vidēdo cōgno-
scē et cōgnoscedo vidē. At at vtz
psona vna eadēq⁹ sapiā. Cū g⁹
cōstat eā nichil hē ex se cōgnosces est
ex īspiciōe sapiē accipiat sape i
corp⁹ accipiat et ēē vbi nō est
aliud ēē q sape. Ecce iā qd sitū est
et iuētū qd sup⁹ ppositū est ad
qrendū. Iuueni⁹ q in diuina nā sit
pceditō tūmō immediatā. q ibi sit
q est mediatā sil' i immediatā. q
mediatā tū oīno ibi nō sit sed nec
ē possit. *¶ Qd in diuitate nō possit
ē plus q vna q sit ab vna tū.***

*nō psona. nec si una sola q̄ eē nō
habeat si ex gemina. Cap. x.*

Ex hys p̄ cto q̄ iā dicunt vā
citer et idubitatē colligē
possum⁹. qm̄ si q̄ta in diuitate p
sona eē potuisset. p̄cul dubio ex
tis trib⁹ eā origine trahē imedia
te oportet. alioq̄n alicui eaz nō i
mediata ḡnitate coheret n̄ eā
i mediate videt. Et si q̄ta psona
ibi eē potuisset: sili rōe de actis e.
mediate pcedet. Iuxta hūc idēna
tōis modū sili in d̄legatib⁹ d̄legat
a iueniet. q̄tūcūq̄ hui⁹ p̄gressiois
series itellatū p̄trahat. Confir
mat at̄ qd̄ hic dicunt ex hys q̄ iā
supi⁹ p̄bāuim⁹. Sicut ei duab⁹
p̄sonis cōe est illud posse vū estat
fria origine trahē: p̄cul dubio illd̄
posse trib⁹ cōe eē vnde q̄ta eē opor
tet. si q̄ta in diuitate locū habet.
Alioq̄n due auare sibi reseruaēt:
q̄ tūc salua vtilit̄ p̄prietate tūc
posset. Et de istis dicunt: absc̄ du
bio iueniet in d̄legatib⁹. Nā q̄tūcūq̄
hui⁹scmōi p̄secutiois tūcā p̄dux
eris: eandē sp̄ c̄gnitūā ubiq̄ p
uenire videbis. Nō idū at̄ quō h⁹
mōi drā p̄prietatū in solo cōstet
mō p̄ductū. Nā p̄ma eaz h⁹
eē a nulla alia: altē ab una so
la: scia vō a grā. Et si vīs eaz
in plūes habūaret: eundū p̄gressi
ōis truoze p̄ oēs iueni oporteret.
Ecce quō hic ordo drāz surgit et
excurrit iuxta modū et ordinem
uioz. Illud q̄ nō idū q̄ iux q̄li
bet eūsmōi drām ip̄ossibile ē eē

plurq̄ vna p̄sonā. Nā a sola una
p̄sona nō p̄t eē i tū vna: sili que
sit tū a grā nō p̄t eē i vna sola.
Nā si grā de vna tū pcedet: p
cto pcedēo nēq̄ alti imediate ad
hēret. Et q̄ ip̄ossibile sit supi⁹
quidē rō manifesta p̄ducit: nix q̄
dān est de vna drā intelligi datū
de q̄libz alia. Ecce in hys grē q̄ti
ōis solutioz hēim⁹: q̄s supi⁹ sine
soluioe reliqm⁹. Cōstat siquidē
qm̄ si ab vna sola p̄sona nō p̄t eē
i vna tūmō exūia: nec a grā
i vna sola. Cōstat inq̄ q̄ vtrūq̄
sit incoitabil exūia. Sicut igitur
in diuitate nō p̄t eē i vna sola
p̄sona q̄ sit a semetipā: sic nō p̄t
eē plurq̄ vna q̄ sit ab vna tūmō
p̄sona: nec i vna sola q̄ eē nō habz
nisi a grā. *Et oportet ut in di*

*uitate sit psona a qua nō sit
alia aliq̄. cū tū nō sit a semetipā.*

Iuicim⁹ in supiōib⁹ *Cap. xi.*
drās p̄sonalū p̄prietatū quō
sibi iūcē coherat. v̄l pcedat iux
modū et d̄legatū uioz. S; si tot
eēt p̄sone diue q̄t p̄t eē hui⁹mōi
drē: eēt vtrūq̄ itūte. Oportz itaq̄
p̄sonaz p̄prietates diligēt⁹ p̄scrū
tan: ne de eoz mō possit aliqua
suspicio oriri. Supi⁹ p̄ba
uim⁹ q̄ i illa d̄natū p̄sōz plūali
tate oporteat p̄sonā aliquā eē q̄
nō habeat aliud q̄ a se origine tra
hē. S; sicut uac̄ est ibi eē aliquā
q̄ nō sit ab alia: sic ibi eē oportet
aliā a qua nō sit aliā aliq̄: vtrūq̄
uāq̄ sili rōe cōiūt: vtrūq̄ pari

quidē de unitate pbat. Nā si in
illa vera diuitate nō ēt aliq̄ psona
a q̄ nō pcedet alia aliq̄. sed q̄libet
ex alia pcedēs de se pcedente hēit
cuiusmodi deductionis ptractio in isti
mū pcedet. et psonarū series in ista
mū ducta unitatis sue nullū
finē accipet: sed nulla opinio hoc
recipit. nec rō aliq̄ vlt̄ q̄ admittit.
Oportet itaq̄ ut in diuinarū psona-
rū pluralitate talis aliq̄ existat. de q̄
nulla alia origine trahat. **O**portet
nichilomin⁹ ut eadē ipā exūdi pū-
cipiū ex alia hēat: sicut illa q̄ ex
alia aliq̄ nō est: oportet ut alteri ex-
istendi causā exhibeat. **U**triusq̄
sententiae eadē rō: utriusq̄ dūcat in
difficili argumēto. Cū ei dūcat rō
manifesta nō nī unā psonā posse
ēē a semetipā. si illa q̄ ab alia nō
est. nullā de se pcedente hābet. ipse
tū sola inuānet. **S**ili quidē rōe
et illa q̄ de se pcedente nō hāb. si a
nulla alia pcedet: diuino cōsilio ip-
petuū caret. **S**z uti sup̄ satis eu-
denter ostendim⁹. multiplex rō a
vā diuitate solitudinē excludit: et
psonarū pluralitatem dūcat. **O**porteret
itaq̄ ut ibi sit q̄ exūdi pūcipiū ali-
ud nō sumat sed exhibeat: oportet
eq̄ ut et ibi sit q̄ cōsilio ipm qd est
ab alio accipiat et ulli aliq̄ ipendat.
Et nō possit ēē nī una sola in diui-
tate psona a q̄ nō sit alia aliqua.
Oportet p̄ cō ut ei⁹ **Cap. xij.**
modi aliq̄ in diuitate pso
existat: a q̄ uti iā dixim⁹ nulla
alia pcedat. **S**z p̄t adhuc aliam

in dubiū venire utrū hocipm sit
ipse p̄pū vni aliam psonē. an pos-
sit et aliq̄ ēē cō. **S**z si due psonē
ēent que hoc cōe hēent. p̄uidubio
neut̄ earū ab alia pcedet. si neut̄
ab alia pcedet. nec vna q̄libet alteri
immediate adheret. si vō neut̄ alteri
adheret. immediate forē utiq̄ adiu-
cē sola mediata gūatitate dūcat.
Et quidē q̄ ipossibile sit: sup̄ior de
unitate euidētissimā rōe dūcat. **E**t
itaq̄ p̄pū p̄pū vni tūmō psonē
de se pcedente nullo mō hē. **E**t ad
modū igit̄ nō p̄t esse in diuitate nī
vna sola psona q̄ nō pcedat ab alia
sic absq̄ abiguo nō p̄t ēē nī vna so-
la psona de qua nō pcedat alia aliq̄.
Erit itaq̄ ista q̄admodū et illa ex-
istētia incoicabil: nec oīuo potit ēē
p̄sonis aliq̄ cōis. **S**olus enī vnus
in illa psonarū pluralitate sit accipit
et hē ex alio: ut nullus ali⁹ oīuo
ā accipiat ā ēē hēat ab ipā. **E**cce di-
arū in trinitate psonarū p̄p̄tatis tā
apta rōe colligim⁹: ut nullo modō
vlt̄ in modico mōe dubitacē valeat.
Et oportet ut in diuitate tal' pso
existat q̄ ab alia pcedat et de se p-
cedente hābeat. **Cap. xij.**
De hac gēna dūarū psonarū
p̄p̄tate possu⁹ absq̄ scruplō col-
ligē: qd de illis q̄ int̄ has media
est debeat p̄p̄tate scire. **N**ā si
ibi nō nī vn⁹ solus ēē p̄t qui nō sit
ab alio aliq̄. cōsēps est ut hūc de q̄
mō agim⁹ nō sit a semetipō. **I**te
si ibi nō nī vn⁹ solus est q̄ de se p-
cedente nō hāb: hūc de q̄ mō loquim⁹.

qui de se pcedat hęc oportet. Sic ubi
q. pcedit de alio: ut nichilominus
tū alius pcedat ex ipō. Ecce ergo ut
diximus absq. abiguitate hēm. q.
de eis ppetate letur debeam. Hęc
pauldubio attestatio illi assertioi
cōiunt. quā pmissa sup. disputa.
inta iuenit. Nā psona illa q. de in-
nasabili pcedit tūmō immediate vi-
det pmo dūcāt hęc vtrūq. Nam ec-
q. est i ea plectudine q. ab inasabili
accipit alteri vtrūq. sine vlla degen-
tis diminutioe ipendit. Tertia nāz
in finitate psona de nasabili sit et
inasabili pcedit. Ecce quō id idm
occurrit: et attestatio attestatio allu-
dit. Ecce qd. stat luce iā dāmus tē
i trib. ppetatū distinctiones iuenim.
Vnū est ab alio nō pcedē de se tū
pcedente hęc. alitū tā ab alio pce-
dē q. de se pcedente hęc. tū vero ab
alio pcedē nec tū q. de se pcedat hęc
Et duas quidē ex hīs ppetatibz i-
mbiles ē iā uouim: sed qd. de 3.
sciendū sit ucedū rōnandū appre-
hendim. **Et in diua nā nō possit**
ē i vna sola psona q. ab alia pce-
dat et de se pcedente hęc. Cap. xij.
Sed q. duas ex dīs ppetatibz
rōis attestatioe incoīcables
ē iā uouim: corpō idē de tūa sen-
tire aduonem. Sz ne hęc rō pba-
bilis pon. q. uctā videat. hocipz
qd. dicit altius iueat. In pūis
itaq. nōidū diligētq. siderandū
quō gemā duaz psonaz ppetas
vna alterā q. ex opposito respiciat
et vna alteri velut p. gūm rūdat.

nā vñ est plectudine nō accipe
sed dare: alitū ecōi nō dare s. acci-
pe: ubi at est tūma pulchritudo.
ibi nulla pt. deesse p. f. Cōstat
q. osequēs est et vñ mēs sana mul-
laten. dubitāe pt. q. diuaz p. lōz
plalitas oīno sit o. g. u. c. t. i. a. v. e.
m. i. s. t. a. t. e. d. i. u. c. t. a. et o. r. d. i. n. a. t. i. s. s. i. m. a.
t. e. i. t. a. t. e. d. i. s. t. i. c. t. a. Oportet itaq. ut i
diuaz illa psonaz plalitate tū-
me pulchra et oīni ordinatissima
sit mutuo hinc inde in altitū dif-
ferēs cōcordia et cōcōrs dīa. Videt
itaq. et nāe ut nūc illā an. est
pulchritudine dare nec accipe. Et cā
an. est accipe nec dare sit sola vna
media an. sit p. p. e. p. p. m. tā dare
q. accipe. ut o. s. t. i. t. u. t. a. i. n. m. e. d. i. o. v. n. i.
a. l. t. i. l. i. c. e. a. n. i. r. o. h. e. n. t. e. x. v. n. o. e. t. a. l. t. e. i.
c. a. n. i. d. u. e. c. t. a. t. e. x. a. l. t. e. o. S. i. q. f. i. e. r. u. t.
e. x. d. a. t. i. o. e. c. o. r. d. e. t. a. i. d. a. t. e. e. t. a. c. c. e. p.
t. i. o. e. c. o. r. d. e. t. a. i. a. c. c. i. p. i. e. n. t. e. e. t. c. o. n. s. o.
e. x. d. a. t. i. o. e. d. i. f. f. e. r. a. t. a. n. o. t. a. n. t. e. e. t. e. x.
a. c. c. e. p. t. i. o. e. d. i. f. f. e. r. a. t. a. n. o. a. c. c. i. p. i. e. n. t. e.
u. t. n. o. s. i. t. i. n. a. l. t. i. t. u. d. i. n. e. s. i. c. u. t. s. u. p. i.
i. a. d. i. x. i. m. u. s. e. t. d. i. f. f. e. r. e. s. c. o. r. d. i. a. e. t. c. o.
c. o. r. s. d. i. a. S. i. a. t. d. u. e. m. e. d. i. e. i. n. t. e. r.
d. u. a. s. a. l. t. i. l. i. c. e. a. s. p. s. o. n. a. s. e. e. d. i. c. a. t.
v. i. d. e. a. m. q. i. n. c. o. s. e. q. s. h. a. c. a. s. s. e. r. t. i. o. z.
l. e. q. u. a. t. C. e. r. t. e. p. r. i. m. a. e. x. e. i. s. e. i. t. a. n. i. l. l. a.
a. l. t. e. a. a. b. v. n. a. s. o. l. a. t. r. i. a. a. d. u. a. b. z.
q. i. t. a. e. x. t. r. i. b. s. s. i. c. u. t. s. u. p. i. s. s. a. t. i. s. d. i. l. i.
g. e. t. i. r. e. x. p. l. a. n. a. u. i. m. Et hęc quidē
d. i. s. p. o. s. i. t. i. o. i. n. t. e. r. a. h. a. c. d. i. s. t. i. c. t. i. o. n. e. v. i.
d. e. t. u. r. h. i. c. a. l. i. q. i. a. i. a. r. i. t. m. e. t. r. a. m. e. d. i. c.
t. a. t. e. **S**ed. nō v. i. d. e. a. m. q. uō g. e. o. m. e. t.
r. i. c. m. e. d. i. c. t. a. t. i. s. s. p. e. m. q. uā u. t. s. u. p. i.
p. a. t. e. t. p. s. o. n. a. z. f. i. n. i. t. a. s. p. r. e. c. e. d. i. t. q. u. a.

finitatis ista dispositio iuxta aliam
 considerationem confidit. Certe persone
 causaliter prius proprium est plenitudinem
 solitudinis duarum dare medianam tamen
 dare quam accipere: quare vero tantum acci-
 pere et non dare. Ecce ex his prima in
 solo uno concordat cum altera, altera vero
 illa non in uno tantum sed in duobus co-
 cordat cum altera tertia non in duobus
 quidem sed in solo uno concordat cum
 quarta. Vides igitur quod unius proprietatis
 geometria atque ratio proportionabiliter rationes
 non tam preterit quam studium ordinis pul-
 chritudinem non tam auget quam minuit.
 Quis autem dicat illa summa pulchri-
 tudine aliqui esse vel esse potuisse quam pl-
 chritudine minuat ordinemque stu-
 dat. In illa autem superiori proprietate
 dispositive inter unam considerationem me-
 dietas arithmetica, inter considerationem me-
 dietas geometricam, inter fin-
 itatis et unitatis collationem me-
 dietas arithmetica spectantur occurrunt.
 et miranda ratione tunc sibi alludunt.
 Costat itaque ex his unius persone
 proprie proprium esse plenitudinem tam dare
 quam accipere: et hanc proprietatem sicut et
 etiam duas incommensurabilem esse.
*Quia in divina natura non possunt
 esse quatuor persone. Capitulum xv.*

Quibus absque dubio divinis
 personis constat esse rationem omnium
 plenitudinem habere, proprietatem autem dis-
 tinctionis utatur cum duo. constat namque
 in dando et accipiendo. Unus namque per-
 sone proprietates ut ex premissis
 patet consistit in solo dando: alteri
 in solo accipiendo. Inter has autem

media tamen in tanto quam accipiendo.
 Sed ad ista fortassis dicens est ali-
 quod. Si una proprietates constat in sola
 datione, altera in sola accptione
 media inter has in datione sit et acci-
 ptione, cum non sit quarta sive datione et
 sive accptione in solo habere. Et si
 recipimus quatermitatem duarum personarum
 rationem videmus. Sed huius actionis
 modum in superioribus tam apta ratio dis-
 soluit: ut diligenter lector quilibet rationem
 inde tam aliquid dubitare vix possit. Ut
 ei superius monstratum est id manifesta
 ducatur quod si una sola in divinitate
 persona a semetipsa esse non possit.
 Qui igitur aliunde non accipit ut sit
 vel aliqui esse possit, si nulli impendat
 quod habet: absque dubio ut alias dic-
 tum est, impetum sola rivancet. Nul-
 lum itaque in divinitate locum quarta pro-
 prietas habere cognoscatur: una et quaternitas
 suspensio omnino secundum. Costat itaque
 quod in divina natura omnino esse non possit
 quarta persona. *De veri amoris plen-
 tudine et quod circa illam considerantur. Pro-
 prietas distinctionis. Capitulum xvi.*
Ea quam superius dicta sunt de amore
 in a divina natura quaternitatis sus-
 pitione: possumus adhuc aliam rationem
 ostendere. Nam si veri amoris plen-
 tudinem in consideratione adducimus, pro-
 prietas ad eam considerationem principium
 distinctionis diligenter attendimus: quod
 quoniam fortassis citius inveniemus. Ve-
 ritatem dilectionis plenitudo in solo constat a-
 more: summo universalitatis personae. Sum-
 mus vero amor solus ille iure vocatur qui
 tantum est quod non potest esse maior: sit et

talibus quod non potest esse melior. Unde et
 adiudicare licet: quod veri amoris plenitudo
 habi non potest ab aliqua persona que non
 est deus. Alioquin si propter deum aliquis veri
 amoris plenitudinem habere perualuisset:
 utique in caritate et corpore in bonitate
 equalis deo esse potuisset persona que deus
 non est. Sed quis hoc dicat vel tenuiter
 estimare presumat: Constat autem quod
 verus amor potest esse aut solus gratuitus aut
 solus debitus. aut utroque permixtus. id
 est ex uno debitu et ex alio gratuito.
 Amor gratuitus est quando quis ei a quo nihil
 muneris accipit gratanter impendit.
 Amor debitus est quando quis ei a quo gratias
 accipit. nichil nisi amore rependit. Amor
 ex utroque permixtus est quando aliquis
 amando et gratis accipit et gratis
 impendit. Plenitudo autem amoris gratui-
 ti plenitudo amoris debiti per admo-
 dum et plenitudo in utroque perfecta a perso-
 na dei non est potest nullo modo haberi. Sed qui
 hoc satis in superioribus patet: adiun-
 ta exponere non indiget. *Cui suavit in finitate persone solius
 debiti amoris plenitudinem habere. xvij.*

Manifestissimum iam esse constat
 quod una in finitate persona nil
 nisi a semetipsa habeat: nichil omnino
 accipit ab alio aliquo: nil prorsus
 possidet ex munere alieno. Amorem ita-
 que debitum et quale ubi superius descriptum
 in nullo modo videtur posse habere qui a
 nullo alio reprehenditur: aliquis accipit
 se unde ei obnoxius fieret vel in aliquo
 debitor existet. Gratuitum autem amorem
 se habere ostendit qui praedictis de se plei-
 tudinis sue humanitatem tam largiter quam

libenter et gratis impendit. Quod enim
 persone praecedentes ab ipso. quam inquam quam
 ex debito erigere possunt quam ipsum debitum
 amorem quem gratuito dilecti repen-
 dunt ex eius dono accipiunt. Alioquin
 aliquid haberet quod ex ipso non accepisset.
 Sed quod si falsum sit superiora docet.
 Habet itaque amorem gratuitum et gra-
 tuitum solum. habet inquam gratuitum amo-
 rem. et quod adhuc amplius est gratuitum amo-
 ris plenitudinem. Amoris gratuiti
 plenitudinem se habere denuntiat. quod ex illa
 plenitudine quam habet nichil sibi soli
 reservat. sed totum coicant si omnem ple-
 nitudinem habere nec dicere vellet cum
 posset plenitudinem gratuiti amoris non
 haberet. Constat igitur amoris pleni-
 tudinem habere. cum ad omnem benivolentiam
 effectum non deest vel velle vel posse.

*Cui suavit in finitate persone solius
 debiti amoris plenitudinem habere. xvij.*

Illa autem persona cuius est proprium p-
 cedere nec tamen de se praecedente habere
 quam alius accipit totum quod habet
 plenitudinem debiti amoris habere oportet.
 Alioquin si summe diligetibus su-
 mum amorem non rependeret. summo ad-
 re digna non esset. Summo sane ad-
 re ab ipsis diligere. et quibus omnem plei-
 tudinem accepisse cognoscatur. Quod itaque
 in debiti amoris plenitudinem possit
 eis rependere? a quibus constat eam omnem
 plenitudinem gratias accepisse. Et quam
 proprium ipsius est ut ante iam diximus de
 se praecedente non habere: non est in divi-
 nitate cui possit plenitudinem gratuiti
 amoris exhibere. Et quidem erga creatam
 personam gratuitum amorem habere potest: sed

gratuiti amoris plenitudine erga
atā hē nō pōt. Inordinatū ē amor
eēt: si sūmo amore diligit. q̄ sūme
diligēdū nō eēt. Sūmo q̄d amore
oīno dignū nō eēt: q̄ sūme bonus
nō eēt. psona vō q̄ dē nō eēt. sūme
bona eē nō pōt: quā dō equai nō
pōt. plenitudine itaq; debiti amoris
dāi psona iuxta sup̄d cūm rōnau
et hē valet et habz: plenitudine
vō gratuitī amoris oīno nō habz:
sed nec hē valet. Solius itaq; de
biti amoris plenitudine hē opoz;
psōnā illā q̄ dē se q̄admodū dāi
eēt pcedente nō habz. *Quia ppe pū
sit in finitate psonae tā gtuū q̄ de
biti amoris plenitudine obtine. xix.*

Ex hys que de duabz psonis cō
iunctantē cōsiderationē iā dūi:
satis elucet qd de reliq; scire de
beam. Nā qm ppe pū ipi tā
ab alia pcedit q̄ dē se pcedentem
hē opozet eā tā gtuū q̄ debito
amoe hūcāre. et utruq; plenitudi
nē utpote vni amoris vni: alteri
alteri itegralit̄ exhibē. Debitū q̄ppe
eēt q̄ sūmo amore diligit a q̄ totū
accipit et nichil ipendit. Gratuitū
vō q̄ sūme diligit a q̄ nichil ac
cipit sed totū ipendit. Ecce iā ap
ta rōe tenem⁹ quō singulorū ppa
iuxta hāc cōsiderationē distinguit̄ de
beam. Cōstat nāq; q̄ i vno ex tribz
eēt amor sūm⁹ et solū gtuū. in
altō vō sit sūm⁹ ut sit solū debitū.
in t̄cio at sit sūm⁹ ut sit ex vno de
bitū et ex altō oīno gtuū. Ecce i
amore sūmo sua ppetatū distinctio

cū sit vna eadēq; in oībz utpote sū
ma et v̄ et̄na dilectio. Nō itaq; ex
hac veri et sūm amoris possum⁹
speculatōe colligē: utū nā in illa
diuaz psonaz pluralitate q̄m pos
sit psona locū hē. *Ex id manifestū
cōstat q̄ q̄ta i diuitate psona
locū habē nō possit. Capl. xx.*

Supiora satis pbat atq; dūo
strat q̄ in deitate nō possit
ēē n̄ vna psona q̄ sit a semetipsa.
Hic aut p̄ diligēs vitatis itaga
tor rōnūitata rōe colligē. q̄ in illa
mutua psonaz caritate nō possit
amor eē q̄ nō sit a solū gratuitis
a solū debiti. a sit utrūq; debitis
atq; gtuū. Cōstat nichilomin⁹
de dictis tribz q̄ gtuū amoris plati
do sit i vno solo. debiti vō amoris
plenitudo sit i solo altō: tā debiti
q̄ gtuū plati do sit in solo t̄cio.
Pz q̄ ad ista dicem⁹: Nūq; aliq̄
ex hys tribz aliud aliq̄ eēt. et aliud
aliq̄ amor sūm⁹: Nūq; eoz aliam
aliud eēt eē q̄ dilige: dilige q̄ eē.
Vbi igit eēt vā illa et sūma simpli
citas quā sup̄ q̄ sūm⁹ iunctū et
multa rōnū attestatioē pbaui
m⁹. Oportet itaq; absq; dubio ut
in sūma simplicitate idē ipi sit eē
q̄ dilige. Erit g⁹ vnamq; triū idē
ipi psona sua q̄ dilectio sua. Pch
il itaq; aliud eēt plēs vna eadēq;
utpote sūmā dilectiōe hē q̄ po
tius eē ex differēti ppetate nil ali
ud eēt ibi psona q̄ dilectio sūma
hac ppetate distincta. nec aliud ali
qd eēt psona t̄cia q̄ dilectio sūma

tria pietate distincta. **I**uxta nūm
itaq; ppetatū. cit et nūm psonar.
Quā g' qlib; psona ut dixim' est
id q' amor suus. et assignata si
gular' discretio stat in solis iam
dñs trib' sicut q'ta pietate. sic q't
ta psona nullaten' iūre potim'
ibi. **N**e at aliq's nos parū itelligat
et ea ppetā iōsulte reprehendat i eo
q' g'tutū ul' debitū posuim' non
nos utiq; latet. q' nō sp sub eadē
significatiōe accipiunt'. dicim' illū
amare deb; hic eo q' dignus sit.
Dicim' nichilomin' q' un' aliū
amare deb; eo q' eū aliam' domi
ul' bñficij mīto debitore reddiderit.
Sic g'tutū alias et alias sibi alia et
alia significatiōe accipi potit. **S**ed
significatiōe utriq; hoc loco accipi
voluim'. ne calupnie locq; pateat
adiuncta descriptiōe detrahim'. **N**ecō
at mīet' nemo idigne' si ea q' de
tūta p'fūditate sentim'. vbi elo
qm'. quib' possu'. **E**cce iā explia
uim' quō ad supiorē cōfirmatiōē
iō manifestā dūcit. qz q'ta i dūi
tate psona locū h're nō possit. **Q**
nouissime speculatiōe posita. q'
multa possuim' colligi. Cap. xxi.

Uerū si hūc nouissime specu
latiōi velit q' in cuiusmodi
excitatos scūsq; habet diligēter in
liste ultra sup' disputata et diu
sis tenuatiōib' p'batā potit for
tassis ex hac sola idubitatē col
ligē et p'babili assertiōe cōiūre.
Si q's unū dēū ēē aliū itelligit
et ipm' sūme bonū ēē manifestā

roē deprehendit. sed de psonar plā
litate diffidit ex eo q' iam credit
in id q' nondū apprehendit. p' h'ac
speculā assurgē potit. **E**x h'c una
ut arbitror speculatiōe p'sōz plūa
litate ymo totā tūitate potit eli
cē et documētis pluib' altiuere.
Hec speculatio ut supior: iō docu
it suspiciōne q'termitatis excludit.
hec verā dūitate credētib' vātit'.
qz cōfictib' sic psonarū plālitate
dūcedat: ut sbe vmitatē dūcat. **E**x
hac speculatiōe cuiq; p'sone p'prie
tas elucēat. et i manifestatiōe
erit. **N**ā diligēter inquisita p'spi
cia roē clamat. q' i dūitate sit
p'sona q' ab alia aliq' ēē nō h'eat.
q' ibi sit q' a sola una. et altera q'
a duab' originē trahat. **C**ogitet
q' hoc legit. q' magnū et vtile sit
p'mptū et familiare h'c. et hec oīa
ex una speculatiōe oī positi roem
reddē. **S**ed qm' ex hys q' iā dixim'
ad horū indagatiōē p'mū iter ex
staurim'. hec diligētiōib' p'scūta
torib' plen' discutiēda reliquit'.
Quā dicit' plenitudo amoris g'tuti
ēē in solo dāto. plenitudo debiti i
solo accipiendo. nō sic oportz itelli
gē q' sit op' grē. et nō potius
Oportio natūe. **Cap. xxij.**
Quā at dixim' unā psonā h're
ul' ēē plenitudinē amoris g'tuti.
alterā vō plenitudinē amoris debi
ti. nemo ad id trahat q' una ali
q' q'lib; aliā in aliquo p'allat ul'
meli' aliq' p'fūus q' h'eat ul' exis
tat: nulla ibi drā g'dim'. nulla ibi

diuersitas dignitatu. **E**cce constat qui
ppteritas vnu est pleitudinē dare nec
accepisse. alii accepisse nec dare.
nūq̄ idcirco oportet arde vna alia
meliorē. vna alia digniorē. **I**bi
absit huiusmodi aliquid suspicio. huiusmodi
suspicio multos supplantauit. et p
varios errores dispsit. nichil habz
maius. nichil omnino meli⁹ q̄ nichil
eorū q̄ habz ab alio accepit q̄ qui
nichil hz qd' nō accepisset. **E**odē
pfectis q̄q̄ bonitatis. q̄q̄ beatitudinis
habz. cui⁹ est solū dare in ea plen
itudinē possidet. et ille cui⁹ ē ppiū
totū accepisse. **E**t at d' pleitudinē
q̄tū amoris ē in solo dando. ple
itudinē debiti in solo accipiendo
nemo debz sic accipe q̄ hoc ī illa
indifferēti eq̄litate sit opus grē et
nō pot' opatio nē. **S**z tān miste
riū altitudo minus p̄fuda est. et
vix ul' vniq̄ ab vno hoīe vbi⁹ p̄o
neis explicari p̄t. **P**rimo igit' mi
ret. nemo idiguet. si more viginis
mris accepta vitate cecido. vborū
p̄mcul' duoluo. q̄ disertī sermo
nis sericis nō valeo q̄ me nō hīc
cognosco. **S**z ubi est de veritate
sentētie nil restat sagacis lōnis
prudētie ū vba p̄dona q̄ cū oī
grāy actioe suspicio veris asserti
omb' adhibē. **Q**uātū ad s̄bam
dilectōis sūc in oibz ē amor sūmus
q̄muis ī singul' p̄petatū dilectōe dif
Propriū ē vci **Craty. La. xxij.**
et ītini amoris illud effice
in illis etiā p̄sonis q̄b' est diuī
cē. ut sit ī eis idē velle. q̄tōmagis

p̄p̄titas volūtatis illis terit p̄lo
nis quib' est idē ēē qd' velle et qd'
desquēs est sicut vnu ēē ita ē vnu
velle. **E**t itaqz ī illa finitate oibz
vna volūtatis. vna caritas. vna et
īdifferēs bonitas. **Q**uātū igit' ad
s̄bam dilectōis cit vnu atqz idē a
mor ī oibz p̄sonis. et cū sit in oibz
vnu atqz sūm' amor nō p̄t esse in
vno q̄ alio aliquid maior. nō p̄t ēē
ī vno q̄ alio aliquid melior. **E**cce si
ī est oib' p̄ oīa idē velle. vnu q̄qz
amat alterū quō seipm q̄tū seipz.
Si eorū vnu q̄qz diligit alterū ut se
totū q̄ cōicabile est. ibi vult cuilibz
alti ut sibi. **S**i quē alterū diligit
quātū se. q̄qz ibi est cōicabile. nec ar
dētius desiderat sibi q̄ alti. n' tepti
dius alti q̄ sibi. **E**iusmodi itaqz a
mor ex vno cit talis q̄ nō p̄t esse
melior. ex alio tān q̄ nō p̄t ēē ma
ior. **E**t itaqz ut dēū ē q̄tū ad s̄bam
dilectōis vnu et idē in oibz. vniūp̄tū
mō mirabili ī singul' p̄petatū dile
ctōib' distictū. **P**ā sedm eā accepti
onē quā sup̄ assignauit. **E**it ī illo
ad illū tān q̄tū. ī illo ad istū
tū debiti. ī t̄no debiti ad vnu. ad
altū q̄tū. **I**uxta hūmānāqz
modū loq̄di itē dicit' amorē q̄tū
tū q̄ nichil accipies totū ipendit.
debitū vō q̄ nichil ipendit a q̄ totū
accipit. **P**iat itaqz illa diuinitatis
vna ē sūm' amoris afflētia ī ali
o tū efflēs n' īfusa. ī alio tā ef
flēs q̄ īfusa. ī t̄no nō efflēs sed
solū īfusa cū sit tū in oibz vna et
eadē ipā. et ī hys oibz vna veritas

etiam si sit de ea loquendi multiformitas
*Quod quatuor ad integritatem personis nulla
 sit in finitate dea amoris vel dignitatis*

Inter hec aliquis foris *Cap. xxiii.*
 tatis humani aliquid cogitans de
 personis diuinis. illam personam maioris
 dignitatis reputat. et ceteris excellen-
 tiore iudicat quam a semetipsa. hoc totum
 quod ea habet estat. Sed absit ut ibi ardeat
 tur et aliquid dignitatum distantia: ubi
 ubi absque dubio est equalitas summa.
 Sed quod hoc per intelligentiam necesse capit:
 est ubi cogitationes suas ex alia fiducia
 non repugnare possit. Sacrum itaque est
 sicut superius diximus. quod quod omnibus est
 dicabile ibi unaqueque persona tam amat
 aliam quam sibi. sic cetero uero quod sue prepetat
 est et incommensurable magis diligit sibi quam
 alii. Quilibet namque persona ex eo quod
 eadem est. ex eo quod est omnibus cetero habet et
 eadem est cum ceteris. ex eo quod est sue prepetat
 tis et incommensurable hoc est singularis personam
 distincta ab alijs. Si ergo una quilibet que
 sue prepetatis est magis amaret aliam quam
 sibi. et quod aliam prepetatis est magis ama-
 ret sibi quam aliam. quod hoc aliud est. vel
 quod aliud videri possit quam uolle esse
 persona que ipsa est. Sed uenire puto et
 tate deuotione que audiat hoc estimare.
 vel possit patitur audire. Illa itaque
 persona cuius est ea prepetas quam putas
 prepetatam dignitatis. absque omni ambi-
 guo magis uult eam sibi quam ceteris. et
 ceteris sine quod dicitur omni magis uoluit
 eam illi quam sibi. Quod ergo. Quod est
 uadi erit maioris benignitatis et
 quod illud quod putas penumetiam excellen-
 tie maluit aliam personam quam ipse. quam ille

que manuit ipse quam aliam aliam personam.
 Sed si res estimat benigniores: qui
 non et corpore digniores. Dico adhuc
 fortassis quod uultio gloriosius sit pleitu-
 dine habere et dare. quam solum habere non aliam
 dare. Et iterum ut est uidetur. si secundum
 hominem iudicamus. in duabus personis que
 in glorie prepetatam inueniunt. Sed iterum
 dico quod habet quam putas prepetatam
 inueniunt ratione personam finem in finitate personam
 manuit ceteris quam sibi. quam cum ceteris sibi
 ipsis maluit quam illi. Quod ergo illa dicit
 ceteris benignior: et corpore gloriosior.
 Et dum iterum inueniunt in iudicia huma-
 na: inueniunt diuina quodque persona quili-
 bet alia magis et unius benignior. Et
 opinio fletus que inueniunt sibi ipsi gloria.
 Debeni itaque hominum fatalitas de
 cordibus nostris et abice. et omnino finiter
 ardeat que necesse possit per intelligentiam
 cape. prepetat omni ambiguo quatuor ad integ-
 ritatem personis nulla in finitate dea est a-
 moris vel dignitatis. *Que sit quod personam
 dea vel que sit singularis persona et que sit que sit
 adhuc in istis querenda. Cap. xxv.*

Nunc igitur in unum si placet breuiter
 colligamus que in hoc libro con-
 uento exequi sumus. Quod diuina perso-
 nis est cetero omnium pleitudine habere. cetero
 est solis duobus omnium pleitudine dare.
 cetero est solis duobus omnium pleitudine
 accepisse. cetero est solis duobus non habere
 utrumque. Unum namque prepetas est in solo
 dando. aliam prepetas in solo accipiendo.
 finem prepetas tam in accipiendo quam dando.
 Solis duobus est cetero personam de se pre-
 deute habere: solis duobus est cetero aliam de
 prede. Solis duobus est cetero non habere utrumque.

Nā tūmō de se pcedente hīc ē ppe-
 tas unū. tūmō vō pcedē ē ppetas
 alti. **P**petas at tū tū ab aliquo
 pcedē q̄ de se pcedente hīc. ppiū est
 solū psonē pcedē a nullā. ppiū at
 solū alti pcedē ab una sola. ppiū
 solū tūc pcedē a gēna. Sola aut
 una ē a q̄ est nulla. Sola fili una a
 q̄ est una sola. Sola una a q̄ pcedit
 gēna. Cū igit. sit duabz psonis cōe
 a semetipīs nō ē sed aliūde pcedē.
 restat adhuc cū sūma diligētia q̄r
 ī quo aduicē differat pcessio unū
 et pcessio alti. **I**uncta at dīa hī
 tudis mutue p similitudis rōe. oportz
 ad ultimū noīm ppa alligē. ppo-
 suerā quidē qd de hīs scire ī cōe
 pferre. sed quā ī ipīs alta pfūdi-
 tas ē. facius ē hīc pfūditas alio
 ribz īgenijs altius discutieda reli-
 que. et q̄ ex hīs q̄ia dā it gītūdis
 vlt īgītūdis mēar ex alior iudicio
 pbare. **Explicit liber q̄rtz de trinitate**
Incipiūt capla sexti libri. Cap. p.

Quā vērā dīnitatē nichil sit
 iux domū largietis q̄r. sed
 totū iux dōtē ppetatēq; nē. **Cap. ij.**
Ex gēnaitas q̄ est int pēu et
 plē videt oīno int īnalabile z plo-
 nā de ipō pūcipalit pcedente. **ij.**
Ex ī pducēda pple dūilis modū
 sit p dūilitatē naturē. **Cap. q̄rtū**
Ex dūicēnt obtinuit vltz ut ī
 illa trinitate unū ex duobz dīcēt
 pater et alius filius. **Cap. q̄ntū**
Quō cōa z māifesta rōe tenem?
 aut unū pēu. altiu ipī filū dīcā?
Cū sit actis duobz cōe. Cap. vi.

de pē. pcedē. et q̄ sit int pcessione
 unū et pcessione alti. **Cap. vij.**
Ex alia sit gēnaitas quā
 habz ad unū. et alia quā īnalā-
 bilis habet ad aliū. **Cap. viij.**
Ex ille q̄ a pē filioq; pcedit. cōz
 filiū rē dīcī nō possit. **Cap. nonū**
Qua rōe dī spē dēs sit qui a
 pē filioq; pcedit. **Cap. decimū.**
Qua ratiōe pcedēs a duobz
 dictus est spūs scs. **Cap. xi.**
Qua rōe solus dī filiū pma-
 go pīs sit dictus. **Caplin. xij.**
Ex rōe solū dī filiū vbi sit dāis.
Scdm quē clarificādi. **Cap. xij.**
 modū solus filiū clarificat pēu sūū
 vū z mīto ei dīcāt vbi. **Cap. xij.**
Cū sps scs dīcāt donū dī et vū
 vlt quō hēat mītti vlt dāi. **Cap. xv.**
Ex spēali quodā dīcēdi mō po-
 tēcia attribuit īgēito. sapiā gēito
 bonitas spū scs. **Caplin. xvi.**
Ex pē dīcāt īgēitū. filius gēitū
 spē scs nē gēitū nec īgēitū. **Ca. xvij.**
Ex dīcāt pēu gēitū. q̄ filiū ual-
 ci de pē. q̄ pcedē ex gūatione. qd
 pcedere sine gūatione. **Cap. xvij.**
Ex dōat alia rōe q̄ ē pē filiū gūat.
Ex spē scs nō sit ymago. **Ca. xix.**
 vūgēitū. sed nec dēat ei filiū dīcā.
Ex ibi sit q̄rūda ymago. **Ca. xx.**
 pēna vbi ē mutua dūicēntia non
 sine dīa aliq. nec differēcia sine
 mutua cōuicēntia. **Cap. xxi.**
Qua rōe dī vūgēitū dīcātū
 figurā sūstācie ipī. **Cap. xxij.**
Ex ea q̄ de īgēitū et gēitū sūa
 scz catholīcā fidē a scs pābz acc.

primus arde debeat? quibus quod via sunt
iteri per intelligentiam capere nequeamus?

Quia uero diuina possit quod de xxij.
igitur sub catholica fides tradit.

Ex quo consideratio possit? **Ca. xxij.**
colligere quod generatio personae possit esse
sine generatione sube. **Cap. xxv.**

Ex quo consideratio et quod per exemplum
distinguitur quod de trinitate et unitate
de catholicis credit. **Explicuit capitulum**
Incipit liber sextus uis. **Quod in uia diuini**
tate nihil sit uix donum largietur gratia
et totum uix totum uisitatorem uis. **Ca. pium**

Dubium ut donum est personae
non dicitur esse uero a
semetipso non esse sed
aliunde procedere: in quo
illud adhuc uidetur
ad inquirendum restare. utrum uero idem
procedendi modus sit tam in una quam in
alia: an potius unus in ista et alius in
alia. Ratio satis modica sed multum
periculis: et diligenter inquisitio dignissima.
Dico tamen iam ex auditis uero mediores
elucescere: quod possit ad huiusplexiores
enotationem multum uale. Sed quoniam in
uisibilia dei uix aptum per ea quae facta
sunt itellera conspiciunt: ubi personam aliquam
de diuisis quoniam. uisito ad illam naturam
recurre. ubi deo operante dei ymago
depicta uidetur. Est autem notissimum ad
ymaginem et similitudinem dei factum hominem.
Et quoniam incommensurable copiosior sit
dissimilitudinis quam similitudinis ratio. est tamen
humane naturae ad diuinam nonnulla
ymago in ista similitudo. Possunt itaque
ut credo in hoc diuine ymaginis speculo
cernere. ymo et uix rationis animi

iudicium discernere. quod ibi sit uel saltem
diuisio uero appbandum: uel uero dissimili
tudinis typbandum. Inueniunt itaque.
quoniam in humanis personis productio perso
nae de persona non est ubique uniformis.
Nam si ad paganois uix originem re
trahunt in ipso pithoplausto uidentur.
quoniam alia fuit productio ueronis ei et
longe alia multum diuisa productio
pluribus ipsius: illa super naturam. ista secundum
naturam. Illa secundum solam operationem: cir
cumscriptionis gratia: ista secundum operationem uero.
In diuina autem natura nihil est uel esse per
ex operante gratia. Et ei est ex sola ope
rationis gratia: auctoris beneplacito potest esse
uel non esse. Sed tale aliquod uero potest esse in
ipsa diuinitate. Alioquin immutabilitas
ei recte nec uerum eternitate habet. Sic
hinc itaque ibi est iuxta donum largietur
gratia. sed totum uix proprietate erigentis
naturae. Sicut ei inualabili uale est
ab alio uero procedere: sic sane ei uale
est de se procedente habere. **Ex generationis**
quod est in primis et plenius uidetur eam esse in
inualabili et personam de ipso principali pro

Naturale itaque in deo. **Cap. ij.**
hoiibus procedendi ordine debent
diligenter inspicere. et quod diuinum in se ha
beat cum omni sagacitate inquirere. quo
tuentio et cognito uix theologiae dis
cipline more per similitudinis uero de huma
nis ad diuinam proprietatem uocem trahunt
uic. In humana itaque natura uidentur si
cut lupus iam diximus. quod pauldubio
processio personae de persona. alia est tamen
modo immediata. alia tamen modo mediata.
alia uero mediata sit et immediata. Pro
cessio immediata est illa quod est plus

de utroq; putr. q̄ sit ulla alia p̄sō
mediante. **M**ediata p̄cessio ē illa
quā videm⁹ ī solo hoīs aliaq; nepo-
te q̄ nō sit ī mediāte ip̄i p̄le. **E**t
at̄ ibi p̄cessio mediata sūt ī medi-
ata. ubi at̄igit unū eūdē hoīem ēē
aliāq; filiū et nepotē. **I**n huāna
nā mediata p̄cessio mlt̄plex et mlti-
formis ē q̄ ī diuina nā om̄io ēē nō
p̄t. **S**edim variū vō p̄cedi ordīnē
et modū affinitatis variat̄ et mlti-
plicat̄. in huāna nā q̄d⁹ et uoiā
germanitatis. **A**lia ei est germanitas
quā h̄s hō ad filiū; alia vō quā h̄s
ad nepotē suū. **S**edim q̄ duo de istē
itelligi p̄t et de alijs. **I**n tāta at̄ ger-
manitatu multitudine p̄mū loū ten;
et p̄ncipalē germanitas illa que ē
int̄ p̄rem et p̄le. ī ei in huāna nā
illa p̄cessisset. cet̄az om̄i om̄io ulla
fuisset. et si cet̄az om̄i om̄io ulla fo-
ret. nichilomin⁹ tū absq; dubio. ip̄-
sa ēē potuisset. **U**bi at̄ at̄igit unū
eūdēq; mlt̄os liberos h̄s. oēs utiq;
ad ipsū dicūt vna et eadē rōē. **E**t si
at̄igit unū eūdēq; hoīem ēē nepo-
tē et filiū eūdēq; p̄sonē. utrūq; q̄dē
dicūt nō tū eadē rōē sed diuisa valde
rōē. **N**otandū at̄ q̄ eua īmediāte p̄-
ducta ē de s̄bā adē. nō tū ut sup̄i⁹
iā dixim⁹ sedim op̄atoris nē. sed ī
est q̄ n̄ illa p̄les istī. nec iste dicat̄
p̄ares illi⁹. **S**ed ubi p̄sona alie⁹ p̄du-
at̄ de s̄bā alie⁹. p̄ducit usq; p̄ncipa-
li p̄cedi ordīe et sedim op̄a nē.
solēim⁹ absq; dubio vna ē h̄ys p̄sō
uā putr̄ aliā p̄le uoiāre. **Q**uā igit̄
solēim⁹ iux̄ diuaz septuāz morem

huāne germanitatis uoiā p̄ similitudī-
rōē ad diuā tūclūmē. possū⁹ nō
rōducēre dicē q̄ illa germanitas est
int̄ īnalabile et p̄sonā de ip̄o p̄nci-
palit̄ p̄cedente. que est int̄ putr̄ et
p̄lem. **P**̄cessio ē illa p̄sonē de p̄sō
utq; quāq; ē īmediata. et est sedim
p̄ncipalē p̄cedendi ordīnē et sedim
nē op̄ationē. q̄d q̄ satis ex sup̄iorib;
liguet. āpliori expōne nō indiget.
Et in p̄ducēda prole diuisus mod⁹
sit p̄ diuisitate nature. **C**ap̄ t̄tū.

Quā at̄ diuisus sit mod⁹ in p̄ducē-
da p̄le p̄ diuisitate nē neminē
puto posse abigē. **S**i at̄ scīe volum⁹
q̄s sit singularis ille p̄ducēdi mod⁹ ī
illa dicitatis supernumeraria et super-
cellecti nā. **I**nalabilis boītatē sa-
pientia potētia cogitem⁹. et cūius
fortassis īuicem⁹ q̄d q̄rū⁹. **P**̄ rō
cui sūme sapiēs boītas īest. nichil
om̄io velle p̄t. et maxie it̄ diuina ī
ex rōē ut sic dicā int̄ia et sūma. **E**t
si vē at̄stat cū oīpotētē ēē q̄q; ibi
ēē voluit erit p̄ voluntate. **N**ā si ī
solo volendo nō potit obtinē q̄d vo-
lueit. quō q̄lo op̄s vāat̄ dīa potit.
Erit itaq; ei de se at̄iale et at̄ornē
p̄ducē rōē exigēte idip̄m īnobilit̄
velle. **H**oc pauldubio erit ei prole
p̄ducē. et eodip̄o sibi p̄ oīa rōplacere.
Et cōueniēter obtinuit vlt̄us nēm
illa t̄ritate vñ ex duob⁹ dicet̄ p̄

Et alius filius. **C**ap̄ q̄tū.
Notandū q̄ in huāna nā sexus
germinat̄. et idēo sedim diuisū sexū
germanitatis uoiā uaiant̄. **P**ut̄ ī
vno sexu p̄rem. ī alio dicim⁹ m̄mū.

Plē in uno serui filiū dicim⁹. T alio
filiū noiam⁹. In diuina at nā. ut i
coe noiam⁹. omo null⁹ est serus.
Dignū g⁹ fuit ut ab eo seru q dig
mor ee cognoscat. ad id q omi dig
missum est noia tūcterēt. Pides
g⁹ q⁹ dueicenter obtinuit vltus ut
vno ex duob⁹ in tūctate dicit⁹ p⁹ et
ali⁹ fili⁹. S; ne i hys ali⁹ a nob in
discrepā remaneat. q dīctū audi
torē iuste mouē debeat. idipm qd
de tūctuplaoe noim dixim⁹. dilige
tiori adhuc dīctatōe discrepā.
Durabit ali⁹ fortassis qre ad diuina
in tūcterēt. noia ubi rō similitudis ob
nat. et nō poa⁹ in ubi hīctudinū
collatio ex nōnulla pte dīcordat. nō
tū habz hūāna nā ut fili⁹ pcedat de
solo p⁹ sedm opatiōe nē. Solus
vno hō in gūe hūano pcedit de sola
mē sine carnali p⁹: nec tū sine
opatiōe nē. Si igit indigū ē ger
māitatis vocabula tūctere ad di
uina. et ea pte q nōnulla similitudis
rō alludit. quō dgrūū erit in tūc
lūmē ubi pportionalit dgrūctia ul
la oāt. Pōndū itaq in p⁹mis li
mito in illa diuinitate dicit⁹ fili⁹ q
ab vno solo pcedit. si mīto d⁹ p⁹ a
quo solo et vno origine fūit ad
mouem⁹ ex hys vocabul⁹ q p⁹cipa
lis pauldubio gūmāitatis ē ubi q ad
modū hīc in mēā omo ee nō p⁹.
Ex hys inq⁹ vocabul⁹ expellit⁹ carl
āim⁹ de diuina gūmāitoe nūl carnale
sape. sed ad altiore itelligetiā cordē
ascendē. et de tāte p⁹fūdītatis mīste
rio nūl temere sedm hoīez iudicare.

*Quō ita et manifesta rōe tenem⁹
cur vnu p⁹m. aliu filiū dicimus.*
Sed si ad id recrim⁹ q *Ca. v.*
sup⁹ iā idubitat rōe colle
gim⁹ q ad hū⁹ p⁹p⁹rioris enota
tiōe suffīat elīcē potim⁹. Que
simim⁹ et tūctm⁹ q id sit iūctā
bili de se p⁹lē pducē erigēte rōe h⁹
ipm velle. pauldubio si p⁹thopla
stus ille adam nāle hēret. ut p vo
lūtate etiā de se solo dīctale sibi q
p oia dformē pducē potuisse p⁹ia
pali nichilomin⁹ gūmāitatis inge
rent et eīctē gūmāitatis noib⁹ hīc
p⁹ ille fili⁹ rōe dīctat⁹. Pā si omo
dformes eēt. nec i seru qd dīctat
paret. Vides ēte quō ex hac dīctā
tiōe rō manifesta oātūrit et euidēter
oūdit. q dueicenter i illa p⁹lōz tū
tate ex duob⁹ vno ad altm p⁹ d⁹
alt ad vnu eūctē ipm filiū noiat.
Ecce i tāti mīsterij p⁹fūdītate quō
in similitudo similitudis diue et mē
tūctitatis dīctatōe elūctat qre
nec dīffīlītudo sine similitudīe. nec
similitudo sine dīffīlītudīe. Dīffīlīm
dis absq dubio est q in mēā nā
fili⁹ de solo p⁹ pcedē nō p⁹. Similitu
dis at q si hoc ee potuisset atq cō
tīgetet. eadē gūmāitatis vocabula
in fili gūmāitatis sūl dūctūent.
Ecce iā ut credo ita et manifesta rōe
tenem⁹. cur vnu p⁹m: cur alterū
ipm filiū dicim⁹. p⁹m quidē illū
q est a nullo: filiū vō ipm q est ab
ipō solo. Cū sit in cetis duob⁹ rōe
de p⁹ pcedē. qd sit mē p⁹fūdītati
vno et p⁹fūdītati alt⁹. Cap. vi.

Habemus iam ea que sunt gemitas
vnius persone ad alteram. Stat
adhuc querendum quod sciendum sit de g
mitate amoris ad fratrem. **E**stabit
fortassis ab aliquo quod amoris filii me
rito dici possit qui ab utroque tunc
diate procedit. **S**ed si est filii filius
numquam inasabilis erit ei pater et avus. et
ille ipse inasabilis erit et nepos et fi
lius. **N**ec autem tanto sit diligentiori in
vestigatore querenda. quanto sit occultiora et
needum inveniunt rationabilis evolutio
coe discussa. **I**llud autem iam stat et il
lic quod sit certis duabus personis cor et
de inasabili persona procedit. **Q**uerendum
itaque in primis in intentione producat
tis quod sit in possessione vnius et pro
cessione alii. quoniam usque procedit de
voluntate prima. potest tamen esse in hac
gemitas passioe tam diuisa. **S**ed si me
te retinemus quod super rationando inveni
mus in hac fortassis allegacione non
oportet nos diu vel multum laborare.
Manifesta namque ibi evidenter de
hendit quod inasabilis et dignum habere vo
luit. et per voluntate habere oportuit. ut
erit cum summo amore respondet. **N**ec
solum et dignum sed et dilectum habere et per
voluntate habere oportuit. ut et sortem
amoris habere. ne vel aliquis sibi soli re
servaret quod in cor deducere potuisset. **E**t
dignum itaque habere voluit. ut erit cum di
catur in gemitudinis sue diuicias. **E**dile
ctum vero ut haberet cum diceret caritatis
delicias. **C**onsequenter itaque maiestatis sunt
ut sic dicam causa originalis vnius. **C**onsequenter
amoris videtur velut quendam causa ori
ginalis alii. **Q**uius igitur utique perso

ne productio procedat ut diximus. et vo
luntate prima est tamen in hac productio
vel passioe gratia in alia et alia tam
diuersa. **E**t alia sit gemitas qua
habet ad vnum. et alia qua inasabilis habet.

Iuxta autem multum ad alium. **C**onsequenter
per omnem modum. in velle habere co
dignum. et velle habere et dilectum. **V**idetur
autem nunc quod horum sit prius quod horum vero pos
teius. **P**rius autem et posteri in hoc loco in
telligi volumus non tempus successioe sed
ordine. **N**ec est vero velle habere et dignum.
non velle habere que tunc diligat. et con
sequenter inuito digne dilige debeat. **E**t
vero velle habere et dilectum. non velle habere qui
secum a suo dilectore per diligat. et ceterum
sibi amoris delicias secum suat.
Sed illud prius potest consistere in sola personarum
dualitate. illud autem posteri in duo
siste non potest sine personarum finitate. **E**t
tamen vero ad ordinem nec prius est dualitas
quam finitas. **N**am ubi est finitas non potest
esse dualitas. potest autem dualitas esse cum
ubi contingit finitate deesse. **C**onstat itaque
nunc prius esse dilectum. quam et dilectum habere.
Quoniam ergo ad nec ordinem principalem
est passio illa cum igitur procedit principa
lior tamen. **S**anctum autem quod secundum ordinem p
cessiois erit paulo dubio et ordo gemit
tatis. **I**n humana proinde natura prius locum
tenet gemitas illa que est hominis ad fi
lium. secundum autem illa que est hominis ad nepo
tem suum. tamen locum tenet quam homo quilibet
ad suum nepotem habet. et consequenter quidem
in descriptis videtur licet. **E**t autem in hac
natura sunt hos duces gemitatis g
dit. non diuisi et diuisis procedi modus.
Nam ubi non est in pluribus procedi multum

forinitas: nec ulla in gignatitate diu-
sitas. Cōtingit autē unū eundē hoīem
hēre liberos plures. sed in eundē pcedē
di modū una ē gignatitas quā hē ad
oēs. sit utiq; sit p filiū vlt distali mō
pcediōis vāat pculdubio et q̄litas
gignatitatis. S; iā luce clarius stat
q; utiq; duoz de pte pcedat est in ali
pcedi modū in alio. et ali pcedi
modū in alio. Oportet g; ut alia sit
gignatitas quā inasabili hē ad unū
et alia quā inasabili habz ad aliū.
*Et ille qui a pte filioz pcedit. eoz
filius rē dici nō possit. Cap. viii.*

Priūcipalior at est illi pcediō p
mō nē quē stat ab inasabili
solo pcedē. Vbi g; ē priūcipalitas p-
cediōis: ibi et priūcipalitas gignatitatis.
Obtinet at priūcipale locū gignatitas
illa. q̄ est p̄s ad filiū. Abentio g; ut
supi iā dixim; filiū ipi d; q̄ ab in-
nasabili priūcipalit pcedē pbat.
S; si alia gignatitas est quā inasa-
bil hē ad unū. et alia uti iā pbau-
im; quā hē ad aliū: si un; ex eis ei
filiū vāat dictū est: aliū ipiū filiū
vāat dici nō p̄t. Q; est ei dīc unū
aliū rē filiū: n priūcipali gignatitate
illi cē dūctū. S; ille q̄ t̄cia in t̄nitate
p̄sona est. priūcipali ut pbauim; g-
ignatitate inasabili dūctū nō ē. vū
nec eiū filiū rē dici p̄t. S; tam; licet
sufficiat in supiorib; pbauim; q; ille
in t̄nitate t̄cius pcedit a cetis duob;
Si g; nō est filiū unū n̄ est filius
aliū: nā p̄s vno eoz nō pce-
dit t̄a a pte q̄ a filio. S; q̄dē vbiq;
una eadē ē p̄oia ratio. S; qui hoc

latis ex supiorib; p; eadē replicare
nō oportet. S; si nō est filiū filius
nec p; filiū est ipiū auus. nec ipse
nepos illi. S; in gignatitate q̄
est p̄s ad filiū. et illa q̄ est eiūde
ad nepotē suū: ulla occurr media
in huāna natura. Que q̄lo g; est
gignatitas illa quā habz pater et
filiū ad eā quē ē t̄cia in t̄nitate p-
sona. Certe in huāna nā oīs p̄s
sio p̄sonē de p̄sona: priūcipal; q̄dē
est q̄ fuit imediata. Ali; at dū-
git uti iā euidentissimū est in nā
diua: nā alia ibi mēies q̄ est imē-
diata et priūcipalis: alia at q̄ est
imediata nec tū priūcipalis. Quā
igit; que sit imediata nec priūcipa-
lis in huāna natura oīno nō est
ex huāna ad diua vocabulū ei;
modi gignatitatis t̄nissimū nō p̄t.
Vides certe q; ad exp̄mendū gignat-
itatem p̄s et filiū ad eā p̄sonā q̄
ab utroq; pcedit: vltati eloquiū
copia oīno defuit. *Qua rē dei
sp̄s dictū sit q̄ a pte filioz pcedit.
Cap. ix.*

Quā igit; pro mōe *Cap. ix.*
mō gignatitatis vocabulū
aptari nō potuit. q; in scripturis
diuis sp̄s dei vlt sp̄s sc̄s dicit. p̄s
tus p̄et similitudis rōnē non fuit.
d̄c̄s est sp̄s q̄ ab hoīe pcedit. et
sine quo hō oīno viuē nō potest.
Si p huiusmōi similitudinē ille de q̄
loquim; sp̄s dei dici aſſerit: forte
alicui hec deuotiō q̄ntū ad illū
mūis pegrina videbit. Spiritū
uāq; qui pcedit ab hoīe stat ipi
hoī abālem nō esse. Sp̄s at dei

ei a quo pcedit p certo est consubstantialis
 et oīno p oīa equalis. **Q**uod tamen
 mirū si pro similitudinis rōe dicat:
 spiritūne pātis et filij: qui in diuī-
 nis scripturis dictus est digitus dei:
In eo autē qd digitus dei dicit: nul-
 la īequalitas notat: sed ad aliā
 proprietatis sue similitudinē refertur.
 Digitū sane pteudim? cū aliqd
 alicui ad oculū ostendē volumus.
 Cū igitur de alicui intima et oc-
 culta sapientie sue sps sui illustrati-
 one reuelat: qd aliud qd qd vidē-
 ri vult digito demonstrat. **N**am
 pater quidē et fili? unus idēq p oīa
 deus sps sui inspiratiōe docet nos
 de oībus. **P**ōne magister veritatis
 spiritū scū diuī esse spiramen ve-
 lut p similitudinē docuit. qm disci-
 pulis appares insufflauit et dixit
 accipite spm scū. **S**icut superius
 dixim? sps de hoīe pcedit: et sine
 ipso homo oīno nō uiuit. **I**n eo
 igit qd sps scs sps dei dicit: etia
 de eo qui etia est pcessio denotat:
 ymo et in eo ipso est qd ei de deo et
 na pcessio. in eo ipso inq intelligi-
 tatur. qd deo consubstantialis sit. qd de deo
 pcedē et eternitate hīc nō pōt qd
 deus nō sit. **Q**uod autē singulais
 quidē ipi? ppetas exprimat in eo
 qd dei flamen ul spiritamen ul dei
 sps dicit. in sequentib? cōmodius
 explicabit. **Q**uia rōe pcedēs a duo-
 bus dictus est sps scs. **Capitulum x.**

Ad pfectiōre intelligētiā nos
 vocat et a magno misterio
 nō vacat. qd ille qui pcedit de duo

bus ut dixim? dictus est sps scs.
Nam pater sps est. et filius sps
 est. sicut in euāgelio didicim? qm
 sps est deus. fili? et pater scs est et
 filius absq dubio scs est: utriusq
 de utroq veniat dīa pōt. **Q**uod igit
 utriusq pari rōe dūemur: qm solus
 ille qd ppatū nōmē accepit. **S**ed
 appropriatio eiusmodi. denotatiōis
 oīno nō videt esse ppet rōnem ex-
 primentē cuiusq? proprietatis. **S**i
 vero sile qd habet diuī ppetatis
 sps ille qui de huāno corpore p-
 dit et est corpalis. tūc nō multo
 magis sps ille qd de spū huāno
 pcedit et est spūalis. **P**ater est aut
 sps ille qui de corde huāno in alijs
 leuius in alijs vehemētius spūat.
 in hīs tepidius. in illis ardentius
 flagrat. nisi intus? animi affectu
 estimatis amoris impulsus. **H**ic est
 qd illi quidē dicuntur unū spm hīc
 ymo eodē spū incedē. quib? inest
 unū consiliū. idē ppositū. qui idē
 amant. idē affectat. et pari voto
 desiderat. **S**ed sps ille spūal? tūc
 vāciter scs est. tūc vāciter dīa
 pōt scs. qm pietate ipellit. et scdm
 veritate mouet. **S**ine hoc spū
 nullus spiritū est scs. neq spū
 huānus neq sps āgelicū. **S**pū ei
 huān? tūc pauldubio scs esse in-
 pōt. qm qd pietatis est diligit. qd
 ipietatis detestat et odit. **H**ic vbi
 qd pietatis affectu. hīc sane spū
 qm spūat de multor cordib? facit
 ī multis cor: unū et animū unam.
Ad hū? itaq sps similitudinē qd pced

et spirat de multorum cordibus deus est
 sps scis ille qui in psonay finita
 te preedit ex duobus. **Q**uod ei dubitet
 si summa ita dicitur quod in patre et fi-
 lio sit id pietatis affectus et amor
 veritatis idem et unus. **H**ic igitur a-
 mor qui coram est abobus deus est sps
 scis. **H**ic est ille qui a patre et filio
 scorum cordibus inspirat: iste est per quem
 sanctificantur ut scilicet esse mereantur. **S**icut
 sps humanus vita est corpus sic sps
 iste divinus vita est spiritum. **I**lle vita
 est unum factus: iste vita est sanctus.
Merito igitur sps scis dicitur: sine quo
 nullus sps scis efficitur. **H**abz ita
 quod nomen ex re: habz nomen pro vis
 similitudine. **Q**uia vero solus dei filius
 ymago patris sit dicitur. **C**apitulum XI.

Non itaque nomen quod est sps scis
 soli unum quod proprium attribuitur.
 quoniam iuxta vocem sancti omnibus vero vide-
 atur. **R**espondum autem quod sunt quedam proprie-
 tati nomina quod nulla vero possunt convenire
 nisi unum soli persone. **H**ic est quod unus
 solus dicitur est pater solus unus dicitur
 est filius: sicut superius iam satis ostende-
 dimus. **H**ic est quod solus dei filius yma-
 go patris dicitur. **H**inc est quod solus ipse
 verbum dei nominatur: fide theologica
 fatetur et ratione multiplex attestat.
 quod quilibet pater talis filius talis spiritus
 sanctus absque dubio utique patris consubstan-
 tialis. **S**i sapi-
 entia si potentia penes si bonitate
 si veritate cogites nichil magis
 in uno nichil minus in altero in uno
 tantum abignitate reperies. **S**i igitur dei
 filius recte dicitur est ymago patris

pro vero expresse in eo similitudinis. au-
 tem non etiam spiritus sanctus ymago patris recte
 dicatur cum uterque filius et coequalis
 inveniat. **S**ed huiusmodi questionis
 nodum ut credo citius solvimus: si
 ad proprietatem considerationem recurri-
 mus. **C**onsequenter est omnibus ut superius iam
 diximus omnium plenitudine habere: tunc
 pater et filio tam habere quod dicitur. **I**n
 hoc ergo solus filius expressam in
 se patris similitudinem habet et yma-
 gine tenet. quod sicut divinitatis pleni-
 tudo manat de uno: sic et eadem
 plenitudinis largitio manat et
 de alio: nec minus aliquid nec alio
 modo accipit spiritus sanctus ab uno quam ab
 alio. **N**ulla autem persona omnino a
 spiritu sancto plenitudine divinitatis ac-
 cipit: et ideo ymagine patris in
 seipso non exprimit. **E**cce habes cur
 ymago patris dicatur solus filius: et
 non etiam spiritus sanctus. **S**ed hoc ipsum quod
 diximus: propter simplices adhuc
 expressius vel ut ita dicam grossius
 loquamur. **Y**mago iuxta consuetudinem
 humanam magis solet dici propter simi-
 tudinem extrinsecam: quam propter similitudinem
 intrinsecam. **E**cce huius ymagine
 dicitur statua aliqua et hoc uti-
 quod propter solam similitudinem extrinsecam
 nam si interiora statue cogites non
 tantam similitudinem quam dissimilitudinem inve-
 nies. **P**er igitur de illa personarum fini-
 tate aliquid loquimur iuxta humanum
 modum quasi intrinsecus cuius est quod
 est apud semetipsum. quasi vero extrinse-
 cus est habitudo quam habet ad aliam.
Ecce autem est similitudo quam habet pater

ad spm scm. eandē in q̄ stat h̄c
et filiū. **Q**uā igitur p̄s habi-
tudine in plenitudis sue largi-
one p̄ferre videt. itē solus filius
ymago p̄s noīat. **N**ā sp̄s sc̄s
nec p̄s nec filij ymago dicitur
qm̄ in habitu dī q̄ dicitur nē
assilatur. **E**cce in tāta multitudine
p̄fuitate ubi clare videre nō pos-
sum? similitudinē attēctatōe pal-
pam? **S**ed nec illud p̄ferendū
q̄ idcirco fortassis non inuenio
sp̄s sc̄s dicit. ut corpō false opi-
nioni obuiet. neq̄ p̄f predictā
ei p̄prietatē de ei v̄m̄gnitate
min⁹ digne sentire videat. **Q**ua-
rante solus dei filius verbū sit.
Tem si q̄rat. **D**icitur. **Capitulum xij.**
qua rōe solus dei fili⁹ v̄bū dicit.
Et p̄prietatē nichilomin⁹ cōsiderā-
tione hocipm̄ eliciendū videtur.
Ecce dicam⁹ q̄ p̄ferentis v̄bū sen-
sus et sapiē ip̄i a quo p̄fert solā
ē indicatū. **R**ecte igit v̄bū dicit.
p̄ quē p̄s qui est sc̄s sapiētie
notitia manifestat. **S**ed ad istā for-
tassis respondēs et dicis. q̄ uōmē
p̄s manifestat. nō solū p̄ filiū.
verūcū p̄ spm̄ scm̄. **S**iquidē ip̄e
sp̄s sc̄s est illa v̄ctio q̄ docet
nos de oībus. ip̄e qui oīa docet
et suggerit et in oēm veritatem
introducāt. **S**i iuxta hāc rationē
v̄bū dicit filius. cur nō similiter
dicat etiā sp̄s sc̄s. **N**ominus
itaq̄ q̄a v̄bū nascit de corde solo
et ip̄o p̄palat p̄ferentis intentio.
Inre igitur solus p̄s sola gen-

tura v̄bū noīat. p̄ quē ip̄e q̄ p̄ci-
palis sapiā est manifestat. **I**nre
hoc itaq̄ nūcipatio v̄bi p̄ filiu
dīs rōe videt. ducit filio soli. **S**ed
adhuc fortassis iterū dicis. q̄ ali-
ud videt esse v̄bū cordis: et aliud
videt esse v̄bū oris. **I**llud de corde
oritur: istud vō ore p̄fert. **I**llud
iterū latet: p̄ istud cordis cogni-
tio patefieri solet. **E**t neutri eorū
utraq̄ dīcū p̄prietatē habz. sed
una v̄m̄: altēa videt altēa. **S**ed dīcō
q̄ si sc̄alius penles id v̄bū esse
inuenies et qd̄ corde dīcipit. et qd̄ ore
p̄fertur. **E**t cū est vox n̄ v̄bi v̄bū
culū v̄l si magis placet v̄bi tōu
inueni. **N**ūq̄ est aliud aliq̄s hō
indutū v̄l ali⁹ aliq̄s cū fuit exut.
Nūq̄ q̄lo v̄bū qd̄ ore p̄fers p̄ferit
potuisses? n̄ ip̄m p̄s p̄ cogita-
m̄ corde habuisses. **E**t cū v̄bū pla-
tū ab auditore fuit itellatū. nōue-
idem v̄bū incipit ēē in corde suo qd̄
p̄s erat in corde tuo. **S**i vō aūē
habēt ad locutionē cordis qd̄
modū habz ad locutionē oris: nō
oīno opus habēt ut ei extior lo-
cutio fieret. **E**t hīs ut credo patet
intelligis q̄ idē v̄bū est oris q̄ cordis
sed in corde sine voce: in ore vō cū
voce. **A**bsq̄ dubio una et eadē v̄i-
tas in corde dīcipit. v̄bo p̄fert. au-
ditōe addiscit. **V**bi esse habz ex
solo corde: auditio at ex utroq̄.
Quā gō v̄bū de solo corde p̄cedit.
et p̄ ip̄m cordis sagacitas inotet
at. recte a fili dei fili⁹ v̄bū p̄s
dicit. p̄ quē p̄na dīctas man-

testat. In p[re] o[mn]i[um] v[er]itatis d[ec]eptione.
in ei[us] v[er]bo o[mn]i[um] v[er]itatis p[re]latio.
in sp[iritu] s[an]c[t]o o[mn]i[um] v[er]itatis audin[us]. iux
hoc q[uod] in eu[an]gelio legit[ur] de ip[s]o. **N**o
ei loquet[ur] a se[m]etip[s]o: sed q[ui]q[ue] au
di[us] loquet[ur]. **N**o ergo p[otes]t dici v[er]bu[m]
q[uod] n[on] est ab aliquo. **S**ed nec sp[iritu]s s[an]c[t]us
qui n[on] est ab uno solo: sed solus fi
lius q[ui] est ab uno solo. a quo eua
nat o[mn]i[um] v[er]itatis m[an]ifestatio. De
hoc v[er]bo habes in psalmo. **F**rustra
uit cor me[um] v[er]bu[m] bonu[m]. In h[oc] v[er]bo
loquit[ur] p[ater] sp[iritu] s[an]c[t]o: in hoc loq[ui]t[ur] sp[iritu]
angelico et hu[m]ano. **L**ocutio at[que] sed;
sup[er]ior d[icitu]r: alia int[er]i[us] alia ext[er]i
ora. **I**nt[er]i[us] v[er]bo est illa qua[m] ca
pit solus sp[iritu]s s[an]c[t]us: ext[er]i[us] est illa
qua[m] capit sp[iritu]s c[ir]c[um]sc[ri]pt[us]. **E**t sicut in
terior locutio in nobis fit sine hu[m]a
ni flatus coop[er]atio[n]e: ext[er]ior aut[em]
om[n]ino n[on] fit sine coop[er]ante: sic sane
i[n] illa sup[er]emin[en]ti natura: int[er]na
illa locutio agit auctore p[re] solo.
Nam solus p[ater] dicit: solus sp[iritu]s s[an]c[t]us
aud[et]. **E**xterior at[que] locutio sp[iritu]s agit
auctore etia[m] flamine. hoc est sp[iritu] s[an]c[t]o.
Hic est etia[m] q[uod] idem sp[iritu]s n[un]c
flamen. n[un]c sp[iritu]ame n[un]c sp[iritu]s dei
dicit. p[er] que[m] sp[iritu]ib[us] angelicis sp[iritu]
tib[us] hu[m]anis dei v[er]bu[m] insp[irit]at. **E**cce
habes q[uod] sup[er]ius p[ro]posuim[us]. cur
v[er]bu[m] in t[ri]nitate d[omi]n[us] sit sp[iritu]s dei:
habes nichilomin[us] cur v[er]bu[m] dei
dictu[m] sit solus filius. **S**ed i[n] que[m] dai
ficandi modu[m] solus filius clarificat
p[re]m solu[m] v[er]bu[m] i[n] m[un]do ei[us] dicit v[er]bu[m].
Ecce d[omi]n[u]s v[er]ba q[ui]tione **Cap. xix.**
solu[m] laboram[us] alia[m] i[n] d[omi]n[u]m

caurim[us]. **D**ixim[us] q[uod] dei filius v[er]bu[m]
dicit. eo q[uod] ipse p[ri]ma claritate
loquat[ur]. et qualis v[er]bu[m] q[ui]ta sit p[er]
ip[su]m m[an]ifestatur. **S**ed sicut filius cla
rificat p[re]m suu[m]: n[on]ne p[ater] reuela
tione sua clarificat filiu[m] suu[m]. **I**ux
q[uod] filius ait ad petru[m]. **B**eatus es
simon bariona. q[ui]a caro et sa[n]guis
n[on] reuelauit tibi: sed p[ater] me[us] qui
in celis est. **S**ed attende ne forte sed;
quedam clarificandi modu[m] filius
clarificet p[re]m suu[m]. sed i[n] que[m] tu
modu[m] pater n[on] clarificat filiu[m]
suum: est eni[m] filius a p[re] suo. n[on] aut[em]
p[ater] a filio. **I**pparet itaq[ue] i[n] filio p[ater]
ne p[ro]prietatis gl[ori]a q[ui]ta sit q[uam] filiu[m]
talem et p[er] o[mn]ia equale et habere
voluit et potuit. **Q**u[ia]t[en]us benignita
tis. q[ui]te dulcedinis. q[ui]te beniuo
lentie fuit. q[uod] de magnitudinis sue
diuinitatis nichil sibi soli r[er]seruauit
nichil h[ic]e voluit q[uod] n[on] n[on] illico d[omi]n[u]m
uit. **E**cce habes singulare[m] que[m]da[m]
clarificandi modu[m]: sed i[n] que[m] fi
lius clarificat p[re]m suu[m]. **S**ed forte
obias et dicis. q[uod] eode[m] clarificandi
modu[m] pater clarificat a sp[iritu] s[an]c[t]o. **eia**
Sicut eni[m] filiu[m] co[n]fite sibi voluit ut
habet cui co[n]fite[m]ur magnitudinis
sue diuinitas. sic et sp[iritu] s[an]c[t]u[m] co[n]he
re sibi voluit. ut eet cui co[n]fite[m]ur
caritatis sue delicias. **V**terq[ue] p[ater]
na[m] gl[ori]am loquit[ur]: in utroq[ue] p[ri]ma
p[ro]prietatis declarat. **S**ed nota q[uod] p[re]
dicta p[ri]ne p[ro]prietatis clarificatio
qua[m] habet pater in filio n[on] est a
co[n]s[ider]a[n]t[ur] aliquo: q[ui] filius est a p[re]
solo. **I**lla at[que] clarificatio q[ue] reuert

in spū scō. nō est pūitatis declamatio nec est solū pūis: sed est ei nū filiū suo cōis. Nā spū scō nō est a pūe solo: sed pūus pari mō tā a pūe q̄ a filio. Recte ergo filius vbi vlt̄ lingua pūis dicit. in quo solo iuxta predictū modū pūitatis glā declatur. *Cur spū scō dicatur donū dei et vñ ul' quō hēat mitti ul' dūgeti cōsiderari. Cap. xiiij.*

Dignū videt̄. quā mōe spū scōis dei donū dicit̄. Sicut i superiorib' euidentē explanatiōe ostēdū: in pūe est plenitudo amoris ḡtuiti: in spū scō plenitudo amoris debiti: in filio plenitudo amoris debiti sū et ḡtuiti. Quō autē hec oīa oporteat itelligi satis ibi diligēter expressim'. In illa vō sūne simplici natura vbi nō p̄t esse cōpositio aliqua. p̄ certo nō ē aliud aliqd̄ amor ip̄i q̄ ip̄a cōtia. Quid itaq; spū scō tatio vel inmissio: n̄ debiti amoris in filio: Spūis igit̄ scōis tūc hōi diuinitus datur. qū debiti diuinitatis amor menti huāne insp̄at. cū em̄ hūc spū spū rōnale intrat ip̄i affatū diuino ardore illāmat. et ad pūitatis sue silitudinē tūlformat. ut auctori suo amore quē debet exp̄tat. Quid ei spū scōis nisi ignis diuinus: Quis ei amor ē ignis sed ignis spūalis. Qd̄ fāt ignis corp̄alis circa ferrū: hoc agit ignis de quo loquim' cū cor fedum frigidū et diuū. Nam ad hūi ignis inmissione. anim' huānus

ocm̄ ingredimē frigiditātē. diuiciā paulatī depōnit. et totus in eius a quo illāmat silitudinē tūlformat. Nam ex accensioe ignis diuini icandescat totus exardescat pūter et eliq̄scit in amore dei. iuxta illud apli. Caritas dei diffusa est in cordib' n̄is: p̄ spū scō qui datq̄ est nobis. S; cur q̄lo dicit̄. p̄ spū scō magis q̄ p̄ pūem aut filiū: Sed scim' q̄a p̄ auctore ul' datore nō habz. vñ nisi ḡtuitū amorē hūc valet. filius at̄ ut sup̄i est dūi habet amorē tā ḡtuitū q̄ debiti. In diuino itaq; amore pūitatis filij ul' pūitatis pūis sformari nō pōt sūm'. qui simul utrūq; vel saltē solū ḡtuitū amorē erga diuina hūc non valeam'. In quo ei q̄lo creatura creatore sūi ḡtis diligē valet a quo habz totū qd̄ habet. In qūitū ergo auctori nō debiti amorē reddim'. in tūi p̄ cō spū scō pūitatis cōfiguram'. Ad hoc nāq; hōi datur. ad hoc illi insp̄atur. ut illi inqūitū sibi possibile ē sfiguratur. Mittit̄. at̄ hec tatio ul' datur. hec inmissio sūl' a pūi mō tam a pūe q̄ a filio. Spūis nāq; scōis ab utroq; habz totū qd̄ habz. Si igit̄ ab utroq; habz esse pōt et velle. merito cū dicitur mitti ul' dare a q̄b' accipit ut possit et velit venire et nob' iesse. *Cur spū scō li quodā dūcedi mō pōtētia attribuit̄ igit̄. sapiā ḡtito. bonitas spū scō.*

Libet me hoc loco *Cap. xv.* repetē qd̄ recole me alias

scripsit. q̄re speciali quodā dicendi
 nō potētia attribuit ingenito.
 sapientia genito. bonitas sp̄s sc̄o
 qd sit potētia. quid sit sapiā. q̄
 bonitas v̄l caritas oēs in cōe no
 uim⁹ et cotidianis expimento p
 bāuim⁹. **I**n hys itaq; que manu
 festa et nob̄ nota sūt erudiū in
 fallo: ad eoz uocione que hūane
 capacitatis modū excedūt. **I**n
 hys enī trib⁹ forma quedā r̄p̄ua
 go sūne finitatis exprimit. et
 qdā nobis uelut speculū p̄pōit
 ut inuisibilia dei p̄ ea que sc̄a sūt
 intellā cōspiciantur. **Q**ui igitur
 sūt in finitate ista. respondēt hys
 q̄ sūt in finitate illa. tria tribus
 filia filibus. p̄p̄ia p̄p̄is. sigula
 singulis. **V**idem⁹ q̄a potest esse
 multiplex potētia. etiā ubi nullā
 est ul' esse potest sapiā. **T**acito d̄
 elementis v̄l quibuscūq; rebus
 insensatis. **I**n reb⁹ at̄ aiātis et
 brutis est potētia ābulandi cō
 mēdendi et bibendi et cetera hui⁹
 modi: in hys vō nulla sapientia
 est. nulla naturaliter nec potest
Constat ergo q̄ sup̄iā iā dēu est
 q̄a p̄t esse multiplex potētia ubi
 nulla p̄t esse sapientia. **C**ontrā
 at̄ ubi nulla potētia est. nulla
 sapiā inesse p̄t. **N**am posse sape
 absq; dubio est aliq̄ posse. **D**at
 itaq; esse posse nō sapiā potētie
 sed potētia sapiē. **I**tem cōstat
 q̄ lucifer ille qui mane oriebat⁹
 multa habz potētiā. multa sa
 pientia. sed nullā oīno uolūtate

bonā: bonitas at̄ est breue velle.
Quid enī est bonitas nisi bona vo
 lūtas: **T**estis itaq; ē lucifer ille
 obdurat⁹ in sua p̄sitate q̄ possit
 ēē multiplex potētia sūt et mul
 tiformis sapientia ubi nulla ma
 net bonitatis vestigia. **C**onf̄ aut̄
 nulla bonitas inesse poterit. ubi
 sapiā v̄l potētia oīno nō fuerit.
Nam posse b̄i velle est aliq̄ posse.
Sapientie vō est discernere int̄ bonū
 et malū. et sine huiusmodi disc̄i
 rione nescit uolūtas q̄ sit eligendū
 ut ergo possit bonitatem h̄re. oportet
 ut scias et ualeas bonū eligē. **P**o
 tētia dat posse. sapiā dat nosse. sū
 quib⁹ bonitas nō poterit adesse.
Contrahit itaq; suū esse bonitas
 uera tā a sapiā q̄ potētia. **I**n
 hac itaq; rerū finitate sola potētia
 nō est de reliq̄ū aliq̄. sapiā at̄ est
 de potētia sola: bonitas vō de pote
 tia simul et sapientia. **V**ides certe
 quō in hac rerū finitate exp̄ssa sūt
 p̄p̄ietates finitatis illius sūne et
 eterne. **I**bi est p̄sona ingenti q̄ nō
 est ab alio aliquo. ibi est persona
 geniti q̄ est ab ingenito solo. **I**bi est
 p̄sona sp̄s sc̄i que est tā a genito
 q̄ ingenito. **Q**uā ergo in potētia
 exprimit p̄p̄ietas ingenti speciali
 quodā s̄lūmōis mō: merito at
 scribit illi. **S**z quī in sapientia exp̄
 mitur p̄p̄ietas geniti: iūto r̄ illa
 iuxta eūde modū assignatur ipsi.
Item q̄a in bonitate p̄p̄ietas sp̄s
 sc̄i inuenit. merito et ei bonitas spe
 cialius assignatur. **E**cce quō ex

hac rem finitate surgit. Ad id ad
ex qua p exemplū ostendit. q̄
telligi valet qd de diuis pprie
tatib⁹ legitur. **Qualiter pater
dicatur ingenuus. filius genitus
sp̄s sc̄s nec genitus nec ingenuus. Cap.**

Quare at pater dicitur. **xvi.**
ingenuus. filius vō vīgē
tus. p̄fiale est vidē: nec eget
laboriosa expositione. Solus p̄ a
nullo est alio: et idcirco genitus
nulla ratione dici potest. Nam
si genitus ē: ip̄m q̄ est ab alio
accepisset. Merito ergo ingenui
uonē accepit: qui ab alio origi
nē nō habuit. Si vero filiū non
genuisset: pater nullaten⁹ dici
debuisset. Q̄ autē ab et̄no filiū
habuit: ex p̄dictis iā patuit. Fi
liū itaq; quē ab et̄no habuit. ab
et̄no genitus fuit: et merito dici de
buit q̄ ab et̄no esse accepit. Dicit
ergo genitus: nec solū genitus sed
et̄nā vīgēnus: nā in finitate nō
est n̄ vn⁹ filius. Germanitatem
uāq; illā quā habz pater ad filiū:
nec p̄ nec filius habz ad ip̄m sc̄m.
In huāna natura vbi p̄sona de
p̄sona gignit: vnus p̄ alter fili⁹
noīatur. Recte ergo sp̄s sc̄s gēitus
nō dicit: ne qui filius nō est fili⁹
esse putet. Nec tū ingenuus dicit:
ne corp⁹ is qui a semetip̄o nō est
aliunde origine h̄re neget. Roman
ei geniti quq; strictus quq; largi
us accipit. Nō ē oib⁹ que gignē
vī gigni dicim⁹ eadē sc̄m vlti loq̄
di gignitatis vocabula attribui.

Cū hō hōiem gignit hūc parit
illū prole. hūc p̄m illū filiū. hūc
gignit illū genitū. norma loq̄di
dicere soluit. arbor ramū gignit
dicit. nec tū arbor parit n̄: ram⁹
proles ill⁹ noīatur. Ram⁹ florem
gignit. nec tū ille p̄. hūc fili⁹ dicit
soluit. Vermis ex fructu gignit.
nec tū hūc genitor. ille hūc gēit⁹
noīatur. Ecce verū sc̄m vnam
acceptiōē genitū dicim⁹: et sc̄m
aliā acceptiōē genitū negam⁹.
Geneatio aut qm̄ large accipitur.
nichil aliud videt ē q̄ p̄ductio
existentis de exite sc̄m op̄atōem
naturē. p̄ductio q̄ sc̄m op̄atōem
naturē nō est. gignit iuxta vlti
dici nō potest. Quā de adā sc̄m
op̄ationē naturē nō est p̄ducta:
et idcirco nō dicit gignit. Quē
at naturalis p̄ductio p̄dicta illa
germanitatis noīa suscipit. Quā
igit p̄ductio sp̄s sc̄i p̄t dicitur
talis nō est ut debeat dici filius
merito quidē nō dicit gēit⁹. Sed
q̄a eius p̄ressio sc̄m naturē pro
ductionē est. nō debuit dici inge
nus. Rationabiliter itaq; sicut iā
dicim⁹ gēit⁹ nō dicit. ne q̄ fili⁹
nō est. filius ē t̄rdat. Rōnabili
nichilomin⁹ ingenuus nō dicit. ne
in hoc nālem originē habuisse
negetur. **Qd sit p̄m gignit. qd
filiū nasci de p̄e. q̄ p̄e ex gignit.**
Cap. xvii.
Quantū ad huānā spectat
naturā cōstālem sibi de seip̄o
p̄ducē idē esse videt. q̄ prolem

gignere quod filium gignere. In natum
aut divina si bene pendit. multo
aliter inuenit. **P**ater siquidem tam
filium quam spiritum sanctum de seipso producit
utrumque substantia sibi existit. et tamen
utrumque filius dici non potest. quoniam utri-
usque productio uniformis non est.
Si et utrumque uniformis esset una
secundum ordinem nature. alia principa-
lior non fuisset. **Q**uod autem una principa-
lior altera sit. superior disputatio in-
uenit. **S**ecundo autem quoniam in productione
humani personarum multiformis est
modus secundum diuersos generis
gradus sicut superius iam diximus.
nam alius est procedendi modus filij
a patre suo. alius autem nepotis ab a-
vunculo. alius pronepotis a patre. **Q**uod
vero dico de istis videri potest et in
reliquis. inter omnes procedendi modos
constat primum locum tenere et ceteris
principalior esse illum procedendi mo-
dum qui est filij de patre. Nam ubi il-
le non processerit. ceterorum nullus ex-
istendi locum omnino habebit. **Q**uoniam autem
hissimulat notum de humanis ad divi-
nam. constat utique hoc fieri similitudinis
generis. unde illud quod in apostolo legitur.
Quia inuisibilia dei per ea que facta sunt in-
telligi conspiciuntur. **I**uxta ergo rationem simi-
tudinis propositum quod aliud intelligit. cum
dicitur deus gignere. patet deus deum filium
gignere. **Q**uod magis aliud oportet in-
telligere quod illum qui producit alium de se
promittente iuxta principale promittendi
modum. **C**redimus et rationis attestacione
descendi sumus primum gignere. et quod de-
quies est filium nasci de patre. **C**reditur

ex generatione esse processionem filij. cum
generatione esse processionem spiritus sancti. **S**i
quis quod sit deum divina personam gignere
de se sibi conformem et consubstantialem sed
principale procedendi modum producere.
Queris quod sit filium nasci de patre. hoc
est unum ab altero secundum principale
procedendi modum patet. **E**x generatione
patet idem videri quod in procedendo princi-
pale procedendi modum habere. **S**ive
generatione patet idem videri. quod in p-
cedendo principale procedendi modum
omnino non habere. **G**eneratione naturate
processione per omnia oportet intelligere.
per modum et dignitate tante excellen-
cie et proprietate supereminetis nostre.
Si igitur quis quod sit procedendi modus
ille per eum quem superius iam diximus. produ-
cendi prout dubio qui est ipsa omnipoten-
tia. idem est de se alium producere quod ex
ordinatissima causa idipsum velle.
ex principali autem causa id velle idem
est quod gignere. **N**am cum utrumque proce-
dendi modus esset in voluntate. differunt
tamen per cause altitatem. unde et in causa
principaliori constat principalior modus
procedendi. **V**ultis super hijs que diffi-
cilius iam diximus audire verbum abbrevi-
atum. **I**ugenitum velle habere de se
sibi conformem atque consubstantialem videri
quod gignere filium. **T**am genitum quod in
genitum velle habere consubstantialem videri
quod producere spiritum sanctum. **I**n illo nota
dione honoris. in isto dione amoris.
Quod autem conformem diximus diligens locum
quod attentiue ne forte ad id referri
valeat vel debeat. in quo iuxta quodam
prophetam conformitate solus filius patris

ymagine portat. *Itē dicit alia
rōe qd sit pām filiū gūatē. xvij.*

Sicut iā sup⁹ notauim⁹ pau-
ptas hūane loqle opellit
nos sepe dāonū significatiōe vai-
are. *Hic est illud uti iā dixim⁹ qd
gūatōis significatiōe nō extēdi-
mō istūgim⁹. Qd dāū est de gūa-
tiōe idē dixim⁹ de pēssidē. qd cū
dixim⁹ pēdē. nō ubiq⁹ solent⁹ vni-
formit accipe. Qūtu ad gūalem
acceptiōne idē videt⁹ ee gūm qd
existēs de exūte sedm uālem opa-
tiōne pducit. Iuxta hāc acceptio-
ne solus in finitate p⁹ īgeit⁹ d⁹
sp⁹ scs īgeit⁹ ee negat⁹ pductio
at exūtis de exūte p diuisis natu-
ris pauldubio inuenit⁹ ee multifor-
mis. p⁹ cetis at oib⁹ p digtate
nature ille pductiōis mod⁹ p⁹
pius videt⁹. qui sedm uālē modū
qui tāntis inē nō p⁹ sedm ap-
petitū agit. et sedm quē solū gei-
tor et p⁹ dicit. ille q⁹ gūat⁹ genit⁹
et fili⁹ ille q⁹ gūat⁹. Iuxta hanc
cōsideratiōne possu⁹ dice qd idē ē
uālis pductio aiaūtis de aiaūte
in cōformitatē scē qd pūti prole
gūare. *Qd at oīs pductio aiaū-
tis de aiaūte sedm opatiōne nē
p⁹ in hāc diffiniōne occir⁹. Ver-
ius ei cū ex hoīe nascit⁹ qd cū
hoīs plenū ul⁹ hoīem ipi⁹ putem⁹
fateat⁹. Sciendū at qd si homo
nō peccasset. si naturē sue ītegrī-
tate seruasset. in pducēda prole
duet⁹. quidē nō sedm appetitū cū
uālē qd sedm cōscū rōnalem**

et itaq⁹ hoī in quīs sui ppagacōe
nō tam appetitiua qd uotina pduc-
tiō plus iuxta cōformitatē ymagis
sue. *Si itaq⁹ hō p⁹ mōrdialis pūi-
tatis ītegritatē seruasset ad di-
uine similitudis rōnem in eiusmōi
magis accēdet. Et ut ad id rēda-
m⁹ p qd et ista ipolum⁹ videt⁹
idē esse deo p⁹ filiū gūgūe qd pso-
uā de sua psona naturali⁹ et p⁹
voto pducē iuxta singulare quā
tā cōfigūatiōne pprietatis sue. cōe
est oib⁹ in illa finitate plenitudinē
diuinitatis hē. p⁹re at p⁹riū spūi
scō nec psonē alicui dare: cōe at
p⁹ri et filiū tā hē qd dare. Mā cito
quidē ei⁹ fili⁹ dici debuit. cū p⁹
hāc pprietatis sue figurā et yma-
gis formā intime īpressit et ple-
ne exp⁹lit. ppter hāc cōformitatis
exp⁹siōne solus filius ymago p⁹
dicit⁹. p hāc solus fili⁹ figurā scē
ill⁹ uōiatur. Qū g⁹ p⁹ in pdu-
cēdo spūm scū ei ut sic dicā yma-
gis figurā nō īpressit. ei⁹ filius
dici nō debuit. qm⁹ de eo uālit⁹
pcesserit. sicut nō in oī pcessiōne
existētis de exūte sedm opatiōne
uatiue solet vlt⁹ vni plus alteri
pūti nōmē accōmodari. *Qd sp⁹
scs nō sit ymago vngemti. idē
nec debeat ei⁹ fili⁹ dici. Cap. xix.**

Sed sicut cōe est p⁹ri et filiū
diuinitatis plenitudinē tā-
re: sic cōe est filiū et spūm scō plē-
tudinē diuinitatis a semetipīs nō
hē. *Et igit⁹ filius rē d⁹ patris
ymago ppter pprietatis similitudinē*

quā habz cū prē suo. cur nō eadē
 rōe sp̄s sc̄s dicat ymago filij p̄
 p̄rietatis similitudinē quā habet
 cū ip̄o. Itaqz tā filio q̄ prē videt
 ē rōe de sua p̄sona p̄sonā p̄du
 cē ad ymaginē similitudinē sue. ut
 biqz p̄cedēs de altēo videt ē p̄du
 cētis ymago. Si igit recte īgerunt
 filiū dicat. quē p̄ducit de se ad yma
 ginē similitudinē sue. cur eadē rōne
 nō recte dicat filius gr̄ti quē genu
 tus p̄ducit de se sub ymaginē simi
 tudinē sue. S; res rei ymago dia
 nō solet p̄ eo q̄ utraqz similiter nō
 habz: sed pro eo q̄ utraqz silē hz.
 Quō ḡ vni dicat alti ymago
 esse ex eo qui utraqz nō dicat nō
 hz. neuter eī habz a semetipso
 esse: vī aliqd a semetipso hz p̄t.
 Alioqz lapis recte dicat ymago
 hoīs. et homo recte dicat ymago
 lapidis. qm̄ neuter a semetipso
 habz qd̄ habet: sed nec hz valet.
 Ad q̄ frivolu sit. nemo nō itel
 ligit. S; dicat ad ista fortassis. si
 aut rōe est prē et filio divinitatis
 plenitudinē dare. sic filio et sp̄ui
 sc̄o rōe est eadē plenitudinē acci
 pisse. cur ergo eadē affinitas ger
 minitatis utrobqz nō asstruitur
 alterutris p̄ deformitātē alterut
 rē similitudinē. S; nōndū q̄ sp̄s sc̄s
 acceptio est tā a prē q̄ a filio.
 sed pro accipiendo nō p̄t dici prē
 ymago. q̄ nichil oīno accipit ab
 alio aliquo cū sit vniū in hoc ad
 alterā dissimilitudo magis q̄ simi
 tudo. Ad ergo ex eo in quo ei dis

similis est ei ymago ut eius filius
 recte dici p̄t. S; si nō est filius vniū
 nec debet dici filius alti. qm̄ ger
 minitatis quā habz ad vniū. cau
 tē pauldubio habz ad alterū. eo
 q̄ vniū forūter oīno p̄cedat. tam
 ab īgerito q̄ ab vngēto. et totū
 qd̄ accipit ab vno: accipit et ab
 alio eodē mō. Deniqz ex eo q̄ dicat
 sp̄s sc̄s oīm plenitudinē accepit
 se. ostendit a semetipso nō hz
 et ex eo uti iā dixim⁹ qd̄ dicitur
 nō hz nō recte dicat alti ymago
 esse. S; ubi ad ymaginē et similitu
 dinē p̄ducētis p̄duces non ḡg
 nit. iuxta vñ loquēdi. nec pater
 q̄ ḡginit nec filius dicat q̄ ḡnatur.
 Legit de adam q̄ genuit ad yma
 ginē et similitudinē suā. In sola
 huiusmodi quatione solet vñ
 dca illa p̄cipalia germinitatis
 notā accōmodare. Ex hys itaqz
 que dixi colligit q̄ sp̄s sc̄s nō sit
 ymago vngēti: sed nec ei filius
 debeat dici. *Quibz querenda sit y
 mago p̄ua ubi est mutua dūci
 entia nō sine dca aliq. nec dca
 sine mutua dūcientia. Cap. xx.*
Existimabit forte aliq̄s q̄
 filius idcirco dict⁹ sit yma
 go pr̄s q̄ ei sit in potētia. sapiā
 et bonitate p̄ oīa siml et equalis.
 S; si ex hac cōsideratiōe dicit filius
 ymago pr̄s sui: cur nō eadē rōe
 sp̄s sc̄s dicat ymago pr̄s sui et
 filius. Nā ubi dca est. q̄lis pater
 talis filius. statū adiunctū ē talis
 sp̄s sc̄s. Vbi p̄mittit op̄s pater

et op̄s filius: illuc et subiūgit op̄s
sp̄s sc̄s. **D**icitur d̄s p̄r de⁹ filius:
ubi et auctit. q̄ de⁹ sit sp̄s sc̄s.
Si filius utiq; dicitur ymago patris
p̄ hui⁹mōi similitudine v̄l eq̄litate:
q̄re nō oportet de sp̄i sc̄o p̄ fili-
b⁹ filia sentire: **S**ed valde nōdū
et tū sūma diligentia cōsiderandū
q̄ p̄ cōparitatis n̄re exiguitate
de diuinis dicat. nūq̄ p̄prie v̄l q̄
magis dicat. exp̄sse. **I**n sc̄ptura
liquide sacra multa quide et ve-
lut ex idulstria nūq̄ p̄prie dicūt
ut ab exiguitate n̄ra facilius
cōpianit. **S**epe at̄ ea que dicit
nūq̄ p̄prie solet euidentiori exp̄s-
sione corrigē. **H**ic est q̄ ubi p̄p-
riū est et̄nū p̄r etern⁹ fili⁹ et̄nū
sp̄s sc̄s. q̄ ad vitatis exp̄ssio-
nē statū auctit: et tū nō tres
eterni. sed vn⁹ etern⁹. **S**ic sane
ubi d̄m op̄s p̄r op̄s filius op̄s
sp̄s sc̄s. s̄bsequēter q̄ corrigēdo
adiūgit: et tū nō tres oīpōtētes
sed vn⁹ op̄s. **P**ico s̄c̄l̄ q̄ d̄s p̄r
de⁹ filius de⁹ sp̄s sc̄s. statū s̄biū-
git. et tū nō tres d̄i: sed vn⁹ est
deus. **U**bi itaq; est simplex uni-
tas et sūma simplicitas. q̄ ibi
facit q̄lis v̄l talis. **N**ichil recte
dicit sibiip̄i s̄c̄l̄ sibiip̄i eq̄le. ubi
v̄ra unitas est. nō tū eq̄litas
q̄ p̄ceptitas. **C**ōscienter dicit p̄r
p̄r potētia est. fili⁹ potētia est
sp̄s sc̄s potētia est. nec tū ū vna
et eadē potētia p̄r et filius et sp̄s
sc̄s. **A**d dicū⁹ de diuina potētia
idem et de diuina sapiā. idem et p̄

+ **N**eq; ei est aliud diuina potētia vel
sapiā. q̄ ei⁹ s̄bā. **I**n hūa it̄

+ oīa de diuina s̄bā. **I**n hūana natū
s̄bā filij cōscienter p̄r dicit ymago
patris sui. qm̄ alia est s̄bā patris et a.
filij. in diuina at̄ natūa vna ea-
dēq; s̄bā patris et filij et sp̄s sc̄i.
Que igit̄ op̄atio ēē potest ubi
vera unitas est. **I**n sūme nūq̄
simplici unitate nō p̄r similitudo
v̄l dissimilitudo tēsse. **Y**mago p̄r
na ibi est q̄renda ubi est unitas
cōscientia nō s̄c̄l̄ d̄rā aliqua.
nec d̄rā s̄c̄l̄ p̄maxiā cōscientia.
Oportet itaq; ad p̄prietatū cōsidera-
tionē recurrē: qui ista de quibus
loq̄m̄ cupit plenius agnoscere.
Est at̄ ut sepe iā dixim⁹ oībus
cōe plenitudine diuinitatis habē.
p̄p̄riū vō est p̄r nō accepisse sed
dare: p̄p̄riū at̄ filij tā accepisse q̄
dare. **C**ōuenientia itaq; ē in d̄m.
d̄rā v̄ro in accipiēdo. **Q**uō at̄
in hac unitas cōscientia patris
ymaginē filius gestat: sicut su-
pei⁹ docuim⁹ apta rō dēmonstrat.
Qua rōe dei v̄ngentus dicatur
figura substantie ip̄i. **C**ap. xxi.

Op̄us est alta cōsideratione
si cupim⁹ certius agnoscere
qua rōe deus dei filius figura s̄bā
illū notatū. **F**igura aliquid s̄bā
possu⁹ hoc ip̄m nū fallor duob⁹
modis itelligē. nā si ad hūana
recurrim⁹ aut p̄ speculū vidēre
possum⁹. alia videt̄ hoīs figurā
que ei⁹ s̄bā itōrnat. et alia ē
figura ymaginis q̄ cū rep̄ntat.
utraq; tū figura est. utraq; ip̄m
figura dicit p̄r. **U**bi itaq; est s̄bā

genuina p[ot]e[st] esse hinc i[n]formans.
 illinc reputans figura: sed p[ater]s
 et filij est una eadeq[ue] s[ub]sta[n]cia. Iuxta
 hunc modu[m] no[n] potest filius dici
 p[ater]ne s[ub]sta[n]cie figura: sed si no[n] potest
 dici figura iuxta hunc modu[m] re-
 presentas: nu[m]q[uam] dici potest figura
 i[n]formans: Sed si filius p[ater]em i[n]-
 formaret cu[m] utiq[ue] corp[or]is formo-
 su[m] redderet. et tunc no[n] tam filius
 a p[ater]e q[uam] pater a filio pulchritu-
 dine acciperet. Sed in hoc nec
 ratio deserviet: nec fides catholi-
 ca hoc recipit. Testante veritate
 didicimus q[uod] sp[iritu]s est deus. Sup[er]
 his itaq[ue] que q[ue]rim[us]: sp[irit]ualem
 natura[m] interrogem[us]. Sp[irit]ualis
 aut natura est aia tua: aia vo-
 tua aut formosa est a deformis
 ex voluntate sua. Formosa facit
 voluntas bona: deformis fit ex
 voluntate mala. Formosa facit
 ea benignitas sua: deformis sua
 malignitas. Ex his licet p[er]pende-
 re q[uod] sit sp[irit]ualis figura s[ub]sta[n]cie: procul
 dubio tunc duo eade[m] p[er]fectionis
 forma p[ot]e[st] i[n]formare aia[m] tuam
 et aia[m] meam. Si itaq[ue] iuxta vo-
 luntatis similitudine[m] p[ater]s ac filij
 co[n]formitate[m] vel co[n]figuracionem
 q[ue]rim[us]. absq[ue] dubio et sine o[mn]i
 addicione inveniem[us]. q[uod] sicut p[ater]
 vult h[ab]ere p[er]sona[m] p[re]cedente[m] de se
 cu[m] possit i[n]pendere luc[e] dilecto[rum]
 delicias co[n]care: ita et filius p[ro]
 o[mn]i filiter et habere vult et habet
 p[ro] voluntate. Sicut ergo sup[er]
 dixim[us] de ymagine. sic et figu-

ratio colligenda est ex p[ro]prietatu[m]
 co[n]sideratione: ubi uti i[n]a dixim[us]
 invenit[ur] mutua co[n]ve[n]ientia: nec
 sine aliqua differe[n]cia sine p[ri]mar-
 um co[n]ve[n]ientia. *Ex ea que de
 ingenuita et genita s[ub]sta[n]cia scdm[m] ca-
 tholicam fide[m] a sacris p[re]s[bi]t[er]is accepim[us]
 credi debeam[us]. quibus q[uod] vera sit
 ite[m] p[er] i[n]telligencia[m] cape nequeam[us].*
Sed dicit ad ista *Cap. xxij.*
 fortassis. Vbi no[n] est plura-
 litas no[n] potest esse co[n]formitas:
 in vera aut[e]m diuinitate nulla est
 pluralitas s[ub]sta[n]cia[m]: cu[m] tu videris
 ibi sit pluralitas p[er]sonaru[m]. Quid
 ergo est q[uod] filius dicit[ur] figura
 p[ater]ne s[ub]sta[n]cie: et non potius
 p[ater]ne p[er]sonae. Nam sicut d[omi]n[u]s
 no[n] potest dici p[ater]ne s[ub]sta[n]cie figura.
 q[uod] si ipsa i[n]formans: nec si vtiq[ue]
 q[uod] est una eadeq[ue] s[ub]sta[n]cia: videtur
 posse dici figura p[ater]ne s[ub]sta[n]cie
 figura[m] representas. S[ed] no[n] idu[m]
 quod q[uod] filius ab ap[osto]lo d[icitur] figura
 paterne s[ub]sta[n]cie. idem valet
 ac si diceret[ur] figuram s[ub]sta[n]cie i[n]genite.
 nichilomin[us] si dicitur[ur] figuram i[n]ge-
 nite p[er]sonae. Si p[ater]em dicit[ur]. si i[n]ge-
 nita s[ub]sta[n]cia. si i[n]genita p[er]sona
 no[m]ias eandem p[er]iculodubio. nichil
 aliud est p[ater]is p[er]sona q[uam] s[ub]sta[n]cia i[n]ge-
 nita. nichil aliud filij p[er]sona q[uam]
 s[ub]sta[n]cia genita. Sed multi t[em]p[or]ib[us] n[ost]ris
 surrexer[un]t qui no[n] audent hoc dice[re].
 qui potius q[uod] multo p[er]iculosius e[st]
 co[n]tra s[an]cto[rum] p[ri]mi auctoritate[m] et tot
 attestacio[n]es p[ri]maru[m] traditionu[m]
 audent negare et mo[n]is o[mn]ib[us] cona-

tur refelli. nullo modo credunt quod
 sua gignat suam. vel sapientia sapientiam.
Prima autem negat quod omnes sancti assen-
 suerunt: ad id quod ipsi dicunt auctorita-
 tem inuenire non possunt. **A**fferunt si possunt
 auctorem. non dicunt plures sed saltem unum
 quem negat suam gignere suam. Nam
 ad hoc quod dicunt auctoritates multas
 etiam ipsi adducunt et in morem
 glorie gladium in quo ingulcent. dese-
 rentes ad eternum procedunt. **S**ic itelli-
 gendum est inquit quod pres dicit. **B**ea-
 tus pres dicit quod sua suam gignit. nostra
 expositio ad hoc extendit ut credamus
 quod sua suam non gignit. **F**idelis ex-
 positio et omni acceptioe digna quod hoc
 quod sancti pres propter clamant concedit
 esse falsum: et quod nemo sanctorum assensit con-
 tendit esse verum. **S**ed dicunt si filij sua
 est genita. pres vero ingenua. quod utri-
 usque est una eademque sua. **A**bsque du-
 bio sua filij est genita. sua pres in-
 genita. nec ingenua est genita. nec gen-
 ita est ingenua. nec tamen sequitur ut ibi
 sit alia sua: sed alia et alia persona.
Pro isto aliter est in nostra divina: et aliter
 in nostra humana. **I**n humana natura
 si sua unius aliam sit genita. aliam
 vero ingenua. absque omni contradictione
 consequens erit ut alia sit sua unius
 et alia omnia sua aliam. **I**n divina
 vero natura paulo dubio unius sua est
 ingenua aliam genita. nec tamen consequens
 est ut alia sit sua unius et alia al-
 iam. **S**ed ut alia sit persona istius. et
 alia persona illius. non capio inquis
 non intelligo. **S**ed quod per intelligentiam
 capere non potes. per fidei deuotionem

credere potes: alioquin tibi tuis quod fili-
 bus dicit. si non credideritis non intelli-
 gitis. **C**ur non creditis quod vniuersalem
 eternam cotidie de christo assentem ag-
 noscatis. deus est ex sua patris ante secula
 genitus. **S**ed forte non vultis hoc credere.
 eo quod potestis exemplo probare vel per
 intelligentiam capere. **N**am per intelligen-
 tiam capitis vel exemplo probatis quod uni-
 tas esse possit esse in personarum plurali-
 tate: et personarum pluralitas in unitate esse.
Nam magis credit humana intelli-
 gentia illud quod primam negatis
 quod illud quod nobiscum vacat affirmari
 tis. **S**i vero eius affectionis euersione
 ne nostris quam asseritis: cur eam
 in luce non profertis. cur ea scribit in-
 detis. **E**t si vos latet vniuersa euon-
 tio. cur creditis sanctis patribus in vno
 et non eque eis creditis in alio. **P**er
 ipsos iure credit. non aliud est persona
 patris quam sua ingenua. nec aliud filij
 persona quam sua genita. **V**t autem breuiter
 dicam quod super proposita questione
 sentimus. in hoc genita sua ingenua
 esse figuram gerit. quod eadem qua de
 se ista persona et eodem modo procedit
 et eundem totam causa et origo. auc-
 tor et principium existit. eadem sane to-
 tius plenitudinis largitio per omnia
 manat tam ab una quam ab alia. tam
 a genita quam ab ingenua sua. **Q**ua-
 roe diuina possit quod de ingenua et gen-
 ita sua catholica fides fideat. **C**a. xxv.
Quando ad sublimium inuesti-
 gationem et demonstrationem
 nitimur. similitudinem scala libenter
 utimur. ut habeat qua ascendere

47
possunt. qui contemplatois premias
nondum acceperunt. In illa itaque via
qua ad diuinam ymaginem et similitu-
dinem sancti agnoscimus. diuinum simile
libenter. quoniam et elicimus unde ad
diuinorum intelligentiam subleuari
valeamus. **E**cce sunt duo quorum unus
alicuius rei scientiam vel alicuius artis
notitiam per scriptum excogitando inuenit
et quicquid inde adinuenire potuit alii
tradidit et ad plenum vel ad integrum
erudit. **Q**uid ergo? Numquid non ea-
dem scientia eadem veritas absque abiguitate
alicui constat esse tam in corde unius
quam in corde alterius? Alioquin alium non
docuit scientiam quam alter inuenit. **E**cce
unus eorum scientiam tradidit: alter ac-
cepit. **V**ides certe quod unus scientia sit ab
alio accepta illius ut sic dicam omnino
in accepta. **N**umquid tamen aliquid aliud est
scientia ista quam illa? **S**ed quicquid veri-
tatis est in ista. totum nec aliud est
in illa. pauidubio utriusque scientia
est essentialiter una. **C**onstat tamen nichilominus
quod accepta scientia non sit in-
accepta. nec in accepta potest dici accep-
ta: cum tamen in accepta et accepta ut
donum est sit essentialiter una. **E**x hac
sententia ut credo speculari possimus
pendere quod oporteat de diuinis sentire.
Quic ergo specule inuenire videamus
si ex hiis quae nobiscum credunt comitari
possit quod de ingenua et genita scientia
nondum crediderunt. **C**redunt nobiscum
quod pater quicquid habet a semetipso habet
credunt nobiscum. quod filius a patre
accepit quicquid ab eterno habuit. **C**on-
stat itaque quod plenitudinem sapientiae

filius accepit a patre. **C**oncedunt uo-
bis autem quod non sit alia sapientia patris
et alia sapientia filii. sed una est
admiranda per omnia tamen patris quam filii.
nichilominus tamen constat quod sa-
pientia filii sit accepta. sapientia
patris in accepta. **C**onstat eque quod
in accepta non sit accepta. nec ac-
cepta sit in accepta: cum tamen tam
accepta quam in accepta sit procul
dubio essentialiter una. **Q**uam
tam simplex vel ebes. ut neget
de sapientia diuina quod possibile
videt in sapientia humana. **S**ed
ut adhuc diligentius huic specu-
lationi insistamus illud in comu-
ne omnes nouimus. quod filius habet
esse a patre ex patris generatione. si
ex generatione habet esse. ergo et
sapere. **N**am non aliud est ei esse
et aliud sapere. unum itaque est ei es-
sentia inde et sapientia. **E**x autem
accipit esse ex generatione constat
et ipsam generatum esse. constat quod
filii sapientia vel filius sapientia. potius
sit ex patre genita. nec aliud est
patrem filio sapientiam dedisse vel
filio accepisse quam patrem eum qui sa-
pientia est genuisse. **P**otius siquidem
filio et generando donat. et do-
nando generat. **R**ecte ergo de
filio dicitur quod sit genita sapientia
sicut de patre quod sit sapientia ingenua.
nichil uero omnino sapit unus quod
non eque sapit et alius. **U**trouique
itaque una eademque scientia: cum tamen
nec ingenua sit genita. nec ge-
nita sit ingenua. **S**i uero filius

est genita sapientia. consequenter
et genita substantia. neque enim
aliud est eius sapientia quam eius
substantia. **Q**uod igitur dictum est
de genita et ingenta sapientia.
iuxta eandem consequentiam doc-
ere oportet de genita et ingenta
substantia. Frustra itaque quidam timent
dicere quod substantia gignat sub-
stantia. sapientia sapiam. et quod pater
sit substantia ingenta filii substantia
genita. quasi unde convinci possit
quod alia substantia sit ingentus. et alia
sit genitus. Sicut enim superius
iam diximus ex eo quod pater est
substantia ingenta. filius ge-
nita. non ex eo sequitur. quod sit alia
et alia substantia: sed propterea
alia et alia persona. **E**x qua res
possumus colligere quod generatio per-
sonae possit esse sine generatione substantie.
Sed ut plenius **Cap. xxiii.**
elucet. quod de generatione
personae sine generatione substantie
iam diximus superius posito ex-
emplo adhuc diligentius insitemus.
Superius docuimus quod una eadem
scientia possit esse in duobus. si artis
alterius notitia quam unus app-
hendit alterum ad plenum docuit.
Si itaque nomen doctrine tam
active quam passive accipiat. ut
doctrina dicatur. tam eius qui
docet quam eius qui docetur. perfecto si-
hoc gemino modo doctrinam ac-
cipimus. alia erit doctrina unius
et alia absque dubio doctrina al-
terius. Sicut scientia dicitur ab eo

quod est scire: sic sane doctrina ab
eo quod est docere. **U**trobiusque est idem
scire: utrobiusque autem non est idem docere.
Nam unus docet alter docetur:
unus erudit alter eruditur. In uno
itaque doctrina est docens: in altero
doctrina discens. Alia ergo est
doctrina unius: et alia alterius. **I**uxta
hunc itaque modum potest esse doctrina
tua et alia mea: quousque utrobiusque
tam in discendo quam in docendo sit
una eademque scientia. **E**t si idem esset
utroque nostrum substantia sua quod scientia sua:
posset esse utroque nostrum substantia
una sicut est scientia: et si utroque
nostrum idem esset persona sua quod doc-
trina sua: esset utroque persona sic
doctrina unius una et alterius
altera. **S**i scientia mea originem tra-
hit ex tua: nomine suo quodammodo
una gignitur ex alia: **S**i in huma-
na natura scientia ex scientia gignitur:
autem in divina natura non
multo rectius sapientia sapien-
tia gignitur dicatur. **U**bi sapientia
idem quod substantia omnino esse con-
iungitur. Sicut in humana na-
tura scientia docens et scientia doc-
tina sine indocta est una eademque scientia
verumptamen alia et alia doc-
trina: sic in divina natura sapi-
entia gignens et sapientia genita
est una eademque sapientia. et quod conse-
quens est una eademque substantia:
verumptamen alia et alia persona.
Sicut itaque in humana natura
ex eo quod unius scientia est accepta.
alterius in accepta. nec accepta

sit inaccepta. nullatenus sequi-
tur. qd sit in eis alia et alia scia.
sed alia et alia doctrina. sic in
natura diuina ex eo qd unus
sua est genita alteri ingenta
nec genita sit ingenta. nullo
modo sequit. qd ibi sit alia et a-
lia substantia. sed alia et alia
persona. *Ex qua consideratione et qd
per exemplum confirmat qd de unitate
et unitate a catholicis credit. Cap. xv.*

Dictum est de patre qd sit substantia
ingenta. dictum est de
filio qd sit substantia genita. di-
cendum de spiritu sancto qd sit sua nec
genita nec ingenta. Quod autem
hoc sit intelligendum ex superioribus
est manifestum. Sed quoniam solus
pater dicitur sua ingenta. solus
filius sua genita. solus spiritus sanctus
sua nec genita nec ingenta. nec
homonum tamen patris et filii et
spiritus sancti una eademque substantia
sicut et una eademque sapientia.
Nam sicut sepe dictum est non est
aliud aliquid diuina substantia et aliud
aliquid diuina sapientia: nam et
hoc ipsum quod modo loquimur paulo
latius explicato superiori exem-
plo transformamur. Ecce sunt tres
aliqui quorum unus scientiam aliquam
inuenit et docuit. alter ab eodem
inuentore didicit et scripsit. tertius
legit et intelligit. primus habet
a semetipso. secundus a solo primo.
tertius tam a primo quam a secundo.
Nam ex eo qd primus scientiam inuenit
et alter scripsit. ad tertii notitiam

peruenit. Si itaque eadem intellige-
re veritas plena et integra est
in omnibus. inquit quantum ad eandem
veritatem alia scientia est alicuius
unius. et alia scientia alicuius
alterius. Denique si ille qui didi-
cit audiendo vel qui didicit le-
gendo. nunquid scientia consequuta
erit in alterutris alia et alia.
Si ergo in tribus personis potest
esse una eademque scientia. quare in
tribus illis trinitatis diuine
non multo magis creditur una
eademque substantia. Nec tamen
sapientia accepta ab uno solo
est. sapientia non accepta ab ali-
quo. nec accepta a duobus est
sapientia. vel accepta a nullo.
vel accepta ab uno solo. absque
dubio tamen in hijs omnibus non
nisi una eademque sapientia et
consequens est non nisi una ea-
demque substantia. Substantia
tamen patris sicut et sapientia
non est ei ab alio aliquo. substantia
filii a patre solo. substantia spiritus
sancti tam a patre quam a filio. Et
que de sapientia dicta sunt per
omnia et de substantia dici possunt
qui scientia et substantia in diui-
nis non aliud et aliud ponunt.
Et si scientia eruditi in discipli-
na dicatur qd ad plenum discant
ut idem intelligatur disciplina
qd ut si dicatur discantia plena.
et si id quod disciplina dicimus ad
modum discendi referamus. Iuxta
hanc utique acceptionem. alia est

disciplina discuntis erogitando.
alia discuntis audiendo. alia at
discuntis legendo. **E**cce secundū
hanc acceptionem ut vides in
humana natura potest esse disci-
plina triua. ubi nō est nisi vna
eadēq; scientia. **Q**uod ergo iurū
si in illa natura ubi est substantia
idemplū q; sapientia. qd inq;
iurū q; psona triua sit ubi non
est sola nisi vna substantia. **E**t
q; plenus et apto exemplo cō-
firuatur q; de diuina unitate
vel trinitate fides catholica cō-
fiteatur. **I**tem et illud cōsiderem⁹
quā ego et tu et aliquis tertius
eamdem et om̄o talem sciām ha-
bemus. nūq; maior aliq; cet-
mea et sua q; sola tua vel mea.
et tua q; sola sua vl' sua et tua
q; sola mea. deniq; mea tua et
sua nūq; maior aliquid erit
q; sola mea vl' sola tua vl' sola
tua. **Q**uā hōc dicat nisi qd
dixerit minime intelligat. **S**ic
sane in illa trinitate quelibet
due psonae uel totē trēs magis
aliquid nō sūt piter accepte
q; sola psona uigeniti vl' sola
psona uigeniti. vel sola per-
sona spiritus sancti. **I**n huius
opis iurū calce illud replicare et
et memorie cōmēdare volum⁹
sicut ex supioribus satis appa-
ret et euidenter ostendim⁹ q; ex
omnipotentie cōsideratione
facile cōiuratur q; non sit
sed nec esse possit de⁹ n̄ vnus

ex bonitatis plenitudine. q;
sit psonaliter triuus. ex plē-
tudine uero sapientie liquide
colligitur quō cōueniat uni-
tas sūb cū psonarū plāritate.
Expliat liber tertius iurū richardi
cantuari et prioris ad sanctū vic-
torem apud parisi. de trinitate.

Inapit prologus iugri richar-
di de scō victore in libro de statu
interioris hominis post lapsū.

Sed quidē unū qđ
pretenti pūmū? sed
necessitatis nō vo
lūcatis vir aman
tissimē fuit qđ prius
nō fecit. qđ prius qđ
volū: sed multis occasioib⁹ occurr
rentib⁹ ppositib⁹ ppedientib⁹ iul
sione tua explere nō potui. **V**ni
qđ nūcū post tam multā pūmū
siois mee pcrastinationē videbat
supesse: statim diuturne dilatiois
dispendia saltē uberiorē debiti feno
re rēcompensā. **I**nter hec amice am
nā ammiū libeat ppendē? an dulce
fuit dulcis amia obsequis diuiciis
inherē: et ut sumis labor illig volū
tati nō audeo dicē vtilitati diuici
militaret. cōpendiosū opus ex in
dustria in longū ptingē. **S**upta
igit. occasione scribendi seu etiā
regula dicendi ex illis pscare vbis
qđ meo tibi munē exponi postulasti:
qđā de interioris hoīs statu distuli:
digesti. **D**eambulātis itaq; non
itinerātis more breuis itineris cō
pendia multiplici euagatioē p
trari: nō locoꝝ amena. sed vboꝝ
pfūda suāriq; sublimia curiosa
onositate. et oniosa curiositate p
lustrās sil et admirās. **Q**uis ei
merito nō miratur vetustatis mē
statū? sub tā cōpendiosa vboꝝū
breuitate plene cōprehensū. **P**er
dite obsecro qđ cōgruo ordine. qđ

immunda ratione prius uicia. postea
 peccata iustitiae deserviebantur: ubi et re-
 mediorum preceptus adnectitur: in quibus
 tribus spiritualis corruptionis summa ^{totius}
 comprehenditur. Triplex uicium. triplex
 peccatum. triplex remedium. Impotentia.
 ignorantia. concupiscentia. tria hec
 interioris hominis sunt uicia: que cum con-
 sensu alliciunt. transiunt in peccata.
 Secundum hoc itaque triplex genus uici-
 orum: est et triplex genus peccatorum.
 Alia uero sunt peccata que per infirmitatem:
 alia que per errorem contrahuntur: alia uero
 que ex sola prava voluntate ultro con-
 mittuntur. Triplex remedium intelligitur
 in divinis institutionibus: in divinis con-
 minationibus: in divinis promissionibus.
 Hec itaque novem in paucis perscrutare
 uobis hoc code ordine sub summa brevi-
 tate comprehenduntur. et miranda ratione
 ex iustitia deservitio designantur: que
 suis in locis plenius exponetur. Vere
 aliquid magnum. uel aliquid profundum. primo
 et saluberrimum esse debuit: quod ex ore
 dei sonavit. quod de diuino oraculo cuna-
 uimus. Si contempnitur humana: nunquam
 saltem premissa est doctrina diuina.
 Cum uero in ea legis. multaque repen-
 hendis inuenis: facile in apud te
 ueniam impetrabis: nam si insipiens
 fides sum. tu me corripisti. De ueniam
 lector. ego non docere presumpsit: sed pe-
 tenti amico satissimam uolui. **Ex-
 plicat prologus. Incipit capla.**
O statu interioris hominis
 post lapsum **Capitulum primum**
De tribus principalibus in homine. **ij.**
De dignitate liberi arbitrij. **ij.**

De utilitate cōsiliij *iii*
De infirmitate carl' desiderij *v*
De pūcipatu libei arbitrij *vi*
De vīute vtilis cōsiliij *vij*
De inq̄etudīe carl' desiderij *vij*
De iq̄etudīe hūmāi affectij *ix*
De iq̄etudīe carl' appetitij *x*
De t̄plici t̄cōmodo hoīs *xi*
De infirmitate libei arbitrij *xij*
Quō sit libtatis vī qd p̄tāt *xij*
De p̄tate libei arbitri an p̄tāt *xij*
De pūacīōe p̄ue p̄tatis *xv*
De r̄cupacīōe p̄ p̄tatis *xvi*
De p̄turbacīōe vīute pacis et cōflictaacīōe vīutū cū vicijs *xvij*
Quō viciū vicio r̄sistat *xvij*
Quō vīus vīutū q̄dīcat *xix*
De grā et natura *xx*
De integritate gr̄e an p̄tū *xxi*
De stabilitate gr̄e an p̄tū *xxij*
De trib' q̄dīb' libtatis et qd sūmā libtate habeat hō *xxij*
De ignorācia boni et mali *xxij*
De genīo errore iudicij *xxv*
De q̄nq; q̄dīb' dīscīōis *xxvi*
De dīscīōis grā modo dat' modo subtrahitur *xxvij*
De duob; q̄dīb' dīlībēacīōis *xxvij*
De dīscīōis et dīlībēacīōis uōi et q̄ talēta et quō sit augmētū *xxix*
Cur nō sint q̄nq; grad' dīlībēacīōis sicut dīscīōis *xxx*
De illūantē grām nō sp̄ hēa' p̄sente nūq̄ at sūffīcīentē *xxxi*
De cōcupīa mali *xxxi*
Quō totū hoīs īfīn' s̄biatcat *xxxij*
Quō sit īcōrdīnatus vī *xxxij*
q̄ īmoderātū affectū *xxxij*

Quō hō ad legittimā integritatis mēsurā pducatur *xxxi*
Quib' q̄dīb' ad integritatis plenitudīe pducim' *xxxi*
De eadē p̄fōis fōi futura sit ī cogitacīōe et ī affectīōe *xxxi*
Hūcūsq; de t̄plici vīcīo mīr de t̄plici p̄ccato *xxxiij*
Quō sit viciū et qd p̄tū *xxxiij*
De tribus modis p̄cā cōtrahīma *xl*
Quō q̄b' p̄cīs sit p̄pū *xli*
De p̄cō t̄plici actīōis cōgitacīōis cōsuetudīnis *xliij*
De p̄cō singula trib' modis possūt accipi *xliij*
Quō quibus p̄cīs sit familiare *xliij*
Hūcūsq; de t̄plici p̄cō mīr de t̄plici rēmedīo *xli*
De t̄plici īstītuacīōe *xlii*
De t̄plici cōmīnacīōe *xliij*
De t̄plici p̄mīssīōe *xliij*
De t̄plici vīrtute t̄plicis p̄mīssīōis *xliij*
De t̄plici lēuamīe cōtra t̄plicem dōlorem *l*
Assignacīō t̄plīis p̄mīssīōis *li*
Assignacīō mūltiplīis vīlīmīs ī dīmīs p̄mīssīōib' *li*
Explicūt capitula

Incipit liber magistri richardi de sō victore de statu interioris hominis post lapsū Cap p̄mū

Dunc caput lā-
 guidū. et omne
 cor merēs? a
 planta pedis
 usq; ad vtiē:
 nō est in eo
 sanitas. **N**ol-
 lus et liuor et plaga timēs: nō
 ē circūligata nec curata medica-
 mē. nec fota oleo. **P**onit dñs
 figmentū suū: nec latere pōt lū-
 mī medicī multiplicitas seu mū-
 ltitudo morborū. **E**cce describ tibi
 modū et magnitudinē morbi: ut
 scias qd debeas plangē. qd poi-
 rare. vñ ipsi supplicare. **D**e māt
 caput languidū. et oē cor merēs?
 a plāta pedis usq; ad vtiē: nō
 est in eo sanitas. **E**cce mala inuata.
Audi adhuc et alia. **V**olūz et liuor
 et plaga timēs. **E**cce mala illata.
Ecce qualia ecce qūta mala. **A**lia
 inuānt: alia ifligūtur. **A**lia sūt
 que patiūt: intūleas: alia sūt q
 offendūq; extūleas. **A**lia gūā-
 tur: ex corrupciōe p̄pria: ista infe-
 rūtur sepe ex infectaciōe aliena. **L**ā-
 guor meior ifirmitas abintus
 p̄deūt: vñ liuor et plaga tu-
 mēs de foris adueniūt. **I**d cumu-
 lū at malorū seq̄tur ḡceptus re-
 mediorū: in quo verē est despatio
 egrotorū. **N**on est māt circūliga-
 ta nec curata medicamē: neq;
 fota oleo. **E**cce qūtis malis p̄mi-
 mur: ecce q̄lib; icōmodis cotidie
 vrgem. **D**isce homo et si ab hoīe
 indignis. discē saltē ab eo q̄ doat

hoīem sciam: discē inq̄m et dole et
 desle tantā molestiā talēq; inise-
 riā. **A**tende et cognosce magnitu-
 dinē morbi: ut anxius ḡcipiscas.
 attēcius requiras. arētcius diligas
 remedia medica. **V**ide ergo quō
 sedm q̄litate exterioris hoīs desai-
 bitur tibi status hoīs iteioris: ut
 p̄ mala exteiora q̄ qualia vñ qūta
 sūt que nō ignoras: discas qd de
 interioib; timere debeas. **Q**uis ei
 nō videat hoc ad lūm stāe oīno nō
 posse. **P**ūq̄ aliquū visū vñ audi-
 tū est oīm hoīm capita languē?
 vñ oīm hoīm corda merē? **D**unc
 caput māt languidū et omne cor
 merēs? a plāta pedis usq; ad ver-
 ticē: nō est i eo sanitas. **Q**uedā hic
 mēbra hoīs exteioris designātur
 ex noīe: ut cū caput cor pedē audi-
 m̄ noīare: ad ea q̄ oportet de in-
 teiorib; nosse. cōpellam̄. ex hys ad
 interioia aliquā silitudinē trahē.

De trib; p̄ncipalib; in homīe
Cap sedm.

Sedm autē **Cap sedm.**
 q̄a in huāno corpe caput
 tenet sūmū locū? pes ymū: cor
 mediū et intimū. **C**aput liberū
 arbitriū? cor consiliū: pes carle
 desiderū. **C**aput toti corpi supe-
 minet: et liberū arbitriū oī actiōi
 p̄sudet. **C**or mediū locū et intimū
 tenet: et salubre cōsiliū vix de oc-
 culto erit. et in scarto inueniri valz.
Pes in ymo iacet: et carle deside-
 riū p̄ appetitū ifimis theiet. **L**ibe-
 riū arbitriū p̄sudet oī actiōi ymo
 et appetitū: q̄a etiā cū male agē

volueris. cū iā in forib⁹ pccatū
 affueit: subter te tū erit appe-
 titus eig: et tu duābeis ipius.
Quod est subter te erit n̄ sub ar-
 bitrio tuo? eo q̄ quis appetit
 in actū nō p̄dat sine nutu spō-
 taneo et cōsensu volūtario: cō-
 siliū q̄ritur in secreto. et erit ab-
 intimo: eo q̄ sapiā trahit de oc-
 culto. In ymo iacet carlis gāpīa:
 q̄ dū adheſerit pavimento aīa
 mīa: q̄ dū cōglutinatus fuerit in
 t̄ra venter n̄r. **De dignitate libei**
Arbitrij. Ca. iij.
After oīa autē **Arbitrij. Ca. iij.**
 aracois bona nichil in hoīe sub-
 limi⁹. nichil digni⁹ libero arbitrio:
 nichil utili⁹ nichil occultius salu-
 bri cōsilio: nichil t̄ferius nichil in-
 firmius carli desiderio. **Q**uod q̄s in
 hoīe sublimi⁹. q̄d digni⁹ inueni p̄t:
 q̄ illud in quo ad ymaginem dei
 creat⁹ est: Habet sane libertas
 arbitrij nō solū ymaginē et imita-
 tis: sed et diuine maiestatis. **Q**uā-
 putam⁹ in hoc incōmutabili et in-
 tati p̄ aetris oīb⁹ liberū arbitriū
 vicini⁹ accedit eig⁹ in se yma-
 ginē expressius gerit: q̄ nulla v̄p̄
 culpa. nulla deū mīseria nō dicā
 destrū. sed nec minui potest: Volū-
 et maiestatis silitudinē in ipsa p-
 spici⁹: et quō eig ymagini ipressū
 sit agnosce: **D**eus ei sup̄iore non
 habet nec h̄re p̄t: et liberū arbi-
 triū domini nō patit. nec pati p̄t:
 q̄a violentiā ei īferre creatorē nō
 decet. et creatura nō p̄t. **T**otus in-
 firmus. totus mīdus. totus deniq⁹

nutritie celestis exat⁹ in unū cōm-
 rat. in hoc cōmrat: vni⁹ ex libero
 arbitrio. q̄sensu in q̄liq⁹ ē iūto
 extorq̄ri nō valet. **V**ide quō ma-
 iestatis diuine silitudo sit in ipō em-
 neter exp̄ssa. **De utilitate q̄siliij.**
Sed sicut hac **Caplin. iij.**
 arbitrij libertate in homīe
 nichil est excellenci⁹: sic et prū-
 ti cōsilio. cōsultaq⁹ prudenciā indi-
 il saluberris. **B**on⁹ ei hō q̄ inuenit
 sapiām: et q̄ afflunt prudenciā. **M**e-
 lior ē acq̄sicio eig negociaciōe aīgē-
 ti et auri. **P**rius est ei cūctis
 opib⁹: et oīa q̄ desiderat: hūc nō
 valet q̄pari. **N**ichil at hoc sapiē-
 donno possidetur utili⁹: nichil tūc
 intur diffialiq⁹. **E**st em̄ thesauris
 abscondit⁹ in agro: q̄a scdm̄ qd̄
 deū est sapiā trahitur de occulto.
Sed qd̄ est occultū: ul̄ quē dicim⁹
 hūc esse agrū q̄ occultat hūc the-
 saurū. **S**apiā ei ubi inuenit⁹: et
 q̄s est locus itelligēcie. **Q**uā-
 cū brō iob locū sapiē et itelligēcie:
 et inueniētiā eū cū salomone. **E**go
 sapiā inq̄t habito in q̄silio: et
 erudit⁹ inter sū cogitaciōib⁹. **Q**ue-
 ram⁹ ergo eā q̄ h̄tat in cōsilio
 apud cor n̄rū: qd̄ iā dixim⁹ esse
 cōsiliū. **Q**uī ḡ custodia serua cor
 tuū. q̄lq̄s cōcupiscis hūc tā delicia-
 bilem thesaurū: ne si nolueris
 custodiū. cogaris cū p̄pha plāgē
 et dicē. cor meū dereliquit me: dolē
 et deflens. q̄ interi nō h̄eas ubi te
 beas thesaurū hūc querē. ul̄ ubi
 valeas inueniē. **I**llos ut arbitrio

cor suū reliquit. et oē eis cōsiliū
exceperat: quibz dñs p īcarpatōez
dicebat. Effraym colūba seducta
nō hñs cor. Recte ergo de ipis dicit.
Sens absqz cōsilio est et sine pru-
dētia: utriā sapieret et intelligeret
ac nouissia pūderet. Quia ergo
custodia cor custodiendū est. in quo
ille thesaurus inuenit: quo nichil
dicitur. q nichil tūcū possidetur.
Si enī itrauerit sapiā cor tuū s.
sapiētis testimoniū. et sciā aīe
tue placuerit: cōsiliū custodiet te:
et prudēcia seruabit te. **De iusticia**

Sed **mutate carl desiderij. v.**
Sicut nichil utiliqz prudenti
cōsilio. sic nichil iusticius. nichil ius-
tius carl desiderio: eo q iuxta
pedis similitudinē iusticiū locū tēat:
et p delatōne carnis firmis the-
reat. Qd qlo iusticiā. qd abiectū
q nec illis qdē plene resistit. in
quibz erubescunt. Quia qlo vili-
tas quāta ve iusticiā: mēte qdē
glentur legi dei qz bona ē. cotidie
tū vidēre aliā legē in mēbris meis
repugnātē legi mētis mee: et cap-
tuantē in legē peccati: vides ex
hys adhuc q itē intelligat. p caput
liberū arbitriū. p cor gliliū. p pe-
dē carl desiderij. **De principatu**

liberū arbitrij. Capitulum. vi.
A Capite totū corpz regit: et
a corde totū viuificatur: et
a pedibz totū cūstūfertur. Caput
totū regit: et liberū arbitriū omī
q in hoīe sūt regimē et moderamē
q dicitur iure suscepit. Et sicut

ex hys oibz q extra hoīem sūt nullū
dominiū patit: sic et hys oibz q in
ipō sūt libertatis sue dignitate pri-
cipatur. Siquē et si aliqz motus in
hoīe cōtra vī pter hoīs voluntatem
surgit. sicut nūq ei n ex arbitrij lib-
tate cōsentit: sic nūq n ex ipiā per-
missioē in actū pūpit. Imperat
sane p sepe motū corpis motū sen-
sualitatis: ipat firmiter et animi
affectū nō solū sensibz. verū et appe-
titibz: nichil tā horū omī ad cona-
tus sui erit effectū. n ad liberū arbi-
trij nūq: voluntariūqz glentū. Pūa
patitur itaqz oibz liberū arbitrij vlt-
neus glentū: qā scdm sapiē docu-
mentū excellō aliq excellōr ē. et sup
hos quoqz eminentiores sūt alij: et
insup vniūse tū rex iperiat seruierē.
Vniūse itaqz tū rex iste ipat: qā
cū p cetā oīa corpis mēbra motū
oīs ei ad nūq dēstīnat: illud enī
qd solū ei p voto nō obtepat. sed
in magna sepe cōtradictioē rebel-
lat. p et pūpītē ab actu refrenā-
re. et effrenatū. q vltioē graui p-
cūtē: et audacitatis eiā audaciā for-
ti castigatioē frangē et emollire.

Sic itaqz nec ipm eius potestātē
plene effugit: q ei ipudētē q dicit
fortiterqz resistit. Recte ergo ut ar-
bitrōr capiti assilatur: q cetens
oibz pūpatur. **De vniūse vtilis**

cōsiliij. Capitulum. vij.
Sed idipm corpus cor viuifi-
cat: qd ut dcm est caput gubnat.
Nam ut scdm phisicos de hys
aliqd loquar: sicut sedē habet in

capite spūs aiālis. et in epate spūs
nālis: sic sedē sortit. in corde spūs
vitalis. Et sicut p spū aiālem
corpus sensibilizat. et modificat. et
sicut p spū nāle vegetat: sic p
spū vitale viuificat. Est itaq;
oīs sensus oīs q; motū volūtariū
a spū aiāli: vegetatio a spū nā
li: vita vero a spū vitali. Qd at
est corp; sine vita: hoc est opus
sine intencione bona. Quelibet g;
actio q̄nis bona videat. q̄li mor
tua indicat: nisi p q̄silū ad in
tencione bonā aūnet. Sicut vita
a corde pcedit. et se p oīa mēbra
diffūdit: sic intencio bona de cōsi
lio surgit: et vītutū opa ad mei
ti vegetacionē aiāre glūciunt. Rē
g; p sapientē p̄cipit. Si custodia
serua cor tuū: q̄a ex ipso vita p
cedit. Vita itaq; ex ipso pcedit:
qū p cōsilū intencio deprauata
corrigit. Nā mors potiq; q; vita
ex ipso pcedit: qū ex cōsilio intē
cio bona depuat. Qd igit iūuat
honorū opū plē gignit: et eā p
intenciois deprauacionē necare.
Et quale q̄lo erit: si liberorū mō
rū interfectores glāia p̄a nos cē
dūcat. Alij in ipso pposito ex ma
la intencioē opa sua corrūpūt: alij
p̄ exācia vītutū ad oblaonem
vane laudis a p̄stina intencioē
iānelant. Qd illi n abortiuos
fetus faciūt: isti q̄li iā natos
seu etiā adultos occidūt. Rōne
melig est nō gignē. q̄ abortiuū
facit: satis q; vtilius prole non

pare. q̄ vī dormiendo opprimere. vī
ex cōsilio necare. Rōne melig est
vt vadā absq; liberis: q̄ imolāe
filios meos et filias meas demo
nijs: Rōne multo felicioz ē stellis
et q̄ nō parit: q̄ filiorū suorū ne
catores sine viā et comestores san
guis et auctores putes aiāri iā
xiliatari: Admēto sp̄ q̄a et si i
tuo arbitrio sit viuētēs occidē: nō
tū eā equē in tua p̄tate est mor
tuos viuificāe vī resuscitāe. Solū
ille hoc p̄t: q̄ potēs est de lapidi
b; suscitāe filios abrahe. Saue
ad p̄ceptū dñi vaticināte filio hoīs
ad ossa q̄ arida i agro iūenta sūt:
igressus est spūs et vixerūt. Quid
q̄lo itelligit: p ossa arida ossa sūt
aiā et mortua: n forā opa sine
itencioē bona. et ob hoc vītutū
necito vacua mercedis q; retribu
cioē frustrata. Perūptū q̄ e iūo
sūt ad dñi iūstū spū accipiūt et
reuiuiscūt: et ad ilpiraciois ei;
grām intencioē correctā in spem
etne retribuciois reuiuiscūt. Sed
q̄a itencio ex cōsilio accipit vītū
lit et bona. q̄li de corde spūs p̄e
dit: q̄a ad corpis viuificacionē
exiēs p oīa se vītutū mēbra dif
fūdit. Recte ergo vt arbitroz per
cor cōsilū deliquat: cui; silū
imitat. **De inq̄tudinē carnis**
desiderij. Caplin. viij.
Sed et illud qd de pedib; dicit
inij: q̄ vī carni desiderio ineta
affectū vī appetitū aptet: facile

ostendimus. Sicut ei a pedibus cor-
pus amittit: sic a carnali deside-
rio animus exagitat. atque circūdu-
rit. Dū enim animus carni desiderio
illectus et abstractus. nūc affricū suū
nūc appetitū sequitur: nūq̄ q̄ctus
nūq̄ tranquillū esse p̄mittit. Quā-
diu ei vult vagari et p̄fugū sup̄
terrā. cotidie currit post gaudias
suas: repletq̄ multis miseris
nūq̄ in eodē statu p̄manet: dū
sp̄ m̄t̄. v̄l app̄hendit qd̄ gaudiat.
v̄l effuge qd̄ odit. *De iniquitate*
huam̄ affectionis. Cap. ix.

Quis q̄lo digne exponere possit:
quot modis se huam̄ affectus va-
riet q̄scent: multis modis se
variat. et iuxta quāq̄ variationis
sue altitudinē p̄ multa et pene
innumera ip̄tū suū relaxat: de uno
sp̄ in aliud tendēs. et vni p̄ aliud
fastidies: et ad id qd̄ p̄us desere-
rat. maiori sepe auditate reitēs.
Hinc est q̄ p̄ salomonē dicit. Tul-
tras vniūsa in circuitu p̄git sp̄s:
et in circuitos suos reitit. Recte
sane lustrando vniūsa i circuitu
p̄ge dicit. sp̄s: q̄a v̄t iā d̄cū est
p̄ diūsa rapit: et multiformiter
variat cordis affectū. Nam qm̄
nūq̄ sufficientē delectationē inuit:
de vno sp̄ in aliud tendit. Hūc
hoc nūc illud amat. nūc hoc vel
illud desiderat: et q̄ p̄us amave-
rat iterū despiciat: et diu multūq̄
desiderata fastidit iterū. S; sepe
post fastidiū ad abiectas gaudias
suas audacior redit: et in hūc

modū in circuitu p̄git. et cursū suū
in circuitū flectit. Sic amor: sic timor.
sic spes: v̄l dolor. sic ceterū q̄libet af-
fectus p̄ diūsa duat. multipliciterq̄
variat. Sed p̄ oēs affectionū suarū
motū. motionūq̄ modos aīq̄ sp̄ in
circuitos suos reitit: dū circa eā-
dem rem v̄l silem iterū eodem mō
afficit. Nec illud adro mirū q̄ sp̄s
cōstatū et in vna quālibet parte
ip̄sullus p̄ diūsa rapit: et p̄ varia
oblectamenta ad facienda desideria
fertur: et q̄si vniūsa sup̄ficiē t̄r
lustrando ad cōsuetas atq̄ antiq̄s
delectationēs iterū reitit: sed illd̄ val-
de mirabile dignūq̄ ammiratioē. q̄
q̄ris sepe et subito flatib̄ actus
nūc in istā. nūc in oppositā partē
agit: ita ut qd̄ p̄us ardēt̄ ama-
uerat. insatiabili postmodū odio
p̄sequat. Est at̄ hoc elementū qd̄
sp̄m̄ v̄l acē noīamq̄ p̄e actis oib̄
elementis mirabilis: variisq̄ sub-
iacēs passioib̄. In momento i actu
oculi icalescat: et iterū eadē facili-
tate refrigescat: interī ut ab vno
ore et pene sub eodē t̄pe v̄l tenuit
exaltatū v̄l fortit̄ ip̄sullū nē calidū
creat. nūc frigidū p̄cipat. Sic
sp̄s ille sp̄ualis affectusq̄ passibilis
facile afficit: leuq̄ p̄mutacōē in
q̄rias passioēs mutat. Quis nescit
quō hō ad tenuē sp̄ritus fauoris
aurā totū statū iclinat. ad grām:
et si ex eodē et sub eodē t̄pe ventus
detractionis erupit. statim affectū
in alterā p̄tē flectit. i in odium i in
furore vertit. Mirabile sane ymo

et miserabile nobile illā creaturā
ad ymaginē dei creatā. et oī crea-
turę plātā ad modicū vbiū tenuē
q; flatū ad lingue sonitū aerisq;
ictū. a multitudis sue statu q̄li vio-
lēter excuti: moxq; unū i modū
huc illucq; imptai. et turbis mo-
re in vtiq̄ne agitai. **De inquietu-
dine carnis appetitū Caplin. x.**

Sic laue et appetitus carnis
sp in motu sp in tūitu est:
et unq; in eodē statu pmanē p̄t.
Accedit et recedit. crescit et decrescit:
et sic sp recedit atq; decrescit. ut
iterū redeat et crescat. Alio sp recedit
et crescit. ut iterū recedat atq; de-
crescat. Verumptū nō eodē discen-
su v̄l p̄m̄ ipullu appetitū quo et
affectū anim exagitat v̄l inquietat.
Neq; enī ad v̄torū similitudinē co-
tidiana pmutatioe p multiplices
discursū variat: nec altius vici-
bus in q̄ria cōtrariis flatib; agi-
tat: sed flūis more ipetus sui tē-
tū seq̄tur: donec desiderij effatū cō-
seq̄tur. Nō enī momentaneis altē-
natioib; cōsuetudis sue alienū cō-
mutat ut succedentiū desideriorū
succedēter p̄treat: etiā p̄usquā
id qd̄ cōcupiscat app̄hendat. Neq;
enī cōcupiscē sue cursū cōpelat. vel
in q̄ria diuitit. donec desiderij suū
saciāuit: sicut et affectū qui se
varijs qualitātib; p momenta
singula iduit: et ipetū sui flatū
sub vno momēto i q̄ria flectit:
dū amorē suū nūcā celeitate in
odiu v̄tit. Aliud est enī variā ob-

laimenta q̄r et q̄li de loco ad lo-
cū tūlue? et postq; saciatū fuit
alia p̄q; alia fastidire. et quasi
vni locū post aliū desere: aliud
est cursū suū in q̄ria flectē. et p̄
p̄nos decursus i mōtana redire:
qd̄ nec aqua p̄t: nec appetitus
facē solet. Currit tū sp et t̄rālit:
et sp in idipm̄ redit. Vn et salo-
mon dicit. Ad locū vnde exeunt
flūia rēntitūtur: ut iterū fluant.
Appetitus est abyssus illa magna
vbi exeūt tot flūia: vbi tot surgūt
et tā infinita desideria. Vidēam;
ergo locū vnde huiusmodi flūia
exeūt: locū quo currendo pueniūt.
vidēamq; qua currūt. q̄ recurrūt.
Locus vbi carnis appetitū p̄liminū
exit necessitas: locus quo tēdit
sacietas: via qua tūlūt voluptas:
via q̄ redit cupiditas. Locus vbi
excurrit est defectū nūc detrimētū:
locus ad quē p̄currit oblāmētū:
locus ad quē p̄currit fastidiū. Lo-
cus p̄ quē recurrūt desiderij. Post
multū sane sacietatis sue fasti-
diū. iterū ex magno gēupie sue
desiderio oīs appetitū ad locū suū
ut iterū fluat rēntit: q̄a ad re-
panda corpis sui detrimēta: vo-
luptatis sue oblāmēta repetē
eādē qua p̄us uicēte v̄getur.
Et sicut oīs aq̄m decursū in sup̄-
ficie terre. et p̄ visibiles meatus
p̄trālit: et itē p̄ subtraneos in-
visibilesq; meatus recurrūt: sic
oīs appetitū p̄ visibile actionē
desiderijq; expleciōē paulatimq;

expellit: et iterum occulta quanta
 nature opatione vegetacionis q̄ mo-
 tib⁹ ad solitos q̄suetudis sue re-
 fluxus reuocat. **Q**uale q̄slo et
 qm̄ miserū est sub hoc sp̄ v̄tigie
 agi: et hac tate inq̄etudis cra-
 gitudo sp̄ inuoluit. **Q**uā expeten-
 da p̄mo qm̄ de testada sūt illa de
 lictiora mōdū oblectamēta: q̄ sp̄
 et ex defectu gñant: et i fastidū
 v̄titur. **S**ed cur nos ea dicim⁹ in
 fastidū delinē? q̄ cōstat sp̄ septu-
 ra attestatē in amantudie curū
 sui finiare. **Q**uā flumē inq̄t in-
 trāt in mare: et mare nō redun-
 dat. **S**icq̄ q̄a flumē dulce facit
 aquā: sicut maria amara. **E**d
 igit̄ est flumē intrāe mare? nisi
 oē delectationē carnalē finiar i
 amaritudinē. **D**e ḡ flumē ma-
 re intrat: q̄a extrema gaudij luc-
 tus occupat. **O**is aqua dulcis
 i mare decedēs in amara v̄titur:
 et quicquid v̄sus dolore miscebit.
Quā flumē in mare feritur: et aq̄
 ois dulcis i amara mutatur: q̄a
 oē oblectamētū ut dñm est in fas-
 tidū v̄titur: et ois delectatio
 carnis in amaritudinē finiat.
Quā cū huāna prauitas bonis
 suis bñ vti uelat v̄l cōtepm̄t:
 supna iusticia hoc cuiq̄ p̄mo-
 dum in flagellū v̄tit: vñ p̄us
 iuste delatūdo deliq̄t. **E**z flumē
 mare intrat et mare nō redun-
 dat: q̄a in oī afflictioē m̄a q̄a
 in oī paustioē sua dñia eq̄tas
 modū seruat: q̄a in oī eo quod

nos ad v̄lione v̄l ad correctionē p-
 cutit. iusticie metas nō excedit. **N**a-
 ir ḡ nō redūdat: q̄a malicie m̄e m̄e
 miserie m̄e q̄ntitas non exsuperat.
Et hys itaq̄ p̄pēde licet quō nos illi
 ḡampie pedes de q̄bus iā dñm est. seu
 passū seu p̄ appetitū distrahūt:
 vel quo fine discursus sui extrema
 cōcludūt. **D**e triplia mōdū

Sed q̄a satis hoīs. **Cap. xi.**
 iā dñm arduū qd̄ de m̄p̄ite
 corde v̄l pede extiori sentiam⁹: vi-
 deam⁹ m̄t qd̄ de humiliori iteioris
 hoīs m̄ebus et dñno documento
 sentire debeam⁹. **D**e inq̄t caput
 languidū et oē cor meier: a plāta
 pedis v̄sq̄ ad v̄ticē nō est in eo sai-
 tas. **C**aput lāguet. cor meier. pes
 cū toto corpe dolet: q̄a a plāta pe-
 dis v̄sq̄ ad v̄ticē nō est i eo salitas.
Caput ut dñm est liberū arbitiū:
 cor cōsiliū: pes carnale delectatiū.
Caput ergo languet: q̄a liberū ar-
 bitriū ad oē bonū torpet. **C**or
 meier: q̄a malū qd̄ patit. q̄siliū
 sicut nō ignorat ita nec dissimū-
 laire valet. **P**es cū toto corpe do-
 let: q̄a ḡampie malū v̄ndiq̄ fer-
 net. **C**apitis languore ostendere
 nob̄ voluit q̄ dixit. **S**ine me nich-
 il potestis facē. **E**d lāgūdiq̄ eo
 qd̄ ad qd̄libet bonū p̄ se et q̄libet
 m̄mū m̄mē p̄t cōualecē. **N**on
 est inq̄t voletis neq̄ curētis: s̄
 iniserentis rei. **C**or meier: nam
 et hac ipm̄ q̄siliū dolet. q̄a meliq̄
 est nē ad dñm luctū q̄ ad dñm
 quim⁹. **P**fecto hō quō p̄ficit ad

cōsiliū. tātō āplius ardeat et ad luc-
tū: eo q̄ in multa sapiā. multa su-
idignatio: et q̄ apponit sanā ap-
ponit et dolorē. Qūto enī q̄sq; p
cōsiliū meliū agnoscat malū quod
meret: tātō vehemētiū suis pūta-
tib; idignat. Et qūto pfectius p
spexerit malū qd̄ patit: tātō ani-
mā doloris stimulo urget. Pes cū
toto corpe dolet: q̄a dolorē in signi-
lis mēbris p̄a ifirmitas extor-
quet. **I** plāta ei pedis usq; ad ver-
ticē: nō est in eo ut dcm̄ e sanitas.
Quā ḡ ifirmitas totū possidet:
qd̄ nūm̄ si vndiq; dolet. **N**ō est
inq̄t p̄p̄a sanitas in carne mea:
nō est pax ossib; meis a facie
peccatū meorū. Qūta attritio ob-
secro ubi nec caro sanitatē: n̄ ossa
pnt h̄re pacē. **S**ic et iob p̄uilla
ulcere pessimo: ita ut a plāta pe-
dis usq; ad v̄ticē nō eēt in eo sanitas.
Quā q̄lo de corpis sui sanitatē glo-
rietur: qū et p̄pharū p̄cipuus de sua
ifirmitate coquerit: et vir ille cui
nō erat salis sup̄ trā ulcere pessimo
patit. **V**nuq; ei tēptat: a p̄p̄a
gaupia abstractq; et illectq;. **T**ēpta-
est enī vita hoīs sup̄ trā. **I**n capi-
te itaq; lāguor: in corde meror:
in toto corpe dolor. **Q**uē enī caput
lāgudū. **Q**uē cor meror: a plāta
pedis usq; ad v̄ticē: nō est in eo
sanitas. **C**ōsidētiū itaq; si placet
tria ista q̄ posuit: lāguorē merorē
sanitatisq; p̄uacionē. **L**āguor est
ifirmitas p̄uacōis: totiq; corpe
eneruās. **M**eror est dolor inq̄ acri

semēs: et p̄ lacrimas foras erūpēs.
Sanitas est integritas nālis q̄plex
ioīs: hūmoriq; om̄i cōmēsuratio
p̄portionalis. **I**nfirmitas aut̄ nichil
aliud est n̄ sanitatis p̄uacō: ite-
gritatisq; corruptio. **De ifirmitate**
Liberi arbitrij. **Cap. xij.**
Quē ergo quā v̄l qualis hū-
capitis ifirmitas sit: quā lāguo-
ri cōpauit. **C**ū enī ut dcm̄ est lan-
guor sit ifirmitas p̄uacōis: totiq;
corpus eneruās: cur caput lāgu-
dū dicit. nisi q̄a ei defectq; totū op-
primut: et usq; in finē vite ad ple-
nū curari nō possit. **Q**uā itē lan-
gudū dicit: qd̄ p̄ seipm̄ nūq; ad
qualecūq; bonū mouet. **Q**uē ei bonū
faciat ex seipō: qū nec dicit p̄t dīs
ih̄us nisi in spū scō. **E**t q̄dem mo-
uetur sepe ad bonū: nūq; tū n̄ p̄t
spū scū. **A**udistis quā late ifirmi-
tas ista se expandat: que totū oc-
cupat. totū eneruat. **V**ultis illū
audire q̄ diu sub hoc lāguore opor-
teat tabescē: maledictionisq; sentē-
tiā sustinē. **D**onē iuitaris inq̄t
in trā de q̄ assumptus es. **S**ed quō
inq̄s cōuenit tanta libertas cū tā-
ta ifirmitate: v̄l tāta ifirmitas
cū tāta libertate. **P**fecto aliud ē
esse liberū: aliud ē esse robustū.
Et liber et ifirmū eē potes. sicut
ecōtra et sanus et sanus: ifirmū
at et robustus eē nō potes. **Q**uā
sanus et robustus est multa mag-
facē p̄t: liber at ad aliqd̄ etiā ifir-
mus nisi volēs cogi nō p̄t. **Q**uō sit
libertatis v̄l qd̄ p̄tatis. **Ca. xij.**

Non autē arbitriū hoīs idcirco
liberū dicim⁹ qz promptū
habet bonū vl' malū facē: sed
qā liberū habet bonū vl' malū cō-
sentire. **P**osse qdē facē malū itum-
tatis ē. posse facē bonū potestatis:
neutrū tū libtatis. **L**ibtatis vero ē:
qz cōsensus ei⁹ extorqri vl' cohiberi
nō pōt. nisi ultio paruat. **P**ōt ei cō-
sentire vl' nō cōsentire aspiracioni
diue. sibi et suggestioni dyabolice:
vtrūqz qdē ex libtate. neutrū at ne-
cessitate. **A**liud qdē est hē libtate:
et aliud hē ptatē. **L**ibtatis est. qz
ad aliqd volendū cogi nō pōt: pri-
uano at ptatis qz ad aliqd bonū
faciendū sustines nō est. **P**tatē
itaqz pmerendi peccādo amittē po-
tuit: libtate vero arbitriū sicut nū-
qz nō habuit sic nūqz nō habebit:
qā nūqz vt sup⁹ iā dāū est. qli-
niqz pōt vl' pena amitti vl' minui
potent. **A**mulit itaqz ptatē nō lib-
tate. **S**z qualē inqz ptatē. **A**udi
qualē accepit: et itelliges qualē
amissit. **Q**uā inqz sibi sibi sub pe-
tib⁹ ei⁹: oues et boues vniūsas
insup et pecora cāpi: volucres ce-
li et pisces maris. qz pābulat se-
mitas maris. **P**ulsis at nolle quō
ab hys sinā in qzū versa: qli-
qz idulta ptas sublata: **A**ttente
quō ab hys mō pmit: qz atea
pponebat. **P**euorabat eos inqz
aues morū amai illō. **D**entes
bestiarū mittā in eos: cū furore
traherū sup tīā atqz serpentiū.
De ptate liberi arbitrii ante

Quere obsecro **patm. Ca. xiiij.**
In microcosmo nā et sic dic-
tus est homo. qz inqz in microcos-
mo hoc est i mōre mūdo: quere in
corde huāno. qd sit illud qd ad y-
maginē dei et similitudinē format:
qd alijs oib⁹ dignitatis sue pui-
legio pferat: cui⁹ pedib⁹ ceta oīa
subiciat: et iucines vt arbitror in-
chil aliud liberū rōnaleqz qsensū
de quo hoc rectius itelligat. **H**ui⁹
nāqz cōsens⁹ cur nō rē dicat: ad
ymaginē et similitudinē dei factus:
in qntū liber ad ymaginē in qntū
rōnalis ad similitudinē. **H**ic omnia
sibi subiecta an puaicationē ha-
buit: et oīa in sibi subiectis nichil
qdictiois inuenit qz dū sponte
se supiori sibi cōt: sed debita obedi-
encia quā supiori suo exhibuit.
ab inferiorib⁹ accepit. **N**ichil qd
in hoīe erat: ei⁹ ipso cōtradice-
bat. **Q**uā gubnabat. oīa dispo-
nebat: oib⁹ ipabat. **N**ichil mo-
uebat: cōtin ei⁹ volūtate: nichil
ppter eius volūtate. **D**is mot⁹
corporeus. oīs sensus. oīs appeti-
tus. oīs affect⁹. omīs cogitat⁹:
ad ei⁹ vntū mouebat: digebat.
refrenabat. repinebat. **Q**z qm
sblimis ptas. o qz potēs sblimi-
tas: iperacē bestijs tīe. volucres
celi et pisces maris sibi ptatē hē.
Dignitas sublimitatis. o sub-
limitas ptatis: tot volat⁹ auiū.
tot discurs⁹ bestiarū. tot uat⁹
piscū. in tot studijs. tot exercijs.
tot oblectamētis sublimū inuesti-

gationū. multipliciū affectionū.
variariū voluptatū sub arbitrij
iure posside. et pro voluntate dis-
pone. et ad imperij sui iutū iduare.

De puaicōe pme pntis. Cap.

Sed iā puaicator hūc. **xv.**
tante obie famulatū am-
lit: qā debite seruitutis reuerēciā
suo aratori exhibē cōteplīt. **F**am-
acipies armaturā. **Z**elus arato-
ris armavit creaturā ad ulcionē
inimicorū: et pugnat p illo orbis
trariū cōtra īsculatos. **J**am leo
rugiēs circuit querēs quē deuoret:
et catuli leonū rugietes ut rapi-
ant. **P**erūt draco cū furore tra-
hencū sup tū atqz serpentū.
Multis nolce quō nūc puaicato-
rē ex puaicacois sue merito iur-
vbi dū deuoret aues morsu ama-
rissimo. **C**ogitacoēs mee inq̄t dil-
apate sūt: tōrquētes cor meū.
Dentes bestiarū ppha timebat:
cū p hys dno supplicabat. **S**al-
ua me ex ore leonis: et a corni-
bus unicornū hūilitatē meā.
Sciebat sane qā stultū īstīcat
urandīa: et puulū occidit iū-
dia: nec exptū latere poteāt. q̄
timenda esset taliū bestiarū se-
uicia. **T**urbatū est inq̄t alibi a fu-
rore oculū meū. **S**ed mirū ī modū
iuxta hūane indultie vltū idē
ppha bestias domabat ad venaci-
onē: et edomitis bestijs idomi-
tas venabat vltqz ad mortē. **R**u-
giebā inq̄t a gemitu cordis mei.
Ecce quō rugitus gemitis: suffoca-

bat rugitū pūs furetis. **E**cce quō
cōtradicois. ecce qd rebelliois pua-
icator īuenit ī regno: qd pūs pa-
cātū et tūquillū possedit. **P**otēte
itaqz pūctūā perde. acceptūqz reg-
nū amitte potuit: recuperare at vlt
retinē nūq̄ potuit. n̄ et eiū minuer
q̄ potēs est suscitare de puluē iope.
et de stercore erigē paupem: ut scē-
at cū pūcipibz et solū glē teneat.
Siquide dū est regnū: et ipē dūa-
bitur genciū. **N**ouit hoc qui dicit.
Tua est potēcia: tuū regnū dūe.
Prouit et ppha qd ipē sit dūator
dūs. et ī manu eiū honor et īpe-
riū: et cū voluerit dabit illud. **E**t
idcirco ei hūiliter supplicat: ut sū
libi regnū restituat cū dicit. **D**a
īperij tuū puero tuo. **De recupa-**

De puaicōe pme pntis. Cap. xvi.

Hoc cotidie regnū paulatim
et p partes ī suis clās rex regū
restituūt: nūq̄ tū ī hac vita ad eā
pacē vlt securitatē quā aū pūci
hō ī padiso habuit. eo qd lāguor
capitis ad plenū curari nō possit:
et liberū arbitriū pūci status ī
gore pte recuperare nequeit. **I**taqz
liberū hoīs arbitriū qd ex seipso
nichil bonū p̄t: īcipit posse qū
et qūtu voluerit ille q oīa potest.
Que enī īpossibilia sūt apud ho-
minē: possibilia sūt apud deū.
Incipit ergo ipē ex dīno adiutō
qd nō p̄t de seipso: et qd nō p̄t
p naturā: accipit bonū posse p
grām. **C**otidie crescat ad bonū:
cotidie roborat cōtra malū. **Q**uē

nit ad bonū: ita ut iā in p̄tate
 cōsistēs. et hūc sub se milites pos-
 sit dicē hūc vadē et vadit: et a-
 lio veni et venit: et seruo suo.
 fac hoc et facit. **Roborat** eque q̄
 malū: ita ut iā nō regnet p̄tati
 in suo mortali corpe: adēo ut iā
 sibi illud dēū ardeat. **Abisq̄** ip̄io
 tuo nō mouebit q̄lq̄ manu aut
 pedē in oī t̄ra egipti. **Et** q̄ntū l̄
 esse putamq̄ oēs rebelles aīe mo-
 tus posse rep̄nē et ab actu cōhi-
 bere: q̄m̄s necdū possit oēs p̄tē
 deleē. et regnū suū ad plenā pa-
 cem reformare. **Quāuis** itaq̄
 nō possit oēs pacis adularios ex-
 tinguē. nec oīm manū vel pedēs
 trūcare: magnū tū erit si nulli
 liceat sine ei⁹ ip̄io manu pl̄ pedē
 mouē: et p̄t qui hūmiliat est ve-
 niat p̄sallē. **Ego** at̄ q̄stitutus sū
 rex ab eo sup̄ syon montē sūū ei⁹.
Itaq̄ liber arbitrii cōsensu totius
 terre tot cogitationū tot affectuū
 appetitū sensuū ip̄ator et dñs.
 nō potest iterum oīa scādala de reg-
 no suo auferre: nec plenā p̄petuā
 q̄ pacē potest firmare. **Sz** cū vene-
 rit qd̄ p̄fatu est et euacuabit: qd̄
 ex p̄te est. cū nouissimā destruet mors
 in victoria: tūc p̄culdubio supra
 modū multiplicabit̄ eius ip̄erū:
 et pacis nō erit finis. **Tūc** demū
 dñabit̄ a mari usq̄ ad mare: et a
 flūe usq̄ ad finimos orbis terrarū.
In dieb⁹ illis caluabit̄ iuda. et isrl̄
 habitabit q̄fidēter: eo q̄ nō sit q̄ exter-
 reat. **De p̄turbacōe iūnie pacis**

Sed q̄dū caro **cap. xvij.**
 cōcupiscit adūsū sp̄m. et sp̄s ad-
 ūsus carnē: nō p̄t rex ille qui et
 sp̄ritualib⁹ et carnalib⁹ cōcupis
 p̄sistē. et p̄cipē debet: iuuenire ple-
 uā pacē p̄petuā q̄ securitatē. **Hic**
 est q̄ ille p̄ncips p̄p̄loz liber viz
 aīm cōsensu tucit in regno suo
 tot q̄dōēs. tot rebelliones. tot dis-
 ceptacōēs. tot cōflictacōēs. sedm̄
 q̄ cogitacōēs cogitacōib⁹ q̄dicūt.
 et affectuōib⁹ affectuōs resistūt: et
 q̄m̄ motū cōfrys motib⁹ occurrūt:
 et surgit gens cōtra gentē. et regnū
 adūsū regnū. et insurgūt sepe bo-
 ni q̄tra malos. et mali q̄t̄ bonos:
 et qd̄ est adhuc maius. mali cōt̄
 malos. et diuidūtur cōtra semet-
 ipsos. et facit dñs cōcurrē egipti-
 os adūsū egiptios: ymo qd̄ hys
 oib⁹ est mirabilis. boni insurgūt
 cōtra bonos. et pugnat vir cōtra
 frēm suū. et vir cōtra amicū suū.
 ciuitas adūsus ciuitatē. et regnū
 adūsū regnū: et unūq̄q̄ carne
 brachij sui vorat. effraym ma-
 uallen. et maualles effraym: sū
 ipsi cōtra iudā. **Quō uicū uicio**
Quis nesciat **resistat. xvij.**
 q̄ grauis sepe cōtencio et
 q̄ longa disceptatio int̄ auariciā
 et gulā nō dico de talento sed vno
 solo nūmo fiat: cū qd̄ vna vlt
 expendi. altera p̄cipit reseruā:
Sic sepe supbia luxurie adūsatur.
 et vna ab altera vehemēter īfel-
 tat: et multacōēs malū luxurie

compeſcit: ut mens elata habeat un-
gloriet. **Q**uoniam multa ſunt que prohibet
ternaria: quod tu parit et pariet va-
na gloria. Et in hijs omnibus dividit
regnum aduſus regnum: ſed illud ma-
gis ſtupendum cum dividit aduſus
ſemetipſum. Quis tu ignorat qui
ſepe hoc fiat. ut cum ſupbie ſupbia
obuiat ut una alteri cedat: et hoc
ipſum quod ſupbia vincat: ſupbie in-
litare comitatur. Sic ſepe ſupbie exi-
mias abicimus: et de humili habitu a-
plius timemus. Sic honores ſub-
limitas gregit: ut de honoris co-
teptu quanto oculcius tanto altius
ſubleuemur. Et cum videris in hunc mo-
dum egipcios aduſus egipcios comi-
re. noli mirari neque timere: ſed ſcito
quia ipſe eſt deſolatio eorum. Quod ei reg-
num in ſeipſum diuiſum deſolabit: et
domus ſuper domum cadet. Cum ergo videri-
tis prelia et ſeditiones et opiniones
belloſum: nolite fieri. Nam ille
manu fortis qui de celo venit rex
fortis et potens in plura: non venit
pacem mittere in terram ſed gladium. Ve-
nit ei ſeparare patrem aduſus filium
et filium aduſus patrem ſuum: et iuſte
quidem eo quod bonus pater gignat ſepe
malum filium: et bonus filius multo-
ries habeat patrem malum. Cum enim
mores de turpi deſecratione confuditur
et humiliat: et de tali parente humi-
litas naſcit: recte talis proles
aduſus tale patrem ſepat. Similiter
autem aſtitas ſupbia gignit: recte
prole ſua talis patrem deſecrat et
odit. et ſe aduſus eam dividit: et

iuxta hunc modum pugnat ſepe vir
aduſus fratrem ſuum. et vir contra ami-
cum: et minima hominis domestia eius.
Quoniam vultu dicitur. Cap.
Sed ad huius magne et **re-**
tate animarum animuli illo
accidit. et nescio quod magnum pro-
dum portedit. quod etiam contentio fit
inter diſcipulos. et boni contendunt
contra bonos: et fit magna discordia
et vehemens diſceptatio inter ipſos:
et aliud ſepe loquitur iuſticia et aliud
loquitur iniquitas. et quod dicitur ab una. con-
dicitur ab altera: et fit inter huiusmodi
concordia celi contentio diuina. et eadem
ſemper culpa quam iubet iuſticia
puniri. iniquitas mandatur ignoſci: et
patitur iuſticia ſepe vel parum quid ſe
a ſuo rigore relaxari. nec ſuſtinet
iniquitas vel minimum quod a ſua leuita-
te deſlecti: ſed imperat hec viciſſitudo
totum. illa inquit ad totum indulgetur:
et unaquodque transgreditur poſſeſſionis
ſue terminum. et molitur occupare al-
terius predium: et contra iuſtitiam di-
vine ſanctionis et contra regulam
diſcretionis non ſunt ſibi diuidendi
in ſumculo diſtributionis. Iux-
ta hunc itaque modum diuidunt ſepe
boni contra bonos. et inſurgunt alii
contra alios. et ſcindiunt regnum iſta
in duas partes: et concordat inter ſe
ſepe plura et ſeditiones: et nunquam in
hac vita quicquam ſtatu. quocumque p-
fectu inueniunt ſumma pax a plenaria
requies. Sed vult iſta quod in corde
humano multiformis altercatio et
inſinita contentio: non de languore

capitis et defectu nature virtutis.
 et puacoe antiq̄ ptatis. **H**abet
 enī vlt̄ hodie oē caput laquidū:
 et q̄uis arbitriū hoīs v̄ sit libe-
 rū p̄seuerat tū infirmū: nec p̄t
 curari ad plenū. donec morle hoc
 iduerit imozilitatē. et corruptū
 hoc iduerit icorruptionē. **Q**uō
 enī nō habet iterior ille hō n̄ m̄
 put laquidū. qd̄ p̄ seipm̄ nūq̄
 vlt̄ ad modicū erigit. vlt̄ modicū
 sustinet. etiā cū fuerit dīne opi-
 tulacoīs manu subleuatū. **N**ūq̄
 ei ad bonū n̄ aliena manu eri-
 git: et absq̄ mora ad se seu etiā
 s̄ seipm̄ relabit. cū subleuatīs
 manus retrahit. **De grā et**
natia. Cap. xx.
Sed nūq̄ natia. **Q**uāq̄
 de seipō etiā aū p̄m̄: et cū ad
 huc eēt in padiso. **Q**uō enī ha-
 buit qd̄ non accepit. **N**ichil sa-
 ne habuit qd̄ ab alio nō accepe-
 rit: et nichil oīno potuit. n̄ ex
 eo et scdm̄ id qd̄ accepit. **S**ed alia
 potuit ex natura: et alia potu-
 it ex grā. **A**lia nāq̄ bona natē:
 et alia sūt dona grē. **P**eruptū
 et her et alia cōstat esse ex grā:
 nā ex grā utiq̄ est et ipā natia.
Prima itaq̄ bona ex grā p̄ueient:
 scdā at̄ bona ex grā sublequenti.
Recte ergo et p̄ueniēs et suble-
 quēs p̄t dici grā: sed p̄ma illa.
 ista scdā. **S**ed q̄lucuto h̄z coe
 nomē vni spealit̄ attribue: et
 siḡ significationē circa vniū tāti
 designationē restringe: et scdā

grām ex vlt̄ grām vocare. **P**rima
 p̄ma grām vocamus potius natu-
 rā q̄ grām. **C**ū ergo dicim̄ hoīs
 aū p̄m̄ aliqd̄ boni potuisse p̄
 seipm̄: nichil aliud dicim̄ q̄ po-
 tuisse p̄ nāle bonū. **S**ic cū nega-
 mus enī aliqd̄ boni potuisse ex se
 ipō: subintelligim̄ enī iā nil boni
 posse ex solo naturali bono. **S**ed
 nūq̄ dicim̄ enī nil boni potuis-
 se ex natura: hoc est ex p̄ma grā:
 anteq̄ nā eēt corrupta. **S**ed si
 aliqd̄ boni potuisse ex nā ipsa
 sue q̄dictoīs accepit: hoc est qd̄
 peccando amisit. **A**misit itaq̄
 ptatē: nō autē libertatē. **N**ā bo-
 nū posse est vere posse: sic cogi
 nō posse est vere liberū esse. **S**i
 enī ad bonū seu ad malū ab a-
 lio cogi posset iā oīno liber nō
 esset: et si bonū facē vlt̄ malū de-
 clinare posset: nō solū liber. sed
 et potēs eēt. **S**ed si etiā aū p̄m̄
 enī aliqd̄ boni sū adiūcta grā
 potuisse negam̄: tū nō medio-
 crē faciēdi boni possibilitatem
 peccando amisisse negare nō pos-
 sum̄. **Q**uō ei p̄ grām potuit. v̄
 potuit: et q̄ magna p̄ grām
 potuit. magna possibilitas fuit.
De integritate grē ante p̄m̄
Cap. xxi.
Attende ergo **Q**uāle grām accepit: q̄
 tū p̄ illā potuit: et tūc itelli-
 gis qd̄ ptatis amisit. **S**ane abs-
 q̄ dubio et sine oī q̄dictioē suffi-
 cientē grām habuit aū p̄m̄.
 nō ad oē bonū faciendū: sed ad

oē debitū solucndū : et ad oē malū
 cauendū. Quā q̄lo hec ptās ad
 bonū et cōtra malū fiūt? quā ex
 coopante grā habuit? Quis glēt
 hac se possibilitatis integritate re-
 cupasse? ul' p̄sumat se posse in
 hac vita recuperare? Quis inq̄ glēt
 se ul' totū fecisse qd' oportuit? ul'
 totū nō fecisse qd' nō licuit? Quā
 q̄lo potest homo oē debitū solue-
 re? sedm sententiā iob nō p̄t rēdere
 unū p̄ mille: Sed et illud sciūg
 q̄a in multis offendimq̄ oēs? et
 si dixerimq̄ q̄a pccm nō habemq̄
 nosipōs seducimq̄: et vctas ī no-
 bis nō est. Grām itaq̄ sed gratis
 recupare p̄t. et in recuperata grā
 cotidie cresce p̄t: verūp̄m p̄me
 possibilitatis integritate recuperare
 nō p̄t. Et si maiore iuxta aliqd
 grām recuperare possit: integrā
 tū in hac vita hēre nō potit. Pu-
 er semel truncatq̄. maius corpus
 hēre p̄t: integrū autē oīno habē
 nō p̄t. Grām sane integrā tūc
 veraciter habet: si ad oē debitū
 solucndū. et oē illicitū cauendū
 sibi sufficit. Sed sedm salōnis
 suam nō est iustus in t̄ra: qui
 nō peccet. Integrā itaq̄ grām
 recuperare nō p̄t nec ad p̄me pos-
 sibilitatis integritate p̄q̄ corrup-
 cōis sue malū p̄ficē p̄t. eo q̄ ca-
 put languidū sit: et firmitas
 ei plenā curacionē nō recipit.
De stabilitate grē ante pccm.
Huc accedit **Capitulum. xxij.**
 q̄ grām quā homo semel

accepit an pccm: nulle subtrahi nō
 potuit. Quā et si p̄ter meritū ac-
 cepit: sine culpa tū amittē nō re-
 bebat. Nūc at oī hora p̄t nulle sub-
 trahi: q̄a nūq̄ p̄t homo sū culpa
 incurrere. Et sicut nō potest p̄ se ser-
 amittā recuperare: sic quidē gratis
 recuperatā nō p̄t ū ex aliena tutela
 custodire. Vide ergo q̄tū mē p̄mū
 statū sit et sedm: mē illū videlicet
 q̄ fuit an pccm. et hūc qui est post
 hoīs lapsū. Vno habuit grām in-
 tegrā et stabile: nūc at nec integram
 nec stabile. In futura at vita p̄m
 absocta fuerit mors ī victoria. ha-
 bebūt nō solū stabile: sed eā immo-
 bilem. Stabile ei ante pccm grām
 habuit: q̄a ser acceptā sp̄ seruacōe
 potuit: sed q̄ immobile nō habuerit:
 p̄ ex eo q̄ eā p̄modū amisit. S:
 tūc immobiliter eā possidebit: cū eā
 ulteriq̄ amittē nō poterit. Nūc at
 q̄ diu in corpe pccm morietur vniū:
 nō dicā immobile: sed nec stabile hē-
 re possimq̄. Sepe negligētibz et tor-
 pētibz vobis vltro offert: et sepe
 in multis et magnis conatibus
 mīs subito et iopinate cōtrahit.
 Quā diu ergo grām amittā ad
 antiquā integritate ul' stabilitate
 recuperare nō possimq̄: v̄tute mē-
 tis ad p̄mā vigoris firmitate
 nō repamq̄. et acceptā p̄me pos-
 sibilitatis ptatē in bono ex mte-
 gro nō recuperamq̄: et languore
 capitis in qualicūq̄ v̄tutū p̄mū
 ex magna pte nūcō sustinemq̄.
 Hanc itaq̄ firmitas cū libēta

te. et libertas cū infirmitate. in tā-
tū ut neutra p̄iudicet alteri? nec
infirmitas libertati. nec libertas infir-
mitati: et nec infirmitas minuit
libertatē. nec libertas aufert infir-
mitatē. Cū igitur legis n̄ audis
liberū arbitriū esse captiū. nichil
aliud itellige q̄ infirmā et nature
possibilitatis priuatū. qd̄ āmo-
ner nos voluit q̄ hoc it̄signat p̄
caput lāgudū. Alioq̄ cōtrariis
asseritiōib⁹ lib̄is cōtradiat. et
seip̄os cōtrāit. q̄ hoīs arbitriū
et liberū vocat. et captiū affir-
mat. **S**; forte qui captiū dicit.
p̄ pte hoc it̄elligi voluit: eo q̄ ex
pte sit liberū et ex parte captiū.
Sed q̄s nesciat q̄a si mille duos
habeat. et uno solo adhuc p̄m̄ere
ceteris oīb⁹ lib̄itate donaret. utpote
qui adhuc dūm habet: liber uti-
q̄ recte dici nō possem. **C**onstat
itaq̄ q̄a hoīs arbitriū liberū dici
nō possit: si vel ex pte libertatē
amittit. **De reb⁹ q̄oīb⁹ lib̄tatis et
qd̄ sūmā lib̄tate habeat. Ca. xxiii**
Sed si diligēter attendimus
puto iucūm hoīem nō mō
lib̄tate nō carere: sed magnā p̄mo
sūmā lib̄tate posside. P̄mo siq̄dē
lib̄tatis gradus ē nulli coactiōi
subiacē: secūda at nulli subia-
cere: tertius vero et ip̄e sūm⁹ nul-
li penitus subia posse. Quō ergo
arbitriū hoīs vere p̄mo sūmē li-
berū nō est. qd̄ sua lib̄tate nulla.
in nulla pt̄ate p̄uari pt̄. **N**am
hoc nec creatura valet: nec crea-

turem deat. **S**; quō ut cūctor hoc
pt̄? q̄ nichil qd̄ nō deat face pt̄.
Si igitur nulla violentia arbitriū
pt̄ sua p̄uari lib̄tate: cōstat illd̄
sūmā lib̄tate h̄re. **N**ichilomin⁹
tū ut sup̄ia mōstratū est. volun-
tas volūtati cōtradiat: et volū-
tas volūtati resistit: et alia ab
alia ip̄ugnat: et nūc hoc ut illa
captiuat. **S**ed in hui⁹ cōgressiōis
certamine sicut volūtas ē q̄ oppug-
nat et volūtas q̄ oppugnat: sic vo-
lūtas q̄ superat. et volūtas q̄ supe-
rat. **S**ed in hys oīb⁹ manet lib̄-
tatis integritas: q̄a sp̄ triumphat
volūtas. **H**ec itaq̄ arbitriū liber-
tas nec in bonis maior. nec in ma-
lis est minor: q̄ nec p̄ p̄tū minui-
tur: n̄ p̄ meriti augetur. **Q**ue cū
in oīb⁹ sūmū gradū obtinet: sicut
nec crescit sic nec decrescit habz. **S**ed
sicut est vincenda arbitriū lib̄tas
ab alio cogi nō posse: sic vincēda
da p̄sūs infirmitas in seip̄o ad
oē bonū corpe. **Q**uia igit̄ i hoīe
illo it̄eriori int̄ nālia bona nichil
hac lib̄tate dignū. nichil sublim⁹
incit̄ur: n̄ p̄ caput deliquat. **E**t
q̄a cū assignata infirmitate omīs
hō vivit et morit̄: cōgrue sane
lāgiori ap̄at. **De ignorācia boni**

Quāc inq̄t et mali. **xxiii.**
caput lāgudū: et omē cor-
merēs. **E**t iuste quidē. q̄dū omē
caput lāgnet: oē etiā cor meret.
Dolor siq̄dē capitis: ē sufficiēs
causa doloris. **S**i igitur cor hēm⁹
si oīno excedēs nō existim⁹. n̄ oī

gilio destituti sumus: tantum malum
distinuat nec possumus uidebimus.
Si enim per cor ut dicitur est gilius recte
intelligi debet: quod huiusmodi cor habet
dolore carere non valet: quia malum quod
in se videt sine dolore non sustinet.
Primo quod melius quanto consilium agitur:
tanto apostolus plangit. **Q**ui ei appo-
nit lacrimam: apponit et dolorem. De-
bet autem dolor inter et acutus nos ur-
gere inter et apparere exterius: interius
ad remedium foris ad exemplum. **S**icut
ut iam dicitur est: interius est dolor inter
acutus leuius: et per lacrimas foras
erumpens. **S**i ergo columba seducta et
non huiusmodi cor omnino non sumus. si ab
ipso gilio et sine prudentia non ex-
istimus: perbemus in ope quod uere do-
lemus in corde: et appareat certum
quod paciamur interius. **U**t inde dicatur
quod leuius: in huiusmodi uerbis causa per
effectum posita existit. **I**n eo enim
quod dicitur: omne cor interit: effectus ex
causa ut arbitror tacite inuenitur.
Sed cum causa per effectum posita inueni-
mus: magis quod ex ipso sit. quam quod
ipsi sit. quod ponitur per expositionem
ut distinctionem que debemus. **S**ed in
hanc itaque considerationem. quod aliud
est interius: uel lacrimarum effusio. uel
suisque ebullitio. **A**stidua enim lac-
rimarum effusio acie oculorum corru-
pit: et citius caligine facit. **R**ec-
e ergo dicitur: quia omne cor interit: quia
ad omne consilium rationis acumen habet.
Hic est illud sapientis preceptum uel
documentum. **N**oli inuiti prudentie
tue. **I**gnorat enim homo quod adducat

sibi in uita sua numero dierum pe-
grinationis sue: et tunc quod uelut uin-
pterit. **S**icut enim interior ille oculus ca-
ligaret: tunc paulo dubio in ueritatis
indigno minime erraret. **U**t quod quia
gilius tam sepe tam diu sententiam non
dicat de diuinitis. sed uno corde corde
et pene sub corde tunc: uel inquit non de
cordis caligine et ueritatis abigui-
tate. **De gemitu errore iudicii.**

Quod autem modis **Cap. xxv.**
In iudicii nostri examine peccatum:
dum adhuc frequenter sub tante abigui-
tatis uinibilo uiam carpinus. **E**ra-
mus ei modo in discernenda quantitate:
modo in examinanda quantitate. **Q**ui
dicit bonum malum uel malum bonum in
reum quantitate errat: et qui dicit quod
maius est esse minus. et quod minus esse
maius in quantitate peccat. **Q**uali-
tas operum perfecto eos fecellit: quos
apostolus arguit cum dicit. **U**t qui dicitur
bonum malum et malum bonum: ponit
res tenebras lucem et lucem tenebras: po-
nentes amarum in dulce. et dulce in
amarum. **I**n quantitate examine error
ille deprehendit: qui per prophetas reuer-
gitur cum dicit. **M**entaces filii hominum
in statera: ut decipiant ipsi se uerita-
tate in idipsum. **A**d hoc sane aliquod
in statera appedit: ut eius quantitas
non ignoret. **S**ic aurum sic argentum
quing: ut coram patre recte estimemus.
Sed nemo in statera mentis recte: si
nemo alium decipiet. si nemo ab alio
deceptus est. **H**ic est illud quod per sa-
pientem dicitur. **S**tatera dolosa pondus
et pondus: utriusque abhorribile domino.

Quod tunc in lege patet. Sit in istis
modis: equus sextus. Hic est q
filius israel in pmissa hereditate acci-
piunt. ut se illa in fumento distri-
buciois diuidit: ut unaqz vti
in sua actioe iuste cōtatis mēsu-
ra. et rē disarcōis metas mēse
excedat. Quis in iuriat hoīem qui
nūqz erit in cōtatioe q̄litas a
q̄litas: q̄ nūqz circūciatur a
negocio p̄bulatē in tūbris. Op-
timus negotiator q̄ in cōtatioe
q̄litate ut q̄litate nūqz valeat
falli: nūqz velit fallē. S; q̄ hoc
potest hō inuolutus in tūbris: ha-
bitas in regione vmbre mortis.
Impossibile ē sane hoc oī hoīi.
q̄ diu tenebre sūt sup facē abissi:
donec ille q̄ dixit de tūbris lūmē
splendescē. emittēs lūcē suā et ve-
ritatē suā. iapiat lūcē a tenebīs
diuidē. et fiat vesp̄r et māt̄. Siml-
sa nūqz et accepta itelligēcia vi-
tatis. iapiat statim homo diuidere
lūcē a tenebris: et discē p̄. q̄c
bona a malis. et mala a bonis:
postea at bona a meliorib; et ma-
la a peiorib;: tūc vero meliora
ab optimis. et peiora a pessimis
In hūc sane modū scdm sapiētis
suam. scnta iustorū q̄lū lūmē
p̄cedit. et ardet vltqz ad p̄fectū
diē: impletur qd̄ dicit. Et educat
q̄lū lūmē iusticiā tuā: et iudiciū
tūm t̄p̄ meridie. Lūmē acceptū
paulatī p̄cedit. et vltqz ad p̄fctū
diē exarsit: q̄ accepta veritatis
itelligēcia paulatī p̄ficiat: et q̄qz

vltqz ad plenā discretionē p̄tingit.
Aliqz inq̄t apls iudicat inter diē et
diē: et aliqz iudicat oēm diē. Qua-
le putas dē donū est tale iudiciū
dare: et iudiciū facē ei qui filius
hoīs est. Et p̄mo q̄dē est ut sciat
hō iudicare int̄ diē et noctē: vlti-
mū at et hoc ipm lūmē ut sciat
iudicare oēm diē. Debemus itaqz cer-
tis q̄bulatē cognicois gradib; al-
tendē: si volumus ab hoc ifimo ad
lūmē illud asceliois culmē p̄tēgē.

De quib; gradib; discretionis

Primum itaqz est. Cap. xxvi.

Primum itaqz est. Cap. xxvi.
ut iā diximus iudicare inter
diē et noctē: scdm at inter noctē
et noctē: tūc vlt̄ int̄ diē et diē:
q̄tū est iudicare oēm noctē: q̄
tū iudicare oēm diē. Inter diē et
noctē iudicamus: q̄ bona a mal
segregamus. Inter noctē et noctē
iudicat: q̄ a malis peiora. a pe-
iorib; pessimā discernē nō ignorat.
Sic int̄ diē et diē iudicat: ē ex
bonis meliora. ex meliorib; optiā
elīgē. Deū noctē diuidit: qui
vniqzqz viciū digna examinatioe
pensat. Deū itē diē iudicat: ē
vniqzqz vtiutē iuxta p̄p̄iā verē
dignitatē estimat. Quisqz aut
hec quib; discretiois vtilis q̄ cog-
niciois talēta meruit de dñi lar-
gitate p̄cipē: studeat opari i eis
et lucrū alia q̄qz: ut veritatis
ymago q̄ ex īp̄ritate grā īp̄ressa
est cognicoi: p̄ hūmānā īdustriā
et coopante grām īprimatur et
affectioi. Alioq̄n meliō ē regulā

veritatis nō agnouisse: q̄ cognita
 spūe. **E**x acceptis ergo talēis dig-
 nū quidē lucrū facimus. et q̄ ex
 quibz talēis alia quibz acquirimz:
 si iuxta regulā cognite discarctōis
 studiamz iformāre q̄litatē nr̄e af-
 fectiōis. **S**tudeamus ergo dilige q̄
 diligenda cognouimz: et q̄ discōe
 nr̄a digna nō sūt nūme diligamz.
Sed nec hoc vobis sufficere debet af-
 cendisse v̄tutis hūc p̄mū gradū.
 n̄ ascendamz et secūdu: et de secūdo
 ad t̄ciū. **Q**ue igit̄ in malis detei-
 ora sūt maiori odio p̄sequimz: et q̄
 i bonis meliora sūt. arctiori discōe
 āplectamz: et p̄ scdm̄ v̄tutis ḡdū
 ad t̄ciū nos ascendisse ḡtulemz.
Sed postumz absqz dubio qd̄ mi-
 nū est minū dilige. et qd̄ maius
 est maius amare: et tū i v̄tutibz
 discōe cōgruū modū nūme sūae:
 sibi et in q̄riorz rep̄baciōe q̄tigit
 sepe sibi ignorācia peccare. **S**tū-
 diamz ergo p̄ quartū gradū ad
 quintū ascende: vt sciamz in oī
 malo v̄l bono odij v̄l amoris cō-
 grua mēsurā seruare. **Qd̄ discar-**
ctōis grā. mō dat̄ mō subtrahit̄.
Muris fortasse **Cap. xxvij.**
 quō ḡcorde p̄missa illa
 p̄phica sententia nū hac assertiōe
 aplim. **Q**uō enī d̄. oē cor meret̄.
 et ex merore caligare: si v̄e inē-
 tur oēm q̄ possit diem iudicāe.
In forte q̄a dcm̄ nō est oī tpe me-
 ret̄. q̄m̄s dcm̄ sit oē cor meret̄:
 v̄tūqz nr̄e intelligi valet. **E**t ei
 tps̄ flendi: et est tps̄ ridendi.

Si q̄d̄ ad vesp̄erū demorabit̄ flegi.
 et ad matutinu leticia. **V**esp̄erū
 tps̄. tēpus est tristitiae: matutinu
 tēp̄. tps̄ est leticie. **A**llud est tps̄
 flendi: istud ē tēp̄ ridendi. **T**emp̄
 caligis. tps̄ meroris: tēpus lucis.
 tēpus exultatiōis. **R**onit hoc qui
 dixit. **Qd̄** michi gaudiū esse p̄t̄.
 q̄ in tūbris letet̄: et lumē celi nō
 video: **Q**uare ḡ. oē cor meret̄.
 n̄ q̄a nullū cor p̄petuū diem hūc
 habet: q̄a lumē celi sp̄ p̄us hūc
 nō valet. **O**ritur enī sol et occidit̄.
 et ad locū suū reuertit̄: qz vitat̄
 itelligēcia mō datur: mō subtra-
 hit̄: et p̄ subtractionē itia eadē
 q̄ p̄us grā irapat. **Qd̄** ḡm̄m̄
 si oē cor meret̄: q̄ diu n̄cās tr̄-
 uebras huiusmodi alternatū vi-
 tilitudinū sustinet: **Q**uā diu i
 t̄ra viuimz. q̄ diu in t̄ra sumz:
 has tpm̄ vitilitudines necessario
 sustinemz. **I**n celo dies sūt nocte:
 in iferno uox sūt die: in t̄ra
 nec uox sūt die. nec dies sūt nocte.
Itaqz in celo gaudiū sūt p̄tur-
 baciōe: in iferno dolor sūt q̄cola-
 riciōe: in t̄ra nec dolor sūt spe. n̄
 gaudiū sūt timore. **I**n summo lo-
 cus sp̄ ridendi: in v̄mo locus sp̄
 flendi: in medio. tps̄ ridendi. et
 tps̄ flendi. **R**isus ei dolore misce-
 bit̄: et extrema gaudiū luctus
 occupat. **R**at̄ ergo habet oē cor
 ut lugeat et doceat donec tūbras
 suas plene euadat: donec solū
 gl̄e teneat: et fiat thronū eiū sicut
 dies celi. **Qd̄** ergo si ille etiā di-

atur huius. q. p. oem die iudicis?
eo q. nō posset temp. diem hē?

De duobus gradibus deliberationis

Sed si adhuc **Cap. xxviii.**
diligēcius cōsideramus quid
sit iudiciū v. q. d. sit q. lili: iucie?
q. a sepe q. liliū titubat. etiā ubi in
diciū stat: et q. a ubi cōsiliū cali-
gat. ibi sepe iudiciū clare q. liliat.
Sicut at sup. diximus: p. cōsiliū
cor itelligimus. Vnde ergo unū nā
q. liliū caligare possit. etiā ibi ubi
iudiciū certū fuerit? ut itē dicat:
oē cor incert: q. ius iuciat q. oem
diem iudicat. Aliud est discere qd
sit bonū v. malū in se: et aliud
deliberare qd expediat v. nō expe-
diat tūq. Illud ē iudiciū: istud
q. lili. Sicut enī nō oēs oīa pnt:
sit nec oīb. oīa expedit. Sepe ei
qd in se est magis bonū. q. b. lili
expedit minus: et qd in se quid ē
minus. magis tū expedit aliq. b.
fit nāq. sepe. ut qd aliq. ē annulū
p. nacois. alij sit occasio salutis:
et qd q. b. lili ē augmētū corone.
fit alijs causa ruine. Qm mul-
tos videmus de sublimi grauiter
corruisse: q. in infiori gradu sole-
bat v. poterat fortit stare. Vnde
multos videmus in v. tū ascen-
tu religiois q. p. uctu firmos q. lili
fuge. multūq. p. perat: q. in s. lili
q. liliatōis planicie seguitēribat
et sepe cadebat. Idēco ignorat
hō quid sibi cōducatur i. vita sua
nūo dierū p. g. r. nacois sue: v. tpe
qd velut umbra p. terit. H. lili

est causa cur oē cor incert: cur q. lili
lij oculi caligat. etiā in eo q. oem
die iudicat. Vultis tūc ap. q.
nosse q. multa p. iudiciū que tū
minne p. q. liliū? Q. multa queso
tueim. de q. bus idubitatē affimae
audemus q. a sit bona: et item q. i
inimica repūg. de q. b. minne dubi-
tamus q. veracit. sint mala. Inueni-
mus v. aliq. q. in v. aliq.
oūtar: qd cuiusq. mali causa fieri
neqat. Qd q. lili tam bonū qd nō
possit fieri calus occasio? vel qd
q. lili tā malū qd fore neqat caute-
le cōmuniō. Ecce quō oē cor ad
oē q. liliū uitat? ecce quō oē cōli-
liū ad oem p. uidentia caligat:
ut itē dicit debeat q. a oē cor incert.
ut ex incerte iuciat caliginē quā
sustinet. Vides certe q. a faciliū est
iudicare qd liceat qd nō liceat:
q. elige qd expediat et qd nō ex-
pediat. Illud ē discere: istud
ē deliberare. Illud iudiciū: istud
q. lili. Alia itaq. est illa scā: et
longe alia ista scā. Alia itaq. ē
talēta cognitiōis p. me: atq. alia
sūt talēta cognitiōis scōe. Vtrūq.
v. v. v. p. aiosa. Scā tū mī-
to rariora q. p. ma. S. q. ius v. v. v.
nō tū nulla. Q. s. ei negat multos
ex d. ma d. p. uatiōe nosse nō solū
v. lili eligē. verūcū ex v. lili v. v.
liora liliatē? cū nō possint ad oīa
liliatē. et qd maius qd minus v. qd
minne expediat sagacit. d. p. hēdē.
S. aias itaq. te genua valde p. aiosa
de d. mī cōmūioe p. p. lili talēta.

cū ceperis rē distinguere int' utilia
et utilia: et itē int' utilia et q̄ sūt
alijs utiliora. Cū igit' hec grūia
deliberācis talēta de dñi largita-
te acceperis: stude opari i eis et lu-
trari eis ut extriq̄ expinas i ope
qd' int' ipressū est in cognitiōe:
et duo ex duob' acq̄res possis grū-
iāta talēta i dñica lūc' iportare.
**De discarōis et deliberācis uōe
et q̄ talenta et quō sūt augēta**

Notandū itaq; **Cap. xxix.**
q̄ pōra illa quāq; talenta
augēta et multiplicāta sūt in
affectiōe: sedā in actiōe. Qd' ei
ibi ex discarōe iudicij semel im-
pessū est cognitiō: studiose post-
modū ip̄m debet et affectiōi.
Hic at' q̄er cōsilij deliberāciōe p̄-
figuratiū est in cognitiōe: ad eā-
dem prudēcie regulā reformet'
in ope. Ex pōri itaq; prudēcie
regulā debem' magis diligē q̄
magis sūt bona: nō tū magis
exerce. cū sepe sūt impossibilia ut
min' utilia. Sed sicut ex hac 2.
prudēcie regulā docem'. illa ma-
gis exēcūta sūt q̄ magis expe-
diūt: q̄uis sepe meliora sūt q̄
exerce nō pnt' ut min' expediant.
Sic itaq; studiam' q̄ meliora
sūt magis amare. ut tū sciam'
cū hoc expedit meliora min'
exerce. Et sic illa q̄ magis expe-
diūt et min' bona sūt ampliq̄
exercam': ut illa q̄ min' exēcū-
t' et meliora p̄bāt' magis diliga-
m'. In hūc itaq; modū ab uno

codiq; duo alij accipiūt quāq; talē-
ta in discarōe iudicij: alij at' duo
in deliberāciōe cōsiliij. **Cur non
sūt quāq; grad' deliberāciōis sūt**

Et discarōis. Cap. xxx.
Sed forte miraris cur hic in
deliberāciōe cōsiliij sicut sup' in dis-
carōe iudicij quāq; talēta assigna-
ta nō sūt: cū hic sicut sup'us
assignari possit. Sed querere dilige-
mus: et incies citius de relijs tē-
q̄a unū ex hys q̄r erit iutile: ali-
ud ex hys hē erit impossibile: tū
ex hys tā erit iutile q̄r. q̄ ipossi-
bile hē. In hys ei q̄ constat esse
utilia qd' p̄est q̄r et iustitiae
q̄ sūt ex eis magis simola: cū
constet oīa a m̄is studijs amoue-
da. Et tū p' discarōne iudicij q̄
rim' int' mala q̄ sūt alijs peiora
ut sciam' que min' q̄ magis sūt
p̄mēta: ne si ea nos hic min'
digne p̄ntim': in ultio die pu-
niēda reseruam'. Singula aut'
corā q̄ expediūt qd' ut q̄ntū utili-
tatis cōferāt nemine puto posse
cōprehēde: nec hoc scire talentū
credo quēpiā in hac vita p̄ape.
q̄uis multos de dñi inspiratiōe
et utilia dimiscere et utilia eligē.
In hys at' q̄ iutilia sūt q̄ min'
expediūt singulor' p̄prietate q̄r
et assignae: ut ex duob' sup'iori-
b' p̄z tā erit iutile q̄ ipossibile.
Cū g' huiusmodi talēta de dñi lar-
gitate papim': tāto in hys in-
stācijs opari debem'. ut ea cū
lucro reportem': q̄nto cōstat q̄a

alieno ea minime possidemus. **N**e-
mo itaque sibi attribuat cui ita
iudicat: vel utilia deliberat.

Illuminante gratia. **nō** sp. pntem
hēre nūq. at. sufficientē. **xxxi.**

Sed ille quidē q. iā humiliori
talenta accipere meruit: nō
ita securus sit q. iā ulterius falli
nō possit. **N**ā sicut ille solus sa-
piens discernit et prudenter sibi
cōsultat. quē diuina grā inspiciat. et
eius inspiratio illuminat: sic tūc so-
lū utriusq. utilit. valet: cū aspira-
tem grām pntē habet. **S**ed q. s.
est qui in hac vita sp. grām pre-
sentē hēat: vel habere valeat.
Visitatus enī inqt iob dilectulo: et
subito pbas illū. **S**i ille pphā
eximius dīne revelatōis lucē sp.
pntē habet: dūo utiq. minime p-
clamasset. **I**llumina oculos meos.
Et illud. **E**mitte lucē tuā et verita-
te tuā. **D**ivinus itaq. ille intus
inspiratōis radius quāq. infundit:
quāq. subtrahit. **V**oluit enī tene-
bras et scā est nox: in ipā ptiā
libit oēs bestie silue. **S**ed iterū
ad dū nūtiū ortus est sol et cō-
gregati sūt: et in cubilibz suis
collocabūtur. **S**ole itaq. occidēte
et itū oriente sit vespē et mane.
ut sit tps flendi et temp. iūdi:
p. eo q. ad vespem deplorabit. fle-
tus. et ad matutinū leticia. **Q**uod
igit. mirū si oē cor meret. qd. di-
vinā lucē sp. pntē hēre nō valet?
sine qua nichil clare pficit. nichil
rē discit: **P**lus aliqd. adhuc

audeo dicē et qd. nemo ut arbitror
audeat negare? qā hō et si grām sp.
pntē habet: nec sic qdem meritis
causas plene evadēt. **N**ūq. ē hō
in hac vita etiā p. hac pte habet
grām sufficientē: quīs tū quāq. ha-
beat pntē grām. **Q**uod ei sup. dixi-
mus de libtate arbitrij: hoc idē affir-
mamus de discarnōe iudicij. **S**icut
nāq. in hac vita nūq. hēre suffi-
cientē grām ad bonū faciendū: sic
nūq. hēre possumus sufficientē ad
verū discernendū. **A**tende nūc obse-
rā quāta sit multitudo bonor. in-
merabiliū a summo creaturaz vlx. ad
vnu. **I**nnem nī vnu aliquē ex oī-
bz qui vnu aliqd. horū ad plenū
qprehendat. de quo secure dicē et ve-
raciter affirmare audeat. qā h. tātū
valet. nec pl. nec min. et qā hoc
tantū diligendū est nec plus nec
min. **H**oc sane nec ille psumē p-
qui oēm diem iudicare dictus est:
ut iuste iurari debeas quō possit
oēm diē iudicare. q. nullū oīno pos-
sit cōprehendē. **E**cce quāta ambigui-
caliginē cor hūmānū sustinet. et
quāta q. dū hic vivit. sustine hēt:
ut merito dicat. qā oē cor meret.
Meret utiq. ppter mētis caliginē:
et caligat ppter mētis merore. **Q**uā-
to at. meret. tāto et hebet: et quo
āpl. hebet. eo et vehement. meret:
qā et ex merore hebetat. et ex hebi-
tudine ad merore renouat. **S**up. q.
agnovimus de infirmitate liberi ar-
bitrij p. languore capitis: hic iā
didicimus de abiguitate q. libij per-

merore cordis : restat adhuc audire
et agnosce de inquietudine desiderij
p infirmitate corporis. *De gaudia*

Planta mali. Ca. xxxij.

Pedis inquit usque ad verticem:
non est in eo sanitas. p pedem ut
dum est carnale desiderium : per ca-
put aut liberum arbitrium. *Planta*
autem est ymnus pedis : vertex vero su-
mmi capitis. *Sed* quod iterum iacet. quod
id quod est in necessitate : et quod alius
emmet quod id quod est in potestate.
Planta itaque pedis necessitas i-
fium desiderij : et vertex capitis po-
testas liberi arbitrij. *Pedis* pla-
ta gaudia nectia : vertex capitis
ptas votiva. *Ad* pedem pertinet nec-
tas gaudij : ad verticem vero fa-
cultas opandi. *Pedis* ymnus ne-
cessitas gaudij : *capitis*
summi facultas opandi boni. *Bo-*
num autem hic dico commodum non meritum.
Meritum autem ad sanitatem non ad in-
firmitatem pertinet : ut de tali vertice
dum non deberet a planta pedis usque
ad verticem non est in eo sanitas. si forte
quis usque exclusum hic non idclusum
dicat : et verticem solum a ceterorum me-
briorum lege excipiat. *Sed* utinam
homo tam habet verum bonum in parte :
quod vere habet verum malum in necessitate.

Quo totum hominis infirmitatem

Sed est subiacet. xxxij.

Sed est quoddam bonum quod est ad me-
ritum : et est quoddam quod est ad iratum :
et est quoddam quod neque est ad meritum
neque ad iratum. *Sed* illud quod est
ad iratum rectius dicitur malum quam bo-

num : quoniam ab hijs qui libenter committunt
malum dicatur et diligatur quasi bonum.
Bonum autem quod non est ad meritum sicut
nec ad iratum : melius dicimus quoddam.
Huiusmodi autem multa habet homo non
solum in libertate. verum etiam in parte :
sicut et coram quod sunt ad iratum. multa
habet sepe non solum in voluntate sed
etiam in necessitate. *Coram* autem que sunt ad
meritum. nichil habet in libero arbi-
trio : si ex domino adiutorio. *De* dif-
ficultate illius quod est ad meritum di-
citur. *Sive* me nichil potestis facere. *De*
difficultate quod illius quod non est ad me-
ritum nec tamen ad iratum dicitur. *Si* enim
vos tamen sitis mali vultis bona dare
filijis vestris : quanto magis per vos
celestis tabula spiritum bonum petentibus
se : *De* necessitate illius quod est ad iratum
legitur. *Quod* enim nolo malum hoc ago.
Ex hijs itaque tribus rebus quibus que
distinximus alia potes habere in parte :
alia in libertate : alia in voluntate.
alia in necessitate. *Illico* in parte est :
quod arbitrio voluntatis fieri vel pre-
mitti potest. *Illud* in libertate habemus :
ad quod alia violentia cogi non pos-
sumus. *In* voluntate autem est : quod fieri
velis. etiam si id efficere non possis. *In*
necessitate vero habes : a etiam cum volu-
ris resistere non vales. *Postquam* ad
huc hos quatuor gradus ad
iustitiam conferre. alternatim coniungere et
illud iterioris hominis in corpore per
multa membra distinguere : et ab y-
mo pedis sursum. vel a summo capi-
tis deorsum glidationis nostre modum de-
terminare. *Sed* ne in hijs minus imo

rem: illud qd' hic de humiori cor-
pore dicitur et qd' pterur uo debet itue-
am. **I** planta pedis inqt' usq;
ad vtiat: uo est i co sanitas. **S**i
solu hoc ad sanitatē ptiat qd' ad
meitu valet. totu qd' hois ē ifir-
mitati subiacet: qā nec meito pol-
let qd' est in ptiatē. nec vicio caet
qd' est in uiciatē: et utriq; ignoto
subiacet et qd' est in libtate. et qd'
est i volūtate. **P**lata ergo pedis
usq; ad vtiat: uo est i co sanitas.
Quo cū ad bonā valitudinē pti-
net qd' ad meitu nō valet: qd' in
retribucōis iudicio nichil est. et
ad verū bonū adiunare nō pōt.
ymō magis vero malo obuorū
reduat et reā cōstituit. **P**lata
ergo pedis usq; ad vtiat: nō est
i co sanitas. **T**otu ifirmitas occu-
pat a pede usq; ad vtiat: qz ptiat
nec expellit uiciatē. nec implet vo-
lūtate: nec explicat sed implet
āplia libtate. **Q**uo ei plura va-
let: eo et plura sūt viciatē et uicio-
ne reduat debet. **I**taq; totu occu-
pat ifirmitas: et a plata pe-
dis usq; ad vtiat nō ē i co sanitas.

Quā sit iordinatū qd' immodē-
tus affectus. **Cap. xxxiiij.**
Respice tamen ad libitudinē:
qui pleniū velle cupis spūalem
ifirmitatē. **I**dem sane exterioris
hois mēbra audis uoian: ut ex
notis discas qd' interioris hominis
statu nō nosti. **C**onsidera igit. q
vbi vā sit exterioris hois ifirmitas:
et auiditis qd' de spūali ifirmitate

estimare debeas. **S**icut supia iā dixi-
m: sanitas corporis ē integritas cō-
plexionis nālis humorūq; oūū
cōmēluratio pporcionalis. **I**nfir-
mitas at est sanitatis pūatio ite-
gritatisq; corruptio. **Q**uatuor gō
sūt humores ex qbz oē corpū cōfi-
at. vegetat. moderat. uicit. atq;
qseruat. **H**ij oēs in oī corpore ad v-
nā legē sub iata sed dissili in dis-
silib' pporcioē qcurrūt: et diuisi
in diuisis qplexionē qstutūt. **D**e-
bet itaq; ordo cōgruus cōgrua q
mēlura sedm nē modū iesse sui-
gulis: ut sit i eis ut dā ē cōmē-
luratio pporcionalis. **Q**uā at vñ
qz ptiat locū occupat modūq;
sibi cōgruū seruat: corpū in sua
sanitate pōuat. **Q**d' at ē qtuor
humores in corpore. hoc sūt qtuor
pūapales affectiōes i corde: et qd'
est sensū i carne: hoc ē itellē in
mēte. **V**olus etiā habet sensū cor-
dis sicut sensū corporis uoian: vñ
etiā sententiā a cordis nō a corporis
solemū sensū dicit. **A**lior itaq; et
odiu. gaudiū et dolor qtuor sūt
pūapales affectiōes: ex qbz etiā
oīa desideriorū volūtatiū viciatū af-
fectiōnūq; originē trahūt. **P**ate gō
qd' multa amamus vñ odimus: q tū
amasse vñ odisse nūme. vñ mode-
raciō debemus. **I**te qd' multa sūt q
qbz iordinatē vñ immoderate gaudem
siue dolemus. **Q**uāmodū at hūo-
res i corpore. sic et affectiōes i corde
sedm q ordinē modūq; cōgruū
pturbat: varias ifirmitates pro-

arāt. **S**uperius iā vidimus qđ sit he-
bes cordis sensus: videmus nūc qđ
sit īfirmus cordis affectus. **P**ostēde
genuiū vni aliqd cura qđ affectū
tūi ita ad certā legitimāq; me-
surā restringas: ut alit oīno aut
āplius a iunq cura idipm extēde
nō debeas. **S**ed quō potit aīnq
affectū suū ad p̄fctā eq̄tatis lege
vl' in vna aliqua rē restringē? qđ diu
intellectus nullā rē potit ad plenū
q̄phendē. nec dignitatis eiꝯ mēsurā
sub p̄fctā retinētiōe assignare:
Quō ei fieri p̄t qđ sciri nō potest:
Si ei nescit certa mēsurā plene
et p̄fctē dilcois vl' auglibet altiq;
affectiois: quō p̄t custodiri mē-
surā qđ sciri nō p̄t. **S**i itaq; aīnq
affectus ī multis ē iordiatꝯ. et in
nullo p̄ctū ad lūmā eq̄tatē me-
surā moderatꝯ: nō est qđ mirari
vl' dubitari debeas: cū legas a
plata pedis usq; ad v̄ticē nō est
in eo sātas. **S**i hora p̄mo et per
singula pene momēta in m̄a et
trāctioē fallimꝯ: et ruptis eq̄tatis
loris ad m̄a desidia effruamꝯ.
Priusq; modus m̄isq; ēta mēsurā
seruat: dū aīnq sp̄ ex carnis appe-
titu turbis more huc illucq; īpel-
lit. **I**n plata pedis itaq; usq; ad
v̄ticē. nō est ī eo sātas. **I**felix tps
et expābil' hora ubi iā vltēriq;
nulla cogitatio in sua exaītiōe
fallitꝯ: ubi nulla affectio in suo
desiderio effruatꝯ. **H**ac agnitiois
ītegritatē v̄tutis q; p̄fctiōē nullā
iteri postū? cogitatioē attingē:

nulla aīnq industria seruare.
Quā hō ad legitimā ītegritatis
mēsurā pducit. **Cap. xxv.**

Nec est illa p̄missi denarij
rotunditas. et vere sūneq; p̄-
fectiois ītegritas qđ in diu vinea
laboratibꝯ p̄mittitꝯ: sed nō ī in
fine diei postq; opis q̄sumatiōe
tribuitꝯ. **D**iu vinea: huāna est
q̄litas. **H**ec est vinea diu elcā: in
qua plātavit oē semen veni. **P**er
huiꝯ vinee cultū dñs erit: cū
suā volūtate p̄ mēsurā īsp̄atiōē
īnotescē facit. **D**iu itaq; egressio
eiꝯ est māifestatio: ītrāctio egressio
augmētatio est cognitiōis.
multiplex egressio multiformis
māifestatio: diuilitas horarū:
variꝯ gradꝯ p̄fectū. **S**ed in itaq;
p̄fectū diei succēssiōēq; horarū
dñs egreditꝯ: q; sed in p̄fctis p̄-
fectū v̄tutūq; p̄mociōē diuina
cognitiō augmētāt. **V**ince huiꝯ
cultores cogitatioēs et affectioēs
sūt. **H**uiꝯmōi cultores ī vinee
cultū laborat hnt: qā ī q̄litate
emūtiatiōē v̄tutūq; desudat debet.
Primū exendi sūt ī v̄estigatiōe
v̄tutis: secūdi at in exaītiōe
v̄tutis. **A**d illos p̄tinet in altū
fodē. et om̄leā penetrē: ad istos
spectat sarinētoꝝ sup̄flua apu-
tare. et morū īutilia resecare. **I**llo-
rū labor ē correctio erorꝯ: istoz
labor castigatio ē viciꝯ. **I**nter
ducentur sane mane hora tertia.
sexta. nona et v̄decimā. qđ labo-
rat in vinea: et desudat in huiꝯ.

natura. Hanc primo lux incipit
apparere: ad tertia dies solet i-
lesce: ad sexta aut vehementer ef-
fluere: ad nona constat solem ad i-
sciora declinare caloremque temperare:
ad undecima vero attingit calorem
cum luce paulatim deficiat. Sed itaque
omnis est lucis: si illuminatio uelitate:
Et quod est ichoano caloris: si accep-
tatio bonitatis: Estuatio aut calo-
ris: feruor est dilectionis. Temperamen-
tum uero caloris: est abhominatio uanitatis.
Sed et subtractio caloris et lucis.
quod est aliud quam refrenatio cupidi-
tatis. seu hebetatio prudentie car-
nalis: Hanc itaque facit disarmonia
boni et mali: tertia appetitus uel
boni: merdite solum boni deside-
rium: nona falsi boni fastidium: un-
decima quod efficit obliuio ueri ma-
li et odium. Hanc itaque illuminatur
intellectus: ad tertia corrigitur sensus:
ad sexta illuminatur affectus: ad nona
restringitur et refrenatur corporis
sensus: ad undecima hebetatur
et refrigeratur carnis appetitus.
Si enim corporis sensus a sua euaga-
tione non restringitur: carnis appetitus
inquietudo non extinguitur. Sed cum
corporis sensus uiriliter domatur uigo-
re abstinentie et uolenter restringitur
rigore discipline: incipit in assuetis
oblationibus unumquodque delectari:
et ad perpetuas delectationes magis
magisque hebetari. Hebitudine
autem sensuum: necessario ~~omni~~ sequitur
appetitus uel ceteri hominis sensus ad

erectatis mensura restringitur: eo citius
retribuciois denarium perfectiois quam for-
ma precipit: et ad integritatis rotu-
ditatem appropriat. Nichil enim est
aliud omnes in fine denarii papae:
nisi in omnibus sensibus nostris tantum perfectio-
nis formam posside. **¶ 26. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.**

Primo igitur omni est consilium
quod et eo inchoato uoluntatem
corrigere: licet animus ex uirtutis exa-
ctio ad celestium desiderium illuminatur.
Sed per effuorem desiderium debemus
etiam a licitis sensibus nos cohibere:
ut illicitorum possimus appetitum tem-
perare. uel in quantum possibile est peni-
tam extinguere. Cum dubium quod hec
omnia cooperentur ad spiritualis uirtutis cul-
tū. et uirtutis consilio et correctio
uoluntatis. estuatio celestium deside-
riorum. restrictio sensuum. moderatio
appetituum. Proinde laqueus de huius uir-
tutis cultoribus. quia quo quis uenit
ut tardius: tanto laborat et minus.
Quo autem perfectus noster dies amplius
desolat: eo utique uirtutis exercitium ma-
gis magisque dulcescat: et quo am-
plius desideriorum appetitus temperatur:
eo utique pondus diei et estus minus
inimique sentiat. Nam quantum desolat
amor: tantum desolat et labor.
Nam amore liquorem fit iugum suauiter
et onus leue: quod prius uidebat in-
tolerabile. Illud quod sciendum quia quod
perfectus noster die perducimus. quantum
ad eius finem appropinquamus: tanto pu-
riora tanto perfectiora uota seu de-
sideria habemus. Hic est quod huius quod fac-

diuis veniunt p[ro]p[ri]us denariu[m] accipiunt:
 q[uia] in p[ro]p[ri]et[at]ib[us] q[uod]e succedat se[pe]
 p[ro]p[ri]e integritati vicin[us] appropinquat.
Inouissimus at[que] remuneratio[n]is or-
 do incipit: q[uia] p[ro]p[ri]us p[ro]p[ri]i fomes tol-
 litur: q[uod] appetitui p[ri]ncipalit[er] d[omi]nat[ur].
 et ad legitimu[m] modu[m] p[ro]p[ri]etatis q[uod] m[er]it[us]
 suu[m] appetit[us] restringit. integritatis
 q[uod] denario d[omi]nat[ur]: q[uod] in ceteris seu-
 lib[us] h[omo] glorificat[ur]. **Q**ueadmodu[m] ei
 nu[m]q[uam] n[on] p[er] q[uod]libet bonu[m] voluntas
 emendat[ur]: et n[on] voluntate correct[us] nu[m]q[uam]
 q[uod] sensu vel appetit[us] restringit. atq[ue]
 corrigit[ur]: sic co[n]silio p[ro]p[ri]us est absq[ue]
 dubio ut viciu[m] appetitui vel seu-
 suu[m] destruat[ur]: q[uod] voluntas bona ad
 vera[m] p[ar]te[m] co[m]ponat[ur]. **E**t qui diu
 inuenit voluntas v[er]u[m] oporteat eru-
 belscere: s[ed] cogitatio habet q[uod] deat
 aculatur. **D**es at[que] vince cultores
 ad vesp[er]a denariu[m] accipiunt: qui
 in vince cultura p[er]seuerat. **Q**uod e[st]
 vesp[er]a? n[on] diei finis. t[er]minu[m] laboris.
 hora q[ue]tis. t[em]p[us] retributio[n]is. **A**d ves-
 p[er]a itaq[ue] denarius ab o[mn]ib[us] acci-
 pitur: q[uia] p[er] co[n]summatu[m] labore[m] re-
 tributio[n]is q[uod] t[em]p[or]e o[mn]es sensu ho[m]i[n]is ad
 p[ro]p[ri]etate[m] integritatis sicut dictu[m] est
 sublimat[ur]. **U**nu[m] ergo id e[st] t[em]p[us]
 e[st] finis laboris et id[em] q[uod] q[ue]tis:
 t[em]p[us] opis et hora retributio[n]is. **N**u[m]q[uam]
 ei labor culture finit. nu[m]q[uam] inq[ui]-
 t[us] q[uod] lae co[m]pelat[ur]: n[on] cu[m] alim[us] p[er]
 fect[us] ad p[ro]p[ri]etate[m] t[er]minu[m] p[ro]ducitur.
Queadmodu[m] p[ro]p[ri]etatis for[m]a sit i[n]
 cogitac[i]o[n]e et i[n] affectio[n]e. xxxviij.

Sed q[uod] illud dicimus q[uod] vna
 eade[m]q[ue] retributio[n]is m[er]itu[m]

ipendit. o[mn]ib[us]. **N**ichil addit p[ri]m[us].
 nichil minuit nouiss[im]is. **D**es ne-
 ciat ita[m] q[uod]libet i[n] cultura vince. ta[m]
 ita[m] desideria q[uod] ita[m] opa p[re]stet.
Quod cu[m] sine co[n]silio concipiat vel a-
 git[ur]: n[on] ad vince cultu[m]. sed ad vince
 detrimetu[m] coopat[ur]. **P**or itaq[ue] i[n] vi-
 nca est labor cogitacio[n]u[m] q[uod] affect-
 ionu[m]. **Q**uandiu at[que] i[n] hac vita su-
 mus: q[uod]diu i[n] vince laboramus. plus
 utiq[ue] est q[uod] de p[ro]p[ri]etate p[er]tinet ad
 t[em]p[us] possum[us] cogitac[i]o[n]e: q[uod] q[uod] i[n]
 teri possum[us] p[er]fecte affectio[n]e i[m]p[er]me-
 bl[is] ope expleat[ur]. **D**es ei totu[m] h[oc] possit.
 q[uod] se debere vel deere cognoscat. **E**t
 cu[m] retributio[n]is t[em]p[us] i[n]stiterit. cu[m] diu
 oparijs m[er]itis g[ra]tia p[ro]p[ri]etatis denario
 reddit[us] fuerit: nichil mag[is] erit i[n]
 q[uod]libet q[uod] i[n] desiderio: nichil mag[is]
 affectio[n]e q[uod] i[n] cognicio[n]e. **P**auldu[m]
 bio p[ro]p[ri]a accepta retributio[n]e q[uod]quid
 vniq[ue]q[ue] debere se. vel deere agnouit.
 totu[m] et potest totu[m] i[m]plebit. **E**adem
 igit[ur] p[ro]p[ri]etatis forma q[uod] fuerit i[n] cogni-
 cio[n]e: eade[m] p[ro]p[ri]etatis eade[m] p[er]tinet et
 i[n] dilectio[n]e. **E**u[m] itaq[ue] denariu[m] acci-
 piunt nouiss[im]i: que[m] m[er]itu[m] acci-
 pere et p[ri]m[us]. **S**ed q[uod] ille oparijs
 q[uod] p[ri]m[us] i[n]troduc[us]. sed nouiss[im]e re-
 munerat[ur]. **I**cu[m] etia[m] p[er] i[n]reparatione[m]
 dicit[ur]. tolle q[uod] tuu[m] est et vade: au-
 ocul[us] tuus neq[ue] est. q[uia] ego bo[n]u[m].
Des ad cordis m[er]itu[m] cu[m] tanta
 difficultate anhela[n]t. q[uod] i[n] hui[us]
 cultura tantu[m] laboris i[m]pendit[ur]:
 n[on] cu[m] sua q[uod]libet remoueret. **P**ri-
 m[us] itaq[ue] oparijs vince: cogitacio[n]e ac-
 culatur q[uod]libet. **H**ui[us] oparijs o[mn]i[us]

tāto nobis neq̄or tātoq; molestior:
 q̄nto nobis dñs fuerit benignior
 atq; iunificatior. **Q**ūto enī ma-
 iore grām a dñō p̄cipim;: tanto
 aciore remoretis q̄sāe stimulo vr-
 grū: q̄sāe p̄ccam; . **Q**uā i uo-
 bis aliqd̄ ip̄sōis īueniē potest: ei
 uos respectu q̄fūdīt p̄turbat ⁊ an-
 nat. **H**ūc itaq; oparij labor unq̄
 hinc: donec oīs ip̄fectio ī medio
 tollat: et ad integritatis plenitudi-
 nē reformet: et p̄fōis denario iun-
 uat. **S**z p̄ remūciatōis q̄lūma-
 nouē tollet qd̄ sūū est ⁊ uatet: q̄a
 qd̄ iuste rēphendat nō īueniēs. rē-
 tanguatōis stimulu. q̄elat euanel-
 cet. **Q**ūlis tūc est cognitōis p̄fō.
 o q̄nta ututis cōsumatō. ubi ulla
 estimatō ul' ad modicu fallitur:
 ubi ulla affectio uspiā effluat.
Sed qd̄ tūc ī oī affectiōe et ad oīa
 speram;: hoc nūc de ulla uel in
 qualicūq; rē p̄sumē audem; **V**ide
 ergo q̄nta est ibi nūā utus: uide
 q̄ntus hic sit nū defectu. **Q**ūnta
 hīc est hoīs firmitas: o q̄nta est
 iterū ei; īfirmitas. **I**n planta enī
 pedis usq; ad vtiā: nō est in eo
 sanitas. **S**ūmā siq̄tē cōtatis me-
 surā quā in oī rē tūc cognoscē et
 custodire poterit: in nulla h̄ nōsse
 uel posse nisi p̄suptuose cōfidit.
Vides certe ut arbitror hec īfir-
 mitatis huāne corruptela q̄ la-
 te gressat: q̄ oī affectui usq; adro
 ad oīa dñatur: ut recte de eo dicat.
In planta pedis usq; ad vtiā:
 nō est ī eo sanitas. **H**ūc itaq; de

Triple uigō. nūc de t̄plia
 uicam; p̄cō. **C**ap. xxxviii.
 nūc ea q̄ sequitur. **V**ulnus ⁊ liuor
 et plaga timēs nō est circūligata
 neq; curata medicamē: neq; fota
 oleo. **T**riplex malū iā sup̄ia sc̄p̄lit:
 eae iā alia tria iterū adiungit: ul-
 nus uidel; liuorē et plagā timētē.
Tria illa q̄ sup̄ia posuit q̄ abint;
 generatū: uā tria illa que uoto
 adiungūtū: q̄si aforis infligūtū.
Languor capitis. meror cordis. do-
 lor īfirmi corpis q̄si abint; surgūt
 ex defai natur: vulnus et liuor
 et plaga timēs q̄si deforis occu-
 rūt ex sup̄uienti occasiōe. **P**lan-
 guorē capitis ut dñū est ītelligim;
 debilitatē liberi arbitrij ad bonū:
 p̄ īfirmitatē corpis īq̄tudinē de-
 licti; ad malū: p̄ merorē cordis
 caliginē et abiguitatē iudici; ad
 utriq; discēdū. **I**n languorē itaq;
 ītelligit: īpotētiā boni: in vera-
 cione īfirmitatis gaudiā mali:
 in nūbilo meroris ignorātiā boni
 et mali. **Q**uā at sibi nō uideat hec
 tria mala ita īmiscrata esse: ut
 q̄ntūq; sibi p̄ficiat q̄lib; caute
 agat. nō possit hō hys mal' carē
 q̄ abint; surgūt ex defectu natur:
Hec ē est qui ad bonū agendū etiā
 ītutus aliqui nō torpeat. **Q**uis
 tūbras ignorācie cōtra uolūtātē
 suā q̄q; nō inadat: **Q**uā gaudiū
 laq̄os ita penit; euadat: ut etiā
 eos q̄q; sollicitate fugiens. ⁊ fortit;
 remētēs nō iaurat: **S**ed illa que
 p̄ cōsensū admittim;: quasi ex

ppria negligencia vel incuria tole-
ramus. **I**ta igitur q̄ p̄ ḡsensū ad-
mittitur: q̄si quedā vulnera aīe
natura īfligūtur: nā illa q̄ īnti-
eciā toleramus. et q̄bus nulla pru-
dencia nulla īdustria resistē vale-
mus: potius ut dāū est nē īmata
q̄ exteriā sūt īflicta. **H**ec itaq; tā
mala q̄ q̄si a foris hōi īfligūtur:
audi quō delaribūt. **V**ulnus et li-
uor et plaga tūmēs. nō est curāli-
gata neq; curata medicamēte: nec
fota oleo. **P**rimo illud cōsideremus
q̄d nūc se differre voluit plagā et
vulnū. **S**ed forte q̄d q̄rūm in co-
mūtur: q̄ cū plaga ponit tūmēs
adiūgit: ut plaga ītelligatur q̄
tūmet: et vulnus q̄d oī timore ca-
ret. **V**ulnus itaq; est ubi mēbru
nō lēdit: interiā. n̄ q̄ntū apitū-
exteriā: liuor at̄ est ubi ex q̄tācū-
iteriā corripit: nec tū ad iolucis
silitudinē exteriā apit. **P**laga at̄
tūmēs est. ubi et lacius cōteritur
itūsecus: et tū iolucis more in
pte apitū extūsecus. **V**idetur itaq;
singula pprias drās h̄re. quibus
tū cōstat esse cōe extūsecus īfligi
ex sup̄uēienti cōtācōe: sicut illis
p̄mis abint̄ surge ex īntia cor-
rupciōe. **H**ec itaq; illa tria que
p̄mo loco posita sūt ḡualit̄ referi-
mus ad oīa et sola viciā: tā ista
q̄ mō adiūgūtur ad sola p̄cā:
sicut tā illa q̄ vltiō loco ponūt
ad utroq; remedia. **P**laguorē
itaq; capitis. p̄ mēbre cordis. p̄ ī-
firmitate corpis ītelligimus t̄plex

viciū: p̄ vulnus liuorē et plagam
tūmētē t̄plex p̄cā: p̄ ligamētū.
medicamētū et oleū. t̄plex īmediū.
Ed sit viciū. et q̄d sit p̄cā
Sane sicut **Cap. xxxix.**
aliud est morbus. atq; aliud
est vulnū: sic p̄culdubio aliud ē
viciū. et aliud est p̄cā. **S**icut in
corpe videmus. sic et de corde ītelligē
debemus: q̄a aliud est ex occulto p̄-
dicens īterna corruptio: atq; aliud
extūsecus īflicta manifesta q̄tācū-
q̄. **S**ic aliud est q̄n malū in sola co-
gitaōe etiā ab īnto sentit: atq;
aliud q̄d īntū sp̄ōtanco ex delibe-
racōe cōmittit. **I**llud q̄si abint̄
nasat: illud q̄si extūsecus īfligit.
Viciū itaq; est ip̄a īfirmitas nāt̄
corruptiois: p̄cā vero est ip̄a p̄-
ua assentatio tēptantis īfirmitatis.
Viciū est q̄si quedā passio natūe:
p̄cā vō est sp̄ōtanca quedā actio
industrie. **V**iciū est ip̄e appetitus
mali q̄ solet p̄cedē v̄l p̄uocare cō-
sensū: p̄cā at̄ est ip̄e ḡsensū ma-
li q̄ solet sepe subseq; v̄l cōmitari
appetitū. **P**fecto aliud ē p̄cā
motū in corde sentire: atq; aliud
p̄uo motū cōsentie. **P**̄ p̄cā
motū sentimus viciū ē: q̄ p̄cā
motū ḡsentimus p̄cā est. **V**iciū
itaq; ī sensu et affcū: p̄cā at̄ est
in solo cōsensu seu etiā in effectū.
Quā q̄d verū est videtur nob̄ fallū
esse. et q̄d fallū videt̄ cō verū. viciū
est ī sensu: q̄n q̄d iustū est videt̄
nob̄ amari. et q̄d iustū est videt̄
esse iocūdū. viciū est in affcū. **S**ed

in false opinionem fide adhibemus:
 in sensus nostri vitium tulit in peccatum.
 Sic cum prave delationem accipimus:
 affectus nostri vitium sibi tulit in creatum.
 In hunc modum vitia in peccata trahunt:
 et glenciente rei constitunt. Vitium
 itaque sensuum sit origo errorum: vitium
 vero affectuum radix iniquitatum. Felix
 autem non corporis sed cordis hic intelligitur:
 ubi et sententia dici non abigimur. He-
 bes itaque sensus et exordia affectus:
 omnium malorum origo sunt ut diximus. In
 hunc itaque modum vitium ducit sensum
 et affectum: et cum consensum allucit
 vel etiam in effectum trahit. sit causa peccati.
 Consequenter autem non per effectum consequitur:
 sed cum necesse preedit. solo consensu
 peccati culpa consumatur. Ecce iam diximus
 quod a distinet vitium et peccatum: secundum quod
 distinctionis modum ostendimus. Triplex
 vitium et triplex peccatum. Fastidium boni
 desiderium mali: et abignitas utriusque
 discendi. ecce triplex vitium. de quibus
 est superius iam dictum. In languore et in
 apitis ostensum est homo quod sit torpes
 immo quod sit impotens ad bonum: in infir-
 mitate corporis. quod sit feruens et iniquitatem
 ad malum: in calore cordis quod sit
 rbes et lippus ad utrumque discernen-
 dum. Ecce tria vitia: impotentia. igno-
 rantia. concupiscentia. Sed quoniam de his
 que dicta videbantur superius iam diximus.
 Ecce hic replicare non debemus. **¶** **¶**
modis peccati continetur. Cap. xl.
Secundum autem hoc triplex genus
 vitiolorum: est et triplex genus
 peccatorum. Alia cum sunt quod inordinantur per in-
 firmitatem: alia quod inordinantur per er-

rorem: alia quod inordinantur per solam in-
 quietatem. Peccata infirmitatis dicimus.
 quod quibus fortiter et prudenter insistimus:
 ad plenum tamen vitare non possumus.
 Quia malum committimus quod bonum pu-
 tamus: per errorem et ignorantiam pec-
 camus. Qui autem quod malum est novit
 et vitare potuit. ex industria commit-
 tit: ex sola malicia quia ex solo a-
 more et concupiscentia mali delinquit.
 Secundum hunc triplicem peccandi modum:
 dicimus peccare in peccatum. peccare in
 filium. peccare in spiritum sanctum. Primum quibus
 una eademque sit potentia. sapientia
 bonitas patris et filii et spiritus sancti:
 secundum quod tamen modum loquimur in
 quibusdam scripturarum locis potentia patris.
 sapientia filii. benignitas spiritus sancti
 quod specialiter videtur assignari. Qui
 igitur per infirmitatem delinquit: ei uti-
 que valde gravis est quod summa potestas
 est. Qui vero per ignorantiam peccat:
 ei utique valde gravis est quod summa
 sapientia est. Qui autem per solam mali-
 ciam offendit: quod ei magis adu-
 lantur potest. quod summa bonitas est. Secundum
 hunc itaque gradationis modum spe-
 cialiter videtur agere contra peccatum: qui
 peccat per infirmitatem. Specialiter
 contra filium agit: quod per ignorantiam
 delinquit. Specialiter spiritum sanctum adu-
 latur: quod per maliciam committit. Rec-
 te autem ei qui peccat in spiritum sanctum non re-
 mittit. in hoc scilicet neque in futuro:
 quia per maliciam peccat si in presenti
 penitet. recte exigit ab eo plena
 satisfactio: non peniteti vero de-
 bet plena dampnatio in futuro.

Qui vero peccat ex infirmitate vel ignorantia sicut aliqua excusatione hinc in culpa: sic aliquod remissionis hinc debet in pena. Recte cum eis vel in presenti satisfactione vel in futura dampnatione remissio agit: quorum culpa per infirmitatem vel ignorantiam excusatione legitur. **R**ecundum nichilominus quod in culpa nichil hinc excusationis: in pena sicut nichil accipit remissionis. **N**unc itaque modo quod de voluntariis peccatis peccata agunt in hac vita: remissionem sine remissione accipiunt. Accipiunt namque plenam remissionem commissi criminis: sine ulla remissione condigne satisfactionis. Peccata itaque in presentem ut donum est. est peccare per infirmitatem: peccare in futurum est peccare per ignorantiam: peccare in spiritu sancto est peccare per malitiam. **Quod quibus peccatis sit**

Audiamus. **propter. Cap. xli**
Ergo quod hec eadem mala in peccata ab eodem veritatis ingreditur debentur. Voluntas inquit et timor et plaga timoris. **P**er voluntatem itaque intelligimus illud peccatum quod committitur per solam infirmitatem: per timorem illud quod contingitur per solam errorem: per plagam timoris illud quod committitur per iniquitatem. Si enim per voluntatem illam operationem intelligimus quod quidem exteriori aperitur: interioris autem in timore nuncie videtur: unde quod recte per ipsum peccatum infirmitatem designetur. **Q**uod ei est contritio exteriori apta: non culpa manifesta sine simulatione et contradictione aliqua: **Q**uod est contritio sine timore: nisi culpa simulatione. culpa cum humilatione et confessione.

Talia utique sunt peccata quod per infirmitatem et quasi iniuste committuntur: nulla enim amplius erubescimus. nulla amplius dampnamus. **P**er peccata ignorantie magis solemus negare quam accusare: et peccata malicie magis consuevimus vel per infirmitatem iactare. vel per obstinationem defendere. Tales utique illi esse deservuntur: qui per sapientiam arguuntur. quod letantur cum male fecerint: et exultant in rebus pessimis. **T**imor est ubi contritio pelle obducitur: et ne sciamus perficiat eadem quod tegit: pelle prohibet. **S**ic ignorantie peccata ne in apertum peccat sub ambiguitate sue obambraulo se velat: et ne per confessionis aptum corruptoris sue putredine erumpat: huius se opinionis velamento se palliat. **S**imilium modi timor mens sepe que suo errori credit: fallax opinio amplexatur. non sic quidem in suis tenebris quiescere sinitur: ut securus esse videtur: sed variam suam alternatorem multiplicis ambiguitatis fluctuatione mentis modo huc modo illuc impellit. et eam quod esse non sinit: licet ad lucis similitudinem trepidam consuevit. et per sollicitudinem excoquit. et in fornicationis ingrediuntur videtur. **R**ecte autem per plagam timoris peccatum malicie exprimitur: quod sine dei contemptu nuncie committitur. **P**ecatum est quod facile vitare possumus. et quod peccatum esse non dubitater agnoscimus: quod sine dei contemptu peccare valeamus. **T**alia namque peccata. peccata malicie dicuntur: quod neque per ignorantiam neque per infirmitatem.

uitate. sed sola mala voluntate
committitur. Quid itaq; est tu-
mor in p[er]uulso cōtinuō? nisi
cōtinuata in culpe cōmissione.
de q; cōceptus in p[re]cepti t[ra]nsgres-
sione. Recte ergo ut diximus p[er]
vulnus qd in timore v[er]it[atis] exp[er]-
iuntur p[er]uulsi i[n]firmitatis? ite p[er]
liuore qd pelle tegit. p[er]uulsi erro-
ris: ite p[er] plagā que timore in-
flatur. p[er]uulsi malignitatis. **De**
p[ri]mo t[ri]plia. actiois. cogitatiois. cō-

Vel p[er] suetudis. Cap. xliij.
Cum p[er] vulnus intelligit[ur]
mortui extra domū? p[er] liuore
mortui intra domū: p[er] plagā
tumentē mortui iā putrescente
intra tumulū. P[er] vulnus p[er]uulsi
actiois? p[er] liuore autē intelligim[us]
p[er]uulsi cogitatiois: p[er] plagam tu-
mentē p[er]uulsi gsuetudis. Et no-
tandū qā sicut nichil aliud ē pla-
ga tumentē q[ua]m vulnus in timore
versū: sic p[er]uulsi gsuetudis nichil
aliud est q[ua]m actiois malū in gsue-
tudinē ductū. P[er]uulsi g[er] p[er] actiois
maifestū? qd aliud est q[ua]m vulnus
ap[er]tū. v[el] cadaver elatū. Et quid
aliud est p[er]uulsi adhuc in cogitaci-
one latēs. n[isi] liuor sub pelle putres-
cēs? v[el] cadaver domū sue lateb[is]
necdū deseres. Vel qd ē gsuetu-
do mala et iā p[er] i[n]firmā putri-
da? q[ua]m plaga ex putredine iā tu-
mida. v[el] fetentis cadaveris me-
bra tabida. Memine moueat qd
p[ri]us ponit g[er]uicio vulneis q[ua]m
liuoris? at p[er] vulnus p[er]uulsi actiois:

et p[er] liuore itelligi debeat p[er]uulsi
cogitatiois. Rectius uaq; fortal-
sis et q[ua]si cōgruis i[n]cremeti gradi-
bus ordinari et distingui corrup-
tiois n[ost]ri modus cuiq[ue] videretur.
si p[ri]mo loco liuor. scdo vulnus.
nomissio plaga tumentē ponet[ur].
ut post malū cogitatiois malū
actiois: et p[er] v[er]it[atis] h[ec] malū
gsuetudis describetur. Sciendū tū
est. q[ua]m q[ua]m p[er]uulsi actiois scdm
aliqd sit maius: p[er]uulsi tū cogi-
tatiois scdm aliqd est p[er]iculosius.
Ita p[er]uulsi actiois q[ua]m forte ma-
ius ad iratū: p[er]uulsi tū cogitatiois
vide ne forte difficil[ius] sit ad sanā-
dū. P[er]uulsi cū maifestū q[ua]m magis
erubescens: eo sepius maturius
corrigim[us]. Sepe etiā culpa p[er] actio-
nē maifestata v[el] amonicioe cor-
rigit[ur]: v[el] vltioe p[er]uulsi ab i[n]uito
deserit. Hic est q[ua]m euāgelio lu-
c[ie] p[ri]us uiuens mortuus extra
domū elat[us] resuscitatus legitur:
q[ua]m puella mortua q[ua]m adhuc int[er] do-
mū iuuenit. Si ergo p[er] vulnus p[er]uulsi
actiois. et p[er] liuore p[er]uulsi cogitaci-
onis recte itelligim[us]? qd mirū
si p[ri]us vulnus et postea liuore in
miltica lectione i[n]uenim[us]. cū p[er]uulsi
cogitatiois p[ri]mo actiois videat[ur] ēē
p[er]iculosius. et huius ordiis ratione
euāgelico exēplo app[er]et. Recte
at plaga tumentē nomissio loco. et
qdā fastigui q[ua]m ponit[ur]. p[er] quā
malū p[ri]us gsuetudis designat[ur]:
eo q[ua]d ad iratū i[n]uam[us] et ad sanā-
dū difficil[ius] iuuenit. **Ad p[ri]mū**

Singula tribus modis pnt accipi

Uel p vulnus qd *Cap xliij.*
est sine timore. sed et nichilo
minus sine oi curatioe possunt in
telligi pccu qd accusant nec tu
deserunt? p luore pccu qd per
ypocrisim tegunt? p plagam tunc
te pccu qd p cotinuatia defecim?
Tribus itaqz modis pccu cotinuo
apitur? tribus modis obduat?
tribus modis iflatur. **A**pitur in mo
du vulneris? obduat in modu li
uoris? in flat in modu plage tu
metis. **V**ulnus aptu: pccu mai
festu. **S**ed pccu vulnu alit maifest
tat ho in seipo? aliter prorio?
alit deo. **S**ibi p cogitatione? prio
p actione? deo p gessione. **Q**utu
em in nobis est illud deo abscondi
tu? qd cora ipo p ppria gessione
sapuare uoluunt. **T**ribus ite modis
pccu cotinuo abscondit? et ad luo
ris similitudine quada occultatiois
pelle obduat. **A**lit ei abscondit?
nobismetipsis? aliter dei ocul? alit
occultat primis. **N**obis abscondi
tur p errore? deo p taciturnitatem?
primo p simulatione. **S**ibi pccu
macula tribus modis itumescit?
et se in plage tumentis more illa
tioe distendit. **I**n semetipso itu
mescit p malicia? cora primo p
ipudencia: contra deu itumescit p
cotinuatia. **H**omo ei pus p mali
cia destruit seipm? p ipudenciam
perdit primu: p cotinuatia ipug
nat deu. *Quid quibus pccis
sit familiare Caplm xliij.*

Sed licet hec tria accidentia
videant? qualiter attribuer
oi pccu. qui vnu idqz corruptiois
malu in alijs et alijs. vl in cor
hoie alio et alio tpe. modo aptu
mo occultu. modo tumentu solenn
tuerit? speciale tu vl potius fa
miliare qbulsta pccis solet esse. cu
quada libertate potius q timore
in aptu pduit? qbulsta ingenti
elatiois inflatione erupit: qbulsta
deprehendi. sed sp latere velle. **E**s
em ueliat quod tristitia soleat se
ipsa tota in ubis pduci. et p qm
monia effluere? et iuxta vuln
modu q qda sanguis pfluunt
in plactu et gemitu effundit. **I**n
uidencie at malu sub silencio se
abscondit? qa luada mens viciu
suu maifestat erubescat. et idcirco
dissimulatiois pelle se palliat: ne
si in aptu pdeat cotemptu pateat
oibus q vilescat. **S**olet tu hoc ma
lu semp seipm sed imitu prode p
manifestu iudiciu: eo q hre sole
at toru respectu. amari respolu
pallidu vultu. et cetia latentis in
firmitatis signa in huc modu?
ita ut qm late velit. penitus tu
latere no possit. sed iuxta luoris
similitudine euidenter exteri appa
reat: qm sub dissimulatiois pel
le ut dan est latet per vabu no
eripit. **I**ta vero ad illata iunua
indignatioe itumescit. et p plagam
tumentis more p minas et coti
nuas foras erupes. du pudore
aut timore sepe magna ex parte

cohereat: lacus interius p vortu
 p exterius p vortu in vortis ma
 la grassatur. **P**endis sane ut ar
 bitror quanta similitudo tristitiae cum vol
 untate: iudicium cum linore: iracundie
 sit cum plaga tumente. Quanta vero
 q vix timenda sunt hec mala: do
 centur ex sacra scriptura. Quale ei
 tristitiae malum esse creditur: q testa
 re aplo morte operatur. **E**id aut de
 iudicia. qd de iracundia sentire de
 beamus: sacre itidem scripturae tes
 timonio appbamus. **V**irum stultum in
 qd sufficit iracundia: et puulum
 occidit iudicia. **A**ttende ergo qui
 magna mala singula hec esse
 iure creditur: q oia scdm scripturam
 attestatione mortem operantur.
*Quaeritur de triplex pced. nunc de
 triplex remedio. Capitulum xlv.*

Hoc ad angustiam mali
 et illud accedit. qd hec que
 mortalia sunt: nulla pene
 arte nulla sagacitate ad plenam
 vitam pnt. **Q**uis queso se cum tan
 ta cautela cum tanta vigilancia au
 todiat: ut nunquam mortis tristitiae
 nunquam morsu iudicium vel iracundie se
 niat. **S**ed cum hec tanta mala ple
 ne vitare non possumus: cur saltem
 remedia quaerimus. **R**emediorum
 sane coceptus ostendit in eo qd dicitur:
 Non est curiligata neq curata
 medicamine: neq fota oleo. **T**ria
 sunt mala q premitur: et tria re
 media que subsequuntur. **V**ulnus et
 linor et plaga tumens esse triplex
 malum: cui subiungitur triplex reme

dium in ligamentis curamentis et
 fomentis. **E**t forte cum videbitur
 singula singulis debere aptari: et
 ligamenta ad vulnus. curaciones
 ad linore. fomenta ad plagam tume
 re debere referri. **S**ed ne hac vborum
 distinctione sequimur: ipsi hunc ratione
 phibemur. **C**um enim curiligata non
 curiligata ponit: non hoc ad vol
 untis singulariter debere referri pbat.
Sili: cum curata non curatus lego:
 quo solimmo ad linore referri de
 beat non video. **C**um ergo curiliga
 ta curata fota legimus: cogimur ut
 singula hec ad plagam referamus.
Ut autem ad pmissa etiam duo sin
 gula referri queant nil obstat: cum
 hoc nec hanc phibeat. nec sine ratione
 nil obstat. **I**ntelligimus autem li
 gamenta in mandatis: curamenta
 in munis: fomenta in pmissis.

De triplex institutione. Capitulum xlv.

Congrua similitudo satis xlv.
 vinculoz et mandatorum. **V**in
 culis siquidem coartantur: et manda
 tis utique diuis a multis voluptati
 bus coherent. **V**inculis trahimur:
 vinculis retrahimur: vinculis astri
 gimur. **V**inacula trahencia precep
 tiones: vincula retrahencia phibi
 tiones: vincula costringencia amon
 itiones. **P**receptio est eorum q fieri
 oportet: phibicio eorum q fieri non
 licet: amonicio est eorum que qde
 expedit fieri. cum tamen sine culpa pos
 sit pccari. **P**receptoibus sane illuc
 sepe vrgemur. quo boni opis gres
 sui sine difficultate non dirigimur?

phibitoibz at inde sepe retrahimur: quo p desideriu pperimus: amoi-
 aoi bz vero cordiu uiridū hiancia
 seu etiā fluxa artius alligamus.
 cū uolūtates nras a liator etiā
 usu sepe restringimur. **V**incula itaqz
 attrahēcia sūt diligēs diuinū deū
 tuū ex toto corde tuo. et proximū tuū
 sicut teipm: honora precū tuū et
 murū tuū. **V**incula retrahēcia sūt
 nō omnes. nō nichaberi: nō fin-
 tū facies. **V**incula cōstringēcia
 sūt. si vis pfectus esse uade et uen-
 de oīa que habes et da paupibz?
 et illud qd' a duō de uirginitate ppo-
 nit. cū dicit. qui pē capē capiat:
 et illud apli. de uirgibz at paptū
 dū nō habeo. sed qsilū to. bonū
 est hoi sic esse. et alibi. bonū ē hoi
 mulierē nō tange. **H**uiusmodi
 ergo uinculis uiciorū uiridū uul-
 nera hiancia aueqz cōtricioēs cō-
 stringimur et aforis mūimur: q
 aīes uoxia desideria ab actu seu
 etiā a consensu cohibemur. **De**
triplici cōminatioē Cap xlvij

Sed ad pfrē sanitatis repa-
 rationē nō suffiat prauē asse-
 racōis malū adhibitis uiciorū
 uinculis restringē: si satagimur
 pari sollicitudinē uoxios afflictionū
 carnaliū humores voluptatiqz
 putredinē adhibitis curacionū
 agnariū medicis extupae. **E**cce
 triplex tibi itē curacionū genus
 ostendimur. in dūis uicibz cōmi-
 natioibz: sicut supiq de uinculis
 docuimur. **C**ōminatio corripcois

cōminatio reprobatois: cōminatio
 tūpnatois. **D**e pmo dñi ē. **Q**uē
 cū diligit deus corripit: flagel-
 lat at oēm filiū quē recipit. **D**e
 scdo at scptū est. **E**rgo cū uult
 deus miseret: et quē uult dōnat.
De tēio est illud. **T**ūc dicit illis
 qui a sinistris eius erūt. **I**te ma-
 ledicti in ignē eternū: q ppatz est
 dyabolo et angelis eius. **C**ōmi-
 natio castigatois est: si ābula-
 ueritis ex adūso iudici. nec uolue-
 ritis audire me. aditā plagas uas
 in septuplū ppter pccā uā: et
 illud qd' paulo supiq ponit. ad
 tam corripcoēs uas septuplū
 ppter pccā uā. et cōterā supbia
 duricie uā. **C**ōminatio obdura-
 cois est: ecce ego iudicabo cor-
 pharaois. **C**ōminatio tūpnatois
 est: uinis eozū nō moriet. et ig-
 nis eozū nō extinguet. **A**namē
 huiusmodi herbarū succus: sed
 ad uoxios uiciorū humores itlic
 canidos efficacissimur. **Q**uē cū tā
 effrenatū q nō studeat q cupias
 suas tēpare? si diligit attētat
 mēditerqz retineat q soleat dñi
 in qbulatā electis suis malas p-
 lectacoēs in hac uita etiā septu-
 plū punire. **Q**uē nō ptimeat
 pūlis qlietudinibz pūuaciter i-
 litte. qūe nō festinet pūu uū
 acius corrigē: cū audiat qstam
 etiā in hac uita in reprobū sensū
 dari. et in mentis obstinacionē
 obliuionēqz pccā irremedialiter
 tradi: ne forte si resipiscē uoluit

nā adhuc possit. iā ulterius oīno
nō possit. **R**estat adhuc scia
spēs oīm efficacissimā atq̃ pote
tissimā: et in humiliori morboz
medela p̃re ceteris oīb̃ p̃stātis
sima. **H**ec est ei illa q̃ iuētratos
viciozū morbos efficacissimē solet
curare: et pene despatos morbi
dos ad plenā sanitatē r̃formare.
Es enī tam īscūsate tā obstina
te mentis homo ulpiā poterit in
ueniri. q̃ nō expānsat et oīno
abhorreat tūltoria carnis blā
dimenta. tormētis et ins mercai.
si diligēter inspicat īdēlūterq̃
attēdat q̃ sūt modica seu etiā
monētanea illa oīno carnis ob
lāmenta q̃ trāseūt: et q̃ sūt īma
nia q̃ ve atrocia tormēta illa et
na q̃ sūt nō hūt nec h̃re pūt.
Vide gō q̃a magna ex pte in m̃ā
ptate est sanitatē m̃am recipere:
si studeamz morbis m̃is hūmiori
medela modo agnoo adhibere. **V**al
uis itaq̃ et luoz et plaga tu
mes q̃ nō est arāligata neq̃ cu
rata hūiq̃ medicamē: quid iā
miram̃. qd̃ ve cōgruū. si non p̃t
sanitatē recipere. **I**uste q̃dem in
suis g̃ricoibz deficiat et perit: cui
cū habūdāter in spēbus hūmiori
suppetrēt morbis suis agnua cu
rationū medicamēta adhibere nō
luit. **A**n uelatis q̃ cōtēpuitis h̃q̃
modi curationū medicamēta. qz
sedm̃ sapientis suam curationē cel
lare facit parā mariā. **S** forte
p̃dictarū herbarū succū utpote

amarū multūq̃ mordacē horre
tis: vū et vulneribz ṽris hūiq̃
adhibere forte p̃tmesatis. **S**ed
si forte videtur vobis earū amari
tudo amarissimā: illud q̃ attēdi
te. qz et medela est efficacissima.

De t̃p̃lia p̃missione. Cap̃ xlvij

Accipite tū triplex adhuc
olei gr̃mis in d̃inis utiq̃
p̃missionibz. ut habeatis in quo
possitis cū oportuū fuerit doloz
acerbitatē lenire: et mēbra iam
iāq̃ cōualeſcencia fouere. seu
etiā iā sanata iuuare. **P**rima itaq̃
olei spēs est p̃missio venie: 2^a
p̃missio gr̃e: t̃cia p̃missio gl̃orie.
Et ei prestabilis sup̃ iualitiā.
misericors et miserator d̃ns: et
nō solū delictorū veniā: verū etiā
grām et glām dabit d̃ns. **P**rope
ad illā p̃mā olei spēm. quā nos
diximz p̃missione venie videt̃
illud p̃tme. si fuerit p̃mā ṽra ut
corinū. q̃ si nix dealbabūt: 4 si
fuerit rubra q̃ si ṽnicalus. ve
lut laua alba erūt. **A**d sedm̃
at id est p̃missione gr̃e illud p̃t
uere videtur: qd̃ p̃ aplin dicitur.
Diuisiones gr̃arū sūt: idem aut̃
spūs. **E**t diuisiones iustitiao
nū sūt: idem aut̃ d̃ns. **E**t diuisi
ones opacionū sūt: idem vō d̃s
qui opatur oīa in oīb̃. **V**inū
q̃ aut̃ datur manifestatio spūs
ad utilitatē. **A**lij q̃dem p̃ spūm dā:
sermo sapiē: alij sermo scē sedm̃
eundē spūm. **A**lteri fides: in eodē
spū. **A**lij grā sanitatū: i uno spū.

Alij opacio virtutū: alij ppheta.
 alij discaracio spiritū. Alij grā
 linguarū: alij interpretacio sermo
 niū. Hec aut oīa opatur vnius
 atq; idem spūs: diuidens singul'
 put vult. Sed si tria olei specie
 in pmissione gl'e accipimus? nōne
 ad hac tibi illud ptingere videtur
 qd' alibi in eodē aplo legimus?
 Alia quidē mgt celestū gl'a: alia
 at terrestriū. Alia claritas solis.
 alia claritas lune: et alia clari
 tas stellarū. Stella at a stella dif
 fert in claitate: sic et resurrectio
 mortuorū. Sciatur in corruptioe
 surget in incorruptioe. Semiatur in
 ignobilitate: surget in gl'a. Sciatur
 in infirmitate: surget in virtute. Se
 miatur corp' aiale: resurget corpus
 spiritale. *De tripla virtute triplis*
pmissionis. Caplin. xlix.
Ecce habes tres spes olei: si
 gulas utiq; nō vtilis nō mediocris
 precij. Vēs sane preciose et idui
 los vltus necesse est? siue ad aba
 ria cōducenda. siue ad lumina cō
 cūanda: siue ad vulnera meden
 da. Vniū tū papūū est meliq;
 pficit in vltū vntiois? sed in in
 vltū lūis: tū in vltū refectiois.
 Primiū quidē fouet salubrig? 2°
 eridet clarius: terrā sapit dulciq;
 Illud sane videtur pre ceteris dul
 cius sapē: qd' oīa solet in septu
 ris oleū leticie. Qd' quid aliud ē.
 q' ptiapacio gl'e? Sed illud pre
 ceteris oībus videtur aridē clariq;
 et illuāre efficaciq; de quo quidē

legimus. q' vntio eius docet nos
 de oībus? q'a sicut siue gr'e illuā
 rione nō possumus viā veritatis
 vel ad modicū tenē: sic sane sub
 eiq; diuatu nō possumus viā vite
 ptere vlt' vltiā aberrā. Sic sane p
 ceteris illud genū olei videt meliū
 pficē ad curā medendi de quo habes.
 q' putrescat ingū a facie olei: eo q'
 diuine remissiois misericordie pōat
 vltus peccādi seruitūq; pā. Sed li
 cet ista de singulis assignauerimus:
 singulas tū species ad doloris le
 uamen vtilēs multiq; efficaces v
 lu cotidiano pbare possumus. Quā
 cū queso tantā doloris acerbitatē
 poterim iuenire? quā tanta illa
 diuinariū pmissionū dulcedo non
 possit leuare. *De tripla leuante*
cōtra triplē dolorē. Cap. i.

Alij dolent ex afflictioe cōtr
 itiois et vulueris: alij ex lā
 guore infirmitatis: alij ex defatiga
 tione tribulatiois et laboris. Inflic
 tio vulueris. cōmissio criminis: lan
 guor infirmitatis. defectus virtutis
 defatigatio laboris: tednū expecta
 tiois surgens ex multitudine tribu
 latiois. Ex hys sane oībus dolor
 surgit: animūq; hoīs multipliāt
 affligit. Sed cōtra triplē dolorē:
 habes triplē olei spēm. Si itaq;
 doles ex vulnere criminis q' cōmissi
 one: habes oleū ppositē venie ex
 diu vltiq; pmissione. Si doles ex
 infirmitate et defectio virtutis tenu
 it te: habes oleū pmissē gracie.
 Si doles fatigatū afflictioe: iū

geri oleo leticie in spe puelle gl'e.
Si itaq; p'ne dolor affligit cor tuu.
 et te v'get acerbius gl'a p'adu:
 accipe unctione et reape gl'olao
 ne. **A**d illa naq; d'ica voc' ymo
 d'ne unctionis effusione. vmo ego
 diat d'is nolo morte p'adu. sed
 ut q'itatur ipius a via sua i vi
 uat. et alibi. conuertiu at a v'is
 v'is pessimis. et q'ir morieu dom
 ist. que q'so tam inanis tuiq;
 cotricis p'neq; amaitudo: qua
 leuue no possit huiusmodi vincti
 ons d'ne infusio. **S**i doles de
 laquore et defectu tuo i'ste p'ab:
 nec p'us desistas donec iudicaris
 v'ute ex alto: donec q'esas peni
 tusq; conalescas ab oi dolore vl'
 laquore tuo: utpote delibum p'a
 otissio illo euagelice p'dic vngue
 to. **S**i eu nolis inq; cu sis ma
 li bona data dare filijs v'is? q'ito
 magis p' v' celestis dabit sp'm
 bonu p'cutib; se. **S**ed ut apliq;
 mueris. in m'a relinq'tur p'tate
 ab eo qui dat et no impparat: ut
 quis q'itu voluit tollat. **D**icit
 eni. **D**is eni q' petit accipit: et q'
 q'it inuenit: et pullanti apiet.
Noli itaq; parvus ee in expende
 to: nec auarus in erogato. **C**u
 tomagis erogas: tanto aplius
 habundas. **G**ratias inq; accepistis:
 gratis date. **F**ecit sane gracie
 effusio oleiq; huiusmodi emana
 no in vidue manibus cessare: ii
 ai vasa vacua defuerit q' posset
 imple. **S**i in tribulacoib; definis.

minuo de labore fatigais? habes
 glorie unctione. v' fatigacois tue
 dolore leuue possis: cu ab illo pre
 cioso vnguetario accipis qd' audis
No s'it codigne passioes h' t'pis
 ad futura gl'am q' reuelabitur in
 nobis. **A**d ei qd' in p'nti e' mome
 taneu et leue tribulacois n'r: sup
 modu in s'blimitate etiu gl'e pou
 dus opabit in nobis. **A**udi adhuc
 cuiusmodi vnguetariu eandem olei
 sp'em gl'e q' unctione p'ferent. **C**u
 ei xps apparuerit vita v'ra: tuc et
 vos apparbitis cu ipso in gloria.

Aliguo t'p'is p'missiois. Ca. li.

Dama sane olei sp'es erat: qd'
 samaitanis ille vulneribus
 eius i'stebat qui in latrones in
 t'cebat. **Q**ui eni spoliauerut eu:
 et plagis ipositis abierut semivi
 uo relicto. **H**oc g'ne vngueti pecc
 tur illa p'adu suoru vulnera sa
 uauit: doloris q' inuictate tande
 aliqu' mitigauit: que a d'no tande
 audire meruit. **D**imissa s'ci p'ra
 multa: qui dilexit multu. **H**oc v'g
 ueto de d'ni munere dices ad d'ni
 pedes venit. et nouissis d'ni m'ebus
 largita: ipendit pietatis unctione
 qua desup se accepisse cognouit:
 ut peccatix et penites p'adu et
 penit'ib; pietatis b'ficiu ip'et:
 quale de d'ni m'a gratis se p'cepisse
 memisset. **H**oc pietatis vnguentu
 seruis ille neq; in d'ni pedes i'su
 derit noliut: qd' de d'ni munere in
 tanta h'udancia accepit. **V**n et id
 qd' p'us gratis accepit. reddi p'gea

cōpellit: tū ei p expbracone dicit.
Serue neq̄ oē debitū dimisi ē qm̄
rogasti me. **P**ropterea q̄ oportuit et te
miseri cōserui tui: sicut et ego tui
miserus sū. **I**edā ut arbitror olei
spēs fuit: tūq̄ debitore se ēē irrog-
nouit: qui iteroganti sibi rīdit.
Quātū inq̄t debes dñō meo: **E**t ille
Rentū cados olei. **A**tende obsecro
in quāta hūānacia oleū grē acce-
perat: q̄ autū cados olei se debē
nō negat. **H**oc olei debitū reddē
qui dñi sui debitores aliqui instā-
ter amonebat. cōpellebat. **V**idete
inq̄t ne in vacuū grām dei rapi-
atis. **H**oc olei debitū in seipō cog-
nouit. et q̄fiteri nō erubuit. tūm
dixit. **G**ra dei sū id qd sū. **Q**uātū
at̄ pro reddendo hoc olei debito la-
borat: cōdit in eo qd cōsequēter
adiūgit. **E**t grā eius in me vacua
nō fuit: sed hūānācius illis oībus
laborauit. **N**on at̄ ego: sed grā dei
merui. **T**ertū at̄ in fallor olei spēs
erat quo pendētes ille quq̄ vigneus
habūtabāt: vñ et earū lāpates
extingui nō poterāt. q̄ olei defici-
uō timebat. **A**ccurrūt itaq̄ et ppe-
rāt in hūānacia huius olei: et fa-
ctus vgnibz statibz tū fiducia in-
trāt in gaudiū dñi sui. et in leti-
cia sempiterna recubūt ad nuptias
agni. **H**uius olei plenitudinē acce-
perat quo et tēpō plene delibutq̄
erat: de quo et ppheta veracit̄ as-
seruit. **D**ilexisti iusticiā et odisti
iniquitātē: p̄pt̄ea vixit te deus dñs
tuus oleo leticie p̄ q̄sortibus tuis.

Recte sane p̄ cōsortibz vñ p̄ticipibz
suis: uet solū p̄re hoībz: vñ eam
p̄ angelis. **T**anto enī melior age-
lis effectus: q̄nto differēcius p̄re
illis nomē hēditauit. **G**loria nāq̄
et honore coronatq̄ accepit nomē
qd̄ est sup̄ oē nomē: in noīe ih̄i
oē genu flectat: celestiu flectit
et t̄feruorū. **D**ignū sane qui acci-
peret plenitudinē glē: q̄ prius ac-
ceperat plenitudinē grē. **V**idim̄
inq̄t glām eiꝯ gloriā q̄li vñgēt
a p̄re: plenū grē et veritatis. **N**ec
dubiu itaq̄ est enī veraciter acci-
pisse oēm plenitudinē iuxta vñ
quāq̄ sup̄ius assignatā olei spēs.
in quo h̄itat oīs plenitudo dñitatis
corpaliū. **E**st enī fons unī
cordie. **A**b ipso fluēta totiq̄ grē:
in ipō abissus et̄ne et̄ infinita glē.
Quā q̄lo adhuc olei hūmāmodi tō-
pia laborauit: **D**ēs enī te pleni-
tudine eius accepim̄: si volum̄.
Tantumō petam̄: et accipiem̄.
Preciosissimū olei genus est illud
qd̄ oēm est oleū leticie seu glōrie
qd̄ tū ipse p̄cipit nos postulari.
p̄mittitq̄ se dare. **P**etite inq̄t et
accipietis: vt gaudiū vñm sit ple-
nū. **S**atis itaq̄ ad manū hēcūq̄:
qd̄ cū integrē volum̄ ad peticiō-
nē accipim̄. **M**ultitudo multiplicis
utilitatis in diuinis p̄mittitibz
Habem̄ ergo tres **Cap. liij.**
olei spēs: oēs vñq̄ tā ne-
cessarias q̄ viles. **P**rimā q̄ta tri-
plici cōtricione. vñuers. lūoris.
et plage timētis: scdām at̄ q̄ta

tripliciter dolore. languidi capitis.
 mesti cordis. egroti corporis: tunc
 vero contra triplicem fatigationem etiam
 sani corporis. videlicet laboris. e-
 gestatis. persecutionis. **H**abes oleum
 domine me in quo foueas vulnera
 peccatorum: habes oleum gratie in quo
 mitiges morbos vicioz: habes
 oleum glorie in quo leuias fatigaci-
 onem certaminum. **S**icut aliud est
 morbus et aliud vulnus: sic ut
 superius docuimus. aliud est vitium et
 aliud est peccatum. **V**itium est ipsius
 naturalis boni etiam iustitiae defectus: pec-
 catum est temptantis mali spontaneus
 consensu. **V**itium itaque corruptio
 naturae ex qua fit praua et cupida etiam
 illius mali sepe cum tunc consentire
 nolit: peccatum vero est impulsio indus-
 trie propter quam sepe illi etiam malo
 sponte consentit. cui facile resistere
 potuit. **P**ius itaque est sanare vul-
 nera peccatorum: sed in aut curare mor-
 bos vicioz: tunc vero leuare dolo-
 res fatigationum. **I**n peccatorum itaque
 medela ut domine est habere oleum
 meum: in vicioz curam oleum gratie:
 in defectum cautelam oleum glorie.
In peccatorum sane medela: habes utique
 refectionem illam prophetica ex prima
 olei specie refectionem. **B**onum inquit quod
 remissum sunt iniquitates: et quorum
 tecta sunt peccata. **P**robabile sane nunc
 videntur quod non solum de infirmo
 sanum: sed et de misero efficit bonum.
Bonum vult inquit cum non imputant dominus
 peccatum: nec est in spiritu eius dolus.
Contra vicioz morbos corruptores

que naturae: accipe adhuc unctionem
 aliam. vnguenti refectionem ex oleo
 gratie. **B**onum cum dominus iacob adiutor
 eius. **E**t adhuc audi. **B**onum homo quem
 tu erudicis domine: et de lege tua do-
 cueris eum. **A**ccipe etiam illud. **B**onum
 vir qui confidit in domino: et est dominus
 fiducia eius. **B**eaty vir qui habet
 deum adiutorem. protectorem. eruditorem.
Bonum quem dominus adiuuat. erudit.
 protegit. **A**diuuat ad bonum: defe-
 dit contra malum: erudit ad utrumque
 discit neudum. **A**diuuat erudit.
 defendit. totum est gratie. **B**onum itaque
 contra defectum fortitudinis: sed in
 quo defectum veritatis. tunc contra
 defectum virtutis: omnia gratia defectum
 boni naturalis. **B**onum contra debilita-
 tem languidi capitis: sed in contra
 caliginem mentis cordis: tunc quo
 anxietate infirmi corporis. inque-
 tudinemque estuatis cupiditatis.
Habemus adhuc tertiam olei speciem.
 et ex ipsa sili. triformem vnguenti
 refectionem: contra triplicem corporis
 iam conualescentis defatigationem.
Contra fatigationem corporis in labo-
 re habes illud. **L**abores manuum
 tuarum quia maducabis: bonum es et
 bonum tibi erit. **C**ontra afflictionem ege-
 tatis habes illud. **B**onum pauperes
 spiritus: quoniam iporum est regnum celorum.
Contra tribulationem persecutionis
 habes illud. **B**onum qui persecutionem pa-
 untur pro iustitia: quoniam iporum est reg-
 num celorum. **B**onum quod in tot tribu-
 lationum certamina non modo non
 doleat. **P**rimo etiam auditis tantis

reuerſus exhilaraſcat in ſcriptur
ſaaz atteſtacioe addiſcant. et de q̃
dubitae nō audrat: qm̃ bñs vir
q̃ ſuffert teptacionē. qm̃ nō pbaty
fuit accipiet coronā vite. quā re
pmitit d̃s diligētibz ſe: **H**inc eſt
q̃ apli ibat gaudentes a q̃ſpā cō
ſily: qm̃ digni habiti ſūt p uoie
ih̃u cōtinneliā pati. **Q̃** recte hec
olei t̃cia ſpēs dicit oleū leticie: q̃
facit etiā de tribulacioe gaudere.
Quis em̃ nō letet̃ p̃mo gloriat̃
in iſurmitatibz et tribulacioibz
ſuis? nō ſperet accipere in p̃miū
certam̃s qd̃ oculz nō uidit et au
ris nō audiuit nec in cor hoīs al
cendit que p̃pauit d̃s diligētibz
ſe: **H**ec de diuiſis olei ſpēbus iā
diximz: ut ſciamz q̃s in quales
uſus vales ſeu etiā nccias habe
amz. **F**ec uobis debet ſufficere
hec de huiusmodi olei ſpēbz cog
noſſiſſe. vtilitates q̃ carū a ſe
iūicē diſtinguere potuiſſe? n̄ ſci
damus ex hijs ſcdm̃ vniūq̃q̃
vtilitatē atq̃ ṽtutē infirma n̄a
curare atq̃ ſanare: ne illa diuine
iurpacois ſentencia videat̃ nos
arguere. **V**ulnus et liuor ⁊ pla
ga timens. nō eſt articuligata
neq̃ curata medicamine: neq̃
ſota oleo: ~
Expliat liber ingri richardi de
ſtatu interioris hoīs poſt lapſū.
Incipit liber euſdem de extin
guicione mali et p̃mocioe boni
Caplin primū.

Quid est tibi mare
qd' fugisti? et tu
iordanis q'a co
uersus es retro
su. **E**xclamatio
est vox ista pphie
ex amiratione: admiratio cu ex
ultatione. Videbat eum dnu gntia
miraculu. nec vnu tantu sed grun
tu i utruq; magnu utruq; miru.
utruq; valde stupendu. Videbat
mare ante conspuu isrl' fugi? vi
debat iordanem cursus sui ipetu in
fonte reflecte: videbat utruq; he
breo poplo cedere. et p'fiscari libe
ru iter relinque. Quid horu no
nouu. Qd horu no miru. **V**eris
ita cōtemplabatur: et ad utruq; mi
rabatur: et de utroq; gntulabat. **E**x
clamat ergo in voce exultationis et
cōfessionis. Qd est tibi mare qd fu
gisti? et tu iordanis q'a cōuersus es
retro: su. **V**erum miraculu
fit in exitu isrl' de egipto. scadu
aut fit in exitu isrl' de deserto. **E**s
in tanta det aliqui pfecte deseri
regione dissimilitudis. **E**s inchi
tare possit intrare in terra pmissi
onis: ut et eque videre possim fi
ga maris. cōuersionem iordanis.
Pulchru spectaculu satis q' ioti
du: vide aqua maris fugiente. in
dere aqua iordanis reuertente. ama
ra reade. dulce refluer? amantudi
ne defice: dulcedine redounde. **E**ss
hec vides: miror si no i ip'e clames.
Qd est t' mare qd' fugisti? et tu
iordanis q' cōuersus es retro: su.

Quia solet fieri huiusmodi miracula nisi ante veros iudicos: nisi bonos hebreos **De genuina confessione et genuina penitentie**

Confessio facit **Cap. secundum**
Iudeum: transiitque facit hebreum. Iudeus siquidem confitetur: hebreus tamen licet interpretatur. Et est confessio vera: et est confessio ficta. Sili est transitus bonus: et est transitus malus. Confessio vera facit iudeum verum: et transitus bonus facit hebreum bonum. Assarbe tibi mala tua. assarbe deo tuo bona tua: confessio vera confessio ita. Illa est criminis. illa est laudis: utraqque sane utilis. utraqque laudabilis. Sili est duplex transitus: utraqque quidem bonus. utraqque necessarius. Qui transit de malo ad bonum bene quidem transit: et qui transit de bono ad optimum bonum et ipse transitum facit. Cognosce ergo et confiteri mala tua et noli in ipsis remanere sed transi: ea: et facis transitus penitus et confessio penita. Sili confite deo de bonis tuis. laudam ipsum pro bonis suis. et noli torpere in ipsis: sed intire quantum potes ad meliora et transi ad optima: et factus est transitus secundus. et confessio secunda. Ad confessionem penitentiam solet fieri miraculum penitentium: et ad confessionem secundam miraculum secundum. Per confessionem siquidem criminis effugit fuga maris: et ad confessionem laudis statim convertit. iordanis. **Quod confessio criminis valeat ad exterminium mali. Cap. tertium.**

Ouia namque in confessione laetatur: conscientia mundatur: amaritudo tollitur: mare fugatur: tunc quillitas redit. spes renouatur. animus hilaris. Siquidem beati qui lugent: qui ipsi consolabuntur. Quid est lugere et contristari: nisi maris tempestatibus agi. Et quod est gaudium consolationis: nisi fuga maris et absentatio doloris. Audi iudeum criminis sui confitentem: et attende ante eum aquam maris fugientem. Dixi inquit confitebor aduersum me iniquitatem meam domino: et tu remisisti impietatem peccati mei. Iniquitatem confitebatur et mare fugabat: quia impietas remittebatur. Impietas enim mare est. Dulce siquidem aquam facere non potest: sed est aqua eius salta valde et multum amara: et amaritudo eius amaritudo amarissima. Quid quod dulcedinis habet inuidia: quod obliuio doloris habet inacidia: quod suauitatis impatiens. Iniquitatem ut arbitror aque quilibet amare debet et mare facit: quia nulli penitus sapere. nemini placere potest. Vides ne quod quale sit huiusmodi mare magnum et spaciosum maribus: quod potest appellari malicie: Nam est et aliud quod potest dici mulerie: huius et ipsum quidem minime dulce aquam. sed minime tamen amarum. Sed felix qui dominatur a mari usque ad mare. ut nulli subiaceat culpe. nulli succumbat pene: in tantum ut non ducatur ei ovis iniquitatis. nec enim opprimat vlla aduersitas. Felix autem cum conspiciat mare fugit. malicia recedit. mulieria

redit: cōscia hylaretat. **N**ūq̄d nā
qui cuiusmodi est fiducialit̄ psallē
nō p̄t: qd̄ est t̄ mare qd̄ fugisti?
Si vis ergo et tu fac quēdā bone
p̄fessiois iudeū: cōfiteri ex corde
patrē tuū: ut possis et ipse videre
tale spectaculū. tā grāde miraculū.
et psallē nō dubites huiusmodi p̄
mī. **Q**d̄ est t̄ mare qd̄ fugisti?
**Quo cōfessio laudis valeat ad
p̄mōtiōē boni. Cap. iij.**

Sed nūc illud cōsiderem⁹ quō
ad q̄fessioē laudis soleat
fieri cōsilio iordamis. **S**z h̄ meli⁹
ut arbitror opando q̄ disputādo
discam⁹: hoc certius expiēdo q̄
loquēdo p̄bam⁹. **D**eniq; satage
et tu cōfitei mirari venerari dei po
tenciā. dei sapiām. dei miām: et
certus sis quia q̄nto pl⁹ laudab⁹:
tāto arētius amabis. **N**e te ḡ
pigreat diuinā grāciā multū lau
dare ut multū ames: multū ama
re. ut multū desideres. **Q**ūto enī
vehemētius desiderabis: tāto ti
cius obtinebis. qd̄ multū q̄p̄p̄
as. **A**ma qd̄ p̄us q̄tepnebas: cō
tepne qd̄ p̄us amabas: et leuig
lis q̄a cōuers⁹ est iordamis. **D**ili
ge deū. despice mūdū: et vere fate
bor q̄a iordamis cōuers⁹ est r̄hor
sū. **Q**ualis q̄so ista est cōuersio
iordamis q̄ mirabilis q̄ lauda
bilis q̄ amabilis. totū impetū
amoris. totā inuocationē dilcōis
totā affluēciā delectacōis magna
cū festinacōē currē nō r̄orsū sed
sursum: querē que sursum sūt. non

que sup̄ terrā: ita ut veniat
p̄fiteri possis. q̄a iordamis quīq̄
est r̄hor sū. **H**ec causa ut arbi
tror extitit cur p̄phetā fieri iudeū
nec piguit nec puduit: eo q̄ vea
citer nō ignorauit. q̄a bonū est
cōfiteri dno. et psallere nōi tuo
altissimē. **I**nde est illa firma po
fessio: et deuota p̄missio. **C**ōfi
tebor dno nimis in ore meo: et i
medio multorū laudabo eū. **S**z
ne iudeū se esse voluit cū dixit:
lauda aiā mea dnm. **S**z h̄c ap̄
iordamis r̄orsū fluere p̄hibuit.
cū aiām suā blanda allocutōe
amoniuit: spera in deo qm̄ ad
q̄fitebor illi. salutare iultus mei
et d̄s me⁹. **N**ōne iordamis flue
ta q̄nta desiderant cū ait: querē
aiā mea in requiē tuā. q̄a d̄s
b̄n̄fecit t̄. **A**uroz si hec audies.
et ipse nō amabis fieri iudeus.
et cōfitei dno qm̄ bonus. qm̄ in
scdm̄ miā ei⁹: et iueiāis dign⁹
cui dignet⁹ d̄s ostendē tā gr̄te
miraculū: ut cū p̄phetā psallē
possis. q̄ iordamis quīq̄ est r̄
torsū. **Q̄ p̄ma p̄mōtiō v̄tutis
sit in q̄ceptu mūdī. Cap. v.**

Sed nec illud qd̄ tibi satis
sit cū fueris iudeus: n̄ est
cū fueris iudeus. **P**ropterea
ipsi hebrei q̄ et iudei: licet ex alio
iudei. et ex alio hebrei. **N**ā cōfel
sio ut dān est iudeū: et transiit
facit hebreū. **D**eniq; et tūpe si
in egipto es. transi et t̄lere egip
tū: et fecisti quēdā bone sp̄s he

breu: et videbis in fuga maris mig-
 nū illud et stupendū miraculū.
 Sed si ipm etiā desertū transire
 studueris: videbis adhuc maiora
 hys i quisione iordanis. **P**rimū
 hic ergo transitū est de egipto: 2°
 de deserto. **P**rimo transi de mūto
 ad teipm: sedō de teipō ad teū.
 Mūdū amasti? mūdū despice et
 transi. desere curas scli. et age cu-
 rā tuā: et incipis ēē cultor hēim.
 Redies de egipti tūbris de circo-
 bus mūtans ad securiora cordis:
 et nichil aliud iucies n locū hor-
 roris et vaste solitudinis. **H**ec est
 cū terra illa deserta iūia et iāqsla:
 cōstā uidelis diu neglecta omo-
 iāulta: spinis et tribulis oblita
 et oī horrore plena. **E**xportz ergo
 te egiptū desere et huiusmodi here-
 mū pete. si cupis fugā maris oī-
 lis tuis aspic: sicut et dauid clō-
 gavit fugiens et mansit in soli-
 tudine. **I**mple pūicator qd p
 pūicatoribz pcepit ubi d: redire
 pūicatores ad cor. et factus est
 tūlitū pūq: et de cetero rē appel-
 latis hebreus. **Q**uō pūo ad
 sit in cōteptū sui. **C**aplin vi.
Redi ergo ad teipm: et oī
 custodia custodi cor tuū.
 Sed ut tibi si remanes ibi. **N**oli
 ibi remanē. sed trāsi pgenis: et
 pūiles in locū tabnaculi admi-
 bilis vsqz ad domū dei. **T**ransi g^o
 et teipm: perge in teū tuū: qre
 et apphēde sūmū bonū. **A**udi illā
 q clauitat in plateis: ausculta

uocē sapiē ad hūc scdm nos tūli-
 tū admonētis. **T**ransite ad me
 inqt oēs qui cōcupiscitis me. **D**e-
 scere mūdū: et factus est tūlitus de
 egipto. **C**ōteptū teipm: et factū est
 tūlitū illic de deserto. **P**rimū g^o trā-
 sitū facit cōteptus mūdū: secūdu
 tūlitū efficit qteptus sui. **I**n pūm
 tūlitū mare fugat: ad scdm trā-
 sitū iordanis cōstitit. **F**uga maris
 extimācio amauitūdis: cōuersio
 iordanis reordinācio caritatis.
Quō p cōteptū mūdū fiat ex-
 timūū mali. **C**aplin vii.
Quā apais audire plenus
 uolte: quō ad pūm tūlitū
 hebreorū qualiter ad mūdū qteptū
 fiat fuga maris amauitūdis ext-
 imūū. **S**tati absqz dubio ut e-
 giptū deserueris. ut mūdū post te
 totū reieceris: perit causa timoris.
 causa doloris. radix amauitūdis.
Radix siqz oīm malorū cupidi-
 tas. **C**ū cū potes mūdū plenū
 euadē. cū ceperis nulla eiū pspā
 cōcupiscē. nulla eiū adūsa pūmet-
 cere: qd iā erit q tuā mentē po-
 teit pūrbare. **Q**uō qlo rectius i
 fuga maris accipim? q nullis
 fatigan pūrbatoibz. **D**eniqz nō
 turbet cor vrm neqz formidet: et
 mare aū cōspā vrm abiit et
 recessit. **P**uto qā mare iam nō
 erit āplius. qū absterget dō oēm
 lacrimā ab oculis scōrū: qū iam
 nō erit āplū neqz luctus neqz da-
 mor sed nec ullū dolor: qm pōra
 trāsierūt. **Q**uō ei est timor et

tremor dolor et metus? nisi aq
 maris amare minus. Ois qz oī
 no exptes dulcedis. Venit in
 altitudinē maris huius? ppha
 in fallos ai dicit. Timor et tre
 mor venerūt sup me. Et illud
 Tribulatio et agustia iuenerūt
 me. Mare huiusmodi offendit:
 quoties egiptū deseruit. desertū pe
 tuit. pmissiois terrā concupiscit.
 Oportet enim nos p multas tribula
 cōes itronē in regnū dei. **Qz con
 tricio animi nō sit in adiutoriū ac
 ad finamētū bonū. Cap. viij.**
Huiusmodi mare alij habet
 an se alij iuxta se: alij aut
 p se. Qui an se hnt est eis ad ip
 edimentū: qui iuxta se hnt ē eis
 in adiutoriū: q post se habent ē
 eis ad firmamētū. Sic utiqz is
 rahelitis egiptū desertibz desertū
 itraē volētibz et ad pmissiois
 terrā suspensibz. pns habuerūt
 mare an se ad ipedimentū ptec
 ciois: post habuerūt iuxta se in
 adiutoriū defensionis. qm erat eis
 p muro a dextris et a sinistris:
 et tandē habuerūt post se in fina
 mentū securitatis inimicis eorū ab
 eo submersis seu inclusis. Ante
 nos futura: iuxta nos pūcia: p
 nos pteita. Mare an nos timor
 futuroz piculorū: mare iux nos
 labor incubentiū certaminū: mare
 p nos dolor ppetratorū maloz.
 Mare an nos timor pusillitatis
 mitatis: mare iuxta nos labor
 sollicitudis: mare p nos dolor

p emutudis. Timor pusillitatis
 ipedit: labor sollicitudis minuit.
 dolor p emutudis ptegit. Alius
 aliorū vitā qsideras et studiū. ai
 videat multos etiā p pfectiois
 votū reuerti ad vomitū. redire ad
 sedm: nec saltē ichoare bonū au
 det: iste an se mare habet. sed ad
 ipedimentū. Qd est em cordis
 trepidatio mentis hesitatio: n
 quetā qm maris fluctuano. Ei
 ei hesitauit filis ē fluctuū maris
 q a vento mouet. et circūfertur.
 Alius hūc timorē viriliter calcat.
 maris fluctuacōes an se fugat.
 cordis sui trepidationē castigat
 ad toleratā p dno qlibet picula
 anū fortiter pparat: et pro hac
 pte psalle nō dubitat. mare videt
 et fugit: eo q inutilis ois trepi
 dacio an ei q spm fugiat atqz
 distcedat. Sed qz sollicitus ē adhuc
 quō debeat vl bonozū negligenciā
 caue. Vel malozū subreptionē re
 clinare: patit quidē mare qm
 quidē nō ante se. in utroqz tū latet
 eo q oporteat hūc ad bona. illuc
 qtra mala cōstāter agē: multū
 laborare: et utrobiz sollicitū esse.
**Bz felices illi quos iā vntū cū
 cia laborū certamina nō tam fati
 gat q delectat: q hoc solū plagit
 q tot an vite arte ipa vl in unq
 tate qsupserūt: vl in vaitate pdi
 derūt. Qui huius est: mare post
 tergū se hē ostendit. sicut ille qui
 dixit. Recogitabo t oēs ānos me
 os in amaritudinē aī meae. Qz**

at dubitet huiusmodi hoib⁹ mae
post tergu relictū esse ad tutissi
mū firmamētū. et subuisione in
uicorū. **S**olet ei amaitudo pūe
nō solū ppetrata mala satisfaci
endo delere? verū etiā illud i nob
q̄ suent effire: ut q̄ nō licet nec
libeat repetē. **De utili et inu**

tili cōtraoē. Cap. ix.

Considera et illud quō hec
maris aqua amaitudinis vnda
alijs sit extra viā: alijs in viā.
Quis dubitet hāc vitā esse viā
ad vitā futurā? Alius dolet pro
hys q̄ sūt pūis vite: alijs pro
hys que sūt vite future. Qui p
hys dolet que sūt in hac vita:
hic est marē i viā. Qui p hys
dolet q̄ sūt extra hanc vitā: illi
est marē iuxta viā. In hac vita
et bona et mala: in illa vita s̄
sola bona aut sola mala. Itaq;
q̄ in illa sūt multū a se differūt.
et nulla se similitudis vicinitate
gignūt. eo q̄ int̄ ea chaos ing
nū firmatū sit: in q̄bus aliqua
cōsilijs q̄litas pporcio repūi nō
possit. **S**ed hec vita int̄ illa que
future vite sūt bona seu mala
q̄ si media iaciacer: eo q̄ ab utq;
seu hīc inde aliq̄ similitudinē appro
pinquet: q̄ bona et mala pūix
ta habet. Illi igit̄ vite bonis bo
norū suorū q̄uis umbraculi sili
tudine iūgitur: sicut ⁊ vite illi
malis malorū suorū ymagina
ria affinitate sociat. **E**tena ergo
hāc viā sūt: q̄ p hāc vitā occur

rūt. **E**tena quidē et iuxta nō solū
qualitatis similitudine: sed tps co
hesione. **S**tati ut ista deserviq;
illa absq; mora incidim⁹. **Q**ui
igit̄ p hys timet dolet et plāgit:
meroris vnda amaitudis afflu
entia quasi maris aquā iuxta
decursus sui viā effudit. **De ge**
minia cordis apūctioē. Cap. x.

Meror pro bonis etius ma
re est a dextris: meror p
malis etius mare est a sinistris.
Sane si sane mentis sum⁹. pro
utrisq; debemus timere dolere: et
amaris apūctionū lacrimis affluere.
Ista timeam⁹ amitte. illa time
am⁹ iaurire: et hēam⁹ geminū
mare minues nos fortit et ab
utroq; late. **R**ecte ut arbitror
mare qd̄ in viā occurrit. qd̄ p
fectionis nr̄ iter īpedit. qd̄ p̄fais
nr̄ cursū intcludit. iuste scuei
tatis vīga pautim⁹? diuine
distinctionis glidem⁹ terreū?
futuri exānis recordatioē amo
uem⁹. **D**is ergo met⁹ nr̄. oīs
meror nr̄ amoneat a viā. ⁊ p
vna iutili mūdane vite sollicitu
die apūctio nr̄ diuidat ad ge
minia. **E**ut p timoris merorem
mala diluam⁹ etna: et p delide
rii lacrimas bona merem⁹ etna.
Felices q̄ et hoc geminū duplici
meroris mare p̄tulerūt? q̄ oēm
future exptatiois abiguitatē et
metū longe p̄q tergu reliquūt:
et vniūsa diffidentiae luctū certe
spci securitate tūscunt. **V**niūsa

et in nobis absorbeat humiliori me-
ror et metus a supererectis fiducia
securitate fugiat atq; discedat cū
humiliori mare: ut possimus et
uos cū ppha psalle. **Q**uod est t mare
qd fugisti: **P**ropterea mare putamus de
iuxta illū auferat qui dicebat:
honū certamine certam cursū consū-
mam fidem seruiam de reliq; repoli-
ta ē nudū corona iusticie quā red-
det in illa die iustus iudex: **P**ro-
to qā mare oē longe post tergū
reliquit: nec erat vū tā q̄tūstū
vū cōtribari debuerat cū dicebat.

Richl in glāus sū. **De vana u-**
vero mūdi cōceptu. Cap. xi.

Sed qd quēro illud ē dicim?
q; vlsq; hodie tā multos vi-
demus egiptū deserē? q; nō merent-
tū in maris effugio tā grande
miraculū ceruē? **S**i vere egiptū
deserūt. si veri hebrei sūt eo q; de
mūdo tūscat. et p mū hebreorū tū-
sitū faciāt? cur et p mū saltē mi-
raculi expimentū non capiat?
An forte relinquūt scilicet p̄fessioē
nō autē et gūlatioē? habitu nō
affectu? **S**i glāri oportet: pos-
sū tū pro hac pte gloriari. **S**i qd
hebrei sūt: et ego. **S**z videte ne for-
te nō sufficiat vobis et vobis uni-
tasse locū nō aūm. **C**elū nō aūm
mutat: q; trans mare erūt. **Q**uod
sic uiuat tūscat? et hebreū nō fa-
cere: **A**bsq; dubio in exitu isrl de
egypto p fugiū maris idicat: q;
recte sibi q̄sq; huius vocabulū dig-
nitatē vēdicat. **Q**uod sit difficile

Quod p̄fati sui cōceptū p̄f-
rauscamus de **ger. Cap. xij.**
egipto corpe: tūscamq; et cor. **S**z
neq; hoc putamus vobis posse susti-
nere: grandis ē adhuc nob̄ restat
via. si ad secūdi miraculi uisione
volimus ptingē. **N**on dubio nō ē
cūscē facultatis seu facultatis
egiptū exire et heremū p̄trāsire?
mūdu relinque: et seipm vincte
et p seipm p̄ce. **I**llud q; modi-
cū qd modico tpe p̄ficiat: hoc p
multos labores p multas tēp-
taciones vix tantē aliqui et a paucis
cōsumat. **I**llud vniq; diei est opus.
hoc vix p multa tpa explemus.
Quā difficile grande seipm vincte
q̄re seipm bñ inspicere et plene de-
p̄ce? p̄ferte p̄bare et p̄mū p̄-
bare: hic labor hic grūtia. **P**er-
mū est cor hoīs et t̄scutabile: et
q̄s cognoscat illud. **F**atū homi vū
q; quo grām corde dura ceruē?
t̄scutabili corde? et q̄s vinct illud?
Quā mōis mēs ad plenū su-
Quēptū erudit. **Cap. xij.**
Quoniam necesse est loca m-
tare. q; sepe castra si gē. q̄t tēp-
taciones tolerare: oīa p̄bare qd bonū
est tenere. ab oī mala spē abstine.
Quoniam est ire et reuē. et q̄ ret-
sūt abluat et in anteriora extēd?
et itē p q̄ tergū redeūdo capē expe-
riencia sui: et p p̄pū defectū p̄-
p̄iā iūritatē cōdici. **Q**uoniam
necesse est tot errorū deuia. tot abi-
guitatū opā. tot viciorū mon-
stra incidere. plustrare inspicere?

autem q̄s heremi extrema teneat.
ad humilitatis ultima pueniat: et
ad summū suū q̄teptū p̄fecte attingat.
Quocirca necesse est ad dei unā
cōfugē: et int̄ tot p̄cula dephē
sū diuinā p̄fectionē querē: et gl̄iam
ip̄entare. **¶** q̄ stupēda magnalia
o q̄ iocūda miracula. o q̄ admirā
da b̄nficia in tot diuinis reuelatōibz
in tātis visitatōibz in talibz cō
solatōibz exp̄iunt: mirat̄: venerat̄
tur: q̄s heremi vastitas et p̄pria
firmitatis magnitudo edocuit.
nil de sua v̄tute cōfide. sed totū de
dei pietate p̄sumē: iactat̄ in dno
aurā suā. et ponē in dno deo spem
suā. **I**bi exp̄i licet ī celestis tibi
dulcediē q̄ magna multitudo dilige
redius quā abscondit deus dilige
tibus se gustare et videre q̄ suauis
est dñs: et p̄bare q̄ bonus isrl̄ de
hys qui r̄d sūt corde. **I**bi q̄ ascer
dūt in monte dñi et approp̄iāt
pedibz ei⁹ accipiet de doctrina ei⁹:
p̄bantes et p̄fitentes q̄ magna
virtus eius. et sapiē ei⁹ nō est m̄s
conit utiqz hoc q̄cuqz in illa t̄ra
deserta iūia et iāquola sit in scō
apparuit ei. ut videret v̄tutē suā
et gl̄iam suā: illius suū exp̄iunt
tū capies quā magnus dñs et lau
dabilis nimis: et magnitudinis
ei⁹ nō est finis. **S**ed q̄s cūmūta
re sufficiat q̄ iūia huiusmodi
alutancū multitudinē nē deso
lanonū nūc gl̄olacionū experiri
oporteat: q̄ multa huāne infir
mitatis idicia q̄ multa diuine

pietatis argumēta heremi h̄ita
toribz deiqz cultoribz videre q̄m
gat. autqz heremi extrema attingat.
p̄fectqz humilitatis metas app̄he
dat: autqz iordanis v̄tutē veniet
bus cedat. cursūqz retorquēs in
fontē redeat: hūanus qz aīn⁹ sua
sp̄erēs seseqz q̄teptēs totū in deū
tūseat. et in illū a quo oē datū
optinū et oē donū p̄fau p̄deser
rū curat: et ad deū fontē v̄mū
totū amoris sui ip̄etū retorqat.

¶ *Sup̄flus amor sui int̄ successu
v̄tutū difficilius vincitur. Cap.*

O felix aīa q̄ digna es **xiii.**
p̄ qua dignat dñs tā ḡnde
miraculū facē cui liceat tale spec
taculū vidē: aquas q̄ inferiores
sūt et q̄libet desideriorū fluentia q̄
ad p̄ma tendūt decurrē atqz desi
cere: aq̄s que desup veniūt desce
nda q̄ desursū sūt in vna mole cō
sistē. ita ut veniat possit p̄callē
Vna p̄ca a dno h̄at requiā: ut
ihabitē in domo dñi oībus diebz
vite mee. **¶** ifelix aīa q̄ tardas
que nō festinas q̄ nō multū ahe
las curē et videre. mirari et ob
stupescē fluentia iordanis p̄ cursū
figere et in vno loco stare. et in
vno et̄nitatis desiario īmobilita
tūherē: postea in inferioribz p̄entū
desce. et in supioribz paulatim
cresce. **¶** Ad putas oblecto miraci
li qd esse p̄digij iordanē r̄tio agi.
et tantū fluminis ip̄etū in supiora
reuti: p̄fecti si tpe mellis fiat
q̄ solet implere ripas alvei sui: **Cū**

enī accipit semen illud qđ cecidit
in terrā bonā pducit de se fructū. a-
liud trigesimū. aliud sexagesimū.
aliud centesimū. solet nimirū eo
tpe iordanis vada altius intui-
mescē: et ut est hūmāni aīni mē-
sura de se estimare. magnū se ali-
quē credere. cū videat se multū fru-
ctū facē et ad maturitatis messe
peruenī. Tūc nec mirū qđ maiorā
de seipso estimat: eo maiori dilec-
tioni dignū se eē iudicat: mag-
nū qđ est valde si nō usq; ad sup-
erfluitatis nimia effluat: et iuste
eq̄tatis metas utilitatis qđ ripas
nō excedat. **Q**uātū ergo putas qđ
magnū miraculū estimas tibi
ipsi vilesce. tibi ipsi magis ma-
gisq; displice: eo paup̄e tpe cū
incipis veracit̄ magna esse. nig-
uns qđ hoīb; apparē. **S**olet sane
sed neq; hoc mirū est tpe glacia-
lis frigoris seu etiā estiu feruo-
ris siccitate iordanis aque mirū
atq; decesce: et q̄libet elata mēs
int̄ malicie frigus et nimios co-
cupiscēcie estus subipi vilesce: et
q̄uis iusta infirmitate suā recog-
nosce. et a sua de se estimacōe nō
modicū detinuesce. **Q**uō quādo tā-
māne desipiat: qui subipi int̄
scelerā et flagitia q̄q; nō displic-
eat. **S**ed illud magnū erit si in
tpe mellis et int̄ v̄tutū successū
possit iordanis vada supra alui
sui ripas edudē: et amoris puati
ipetū int̄ modestie metas cohibē.
Magnū erit si nō erupat ad illi-

ata: vel effluat ad inutilia. **M**ag-
nū erit si uet seipm diligit: nisi
quātū cōuenit v̄l expedit. **I**ordanis
at māt sēptura ripas alui sui
tpe mellis impleuiat. **I**mpleuiat
māt nō exaltat. **N**orū qđ ut
puto nō erit ripas impleat: sed ri-
pas excedē. **Q**uō gradatū aīni
ad sui q̄ptū est p̄mouēdus

Primū ergo est. **C**ap. xv.
cūq; amorē sui ad certā
mentū restringē: ut p̄quodū
mercat. et magnū illud stupen-
dū miraculū viderē iordanē vada
p̄mo qđ cursū figē. deinde itū
mescē: tamē retro ire. et ad ala-
ora ascende. **E**t illud qđ p̄mū
cohibē videlicet excessū. et si mag-
nū nō tū mirū: sed ad modicū
cursū reflectē. mirabile spectadū
et spectabile miraculū. **Q**uō et
absq; dubio aliud est amorē sui
tēperare: et aliud est suspendē atq;
reflectē. **A**liud est moderatū amorē
sui: et aliud magnū q̄ptū sui.
Puto nō sine causa qđ nō in ior-
dane celebratū est tale miracu-
lū: qđ int̄pretat̄ desensio corū. **S**
qđ est ista desensio: nisi cordis
hūiliatio. **V**el quorū corū: nisi
ip̄orū desensuētiū et sponte hūili-
antiū. **Q**uorū etiā desensio vo-
luntaria nō est. in ipsis q̄am est.
sed corū quodāmodo nō est: qđ ip̄is
nō p̄dest. **P**ortet ergo ut spon-
tanea sit v̄t eis. p̄sit: et corū v̄m-
ater dici possit. **P**ū qđ sponte desensuē-
se v̄l i hoc q̄tū p̄fuisse cōdē de q̄b;

legit: deiecit eos dñi alleluarēt.
 Oportet ergo ab oī mētis elacōe
 descendē et hūilīai spōtanea volū-
 tate. q̄ vult magnū illud miracu-
 lū vidē: nō sicut illi iūti deie-
 ti ad laudē quidē rei. q̄m̄s ad nul-
 lā utilitatē sui. **S**it ergo in ior-
 dane tantū in descēdēte eoz. in
 descēdēte descēdētiū in hūilīacōe
 hūilīantiū tā celebre fām et ce-
 leste mirāculū. **Q**uāto ergo maior
 es hūilīa te in oībz. et tenes ri-
 pas iordanis: dignus cui iorda-
 nis cedat. cui dñs tāta mirabilia
 ostendat. **Quō vano amore ex-**
hauito aīm in dei amorē dilatat.
Cap. xvi.
Quod videri aquas. **Q**uod ior-
 dānis cursū figē? et in
 vno loco stare: **A**ndi autē māt
 adhērē deo bonū est: ponē i dñō
 deo spēm meā. **V**is vidē aquas
 iherosolē deaurē atq; deficē. **R**e-
 mūt cōsolai aīā meā. **V**is vidē
 aq̄s supiores itumescē et sur-
 curē. **Q**uēadmodū delatrat
 rēmis ad fontes aq̄rū: ita deli-
 rat aīā meā ad te deus. **D**eniq;
 et tu nō eas p̄ cōcupiscētiās tu-
 as: et fixisti aquas. **N**oli dilige
 mūdū nec ea q̄ in mūdō sūt: et de-
 fecerūt aque iherosolē que deorsū
 currūt. **D**eniq; delcāre in dñō:
 et videbis fixas stare i vno loco.
Diligas dñm deū tuū ex toto cor-
 de tuo et ex tota aīā tua. et ex tō-
 mēte tua: et videbis aq̄s vehe-
 mēter itumescē: et in magnā
 nec mirū molē glurgē. **P**uto te

nō iuenire quo eas lacius expan-
 das q̄ ut toto corde diffundas: et
 p̄ totā aīām extendas: et ex eis
 totā mēte repleas. **Q**uod q̄ velle
 mēter hec salutaris vnda itumui
 erat in eio pectore qui dicebat.
Cupio dissolui et esse cū xpō. **I**n
 hac illud sententiā currit qd̄ p̄phā
 plallendo de scipō p̄nūciāuit. **D**e-
 fecit in salutari tuū aīā meā. **S**
 q̄lis q̄lo erat illa aq̄rū iūdatio.
 vbi p̄ exclamāe cogit. p̄ parrī-
 cida filio. **A**bsalon fili mi. fili
 mi absolou. q̄s nō det ut e' mo-
 riar p̄ te fili mi absolou. **P**uto
 locū rep̄ri nō posse: quo se pos-
 sent lacius expandē. **M**aiorem
 liquidū caritate uenio h̄ ut aīā
 suā ponat q̄s p̄ amīas suis.
Sic et illa iūdatio itumuit nō
 modicū: de qua hēmg dñm̄ tes-
 tidmū. **D**imissa sūt ei p̄m̄a mul-
 ta: qm̄ dilexit multū. **Q**uod m̄x
 q̄lo si paul apparēbat: q̄ multū
 timuerat. **V**ultis nolle q̄ pro-
 cul appareat illig dilcōis iūda-
 tio. q̄ tantū estuabat: q̄ se usq;
 ad pedū osculationē victionēq;
 idmabat. **I**uen dico vob' vbi
 cūq; p̄dicatū fuerit euāgelīū h̄
 in toto mūdō. dicet. q̄ et hec fe-
 cerit in medīā eius. **V**ultis ad-
 huc ap̄tius nolle q̄ paul appare
 possint: si tū instar montis itū-
 muerit. **I**n hoc cognoscat oēs
 q̄ mei estis discipuli: si dilcōne
 habueritis ad iūcē. **E**t lōge ob-
 leuō appareat: q̄ oēs cognoscere

oportet: **B**ed nō est uti iā dixim
vere caritatis fluēta ad instar
mōtis itumescē: q̄ volūt tā paul
apparē. **B**ed forte adhuc montē
q̄ris: ad cuius similitudinē aq̄s itu
mesceat legis. **V**idē ne forte sit il
le mōs coagulatus mōs p̄guis:
mons domus dñi p̄paty in vertice
monciū: eo q̄ dñs exaltavit il
lū: et donavit illi nomen qd̄ ē
sup̄ oē nomē: ut in nomē ihesu
oē gr̄m electas celestiu t̄rstrū
et t̄feriorū. **A**d instar h̄y mōtis
ad similitudinē illiḡ magne mira
bilis q̄ dilcois qua aiām suā
posuit p̄ omnibus suis aq̄s itu
mesceat debere cognoscat. qui eas
paul apparē et dñciū p̄ceptū
imple desiderat: hoc est p̄ceptū
meū ut diligatis invicē sicut di
lexi vos. **A**udi similitudinē: et ad
hibe imitationē. **S**icut dilexi
vos inq̄t. **S**imilitudo dilcois: est
instar mōtis. **Q**uātū amavit
nos qui mortuus est p̄pter nos.
Nūq̄d nā huius mōtis similitudinē
in sua dilcoe nō tenuerūt: qui
p̄ xp̄o lapidati sūt. secti sūt. tēp
tati sūt. in occasiōe gladii mor
tui sūt. **A**daro ut arbitror in
oem terrā exiit sonus eorū. et
i fines orbis f̄it v̄ba eorū ut ap
paret paul: ut ab oibz viderēt
et illos oēs imitarentur. **S**z qd̄
q̄so miram: si paul apparuerūt
aque: q̄ sicut scriptū est usq̄ ad
sartan itumuerūt. **S**artan it̄
ptat. tribulatio eorū. **T**ribula-

at eorū qd̄ est aliud scdm̄ q̄ d̄ ior
dane iā dixim. nisi tribulatio tri
bulatorū. **T**ribulatio at volūtaria
cuiq̄ est causa. **Q**uā em̄ q̄sq̄ pa
cienter seu etiā libetē suscipit suā
esse facit: q̄a eā sue utilitati desce
nre cogit. **S**icut ergo descensio
descensio eorū est. q̄ se sponte humi
liant: sic et tribulatio. **T**ribulatio
eorū est. qui pro duō tribulacōnū
amāt. **I**lla itaq̄ tribulatio ē tri
bulatorū: q̄ tribulatis iputatur
ad meritū. **V**idē ergo aque ille
que superiores erāt. quātū creuerāt
quātū tūmuerāt: que se et usq̄ ad
sartan extenderūt. **E** fortis ut
mors dilectio q̄ te usq̄ ad sartan
extendis: et usq̄ ad volūtariam
tribulacōnē suā tūm expandis.
Qualis q̄so est ista dilcois dila
tatio. q̄is est aquarū inundatio
eorū suū extendē et dilatāe usq̄ ad
volūtariam tribulacōnē: usq̄ ad
spontaneā passiōē. usq̄ ad vo
uā mortē. **N**e dubites ergo se in
id locū extendisse aquas superiores
quodācs vides in tribulacōe gau
dentes. et suā p̄pter dñm tribula
tiōē amātes: sicut ibat apli in
cōspiciu q̄libz gaudētes: qui digni
habiti sūt p̄ nomē ih̄i itumescē
pati. **D**e vani amoris t̄f̄u et
veri amoris p̄fectu. **C**ap̄ xvij.
Ergo aque superiores usq̄ ad
sartan ascendūt: et aque
inferiores usq̄ ad mare descendūt.
Ille ascendūt et crescūt: iste descē
dūt et t̄rescūt. **I**lle crescūt et in

timescunt: iste descendit et deficit.
 Dulcherrimum spectaculum aquas superiores
 circa fontem intimescere: et aquas
 inferiores in mari deficere. **Hic** intem-
 de et obstupescere. **Hic** intem-
 de et obstupescere vehementer.
Elige in hijs tam magnis tamque
 mirandis. quod prius quid amplius
 mireris: an aquas in montanis
 non defluere sed intimescere: an aquas
 ex aquis non intimescere sed deficere.
 Aqua autem inquit septuaginta quatuor
 res erant in mare solitudinis. quod non
 vocatur mortuum descendit: usque
 omnino deficeret. **Quae** ergo inferiores
 sunt uoce est in mare descendit: et in
 mare deficit. **Scimus** autem quia aquae
 quilibet dulces sunt: quoniam cum in mare
 penetrant. dulcedinem suam seruire
 non possunt. **Quae** ergo in mare des-
 cendit cito amariscent: et dulce-
 dinem amittit. **Rursus** inquit vestes-
 citur in luctum: et gaudium in me-
 rorem. **Hoc** est dulce aqua in mare
 descendit et dulcedinem amittit: et
 dulce in amarum vertit. **Rursus** sa-
 ne et gaudium dulce aqua facit:
 et huiusmodi quilibet quod ardentius
 sunt: tam libenter vniuersaeque bibunt.
Sed luctus et meror dulcedinem
 facere non possunt: nec huiusmodi bibere
 homines facile volunt. **Quoties** igitur
 in luctum vertit: toties aqua inferior in
 mare labit: et in amarum mutat.
Neque enim rursus ad superiores aquas
 pertinere potest: de quo ab ore verita-
 tis dictum est. **Pe** vobis qui non ri-
 detis: quia plorabitis. **Quod** est ergo

inferiores aquas in mare demittere
 atque deficere: nisi carnales et istas
 delectationes in dolore trahere et peni-
 tendo extinguere. **Qui** enim de perpetua
 delectatione plangit et gemit. qui
 superueniente horret et respuit. qui
 futura timet et declinare satagit:
 quod aliud quam dulce sibi in amarum
 vertit. **Hoc** itaque hoc magis est quod
 superius mirabamur. quod adhuc usque
 miramur: dulce in amarum vertit.
 gaudium deflere. delectationem dolere:
 et in hunc modum dulce in mare defi-
 cere. **Ergo** ne aquae circa fontem in-
 timescant: ergo ne aquae in mare
 deficiant. **Vicine** homo de tribu-
 latione letaris: vicine homo delectatione
 turbaris. **Admirari** o stupendum. In
 voluntaria tribulatione gaudia tu-
 mulantur: occurrentes delectationes
 dolore spontaneo exterminantur.

**Quo per vanam amoris defectum mentis
 perturbatores deficiunt. Cap. xviii.**

Sed quid quod hoc sibi vult quod
 vocatur mare mortuum: in
 quo contigit tam celebre factum. **Quod**
 quod tale nomen accepit: nam quod prius
 non habuerit: ex eo scriptum satis in-
 uent quo ait. **Mare** solitudinis quod
 nunc vocatur mortuum. **Puto** quia non
 omne mare solitudinis. nec omnis ama-
 tudo desolatio. immo hominum mare
 de quo modo loquimur: hanc digne tali no-
 mine censet: nec debet dici mortuum:
 si forte in illo contingat potum mi-
 raculum. **Scimus** quia quod mortuum est:
 omnino se mouere non potest. **forte** huiusmodi
 postquam incites vicia defecit. postquam

fluente et ipellente gurgite nō habuit a suo furore defect: et tunc illas atq; ebullientes fluctuantes suarū pcellas animi lit. Impetus liquidum fluctus iordanis cuiusq; rapidissimū illapsu suo vehemētissimū ipm ipellebat atq; exagitabat: et tūquillū et quietū esse penitus nō linebat. Ibat ergo tunc tps tuncs et spumās et multū cretus: et qū ad comotōis et īgetatōis sue iuriā vehemēter indiguās. **B**ed postq; cepit influēs iudicio deficiē et comotōis causa perire: cepit et ipm mare ab illa sua pcellosa exagitacōe qescē: et qū mortuū motū pristine inqetacōis amittē et nomē mutāe. **S**ic murū sic torres voluptatis carū et vehemēs ipetus carnis qm̄ diu viget: solet esse causa timoris et idiguacōis. Solet sane cōscienciā totā turbare. amantudis fluctū exagitāe: et pfidissimā illā humani cordis abyssū ab ymo eūte: et magnū illud mare magnis tēpestatib; agē. **M**ens liquidē celesti desiderio feruēs puritati stūdes et ad pfectionē tenēs. qm̄ diu turpes delcātiōes ex carnis īpetu sentire cogit: nātē est ei īfinis desiderijs et ad īfina fluentib; reluctet. **H**inc est q; sibi nāt: q; sibi idiguat: et adūsus se ipsa sentire videt. **P**uto qā huiusmodi pturbacō et tūmūltuā: vehemēs fluctuacō nō facit mare mortuū sed viuū: sed va-

lidū sed inqetū. **S** postq; aperitur īferiores aque decurre atq; deficiē. et īfimarū delcātiōnū fluxus laqueolē atq; euanesce: incipit et qscā piter ad pacē et tūquillitatē seipsā paulatī cōponē. futurū iudiciū metū magis magisq; deponē: et illos pteite idiguacōis et anxietatis estuacōes amittē: ad mortuū similitudinē tēpitacōis et pturbacōis motū nō hē. **I**n hūc itaq; modū carnalis voluptatis pfluū exhaustū atq; exlicatū penitus q; absumptū facit mare īvalidū et īfirmū et tūquillū: et qd' iure beat dia mortuū. **P**ares certe ut arbitror q; recte mare suū nomē mutauit. mortuūq; nomē accepit: in quo īferiorū decursū aquarū decedit atq; defect. **Quia quā cautela debeamus cordis pturbacōes releuare**
Notandū at **Capitulum xix.** Quōd mare hoc debeat iuxta aliqū pmanē: et tū scdm̄ aliqū mortuū esse. **S**ciam sp̄ nāt est īpetratīs malis penitē. odio et tēstacōe psequi et phorēscē: nō tū illa sp̄ defleat et tēpitat. sed p; dignā satisfactiōe et qm̄ pīscēciā edomitā qsolatiōe reaperire: et ad spem veniē securitatis q; quietē aīm reformāe. **V**erū felix multūq; beatū: cui datū ē cordis pturbacōis et tēstacōis tēpātates qpelat: et magnas illas et mirabiles elacōes maris ad tūquillitatē cōponē. **V**niū scio nec dubitāe audeo: qā qm̄ diu amor

ad multa spgnt et ad vna dirina
 tur: nūq̄ ad plenā pacē pducit:
 nūq̄ ad vere securitatis trāquilli-
 tate serenat. **O** aīā infelix et mi-
 serā: usq̄ q̄ sollicita es et turbais
 eīa plurima: Porro cū vnu sit
 natū: tū aliqui fige desiderū di-
 lige vnu: felices illi cūctatis a-
 nes. cuius ptiapacio eius in idipm.
 Cōgregetur aque q̄ sub celo sūt i
 locū vnu: noli sine eas fluere de-
 orū. **A**n nescis q̄a qui dimittit
 aquas suas: caput est iurgior:
Ed p vna desideria defluis: qd
 tibi cū bonis perituris gaudijs q̄
 lugendis: **A**n nescis qz oīs aqua
 que deorsū currit i mare descendit:
Nā siq̄dem flūā intrat i mare:
 et oīs ifina delcācio desinit in do-
 lore. **R**isus ei dolore miscebit: et
 extrema gaudiū luctu occupat: eo
 q oīs dulcis aqua in mare delcā-
 dat. et dulcedine amittat. **C**ū sit
 ei mūdus et gaudiā eīa: et scīus
 q sine dolore nō relinquit: q cū
 amore possidet. **Q**ūto g meliū
 est q sursū sūt sapē q sursū sūt
 querē: et iordanis fluēta in suū
 fontē retorquē: ut audiamus nos
 illā cōgratulacoīs vocē in vlu
 nre qfelliōis allūnē. **Q**uid est
 tū mare q fugisti: et tu iordanis
 qz gūlus es retrorsū. **Ab hoc lo-**
co agitur de studio cōtemplacoīs
et quō vī qūtū valeat ad refor-
maciōē. Caplin. xx.
Sed nec illud hoc i loco
 ptereūdū puto q̄ arte

qua ve industria effici valeat ut
 se ultro iordanis cōuertat: et spō-
 taueo vntu in suū fontē raurat.
Aliud sigtē est velle qd expediat
 vl' qd fieri oporteat: et aliud nō
 ignorāe quō obtinere valeas qd
 utile seu etiā natū fore nō dubi-
 tes. **P**er nō desperet tanti flūis
 ipetū posse in mōtana cōuertē:
 q̄s ingi psumat nālē illū hūā-
 ne affectioīs cursū rapidissimū
 ipetūqz ad vna vehementissimū
 posse cohibē et in cōtraria reflectē:
 nisi arte accipiat qua se illud speret
 efficē: **D**eniqz cursū aque defluētis
 peditū sepe cūdiming. firquet et
 vidmng: neqz hoc ipossibile iudica-
 ing. **N**ā aliud est in natijs appeti-
 tibz et nālībz affectibz sepe cōsten-
 sū cohibē: et aliud affectionē mi-
 tare. et hūāne gaudiē pfluuiū in
 vntū mōtana quē. et spōtaueo
 quodā itim amoris nutu q̄ more
 mīsup celestū desiderioz cōcupiscen-
 cias assurge. **P**amū ergo puto meā
 vel cūlqz hoīs inde pferre suam:
 discamng ab eo q̄ docet hoīam scām.
Audiamng itaqz qd nob in hoc ne-
 goiū pponat: vel quid in mī exitū
 pmittat. **C**ū posuerit mīgt vestigia
 pedū suorū sacerdotēs q̄ portat arthā
 fedetis dūi dei terre vniū se in aq̄s
 iordanis: aque que iferiores sūt
 deaurēt atqz deficiēt: q̄ aut desup
 veniūt in vna mole q̄sistēt. **E**por-
 tet ergo vt audiamng eūthā d mī
 fedetis pntē hre. si cōcupiscamng
 iferiores aq̄s deficē: et supiores

in una mole cōiungē. **F**elices qui
eā et si nō sp. veniuntū firmiter habē
possūt: in cuius p̄ncipia tā magna
tāq; iocūda miracula sūt. Sed que
est ista q̄lo archa fēdens? n̄ forte
illa dīnoꝝ donozū p̄rogatīna grā
vīcelz cōtemplacois: Que est illa
archa deaurata? n̄ hūana itellige
cia celestis sapiē fulgore splēdita
et dīne inspiracois luce irradīata:
Quod rectius intelligimꝰ per illud
venerabile sacrarīū. et sacrozū dī
nīnoꝝ rēdītorīū. q̄ spūale spūa
līū vīrozū itellcū? q̄ū secretozū
dīuīnoꝝ sacratīoꝝ. et sapiē ar
chana. et p̄ intelligenciā capīt. et
p̄ memoriā custodīt: Sed quid
illud dīcīmꝰ? q̄ hec archa dīcīt
archa fēdens: **S**ūq̄d nā dare so
let hac tantā grām in signū dila
tīoīs et pīguī caritatis q̄ diligit
diligētes se et suo dignos effīcīt
amore? in tū ut ab illo mererēt.
audire iam nō dīcīt vos seruos
sed amīcos. q̄a oīa nota sūt vob̄
q̄ audīuī a p̄re meo: **H**ec itaq;
archa nō sp. p̄us habet: q̄z cōte
placoīs grā etiā ipīs q̄q; subtra
hīt. q̄bus eā scdū tps h̄re q̄cedīt.
Archā ergo p̄ntem hēimꝰ: q̄ū ex
īspūate grā radiū q̄tēplacoīs ac
cipīmꝰ. Archā istā nobīscū porta
mꝰ. cū dīuīne q̄tēplacoī diligēt
īnsīstīmꝰ: et studio sapiē salu
taris p̄ īuestīgacīōē seu retracta
cīōē vehemētē īntēdīmꝰ. **Q**uō
īuestīgacīō et retractacīō salubrī
valeat ad corrīgēdū aīm. Ca. xxi.

Isti etenī sūt in fallor archē
mē bānī. q̄bus solet ul' in
alta sustollī ul' in antīora defecī:
īgnotoꝝ salz īuestīgacīō. et cog
nītoꝝ retractacīō. Sīne hīs etel
cīto aut deorsū labīt: aut retror
sū īpellīt. Sīne retractacīōe sūq;
de ab oblīuīōīs lapsū nō custodīt:
et sīne īuestīgacīōē ad cognīcīōīs
p̄fctū nūq; p̄mouet. Solet at̄ ut
oēs nouīū offīcīū sacerdotū esse:
cum salutis custodīā curāq; aīa
mī vigilare. Debet ergo īuestīga
cīō mīa debet et retractacīō mīa.
cum salutaria cura salutī obīoꝝ
īa diligēter īntēdē. īndīscīctē
īnsīstē? ut sacerdotz sibi dīgnitatē
meritis vendīcēt: et nobīs honore
defēdet. **Q**ū dīgnī sacerdotēs o
q̄ p̄doneī archē portatōres: īue
stīgacīō salutarīū. retractacīō sa
lubrīū. **H**ozū sacerdotū offīcīo ad
īordānīa flūeta archā mīam de
ferīmꝰ: cū p̄ īuestīgacīōīs et re
tractacīōīs studīū ad desiderīoꝝ
mōꝝ q̄sīderacīōē mē cōtempl
cīōīs oculū īreflectīmꝰ. Ad hoc
utq; īgressū archē q; accessū vī
debis cursū īordānīs. īpetīmꝰ: dī
solūcīōīs p̄mo lentescē? p̄mōdū
hēre: tantēq; retrorsū redīe. Absq;
dubīo affectīōīs hūāne p̄flūuī
q̄nto p̄fctius īspīrāis: quāto
plēmī agnōcīs: tāto p̄fctō am
plīq; mirabēis. tāto vehemētīus
retestaberis. **C**onsīdera ergo sē
q̄ter: cōtemplare diligēter cordīs
tū luxū: desiderīoꝝq; p̄flūuīū.

Vide ergo amore tuū unde quo an-
 rat? quo p desiderū tendat: vel
 vū p fastidiū recedat. Videbis
 quō de sublimibz ad yma labit:
 et de sūmis ad īfima deriuatur.
 Absq dubio cū her ceperis diligenter
 īspicere p fide q intelligit: īcipies
 et piter cū pphā pclamare. Qd
 in est in celo? et a te quid volui
 sup terrā. *Ex facili est aū
 corrigere. q eiū īfima penetrare*

Quā illud quāta *Cap xxij.*
 Putamus aduirtatē dig-
 ni. quāta ve iocunditate āplectē-
 dū. q nō vult dō miraculū suū
 diuinus differre. nec expmāone
 mām in longū ptrahe? nec vi-
 get nos usq ad iordanis yma
 descendē. et usq ad illud hūm
 cordis īscrutabile pfundū pene-
 trare. aūq īcipiat pmissionem
 suā īplere. Vtqz qui ipē cognō-
 uit figmentū urū nō vult nos
 diutius pītolois mora suspe-
 dere: vāciter scīs qm prauū ē
 cor hoīs et īscrutabile. Qs em
 digne pprehēdat. qd explicāe sul-
 ficat quāta sit stulticia. q mī-
 nita miseria sūma bona spōte
 deserit. īfima bona auidē querit:
 et sua gaudia fastidit. tūcitoria
 ardetet: cōcupiscit: et perituris
 pūna īfinita paret. Mala et
 na īcurit. Vtqz ergo glāriā
 omis īpprehēlibilitas causa ē
 videt. cur a dno usq ad īmensi-
 tatis pfundū penetrare nō co-
 gim: ne a vobis nō modo dif-

ficilia. sed īpossibilia exige videt
 S; qd ait scriptura. Iugressis ita-
 qz sacerdotibz iordanē et pedibz
 eorū tinctis in pte aque? stete-
 runt aque descendētes in vno loco:
 et ad instar mōtis ītinnescētes
 apparuerūt procul. Nāduertis
 obsecro quō statim ad pūā intic-
 tionē pedū iordanis īcipit colli-
 bē cursū et cōuerti retrorsū. Vir
 pte aque ut audis attigerāt: et
 iā iordanis fluenta īpetū suū in
 scipā retorquebat. *Quā valeat
 cū pfundū ānuācioē īfinitatē
 cōsiderāciōi diuini īherē. Cap xxij.*

Sed qui sūt isti queso pētes
 sacerdotū? ad quorū intic-
 tionē iordanis quēritur retrorsū.
 S; si p sacerdotē rē intelligimz
 īuestigationē: qd rectius itelli-
 git. p eius pēte qd est corpus ymū?
 q īuestigāciōis pfundū? Pes
 igit sacerdotis: est īuestigāciōis
 pfunditas. Pēte ergo est in aqua
 pouē: pfundū īuestigāciōis occulta
 penetrare. Pes huiusmodi in
 aqua tingit: qm mēs ad īuēciōis
 sue subtilitatē imitat: et in sua
 aduirtatē delectatur. Qd ei est
 tingi? nisi affici? Qd ē affici?
 nī qteplai imitari delectari. Et q
 mīs īuestigāciōis nre pētes nō
 usq ad gurgitis yma exēdūmz.
 qā desideriorū mōrū errores nō
 nisi ex pte penetrāmq: ipōs tū
 pētes qmīs nō in pte positos nil
 tū īstignū: multū obstupescē-
 tes q vir vel ex modica pte cōpre-

hendimus. Debemus ergo cordis ita
ma plantatio eousq; saltē in aq̃s
descendit. donec possimus investigari
om̃s ñr̃ pedes plene int̃g̃e: et
aīu ñr̃u sup̃ erroris ñr̃i q̃sidera
tione in ammirationē et stupore
conertere. **N**ā hocipm̃ qd̃ ap̃rehen
dere possimus de stulticijs et erro
ribz ñr̃is puto posse sufficere nobis
in tantū ut iordanis cursus sui
ip̃etū ultro cohibeat. et int̃u sp̃o
taueo in posteriora reaurat: p̃f
tine q̃suetudis deniq; dāpnās atq;
detestās: morū suorū lapsū sp̃ote
coherēs et in cōtraria dirigens.
Puto q; tūc t̃p̃is p̃p̃ia sup̃ aq̃s
iordanis itelligēcie sue archā le
uauerat: qm̃ q̃uālē nec de suo tū
sed de quolibz corde huāno suam
p̃ferebat. **V**iuūsa uanitas oīs
hō uines. **V**idebat quorū iorda
nis fluēta curreret: cū p̃ dāpnā
tione exclamaret. **V**sq; quo diligit
uaitatē et q̃ritis mētaciū. **V**ide
bat ubi cursū t̃m̃aret: et q; in
uair deficiet cū dīc̃t. **I**n ymagi
ne p̃transit hō: sed et frustra cō
turbat. **P**̃fide pedes in aqua t̃r̃
erat: cū in hac ammiracōis uocem
erūpet. **Q**uod ei ñr̃ est in celo: et a
te qd̃ uolum sup̃ terrā. **P**uto q; ad
hac pedū int̃ictionē q̃sideracōisq;
amiracionē iordanis yma deside
orū deserēs in sup̃iora redeat: fō
tēq; repetat in tantū ut dicat.
Reminit q̃solai aīa mea: meior
fui dei et delatq; sū. **Quo p̃p̃le
uā correctionē sui animū ad et̃a:**

uorū contēplacionē introduat.
Nemo debet. **Capitulum xxiii.**
ergo hocipm̃ qd̃ ap̃rehendi
ualet de corrupciōis sue q̃sideracōe
neglige. nec hoc negligētē et q̃m̃
in transitu uidē: sed statī ad archē
in gressū int̃ictionēq; pedū gressū
fige. moras q; inerte: donec aqua
sup̃ior crescat. inferiorq; deficiat:
p̃p̃lis q; hebreorū totus p̃trāseat.
De cui ceperim̃ uitā ñr̃am retinē
tare atq; discite. plantacōisq; ñr̃i
pedes in aqua tinge: statī ut sen
serim̃ aīu ñr̃u affici et ad sui
q̃sideracionē mirari et indignari.
debemus in hoc ammiracōis specta
culo libētē imorari: donec int̃io
rū amor itimescat. inferiorq; at oī
no deficiat: tota q; delitior morū
turba p̃trāseat: terrā q; p̃missio
nis sp̃ei sue certitudinē tangat et
teneat. **T**ūc deniq; ut arbitrice t̃p̃s
erit. ut et ip̃a itelligēcie ñr̃e ar
cha p̃missiois terrā uirāne possit:
cū uotorū oīm̃ uolūtātē q; p̃dē
p̃miserit. **P**us ei ñr̃e est bona d̃i
in t̃ra uiuentū creā sp̃e d̃i
gere multūq; desiderāe: q; detur no
bis cognoscere et intelligere. **f**aciē
ad faciē uidere. **N**āli m̃q̃t credū
ntis: nō intelligētis. **Q**ui diligit
ñr̃e m̃q̃t diligit a p̃re meo: et
manifestabo ei incipm̃. **M**anifes
tacionē ergo p̃cedit d̃ilcō: ut di
lectionē sequat manifestacō. **P**
cedat ergo archā affectiois turba:
ut turbā subleq̃tū q̃tēplacōis ar
cha. **P**us oportet p̃missiois t̃iā

tenere p desideriu. q̄ p itellaiū. **Pu-**
to q̄a aplius totā cogitationū af-
fectionū q̄ suarū multitudinem
tūtegrat cū dicebat. **Cupio dis-**
solui: et esse cū xp̄o. **Quid** enī
sibi de huius vite desiderijs relinque-
rat? qui nec ipsā vitā p immo
xp̄i desiderio diligebat. **Iude** est
ut arbitror q̄ pualuit q̄templā-
tis sue archā in terrā lacte et
melle manante introducere. ut vi-
deret bona ih̄rlm oīb; dieb; vite
sue: et ex iruelacōe dñi disceret
qd' nō vidit oculis n' auris audi-
uit. nec in cor hoīs ascendit. **De-**
rior si ip̄e nō gloriatur huiusmodi
hoīem raptū usq; ad tñū celū:
et audisse ibi archana verba q̄
nō licet hoī loqui. **Quin futuri**
vita post etuorū q̄templacōez aūm
ad oē desiderij sui bñplacitū relax-
ato q̄a et **lat. Caplin xlv.**
Quosip̄i p̄q̄ interne familie
lateq; multitudis tūlitū. cū ce-
perunt q̄templacōis int̄ archā il-
luc introducere. et nō iā p speculū
et in enigmate. sed facie ad facie
vidē: cū tenuerint actu qd' inte-
riā tenemus affectū: iā ulterius ne-
cesse nō erit iordanē aluei sui flu-
entia suspendere. et cursū sui ipetū
retinēdo cohibere. **Absit** absit cū
corruptibile hoc idueit icorrupti-
bile. et mortale hoc idueit i-
mortalitātē. absit inq; absit ut
adhuc nāt sit castigatē corp̄ et
in seruitutē redigē. atq; etiā tūc
mortificatū tota die? qū nisi xp̄o

etiā testatē fulgebūt sicut sol in
regno pr̄is: et tolletur ip̄ius ne
videat glām dei. **Ad** nobis oīno
dicetur aplius nolite diligere mū-
dū nec ea q̄ in mūdo sūt. cū fecerit
dñs nouū celū et nouā tñā:
iuxta qd' ipsa creatura libeabit
a seruitute corruptōis in libtā-
tē filiorū dei. **Et** licet i creaturis
decor sit tūc q̄ mō inq̄pabilitē
maior atq; venustior. corp̄is q̄
oblectamentis dulcor p̄p̄tior atq;
ioandior: nichil erit qd' gapiās
sp̄s iunūerit possit. in oībus
hys q̄ sensus corp̄is attigerit.
Relaxet gapiā carnis. nesciet
cōcupiā oculorū gapiām sp̄s
extinguere sed accendere: nō refrige-
rare sed arare inflāmare. **Qd' q̄**
exterior q̄qd' interior occurrerit:
sp̄uali amorī dīne delacōi ali-
mēta mūstrabit. **Tūc** absq; du-
bio aūm delcābit int̄: delcābit
ext̄. Delcābit in reb; sp̄italib;
lib;? delcābit in reb; corp̄alib;
et ingrediet et egredietur et pal-
cua tūcet. **Tūc** reuertent aq̄ ior-
dānis in aluēā suā: et fluēt sicut
ante cōlucuerāt. **Iordanis** alue-
us: quod appetit. **In** huiusmodi
alueo aq̄ iordanis cū ipetū ferūt:
q̄a cordis desideria iuxta quod
sui appetitū huc illucq; deriuāt.
Quo putas tendit huiusmodi
decurū aq̄rū? nisi in bñplacitū.
Quid ergo ē aquas ut ante cō-
lucuerāt curit? nisi bñplacitū
leq; et apprehendē. **Relaxet** q̄dā

ois appetitū ad cōmodū trahit: et huius aliter ductū sequi illic in suo desiderio uenire prohibet. **N**ul-
ta hic placet que tamen nō debet: et idcirco fieri nō debet. **N**ecessario
ergo in hac sepe vita aquarū in-
petū cohibere: et gaudia violē-
tia uirile frangere. **N**ichil illi li-
bebit: nō qd et libebit. **N**ichil ge-
oberit desideriorū flucta p voto
effluere: et ad oē bñplacitū deri-
uare. **U**nus ut arbitror libertatis
licentiā propheta spabat et suspi-
rabat: cū psallēdo pclamaret.
Volūtaria oris mei bñplacita
fac dñe. **S**epe et supra modū itē
alia volūtaria oris. et bñplaci-
ta cordis. **E**ta alia mente cōu-
piscimus. atq; alia ea q ore pba-
mus: alia sane sūt ea p sepe que
placet ex sentētia: atq; alia ea
q placet ex gaudiā. **I**lla placet
ex iudicio: ista ex desiderio. **I**lla
ex diffinitioe: ista ex delectatioe.
Rogat ergo propheta ut eadē ipsa q
sūt uolūta sūt et bñplacita: ut
in unū cōueniāt libiq; sp occu-
rāt votū et bñplacitū. sentētia et
gaudiā: iudiciū et desiderii. dif-
finitio et delectatio. **V**olūtaria oris
mei bñplacita fac dñe: ut qd
placet ex diffinitioe placiat et ex
delectatioe: et sola libeat ex delecta-
tioe. q licet ex deliberatioe. **T**ran-
seat g tūseat pplis hebreorū:
tūseat et archa p q ipm in illā
terrā lacte et melle manante.
in supernā illā et sc̄pitnā iocūdi-

tate: ut tande aliquā facie ad faciem
videat: qd multo desiderio tātope
ante qsierat. **T**ransseat ergo gradus
illa tot desideriorū turba: tūse-
at et theozica illa intelligentie ar-
cha i illa intima et etna gaudia:
ut vel tū iordans liberū anfrū re-
cipiat. et oīs hūanus affectus li-
ter et libere et in oē se bñplacitū
voluat: et hūanū aīnū utpotē
lūmis spitalibq; q bonis īmobili-
terq; inherēs in rebz exterioribus
et interioribz nichil cōtradictōis īue-
niat. **S**i fallor illa q supia itū-
merat uita maiori q prius i
petu in alieu suū reuertet: et la-
expandet. modūq; p̄stine lūmī-
cois excedet: eo q amor ubiq; re-
atūarū maioris itendij alimenta
ubrima replet: et ob hoc quāq;
uersū feruētiori desiderio ad omnia
trahit. **Q**uod qdā in hac eadē uita
ad etiorū gteplationē subleuat.
Sed hoc qd de archa trā-
situ legit: etiā in hac uita
scdm aliquē modū īpleri possit
videt. **P**bat at hoc aplian illud
testimoniū qd et supia p̄tulimq;
quē adhuc talia dicente in hac
corruptibili uita degere nō dubita-
mus. **S**c̄o inq; hoīem in xpō sui
in corpe siue extra corpus uisio
dñi sūt raptū usq; ad tertiu celū:
et sc̄o hūmīlmoī qui raptū ē in
paradiū: et audiunt archana vba
que nō licet hoī loq. **E**cce ubi cō-
teplatiois sue archā itroducat:
qui in terris etiā celi secretā itel-

ligent oculū fixerint. **P**uto aut q̄a
 nec ip̄e paulus usq; ad id loci ar-
 chā leuasset. n̄ totā illā delictioz
 suoz familiā illuc p̄misset: i
 tantū ut oīa arbitraret. ut ser-
 uat ut xp̄m lucrificaret. **M**ulti
 ut arbitroz h̄at de qua loq̄m̄: pro
 missiois terrā p̄ meritū possidet.
 qui illuc archā suā iuxta pauli
 multitudinē introducere nō valent:
 eo q̄ adhuc aliquos de itina illa
 affectionū suarū fālia ex̄ h̄at
 terrā p̄ desiderū retinet. **S**ed cū
 hec oīs hebreozū turba iordanē
 trāscit. cū et ip̄a fedis archa in
 terrā p̄missionis cōintroducitur. sūt
 q̄o queto iā obert cursū suū repetere
 et iuxta morē in aluēū refluere? dū
 mō cōgrue utilitatis iusteq; neces-
 sitatis ripas nō excedat. dū mō eq̄
 tatis modestieq; aluēū sequēs ad
 sup̄flue libtatis campū nō efflu-
 at. **Q**uod cū est hebreozū turbā ior-
 dāis aluēū trāscisse? nisi celestia
 desideria et ad futurā gloriā tendē-
 na carnis appetitū consq; p̄domi-
 nare. quo iā ulterius nō possit ea
 virtutū vīl īpedire. **E**t q̄dē aūq;
 p̄p̄ius dū cū archa dū trāscat.
 ne eozū trāscit iordanis vnda p̄-
 pediat. nātē est decursū coherere.
 et carnis ip̄etū frangere: et aīn
 sepe etiā a uiciā ḡcupiā auertere.
Nūq; cū hūanū affectū ad et̄ni-
 tatis desiderū p̄fēcē īflāmat? nū-
 q; hūanū ītellectus ad eternozū
 ḡteplacōne plene acuit: n̄ car-
 nis cura in rebus etiā licitis m̄l-

tiq; necessarijs frequēter fortitq;
 repellat. **C**onsq; ergo oportet cor-
 pus castigare et in seruitutē redi-
 gere: donec ulterius iā nō possit mei-
 torū p̄fectū vllatenq; impedire.
Sed postq; p̄teritū turbā archā
 q̄ cōmittante trāscit: in q̄ntū
 sp̄italibq; ex̄cijs obuiare nō pote-
 rit: utilitatis sue aluēū seq̄ cūq;
 licebit. **H**unc est q̄ multos sepe
 iā vidimus uiciā p̄us abstinentia
 corp̄ affluisse. morbos q; ḡues
 p̄mo īcurabiles īcurisse? cōstetq;
 ipsos p̄ q̄dōmītā ḡcupiāz post
 acceptā dūnto grām rigoris p̄l-
 tim fixa laxare: et corp̄i suo in
 cibo et potu in sopno vestitu m̄l-
 to āpliq; q̄ custodita sātas postu-
 lasset indulgere. **N**ā hoc sepe sp̄i-
 talibq; studijs militat: q̄d vī-ple-
 nus grā corp̄is vires in q̄ntū vī-
 lit potest custodit aut reparat.
Cautē tū debet qui sibi iam scdm̄
 h̄at licentiā indulget. ne aquas
 nimis relaxet: ne utilitatis sue
 aluēū delat. modestieq; ripas
 excedat: fluat saltē ut ante cō-
 fluēuāt. de q̄bq; scriptū est. q̄ alua
 sui ripas īpleuerāt. **H**oc ut arbi-
 troz soli illi bene facē nouerūt. q̄
 iā ea que cursū suū sapiūt? qui
 celestū dulcedinē iā regustauē-
 rūt: q̄ fixa fastidiūt. q̄ archā
 suā in illā p̄missionis terrā iam
 ītroduxerūt. **N**on p̄t ut arbitroz
 ad p̄f̄m extēiorū bonoz fastidiū
 p̄tinge: q̄ intēiorū bonoz dulce-
 dinē uōdū meruit gustato sc̄tur.

Puto quia propheta si prius gustasset
 quod suavis est dominus. et quod magis mul-
 titudo dulcedis domini eius? puto quod
 nisi hoc per experimentum didicisset: il-
 lud omnino ex lingua dicere non posset.
 Veniunt consolari animam meam. Sic ergo
 si nunc sit iordanis cursu cohibere.
 oportet archam nostram in eius vlti-
 ora transponere: sed nec illud licet
 si possumus omnem illam vortorum nostram
 turbam permittere. **Quod si oportet per
 contemplationis studium pervenire quo
 debeamus per desiderium tendere. xxvij.**

Debeat sane hec archa nec ubi
 quod sequi: nec permitti semper.
 In loco horrois et vaste solitudinis
 turbam perdat: in terram promissionis
 ingrediens turbe succedat. Perdat
 ad mare: subsequatur ad dinam. Cura
 iordanis que pertinet ad nos: vlti-
 iordanis que sunt super nos. Hic inbe-
 mus discere et approbare: et postea
 tenere. Quia magis probate: quod bonum
 est tenere. Illic precipimus ardeat:
 ut quicquid maream. intellige. Nisi
 crederitis magis non intelligetis. De-
 bemus ergo quod dum adhuc in deserto
 sumus. quod dum per heremum iter agimus
 archam nostram ante nos permittere: et
 subtiliter pervenire quo debeat virtutum
 familia per studium vel per desiderium sub-
 sequendo tendere. Ut possitis magis
 dominus videre et nosse per quam viam
 ingrediamur: quia prius non ambulas-
 tis per eam. Hinc illud sapientis sen-
 tentie resonat cum dicit. Et palpebre
 perdat gressus tuos. Sed ad illa
 que ultra iordanem sunt que sensum nostrum

excedunt. melius nitimur desiderio quam
 studio. affectum quam intellectum: eo quod inbe-
 mus turbam non archam permittere: me-
 lius quod sit in hac parte multum reser-
 rare quam multum discere: ut illuc me-
 reamur: introducamus: quo non valeamus
 virtute irripere. Qui est scrutator est
 maiestatis: opprimet a gloria. Illuc
 vero perveniat: ut via ostendat. **De ge-
 minis perfectione quam si oportet
 pre oculis habere. Cap. xxviii.**

Sed nec illud quidem sermo
 cuius voluit tacite perferre:
 quanto vie spacio debeat subsequente
 turbam pervenire. Sit magis inter archam
 et turbam spatium cubitorum domus
 luvii. Vis scire quod sit archa cum terra
 esse? vlti quod archam turbam pervenire.
 Cum quales per factam vel per desiderium su-
 mus diligenti contemplatione atten-
 dinus: archam nostram nobiscum et
 quasi presentem habemus. Cum vero quales
 nos esse oportet subtiliter aspiciamus:
 intelligentie nostre archam ante faciem
 nostram permittimus: ut quo tendere
 nunc sit non ignoremus. Quis quod
 gloriari potest vel totum posse quod fieri
 oporteret si fieri potuisset: Sic
 enim nec totum voluit quod valet: sic
 nec totum valet quod debet. Ergo vlti-
 lior est facultas quam voluntas: et
 necessitas longe remota quam fa-
 cultas. Permittamus ergo archam
 nostram non solum usque ad glorificationem
 nostre possibilitatis. sed etiam usque
 ad speculationem necessarie utili-
 tatis: ut attendamus non solum quod
 melius facere possumus quam facimus:

verūcū qđ meliſ fieri oportet
 qđ poſſumꝰ. **Q**uali ergo cubi-
 tos mille archā ſuā ante faciē
 ſuā p̄mittit? qđ diligēter atten-
 dit qđ ſeq̄ter aſpiat ubi p̄ mei-
 tū eſſe potuiſſet: ſi de poſſibili-
 bꝰ ſibi nichil negligēt. **S**z vſqꝰ
 ad duo milia cubitorū ulterius
 p̄greditur? qđ nō ſolū ſeq̄ter
 ſed pene inſeſmetē gteplat? qđ
 iuuuē nō faciat: et qđ iuuā
 uerēciā facē valeat qđ fieri opor-
 tet. ſi ad illa adimplemā ſua vtrū
 nō ſuccūbet. **C**ū aliqd fortiter
 agē volumꝰ cubitū iurū exten-
 dimꝰ: et iō rē p̄ cubitos vtu-
 tū cēcia itelligimꝰ. **A**llena-
 riꝰ p̄fectionē ſignificare ſolet:
 qđ maiore numerū iurā q̄puta-
 tū habet. **D**uo igit milia cubi-
 torū ut arbitror geminā p̄fec-
 tiōē designat videt: integritatē
 videt: volūtatē et plenitudinē
 fortitudis. **S**ed qđqꝰ necdū toti
 valet qđ debet. ſed nec totū quidē
 cōplet qđ valet: vtrūqꝰ p̄fectiōē
 caret. **Q**uid eſt ergo itelligēti-
 ſue archā ad duo milia cubitos
 an ſeipm̄ p̄mittē? ſi prudenter
 p̄mittē q̄ntū ſibi deſit de gemina
 p̄fectiōē q̄rū neutriā necdū p̄-
 adimplere. **D**icā utiqꝰ dicā qđ
 ſentio: illū ſolū hoc dūcū p̄cep-
 tū impleſſe puto. ſolū illū inqꝰ
 exiſtimo archā ſuā duobꝰ mili-
 bꝰ cubitis p̄miſſe: qđ ſeipm̄ in-
 ducit geminē p̄fectiōis. nec ſaltē
 exordia huiꝰqꝰ apprehendiſſe.

Nā ſi vel unū quidē cubitū de tāto
 ſpacio abulāto accedendo p̄perādo
 p̄cedet. et cōſūmate p̄fectiōis p̄mior-
 dia ſaltē ſibi arrogaret: duobꝰ
 milibꝰ cubitis retro poſt archā
 ſeipm̄ remanē nō vidiffet. **D**vi-
 nū p̄fctū ſūmāqꝰ hūilitate ſūda-
 tū. qui ſp̄ p̄t et feſtinādo p̄roſia-
 et p̄ficiendo feſtinat: et hāc ſibi
 ſp̄ hūilitatē ſeruare: ut et ſemp
 in bono p̄ficiat: et tū ſemp nec
 p̄fectiōis iūctia hē ſe arreat. **C**ūde
 ſpectaculū videt archā p̄cedendo
 feſtinare: cōſpicit turbā ſubſeq̄to
 accelerat: et ſp̄ tū tantū interſtia
 om̄is modū ad iūctā cūſtodit. **Q**ū-
 to p̄mouet archā. tāto āpliqꝰ feſ-
 tinat et turbā: et quo turbā ſe-
 quēs āpliqꝰ p̄perat: eo et archā p̄-
 cedēs iter ſūū accelerat. **S**anc p̄-
 ſectiōis grām q̄nto meliꝰ agnor-
 amꝰ. tāto ardentia et gaupifamꝰ:
 et quo āpliqꝰ accendimꝰ ad amozē:
 eo p̄fectius illūiamꝰ ad agnitio-
 nē. **S**emp iūctet iuſtus vir quo
 poſſit eam an ſe duobꝰ milibus
 cubitis elongare: qđ in hac vita
 inqꝰ poſſit in vni cōcurrere velle
 et poſſe et debere. **H**oc eſt futuri
 t̄p̄is. nō vite p̄ntis. **I**bi ſane ſit
 totū volet qđ iuſte valebit: ſit
 totū et poterit qđ iure debet.
Nic at et actionē ſupat agēdi
 facultas: et faciēdi poſſibilitatē
 excedit debiti iūctas. **C**ōſtat at
 unū ex altero arſcē: qđ cū arſcit
 iurū velle arſcit et poſſe: et cū
 vtrūqꝰ iuramento arſcit et debet.

qua quo ardentius bonum appetimus
 eo facilius efficiamus: et quo maiora
 possimus. eo et maiora debemus.
 Iuxta hunc modum nunc est archa
 ipse in anteriora parte: et subsequen-
 tem turbam post ipsam operari. Pa-
 rum autem tibi esse debet qui ad tuam
 promissionis operas quod archa tua
 cum facie tua promittas: nisi iter-
 tum duobus milibus cubitis pueri-
 at: et quo sequi debeas ostendat.
 Satage ergo ipsorum tuorum considera-
 tionem et contemplationem consue-
 ro et penetrare: ut uideat te
 credas eius saltem primordia seu
 per affectum seu per effectum uicem
 attigisse. *Exemplum uel forma
 politae gladiationis. Cap. xxix.*

Multis audire hominem duobus
 milibus cubitis per archam
 iter legentem: et perfectionis uite
 saltem primordia arrogante. Dum
 adhuc ordiner inquit succidit me.
 Non dicit dum adhuc texere: sed dum
 adhuc ordinare. Quid est ordinare
 nisi promeditari: et quod texere non facere.
 Repe quod aliud est ordinare texen-
 da et texere ordita: non promediare
 facienda. et facere promediata. Dum
 adhuc ordiner inquit succidit me.
 Dum adhuc promeditarer. dum adhuc
 promeditationem querere quod facere
 debuisset et uicem plenius potuisset
 inuenire: misit manum suam et suc-
 cidit me. Non dum inquit aliquid
 texere. uicem bonum agere inchoa-
 uerit: non licuit michi ordinare
 uite telam incipere: quia cum adhuc or-

dner succidit me. Fateor quidem iam
 bona facere promittere. iam quo fieri pos-
 sent disponere: et iam telam meam
 ex magna parte ordinem esse: sed dum ad
 huc ordiner succidit me: et non potui
 promitti mei telam uicem dicam perire
 sed nec inchoare. Quis ergo uir
 iste fuit qui de se tam humiliter sentit:
 quod sibi nec bonum saltem primordia arro-
 gat: cum adhuc ordinem se credit. Non
 ne illi tibi adhuc ordinem uidet telam
 quam cum multis texeret quod diligenter
 quiescit ut inueniret et uideret quod esset
 utile filiis hominum: quo facto opus
 est sub sole nunc dicere uite sue.
 Nonne et sibi ipse uidet adhuc ordi-
 nem non texere: quod dum studuerat cognos-
 cere rationem quam adhuc quirit animam suam
 nec potuit inuenire. Ecce hoc inueni
 dixit ecclesiastes unum et alterum:
 ut inuenire rationem quam adhaerentem
 quirit et non inuenit. Quid bonum quod
 quiescit magni hominis iste crederet se fecisse
 qui faceret. se quiescere nec tamen inuenire.
 quo fecit opus esset sub sole nunc dicere
 uite sue. Constat quod intelligente suam
 archam ante faciem suam promiserat
 quod per desiderium uel actum sequi debet
 quiescere. Sed reputat ut arbitror
 desideriorum suorum turbam quasi ostensa
 stare: quod rationem quam quiescere faceret
 se nondum inuenisse. In adhuc au-
 dierit desideras apertius hominem uix sibi
 bonum exordia assidue: et quasi
 duobus milibus cubitis iter per archam
 legentem. Audi ergo quod dicat. Et
 dixi nunc cepi: hec mutatio texere
 crederet. Vix tandem aliquando inquit cepi

qd' dñi inepisse me credidi: vir se-
ro rpi fieri boni de malo. iustus
de iusto. **Q**uale me inueni tale
me esse pñciam: nec puduit
ipfectione meā qfiteri: sed dixi
mī rpi. hec mutacio dextere ex-
celli. **N**ō dicit quondā. vñ ex tñc:
sed nūc. **N**ec negat se mō īcepisse:
ne putes cū plus q' duobus
unilibz cubitis p'q archā reman-
sisse. **V**ir tñ quedā boni exordia
tanē apprehendisse se memorat:
ut iuxta diuine ititutōis modū
archā suā se subsequi ostendat.
Ne q's eū vñ hocipm boni ex-
ordiū sibi ascribere credat: audi-
at qd' hūc sentencie adnectat.
Hec mutacio dexte excelli. **N**on
sibi sufficere potuit ut dicit. hec
mutacio dei: nisi dicit hec mu-
tacio dexte excelli. **I**psi au vo-
lunt hoc opus ascribere: maluit
designare ex desepcioe. **E**xcellū dix-
it q' hoc fecit: et dextera notauit.
Si apte dicat. **I**lle hoc fortit-
fecit: qui forcia potēter efficere
cōsuevit. **E**rat sane in odīs ei
admirabile talē de malo ad bo-
nū cōtere: quālē se inuenit qñz
fuisse. **Q**uid q'so ille alius de p-
fcois itine cōfecisse se credidit?
qui oēs iusticias suas pāno mē-
tate unilibz q'pauit. **H**ēnq
itaq' quō debeamz archā mām
aū facē yram ad actā mensu-
rā pñtē: ut qñtūq'z p'pere-
mz unq'z audiamz de duozū mi-
lū cubitorū spacio presumptuosa

existimacioe aliqd' inuicē: arbitra-
tes nos sp' vir p'fcois pñordia atti-
gisse. **D**ebemz itaq' q'dm ī deserto
sumz in archē nre pñectioe pñec-
tiois nre iter colligere: et quo per
bonē qñsacōis studiū sequi opor-
teat alta gl'edimcoe pñossē. **D**e
hys q' pñtēt ad gl'edimcoe vñ
cōtēplacionē. et qñtū valeat ad
vñtutis pñuotionē. **C**a. xxx.

Sed nō est eūdem faalutatis
pñtis vite ordinē dispoñē. et fu-
turē gl'am estimare: mēitorū qñ-
tate discere: et pñiorū eternozū
qñtitate pensare. **Q**ue cū in tñā sūt
difficile estimabimz. et q' in p'spec-
tu sūt iuciemz cū labore: que in
celis sūt q's potēit iuestigare. **I**n-
uēre itaq' que in tñā sūt difficile:
iuestigare at que in celis sūt īpos-
sibile. **H**ic est q' aplūs monet.
Noli inq' altū sapere. **R**arto ergo
archā dñi nō nisi post hebreozū
itritū in illā pñmissiois tñā itro-
ducit: ut quo mām intelligēcia
p'santacōis sue passibz irūpe nō
sint: diuine reuelacōis manu-
ductioe intromittit. **N**ec tñ nega-
mz de future vite qñtate nōnulla
p'mo multa et magna esse q' pos-
sumz et iuestigādo querē. et rō-
ciando inuenire: et argumēta-
do astruē. **I**nnuēabilia cū dei a-
creatura mūdi p' ea que fca sūt
intellā cōspiciuntur. **N**e qñq' ergo
negligenda sūt q' per iuestigacio-
nē inueniri pñt: sicut et illa ex
nre vñtute nō pñuē: que mām

intelligentiā et humanā rationē ex-
cedit. Illa sunt secundum rationē: ista
sunt supra rationē. Illa debemus
alta scrutatioe diligenter inquirere:
ista debemus ex divina reuelatioe
humiliter expectare. Illa pertinent
ad meditationē: ista ad contemplationē.
Quiaq; animus ad eternū bo-
norū desiderium plene accedit: nisi
qualia et quanta sunt studiose pre-
meditetur. Et sicut nunquam cum ingenti
desiderio ad eorū contemplationē sub-
leuari meretur: ita sane in eternū
concupiscentias sine vehemēti stu-
dio profectus non inflāmat. Hic est quod
ante introitū istū in promissū reg-
nū exploratores promittunt: et tū
non nisi per turbam ingressū archam
non introducat. Quod est ei explo-
ratores ante introitū suū promit-
tere. et illis tunc in quā festinam
introire lagaa perscrutatioe velle
peruolasse: nisi mentis sue cogitati-
ones celestium bonorū exploratores
inuisibilia perscrutari digne. et
meditationes suas in id opis desti-
nare. ut per investigationē inueniat
vbi possit affectionū suarū turbam
in eorū amore urgere. Promittit
ergo ante faciem nostram exploratores
nostros sicut et illi israelite quā-
dam promiserunt suos: nec semel tantū:
sed alios per alios secūdosq; post
primos. Quocirca de futuris bonis
sperandis seu promerendis subtiliter
aliquid querimus: nuncios exploratores
ante nosipos promittimus. *De gemina
promeditatioe promior viz et maior.*

Sed aliud est quod *Capitulum xxxi.*
qualia vel quanta vel augmēti
bona debeamus de mentorū retri-
butoe sperare: atq; aliud studiose
investigare quibus studiis vel exerci-
tiis valebimus ea viriliter obtinere.
Illud est primum: istud vero secundum.
Primum investigare bona speranda:
secundum bona facienda. Quis enim
se ad laborū certaminā fortiter acci-
gat: si memoris magnitudinē
ex divina retributioe perueniat: et
quod poterit eternā retributionē arde-
re desiderare: si pari studio querat
quod ut agnoscat quibus mentorū stu-
diis possit eā acquirere. Necesse ē
ergo nuncios per nuncios mittere: et
exploratores alios per primos diri-
gere. Primi nuncij sunt exploratores
primorū: secūdi nuncij sunt explora-
tores mentorū. Illi sunt explora-
tores retributionū: isti sunt explora-
tores operum. Sic sane sunt alij ex-
ploratores qui mittuntur a moysi:
atq; alij exploratores illi qui mit-
tuntur a iohanne. Alij sunt quos promittit
dominus propheta: alij sunt quos promittit
dominus athleta. Aliud ē officiū prophete:
aliud est officiū athlete. Primum
officiū est predictare futura: athleta
aut officiū est persequi facienda.
Ad illud pertinet peruenire firmiter ar-
dentia: ad istud pertinet promereri
fortiter agenda. Illud est perscrutare:
istud est promereri. Illius est promi-
tere: istius est promereri. Quid enim
ē promereri nisi exploratio futurorum:
et quod est promereri nisi exploratio

faciendorū. **H**em itaq; duo gūa
exploratorū: vtrūq; negotiū. v-
trūq; uerū. **P**rimū uidet ad moy-
sen p̄tine: scdm vō ad ioh̄nē. **J**uxta
h̄c itaq; similitudinē cogitatuū mō-
nī. alij dnt esse futurū p̄uiores.
alij faciendū p̄uiores: vtrūq; q̄dem
omul̄tor exploratores et ignotorū
p̄strutatores. **V**ultis audire hoīem
de futuris meditante? et iuxta mo-
dū similitudinē exploratores aū fa-
ciē suā p̄mittente. **R**editatuū sū-
m̄t nocte cū corde meo. **N**ūq̄d iē-
thū p̄inet d̄s? et nō apponet ut
cōplacior sit adhuc. **A**ut in fine
uicis suā abscedet? a gūatione in-
gencationē. **A**ut obliuiscet mise-
riā d̄s? aut cōtinebit in ira sua
inimās suas. **V**ultis audire hoīem
de faciendis p̄uidente? et ad ioh̄nē
similitudinē exploratores aū se del-
tinante. **Q**uid inq̄t retribuā
duo? p̄ oībus que retribuit mī.
Vultis audire vnu de lib̄is explo-
ratorib? qd exploratō iuenerit?
v̄l qd p̄ illā p̄mā p̄phete q̄stione
ex s̄tencia iūderit. **A**bstergit
inq̄t deus oīem lacrimā ab oculis
scōrū? et iā nō erit āplis neq; luc-
tus neq; clamor sed nec ullus do-
lor: qm̄ p̄ora tū licuit. **E**cce q̄
p̄piciū deū in futuro iste p̄uident:
de quo dauid q̄rit an aliqui ḡpla-
ciō sit. **S**ed ad sc̄itā ut arbi-
tror exploracionē respiciat qd ali-
as iuenerit: vū et dicit. **B**onū est
p̄fiteri d̄no: et psallē nōi tuo al-
tissime. **A**d p̄mos itaq; explorato-

res p̄tinet negligētibus animis
iusta p̄luat: ad scōs at̄ prop̄-
tos aīos et ad oīa p̄atos ad agē-
da istius. **A**tende ergo cuiusmōi
nūcia exploratores boni de regi-
onib? illis reportare soleat? vel
q̄ntū ad erigendos aīos valeat
hecipla q̄ reportat. et stude talia
q̄rere et renūciare: ut et tu vale-
as in similiū gūpiās audicā
aīos erigē. **V**ox exploratoris est.
Oportet corruptibile hoc induere
icorruptionē: et mortale hoc in-
ducere imortē. **V**ox explorato-
ris est. **F**ulgebūt iusti: et tamq̄
scintille in aridūcto discurrent.
Judicabūt nationes et regnabūt
iētū. **V**ox exploratoris ē. **Q**uā
magna multitudo dulcedis tue
duē: quā abscondisti timētib? te.
Nūq̄d nā putādū est iste explo-
rator egregius terrā illā lacte et
melle manantē nō intrasse. dili-
gētēq; vīsā plustrasse? cū intra-
turis in illā audet tā audacter
p̄mittē. iēbriabūt inq̄t ab ub̄ta-
te dom̄s tue. et torrente volupta-
tis tue potabis eos. **N**ōne i hys
ūbis in illa exploratorū s̄tencia
cōcurrē videt vbi dicit? **I**trahim̄
inquūt in t̄m ad quā misisti nos
que vere fluit lacte et melle. ut
ex hys fructibus cognoscā p̄t?
Quō speculationi p̄mior opor-
tet vehemētius insistere
Oportet **Capitulum xxxij**
ut arbitror hunc explora-
cionē q̄ alij vehemētē in-

cubere? et p̄me q̄ secūte meditacōi
frequēcius insiste: eo q̄ facilius sit
discerne iusta q̄ p̄uade laboriosa.
Hic esse arbitror q̄ filij isrl' in p̄^a
legacōe mittūt plures: in scdā at
exploracōe mittūt pauciores. Et
merito sane. **Q**uāquā in p̄ma p̄san
tacioe ut dcm̄ est sit exploracio p̄
miorū: in scdā at exploracioe sit
p̄santatio meritorū. **S**z īppabilē
maiora sūt future b̄titudis p̄mia:
q̄ possūt ēē qualiacūq̄ mēta m̄a.
Non sūt enī cōdigue passiones
hūm̄ t̄pis: ad futurā glām que
reuelabit in nob̄. **M**ulti ergo sūt
q̄ mittūt p̄mo: pauci at sūt q̄
mittūt scdo. **M**erito multi mit
tūtur ubi multa q̄rūtur: et ad pau
ca q̄renda pauci dirigūt. **I**llic
duodeci: hic duos iuueni. **I**llic
seuarius: hic genuinat vng. **V**ir
tas a qua seuariū ichoat: ichoa
cione recte designat: sicut et se
uarius p̄ sua p̄fectioe p̄fectionē
designare cōstat. **Q**uod ergo ibi q̄
rit est ad p̄fectionē nō ad ichoa
cione: qd̄ aut hic iuueni videt
esse ad ichoacione nō at ad p̄fec
cione. **I**bi est p̄fectio n̄e glōrifi
catis: sed hic est nō nisi quedā
ichoacio n̄e iustificacōis. **I**n il
la glōrificacōe erit exinanicio
om̄ malorū: et plenitudo om̄
honorū: sed in hac m̄a iustifi
cacōe nec est plena extirpacio
viciorū: nec p̄fca cōlūmatio v̄
tutū. **I**bi plena securitas p̄fca
iocūditas: hic nec plena p̄mi

tas. nec p̄fca integritas. **I**bi ple
na securitas ubi nullū malū ti
met: ibi p̄fca iocūditas ubi oē
bonū possidet. **H**ic nec plena
puritas ubi vicū reluctat: hic
nec p̄fca integritas ubi infirmit
tas duat. **I**bi ergo ex genuina
īp̄fectioe securitatis et iocūdita
tis vna b̄titudō q̄sumat: ut se
uarius duplicet: et duodenarius
p̄ficiat: hic ex genuīa p̄fectione
puritatis et integritatis n̄a ius
tificacōe ichoat: ut ex genuīacōe
vinitatis in duodenariū q̄sumā
cione vterq̄ seuarius p̄fectiois
sue exordii capiat. **R**ecte ergo i
illa legacōe duodeci explorato
res mittūt: ubi genuine p̄fectōis
b̄titudō p̄ iustigacione querit.
Recte duo in eadē legacōe dirigū
tur: ubi p̄fca iustificacōis vir q̄
tā exordia iuueniūt. **D**eniq̄ duo
deci sūt si b̄i iuueni q̄ mittūt i
p̄ma exploracōe. et duodeci sūt
que iubetur explorare. **S**z et duo
sūt q̄ in scdā exploracōe mittūt:
et duo sūt que p̄santari p̄cipiūt.
Multa sūt q̄ de p̄ma exploracōe
dici possūt: sed ut her digne ex
plicent. p̄p̄riū sintagma requirūt.
De speculatio meritorū in duob̄
Constat. **C**apitulu xxxij.
Sed ut de scdā aliqd̄ lacus
dicam̄: sufficit in ista explora
cōe illa sufficiēter querē: q̄ ad
ad illā p̄phetica amoiacōne pos
sint sufficē. **D**edina a malo et
fac bonū. **S**ufficit inq̄ collater

pueri. q̄i caute mala caueant):
 q̄i diserte bona pficiant. **A**lia
 est p̄meditatio in cauendis ma-
 lis: alia p̄meditatio in splendidis
 Sed licet utraq; sit alia: nulla
 tñ debet esse sine altera. **S**imul
 eant sibi curat sibiq; iuice succur-
 rat: q̄ siue adiutorio altitudo ne-
 gotii sui nūq̄ bene explicat. **H**ij
 sūt ut arbitror exploratores duo
 p̄uita cautela a malo. p̄uita
 solertia in bono: q̄s debemus ante
 faciem nr̄am p̄mittere. et p̄fectum
 nr̄um itine p̄ceptare. **I**te aut
 iolue et cōsiderate terrā: et urbē
 iherico. **C**onsiderate inquit terrā.
 regionūq; qualitatē: diligēter inq̄-
 rite locorū oportunitatē: ut p̄uolū-
 m̄ quo in loco oportunū possim
 castra figē: ubi nr̄itatis articulo
 expediat declinare: un̄ oporteat
 cotidianis vlibz nr̄ia petē. **C**ōside-
 rate ergo et inq̄rite queq; utilia
 queq; opportuna: et vlibz nr̄ia.
Considerate at̄ non sola bona sed
 et mala: cōmoda et icōmoda: mu-
 nimēta et picula. **C**ōsideate ergo
 terrā et urbē iherico. **C**ōsideate vr-
 bē municio. nū ifirmitatē. hol-
 tūq; multitudinē: ut scire pos-
 simus quō oporteat obsidione ordi-
 nare q̄liter oppugnare: q̄tra q̄les
 bellū agere. **I**uspiciate ergo terrā
 et urbē. **I**uspiciate terrā quā regē fe-
 cit: et urbē quā huāna iuencio
 instituit. **D**iscutite bonū qd̄ deus
 creauit ad bonū nr̄um: et malū
 qd̄ homo inuenit in malū suū.

Cōsiderate tirā et urbē: naturā et
 q̄suetudinē. **D**istinguite bonū ac-
 ciois et malū corruptiois: bonū
 q̄diciois et malū q̄suetudis. **S**i na-
 turē bonū cognoscimus: sciūq; qd̄
 excolē. qd̄ vutrie. qd̄ multiplicare
 debeamus. **S**i morū nr̄orū malū p̄-
 spiciūq;: quas hostes caue. quas
 aduersarios oppugnare. q̄les inimicos
 inficere oporteat nō dubitauit. **S**ic
 q̄les exploratores debemus ante in-
 gressū nr̄um p̄mittere: ut sciāq;
 cōtra que mala cauenda. et ad q̄
 bona agenda debeamus vigilare.
Qui tales exploratores an̄ faciem
 suā p̄mittit: errorū reuā minime
 formidabit. **Q**uod sit meditatiois et
 qd̄ sit cōtemplatiois. **C**apitulum xxxij.
Sed ille v̄tutū exercitiū secum in-
 credit sibi q̄ de v̄e certitudine
 nichil diffidit: quē exploratorū sa-
 gacitas instruit. et archē ordinata
 auersio in suo itinē dirigit. **P**ari
 nobis sit an̄ hebreorū turbā explo-
 ratores dirige: faciāq; et archā
 nr̄am p̄ exploratorū v̄estigia fa-
 ciē nr̄am p̄cedē. **P**rimū est facien-
 dorū idneū meditationū nr̄arū
 exploracōe p̄quire et inuenire: et
 postea tantū oportet in q̄tēplatio-
 nē adducē: ut possim nota et p̄p̄-
 tā et familiare h̄re. **C**ontēplatio p̄-
 tinet ad archē euectionē: sicut me-
 ditatio ad exploracionē. **A**liud est
 q̄tēplatiois: aliud meditationis.
Meditatiois est plantari occulta:
 cōtēplatiois est amari p̄spiciua.
Si q̄tem meditatio est occulte vei-

tatis studiosa investigatio: contemplatio est perspicue veritatis iocunda illuminatio. **¶** Que autem occulta se solent ad manifestationem perducere: non ex ipsa meditatione, modo ex divina revelatione. **¶** Vbi ergo revelationis gratiam penitus habemus: meditationis officio non egemus. **¶** Vbi divina revelatio defuerit, mens humana nec mirum ad meditationis secretum ex mente recurrit: et quasi ad explorationum officina refugit. **¶** Sed quod mens humana de morum instructione potest meditationum exploratione agnoscere: debet iterum in contemplationem adducere: et in eorum certitudine et desiderium animi roborare. **¶** Sed cum meditationis adiuvencia in contemplationem adducitur: quod aliud quam via prius explorata ad archielevationem repetitur ut virtutum turma absque deviationis suspitione securus subsequatur. **¶** In meditatione itaque agit: ut quodquod utile fieri debeat non ignoretur. **¶** Sed et contemplatio illud efficere solet, ut adinventum veritas memorie tenacius thesaurat: et desiderium acius inflammet. **¶** In meditatione ergo ad bonum instruitur: et per contemplationem in bono solidatur. **¶** Nec est ratio ut arbitror cur debeamus perfectum nostram viam, et meditationis explorationem et intellectualis archielevationis processum preceptare. **¶** *Hucusque de boni promotione, ab hinc de eiusdem confirmatione. Ca. xxv.*

Libet et illud considerare quod sit quod dominus iubet de iordanis

medio de loco ubi ceterum sancti totum pedes lapides colligere, et in loco castrorum ponere: et alios vnicuique collectos in proprii loco imponere. **¶** Queramus ergo quis ille sit locus quo sacerdotum pedes tempore faciendi miraculi subsistunt: ut quo itemdem loco per celebratum miraculum castra figenda sunt. **¶** Quod dubitet supra humanam virtutem esse iordanem intrare: et aquarum congeriem in unam molem congerere: quod si mente excidat tam stupendum miraculum de sua virtute plimare. **¶** Vbi ergo debet animus sub tante expectationis spem suam figere: nisi in fiducia divine magnificencie. **¶** Tutus stationis locus et magnae securitatis: presumpcio de adiutorio divine pietatis. **¶** Sed est aliquis locus huic valde dissilis, subrepticio videlicet diffidentie et despondens: locus sane horridus plenitudinis timoris plenus sollicitudinis: et quale denique decet castris munimine vallo cingere, excubijs circumdari: eo quod non sit tutum propter imminentia pericula in ultiora perire. **¶** Illud primum tempore visitationis divine: uti autem iterum tempore probationis. **¶** Solent enim divine pietatis dispensatio hominem nunc sua visitatione confortare: et iterum vario temptationum genere probare. **¶** Visitas inquit cum iob diluvio: et subito probas illum. **¶** Ecce duo loca assignamus, unum confidentie, alterum diffidentie: unum quo solet divina miracula contingere:

alterū quo oportet castra fige.
Qui gfidūt in dno mutabūt
 fortitudinē: assumēt pēnas ut
 aqle: curret et nō deficiet. **N**ōne
 totū supra hoīem ē fortitudinē
 mutare. iuxta aqle similitudinē
 volare: curre et nō defice. **S**ed
 hoc tū illi soli possūt: q̄ de dñi
 pietate nō de sua fortitudinē pre-
 sumūt. **S**ic petrus sup vntas
 curre potuit: q̄ dñi gfidencie
 locū spei pede tenuit. **E**t postq̄
 cepit hūc sue securitatis locū de-
 scere: nō potuit eū vnta in supi-
 oribz suis āplig librarē. **V**ides
 quō virtus validus supuenies
 de loco cōfidenae ad locū eū dif-
 fidencie deicit: eo q̄ dñs iuxta
 morē suū visitasset eū diluculo
 et subito pbasset illū. **S**ic filij
 isrl p̄q̄ factū visūq̄ miraculū
 venerūt ad locū castrorū. **D**e
*gfirmacioe mētis in bono et ob-
 duracioe mētis i malo. Cap. xxvi.*
Hauduimus drām loq̄z:
 videamus et duo gūa lapi-
 dū. **P**uto eē vñū genū lapidū
 bonorū: puto esse et aliud lapi-
 dū malorū. **A**d lapides bonos
 p̄tinet q̄ libet mētis gfirmacio
 in bono: ad lapides at malos
 q̄libet mētis obduracio i malo.
Quid tibi videt. **S**oliditas. Sta-
 bilitas. firmitas. grauitas. et
 multa in hūc modū. nōne tibi
 vident. quāda in se similitudinē
 trahē: et p̄ similitudinē iux tale
 tibi nōne iuste vendicāe. **N**ō

dicimus de cordis duricia. tenacia
 ul' obstinacia: qd de austeritate
 asperitate et crudelitate. **P**ōne
 tibi lapidis nōne descendūt: qui
 in se lapidū similitudinē trahūt.
Et pores illi p̄tinet ad lapides
 bonos: sicut et isti posteriores ad
 lapides malos. **E**t puto nō esse
 eiusde facilitatis bonos ul' malos
 lapides inuenire: eo q̄ difficilius
 sit bonos lapides q̄ malorū co-
 pia reperire. **Q**uē ei p̄ciosū rariū.
Boni ergo colliguntur de medio
 iordani: mali at de quibuscūq̄
 locis. **D**e illis scriptura ubi eos
 q̄rere ul' inuenire oporteat maifeste
 designat: de hys at adinuicē
 omis locū detinēre q̄si supflui
 iudicat. **D**e malo p̄supciois seu
desperaciois. Caplin xxvij.
Sed illud videt. mirū mag-
 naq̄ animacioe dignū. q̄
 inveni bonos lapides de bono
 loco collectos in malo loco repo-
 nē: malos at lapides vndeūq̄ col-
 lectos i bono loco aggregare. **L**ocū
 bonū p̄supcio gfidencie: locus
 malus desperacio diffidenae. **S**ed tū
 debemus i loco cōfidenae aggregare
 lapides malos: et in loco diffi-
 denae cōgregare lapides bonos.
In die bonorū ne inemor sis
 malorū. et cōgregasti lapides
 malos in loco bono: et i die ma-
 lorū ne inemor sis bonorū. et cō-
 gregasti lapides bonos in loco
 malo. **N**ō ei est lapides bonos
 de medio iordani de loco videlicet

facti prodigij colligere: si statim metus
qualis tunc digne visitationis fuerit
diligenter tractare. et cum firmitatis
secundum unamquamque virtutem exten-
derit subtiliter investigare. memorie
que commendare. quia quedam testimonij
tumuli erige: **Sed** nisi quod talium
lapidum copia habemus: si prius digne
visitationis et inspectionis gratiam
acceperimus. Testatur hoc quod dicit:
sine me nihil potestis facere. **Ergo**
nec usque est lapides bonos col-
ligere: nisi ex eis operatio. **Sed** ma-
lorum lapidum numeram multitudi-
nem facile invenimus: quod ex tota vi-
ta nostra copiose et ad manum colli-
gimus. Quid ergo opus fuit horum
locum designare: quod ubertim possumus
videreque congregare. Cogitet ergo
quisque cum duricie cum obstinatione
fuerit: quocumque enim divina gratia dese-
ruit. sibi quoque ipsi reliquit. **Hic** facies
malorum lapidum tumulum erexit.
In hunc itaque modum possumus tu-
mulos erigere et divinos et divinos
constituere: hunc unum de lapidibus bo-
nis: illinc de lapidibus malis.
Bonorum lapidum congerere sibi in-
stituit quod dicit. **In** eternum non obli-
viscar iustificationes tuas: quia in
ipsis vivificasti me. **Malorum** la-
pidum tumulum erexit cum dicebat
Quia iniquitatem meam ego cognos-
co: et peccatum meum contra me est super me.
Quod ex malorum modorum recordatione
oporez presumptionem repine. Cap.

Sic et tu cum locum cor. xxxviii.
fueris teipsum tenere presentis

et meritis tuis alacriora presumere pro-
spereis: memeto statim quod aliqui
fueris: et ad malorum lapidum conge-
rere oculos inflectes teipsum in huius-
modi custodis. **Bonum** est sane pre-
sumere non de tua fortitudine: sed de
domini pietate. **Ad** hoc malorum lapi-
dum in loco bono congregatio cumque
valeat: ut per malorum suorum memo-
riam nunquam de suis viribus presumat.
Ut ergo discat unusquisque presumere
non de seipso sed de domino: sed sibi in
presumptionis loco occurrat malorum
suorum recordatio. **Illam** sane presump-
tionis fiducia dominum placat et in-
naliam impetrat: quam humilitas con-
mencat. **Qui** ergo fidem in domino sicut
mos syon. **Sic** ergo abhorribiliter
est illa presumptionis fiducia quam
guat supbia. **Non** enim saluati-
er per multam virtutem: et grigas
non salvabit in multitudine virtutis
sue. **Maledictus** ergo homo qui greditur
in hominem. et ponit carnem basis suam:
erit enim sicut mirice in deserto: et
non satiabitur cum venerit estas. **Et**
utilis ergo est putamus in huius-
loco illa quam presumpserimus malorum
lapidum congregatio viciozque re-
cordatio: quod nos poterit custodire
ab hoc execrabili supbie typo:
et protegere ab huiusmodi maledictione.
Quod ex bonorum modorum recordatione
oporteat desperationem repellere.
Sic sane periculo. **La. xxxix.**
immerte temptatione superci-
ente. cum presentis animi tui
desperatione tangi et ad diffidentiam

locū dei. et ad p̄mitū locū cas-
trorū deuolu? debes honorū la-
pidū cumuli p̄tē h̄re. et ad uir-
tutū p̄teitū mēdiā oclōs re-
flectē: et ex eorū rēcordatiōe sp̄s
tue fiduciā reformāe. Sic iob re-
bus uidatq. filijs uiduatq. vltē
p̄uulg. cū se in loco castrorū dep-
hensū cernēt. et despatōis malo
se pulsatū p̄sentit? ut diffiden-
ne malū tēperaret. ad honorū
lapidū acerrimū iraurit: et ex ho-
norū rēcordatiōe castra sua vindi-
q. uiuit. et despatōis insultus
fortiter repellit cū dicit. **Oculq.**
fui ceco: et pes claudō. V̄z etiā
pauperū: et causā quā nescie-
bā diligētē. inestigabā. **Cōter**
bā molas inq: et de dentibz illiq.
auferbā p̄cedā. Sic 7 ezechias
sub nēctis articulo ad h̄mōi
lapidū inuimūā recurrēbat
cū de vita diffidēt: et ex bonorū
actū suorū rēp̄sentatiōe dñi in-
rēcordiā puocabat: p̄cedēq.
suorū obtentu diffidēcie p̄uila
p̄pulsabat. **Remēto** inq. dñe
quō ābulaueri corā te in ueritate
et corde p̄fō: et qd' bonū est in
oculis tuis fecerī. **Debenq.** itaq.
et nos p̄p̄tū et familiare habē
sub oī tpe tēptaciōis aū actorū
bonorū memoriā p̄tē tēnere: et
nī h̄at q̄luctudinē in cōtinuū
ocū duxēimq: q̄li lapides bonos
et iuxta dñm documētū electos
in loco castrorū collocauimus.
Nichil ei est aliud, elcōs lapides

in unū locū cōgregare nisi diuine
q̄firmaciōis et corroboraciōis q̄litates
diligētē retractāe mēdiēq. quēdāe.
Et nichil aliud est in loco castrorū
fuisse: nisi huiusmodi memoriā
in oī tēptaciōis articulo firmiter
assumisse. **De xij p̄ncipalibz u-**
tribz q̄bus solitū est atting
Cap. xl.

Nos autē de medio **Cap. xl.**
iorannis aluco p̄ dei uirtutē
licito ad numerū duodecī tribū
colligim? qū statū mentis nr̄e q̄l
sub diuine uisitatiōis tpe facit dilige-
ter discutimq: et q̄les tūc tps in
unaquaq. p̄ncipaliū utitū iuxta
aliqd. fuerimq. subtiliter exq̄rimq.
Hoc est em̄ singulos de singulis tri-
bubz hoīes suū lapidē tollere: q̄te
firmitatis iuxta aliqd. ad singulas
uites p̄asp̄ratiōis grām aliqui
extiterit ueraciter inuenisse. **Ad at-**
te duodecī filijs iacob seuenimq. ex
quibz originē trahūt hec duodecī
tribz: alio iā diximq. **p̄ ruben**
et symeonē itelligimq. timorē et
op̄uictionē: **p̄ leui** spem. **p̄ iuda**
caritatē: **p̄ ysachar** iocunditatē.
p̄ zabulon seueritatē. **In gad**
itelligit abstīnēcia. **in aser** paciā:
in dan et neptali circūspectio et
speculatio: **in ioseph** et benyamī
discretio et inuilibiliū q̄templatio.
Horū at rationē hoc loco ostendē
iā uolumq: de q̄bz qd' nob̄ rectius
uidebat alias iā diximq. **Sed** qui
ex tali sobole seueni suū i duodecī
tribz multiplicatū ēē q̄fidit? dis-
cat quales lapides de medio iorda-

uis tollē debuerit: cū hanc v̄tutē
p̄gēnē usq; ad eīā tūm p̄moue
rit. **R**ecolat g̃ qđ roboris qđ forti
tudis vel firmitatis ad dīne aspi
racōis afflatū se sēseit hāuisse:
et hoc est lapides elcōs de loco det
rūmāto tulisse. **S**ed ut p̄ singulos
de singulis tribub; hōēs hēc lapi
dū electio fiat: hāc cōsideracōis
sue operā p̄ singulas q̄s distīxi
m; v̄tutes exarat: et lapidū su
orū numerū usq; in duodenariū
extēdat. **C**ogitet ergo q̄sq; cupit
post iordānis quisiōē hoc dūcā
p̄ceptū implere: cogitet inq; sub
tpe dīne visitacōis cui; vigoris
fuit iuxta aliqđ in vnaqualib;
v̄tute. **C**ogitet q̄nta soliditas tūc
t̄pis ei fuerit ī timore: q̄nta gra
uitas in cōpūctiōe: q̄nta stabili
tas in spe. quāta integritas in ca
ritate: q̄nta maturitas in iocū
ditate: q̄nta asperitas in seuerita
te. **C**ogitet q̄ austerus fuit ī ab
stinēcia. q̄ robustus in paciā:
q̄ sollicitus in circūspēctione. q̄
assiduus in speculacōe: q̄ certus
in discarctiōe. q̄ q̄etus in q̄tēpla
ciōe. **C**ū at hēc oīa plene p̄spere
rit memorie q̄ mādauit: cumū
lū quālē oportuit exēxit. **I**nfini
negocij esset q̄ nemo oīno exple
potuisset. si iubet dñs oēs de oībz
tribub; lapidē suū tollē: eo q̄ ne
mo sufficet seipm̄ digne pēnsāe
q̄lis sit ad oīa. nō dicā in oī. sed
vna solūmō q̄ubet v̄tute. **S**uffi
at ergo vnu aliqđ p̄clarū et in

ligue estus sui desiderū p̄ omēs
has q̄s detrimānū v̄tutes se
gregare. talis q̄ medicū v̄lū fir
mare: et in cuiusmōi rēcorāciōe
sub oī diffidēcie p̄iculo q̄ra de
pacōis malū pugnare. **F**acile ei
anī suū quālibet directū q̄calib;
tēptaciōe pulsātū ad spēm dīne
miseracōis statūq; cōfideācē appa
rat: qui qualis aliqñ ex diuina
opaciōe fuit ad mēoriā reuo
cat. **D**īno et absq; dubio libet
se exēct in tali studio: cū datū
est nosse qđ valeat v̄l q̄ v̄tilis
sit hēc huiusmodi lapidū stu
diosā collectio. **De soliditate**

Quā v̄tilē queso putamus
illū lapidē quē p̄mo loco posui
m; soliditatē videlz timoris: p̄
quē mēs fidat in solido humilita
tis: **Q**uā at valeat: dūcā illa
sūā p̄bat q̄ dicit. **S**up̄ quē rē
elcet spūs me; ī sup̄ hūile et
q̄etū et t̄mētē sermones meos:
Hic est lapis offēnsiōis et petri
scandali: nisi forte dubites hū
esse lapidē quē rep̄bauerūt cōlū
cātes et facty ē in caput anguli.
Sup̄be etēū meutes et suā iusticiā
statuare volentes nil solēt molesti
us pati nil āplius dedignari: q̄
appare respecti et viles videri. **De**
grauitate opūctiōis. Cap. xliij.
Sed et secūdu lapidē q̄ dicit
est grauitas opūctiōis ap̄
iheremū puto posse rep̄iri: qui
petiuit capiti suo aquas ut luge

at infectos ppli sui: et dātū ei nō
dubito ab eo q̄ querat petra in
stagna aquarū. et rupē in fōdes
aquarū. Hāc enīdē petra apud
petrū puto iuēiri posse: eo q̄
tactus dolore cordis itrinsecus
egressus sit foras et fletit ama-
re: paucis his silice et egressus
sit aque largissime: et frū est
irriguū sup̄ et irriguū inferiū.

De longanimitate spei. Cap. xliii

Quarta petra que est longa-
nimitas spei apud iob nō
dubito posse rep̄ri. de q̄ sibi fide-
bat riuos olei: unde et leuebat
dolore corpis sui. Spabat ei usq̄
ad mane inter tot t̄pna doloris
voluerat: nūq̄ exhaustis oleo spei
sue. nūq̄ diffidēs de vinctiōe dñe
m̄e. etiā si occiderit me inq̄ens in
ipō spabo.

De caritatis integritate. Cap. xliii

Quarta itēdē te. Cap. xliii.
Apud petrū petra iuēno:
cū dictū esse nō dubitauit a dñō.
Tu es petrus et sup̄ hāc petra
edificabo eccliam meā: eo q̄ dili-
getur dñm xp̄m ex toto corde suo
et ex tota aīa sua. et ex tota m̄e
te sua: veraciter agnosces q̄ ip̄e
esset xp̄s filius dei vni. Vbi ob-
secro iuēnt. caritatis integritas. si
eā apud petrū nō iueias: qui
corā cordū inspectore audet p̄-
fiteri et dicē. dñe tu scis q̄ amo-
te.

De maturitate iocunditatis. Ca. xlv

Quarta autē petra. Ca. xlv.
Apud pplū illū esse dubita-
re q̄s audeat. que p̄phā dñi int̄

petra p̄phēcie cognata būficat?
B̄tus inq̄t pplus q̄ scit iubilati-
onē: Beatos utiq̄ esse q̄s uerit?
q̄s dñs cibauit ex adipe frumē-
ti. et de petra melle satiauit eos.
Iocunditatē et̄ et exultationē
thesaurizauit sup̄ eos. Adūa-
tis ut arbitror quale sit etiā hūc
lapidē inter ceteros possidē. qui
sunt iocunditatis melle: et satiat
intrautē in gaudiū dñi sui iter-
na dulcedine. Quale queso cit
quoties oportuū fuerit de pe-
tra melle saturari: et de torrete
voluptatis in via bibere et te-
briari: Hic est q̄ntus ille ut dic-
tū est lapis: q̄ dictū ē maturitas
iocunditatis. Ad ergo lenitatis
habeat. nil ei caduū nil carle.
sapiat: ad magnā at̄ maturitatis
grauitate aīū pponat: q̄ solū
hoc eluit et litit qd̄ de lapide
manat.

De asperitate seueritatis. Cap. xlv

Sed et ille ut Cap. xlv.
Arbitror diuicabat in la-
pide sexto: cū dñm ē a dñō. Ecce
dedi faciē tuā valentiorē faciēb;
eorū: et fronte tuā diuiorē fron-
tib; eorū: ut adamantē et ut si-
licē dedi faciē tuā. Contebat q̄
ihennas exaspantē domū isrl̄
in adamantē et silice. eo q̄ esset
attenta fronte et duro corde: stas
q̄ in porta domus dñi annūciabat
eis scelera eorū: vba eorū non
timēs nec vultus eorū. Hūc la-
pidē tenet in maibus rex ille for-
tis et potēs in p̄lio: in q̄ dictū

est fortis armatus et vir bellicosus
ab adolescentia sua. **P**reualuit ei
dauid in philistinu in funda et la-
pide in nomine domini. **V**ides certe qua-
libet armis ille adolescentulus et co-
ceptus et statura pusillus deiece-
rit goliath gigante inuincibilium:
eo quod doctus esset a domino doctus hunc
manu ad prelium et digitos suos
ad bellum. **H**abebat sane arma
non carnalia sed potentia a deo
ad destructionem inimicorum: et
erat in eis pugnans et destruens
omni altitudine extollente se ad-
uersus scientiam dei: et in captiuita-
te redigens omni intellectum in obse-
quium christi. **S**uper enim omnes docentes
se intellexit: et idcirco fiducialiter
annuntiavit iustitiam domini in ecclesia
magna: sicut et ipse de seipso de
preterito prohibuit et de futuro punit
fuit. **A**nnuntiavi inquit iustitiam tuam
in ecclesia magna: ecce labia mea
non prohibebo donec tu scisti. **I**n
punctu itaque huius vlcis omni
inobedientiam arguebat elatos.
corripiebat inquietos: et in al-
pissime inreparationis lapide et correp-
tionis asperitate deiciebat veritatis
aduersarios. **E**t cum esset vir intelli-
gens in populo suo et mansuetissimus
inueniunt inueniens domine dauid et omnes
mansuetudinis eius: cum esset inquit tante
mansuetudinis nichilominus tamen in
matutio infliciebat omnes peccatores
fieri: ut disperderet de ciuitate domini omnes
operantes iniquitatem. **De au-**
steritate abstinentie. Cap. xlvij.

Septimum lapidem dicens esse
austeritatem abstinentie. **I**n
hac petra pater sapientum obtulit
duo holocausta: et optinuit
gignere de sterili virum fortissimum
viroz ad ignominiam gentium et
gloriam plebis sue israel. **P**uduit
sane eum tandem aliquandiu paucis
se sterilem et que non parit: et ultimum
noluit sicut nec debuit debitor esse
carnis ut secundum carnem viveret: sed
castigans corpus suum et in seruitu-
tem redigens. **H**edinasque carnes
in abstinentie petra immolas. **I**ns
que carni cum caribus ipsis am-
pro celitis igne consumens. **F**luatque
corpus restringens: noluit de actio-
ne per gratias suas. **S**icque ipse
tu carnis edomito impetum ipsis
roborauit: quod carnis infirmitate
fuit fortior. **De robore pacis. Cap. xlvij.**
Post hos lapides **Cap. xlvij.**
legitur robur pacis: quoniam
lapidem me recolo octauo loco an-
numerasse. **E**cce lapis fortissi-
mus omniumque durissimus. **H**uius lapi-
dis tenet in manibus celestis milia
signifer ille perthomartur stepha-
nus: et factus est ei turris fortissi-
ma a facie inimici. **I**n hunc lapidem
lapidum se preuenientem sustinuit for-
titer ictus: nec timuit lapidationem
manus: nec coram impetu qui stru-
debat dentibus in eum. **E** lapis for-
tis et durus: sed dulcedine plenus.
Spectus robustissimus: sed pi-
etate plenus. **M**unaris quod hec au-
dis quod in pacem sua possedit

aiam suā: sed nimis potius de-
 buisses quō aūm sub tāta ple-
 nicōis amantudine nō amiserit
 dulcedine suā. **A**b inimicis pūc-
 bat: et p inimicis pūcabat. **S**ul-
 tnebat leniāā hūānā: et sul-
 piciebat glām dīnā. **E**cce inqt
 video celos aptos: et ihu stāte
 a dextis vītutis dei. **I**n tīs p-
 nebat: et de celis gloriabatur.
Affligebat ex illata miseria: af-
 fliciebat ex iolita unā: gratula-
 bat ex inspecta gloria. **E**cce sub
 vno eodēq tpe videbat iherus
 vū cōpatētū: videbat lupus
 vnde iocūtalet. **E**cce quō de eodē
 pectore manabat pietas cū iocū-
 ditate: iocūditas cū pietate. **E**cce
 quō de eodē vase manat oleū cū
 melle: oleū pietatis cū melle iocū-
 ditatis. **Q**ue q̄lo est ista ī la-
 pide isto olei et mellis īmixta
 cōfusio? et mōdūsa pūmixtio?
Apor si nō miraris? quō pug-
 nator fortis sub vno eodēq mo-
 mēto lugebat mel de petra: ole-
 ūq de saxo durissio. **Q**uia vītus
 paciēcie. **E**t q̄s digne pūset pre-
 cū hūm petre? q̄ ī tanta copia
 distillat oleū cū melle. **Q**uāta
 q̄lo olei et mellis copia iesse dep-
 hendit? vbi unā nulla malicia
 mīuit? vbi dulcedo nullo dolo-
 re attenuat? **P**rimo mizū ī mo-
 dū crescit ex dolore relacōio: et ex
 passioe cōpassio. **M**artir saue cū
 lapidaret: magis miserebat īi-
 micis suis q̄ mēbris suis. **P**olit

em genibz orabat dīas. dūc ue
 statuas illis hoc pccm: q̄ uelant
 qd faciūt. **E**cce quō ad positiōne
 genuū effusū est oleū: et de cetero
 velut oleū effusū factū est nōmē
 suū. **S**iq̄dē ad miserationē īmi-
 ci frā est effusio olei: ī tantū
 ut adolescēs q̄ eming sedebat rel-
 plus sit ex odore vnguenti. **I**uan-
 nato nāq corpe et īclinato lapi-
 de cepit oleū effluē: et factū est
 sicut vnguentū ī capite: et desce-
 dit ī orā vestimenti eius q̄ vesti-
 mēta lenabat. **P**elonter ergo
 surgēs qui dū sederat ī tenebro-
 sis et vmbra mortis: cepit aurē
 ī odore vnguentoz. **F**ruitas q̄
 at gregas **Q**uārdā viā suā q̄ai
 q̄ erat spūs īpetus illuc gradig-
 bat: et de cetero factū est aristi-
 bonis odor ī oī loco. **De solli-
 tudine cūispectois. Cap. xlix.**

Nouā petrā īuenio apud
 ezechia: īuenio eā ī apud
 anna sponsā spōsi q̄ anna.
 cū dicit ī cāticis. **S**urge aīca
 mea speciosa mea et veni: colū-
 ba mea ī forāmbz petre ī ca-
 uerna macerie. **P**ic et ezechias
 ad sponse similitudinē q̄etē eliges
 secretū q̄ captās sedēs q̄ ī forā-
 mibz petre seu etiā caūna ma-
 cerie: sicut pullus pūdus sic
 clamabat. meditabat ut colū-
 ba. **Q** q̄s dabit īi pēnas sicut
 colūbe et volabo et reiectā? si for-
 te possim euolare ī id locū vbi
 passer īuenit sibi domū. **I**ntun-

indū sibi ubi reponat pullos lu-
os: Vbi q̄so q̄tq̄ tuti repletur.
si in forāmbz huius petre nō in-
ueietur? ubi studiola p̄medita-
tio q̄cūq̄ picula aūq̄ eueniat
p̄uidet. et vctura p̄uenies. ex p̄-
teritis futura colligit? et de du-
bijs rebus dubios euentus sepe
p̄uolat: Quid ei est aliud cir-
cūspectio? nisi circūstāciū ma-
lorū sollicita sagaxq̄ p̄scuta-
tio: Ad hāc p̄tinet p̄teritorū ma-
lorū retractatio. p̄cūq̄ gl̄itatio.
futurorū p̄meditatio: ut scdm̄
nomē suū veraciter sit circūspe-
ctio. Huius assiduitas hominē
cautiū efficit: et q̄ntū possibile
est tutū reddit. *De assiduitate*

De speculacōis. Cap. I.
ecūq̄ lapis dictū est assi-
duitas speculacōis. Jacob redi-
uas a malo dās q̄ locū irē. dū
peregrīe p̄fiscat. festinās ne fu-
ga sua fiet hyeme aut sabbato.
huic lapidē in itinē inuenit. inuen-
tūq̄ capiti suo supposuit. ne nō
haberet ubi caput suū redimāet
dū in via obdormiret. In hoc la-
pidē in pace in idipm̄ obdormit
et requiescit. et in itinē requiē inue-
nit: quā nec in cubilibz stratis
q̄ purpūris inueniē possūt qui
molliorū veltūt et ī donibz regnū
sūt. Rediāto itaq̄ iacob capite
in hoc lapidē. clausisq̄ odīs co-
cupiscētiē quos aptos legimus ī
p̄mo paritē? dū in hoc redimato-
rio alta q̄ete sopitur. dū extēior

oīm libetē obliuiscit. anima ei
ad intēiora euigilat: videtq̄ que
p̄us vigilās et videns videre nō
poteat. Scala usq̄ in celū por-
recta aū ei oculos erigit. dñsq̄
inixus scale cōspicit: ut p̄ visibi-
lē formā visibilūq̄ figurā in ī-
tellectibilū intelligentiā speculā-
tis aīnq̄ subleuet. Felix aī visibi-
liū sciā fit scala ad invisibilia
cognoscēda. Pulchrū spectaculū
videre huius scale scalaria moto-
cōgruo p̄porcionabilitq̄ locata.
et usq̄ in sūmū ordinate distinc-
tōis q̄tinuatiōe p̄ducta: et per
multiplicē creaturā dram digni-
tatiq̄ degradatiōe ordiāte distic-
tā. distictēq̄ ordinatā. paulatī se
aīnq̄ ad supiora p̄moueat. p̄ue-
ctōisq̄ gradibz sp̄ ad alacora con-
scēdat: donec invisibilia dei a ara-
tura mūdi p̄ ea q̄ facta sūt itellā
q̄spiciātur: et dñs inixus scale vi-
deat. Q̄s q̄so hec n̄ in hoc rediā-
torio dormiēs videret? Q̄s hoc
vigilās efficit ut ascēsiōis sue
scalā usq̄ in celū p̄tendat? et vi-
bilū speculacōi speculatiōe in-
visibilū q̄tinuaret? Quid q̄ ī hoc
ascēsiōis tramite angelice oīn-
sionis alludiū sponte se ingerit?
ut hūāne inuestigacōi diuina reue-
lacio occurrat? Itaq̄ videt āgeli
in hac scala nūc ascēde nūc vō
descēde? et nūc ad sūma et nūc
ad yma aīn crudire: ut in diu-
nis et hūānis multa q̄ p̄ seipm̄
nō poterat. ex diuina irudatiōe cog-

uolant. Et possent quidam angeli siue
scale mittere per desiderij sui arbi-
trio siue in yma descendere siue ad
summa euolare? nec opus esset diui-
ne inspiraco in ulla reuelacionu
suaru manifestacioe ullius corpec-
silitudinis instrumentu quere: si uellet
uos primo per speculu et in enigmate.
et non statim facie ad faciem uide.
Ascendunt itaque angeli in hac silitu-
dinu scala atque descendunt. atque a-
lii post alios non accedunt modo
discedunt: ut dum multipliciu rue-
lacionu alia igerit. alia subtra-
hit speculantis animu multiformi-
ter illuminetur: ut que sibi per intel-
ligencie sue eriguitate capere non
poteant: succederet ut per morarum
interualla singulati intelligat. **Ecce**
quid inueniunt qui in hoc lapide ob-
dormiunt. **Felices** quibus utitur in sca-
la: quod alijs solet esse in ruina.
Felices quibus exterioru scia fit scala
ascensionis: non ruina deiectionis
Felices quibus scia illa que inflat
non est ad inflationem sed ad inflam-
macionem eius que edificat. **Felices**
quibus temporalu pulchritudo fit ceti-
tatis investigacio. **Oportet** ergo ut
auditis caput in lapide reclina-
re. et in huius speculacois desiderio
animum obdurare. et hunc studio per-
uagari insistere: qui cupit hanc asce-
sionis scala inuenire. **De certitudine**
discepcionis. li.
Quod discepcionis uiderimus lapi-
de diximus: que si diligenter quere-
amus apud paulu inuenimus. Tantu

liquem de discepcionis dono confidit.
tantu de glisij sui certitudine persua-
uit: ut fidenter glisij dec. ubi
dumtaxat preceptu non habet. **De uigi-**
lia inquit preceptu diu non habet: glisij
ait id. **Hic** est qui alijs seipsum in ex-
emplum ponit: et uitam suam ui-
uendi forma sequens quod dicit tu
dicit. **Imitatores** mei estote: si-
cut et ego christi. **Et** recte scire: eo
quod statuerit dominus super petram pedes
suos: et direxit gressus suos. **Hic**
ut arbitror lapidibus uiatoru il-
lorum uia strata erat: de quibus propheta
per aduersionem exclamat. **Et** in spe-
ciali pedes euangelizantium pace:
euangelizantium bona. **Hys** in fal-
lorum lapidibus magnum ille patriarcha
ioseph que princeps populi constitutus
et diuinum donum sue et principis omnis
possessiois sue. ut erudiret prin-
ces eius sicut semetipsum. et senes
eius prudentiam doceret: hys inquam
lapidibus plateas egypti esse cre-
dit strauisse: in tantu ut non
haberent filij israel uicem seruare in
luto et late omnibus diebus uite sue.
Horum adhuc lapidum peruenientiam
propheta sustinebat. et sub magna
discepcionis copia laborabat: cum
adhuc fixus esset in limbo perfidie.
eo quod nondum sibi constaret uita cer-
titudine glisij: in tantu ut dono pro-
clamaret et diceret. **Quoniam** diu ponam
glisij in anima mea. **Sed** de hoc li-
ui perfido nunquam plene emerissem:
si hanc de qua loquor. petram tandem
aliquam inuenissem. **In** petra inquit

exaltant me: et nunc exaltant
caput meum super inimicos meos. **Q**
de hoc genere lapidum via non steruit
sibi: nunquam unde incedit: nunquam
stabilis gressus figit. **Q**ui uult
ergo firmiter et honeste incedere.
debet uel omnino inconsulte agere?
et qui debuit lapide gressat sibi clau-
uisse: et potest secum incedere. **Q**uia
inquit sapiens fac cum consilio: et mi-
serere penitentibus. **De quiete contemplationis**

Lapidem duode **Cap. .iiij.**
cuius omnique nominis in-
uenire possumus apud diuinum se-
pulchrum. **D**ictus est ut superius
dictum est lapis is: tranquillitas con-
templationis. **D**e hoc genere lapidum
ioseph ille ab arimathia sepul-
chrum sibi incidit. sed ihesus in eo
mortuus quiescit: quia quiete quam
prudencia sibi per meditationem querit
et per distinctionem describit: sapiens
per contemplationem inuenit et per experi-
mentum apprehendit. **S**emper uera
prudencia querit. et semper querere debet
illam quam christus docuit pacem: ut non
turbetur neque formidet. **S**emper stu-
det ubi tale pacem inueniat: semper
uitat. ut sibi ueram securitatem de-
fundat: sed semper inuenit quod de
preiudicio doceat: quod in presenti oppug-
net: quod in futurum caueat atque
preueniat. **P**otest ergo animus
hanc pacem per prudenciam colligenter
querere. et per meditationem subtiliter
investigare: nunquam eam tamen nisi
per sapienciam et contemplationis gratiam
poterit inuenire. **S**ed cum aperit animus

per puram intelligentiam semetipsum ex-
cedit. et illam incorpoream lucis clarita-
tem totus intrare. et in hijs que in intus
uidet quedam intus suauita-
tis saporem trahere. et ex eo intelligen-
tiam suam condire et in sapienciam uenire:
in tantum in hoc mentis excessu par-
illa que neque turbat. neque formi-
dat inuenit. atque obtinet: ut fiat
silencium in celo quod hora dimidia:
ita ut contemplationis animus nulla al-
teratione cogitationum tumultua-
tione turbetur: nichil omnino inueniens
uel quod per desiderium petat: uel per fasti-
dium arguat: uel per odium acuset.
Ad hanc itaque pacem quod ponit. qui in
hoc lapide sepelitur: qui intra contempla-
tionis tranquillitate totus colligitur
atque claudit. **N**eque enim lapis iste
sicut ille iacob solo capiti supponit:
neque sicut ille posterior pedibus sub-
stermit: sed toto corpori coaptatur atque
applicatur. **H**ic itaque lapis totum cor
ambit totum induit. et ab omni preiudicio
apprehendit: eo quod pax illa que omnem
sensum exsuperat. omnem sensum humanum
funditus absorbeat: et in diuinum quod
dam habitum puriore anime preter filiam
transfigurationem conuertat. **F**acet hic
animus sine sensu et motu in hunc diuinum
monumentum. nichil sensualitatis. nichil
hinc agit per uisionem: et omnis in se
omnis uis anime proprio interit uidiatur
officio. **N**on enim hoc lapidem mo-
numentum sicut saxum illud preiudiciale
iacob reclinatum suscipit cor-
pus uiuum quousque sopitum: nec reci-
pit corpus non mortificatum. **A**liud

est dormire: aliud est obire. Aliud
est spm sui totū in seipm colligē:
et aliud est sup se leuare et seipm
deserē. Aliud est appetitū cohercuisse:
se. exteriorūq; cuiū cordi eradisse:
atq; aliud est ipm sibi in obliuio-
ne venire. Oportet ergo aūq; in-
trouere licet in illud intē qētis
scartū et sume trāqilitatis archa-
nū. oportet inq; ut fiat illa valde
grauis et vere mirabilis nō disso-
lucio aīe et corpis: sed alia hac
multo mirabilior: multoq; glorio-
sior: illa itūq; cuius ista est typus.
diuisio vidēz aīe et spūs. Hāc at
in nobis opari solet sicut testat
aplis vnius ille dei sermo et effi-
cax et pueritabilior oī gladio an-
cipiti: et ptingēs vsq; ad diuisio-
ne aīe et spūs. Qd qlo vsq; aīa tra-
hatur hac diuisioe mirabilis cer-
nit. ubi id qd essentialit vnu est
atq; indiuiduū in seipm scindit:
et qd simplex in se et sine partibus
cōstat. a seipso diuidit atq; sepa-
tur. Neq; enī in hoc vno alia es-
sencia est eī spūs. atq; alia est eī
aīa: sed prius vna eadēq; eēcia
simplicisq; nature sba. Non enī
in gēmo hoc vocabulo gemina
sba intelligit: sed ad diuisione
ponit. gemina vis eīusdē eēciae:
vna supior p spm. alia inferior p
aīam designat. In hac itaq; diu-
sione aīa et qd aīale est in ymo
remanet: spūs aut et qd spūale
vest ad summa euolat. Qd cor-
pulentū atq; feculentū qī corpus

emortuū deficiat et recidit in se et
sub seipm: qd subtile et defecatu
est. qī spūs efflatq; ascendit: et
trāscendit intra et ultra semet-
ipm. O alta quies. o sublimis
reñes. ubi oī qd hūanū moueri
solet motū oēm amittit: ubi oīs
qui tūc est motus dimitus fit et
in deū transit. Hic ille spūs effla-
tus et in manu pūs cōmendatq;
nō ut ille sopinator iacob scala
indiget: ut ad tertū ne dicam
ad pīmū celū euolet. Quid qlo
scala indigeat quē pī int ma-
nus baulat. ut ad tertij celi se-
arta rapiat: in tantū ut glēt
et dicat. dextera tua suscepit me.
tenuisti manū dextera mea. et
in voluntate tua deduxisti me. et
cū glā suscepisti me. Non ergo
opus hic habet spūs ille de me-
dio sublatus officio scale: nec e-
get in illa subtilitatis sue ascen-
sione sustentari alicuius corporee
silitudis adūbratioe: ubi videret
facie ad facie. nō p speculū et in
enigmatē. Melior si ipsi de se
ipsis idē nō asserunt q; eīusmodi
sūt. Nos at oēs inquit reuela-
ta facie glām dñi speculātes in
eandē ymaginē trāsfōrmam. A
claitate in claitate tñ a dñi spū.
Vides certe qd agat: et intelligis
ut arbitror qd valeat illa diuisio
aīe et spūs de qua supiq; iā dixi.
Spūs ab infinis diuidit. ut ad
summa sublimet: spūs ab aīa scin-
dit. ut duō vniat. Qui ei adhēt

duo. unus sps est. **F**elix diuisio et
explicabilis separatio. ubi qd pas-
sibile qd corruptibile diuisit.
suis inter passionibus moritur
usqz adeo ut nichil passibilitatis
nichil corruptibilitatis interim
senciat: ubi et illud qd spiritale
qd subtile usqz ad speculatione
dine glie sublimat. et in eande
ymagine transformat. **P**s igit.
inferior qponit ad summa pacem
et tranquillitate: ps aut supior
sublimat ad glam et iocundita-
te. **S**ic facie moysi supiore sa-
ne corporis parte a consorcio diu
glorificata agnouimus: ita ut no
possent filij isrl intente in vul-
tu ei ppter claritate ipis. **P**s
qso digne dice qis explicae suf-
ficiat. quid fortitudis. qd vtutis.
qd puritatis. qd pfectionis in
excessus sui glorificaco spiritus
acquirat? qmuis pegrinationis
sue ptelacione usqz in die tnu
no extendat. ecia si silentij mo-
ra vlsqz ad dimidia hora non
poucat. licet eat et redeat i soli-
tudine fulguris choruscantis?
Sic moyses de glorio diuini col-
loqui cu clauicato vultu ecia
corrua reportat? ostendens qd
vtutis. qd fortitudis de eis coti-
beruo cotinuerit: q dat vtute
et fortitudine plebi sue bndis
deus. **R**edit ergo tande et reuti-
tur ad se sps ille q longe excel-
serat sup se: et qd passibile et
corruptibile posuerat. qsi ipas-

sibile et incorruptibile ad pors
status gpanone resinit: et in
nouitate vite resurgit. **N**o tibi
videtur: **I**o illata iniuria hyla-
resce. obiecta qtimelia no cru-
besce. de tribulaco gaudere. none
hoc est in nouitate vite abulac
et sedm aliquem modum seipm in
passibile ostende. et suis passio-
bus no subiacet. **E**cce qulqz pfin-
unt: q in hoc lapide requiescant.
Multa sunt que de hac materia
dici potuisset. si hoc loco dia re-
buisset: et moderate digressiois
mensura no excederet. **P**uto em
hoc nouissimu genus lapidu omni
esse dignissimu atqz piosissimu.
Nullu tu debeas sperare: sed
singulos salte de singulis quere
et in vnu congregare. **N**otandu
sane hoc esse primu opus qd in
tra pmissionis fieri pcepit:
ut diuinoru opm eternu meo-
riale pmo omi constituantur.
Sine hoc em lapidu timulo do-
minica illa etne hereditatis p-
missio unqz fortiter acquiritur:
unqz securus possidet. **Q**ui ei bu-
ficoru diuinitq pceptoru obli-
uiscitur: ad maiora optinem
pmoneri non metetur.

Expliat liber mgi richardi de
extenuatione mali. et pmo-
tione boni. **I**ncipit liber eul-
dem sup psalmu. **A**fferre duo ac

Afferre dno filij dei:
afferte dno filios
arietū. Vobis di-
citur: uocamur: at-
tendite si cupitis
esse filij dei. Vobis opao datur.
in vā elcoe relinquit. an tūscā-
tis in libtate filioz? an manea-
tis in subiectioe mercenarior: an
potius seruiatis sub cōdicioe ser-
uonū. Quid q̄sq̄ esse eligat: ei
hostia declarat. In lege precepit
uel docetur: aliā esse debere hostiā
p̄cipu? aliā sacerdotū: atq̄ aliā
re debere hostiā pauperū. Sic in sal-
lor: aliā hostia querit filio: et aliā
atq̄ aliā mercenario atq̄ seruo.
Sicut diuersa est cōditio: sic diffe-
rens debet esse oblatio. Afferre dno
filij dei: afferte dno filios arietū.
Si filij estis libenter facitis ne ap-
pareatis vacui in q̄spu dñi. Af-
ferre nō q̄libet q̄libet: sed filios
arietū filij dei. Si q̄s t̄p̄ omis ad
occasione ducat. et sicut agnus corā
tondēte se obmutescit et nō apert
os suū: iste p̄fecto iut filios annū-
ciabit q̄ offerit dno filios arie-
tū. Neq̄ eū qui adhuc seruis est
sufficit ad tale hostiā. Magnū si
q̄d ei est si possit offerre turturē
ul' colūbā. Qui ei adhuc seruit
sub timore. et dñi nō tam diligit q̄
metuit: sibi sufficē videt dñm
possit plangē et genē: et p̄ p̄t̄is
delictis plactu et genuitū q̄si colū-
bino quodā cantu satisficē. Mer-
cenarius at̄ q̄uis petulācie et

prauē delāciois hedū anteactū
in ara dñi mactet. mercede ad-
mittat: nō facile attingit. ut ad
holocaustū dñi agnū amicuū
imaculatū manū eiū iueiat. Nā
qui potuit seruari opū uellera
absq̄ ulla contradictione deponere?
sine p̄sequū odio q̄libz tribula-
tione libenter sustine: ut q̄libet
tormenta intūā pacē et cordis tū-
q̄llitate retine: p̄fecto q̄ huiusmodi
est in sacrificio dñi agnū obtulit:
et ipse sua oblatioe filiū se eē offe-
dit. Bti eū pacifici: qm filij dei
vocabūt. Viat ergo in salloz p̄lo-
uari dignitate ex eozū hostijs
p̄uenē. Seruo quidē sufficit pro
terrore gehenne de malis penite:
mercenario mercedis causa a ma-
lis abstine: filio parū est p̄ dno
aiam in morte ponē. Ad seruos
itaq̄ p̄tinet p̄na: mercenarijs
cōuenit abstinecia: filijs ggruit
paciā. Pacē itaq̄ et māsuetu-
dis agnos afferte vobiscū: qui
spatis ul' suspensatis adoptionē
filiozū. Afferre ergo filij dei: af-
ferre dno filios arietū. Sed cur
maluit dicē filios arietū? nō
cōpendio dicē potuisset agnos?
Neq̄ ei arietes possūt alios gna-
re filios. Sed forte voluit nos q̄-
ciens desideramq̄ p̄fca opa h̄c ad
dñm gregis duces et p̄ncipes p̄-
phetas salic et ap̄los eozūq̄ filios
respice: et ex eozū factis ul' dñs
q̄d facere: q̄d desiderare debeamq̄
agnoscē. Qualia ex se desideria

genuerunt quia opera huius studuerunt
taliter et nos in uobis gignere et
imitari studemus: et tunc nos ab-
sque dubio duo filios arietum imo-
lamus. Afferre duo filii dei: afferre
duo filios arietum. Afferre affate:
duo duo. Utique bis ponit: utique
repetit. Si uultis huius geminam
stola: dupliciter hic hostiam uestram
Qui hostiam hic dupliciter dedig-
nat: duplici contritione contrietur.
Pro gemina hostia duplex dabit
stola. Pro stola corporis offerre
hostiam bone actionis: pro stola
uirtutis. date hostiam pie deuotionis
Solite timere eos qui occidunt
corpus: anime uero non habent quid
faciant. Et possunt huius quod dicitur
corpi: sed non habent quid faciant
spiritui. et ideo ipsi sunt diuini
non diuini. Illi ergo timeat. illi
munera offerre: qui postquam absti-
lerit uitam. potest et animam mittere
in gehennam. Afferre ergo duo
duo. Duo corpus: duo spiritum.
Semel duo qui ducunt in tempore:
sed duo qui principat in eterni-
tate. Duo. quia cui uult donat
bona temporalia uel mala: duo ite-
rum. quia cui placuit dabit eternam
penam uel tormenta. Afferre ergo
duo filii dei: afferre duo filios
arietum. Congrua uerborum distinctio:
filii dei afferre duo. Si deus boni-
tatem. deus pietatem designat: satis
ex hac distinctio inuenit. quia quod fi-
lii sumus gratia est. non meriti: quod
seruicium exhibemus. debitum est non

beneficium. Afferre duo gloriam et ho-
norem: afferre duo gloriam non ciui-
tu superiori uirtuti afferre bis po-
nit: in secundo bis positum ut in me-
ritum. Primum dicit. afferre afferre
propter uoluntatem: secundo afferre
afferre propter proximos. Primum af-
ferre filios arietum ad meritum:
secundo afferre gloriam et honorem ad
exemplum. Afferre duo gloriam et
honorem propter bonos: afferre duo
gloriam non ciui propter malos. Sic
lucrat lux uestra coram hominibus ut ui-
deat opera uestra bona: et glorificet
premi uestrum qui in celis est. Si fi-
lios arietum offeritis. si opera man-
suetudinis. si desideria pietatis ha-
betis: facile est ut de tali hostia
cor eleuetis. idcirco uobis dicit.
Afferre duo gloriam et honorem. Ne
si apte dicit. In uirtutem uestram hos-
tias non uestram sed diuinam gloriam offerite.
In omnibus que bene agitis eius
laudem non uestram desiderate: ad hoc
agite. in eo studete ut deus glorifi-
cet: ut deus honoret. Afferre duo
gloriam et honorem. Laudibus deus glori-
ficat: opibus honorat. Si uirtu-
tes opera uestra deum laudat. et eam
operari studeat: obtulistis duo
gloriam et honorem. Si uidentes imi-
tatur. si imitantes imitatur: abs-
que dubio obtulistis duo gloriam
et honorem. Propter bonos afferre
duo gloriam et honorem: propter ma-
los uero afferre duo gloriam non ciui
Nali quia bona opera uestra recusat
imitari. non inueniat saltem quod in

eis in rephendat: ne forte contra
 dñi preceptū p vos nomen dñi i
 gentibz blasphemet. **V**ideat ergo
 in vobis q̄ in re laudare possit: et
 si bona v̄ra imitari uolint. **S**i p
 vos disciplina dñi laudat: etiā
 ab hys in q̄bus p bonā voluntate
 ipse nō recipit: obtulistis dñō
 glām nōi ei. **I**n bonis ergo dñō
 obtulistis nō solū glām sed et ho-
 more: q̄a et laudando glorificat
 et opando honorat. **I**n mal' vō
 salte glām nōi eius: q̄a ei disciplina
 laudat: q̄uis eā custodire
 nō studeat. **A**dorate dñm i atrio
 scō ei. **S**upius offerre hostias
 papim: hic inuis adorare iube-
 mur. **N**us ne itremus vacui: sed
 ne itremus otiosi. **N**e itremus vacui
 afferte dñō glām nōi eius: ne si-
 tis inuis otiosi. **A**dorate in atrio
 scō eius. **Q**uod est adorare nō totū
 corpus n̄rū ad pedes p̄sternē: et
 sūmū n̄rū ad eius yma idicare.
Nost ergo p̄p̄a nō solū supiori-
 bz mēbris dñi hoc est p̄delatis
 nos subici: sed usq; ad nouissimā
 ei mēbra nos sponte humiliari.
Subiecti estote oī huāne creatu-
 re p̄pter deū: et absq; dubio ado-
 ratis dñm. **I**taq; cū hostijs in-
 trate: iugressi adorare. **A**rripite
 autā viā. intrate angustā portā
 in h̄m religionis in voto p̄fessio-
 nis: manete in domo discipline:
 teneate iustitū regule. **S**i ei in-
 claustrale disciplinā vos coar-
 ctatis: in atriu dñi absq; dubio

intrastis. **S**i votū p̄fessiois faci-
 tis. si iustitū regule seruatis:
 hostias dñō admodū gr̄tas op-
 tulistis. **S**i ei in claustrō v̄uen-
 tes p oīa humiliter obeditis oībz:
 v̄e adorastis dñm in atrio scō
 eius. **S**ed inq̄t aliq̄s. **E**cce vnā
 aliquā ḡgregationē e ceteris eli-
 gēs. ppono p̄mittē stabilitatē cor-
 pis mei: sed timeo nimis nimis
 a leuitatē cordis mei. **E**cce pro-
 mitto emendationē morū meorū:
 sed diuina sūt iustitū canonicorū.
Pono tū mores emendare p̄p̄ue
 in castitate in coitacionē. i obia:
 si nō desit gr̄a. **S**ed p̄mittēs cas-
 titatē: quō extinguo libidīne?
Timeo nichilominus ḡcationē p̄
 iustitū: iobiam p̄t supbia.
Vene itaq; facis despans te te-
 ipō: si tū nō desinas sp̄are i dñō.
Reucla ergo dñō viā tuā: et sp̄em
 i eo: et ipse faciet. **S**uo et ipse
 quidē mentis huāne fluctuacōes
 et cogitacōes vagas: sed vor dñi
sup aquas. **S**i trepidas de iustitū
 tate lūe pulillanimitate tua: co-
 gita q̄a vor dñi in v̄tute. vor dñi
in magnificēcia. **T**imes elacio-
 ne mentis et fastus tumidos:
 sed vor dñi confringētis cedros.
Si vero metuis mactina libidis
 maxie at sp̄m fornicacōis: ag-
 nosce q̄a vor dñi in tridētis flā-
mā ignis. **I**sta cogita: ista p̄-
 tracta. **S**ed nūc redamq; ad sui-
 gula. **E**cce dicis q̄a mens tua
 valde leuis. multū iustabil' vaga

et p[er]fuga ubiq[ue] se variat. undiq[ue]
fluctuat. q[uia] vult et nō vult pi-
ger? cōsilia nuntiat. volūtates
altinat: silis fluctu maris qui
a vento mouet et circūfert. **S**ed
q[uod] cōuertit mare in aridā. facile
p[otes]t p[re]cipē ut cōgrēgētur aque q[uod]
sub sole sūt in vni locū et appa-
reat aridā: q[uia] sepe ad vocē in-
uentis dñi huiusmodi carnaliū
desideriorū aque reuē sūt eūtes
et redētes quo adulq[ue] siccaret
vniūsa sup[er]ficies t[er]re: q[uam] vox
dñi sup[er] aquas. **Q**uālibet nul-
tas q[uod]libet magnas ad volū-
tatis sue iūtū cōgregat eas in
locū vniū: et coartās eas in tra-
iectas n[ost]ratis ut apparat a-
ridā. et solidet. p[ro]positū bone vo-
lūtatis: q[uia] vox dñi sup[er] aquas.
Sed si parū creditis v[er]bis: credi-
te v[er]b[is] exēplis. **E**cce ei q[uod]tos vi-
des te ad religionē p[er]cessisse. et
ordis rigore rigide tenē: prius
quidē instabiles et leues et tibi
admodū siles: nūc at in p[ro]-
posito stabiles. in bono cōstātes.
Pons mente vagos. studio va-
nos: nūc v[er]o i[n] disciplinā rigi-
tos. i[n] religionē facūtos. **Q**uod
q[uod]so id fieri potuit. n[isi] q[uia] d[omi]n[u]s ma-
iestatis itonuit? d[omi]n[u]s s[ic] aquas
multas? **Q**uid est itonuit sup[er]
aq[ua]s multas? n[isi] p[er]territ mentes
multiplicat vagas et iūtū
fluxas. **E**xsiccauit ergo in eis
dñs aquā nimā: et gūcit ma-
re in aridā. **Q**ui g[er]o exsiccauit

in alijs aq[ua]s multas? nō potest
exsiccare tuas? **N**ōne ecce toni-
truo magnitudis sue p[er]terrere
potuit? qui cū voluit sup[er] illos
itonuit. **I**n illis ei d[omi]n[u]s maie-
statis itonuit: terribilit[er] itonuit?
corda p[er]terrunt: et volūtate mu-
tauit. **T**anta ei et tā subita me-
tis imitacio ad dñm vocis toni-
trui f[aci]ta est: ut statim descēdentes
mūdū sequētes xp[istu]m nō dubitauer[unt]
cū ipso t[ra]nsire stagnū genera-
reth: q[uam]vis i[n]surgere et leuēre
circa ipsos mirabiles clacoēs ma-
ris. **E**rat at ventq[ue] cōtrarius eis.
flatus videlicet dyabolice suggesti-
onis: sed surgēs ihs ip[s]e cū v[er]i-
tis et mari: et f[aci]ta est t[ra]nquillitas
magna. **E**cce ei quō potes v[er]bi.
nō iam iūtāt. n[isi] iā t[ra]nquillat:
q[uod]n[isi] potius sp[iritu]s feruētes sp[iritu]s g[er]m-
inētes vniq[ue]sq[ue] corū exultant ut
gygas ad currendā viā manū
torū dei. **D**eus maiestatis ito-
nit: dñs s[ic] aq[ua]s multas. **A**liq[ui]
ei tonat ut deus: aliq[ui] aut ut
dñs. **Q**uā iūnat. mala eterna
itonat ut d[omi]n[u]s: q[uod]n[isi] irrogat mala
tpalia tonat ut dñs. **S**ol[us] dñs
tonat eterna bona ul' mala p[otes]t:
tpalis etiā dñs affligere corpa
potest. **Q**uā g[er]o vides quoslibet
corpe sanos. corde ap[er]tos. nūc
dñi relinque. habitū religionis al-
lūme? scito q[uod] deus maiestatis
itonuit: d[omi]n[u]s maiestatis cor[poru]m corda
p[er]terrunt. **Q**uā q[uod]s corp[or]is morbo
ul' v[er]u[m] dāpno ap[er]t[us]q[ue] descē cogit.

suas vias pranas: agnosce q̄a
 dñs itonuit sup aq̄s multas. **S**i
 ergo sepe vidisti alios corde op̄u-
 tos. alios corpe afflictos. lubricā
 vitā desere. ad ordinē auri. religi-
 ose viuē: ad ātigue vite luxus
 nō respice: quid et q̄d āplius ti-
 meas de te. q̄ multos tui siles te
 vides in via dñi p̄cessisse q̄ sup
 illos itonuit. q̄ illos p̄tuit. et in
 bono solauit: fluctuatores tue
 metis stabilire et rep̄inē cogita-
 tores inchoationū vagas. sicut i
 corū cordibz q̄ voluit deq̄ maiel-
 tatis itonuit sup aquas multas.
Ecce m̄q̄s tande vir aiaty v̄bis
 ul' exēplis facio q̄d hortais. **S**z
 si p̄mitto corpis mei stabilitate
 oportet utiq̄ et tenē q̄d nō: sed
 timēo ifirmitate corpis: forni-
 do pusillitūte cordis. **S**um
 etē ifirmz et pusillz hō tener et
 delicat. utputa in t̄ia suauiter
 viuenciū educat: qui mollibz
 vestiūtur et epulat cotidie splen-
 dide. **I**firmz oīa fastidit: pui-
 lus noua sp̄ ḡcupiscit. **C**orōnē
 vtiq̄ tenē quō potero: q̄ q̄d ali-
 h̄at sp̄ fastidio. q̄d h̄rē nequeunt
 auide ḡcupisco. **H**erbarū indi-
 ces et q̄cūq̄ vilissia pro delicijs
 sūmis cōputo. tātūmō si ceteri
 nō habeat: q̄libet rerū epulas
 haurio si meā oēs in cōmune
 p̄cipat. **E**t ut q̄d sollicitat me-
 tem meā tantū tibi plenius ex-
 ponā: cor q̄ corpus magis de-
 ficit v̄tute exili. sensu exiguō

aīuz tabelat. **E**cce cōcedo q̄ v̄tū
 tua erilis ul' nulla. prudēcia pua:
 sed vox dñi in v̄tute. vox dñi in
 magnificēcia. **R**ecte quidē qui i-
 furuz est desperat de sua fortitu-
 die: speret tū in dñō q̄ vox dñi
 in v̄tute. **Q**ui sensu coartat nō
 p̄sumat de sua prudēcia: sensū
 autē suū a dñō dilatai postulet:
 q̄a vox dñi in magnificēcia. pos-
 tulet at in fide: qui indiget sapiā
 ab eo q̄ dat oībus affluēter: nō
 iyperat. **N**oli timere pusillus
 gire. dñs v̄tute pplō suo dabit:
 q̄a vox dñi in v̄tute. **Q**ui confi-
 dūt in dñō mutabūt fortitudi-
 nē: q̄ vox dñi in v̄tute. **E**t si
 forte iā accepisti fortitudinē. et
 forte dñs p̄cāxit te v̄tute ad
 bellū. et induit decori tuo v̄tutē.
 sed es adhuc sensu exiguis. et
 minor ad intellēctū iudicij et le-
 gū: scito q̄ ad peticiōnē tuam
 arde te faciet dñs meus sicut
 arcuā maris: et dabit tibi de
 vore celi et de pinguedine terre
 hūdanā: ut alia capias p̄ in-
 telligenciā. alia erudicijs p̄ ex-
 p̄ienciā: h̄c hauriēs de ore con-
 tēplacois. illuc instructz ex alli-
 duitate p̄fē opacois. **E**t tūc i
 tanta rerū hūdanā cresceus
 fies magnus: utpote int' deli-
 ciarū copias iuallatz ip̄igua-
 tus dilatatz. **D**ilataberis at
 ad orientē et occidentē. septētri-
 onē et meridiē: ut plene cog-
 noscas et p̄fē scias q̄d sit spe-

laudū. quid timendū. quid odie-
dū. qd amandū: et dabit t' dñs
latitudinē cordis sicut arguā q̄
est in litore maris: ut tanta sit
copia cogitacionū bonarū. qū-
ta fuit p̄us multitudo iustitū
et vanarū cū adhuc cor tuū iux-
ta hoc mare magnū mundi huius
p̄ desiderū regeretur: et amore
minimo minus iheret. Dilatato
at̄ corde cogitacōes bone et scā
desideria cordis sup̄ arguā mais
multiplicabūtur: et occurrēt
sponte cogitacōes bone sicut p̄-
us male sine studio vō per se
oriebātur: et tūc t̄pis capillū
de capite vō nō p̄bit: q̄a uer-
vua saltē bona cogitacio corā
deo in oblivione venit: si tū sit
de capite et descendat de radice:
ul' p̄cedat de rā iusticie. Credo
at̄ q: ad hac admirabile cōmū-
tacionē dextere excelli admiran-
tes ac stupētes de te tuis q̄ fili-
bq. tūc dicent int̄ gētes: mag-
nificavit dñs facē cū eis. Et v̄
utiq; magnificavit dñs facere
nobiscū. facti sumus letātes:
qz vox dñi in v̄ute. vox dñi in
magnificēcia. Sz dñs adhuc i
ordine quidē nō solū observat
dñm: sed et p̄cipit idigna.
Huc accedit qz forciū p̄lacio-
nē sepe p̄sone viles et penitus
cōtēptibiles hoīes: stulti et igno-
biles. et in terra penitus nō parē-
tes. Sufficeret ad malū ut idig-
ni saltē indigna mīne p̄cipit.

vel q̄ abiecta iperāt saltē illi ab-
iecti nō essent. Nūc at̄ ad cūmū-
lū mali viles vilia cū aucte p̄-
cipit: et p̄cipiendo nō ratione s̄
būplm̄ suū attendit. Cū putas
hec ego pati potero hō īgenius
et h̄atus: arte st̄rimus. īgenio
clarus: Cū talibq; ad talia cor
meū inclinabo: v̄l qū inclinare
potero: Sero liquitē cor dñi
ut lignū erectū ut cedrū: aīm
ip̄iū superaltatū et elevatū sit
cedros libani. Ad hec breuiter re-
pondo. qz vox dñi cōfringētis ce-
dros: et facile rep̄mit aīos cla-
tos: et cito inclinare fastus tuos
potest. Patet quidē q̄a difficile ē
valde. ymo īpossibile camelū p̄
foramē acus tūsur: cor arrogā-
cie tumidū. obediēcie angustū
sponte penetrare: sed q̄ īpossibi-
lia sūt apud hoīes: apud deū sūt
possibilia. ymo facilia. Quā cū
q̄cūq; voluit fecit in celo et in t̄ra:
in mari et in oībq; abyssis. Ubi
invenit cor ītelligēcia lucidū ut
celū: ubi reperit incutē firmā
ut terrā: si videt cor amarū et ī-
stabile ut mare: si asperit aīm
tūbrosū ut abyssū: sp̄ et ubiq; q̄
de oīa q̄cūq; voluit fecit in celo
et in t̄ra. in mari et in oībq; abyssis.
Et nō solū ad vocis sue cōmū-
tacionē sed sepe ad asp̄m suū. sepe ad in-
gressū cōtrūit mōtes arrogācie:
īcuravit colles sup̄bie: et q̄cūq;
voluit deposuit potētes de sede.
Ad asp̄m inq; qz asperit et dñs

soluit gētes. et cōtriti sūt montes
 seculi. **A**d introitū etiā: quā ad in-
 gressus dei mei regis mei qui est
 in scō. icurati sūt colles mūdi
 ab itinēibz et iuitatis eius. **A**d uo-
 cē autē dñi sepe cōfracte sūt elaci-
 ones cedri: qā vox dñi cōfringētis
 cedros: et cōfringet dñs cedros li-
 bani. **A**liud est cōfringē cedros:
 et aliud est cōfringē cedros libani.
Req̃ ei in libano monte cōfract-
 ut cōfractē possit oēs cedri. **E**rgo
 alie cōfractē cedri in libano: et alie
 quolibz in monte alio. **L**ybanus
 decanditatio interpretat. **H**is scire
 q̃ sit ista decanditatio: **D**ecanditatio ius-
 tificatio ipsa est cor dealbificatio.
Iohis apli est ista sūa. uō mea.
Decanditatio sūt iustificatioes
 scōz. **D**oce me ergo dñe iustifica-
 tioes tuas: et sup uine dealbabor.
Huiusmodi colore ul' cātoze sup-
 ducta erāt uestimēta illa dñi
 mei ihu: uestimēta illa cādida
 ut nix. q̃lia uō p̃t facē fullo sup-
 ficiā. sed p̃t hic fullo celestis: qā
 a sūmo celo egressio ei. **M**erior
 si ipse tibi idē nō p̃mittit: ubi
 p̃tores amonēs ait. **S**i fuerit
 p̃cā ṽrā ut coctū velut nix de-
 albabūt: et si fuerit rubra q̃li
 ṽniculus. velut lana alba erit.
Vtilis admodū huiusmodi fullo:
 grata eius decanditatio: q̃ bona
 iustificatio. **T**alis decanditatio
 cū excreuerit in montē et attolli
 reperit sup alioz montū celsitu-
 dine: cū se q̃s iā singulat' ing-

nū putaneit: et ceteris q̃buslibet
 lactiore se esse credidit: facile
 de se gignit magnas magnanū
 elacionū cedros: cū se q̃dā ṽtu-
 tū p̃rogatiua supgredi arbitrat'
 ceteros. **S**ed potius est dñs nō
 solū cōfrē mōtes sc̃li: sed facile
 etiā cū voluerit cōfringet dñs ce-
 dros libani. **A**lia est supbia que
 surgit de sc̃li ṽm̃tate: et alia ē
 illa q̃ ña sa videt. q̃si de accepta
 sc̃itate. **I**llā designat cedri: illā
 at cedri libani. **P**roniter venisti
 de sc̃lo: supbus adhuc fortassis
 p̃ lris tuis ul' forte p̃ pecunijs
 tuis. **I**actas te forsitan p̃ nobi-
 litate gñis: attolleris forsitan
 p̃ habiti dignitate honoris. **T**a-
 les talū elacioes cedri quēdā sūt:
 sed cedri libani nō sūt: q̃ de ṽai-
 tatis ingredine nō de sc̃itatis
 decanditatioe surgūt. **S**z statū in
 p̃mordijs bone g̃ilacois tue cō-
 fringet dñs secularū pompaz
 cedros: q̃ vox dñi cōfringētis
 cedros. **E**t si forte p̃mōdū ut
 fieri solet p̃ ṽtutū opa q̃li de p̃-
 fecta iustificatioe surgāt quēdā
 magnanū elacionū cedri. addet
 dñs et illas cōfringē: q̃ cōfrin-
 get dñs cedros libani. **E**t idcir-
 co p̃ illis ponit p̃s nō futurū:
 de cedris ṽrō libani loquēs fu-
 turū ponit nō p̃sens. **V**ox inq̃t
 dñi cōfringētis cedros: et iou-
 fringet dñs cedros libani. **V**is
 adhuc melius nosse q̃ sit cedri
 libani: q̃s cōfringē sufficit lo-

la vox dñi: **E**cce q̄s forte parū a-
liq̄o ieiunauit. paulo plus cetis
vigilauit. lacrimā in orōe fudit:
incipit se statū scū ardē. cetēos in
sui opacōe dēspicē: p̄m̄ p̄ce-
denū institutis suas ad iunē-
tiōes p̄ferre: iurat. sepe apud
se cur miracula nō faciat: in-
dignat alijs q̄ in eis placōne
nō accipiat: q̄ in maiori reue-
rencia nō habet. aliorū iudicē
nō sue ieracē deputat: q̄ palli-
dā faciē non q̄ pollutā mentē
gerat attendit: p̄mo sepe tū
sele fedis titillacōibz p̄turbat
et iūta dēlāciōe fēdari p̄leu-
serit: nō p̄pter suā negligēciā
sed q̄si ad hūilitatis custodiā
hēc se p̄peti fingit. **P**udē fit ut
circa libidine q̄si hūilitatis cul-
todē nō euigilet: et hūilitatē
putet q̄ se turpiter fēdari nō ti-
met: et nesciat q̄ detestabilē sit
supbia. q̄ in tāta putredie nō
se p̄cōre sed alterū paulū repu-
tet q̄si cui datus sit angelus la-
thane stimulu carnis sue ut eū
colaphizet ne eū multitudo v̄tu-
tū vel magnitudo reuelacionū
extollat: sitq̄ uiro p̄mo mise-
rabili mō ut sic supbiat. et tū
luxuriari nō desinat: sitq̄ luxu-
riat. ut tū supbiare nō desistat.
Quā putas sufficit cōtere cedros
hūmōi. n̄ ille ad cuius vocem
q̄fringūtur cedri: q̄ cū voluerit
cōfringet etiā cedros libani: **E**t
ut āpliq̄ iunetis: cōmuni e

as ut vitulū libani. **V**ere hēc ē
mutacio dextere excelsi rigore ce-
dri cōtere ad similitudinē vituli li-
bani: et q̄libet corda iūmā
inclinare ad ymaginē hūilitatis
xpi. **Q**uō putas attritus est p̄p̄-
sacra urā. nō p̄pter p̄cā sua vi-
tulus ille singularis venēs a li-
bauo de monte umbrōso et cōtē-
so. q̄a a sūmo celo egressio ei. vbi
splendēt candor lucis etne: vnde
egredies traxit secū splendore ius-
titiē. quo regredies mōilitate re-
posita induit nitore glē. quō m̄q̄
putas cōmunitus est vitulus iste:
n̄ quō sc̄ptū est. q̄a cū in forma
dei esset nō in p̄inā arbitratū est
esse se equalē deo. sed semetipsū ex-
inaniuit formā seru accipiens.
et hūilis iuentus ut hō. q̄ semetip-
sū tradidit p̄ nob̄ factus obedies
p̄i usq̄ ad mortē mortē at̄ c̄is.
Attente q̄so m̄gitudinē hūilitatē
om̄s: iūclitātē attritiōis. **T**or-
uēto crucis nichil acerbius: mor-
te crucis nichil ignominiosius.
Huc accedit q̄ patit̄ sponte sua
Ade illud adhuc q̄ morit̄ sine
culpa p̄pria. **I**ndiat q̄so quō in-
clinari debeat: q̄ se ut vitulū li-
bani cōmuni dēlāciat. **A**sp̄m̄
vilissia sponte sua etiā sū culpa
sustineat. **N**ūq̄ hoc tū aliq̄s de
sua v̄tute posse p̄luuat: s̄p̄et
hoc tū de dñi pietate: cui sup̄e-
tit cū voluerit cōmuniē q̄libet
cedros libani. **Q**uocies ego vi-
dens q̄libet pius de sua cor̄pore

fueris. postea in tribulatione
 gauderes. p̄us letai in expledis
 suis desiderijs. postea glari in i-
 firmitatibz suis: p̄us laudibz
 suis illari. p̄modū libeter pro-
 noie ihu cōtinuētia pati: scire
 potes q̄a cōminuit eos dñs ut
 vitulū libani. **T**ale et te exhibe-
 ri oportet si inflecte cupis rigore
 cordi: et humiliari te vis iux for-
 mā humilitatis xpi. **S**ed ipse te
 melius docet q̄ ego: audi quid
 dicat et imitari memeto. **R**es-
 cendi de celo inq̄t nō ut faciā
 volūtate meā: sed volūtate ei-
 q̄ misit me p̄is. **I**ple noluit fa-
 cere volūtate suā: et tu satagis
 implere volūtate tuā: **P**ater tuus
 platus tuus: xps q̄sunt imple
 volūtate p̄is sui: et tu stude
 facere volūtate prelati tui. **E**cce
 vix tandē vitulū iuueniūq̄: quē
 in holocausto dñi mactare de-
 beam. **N**ichil ita flagrat dño
 in odore suauitatis: q̄ si mac-
 tetur dño vitulū p̄e volūtatis.
Infest tū an sit de libano: an
 de carmelo. **A**lij sūt vituli qui
 pascūt in vitae libani: atz alij
 q̄ nutriūtur i pascuis carmeli.
Vitulū carmeli nutriūt: qui
 volūtate suā sequūt in studijs
 specialibz. **I**ste q̄rit laudiores a-
 bos q̄ ceteri: vitulū suū nutrit
 i pascuis carmeli. **I**ste forte cu-
 pit veste molliore: ille usurpat
 sibi forte p̄ ceteris hūi hyspidiore.
Vtrum pascua q̄rit suo vitulo:

sed hic de carmelo. ille de monte
 libano. **D**eniq̄ q̄dāq̄ p̄e mol-
 licie mētis ul' tenacitūdinē car-
 nis agitur: ad carmelū p̄tine
 videt: q̄a carmelus molle vel
 tenerū interpretat. **A**utq̄d at-
 q̄li p̄ scitate sup̄ ordis institutū
 ul' cōtra plati gliliū isolenter
 p̄sumit: iux armenta libani
 iuste auiāt. **V**e vobis q̄ cōfi-
 ditis in vitulo samarie: q̄ tāto
 studio seruitis volūtati p̄prie.
In iudeā venistis. ut q̄d i sama-
 riā descenditis? **p̄p**riā volūtate
 custodiētes et exulātes? **I**n-
 uescitis q̄a iudei nō cōstituti
 samaitanis: **p̄**rius a sēdō ve-
 mētes p̄p̄as volūtates vras cō-
 fitētes capuabatis: nūc ab illo
 pore feruore deficiētes. p̄p̄ias vo-
 lūtates q̄ritis custoditis defen-
 ditis. **S**ic sic de iudeis samaita-
 ni effecti estis. **I**n iudea vitu-
 lus p̄e libertatis dño mactat:
 in samaria p̄ deo adorat. **S**i i
 iudea es vitulū in sacrificio dñi
 interficis: si in samaria es vitu-
 lo tuo viribz oibz seruis. **S**i
 carnis tuā in desiderio agis.
 vitulū tuū de feno pascis: q̄a
 ois caro fenu. et ois glā ei-
 q̄ flos agri. **I**n hoc glāris si desi-
 deria tua p̄ficis: nō est bō glori-
 aas tua. **N**ōne multo melius
 nōne multo rectius ut q̄ glātur
 in dño glētur? **I**n uescitis q̄a
 hec est glā urā. testimoniū glāe
 urē. **S**z mutauerūt dñe glāu

suā in similitudinē vituli comedu-
tis fenu. **S**ed qđ fiet qđo de carni-
bus huius vituli. qđ nec saltem
place pō vituli libam? nō forte di-
ligēter cōminuat. qđadmodū de-
cet victimā holocausti. **S**z quo-
inq̄s mō illū cōminuū oportet?
Hoc te moyses melius qđ ego do-
cet. **P**rus illū iubet p frusta di-
uiderē: postea suppositū flāmis
in cinerē redigē. **Q**uō queso cū
subtilius vniq̄ cōminuū? qđ
cū prius p frusta diuīdū p ignē.
postea in tenuē puluerē redigi-
m̄. **V**itulus n̄r in libano pac-
cit: si volūtātē nr̄m nō nisi in
rebus honestis sequimur. **V**itulū
nr̄m inactam̄: cū obic amore
ocū singulāritatē abdicauis.
Vitulū at nr̄m cede: est de p̄sup-
ta libtate mentē inarpat. **S**ed
hūc usq̄ ad frusta diuidit. qui
queq̄ singulāritatis sue opa di-
ligēter distinguit: et se in siglis
p̄sup̄ciōis audacia reprehēdit.
Tūc aut nichil āplius superest n̄
ut igne opūctiōis v̄l flāma di-
uine dilcōis consq̄ cōarinet:
quousq̄ oīs huius arrogācie vo-
lūtās sepiat. **D**e humilimōi ho-
locausto qđ quidā adhuc cogita-
tiōnū cinis remanet. qui oīno
a nr̄a recordatiōe p̄ire nō debet?
qđ utilit̄ satis suas qđsq̄ p̄sup-
ciōis remittit: qđ in carū r̄cor-
datiōe gl̄ciā humiliata ḡfūdit?
Sz ecce dū vitulū nr̄m diligēt-
tractare. et iuxta legis p̄ceptū

cōminuē volum̄: paulo lōgins
digr̄ā sum̄. **R**estat illud adhuc
adducē in finē sermonis nr̄i: que
sit dr̄a int̄ cedros libam. et vitu-
los libam. **P** vitulos libam am-
p̄m̄ p̄sup̄ciōēs arrogācie: p̄-
cedros itelligim̄ fastus sup̄bie.
Arrogācia est sup se aliqđ p̄sumē:
supbia est de sua etiā p̄sup̄ciōē
itunescē. **T**onēs itaq̄ vitulos in
libano nutrim̄: quociēs sup vi-
tū modū q̄ius bona intencōē
p̄sumim̄. **T**ūc credi qđ de libano
surgūt: cū de nr̄is opibus bonis
elationū fastus se in altū attol-
lūt. **S**ub talū cedrorū vmbra vi-
tuli se delectabilē pascūt: dū pro
adipiscendo sc̄itatis noīe in tātis
laboribz nō lacerant. **E**t cōminu-
et eas t̄p̄ vitulū libam: et di-
lectus qđadmodū filia vnicorū.
Erigo nō solū dñs cōminuit ce-
dros libam: sed et iste dilect̄s qđ
admodū filia vnicorū. **S**z qđ
est iste dilect̄s? vel quorū dilect̄s?
Nō dicit horū v̄l illorū. idcirco
fortassis ut itelligam̄ dilect̄s oīū
qđadmodū cū dñs dicit. itelligit
ille qđ est rex regū et dñs diuīnū.
Es ergo est iste singulāriter di-
lectus et singulorū dilect̄s? **S**ed
qđ alius ille erit. n̄ ille speciosus
forma p̄e filiis homīnū: qui pro
incom̄pabili pulchritudinē sua oībz
se admirabilē oīdit. et amabile
facit. **V**ultis videre quō sit oīū
dilect̄s? **A**udi qđ dicat de eo p̄-
eig: attende qđ p eo clauet sp̄o

sa ei. **V**ox patris ad dilectum. **H**ic
est filius meus dilectus in quo mi
hi complacui. **V**ox spose de dilecto
Admoneo vos filie israel si inveni
tis dilectum meum: annuntietis ei quia
amore languet. **E**t de angelis scrip
tum est. in quem desiderant angeli perspi
cere. **E**t iterum de hominibus legitur: veniet
desiderantibus cunctis gentibus. **E**rgo
dilectus iste dilectus est pater suus.
dilectus est spose sue: dilectus homini
bus angelis: dilectus omnibus di
lectis singulorum. **P**ater igitur quia
veram dilectionem non habet: qui
huiusmodi dilecti dilectionem non ardet.
Audimus quorum dilecti: audia
mus adhuc quodammodo vel quibus
dilectus. **E**t dilecti magis quodammodo
filius unicomitum. **S**ed quid est quod
modum filius unicomitum? **A**n forte
hoc genus animalium pre ceteris omnibus
diligat fetum suum: ut patior sit
unicomitis pro fetu suo perire quam
fetum suum perdere. ut maluit pro ipso
morte incurre quam ipsum vel unum
amittere? **S**ed quis hoc de dilectis
christi non videt? quod eos pro christi nomine
mori delectant. **T**estis sit tatus ille
effusus sanguis martiris: quod christus
sit dilectus quodammodo filius unicom
itum. **N**am ipsi eius dilectores ipsi
utique sunt unicomites: et ipse eorum di
lectus eorum quidem est filius. **E**t
ideo vere dilecti: quia veraciter
est filius. **E**t diligit ab eis quem
quodammodo filius unicomitum: quia
diligunt eum quodammodo deest eos
diligere filium suum. **Q**uare autem eos scrip

tura sancta unicomites dicit: magis
manifesta occurrunt. **H**omo ante
partum genuina fortitudine quasi
geminum cornu accepit: quia ad re
pellendum partum et ad remouendum
incommodum genuina virtute munitus
fuit. **U**na fuit integritas corporis:
alia fuit integritas mentis. **I**n
tegritate carnis accepit contra
miseriam: integritate mentis contra
maliciam. **I**lla contra molitatem:
ista contra iniquitatem. **C**ogitans cum
dyabolo quia pro negligencia cecidit.
in ipso casu dyaboli unum ei cor
nu excussit: alterum ei inclinauit.
Nam enim morte homo nulla ro
emittere potest: quasi altero cornu pe
nitentia mutatus est. **S**ed quia libero
arbitrio peccatum proprium non potuit
derelinqui quodammodo cornu non perdidit:
sed tamen in quantum infirmatum in tantum
inclinatum gerit. **E**t ideo si qui erant
pro peccato lapsi qui peccato resistere
volebant. facile eorum adversaria de eis
triumphabat. **S**ed misericordia tantum
hominum veniens visitavit nos orietes
ex alto. **V**isitavit ergo et fecit re
depositionem plebis sue: et erexit cor
nu salutis nobis in domo dauid
pueri sui. **N**am ergo unum tantum
cornu princeps sed erectum portat.
mortis quidem supplicia patienter
tolerat: sed peccata quasi quosdam ante
hostes fortiter impugnat: ut non
regnet peccatum in mortali corpore eorum.
Hinc est quod fiducialiter psallunt di
cetes illi a quo cornu accepimus.
In te inimicos nostros ventilabimus

cornu: et in uoce tuo speruimus
ilurgētes in nobis. **A**ccipiet itaq;
iterū cornu salutis: accipiet qūq;
cornu securitatis: ut tūc gemino
cornu polleat qui nūc in uno for-
titer pugnat. et gloriose de hoste
trūphat: ut tūc habeat quo sit
a pccō liber et ab oī pena securi:
cū suā in eis pmissiōe impleuerit
q̄ eis nūc cornu salutis erexit:
oīa cornua pccōrū cōfringā: et
exaltabūtur cornua iusti. **V**ides
ergo quō qūtū ad pns spectat
ubiq; nō nisi de uno cornu agit:
vñ et iustus q̄sq; unicornis dīa:
Cui tū cornua qūq; nō tātū eri-
gent: sed etiā exaltabūt. **E**rgo
nō solū erigent: ad illā celsitu-
dinē quā accepit homo adhuc
pbandus: sed exaltabūt ad illā
sublimitatē quā hēc debet homo
glorificandus. **V**ina nāq; hominis
fortitudo vel virtus fuit posse nō
mori. et posse nō peccare: nouit
sūma at̄ erit nō posse mori. et nō
posse peccare: qū mors iā absor-
ta erit in victoria: et ipse homo
sublimatus in gloria de cetero cō-
firmatus in bono et cōsumatus in
gaudio. **E**cce quō unicornes sūt.
Sed vnde tale hēc potuerūt filiū:
Unū inq; hūc talē filiū: ut vera-
citer dicat̄ esse filius unicorniū.
Introgrūq; ipm̄ eorū filiū. **Q**ui
cūq; inq; fecerit volūtātē pr̄s
mei q̄ in celis est: ipse meus fr̄
et soror et mīr est. **Q**uod est filius
pr̄s nisi v̄tus et sapiā pr̄s. v̄bū

pr̄s. filius pr̄s. volūtās pr̄s. **I**te
volūtās hoīs qd̄ aliud est. q̄ q̄am
ples mētis. **S**i ergo est eadē volū-
tas tua et volūtās pr̄s: idē est
filius tuus et filius pr̄s. **V**eritas
sapiā volūtās corde q̄cipit: et ex
corde gūatur. **S**i ergo idē vis.
idē sapias qd̄ pr̄: eadē filiū hēs
quē pater. **M**utatis. **E**t adhuc
qd̄ numeris āplius. **I**n te est vtrū-
q; pater an mīr: an potius vtrū-
q; pr̄ et mīr. **P**otes cū gignis in co-
re tuo et in corde alieno? et potes
cū cōape in corde tuo et in corde
alieno: et potes cū cōape a cor-
de tuo et ab ore alieno. **I**ntellcū
gignit: cōsensu cōcipit: affectu
nascit: effectū nutrit. **C**ū veitā-
tē intelligis uel aliu intelligit
facis: xpm̄ gignis. **C**ū veritas
tibi a te ul' ab alio p̄suadet: xps
veritatē cōcipit. **E**rgo qū gignis
es pater: qū cōcipis es mater.
Nosti volūtātē dei: cōsensu ei et
cōcepisti. **A**mando p̄urias: op̄ato
nitrias. **V**ide qd̄ in p̄fate cūul-
libet relinquatur: utriū vtrū tātē plus
mīr efficiat. **A**rito gē maledictā
steril et q̄ nō parit: q̄ talē filiū
p voto hēc potuit. **C**ur putas
filiū nō maledictū q̄ nō gignit:
sicuti maledicta sterilis et q̄ nō
parit: nisi q̄ nō eque in nra
ptātē gl̄scat veritatē intelligit et
veritati q̄sentur? **N**ō cū sp̄ veri-
tatē intelligo cū volo: itelleat
at sp̄ cōsensio cū voluco. **F**elix
hō est cū p̄festo est cū voluerit

hęc filiū. nō quālibet: sed deū.
Quāta dignitas hoīs: filiū hęc
 deū maiestatis. **A**udi homo. au-
 sulta o hō. tande erige spem: ex-
 hilara fidem. **S**i cōfideris de pē-
 tuo: cōfide tande de filio tuo. **S**i
 erubescas in pariete: exulta i ple.
Si contristaris in adam pmo: cō-
 gratulare in adā scdo. **M**aior hic
 ad erigendū: q̄ ille ad deiciendū.
Pillū deiectus a paradiso: p illū
 glorificandus in celo. **I**ntueminū
 q̄ntus sit gloriosus iste. **E**t hō ē.
 et q̄s cognoscat eū: **Q**uod putatis
 quē dicūt hoīs esse filiū hoīs.
Respondeat petrus vng p oibz.
 tu es xp̄s filius dei vni. **X**p̄s
 se dicat filiū hoīs: petrus eū dicat
 filiū dei p̄s. **R**es iura et annū-
 cione digna: ut vng idēq̄ sit fi-
 lius dei vni. et filius hoīs. **M**ori-
 tur dicā. an mortuū: **N**ā si mor-
 tuū negamz. quō stabit qd̄ legi
 in q̄m q̄ die comedis ex eo mor-
 te moriens. **S**ed forte tūc iapit
 vniē: cū inapit talē filiū hęc.
Quāta hūilitas oīpotētis. **Q**uā-
 tūq̄ sublimitas hoīs. **D**eū hęc
 hoīm p̄m hūilitas iōpabilis:
 hoīm hęc filiū deū sublimitas
 iōtrābilis. **Q**uā p̄te diligit iste tū
 hūilis tā altus. **V**ere singulari a-
 more dignus iste n̄r dilc̄s? dilc̄s
 hoīm dilectus āgeloz. dilc̄s oīm:
 dilectz q̄admodū filiz vnicorū.
Nūc autē aliud q̄rendū restat. cur
 postq̄ dixit cōfringet dñs cedros
 libani: postea addit. et dilectus

q̄admodū filius vnicorū. **I**te
 eū est dñs. et dilc̄s q̄admodū
 filius vnicorū: ac si dixisset
 dñs ac xp̄s eig. **S**z dicto q̄fugiet
 dñs. qd̄ addi oportet et xp̄s eius.
 cū sit vng atq̄ idē dñs. non solū
 p̄ et filius sed et sp̄s sc̄s. **H**ōne
 q̄cūq̄ facit p̄? hec et filius facit
 filr. **E**t tū in pluribz scripture
 locis talē distinctionē inuenire po-
 teris: ut est illud. astiterūt reges
 t̄re et p̄ncipes quenerūt in vñū
 adūq̄ dñm et ad adūsus xp̄m.
Quod ergo dicamz. **S**ed sciamz q̄
 xp̄s in eo qd̄ vñū et idē ē qd̄ p̄:
 idē atq̄ eodē modo opatur quo
 pater. **S**ed qd̄ mirū esse debet. si in
 quo aliud est q̄ p̄? aliū modum
 opandi habet q̄ p̄? **S**i sic agit
 ut p̄ in sua dīnitatē in qua filis
 est p̄: qd̄ mirū si dissiliter opa-
 tur in hūanitatē q̄ p̄ in qua dis-
 silis est p̄: **Q**uod at scdm aliqd̄
 dissiliter opatur: manifeste ut ar-
 bitroz ex tali distinctionē inuitur
 cū dicat. **C**ōfringet dñs cedros li-
 bani. et cōminuet eas t̄j vitulū
 libani: et dilc̄s q̄admodū filiz
 vnicorū. **C**ōfringet et cōminu-
 et cedros ut diximz nō solū dñs:
 sed et iste suus vl' n̄r dilc̄s. **Q**uod
 est cedros cōfringē vl' cōminuē?
 n̄ supbe mētis rigore cōterē vel
 altitudinē inclinare. **S**ed dñs
 absq̄ dubio et nichilominz dilc̄s
 oīm arrogāciā quā vult hūiliat:
 q̄tū vlt iēlinat. **S**z facit hoc dñs
 fīore sue maiestatis: sed dilc̄s

hoc fuit exemplo humilitatis. **D**ñs ut
pote dñs in sua seueritate: dilaus
ut dulcis et suavis i suauitate:
et tñ vterq; vñq et idē dulas et
rectus dñs suavis et iustis oibz
iuocatibz eū. **Q**uā ergo q̄s glori-
tata dñi potētia in aspā tante
maiestatis altū sape erubescat.
et aliqd cōtra eius volūtate p̄su-
mē ptimescat: absq; dubio in ei-
corde dñs elacionū cedros cōfrin-
git. **A**lius vñsa dilecti nri mira
humilitate cōfidit supbus appare.
cū videat dñm maiestatis serui
formā accipe: lege iplere hoibz
obedire. iyperia hoīm. auas pro-
bra pacēter sustine. **Q**uā ergo q̄s
viso dñice humilitatis exemplo in
sua p̄supcioē cōfundit: et ab oī
altitudie p̄stni tumoris deicat:
p̄ pauldubio q̄ dilecty iste ce-
dros male rigide metis q̄srigit:
et tñ vitulū libani. hoc ē ad sili-
tudine sui cōminuit. **R**ecte ergo
dñs cōfringet dñs cedros libani:
et cōminuet eas tñ vitulū liba-
ni: et dilecty q̄ad in filiy vnicor-
niū. **V**ox dñi intādetis flāmā
ignis. **A**lius est ignis q̄ venit ihs
mittē in tñā: alius est ignis q̄
venit in tñā extingue. **D**e celo
uenies celestē ignē secū detulit:
ad tñā venies tñm ignē iueit
Ois amor ignis est: s̄ nō ois
amor bonq est. **E**st amor licitq;
et ē amor illicitq;. **E**t licitq; amor
bonq est: et q̄ licitus nō est. bo-
nus nō est amor. **A**mor itaq; bo-

nus ignis est bonq: et amor ma-
lus. ignis est malus. **I**gnis bonq
ignis caritatis: ignis malq; ignis
libidis. **I**gnis bonus erat de quo
ihus dicebat. **I**gnē veni mittere
in tñā: et qd volo nisi q̄ ardeat:
Ignē ergo bonū venit accendere:
ignē vō malū veni extingue. **I**d
circo p̄ moysen phibet ne offerat
ignē alienū sup altare suū: de
suo at igne p̄cipit ut sp̄ ardeat i
altari suo. **A**mat ergo ignē suū:
odit alienū. **I**gnē suo ardebat q̄
dicebat. **N**ōne cor nrm ardes erat
in nobis: cū loq̄ret nob in via:
Tali igne ardebat qui spū scū
in lignis ignis acciperat: q̄ sp̄s
scūs ignis est. nō cōbures sed il-
luminas. **E**t idcirco rubus ille
quē moyses iuebat: ardebat et
nō cōburebat. **S**ed ignis malq;
et alienq; cōtra cōsumit nō illu-
miat. **I**gnis ē enī ut ait iob usq;
ad p̄dicationē deuoras et oīa cō-
dicās genuinā: ardes usq; ad iher
in nouissā et moncū fūdamēta
cōbures. **F**lāmā tñ humilmoī ig-
nis dñs cū voluit itridit: cū pla-
uerit penitq; extinguit. **Q**uā at quā
intādat ut in pte ardeat et in pte
deficiat: hoc scriptura manifeste ostē-
dit cū dicit. **V**ox dñi intādetis
flāmā ignis. **Q**uā aliqñ huiusmodi
ignis flāmā extinguit: alia scrip-
tura eundēter declarat ubi legit.
Angelus at descendit in fornacē et
extulit flāmā ignis: et fecit me-
dū fornacis q̄si vetū rois flāmā.

Vides ne quod ibi dicit exarsisse:
hic primum incendit: **S**ed cur hic
admodum et ibi non extinguuntur:
Forte quia ibi pueri erant quibus rogi
ille pabatur: sed forte pueri non erant
quibus dauid loquebatur: non enim ple-
ne quili erant et effecti ut pueri:
sed erant adhuc in oculis suis mag-
ni et erubescunt adhuc humiles
videri. **S**ed et illud quod in eis per el-
ationem timet exsiccetur flamma ig-
nis in parte aliqua reservat: et
iterum ne flamma incendii usque ad co-
leum puritatis eos rapiat. et
quodammodo quasi in cinerem redigat: fla-
ma ipsa ex maiori parte abardit et
extinguit. **I**n parte ergo ardet utili-
ter flamma ad custodiam humilitatis:
et in parte magna nichilominus ex-
tinguit salubriter ad cautelam
superbiam. **S**ic paulo datus est
stimulus carnis sue ut eum cola-
phicarent: ne eum magnitudo reve-
lacionum extolleret. **V**ides ne quod
hominem ad vitam utilitatem agit:
per hanc flamma ad tempus in parte
reservat: **S**ed cum quis plene quiescit
fuerit et effectus ut puerus. et perfec-
ta puritate adeptus: forte tunc tempus
erit ut extinguat: sicut in tribus
pueris illis. quia pueri fuerant extin-
cti fuisse legitur et ardit. **P**ueri enim
a puritate dicuntur: et quia purus est
noster puer appellatur. **E**t est alia pu-
ritas mentis: alia puritas oris:
et alia puritas actionis. **I**n corde
simplicitas: in ore veritas: in
ope sinceritas. **H**os igitur tres

pueros habere credimus. cum sciamus est quod
meditamus: verum quod loquimur: iustum
quod operamur. **F**elix numerus et deo
vra grata societas horum trium pu-
erorum: propter unam puritatis concor-
diam. et voluntate sermone piter et
actione. **V**idet hoc rex babilonis
et iudicet: et prius quidem ad adoranda
statua sua aurea compellit: sed
adorare directatibus fornicatis in-
dignum pariter iubet. **F**acile enim eorum
sanctatem deridet et despicit: si eos a
sua sanctitate in superbiam erigere possit.
Quid est ei statua aurea adorare?
nisi superbie et vane glorie in ta-
libus studiis deservire. **T**unc eos
in regno suo libenter patitur: cum eorum
studia elacioni militare itueretur.
Sed cum videt ab eis statue sue al-
titudinem et aurum despici. et inter-
miranda que gerunt omnium elacionis
gloriam deridere: iubet fornacem ac-
cendi: et rogi eis incendii parari.
Quos enim non potest per gloriam elacionis:
superare se posse sperat per flammam
libidis. **R**ex babilonie est ille: qui
est rex super omnes filios superbie. **M**i-
nistri quos ad tale opus dirigit:
sunt deceptorum illi spiritus quos scriptura
sacra spiritus fornicacionis appellat
consuevit. **A**b hijs fornax accendit:
qui caro nostra ardore libidis infla-
mat. **I**ncensa fornace pueros
ligant: et in fornacem proiciunt.
Pueri extra fornacem inveniuntur:
quia studiis spiritualibus et celestium
contemplacionum intet: pene se in
carne esse obliuiscunt. **H**os enim

pueros est quodammodo extra carnem
esse: nil corde nil lingua nil ma-
nu tractare carnale. Sed tunc qui
ligantur: qui temptationibus depelli
a suis studiis impediuntur. Tunc
velut intra fornacem sunt: qui stimu-
lis carnis fatigati nil aliud cogi-
tare plangere vel flere possunt. Hys
angelus domini in adiutorium venit:
quia diuina protectio fideles suos nun-
quam in certamine deserit. Ab hys flama
ma excutit: qui diuina virtute ar-
dor libidinis extinguunt. Medius for-
naxis angelus quasi ventum rosis
flantem efficit: et pueros lingua
in laudem creatoris resoluit. Medius
fornaxis est intus cordis. Flante
ergo spiritu sancto celesti rore perfunditur:
et ex diuina inspiratione conscientia
tota refrigerat. Pueris liberatis
calidos flama succendit: quia cum
bonis pualere non possunt insidiantes
malignos indies flama consumit.
Ecce quod testimonia prophetarum iun-
cem sibi concordant. Puer in daue-
le clauo in aure statue respectu
calcat: postea in fornaxis refri-
geratione flama libidinis extinguunt.
Ita hic puer redi fragit: postea
flama ignis intercidit. Nam si
puer non flectit rigor clauis: ab-
sque dubio non extinguunt flama li-
bidinis. Hoc autem inter hac et illa
lacione esse videtur: quod illic flama
tota exusta uaruit: hic per dauid
intercedenda permittit. Sed quod incipi-
entes et impios psalmus iste
instruit: istis uariis quibus loquitur

eius promissio conuenire debuit. Possu-
tu hac leuam sic exponere: ut possit in-
cipientibus et proficiantibus et perfectis puer
cognoscere. Nam utrobique quidem flama
intercidit: qui vel ab ipsa pars eius aliam
diuidit: vel tota a suo fonte sepa-
ta est. nec ad horam saltem perducere
potest. Videmus itaque quod hec flama
augmentetur: et tunc facile aut agnos-
cere quod per pres abscondit. Notandum
tamen quod non ignem extinguere: sed eius flama
permittit intercidere. Ignem enim istum
qui diu uiuimus. hoc est per fontem
intra nosmetipsos habemus: non tu-
eque eius sed flama sustinemus. Tunc
autem hic ignis in flama peripit: qui
estibus carnalis inordinis uos uir-
tute. Primum ergo titillat carnem: sed delecta-
tione turpi conueniat mentem: tan-
dem per sensum prauitatis subdit li-
bi uicem. Hys itaque gradibus sus-
phurea illa flama ardet: sed cunctis
gradibus quidem conuerso tamen ordine
ad uocem iubentis domini dearsat. Primum
namque uox illa domini intercedit flama
ignis incipientibus et nouiter quilibet
intercidit quiddam induracem posset co-
sensum rois: in proficiantibus autem sepe
aufert illam delectationem mentis:
in ratis autem et ualde perfectis re-
mouet etiam titillationem carnis.
Multi tamen quis ad summam perfectionem
peruenit: stimulum carnis sue certum
guere non potuerunt. Sed diuina hoc
dispensatione in eis actum est: quod quod
quod unicuique utilius accidat latere
non potest. Et in alijs quidem fiebat
ad demonstrationem singularis corporis

fortitudinis: quia tales erant qui semper
pugnare et assidue triumphare sus-
ceperant? in alijs autem ad custodiam
humilitatis: quoniam singulare aliquid bo-
num pre ceteris alijs omnibus acceperant.
Quia ergo in peccantibus destruit actu
turpitudinis. in quiescentibus consensu vo-
luptatis. in perficientibus contagium
fidei delationis. in perfectis quibusdam
motu titillationis: ita hic dicitur. Vox
domini infundens flammam ignis. Sciendum
tamen est. quod sicut nullus in hac vita
hoc igne perfecte caret: sic nullus est qui
eius flammam sepe sentiat. Quis enim
fomite peccati hic plene destitutus potuit?
vel quis unquam estum libidinis sine cessante
lustravit? Multum est itaque hunc ignem
sopire: sed eius flammam extinguere non
est in potestate hominis: valet hoc sola vox
domini infundens flammam ignis. Vox domini
conuincit desertum: et conuincit
dominus desertum cades. Quousque roborauit
contra gratia temptationum? ab hinc pro-
mittendo cuius gratiam: quasi
moniam post victoriam: primum peruen-
tum: triumphum per trophaeum. Dicit ergo
Vox domini conuincit desertum: et con-
uincit desertum cades. Unum
videtur exhibere: aliud sub expectatione
promittere. Hoc quod dicitur conuincit de-
sertum exhibentis est: quod addit conuincit
desertum cades. hoc est unum pro-
mittentis. Primum ergo statim datur:
illud secundum expectatur. Tale fuit il-
lud superius. Vox domini confringentis
cedros: et confringet dominus cedros li-
bani. Sed adhuc quod notandum. quod sicut
prius frangitur cedrus postea autem

cedrus libani: sic et hic prius conuincit
desertum. postea desertum cades. Ecce quod
ubi prius ponitur quod pertinet ad in-
choationem: et aliud promittitur quod glori-
atur perfinitione. Sed nunc videmus quod de
deserto dicenda occurrant. Et namque
aliud bonum aliud malum. Desertum
malum est ubi desunt germina virtutum:
desertum bonum ubi longe sunt tumultus
viciozum. Desertum est et malum desertum
ubi nulla est cultura hominum: ubi nul-
lum est salutaris vel religionis studium.
Item desertum est sed bonum ubi nullus
strepitus tumultuationis: sed in silentio
auditur vox turturis: et gemitus non ces-
sat ex desiderio domini amoris. Desertum
ergo malum est ubi desunt desideria ce-
lestia. desideria spiritualia: desertum bonum
ubi parua desideria secularia desideria
carnalia. Desertum denique per diuiciem.
desertum est malum. desertum autem cades
desertum est bonum. Vtriusque tamen conuincit:
vtriusque ex diuina voce compungitur in fletum:
sed desertum per diuiciem compungitur fornu-
dine: desertum cades vero compungitur
amore. Per diuiciem incipit terrenum:
cades inmutata vel sancta. Per diuiciem itaque
quod nil uouit nisi terrenum nisi transitorium
facit desertum malum: cades autem quod nil
amat nisi iustum. nil desiderat nisi sanctum
facit desertum bonum. In per diuiciem de-
solatio scitatis: in cades desolatio
terrene cupiditatis. Recte desertum ma-
lum per diuiciem. hoc est terrenum: recte
desertum bonum dicitur cades. id est sancta.
Quia in illo recte scitatus regnat ter-
rena cupiditas: in isto abest concupiscentia
permanet sanctioria. Illud spiritus sancti

ex proprio nomine designat. utpote quod
nominat commendat et approbat: de ma-
lo loquens non nominat. sed tamen dicit
desertum: ut intelligas aliud quodli-
bet quod non est sanctum. et cades nomine
pelus indignum. **U**triusque tamen ut diximus
conducit. utriusque commouet: et utriusque
inmutat. **A**d hoc namque conducit deser-
tum malum ut commutetur in bonum: ad
hoc commouet desertum bonum ut per-
ueniat in optimum. **E**t inmutari de
bono in optimum cades dicit: nam
cades ut domus est inmutata vel sancta
interpretatur. **D**esertum ergo quod adhuc
malum est. et ob hoc cades dicit non
perducit: nec mirum: et compungit
glorificationem et timorem proprie iniquitatis.
Desertum vero cades eo quod bonum in se sit
ut ad meliora transiret conducit: et
ipsam: et compungitur ex desiderio appli-
cationis sanctitatis. **I**llud ergo expauescat
malum quod fecit: istud ingratum per
bonum quod nondum accepit. **I**llud ter-
ruit ad recordationem diuine maiesta-
tis: istud liquescit ad contemplationem
supreme pietatis. **I**llud ergo trepidat
ex multa formidine: illud suspirat
per minia dilationis. **I**llud ne rapiatur
ad tormenta: istud quod necesse subleua-
tur ad gaudia. **I**ncipientium ergo est
conatus timore: perfectorum autem est compun-
gi amore. **E**t idcirco unus statim datur
ad inductionem: aliud primum ad
perfectionem. **B**eate ergo de eis dicitur. conuen-
tis: et commouebit. **P**roxime inquit dominum con-
uenientis desertum: et commouebit dominus
desertum cades. **Q**uia compunctio timoris
quibuscumque in ipso initio datur: sed compunctio

amoris quilibet perfecta caritas foras
mittit timorem differtur. **H**oc gemitu
compunctionis genus est utriusque su-
perius et utriusque inferius. **V**bi alibi
per eundem psalmistam dicitur. **Q**ui dimisit
mare rubrum in dissolutiones. **M**aris
quidem aque amare sunt valde. **Q**uid
ergo rubrum mare: nisi amaritudo
peccati. **M**are ergo rubrum ei adhuc quod
indivisum manet: qui non nisi ex sola
dignationis formidine genere nonit.
Sed mare dividit: qui compunctio gra-
minat. **A**maritudine enim cordis tunc
geminat. qui quod compunctionis fletum al-
ternat: ut modo desceat malum quod
pertimescit: modo suspirat per bonum quod
gaupiscit. **M**eror ex glorificatione et
trepidatione malorum mare a sinu
terris: meror ex aspersione et expecta-
tione bonorum mare est a desertis.
Et erant eis inquit aque quod pro mundo
a desertis et a sinibus: quia in uno
excludimus gaupisciam in altero vi-
tamque negligenciam: quia qui expectat
primum extendit se ad laborem: et qui
metuit penam colligit declinat cul-
pam. **S**ciendum tamen quod compunctio timoris
est utriusque per typum: sed dignitate pos-
terior. **P**ost multas enim peccati lac-
mas tandem ad speciem venie redimimur:
et vir aliquando multis suspi-
ris et fletibus et gemitibus tenaciter
liberatur ad beatitudinis certitudinem refer-
ramus. **S**emel autem superata eterna fide-
cia multo anxius multo uberior
ingemiscimus et fletum ex impatientia
desiderio bonorum: quod prius fecimus
sub formidine malorum. **T**unc cupimus

esse cū xpō certi sumus de reposita
nobis corona iusticie : amoris et
lacrimę et acris afficiunt et uberius
currit. Hinc est qđ p qđā dicitur
Ecce in pace amaritudo mea ama-
rissima. Magna nāq amaritudo
est qđ qđ renūciās sēdō ad religio-
nē cōuertit : maior at qđ abuegās
semetipm innumeris inimici tēptatio-
nib' fatigat : magis at qđ pace
illa qđ exsuperat oēm sensū ex parte
regulata ad illā tū plene nō ad-
mittit. **A**marum itaq in querfione :
amarior in tēptatioe : amarissima
in iērie et eterne dulcedis expecta-
tioe et ipacit̃s desiderij dilatioe :
qđ spes qđ differtur affligit animum.
Hic est qđ alibi ip̃e dauid p̃clamat
dicens. Veni in qđ iolati meq p̃lon-
gatus est. Et illud. Veniut qđ solai
aia mea. Qualis qđāq putas
amaritudis magnitudo aiam tū
fixant : qđ pro doloris leuamine uil-
la etiā qđ solationē recipe volebat.
Quidā qđē verat hoīem cū relinqt
amor mūdi : multo ap̃ius tū au-
nat qđ calcāt amor sui : veniut
sup oīa tū stigit et penetrat cor ho-
mīs et excoqt desiderij estib' amor
dei. Vñ est illa vox flebilis. Siti-
uit aia mea ad dēū fontē viuū.
qđ veniā et apparebo aū facie dei :
fuerūt in lacrimę mee paucę die
ac nocte. dñ dñi cotidie ubi ē de-
gnus. Et illud in cāticis. ffultate
me florib'. supate me malis : qđ
amore lāguco. Et illud qđ sup̃
memorauimus : ecce in pace amari-

tudo mea amarissima. Sic itaq post
fletū et gemitū timoris : quq̃ p̃ue-
nit. ad desiderij et suspiria amoris.
Quia g° cor hoīs p̃us cōcutit timore.
postea cōpūgit amore : recte p dauid
d. Vox dñi cōmāctis desertū : et cōmo-
uebit dñs desertū mōdes. Vox dñi p̃pa-
rābis ceruos : et reuelabit cōdensā.
Sicut in cōmissionē deserti grā ap̃e-
tiois : sic in p̃patione cerui grā am̃i-
tudois. Non enī sufficit deslere mala
uñ : n̄ postea accingam̃ nos ad opa
bona. Ad hoc ubiq cōcutit. desertū
cordis uñ ut sumus deuoti ad orōem :
ad hoc datur nobis ceruina veloci-
tas. ut p̃opti sumus ad opationē.
Cervus ei aial velox et pauidū :
sed sapētib' inimicū. In agilitate
igitur pedū : itē intelligit expedita
et p̃mpta velocitas actiois. **V**ultis
audire ceruū alacriter currentē :
Vñ m̃qt mandatorū tuorū curru :
cū dilatasti cor meū. **V**ultis audire
voce p̃paratis ad ceruinā velocitate :
Sic currite ut q̃phendatis. **V**ultis
audire voce p̃paratis ad ceruinā
formidine. **V**ultis m̃qt hō qui sp̃
est pauidus : et in sensu cogitat ar-
cūsp̃ectionē dei. **V**ultis audire voce
p̃paratis ceruū ad serpentū ifesta-
tionē : **M**ortificate m̃qt mēb' vñ
q̃ sūt sup terrā : fornicationē inū-
diciā et. **T**erra itaq hec ad ceruū
vident p̃tinē : vñ m̃datorū velo-
citer p̃curē : demonū inlidias sp̃
susp̃ctas h̃re : venena viciozū au-
dacter destrue. **A**ctio itaq expedita
p̃uicta et iusta ceruos facit : qđ in

quā repedita voluntate tribuit? in
quā pūda vult pūda qz cūti
reddit: in quā iusta vicioz venena
extinguit. **M**ulta in eo qz velox cur-
rit serpēs nō occidit sed iungit:
qz ex eo qz fortiter agit supbia va-
na glā alij qz humilimodi serpentes
cōualescūt. **A**lij at bonā in bonis
opibz intentionē et in quā valent
sapētia vicioz venena mortifi-
care studeat? sed dū modū et tēpus
in suis studiis tenē nesciūt in demo-
niū insidias qsi venenā laqos i-
adūt: vñ se vel leuiss imāte cre-
diderūt. **E**t isti quidē qius habeāt
ceruinā voluntatē. erubescūt tamē
hē ceruinā formidīne: qz tantū
pāpites quā velox nesciūt. vel
potius nolūt hē cūti spectationem.
Vnde est qz eis clamat vox pāpā-
tis ceruos. **F**ili accēdes ad seruitu-
tē dei ita in timore: et pāpā aūz
tuā ad teptationē. **E**t alibi. Ser-
uite dno in timore. **V**t ergo ad
ceruozū numerū ptineat qui inter-
tales ceruos iustū deliderūt opoz
eos et veloxer aurē: et caute ti-
mere. **T**alibz ergo ceruis talitē
pāpā dñs reuelabit cōdēsa. et
reuelabit septuram pūta? alle-
goriarū opaca. sacramētorū mis-
teria: misteriorū secreta. **A**matqz
huiusmodi cerui huc illucqz discū-
rere inter cōdēsa saltus libam?
abditā qz loca pquire et occulta
penetrare. opaca fignare: in cō-
dēsis et umbrōsis regēscē. **I**bi ei
et cōtra venatorū insidias latebēs

reperiūt: et cōtra solis estus refrige-
rū accipiūt. **Q**uā cū altius spī-
turarū intelligēcias pceperit: qto
earū pūda pfectus penetraverit:
tūto leuiss tanto quiescēs qū in
cōdēsis latitātes et in umbrōsis
regēscētes. hinc deridet demonū insi-
dias: illis despiciūt gūpiscēcie estus
et mīles illecebras. **E**t ex ipsa sap-
turarū lōc altissimas dēonū plenū
erudimur: et inter tot sapie delicias
carnaliū illecebrarū nec saltē remū-
niscimur. **E**d ergo mirū si pū tale
tantūqz grām in tēplo eis oēs dñe
glām? **Q**uid inqz mirū si eiū glām
in edificatiōe primozū querūt? a
quo tot dona grām gīs accipiūt.
Dei tēpli cōgregatiō est fidelū. **I**n
hoc itaqz tēplo laudē deo dicūt et
gloriā eiū querūt: qz p vñ pōtā-
onis primos edificare et in ipis de-
gloriā dilatare cōtendūt. **E**t itē qz
pius accipiūt intelligēciā septurā
ad instructionē sui: postea donū p-
dicatōis ad utilitatē et edificatiōē
primū. **P**rius datur intelligēcia ut
vera credat et recte intelligāt. postea
addit elogiā ut vñ dēcant et
salubria pfluadāt. **P**ostea tū p
tēplū nō pūte cōtā: s; celestiu
cūm frequēciā cōueniētē intelligit.
Etā solet sepe septura sacra ad m-
tictionē vñalē hāc p tabnaculū.
illā p tēplū designare. **N**ec etiā
in motu adhuc et in bellorū pāpā
posita recte p tabnaculū: illā at
iam in etiā stabilitate firmata
melius designat p tēplū. **N**o hor

itaque si per contemplationem subleuati
 a corde utique nequeunt? sed intro ad
 missi per admirationis magnitudinem
 a laude creatoris cessare non possunt:
 et implet quod dicitur. et in templo cum omnes
 dicunt gloriam. **Q**uia quicquid ad illud se
 contemplando eleuat: quod dum intus sunt
 a divina laude non vacat. Hinc est quod
 inter reuerentes clamat. Cum magna
 multitudo dulcedis tue domine: quam
 abscondisti timetibus tuis. Hic cuiusque
 dicitur. Et relique cogitationis die festum
 agere tibi. Cogitet qui per quilibet vel
 quanta sit illa celebritas sollemnitatis
 illius quam interpositi perficiunt: qui
 etiam relique cogitationum quas ad se
 reuerentes semel trahunt ex memoria
 vel recordatione gustate suauitatis
 domini die festum agunt. **Q**uod si per templum
 dei cor ipsius hominis intelligimus: qui sunt
 qui hoc templo deo gloriam dicunt acius
 inuenimus. Cum enim sunt alij huius tem-
 pli habitatores: qui cogitationes mentis
 et cordis affectiones. Cum cogita-
 tio hominis consistit tibi. **R**aro tu
 contingit ut huius templi habitatores
 omnes in unum quiescant. et una cogi-
 tati in templo cum omnes sit gloria dicant:
 ita ut nulla se aliena cogitatio
 interferat: quod illa divine sollemnitatis
 gaudia perturbet vel imminuat. pos-
 se tamen hoc quicquid fieri ille melius no-
 nit: quem non tam lectio quam experien-
 tia docuit. **S**it enim aliqui ut mens
 super pauca fidelis intras in gaudium
 domini sui torquete voluptatis debriet:
 et tota in iubilu vestra. non solum
 exteriorum omnium. sed et simpliciter obliuiscit

cat: et tota in se collecta primo supra se
 eleuata ab illo spiritualis leticie pelago
 plene absorbeat: experimento felicia
 apparet quod sit vera sententia illa quod
 dicitur: beatus populus qui scit iubilacionem.
Et tunc temporis implet quod dicitur: et in templo
 cum omnes dicunt gloriam. **S**ed in prima itaque
 expolacione intelligit domini predica-
 tionis: iuxta secundam autem gratia contemplacionis:
 secundum ultimam vero exprimitur
 iubilus mentis. **Q**uod autem horum rectius
 intelligatur ignorare me fateor: ubi
 totum verum est quod dicitur. **S**ed in multis
 sepe per scripturam intelligentiam acci-
 pitur verbum predicationis: et sepe inter
 legendum perfundit mens contemplacionis
 luce: vel in iubilu vestra tripudiat in
 voce exultacionis et confessionis: quod per quicquid
 vox domini perparauit ceruos et reuela-
 bit condensa: mor in templo cum omnes
 dicunt gloriam. **E**tenim quod magna et quanta
 admiratione digna facit vox ista
 diuina. **V**ox domini confringetis cedros
 vox domini intadentis flammam ignis. vox
 domini concutietis desertum. vox domini perpa-
 rat ceruos: et multa adhuc alia
 in hunc modum efficit quod iste enumerare non
 potuit: vel quod hic enumerare non
 oportuit. **M**ultum tamen est sepe inter
 vocem et sermonem. **S**ed in hunc utique et
 animalia vocem: et tamen sermo non for-
 mat. sine voce: quoniam vox sonare
 possit sine sermone. **E**mittit ergo
 quicquid sermonem cum voce: quicquid vocem
 sine sermone: aliqui autem sonant sine
 voce. **S**icut enim ut ipse de se dicit. stridit
 ut plaustrum onustum feno: modo
 libilat api quod est in extremo egypti?

aliqui rugit ut leo: et cum voluerit
mittit eloquium suum terre. velociter
currit sermo eius. **P**er sonitum ergo
stridet: per sibilum demulcet: per rugitum
terret: per sermonem docet. **Q**ui enim et
quibus loquitur beneplacitum suum apte
demonstrat: sed in voce sola volunta-
te sua non tam loquitur quam signat: nam
per stridorem quidem alacris abscondit et
per sibilum relatus. **A**d sonum et stridoris
audientes non tam erudit quam considerant:
vel potius indignat. Displacet enim ei
quod audit: et sepe audacter reprehen-
dit. **H**ic est quod dei dispositio in rebus
temporalibus a quibusdam apte reprehendit:
quibus dominus in sui operis gubernatione
quodammodo stridere videtur: cum deus identiter
bona et mala tam bonis quam malis:
et sole suum oriri facit super bonos et
malos: et pluit super iustos et inius-
tos. **A**lij autem in hijs omnibus intus re-
arrunt. et de hijs omnibus ratione consulunt:
et dum bonis premia. pravis tormenta
reposita ex ipse colligunt: voce quam
in ore dominici percipiunt. **E**t qui ad re-
munerationis promissionem se parant
quasi ad persuasionis sibilum cingunt:
et qui ad fidem minus formidant.
quasi ad leonis rugitum trepidant. **Q**ui
sibilo ei quodam suscitatur: qui tempore
comodo vel primo etiam ad aliquid
agendum provocat. **E**t ille quasi ad
rugitum confidit: qui ex aliorum dapni
vel dampnationis futuram consideratione
a sua presumptioe deicit. **L**onge tu
excellencius et quasi per loquelam se
ipsum dominus illis illuminat quam volun-
tate sua inspirat: quia aliud est tra-

discernere: et aliud est beneplacitum domini
perfecte intelligere. et ei ex amore adherere.
Sonum ergo quodammodo habet dominus in
administratione operis: voce in reuelatione
veritatis: sermonem in aspiratione vo-
luntatis. **D**ominus diluvium inhabitare facit:
et sedebit dominus rex eternum. **C**um sit una
eademque aqua sapientie salutaria: illa tamen
terram viventium ubique non equaliter in-
fundit: sed se per aptitudinem eius multi-
facie multisque modis dividit. **A**lias
ei efficit puteum vel cisternam: alias
torrentem vel fontem salientem in vitam
eternam. **H**ic in rivum deducit: illic
in fluvium colligit. **M**odo exarscat
in lacum vel stagnum: modo exuberat in
abyssum vel diluvium. **H**ys decem in
fallor: differentijs in scriptura sancta si bene
intendimus: dantes digne sapientie dona
coelestis distinctas esse facile probare poterimus.
Longum esset nimis de singulis hic
diligenter discere: immo supra vires
meas de tanta materia dignum aliquid
dicere. **D**icamus ergo aliquid de illo quod
iterum occurrit quod huic forte loco su-
ficere possit: pro eo quod dicitur est dominus
diluvium inhabitare facit. **H**ec itaque salu-
taris sapientie aqua. si scripturę sacre
credimus. immo quod ei omni ambiguitate
deposita credere debemus: hec magis
sapientie aqua in tanta quę erupit
copia. in tanta se dilatat humanitas
ut non solum vales impleat campos op-
erat: sed et omnes colles et montes
longe transcendat: ita ut omnium carnis
lium delationum iactus. omnes feros
affectus penitus absorbeat: immo eam
quod quod hominibus est altum cacumina ipsa

virtutū: et qd' hys oibus manus ipe
 sibi cōtemplantis aīnq in oblivione
 veniat. **Cōtemplatis** liquet aīnq
 cū sup se attollit: cū in celestib' totū
 suspendit: seipm nimirū et q sub
 ipso sūt obliuiscit: et in tate sapie
 diluuiū nil i celū aspiciat: et ipsa
 sapie aqua pluitat: aqua i altū
 subleuat. **S** ad hoc opus qspitas
 erit pōnens: et q's humilior dilu-
 uij ihabitacōe iueietur dignū. **Nemo**
 hoc speret de virtute sua: nemo hoc
 plumat de industria p'pria. **Non** est
 hoc negotiū meriti huām: sed mi-
 neri diuini. **Dñs** solus est q hoc
 dare p't. **S**iquē dñs solus diluuiū
 ihabitare facit. **Ad** huiusmodi in fal-
 lor diluuij ihabitacōe dñs instigāte
 et instructe fabricat illa archa con-
 sacre bone: si tū uiuit et uiget i nob'
 vir ille uoc: q solus in tantū nego-
 ciū p diuinū dūtarat adiutoriū p't
 sufficere. **Hoc** requies iūp'tat. **Et**
 constat satis qz sine qetis amore
 archē fabrica nullo modo p'ficiat.
Feruat ergo in nobis amor qetis?
Delectem: illo iūteruo negotio uel ne-
 gocioso oīo iūestigandē ueritatis:
 et illud qd' in psalmo legit. **Studi-**
 ose ipleamq. **uacate** et uidete qm
 ego sū deus: si tū disponim' ar-
 che huius in nobis fabricā erige:
 quo digni u' p'donei sum q's dñs
 dignet. **p'finit** diluuij ihabitatores
 effice. **Dñs** cū solus ut sup'q iā
 dixim' diluuiū ihabitare facit.
Duo in falloz in hoc u'bo uno mo-
 nem' ne desperem' tā mirabile

opus posse ipleri: et ne p'limam'
 tam singulare negotiū aliq' huāna
 industria posse cōsummare. **S**z uide-
 am' mō qd' seq'tur huiusmodi dilu-
 uij iūndacōne. **Et sedebat dñs rex**
ietnū. **Doceute** septima sacra didi-
 am': qz aīa iusti sedes est sapie.
Qd itaqz est q rex ille regū r dñs
 dñācū qui est dei u'tus et dei
 sapiā nō nisi p'q diluuiū in hac
 sua sede diat. **sedere.** **Cur** nō etiā
 ante diluuiū sedebat rex ietnū:
An forte qz g'gātes erāt sup t'ra
 ante diluuiū. nō sinebat regnū
 suū sapiā posside quietū: et idcir-
 co nō ei uacabat tēpus u' locis
 ad sedendū. **sed** pōnq ad plandū.
Ideoqz q' si uir pugnator om'p's nō
 eius. cotidie cogebat apprehende arma
 et tantū et erigē in adiutoriū suoz
 nepote dñs fortis et potēs dñs po-
 tens in prelio: expugnac' expugna-
 tes exātū suū: clamatib' cotidie
 sibi qui sui erāt: eruge dñe adiu-
 ua nos. et libera nos ppter nomē
 tuū. **Pauldubio** q'dm uiuit g'gā-
 tes sup t'ra: q'dm adhuc uiget
 in carne u' corde carnali euorui-
 tas illa horrenda uiciorū: nō sinit.
 ille dñs exātū dñs u'tutū regnū
 suū posside quietū. **S**z qā sapiā ui-
 cit maliciā cū se aperit lacus effu-
 dit. **p'imo** totā occupare t'ra: cito
 et absq' mora absorbet qd' prius
 male uiuebat sup eā. **Ad p'mā** siq-
 dem uisionē dñi ruptis fontibus
 abyssi aptilqz cathartictis ali' sit
 subita et tā uehement' iūndacio di-

lunij: ut absq; oī dilacōe oēs sa-
piēcie sōnātātur iūnia. **R**upti sūt
iq̃t oēs fontes abyssi magnae: et catha-
racte celi apte sūt. **V**is scire q̃ sit
abyssus hec magna? **R**ecole qd̃ de
ea dicit ppheta. **J**udicia tua inq̃t
abyssus multa. **E**t ut eque scias
q̃lis esse possit illa pluuia volūta-
ria quā segregauit. **D**ei hēditat
sue? **R**ecole qd̃ alibi legis in ṽbis
eiusdem pphete: et veritas tua inq̃t
vsq; ad nubes. **V**ide certe humiliori
nubes q̃ veritatē portat: auiusmodi
aqua pluuere valeat. **R**upit itaq;
fontes abyssi. apertur catharacte
celi. cū tēpus instat faciēdi diluuij:
ut illa salutis sapiē aqua parti-
le effūdāt ex occulta dīne aspiciēdis
vena: parti auanet ex reuelacōe
āgelica. **F**ontes abyssi rupte erāt
cū pphā dicebat: et apparuerunt
fontes aquarū. et reuelata sūt fū-
dāmenta orbis terrarū. **C**atharacte
celi apte erāt: cū aplis dicebat.
Reuelat at̃ ira dei de celo sup oēm
īpietate et īiusticiā. **D**iluuiū at̃
tūc fortassis iudauerat: cū alias
in ānūracōe sapiē pclamabat.
P altitudo dīnarū sapiē et scē dei.
Quātū itaq; putas carnalia delide-
ria lāguēscēt. ymo cū q̃nta putas
festinacōe deficiūt: cū īmēsa illa
dīnorū īudiciorū abyssus se ad mā-
festacionē effūdīt. et illud dīuine
sapiē pelagū totā huāni cordis
terrā occupat. eiusq; habitacōis
cogitacōnū affectiōnūq; multi-
plitatē prētē absorbet. **V**ola

itaq; illa hūc diluuiū supsūt que
in archē suā iclusa viuūt? que
cōsue bone mēsurā nō excedūt:
q̃ modestie tēmōs nō deserūt. **A**lia
ergo sūt que extra archā ad īterp-
racōē exponūt: alia q̃ int̃ archā
ad vitā reseruātur. **R**eseruāt aut̃
nō solū rōnabilia sed etiā irōna-
bilia: sed et de ipīs irōnabilibus
nō solū munda sed et īmunda? q̃ntū
videlicet erigit causa nēcessitatis: ṽl
cautela cōseruāde hūilitatis. **D**eli-
deria illa q̃ surgūt ex rāciōis deube-
racōe p̃tine vidētur. ad hoīes īp-
ta ad aīalia rōnabilia: et sūt q̃t
ex utroq; alia bona alia mala?
q̃ sūt hoīes iusti et sūt hoīes īi-
sti: et aīalia alia munda alia īm-
da. **V**ultis ap̃ius nosse dram̃ rā-
lū mūdorū et īmūdorū? hoīm
iustorū et īiustorū. **F**orte exēplo
illud melius q̃ diffinīōe ostēdūt.
Ecce q̃s tūscius videt quēpiā fa-
me ṽl frigore afflictū ṽl alia q̃li-
bet icidia oppressū? subito et absq;
oī aīni deliberacōe medullitus ī-
gitur affectū pietatis: et ei q̃ affli-
tū videt subita aīni misericōe
cōpatit. **I**nterpellat eū cogitacō
sua ut illiq; iopia sua hūitacō
tēpeiret: sed forte auaricie sue in-
uina tenacitate pietatē oddūit.
Statuit itaq; apud se nil ei de suo
īpendē: ne suorū bonorū videat.
Ecce aīal mūdū. et hoīem īiustū.
Quali aīal mūdū est illa aīni
iudiciū pueniēs pietatis affectō:

sed velut homo inustus est illa obsequens obducens ipsa deliberatio. **E**cce alius ad aspectum mulieris turpitudinis motu prius in se sentit quam rationis darchi consilium possit: sed postquam rationem consulit erigens malum viriliter repellit. **E**cce animus inuidus: sed hominem iustum. **Q**uod est turpitudinis motu non animus invidus dicimus: et quid obsequens deliberationis iustum darchi non hominem rectum iudicare debemus. **I**nnumera itaque desideria ex appetitu surgentia et rationis iudicium praevientia animalia sunt bruta et innumera: innumera autem animalia sunt desideria illa que in fremitu suggerunt. **I**llud autem est admodum mirabile valdeque notabile quod sepe innumera animalia impediunt bonum impellunt ad malum: sicut sepe innumera adiuvant ad bona roborant contra mala. **P**ietatis affectus erga parentes ordinatos esse quis negat? **Q**uoniam multis tamen nocuit et ab amore dei removit qui suos tunc diligebat: quos nec propter deum deservire volebat. **S**timulus carnis sue quis vixit non pueris non erubuit? **E**t tamen qui multos contra superbiam adiuvit: et in humilitate custodiunt. **S**ic sic sepe ex bonis quibus a melioribus retrahimur: et ex malis quibus a melioribus ad optima compellimur. **V**nde est quod multorum animalium innumera diluvio absorbetur: et innumera non pauca pro diluvio reservantur. **R**ecte est illi affectus sine sunt pudori sine pudori sapientia diluvio perit: qui perfectionis studium impediunt. **R**ecte soli illi sine sunt pudicos sui inter

impudicos deputetur: post diluvium reservantur: qui in bonum cooperantur. **S**i est iotile vel impossibile omnia innumera animalia ad mortem exponere: caveamus tamen piscorum hominum neminem intra consilium archae recipere. **A**liud est modum pro posse mortificare omnes appetitus carnis: et longe aliud ex deliberatione in se recipere glens praunitatis. **Q**uod iam de gigantibus didicimus. **Q**uid vel unum diluvio profecto posse supelle arduum: Absit hoc arduum. **N**ec est facile erit pro tale diluvium mente carnalia aliquid committere posse: etiam si non sufficiat omnia venalia pro posse delectare. **N**on vos inquit apostolus appropinquat temptatio non humana. **E**cce quo satagebat apostolus gigantes delectari de terra. **Q**uod est rectius pro gigantes habentes formam monstruosam formam immoderatam: quod igitur rectius accipimus quam temptatione plus quam humana. **Q**uoniam pro putas homines gigantes de suo corde delectantur? qui eos etiam et de alienis cordibus ardenti studio extirpare satagebat. **S**i videamus modum proque hunc de quo loquimur paulum dominus diluvium inhabitare fecit: an forte diluvio illi qui ex diuine revelationis super humanam intelligentiae modum in eis corde exaruit: aliquid innumera animalia superfluit. **S**i ne magnitudo inquit revelationis extollat me: datus est mihi stimulus carnis mee. **D**iluvium tunc inondasse non potest negari qui audiebat archa na verba qui non licebat homini loqui:

et tū post tale diluviū stimuli car-
nis sauebat: quē inter aīalia īmū-
ta deputandū nemo est q̄ abnegat.
Deruptū q̄a gregētes diluuiō pem-
tus perierāt. et q̄nq; sapiē regnū
q̄sūdē poterāt? nūl iā obstat q̄ nūl
sibi erigeret thronū: et sederet rex
ietū. **Q**uod ei aliud illa eiū verba
sonāe videtur. ubi apte cōtestat di-
cēs. certus sū eū. q̄ neq; mors neq;
vita neq; angeli neq; principatū
neq; vītes. neq; iusticia neq; fu-
tura. neq; fortitudo neq; altitudo neq;
p̄fundū? neq; tractum alia poterit
uos separare a caritate dei q̄ est in xpō
ihū. **E**t q̄ secūsus erat paulus
post tale diluviū: qd̄ q̄ per fidem
in eiū corde habitabat. xps sederet rex
ietū. **V**ides certe q̄ rē p̄p̄ dān
est. dñs diluviū ihabitare facit: statū
illud adiunctū est. et sedebit dñs
rex ietū. **A**d hoc nāq; in fallor
effudit sup̄ terrā hoc diluviū quo
mūdet rex iste regnū suū: et sedeat
rex dñs ietū. **S**ed hēc q̄ de diluuiō
deā sūt tūc tantū de eo itelligēda
circūm: qū accipit in bono. **E**t
ei qū accipit in malo: sed est ibi
longe alia lectio. **S**i est eū ignis
bonus et ignis malus? si ē desertū
bonū et desertū malū ut sup̄ius
ostendū: si est aqua bona et
aqua mala? cur nō eque diluviū
bonū et diluviū malū credam?
Credendū sane et absq; vlla hēli-
tatione bonū esse illud diluviū: qd̄
deus ihabitare facit ut sedeat rex in
ietū. **F**acto at̄ humilinoi diluuiō

inūdato regno incipit ex tūc et deinceps
utpote pata sede tua ex tūc: incipit
inquā sedē in throno suo et regnare
in p̄lo suo? p̄ficiēs et arscēs de die
in diē. donec attingat a fine usq; ad
finē fortit et disponat oīa suauiter:
et duētur a mari usq; ad mare. et a
flūe usq; ad t̄dōs orbis terrā. **I**ter
eū hos finimos sū sapiā regnū co-
hibere voluit. neq; vltia hos fines
extendē decreuit: hēc etiā mare ori-
entale amāitudinē apte malicie?
illuc excludēs mare occidentale abissi-
videlz tenebrose ignorācie: ex alio at̄
late a flūe incipēs sapiē regnū p̄-
tingat usq; ad t̄dōs orbis terrā. **A**lūdo
ergo incipēs totū tū flūiū extēns
relinquēs: detestat liq̄ sapiā oēm
flūiū voluptatis? extēdēs se p̄ it̄m
ta pene multiplas obediecie spāa:
p̄tingit usq; ad t̄dōs ipossibilitatis.
Certe vides q̄ recte inter hos fines
regnū sū finimos q̄stituit. vlt̄ air illō
vlt̄ig dilatacie idignū ducat: ne s̄
amāitudis mare vlt̄ abissi ignorā-
cie seu etiā luxū gāpie int̄ regnū
sū metas icludat? sed ista usq; q̄q;
sedūdēs de cetero p̄tingēs usq; ad t̄dō-
mōs orbis terrā: dilatās fines p̄p̄
sū usq; ad nouissā ipossibilū. **E**t
ergo q̄tuor sūt que huius regis? ignis
finē cōstituit: malicia. ignorācia.
voluptas ipossibilitas. **I**nt̄ hos it̄s
finimos se dilatat. **V**tis ille p̄p̄s qui sūt
quo sc̄ptū inueniū. b̄t̄s p̄p̄s qui sūt
inubilacionē: b̄t̄s p̄p̄s cuius dñs rex
eius. **D**e quo hēc d̄. Dñs v̄tute p̄p̄o
suo dabit: dñs b̄ndiat p̄p̄o suo i pace.

Quale tū pplm putamus posside regē
istū? q̄ sedet rex iētū. et regni ej uō
eit finis: **R**ecole nūc vocē illā et in-
telliges qualē pplm possidere deet
dei v̄tute et dei sapiā: ego sapiā
habito in cōsilio. et eruditis interlū
cogitacōib⁹. **C**ōsilia ergo cogitacōis
q̄ eruditas rex iste ihabitat: possi-
det regit ac moderat. **T**alis siquidē
pplis a sapiā regit: a sapiā istm
tur: a sapiēcia tuer. **A**d hūc regis
pplm p̄tinet oīs volūtas bona. oīs
cogitatio m̄ra. oē desiderū s̄m. oē
cōsiliū m̄m. oīs intellēs verus: oīs
affectus ordinat⁹. **D**elcāt admodū
rex in tali pplō. et cōplacet sibi in
illo: q̄a b̄uplacitū est dñō in pplō
suo. **L**audabilis pplis quē dñs ex-
eritū b̄ndixit: dicēs hereditas
mea isrl. **I**n hui⁹ laudabilis ppli
admiracōe p̄phā acclamabat cū
dicebat. **E**tā gens cui⁹ ē dñs de⁹
eius: pplis quē elegit in hereditate
sibi. **Q**uā alienus pplis q̄ hūc pplō
nāt dissilis pplis iste gentiū qui
clamabat in tūbris donec videret
lucē magnā: et inap̄et cognoscē
regē suū et h̄re dulcē sapiēciam
p̄ple gentiū. p̄sitas volūtatū.
vanitas cogitacōnū. v̄sq̄quo nō
cognoscatis regē v̄rū. v̄sq̄q̄ sedetis
in regioē v̄mbre mortis: v̄sq̄quo
moram in regione dissilitudinis.
Tandē aliqui exite de medio babi-
lonis: exite de tūbris. p̄perate ad
patriā lūis. ad regiōē lucis: tan-
dē aliqui exite ad lucē: attēdite ad
lucē verā q̄ illuminat oēm hoīcū v̄i-

cū in hūc mūdū? exortū est in tūbris
lūmē rectis corde misericors et misera-
tor et iustus dñs: lūmē ad reuelandū
v̄e gentiū. **P**p̄le gentiū q̄ ābulas
in tenebris. cūrate dñ lucē habetis:
ne tūbre vos apphēdāt. **D**ñe in lucē
vultis tui ābulabūt: et in noīe tuo
exultabūt tota die. et in iusticia tua
exaltabūt: ibūt autē de v̄tute in v̄-
tute: donec videat⁹ deus dōrū in syon.
Sz q̄ vanū est eis anī lucē singere
quāmagis aurē? cūrate lucē tuā
et veritatē tuā donec p̄tūseat pplis
tuus dñe: donec p̄tūseat pplis tu⁹
iste quē possediti. **P**tūseat autē
de gente ad gentē: et de regno ad
pplm alterū: de regioē v̄mbre mor-
tis ad patriā lūis. **T**ali taliter
aurēt⁹ de⁹ isrl ip̄e t̄abit v̄tutē et
fortitudinē plebi sue b̄ndictis de⁹:
ut impleat⁹ in eis illa p̄phetica pro-
missio. **D**ñs v̄tutē pplō suo t̄abit:
dñs b̄ndicet pplō suo in pace. **V**i-
rete et attendite dñe donacōis or-
dine. **D**aturus pplō suo dñs v̄tutē
et pacē: p̄us dat v̄tutē et postea
pacē. **H**abet nāq̄ adulatōs imos
pplis iste dei: et qd̄ adhuc ḡm̄s ē
imici corū fortissim. **O**p̄us ḡ h̄nt
v̄tutē et fortitudinē magna: c̄ra quos
iugi sollicitudinē vigilat tot adulai-
orū tā inq̄ ḡstāgia. **V**ultis audire
qualē ul̄ quā v̄tutē eis corū dñe
p̄mittat? ita tū si ei⁹ p̄cepta man-
dataq̄ custodiāt. **P**sequeam⁹ inq̄t
imicos v̄ros: et corrūet corā vob⁹
Psequeatur quāq̄ de vob⁹ cūctū alie-
nos: et cūctū de vob⁹ decem milia.

Caudent omnia vni in conspectu vno gladio. **P**ari est hoc: audi adhuc aliquid manus de huius regis militibus? De hijs siquidem regis militia esse dubitandum non est illos quorum unus plequebat mille: et duo fugabant decem milia. **V**trius mirabilis et prelus stupenda: ut unus quatuor mille. et duo preualeant quod decem milia. **Q**uod cum ignorat quanta inimicorum strage efficiat: cum egregius ille huius regis miles timor videlicet domini sub duas sui protectione contra viciorum exercitum dominat. **Q**uod cum ei ille dei miles principis et princeps militie dei videlicet amor adiungit. **Q**ue quanto multitudine coram ipse ferre valebit. **Q**ui timet magis septuaginta deum: nichil negligit. **E**cce quibus pliator timor dei: qui non solum nequicias sed etiam negligencias omnes ante se fugare consuevit. **L**onge tamen singularis fortitudinis prerogativa predestit ille dei miles electus in milibus: qui omnia ardit. omnia sperat. omnia sustinet. **S**i ergo tamen preualeat unus vel duo. ut nec eis resistere valeant decem milia: quantum est quanto quod efficere valeant in unum collectam regis huius militia uniuersa. **M**irabilis rex qui sic suos magnificare potuit: amabilis prelus qui suos magnificare voluit. **A**uto quod hunc regi militabat qui dicebat. **N**on timebo milia populi circumstantis me. **V**trius et me dignetur ascribere inter suos ille qui suscitatur de puluere egenum. et de stercore eleuat pauperem. ut sedeat cum principibus: ipse qui dat virtutem et fortitudinem plebi sue benedictus deus. **S**it ipse fortitudo mea et firmamentum et refugium

meum et liberator meus: et tunc fortitudo me psallam et non timebo quod faciat in homo. **D**orreat manus meas ad pluuem et digitos meos ad bellum: et tunc proculdubio si quis intulerit aduersum me castrum non timebit cor meum: et si erumpat aduersum me prelium in hoc ego sperabo. **I**n quibus si illi regi militare volueris non timebis milia populi: quoniam cadit a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis: et tunc in te prebare poteris quod verum sit scriptum sit dominus vni te populo suo dabit. **P**ot autem plenius cognoscas quale virtute de domini laudibus accipias: cogita quales aduersarios habeat: et contra eos qui vult agat. **N**one huius regis milites contra quos seuit mundus: illamque diabolus. **S**ed confortat eos rex suus dicens: viriliter agite et confortet cor vestrum: in mundo quippe prelium habetis. sed confidite ego vici mundum. **N**one isti sunt contra quos ille qui in maligno politus est mundus. formidanda illa triplicis cohortis ante producit: id est garrulas oculorum. concupiscentias carnis et superbiam vite. **I**sti sunt qui destrunt nichilominus regnum peccati: ut non regnet peccatum in eorum mortali corpore. **I**stud est bellum secundum multo periculosius quam prius: bellum civile et plene quam civile: ubi regnum spiritus dimittit aduersus scriptum: ubi spiritus concupiscit aduersus carnem et caro aduersus spiritum: ubi appetitus carnis rebellat aduersus decreta rationis. **S**ubacto autem primo et secundo prelio. restat adhuc tertium inmanissimum atque du-

rissimū cōtra aereas pōtes rōres
 tūbrarū hauri : cōtra spūalia neq̃
 ne in celestib⁹. **H**ic autē hostes om̃i
 crudelissimi cōtra tyrones xp̃i tāto
 acius sciunt : quō eos in genūa
 victoria glōsius triūphasse aspiciūt.
Sed absit ut vel istos q̃m xp̃i mali
 tes posse p̃uale q̃s ardat : q̃b⁹ eorū
 ire iā agnūe cōstituto p̃lior̃ cōserto
 p̃ iacobū unū ex magnis eius duci
 bus de dubio belli euctu nō dubia
 sententiā mātāt : resistite inq̃t dy
 abolo : et fugiet a vob⁹. **V**nde est q̃
 ille hui⁹ regis magn⁹ athleta glō
 riabat⁹ dicens. **I**nnimicos meos dedis
 ti mi doli : et odietes me dissipidisti.
Hic est q̃ ille alius int⁹ p̃ncipes ap̃lo
 m̃ q̃ cōgregate sūt cū dō abrahā
 p̃ncips electus et p̃cipuus agonis
 ta : cū fiducia p̃testat⁹ dicens. **C**ert⁹
 sū q̃ neq̃ angeli neq̃ p̃ncipatus
 neq̃ ṽtutes neq̃ m̃sticia neq̃ fu
 turū neq̃ fortitudo neq̃ altitudo
 neq̃ p̃fundū neq̃ mors neq̃ vita
 neq̃ creatura alia : poterit nos sepa
 rare a caritate dī q̃ est in xp̃o ih̃esu.
Ecce q̃les triūphatores qui fortiter
 agētes despiciūt regnū mūdi : des
 titūt regnū p̃cā : dissipāt regnū
 dyaboli. **S**ed nec hoc eis suffiat :
 nō inuadāt regnū celī. **I**b̃ istiusmodi
 siq̃de bellatorib⁹ violentis et triū
 phatorib⁹ glōris regnū celorū vnu
 patit⁹ : et violenti diripiūt illud.
Puto q̃ hic eis est opus fortitudie
 magna mirabilisq̃ ṽtute aūq̃ ir
 rumpat. **F**irmissimū illud hitaculū
 qd̃ opatus es dñe : sciariū tuū

qd̃ firmauerūt manus tue. **E**st enī
 firmatū in sūmis montib⁹ et mōtes
 in circuitu ei⁹ : nec n̄ duab⁹ tantū
 ṽis vna h̃ic et altera inde adiri
 potest. **V**niūse ei⁹ ṽie dñi m̃ia ⁊ ve
 ritas. **I**sta nō solū arcta veritētia
 multū ardua : alia at̃ planior sed
 multo p̃lixior : et q̃ ṽir toto timore
 vite cōficiat⁹ : in q̃bulā at̃ uer̃ ante
 mūdi finē sunt. **I**sta deniq̃ ē for
 titū : illa at̃ iherimorū. **I**sta autē
 ascendūt viri dūtarat ad bella
 doctissimi : illa autē nō ascendūt
 n̄ paupes mendici et iherim. **I**sti
 ad vinū facientia : illi ad electiōnē
 petentiā. **H**ec nō admittit n̄ illos
 tū q̃ iā p̃fecerūt in vinū p̃fectū
 in mēsurā etatis plenitudis xp̃i :
 illa recipit paupes et debiles. **A**cos
 et claudos volūis q̃ p̃m̃iscuū eorū
 dūtarat q̃ faciūt sibi amicos de
 māmoua iniquitatis ut recipiāt
 in et̃na tabernacula : et utpote mē
 viā tenētes sūt b̃i misericordes :
 quī ip̃i m̃ia q̃lequētur. **A**t illa ē
 ribilis ut castrorū acies ordinata
 virorū fortū et eorū q̃ possūt ad
 bella p̃cedē viā veritatis eligētē
 utpote vinū facturi arctā illā et
 arduā viā que duat ad vitā cū
 alacritate apprehendūt : et cū sū
 ma festinaciōe p̃ sentitā mādato
 rī de valle lacrimarū ascendūt de
 ṽtute in ṽtute : q̃ iheris sūt obli
 sed in āteriora extēti satagūt
 sp̃ magis magisq̃ querē que
 cursū sūt nō que sup̃ firā : do
 nec ṽir cū multo labore traudē

aliqui apprehēdentes montis vertice
perveniat usque ad civitatem munitam.
Collata itaque omni multitudinem in summis
montium et secundum castrorum disciplinam
acriter ordinata et mirabiliter in montibus
eternis cingunt urbem et inchoant obli-
dione: et in primo huiusmodi aggreſſu civium
gloriam telorum iactu emollire nituntur.
Imittunt hic sagittarum: illinc fundi-
bulorum. **I**acuntur itaque ab alijs sus-
piriorum sagitte cordis ab uno civil-
le: ab alijs igne oris tunc acule.
Volat undique sagitte potētis acule:
cum carbombus desolatorijs. **H**inc isti
in funda et lapide: illinc isti in sple-
dore fulgurantis haste sue tantum ar-
bros ictus in gemitibus inenarrabili-
bus: universis ingreditur a gemitu
cordis sui. **N**ec dubium in tam acri-
certamine in tanto talium telorum ym-
bre: qui celestes ille angelicorum virtutum
phalange arbra suscipiat insecra-
tionum volucra: in tum ut lauciatorum
caterua uacante urgente clamare
cogant. volucrata caritate ego sum:
utpote pietatis affectibus medullitque
cōfossa et pallum perforata. **E**rgunt
per arbra machine meditationum spe-
culacionum contemplacionum. **P**atet iam
urbis interiora: et allata quidem illa
contemplacionis machina facile aspiciun-
tur que intussecum sunt vel gerunt. **A**ppli-
catis denique ad murum machinis.
et elorum ex omnibus bellatorum foras
ordinibus inter dispositis: aggredi-
untur coniunguntque impugnatores civitatem.
Sed ne spiculis ex diuiso venientibus
aliqui errorum volucra suscipiant. idem

et locum fidei protegitur galea spiritus:
tenentes in manibus gladium spiritus quod
est verbum dei. **H**is ergo et machinis illi
ex pugnantibus fortiter dimicantibus
vicissim ferunt et feruntur: utrinque
voluerunt et voluerunt: his opationibus
illis pietatis volucra suscipiuntibus.
His itaque in hunc modum tractantibus
alii ad torquēdos lapides balistas
erigunt: et ex septuaginta canone intus
inextingibilis auctis leuteas erunt.
Ferunt itaque in muro gigantes saxorum
moles: lapides lapidibus illiduntur:
ut ex arbra septuaginta collatione scilicet
aoris scilicet scarta pateſcant. **S**ed nec
ista sufficiunt. **A**dmonet per arbra ad
muru aries: et iterum iterum duxit
rotatione valide argumēta coris isti-
bus muroy firmitas tunc dissoluitur:
et arbriscibus circumquaque reuelacionem
ruinis urbis interiora pateſcunt. **T**andem
autem aliqui membra urbis vario machi-
namentorum impulsu decidunt: et illa
alta profunditas et profunda altitudo
inferiorum dimorum penetrant: et mi-
nus ille spissus et altus in figuris
et enigmatibus constructus dirumpit.
Rupto itaque muro irruunt undique
fortes: et perscrutantes continuo pe-
netrant usque ad interiora auster huiusmodi
alii duxerunt que in eis audaces sunt
irrupentes penetrantia domus palatii.
ubi et audiunt archana illa verba que
non licet homini loqui. **D**imittunt atque
per vicus et plateas civitatis perscru-
tantes omnia penetrantes abdita queque
locorum et eorum secretiora: in tum
nichil preterentes nichil idissimulantes

linguētes intrāt tunc nullo obsta-
te in etha galophylaea celestiu the-
saurorū: in quibus abscondita iacet
altitudo dicarū sapie et sciēcie dei.
Rapit ergo quicquid potest. Ab alio
sermo sapie: ab alio sermo sciēcie
vendicat. **H**inc credit discerno spi-
rituū: illi quā linguarū. **I**n hūc
itaque modū ille gaze spiritualiū cri-
matū ab alijs et alijs vaia sorte
diripiūt: ut cōstet quod veritas at-
testat: quia regnū celorū vni patit.
et violenti diripiūt illud. **D**irupto
itaque celesti thesauro a virtutū pred-
icibz: oēs ouerati spolijs et onusti
preia nū alacritate rediūt: et per alia
viā reuertuntur in regione suā. **Q**ui
enī per semitā veritatis ascenderat per
mūse transtē descendit: ut sint vni-
uerse vie eorū iūta et vitas. **E**t
ei ascenderat erat fortitudis: quod
descendit opus est pietatis. **S**iquē
quā mente excedit deo: quod sobrii sunt
nobis. **N**obis etenim iherimus cōdela-
dūt. **A**mor dei rapit eos iheru: a-
mor proximi retinuit eos deorsū. **P**er
deū itaque est quod ascendit vltimū ad ce-
los. et descendit vltimū ad abyssos: per
proximū ad visitandū eos quod in tūbīs
et in umbra mortis sedet: educare i-
manū potenti et brachio exalto vir-
tos in medietate et ferro. **V**identes
itaque veniūt cū exultatiōe portantes
preia in humeris suis: gaudentes
vehementer sicut quod letantur in melle
sicut exultat victores capta preia:
et sicut quod inuenit spolia multa: et
audire vndique vox exultatoris et cō-

festiois in tabernaculis iustorū. **E**t
hac in fallos victorie pda sunt illa
spolia quod beniamin lupus rapax
mane quidē rapit: sed vespere diui-
dit. **S**ic et isti violenti predones regni
celestis directores ad hoc munus
descendūt: ut secundū exemplū benya-
min eis quod nō possūt ad bella pro-
cedere bellozū suorū spolia diuidat:
et secundū quod dauid nū constituit equa-
lit portio pacētiū ad bella et re-
manentiū ad sarcinas: corū di-
taret quod fraternia sollicitudinē non
per cupiditate occupatū: curā se-
culariū rerū curas. **E**cce quā fa-
cili. ecce quod fortes sunt quod de munere
dei donū fortitudinis accipiūt: quod cū
propheta psallē pūt: fortitudo mea
et laus mea dñs. **E**t hīs ut arbi-
tror facile adiūt possumus quod vltimū quod
illa virtus sit: quā populo suo dñs
dñs cōsuevit. **D**ñs virtutē populo suo
dabit: dñs bñdicet populo suo in pace.
Ergo per virtutē: parat et pacē. **S**pe-
ret itaque pacē quod nondū acceperit:
sed iā de dei dono virtutē accipe me-
ruerit. **A**d hoc siquidem deus suus dat
virtutē: ut fortit agēdo ptingat ad
pacē. **E**t poterat quidē dñs sine eorū
idultia plenā eis pacē parare: sed
gloriosius reputat suos per multiplicē
victoriā ad pacis securitate pōnē.
Hic est quod populo suo pōnit dñs. **I**n
quod pacē: et plegit eā. **A**ccipiūt
itaque quāque pacē per circuitū quod vero
salomonū tulerunt: quod ipsi milita-
re et eius ipso per omnia obtempere re-
creuerit: aliqui princeps pacis frust-

libi salomonis .i. pacifici nomen
vltimiparet. Attende tñ diligēter unū
quēq; oportet quē dux suus inq̄rē
pacē et psequi cā iubet: q̄a aliter
pax q̄renda a deo? alit̄ cōq̄rēda a
mūdo: atq; aliter a carne vel etiā
a dyabolo. Illā que est spūs ad deū
debet huiliter ipetire: illā que est
spūs ad mūdū fortiter exhibē: illā
q̄ est spūs de carne violeter erigē:
illā que ē spūs de dyabolo precib; apud
deū optine. **P**rima utriq; tenēda
est a spū solo et a deo: q̄rta
que est spūs de dyabolo ut bona eē
possit fieri cā oportet a neutro sed
solo deo: sedā at̄ q̄ est spūs ad mū-
dū fieri debet a spū solo nō at̄ eri-
gi a mūdo: tertiā que est spūs de
carne, spūs debet a carne sola viole-
ter erigere: nō autē ipē carni sue
exhibē. **P**rimā sane ab utroq; fieri
oportet: q̄a nec spūs cā p vīm ob-
tinē valet: nec d̄s cā sine volūta-
tē spūs q̄sentu face volēt. **D**e ergo
hec pax utriusq; formai possit. opor-
tet spū se deo ad oēm eius volūtatē
huiliter subde: dū aut̄ in hūilōmū
necesse est ei iūmitati misericordi-
ter cōdescendē et utilitati cōsule. **N**ūq̄
ei spūs deo totū p̄t exsoluē qd̄ debet:
cui satis est si hoc huiliter exhibet
qd̄ valet. **S**ed illa pax q̄ ab ipug-
natiōe dyaboli spū optāda est, a
neutro quidē idcirco oīno fieri p̄t:
q̄z quale dyabolus fieri volēt, nūq̄
tali spūs q̄sentire debet: et quale
spū appbare deat: dyabolq; absq;
dubio tali usq; ietū nō q̄sentiet.

Quāto at̄ debet spūs ut dāū est pacē
exhibē nō ab ipso erigē: p̄mo etiam
sponte oblata despiciē. **N**ūq̄ debet q̄-
rē, nūq̄ debet velle ut mūdus ei in
suis oblectamentis deserviat: ut eū
suo obsequio demulceat. **D**ebet ḡ spūs
oīa que mūdi sūt despiciēdo illi p̄ia:
leg; ipm p̄mōdū mūdo ad oēm in-
iūā grauit̄ exponē: cui est plena
pax in hac pte nulla ei; p̄cipa q̄a
piscē: nulla ei; adulsa p̄tineat. **S**ed
nō at̄ nūq̄ debet spūs carnis sue cō-
tumelias scriptū subde: nūq̄ ei; volū-
tati deservire: q̄m̄no iūgi labore fa-
tiganda, cōtinua abstinecia doman-
da, donec suppler pacē possit: pacē
p̄mittat pacē custodiat: desinat tū-
q; q̄m̄piscē adūsus spū: incipiat
tandē recognoscē dūm suū: et p̄seue-
ret obtinere ad oē ei; iperū. **P**ost
hac ḡminā pacē que nō p̄t p̄tban
a mūdo, vlt̄ corūpi a corpe suo, q̄a
spū dyabolq; violentiā aliquā iher-
re vlt̄ nō p̄mittit: ad callidā ar-
gumēta cōuertit: et dolis eū atq;
insidijs circūvenire intit. **S**ed debet
spūs cōtra huiusmodi tēptatiōē
et vigilare p̄ discreciōē: et pug-
nare p̄ oratiōē. **P**rima ergo pax
est ad deū adipiscēda est p̄ obiam:
sedā q̄ est ad mūdū q̄servāda est p̄
paciā: etiā q̄ est de carne acq̄m-
da est p̄ abstineciā: q̄rta que ē de
dyabolo optineciā est p̄ penitēciā.
et maxie p̄ orōis instanciā: que
quidē ad oēm pacē necessariā iū-
mē: sine q̄ nulla acq̄rit nulla pos-
sitet. **D**e p̄ima pace carit̄: gl̄a in

excelsis deo. et in terra pax hominibus
 bonae voluntatis. De sedā puniti-
 tur: pacē relinquo vobis. **Q**ue
 qualis esse debeat: consequenter expo-
 nit. **N**on turbet cor vrum neque
 formidet. **T**erna et quarta in iob
 legitur: et bestiae terre pacifice erunt
 tibi. et saes quae pacem habeat taberna-
 culi tui: ubi per tabernaculum quod habi-
 tabat corpus nri: per bestias terre
 intelligatur spiritus maligni. **A**cquisita
 ergo in hunc modum hac multiplici
 pace: dominus benedictio populo suo in pace.
Sed quae est ista benedictio putamus
 quam dominus populo suo dabit? nisi forte
 illa sit quam ut nominis populo suo co-
 lucunt dicit dominus. accipite inquit et mul-
 tiplicamini. **B**ona sane benedictio
 multiplicis expectanda: qua sit ut bona
 voluntas quaeque efficiat cotidie sapientia
 maior: et virtutum numerus fiat de die
 in die copiosior. **C**irca primum populum
 domini ex eius benedictione reprehenderat:
 cum id quod superius in hoc eodem psalmo
 legimus fiducialiter psallebat. **V**ox domini
 in drute: vox domini in magnificencia.
Multiplicamini in se optabat. vel potius
 spabat plebem illam quae domino admodum
 placet: cum diceret. **M**ultiplicabis in
 aia mea virtute. **L**egimus certe scriben-
 tum milia fuisse et eo apostolus eorum qui
 ascenderunt de egipto: quos dominus creavit
 de ergastulo egiptiorum in manu po-
 tenti et brachio excelsi. **S**i ergo tanta
 populi dei potuit esse multitudo in exitu
 illi de egipto domus iacob de populo
 barbaro? quantum putamus posse eos
 multiplicari cum venerint in terram promissi-

tionis et accipiant possidere promissam
 hereditatem liberi ab omni servitute alie-
 ne dominationis. **S**i tot sancti desideria dominus
 suscipiat si tot bonas voluntates in-
 spirat. si mundum utiliumque cogitari
 omnium numerum in quibuscumque tantum mul-
 tiplicat etiam in numero quiescentis? quod
 immensa et pene infinita cuncta esse
 multitudo domine plebis quam dominus
 virtutum possidet in perfectis. in eis videtur
 quod iam fundati sunt in quiescente perfectionis.
Currit inquit dei decem milibus multiplex.
Copiosa multitudo ubi non modo usque
 ad mille: sed etiam usque ad decem mi-
 lia numerus extenditur. **S**ed quia tunc erit?
 cum iam decem milibus multiplicat currit
 dei decem milibus multiplex. **E**t iam
 erunt in tota huius regis milicia?
 si eius curru tantum pugnatorem ac-
 sistunt tot milia. **Q**uanti tunc erunt
 cum iam inceperint multiplicari in terra
 propria: si tot esse potuerint uti iam
 domini est cum adhuc degere in terra
 aliena vel laborarent in via. **P**uto
 quod super aera maris multiplicabuntur:
 ut iam tot sint quod decem a vix aut
 omnino diminui non possint. **M**axime
 tunc multiplicabuntur cum accipiant edifi-
 cari iherusalem illam quae edificat ut civi-
 tas cuiusque peritatio eius in idipsum:
 cuius aues in pace in idipsum obdo-
 minant et regunt. **D**igni sane: quod
 debeat benedictione accipere ab eo qui
 dare solet benedictionem populo suo in
 pace. **H**ostis sane quod iherusalem sonat
 visio pacis. **I**n tali civitate libera-
 morat rex et dominus populi huius: quia factus
 est in pace locus eius. **A**d hanc pro-

culdubio ciuitate ascenderunt: qui
de dñi sui manu bñdictione acci-
piunt. **I**lluc ei ascenderunt turb⁹ turb⁹
dñi testamētū isrl: ad cōfitendū
uoi dñi. **A**scendūt itaq; dare cōfessi-
onē: et accipe bñdictionē. **S**iquide
dñs bñdixit pplō suo in pace: id est
in iherlīm. **H**ec est illa iherlīm cui⁹
modū iam sup⁹ p quadā dēscē-
sionē in q̄dāfama illa pace: et qua
nōnulla sum⁹ plocuti. **I**lla tū est
illa iherlīm celestis q̄ edificat in cel:
atq; alia ista q̄ edificat ut ciuitas
sed in terris. **I**llā deniq; nō edifi-
cat nisi solus dñs: istā autē nō
tū sine eis adiutorio edificat ppls
eius. **N**escio ei quo pacto pax il-
la dei que exsuperat oēm sensum:
possit fūdari p humanū sensū.
Pfecto hec talis pax q̄ exsuperat
oēm sensū: ciuitas hec q̄ excludit
oēm hūanū intellē: cui⁹ portas
ingredit: nemo oīm hūanarū co-
gitationū: pfecto ista iherlīm nō
edificat nisi supra celū. **D**escendit
tū de celo ad terrā ppter eos qui
digni inuenti sūt intrare vel ad
modicū in ipsā: nec tū possūt
ascendere ad eā qui uondū p̄do-
ueri sūt ascende usq; celos. et de-
scendere usq; ad abyssos. **V**idi inq;
iherlīm nouā descendente de celo.
In hac iherlīm ceptūtur intrātes
q̄ magna sit multitudo dulcedis
tue dñe. **I**ntrātes sūte i gaudiū
dñi sui rebrabūt ab ubertate
donis tue: et torēte voluptatē tue
potati in pace in idipm dormiūt

et requiescūt. **S**ed et ecce iam sup⁹
pono manū meā ori meo: digi-
toq; cōpescō labellū ne videret cō-
tinnuāe sacrosctā secretā huius
labijs inuidis. **R**eliq; ista exponē-
cūdo q̄ exponēdo discūt. **E**xpti
ergo ponis de huiusmodi secreto
loquātur. **S**ed nec illis quidē tutū
est ista in publicū pferre: q̄ debet
aput se tū magna reuerēcia sub
silenci claustrō reposita custodiē.
Clamet ergo qui huiusmodi sūt in
ip̄hā et dicāt: secretū meū michi
secretū meū michi: ne forte cōmū-
catur a veritate vel margaritas an-
porcos sperisille: vel sanctū cūmb⁹
dedisse. **V**niū autē auro dico: q̄
q̄nq; potuerit ad vltiē pacis excel-
lentiā q̄ntulaciūq; ex parte ptingē:
cumulabit ei supra modū quicūq;
illa bñdictio quā daturus est dñs
pplō suo in pace. **S**ed tūc plures
sermo ponat fines suos pacem.
Bonū est em̄ nos hic esse: nec ex-
pedit nobis fines pacis excedere
ffinatur ergo sermo nū in con-
templatione hui⁹ pacis: cui⁹
pacis nullus erit finis. **Q**uā
nobis dare dignetur: qui est pax
mā p īfinita scēla scēlorū Amen

Exphat liber m̄grī richardi de
sancto victore sup psalmum
Afferte duō filij dei et cetera
In apit plogus ciuitem sup
lōne actū aploz. **A**xiat hec
res rex ut affliget q̄stā et cetera

Scriptura sacra recte cu
legit intelligit: q̄ mo
ros locutionū eius ob
servare non negligit.

Hos at collatione nō sufficit: nisi
qui eā meditatione cōtinua frequē
taverit. Nā sicut hominū cūlibz fir
quecūq; colloquēdo paulatim aug sit
q̄litas adiciūq;: ita et more sc̄p
tur sacre sc̄p eā retractatō cog
noscamq;. Ipsa ei sicut p̄m inagil
terio edocem. nōnūq; qd̄ vitupabi
liter iuxta historiā gestū narrat.
Vtūq; laude dignā iuxta iusticiā i
tellan significat: sicut eḡio plerū
q; vicij significatione iunūt: p̄ hoc
qd̄ iuxta historiā v̄tus fuit. Hoc
autē in eo pl̄ maxie claret qd̄ de
dauid et v̄ria sacra historiā gestū
refert: vbi et v̄rie innocens deuotio
iudeorū infidelitate designauit:
et p̄m dauid sacmentū magnū
xpi et ecclie figurauit. Sciendū tū
q; in hys q̄ historialit̄ acta referū
tur: a genui cause p̄pter signifi
catione nō mutatur: ita ut n̄ iusto
aliquo de iusticia sua minuat ecclā
si p̄ hoc qd̄ ab eo laudabiliter gestū
est malū aliquid designet: nec iust
to iusticie meritū cōferat ecclā si
p̄ hoc qd̄ imp̄bilit̄ gestū aliquid
bonū figurat. Neq; em̄ p̄m tā
uid ideo p̄m nō fuit q̄a bonū illd̄
maximū figurauit: aut v̄rie ino
cia malū fuit q̄a infidelis ppli du
rina designauit. Hec ideo p̄m
ling: ne meritis aplicis derogat
se ab aliquo iudicem: cū p̄ ea que

de illis in hodierna lectioe narrat.
aliquid qd̄ sc̄tati corū nō cōgruat
significac̄e dixerimq;. Hodie nāq; nō
bis de more ecclie ap̄lorū actū lec
tio iritat: in qua finiter ioh̄is ia
cobus gladio narrat occisq;: ap̄lus
q; petrus et cōprehensus legit et
creptus. Digna p̄lus historiā est
ecclā iuxta litterā venerabiliter a
plectata. Verūp̄m q; in spiritali
libro ecclie cōtinet: et ex illa quē
p̄s sp̄italit̄ itellerisse legimus:
nō videtur incongruū si historie ve
ritate seruata quō sp̄italit̄ tota
possit itelligi demonstrēq;. Sed iā
audiamq; exordium. **Explicit p̄logus**
Incipit liber m̄gr̄ richardi de lode
actū ap̄lorū. Nihil herodes rex it̄

Hit herodes rex
iuanus: ut affli
geret q̄stā de ecclia.
Que sub herodes
vocabulo acipe
reberim significatū: et nois eius
appellatioe et opis ciuitate vocē
mur. Herodes q̄ppe pelliceus int̄
ptat. Quo noie recte antiquis huā
ni quīs adūsaig designat: cuius
suasiombz dū p̄m hoies crederet:
stola immortalitatis p̄dita pelli
ceas tunicas mortalitatis idices
acceperunt. Nā q; pelles mortuis
aiālibz solet detrahī: nō incōgrue
p̄ pelliceas tunicas d̄ mortalitas
figurari. Quas quidē tunicas deus
fecisse et hoies iduisse legit: non
quo ipse eos mortales creauerit.
De quo septima verax veritatē p̄tel

tat. qz dñs mortē nō fecit: sed qā
q̄s ad vitā etnā si mādātū serua
rēt condidit: p̄ p̄uāuicacione
mortales factos ipsa veltis q̄litate
mōstrauit. **S**z hūq̄ idūmeti ip̄e p̄p̄e
hoīb⁹ auctor extitit: q̄ eis culpā q̄
illud mereretur p̄missioe seducto
riā p̄suasit. **I**ur igit. ip̄e pellicus
uoiātur: cuius distinctu hūana nā
pellis tunicis mortē significati
b⁹ amittit. **R**ec at. iste herodes vo
cat. qā ip̄ū esse regē sup̄ oēs filios
sup̄bie septuag testat: qui et oīb⁹
regū suo subiectis ad mortē p̄p̄e
tuā p̄uap̄at. **C**uius herodis manū
sūt vlt. maligni spūs qui illi ad
receptionē fideiū obsequūt: vel
certe p̄uili hoīes in q̄bus iuxta pau
li vocem iniquitatis multum opat.
Hostis q̄p̄e hūane p̄diciōis itacia
bilis audis. cū ei ad votū sua so
lū neq̄cia nō plenarie satisfacti:
ad excusandā famē sue malicie
socios sibi vlt. malignos spūs vlt.
hoīes p̄uiles adiūgit. **Q**uāuim
ad lesione honorū toties manū
mittit. quocies cordi eorū vel p̄
subiectos spūs inuāda delicta in
cūt: vlt. p̄ hūanā leuitiā q̄m eos
i. exteriori acerbitate crudelit. **Q**uō
cū cōtra caput nr̄m semel egit:
hoc etiā cōtra nos mēbra eius
idelinēt agē nō omittit. **P**ram
qz mente eius tēptatio penetrare
nō potuit: ad perimēda mēte
ip̄is manū suas videt. iudeos &
milites armatos iudeanos ar
manit. **S**ic ḡ etiā nūc quocies

a corde elōrū repellit: ut eos salte
in corpore perimat iudicia ardeat.
succendit. **A**d qd at tātope leuat:
apit̄ur cū subdit. **V**t affligeret
quosdā de ecclā. **E**a em̄ qua p̄uili
itēnā illū ad cōtēplandā electorū
inocenciā cōtat. ut vlt. eos i. cul
pā p̄uila suadendo deiciat: vlt. arte
dū eius p̄uilihoīb⁹ resistit eos
regēscē nō p̄mittat. **I**ustorū vero
mēs que in sup̄na q̄teplacōe in
elce appetit horipō vehementer
affligit: q̄ occulto illidatōri cōh
nūa cōgritioe repugnāe p̄p̄at.
Cumb⁹ et si inuolitas triumphorū
coronā victorie rep̄mittit: hoc
ip̄m tū q̄ cerebro diuicie cogit
eos vehementer affligit. **S**actes
uāqz hūanā fragilitate ad casū
et p̄cipite valde suspecti sūt ne
hostis qui eos ad certamē f̄p̄p̄
eius p̄uocat: reuētiū deiciat
tes q̄qz deiciat. **P**roindū itera
q̄ nō d̄: ut affliget etiā. sed
quosdā de ecclā: qz et si fideles
oēs odio q̄nālī p̄sequit. acerb
tate tū illig illi grauius leniūt.
q̄ lenib⁹ delideris eis matia ḡ
uitate resistit. **Q**uos videlicet
tāto atrocius ip̄ugnat: quito eos
sibi forcius repugnātes q̄lident.
Vel certe nullis maib⁹ quosdā
speāliter herodes affligit: cū tēp
tanetā illig alijs euadētib⁹ alios
ad viciorū p̄cipia trahit. **S**ep̄t
Occidit autē iacobū firmū iohis
gladio. **H**ac quidē b̄ti iacobi p̄p̄
lione oī benedictione suscipiūqz.

necesse et illū p̄ triumpho martiri
 iusticie corona donatū. et hostē ip̄m
 p̄ sua crudelitate morte et̄na mul-
 tatū? sed qd̄ iuxta historiā semel
 factū audiuius: nō frustra quō
 cotidie fiat imitac̄ p̄lauteum.
Qua igit̄. iacob luctator et supplā-
 tator interpretat̄. et ioh̄es gr̄a dei. p̄t
 p̄ hec duo vocabula in etiā duo or-
 dines figurat̄. vna scilicet iap̄icū
 q̄ adhuc in lucta fidei cōt̄ dyabo-
 lū certat: alius at̄ corū q̄ p̄ gr̄am
 dei sup̄ato adūsario nulla iā me-
 tis instabilitate vacillat. **I**s at̄ qui
 luctat. modo supra modo iñm̄ iñpi-
 at. Ita et qui necdū p̄fē q̄p̄lis
 carnis motib̄ cōtra dyabolū luct-
 atur sic illū interdū libi subiacē-
 tes supplātat: ut ab illo etiā ali-
 quodē saltē delat̄ioē uoria sup-
 plātur. **Q**ue videlz uoria delat̄io
 o si nō cito cōpelat̄. p̄tinuis aīa
 vitalis flatu iusticie p̄dito q̄senti
 gladio trucidat̄. **R**ecte ergo cōsensū
 delat̄iois luctat̄ gladiū appellat̄:
 q̄a sicut materialis gladius a corpe
 aīam que vita ei⁹ est sepat̄. ita et
 iste itell̄ciālis gladius aīam vita
 sua q̄ deus est priuat. **N**ec sane
 mirandū si is qui taliter occidit
 frater ioh̄is assent̄. q̄a int̄ scām etiā
 illi q̄ qui blādimētis dyaboli e-
 narūter luctabūt. tū illis qui p̄
 gr̄am dei in v̄tute p̄fecti sūt vno
 vbi semē cōcepti. vno sc̄ matris
 rate vtero sūt ienati: licet illos
 mētorū diuinitas sepat̄ ut tū sc̄
 mētorū cōio quādā ut ita dixerit

fidei cōlāgūitate quīgat. **N**ec nouū
 sane si semen verbi dicit̄: q̄a et
 paulus cū idem v̄bū sup̄ corda athe-
 mensiū sp̄geret ab eisdē seminiver-
 bius vocatus est. **S**i at̄ p̄ hāc apli
 necē nō mors p̄cā sed carnis accipit̄:
 sciendū est q̄ crudelis aduersarius
 lesione bonorū sp̄ eluriet̄. cū ut sup̄
 dem est ad iñm̄ mortē itiorē
 se p̄uale nō posse q̄lident̄. cū qui
 libi resistit saltē corpalit̄ trucidat
 festinat. **S**i q̄libz mō etiā nocet.
 eius lenia illis marie placet: q̄b̄
 p̄ sua innocēcia vita fidelū displicet
Vnde et sequitur. Videns at̄ q̄a pla-
ceret iudeis: appoluit apprehēde et
petri. **I**udei naq̄ qui q̄tētes int̄-
 ptant. quos alios hoc in loco desig-
 nat̄? n̄ eos qui iuxta aplū q̄tē-
 se nosse deū. factis at̄ negat̄. **P**os-
 sūt tū iudeorū uolē etiā inuēdi sp̄s
 accipi? q̄ et ipsi in euāgelio dū
 de obactis corpius pellerētur: q̄m̄
 iūti xp̄m̄ dei v̄m̄ filiū fatebātur.
Si sicut p̄fē hos seu inuēdos sp̄s
 iudeorū vomibulo designatos acci-
 piam? q̄stat p̄fēto q̄ de bonorū
 afflictioē vtriq̄ voto nō dispari
 ḡtulat̄ur. **V**ū et idem caput inq̄z
 ad p̄fētos bonos tāto expeditius
 accingit se: q̄nto se p̄ hoc votis
 suorū āplius satisfacē sentit. **S**i
 iusto morte carnis p̄empto pars
 iniqua exultat: q̄ videlz ille e me-
 dio subtrahit̄ est qui sub vmbra
 sue p̄tectiois multos ab estu ma-
 lie defendebat. **I**usto vero i p̄cā
 mortē delapso. tāto āplius leticia

piscorum auget: quanto is qui lapsus est
per vitium meriti staret alius videbat.
Sicut super beati iacobi martiri
iuxta historiam venerabiliter apostolice
aures. quod iuxta internam intelligentiam
accipi possit ostendimus: sic
nunc quod seruato tertio historie quod
iuxta eundem sensum hec beati petri
apprehensio intelligi valeat ostenda-
mus. **A**d investigandum sane misse-
runt apprehensiois: via nobis aperit
ipsa eis qui apprehensa est appella-
tio. Sicut enim fecit omnes nominibus:
a petra petri nomen accepit. Qui
nam ergo hoc nomen designat: nisi qui
per mentis obstaculum fortiter stare in
virtutis soliditate videtur. Contra
quos numquam hostis tanto acutus
pugnat. quanto per illos etiam alios in
virtute roborari volens pensat. Et quod
fortassis soliditate mentis eorum primo
ipso temptationis labefactae non
sufficit: more aque crebro superue-
niens duram eorum obstaculam rumpit.
Nam sicut quidam ait. limpha ma-
uat lapidem non vi sed sepe cad-
ido. **A**d etiam divina scriptura testatur:
lapides excauat aque. Tulliusque
paulatim terram glumit. Cum itaque
dyabolus forte virum in laqueum praeci-
ponat: qui ad apprehendendum petrum
manus herodes appositus. Vbi ipsa
quod verborum proprietates est nobis mag-
nope preponderant. Nam qui super ut
quodlibet de eadem affliget manu
misit: nunc ut petrum apprehenderet
appositus. Sciendum itaque quod tanto
se unguis a dyabolo minus elon-

gat: quanto ad comprehendendum culmine
perfectius minus appropriat. Unde cum
aliquis ex talibus ad culpam dyabo-
lus rapit. qui iuxta se manus mittit:
quod ad se eum qui non longe distat
sciat retinuit. Cum vero forte quidam
atque in virtute perfectum deripe nititur.
et non valet: qui ad apprehendendum
petrum manus ut ita dixerim cunctas
habet. Unde manus ut petrum com-
prehendat apponit: quia ut robustum
quique decipiat multiplices decipi-
omni laqueos necit. Nulla autem calli-
di temptatoris ante tam cito virtus
robusti pectoris firmat: qui cum
roboris sui vires sibi arrogans
puata aput se exultatione letatur.
Nam mox a superbo pectore deser-
tus in virtutis culmine diu minime
preueniat: quod cum erunde vetus ela-
coris perturbat. Ab alto vero cor-
ruentem aduersarius exapit: cum super
no auxilio destitutum per quolibet
viciorum precipitia trahit. Quasi
ergo appositis manibus petrum
herodes apprehendit: cum illum qui per
iter virtutum gradibus paulum a se dis-
cesserat. pteusis fraudum laqueis
iterum irretiuit. **A**d quod scilicet ad in-
staurandum si exempla quidam non est
opus ut longius euagetur: quod
ipse petrus cuius historia figuram
interpretatione discurram: in senectute
partem est ceptus quod dicimus. Nam
cuius carue herodes historiam app-
hendit: ipsa animam iam peritum
herodes typicis terne negationis
laqueo quasi fune torto trahit. Ali-

gavit. Et certe de sue firmitatis ro-
bore multa iam experimenta tenebat?
iam xpm dei unum filium confestim fuerat
iam bñm se ore veritatis audierat?
iam a soliditate inuolabilis petre
petri cognomen traxerat: iam clauis
regni celestis acceperat? et tñ post
tot et tanta diuine largitatis mi-
nima cū ad horā diuine passionis
uentū est. qz paulo ap̄ius de sua
firmitate p̄sumptit libumet relictus
primus q̄sua est inuenit. Qui cū
in et̄m periret. n̄ illū benignus ihs
dñi sui sue benignitatis respiceret:
respicies emolliret? emolliens ad
amaras lacrimas comoueret: co-
mouēdo ad lacrimas crimen qd̄ co-
miserat indulget. Quo nimirū ex-
emplo nos iherum ad cautele vigilā-
ciā emendet. iherum: ut mēs nra
cōa sumis v̄tutib⁹ p̄dita sp̄ se in
humilitate dep̄uat. sp̄ nō ex se esse
qd̄ est arripa recognoscat? ne for-
te dñi ultra se p̄sumptiois aura rap-
ta: q̄nto se alius extulit. tanto
grauiq̄ elidat. Seqt̄. Erat at̄ dies
azimorum. Iuxta lram patz leui:
q̄ salis aplis ihera iudice pasche
septimanā sit ab herode q̄phensq̄.
Dies q̄ppe azimorum illi septē x̄pe
vocabantur: qui q̄rtidēcūq̄ die
p̄mi mēlis quo agnus imolatur
ad vespam ex ordine sequebatur.
Euāgelistam tñ auctas? pal-
cha p̄ azimis et azima p̄ palcha
ponē q̄lucuit: sicut facile est ei
agnosce q̄ corū volumina studuit
transcribere. S; nos hec paucis iuxta

historiā diremū: nūc intiorē sensū
humiliter sentēcie videmū. Er̄t at̄ dies
azimorum. Dies azimorum
om̄e hoc tēpus accipimū: qd̄ ab ad-
uentu nri saluatoris vsq̄ ad finē m̄i
di euoluit. In quo nimirū tēpore
verus ille agnus q̄ tollit peccata
mūdi imolat: p̄ cui⁹ sanguine.
a pecc̄i dominio fidelis ppl̄s liberat̄.
Vñ eā paulus dicit. pascha nri
imolatus est xps. Itaq̄ epulem?
nō in ferueto veteri neq̄ i ferueto
malicie et neq̄cie: sed in azimis sin-
ceritatis et veritatis. Pro eū oriole
q̄phensioq̄ apli p̄ quā fortis viri
calus designat in dieb⁹ azimorum
cōtigisse scriptura asseruit: sed in-
mirū significas qz ai ab ipso hūa-
ne q̄diciois p̄mordio aduſq̄ hoīes
iudici diabolī exarlit? a tpe tñ
iheruacōis diuine tāto acerbius se-
uit: q̄nto seruicie sue finē iā iāq̄
nūmere p̄sentit. Vnde scriptū est.
De t̄re et mari: qz descendit ad uos
dyabolus hūis nra magnā: sciens
qz modicū tēpus habet. T̄re q̄ppe
et maris uoie carnales quicq̄ lig-
nificatur: qz et t̄renis solis inten-
dūt: et vndarū more viciatū se sal-
tu supbie supponūt. Ad q̄s Diabo-
lus hūis nra magnā descendit: q̄a
electū corda descēs in rep̄borū cor-
dib⁹ regēlat. Qui qz iam ad bñ-
tudine se nō posse redire q̄lucrat:
q̄li in solaciū sue p̄diciois sonos
sibi ai q̄b⁹ ve in et̄m habeat co-
accuat. Seqt̄. Quē cū apprehen-
disset. misit in carcerē. Apprehē-

petrū herodes in carcerē mittit: cū
ātiq̃uis hostis iustū letali armē
captiuitū in latebris q̃sāe peccat̃
tis abscondit. Recte at̃ peccat̃
cōscia appellat̃ carcer: q̃ ibi homo
iterior et vinculis peccat̃ astrigit̃:
et nocte iterna cecit̃ videre solem
iusticie phibet. **Se.** Tractēs q̃ q̃
tuor q̃ternionib⁹ militū custodien
du. Inter oēs leōis hui⁹ sententias
ista est ad penetrādū obstrusior:
que et iō fortassis tā g̃ius ad itelli
gendū videt̃: q̃ p̃ illā graue aliqd̃
signat̃. Gracia itaq̃ suā nob⁹ dñs
subministrare dignet̃. q̃ting sic de illa
loqui possim⁹. ut si q̃s est int̃ nos
q̃ adhuc vinculū inimici teneat̃ astric
tus. de istis q̃tuor q̃ternionib⁹ q̃
tū expediat audiat: audies intel
ligat: itelligēs doleat: dolēs iuge
miserat̃: iugemiserēs talib⁹ se excreto
rib⁹ traditū phorrescat: phorres
cēs at̃ det operā ut euadat. Quia
itaq̃ unusq̃sq̃ q̃ternio q̃tuor sibi se
militēs habet: q̃tuor q̃terniones
cū sibi subiectis militib⁹ sibi viginti
militēs sūt. Qui numer⁹ q̃a ex
quario et denario cōficiat̃: nam et
q̃ter quini et bis deni viginti sūt:
p̃t p̃ illū vniūsa viciorū multiplici
tas designari. que cōtra decalogi p̃
cepta p̃ q̃iq̃ corpis sculus peccāt̃.
Sz fortasse erigit̃ a nobis ut eolā
q̃terniones et qui sub eis militat̃
satellites speālī distinguan⁹. Et
quidē hoc aliquitū op̃erōsū: sed
et hoc dūcē rōne itagat̃ conabim⁹.
De q̃bus nimirū q̃ternionib⁹ ut

scdm̃ internā intelligēciā loq̃ ap̃m
valeam⁹. p̃mū oportet eos seorsū
cōstruē: ac deinde singlis suos mi
lites p̃ut ratio dictauerit assignare.
Ponam⁹ itaq̃ aliquē a dyabolo
ita oī p̃rlus hūc rōnis p̃mātū.
ut possit dicē in sapiēs i corde suo
nō est deus. De quo plane p̃māa
re possim⁹: q̃ p̃ itipiciā suā in
infidelitatis est carē mācapat̃. Qui
nimirū q̃a aliq̃ bona vite vī ma
la ē aliq̃ oīno nō ardit: ad vite
p̃ntis bona appetēda vī mala ca
uenda. curā suā ex toto inflectit.
Vn fit ut aīe illi iam in infide
litis carē retrule q̃tuor modos
pturbationū dyabolus supponat:
qui eā sub leua custodia clausā
teneat̃ ne euadat. **Que** nimirū
pturbacōes etiā in aīa sapiētis
vicissim sibi p̃ causā varietate
succedūt: sed in aīa itipietis p̃m
bacōes sūt q̃ p̃ eas itipies p̃m
bat: in aīa sapiētis tō tam p̃m
bacōes q̃ affectiōes vocātur. q̃a
ne p̃mber rōe sapiē modētrant̃.
Vn itaq̃ pturbationū mod⁹
cipē. scdm̃ metū: tertius dōlē:
q̃rtus gaudē. **Ecce** moueant q̃
q̃ istos pturbationū modos nō cō
ordine possim⁹. quo illos seculat̃
poeta locauit: q̃ scptur̃ mē aut̃
toritate iudicam⁹ potiorē. in q̃
legit̃. radix om̃i malorū cupiditas.
Sz nec ipsi q̃ inter sē sapiētes
hntur. eodē illos ordine in libris
suis posuerūt: aut eisdem nobis
mūcapauerūt. **Ecce** ei vnus corū

cū de aiabq corpe erutis scdm
 suā opimone agēt ait. **H**inc
 metuit cupiūtq; dolet gaudētq;
Alius at qui et in scolis scdārib;
 legit: ita posuit. Gaudia pelle
 pelle timores. Sprunq; fugato. n;
 dolor assit. **E**cce qd' ille ultimū
 iste posuit p'mū: qd' ille p'mū
 iste scdm: qd' ille scdm. iste mi
 tato loco et noie posuit terciū.
Dolor at qui hic q'to loco posu
 est: ibi in tercio ponit. **I**am at
 verū constat q' hys q'tuor ptur
 baroib; q' q'tuor q'termonib;
 illic in infidelitatis carce custo
 diat'clusus: ut poeta in codē
 loco ipiq; q' carceis fecerit meao
 ne. **A**it enī. **H**ic metuit cupiūt
 q' dolet gaudētq;: neq; auras
 respiciūt clauē tūbris: carcer
 reco. **V**icte itaq; septuē mē p'
 modū pturbacois q' p'mū qua
 termonē ponim; cupiditate. scdm
 loco metū: tercio dolorē. q'to gau
 diū: qd' cur inter pturbacoēs at
 metuit iterius ostendim;. **E**cce
 isti sūt q'tuor q'termones q'bus
 captiui suū diaboli custodiendū
 committit: quē p'us in infidelitatis
 carce p' illicie ostiū introdu
 cit. **Q**ui ne pfati sum; q' p'ter
 hoc qd' corporeis oculis videt
 nichil aliud credit bonis iteriori
 bus vacuus: totus in exteriō
 b; plabit. **E**t p'mo qd' vallat
 eū cupiditas ut habeat: scdm
 metū ne amittat: tercio dolor si
 auferit: q'to gaudiū si recupe

raucit. **H**abēt at et isti q'tuor
 ad seruādū captiui diaboli singu
 li sub se milites suos. **V**icia etenī
 q' de vnaq; pturbacoē q'li origiā
 liter nascit: ipsi sūt milites q' vni
 cuiq; q'termonē q'li p' adiutorio ad
 p'ccōis custodiā deputātur. **S**ub
 p'mo itaq; q'termonē quē cupidita
 tē uoiamūq; p'mus miles est te
 nacia: scdm multiplicatio. tercius
 i affectio: q'tus voluptas. **R**ecto
 siq; ordie cupiditate tenacia seqt;
 q' tāto q'q; studet strictiq; qd' acq
 sūt est retine: q'to se metuit in
 acq'iendo grūus laborasse. **T**ena
 cie vō multiplicatio subuotatur:
 q'a dū longa sibi spacia vite polli
 cet: instat magnopē ut que iam
 pata sūt cotidiano tenore cumule
 tur. **Q**ue at ad votū multiplicam
 cōtingit: res quidē exteriōr dilata
 t. sed ipse iterius angustat. **V**ū
 et tercio loco i affectio subfert:
 q' tāto crudelius cōtra indigēciā
 p'riū iduat: q'to sibi soli cred
 vū posse sufficere que habetur. **E**t
 inter hec cogitat q'a frustra in cō
 gregandis tantopē deludant. si
 sic ab eorū cōione indigētū p'ri
 mū subleuat: ut ipē q' ab eorū
 vlu aliēq; existat. **V**nde q' p' hec
 totū se in lasciuā voluptatis dei
 cit. in cōmilitonū agmē q'to g'dū
 voluptas icedit: p' quā salū ita
 illecebris carnis sue resoluit: ut ei
 illa voluptuosorū sentēcia meito
 coaptet. **V**anducem et bibam:
 tras ei moriem. **E**t coronem i nos

rolis autem manifestat? et ubique
raus signa leticie: et nulli pratu
lit quo non potuerat luxuria mra. **S**
du ischur nra talit in sua voluptate
resoluit: incipit vehemeter metue.
ne scilicet id quod ea tantope delectat ab
ea subito auferat. Unde in loco sed
intermois metus cum suis satellitibus
lubrogat. Quorum primus est sollicitu
do. sedis incostancia: tertius fictio:
quintus irrationabilitas. Quos videlicet
frustra sic ordinamus: si non rationem
quod cur taliter sunt ordinati reddam?
Sollicitudo namque metu primo gradu
subleget? quod metuens animus dum ali
quid quod vehementer amplectitur. amittere
trepidat: inmensa illi suspicionum
vanetas turbat: quod metu trepide
dum inopia ventura pponit: omnia illi
per cogitationem irrogat quod posse inro
gan confingit. Sollicitudine autem inco
stancia committat? quod dum ea que pati
metuit intolerabilia fore pponderat:
effeminatus per ignavia nulla se tol
erantie virtute confortat. Cum vero se
ad tanta discrimina prouidet virtutis
robores non posse subsistere: temptat
magnope si ea saltem per fictionem va
leat deuitare. At prout per ignorantiam
fictio minuat: quod metu gressu animi
de capite confidentie fugies in duplici
tates angulo occultat. Post fictionem
autem irrationabilitas lubrogat? quod idcirco
animi tanta densa perturbationum nebula
circumsidit: eo quod amisso humanitatis
qualitio. nulla se rationis moderacione co
ponit. Hic iam dolor quod terram quat
mone diximus cum suo agmine ad

captum custodia subrogat. Et autem
satellitum eius primus dolor. sedis amari
tudo: tertius clamor: quintus crudelitas.
Dolor quippe amor primus plegetur:
quod cum alter adipiscit quod alter amittit
rit: amittens in adipiscente amore in
indie succendit. Inori autem amari
tudo succedit: quod inuicem animus
tanto ad oes amaretur exteig: quanto
exuente invidia radices eius itinas
lucius alicuius dulcedis non infundit.
Post amantudinem quod clamor non
incongrue nuntiat: quod amaritatem
animi cum iam flammam suam aperit
se ipse tolerare non sufficit. exterius
eas cum clamoris vociferacione pfi
dit: tantoque eas alacris iaculat.
quanto id quod amissum est carius ama
bat. Quartus in hoc agmine satel
litum crudelitas nominat: quod exasperatus
per dolore animi qui amore suum sub
luoris tegmine diuinus emittunt.
cum hunc clamores efferebant plene non
faciat: studet inhiante ut vobis in
delubro opa crudelitatis adiungat.
Que nimirum crudelitas conspici
loris inmensitate se dilatat: ut in
eundem ipsum qui dolet doloris penas
retorquet. Plerisque etenim accidit ut
vel rerum vel pignorum amissionem
dum doloris sui voluit lenire rationis
medicamine neglexerunt. in eos per
bacionum fluctus incideret: ut vel
sensum quinnem amitteret. vel in seip
sos crudeliter manus iiceret. **E**t
quosque per satellites suos dolor lenit
ut quasi parum sit ei quiete animi pati
bare: studeat illa etiam de ipso habi

maculo corporis effugiat. **R**estat quita
 q̄terno quē vetēs gaudiū uolūne
 rūt. post dolore cōgrue collocatū? q̄
 sicut dolor de re quātur adeptā: ita
 et gaudiū de re gaudet adeptā. **S**
 uictrudū tū maiorū auctas inter
 eas pturbacoēs que statū mentis
 solent eūtere gaudiū minuit: tū
 hoc inter fructus iusticie scs paulq̄
 aplis cōputauit dicēs. fructū at
 spūs est gaudiū pap et cetā. **N**ū
 nouerim gaudiū si qū in mala
 significacoē ponit: nō ppe sed abu
 sue uolūti. **N**ū et apud ysaiā ubi
 uia tūstatio habet. nō est par in
 pijs dicit dñs: alia tūstatio habet
 nō est gaudere ipijs dicit dñs.
Descriptū aplis tū de caritate loq̄
 ite hoc ubi abusive posuit dicēs.
 nō gaudet sup iniquitate: tū certe q̄
 nōq̄ sup iniquitate letat. nō gau
 det sed potiq̄ gestur dicendus est.
Gaudē tātūmodo etri bonorū est.
 Gestur nō solū hoīm: uerū etiā in
 habiliū aīaliū est. **N**ū et catuli
 gestur dicūt: tū uarnā alacrita
 tē gestu caude ul' aliorū mebrorū
 ostentatē uidentur. **H**oc itaq̄ loco
 tū gaudiū inter pturbacoēs aīni
 uiat. nō ppe gaudiū sed potiq̄
 gestus quā uirōnabilis est acci
 piendū? q̄ et uentē p imōdātā
 leticiā a gūitatis pōitē leuigat:
 et hāc eandē leuitatē p lingua ex
 teriora demōstrat. **N**ū q̄ p dissol
 ucionē exteriorē demōstrat leui
 tas iterna tētegit: nō icōgrue
 ipsa dissolucio huic q̄to q̄teru

omi p pmo uulite deputat. **T**ū
 enī mēs gceptā intus leticiā gūi
 tatis firno retinē nō uiat: q̄lis
 apud se intusq̄ latrat motus
 exterior manifestat. **Q**uia scilicet
 manifestacioē nō uimū illi dis
 pendū irrogat: q̄ tū motū exterior
 ab iterne supfluitatis fontibus
 hauriat. q̄q̄ in externis obuiab
 foris uiuat: tātū iā mēs uilior
 ab oībus estimat: q̄to iterno
 cia gazophylacio pū gūitatis
 nō inesse dephendit. **S**ecūdus in
 hac extēna acie uiles iactācia
 uolūtiur: q̄a uimū tū membra
 p motus inuaditos dissoluūtur:
 lingua q̄ ruptis habentis silēci
 p ūba iactācie diffrenat. **P**tao
 adhuc uulite inuadaciū q̄putat:
 q̄a q̄ uulita de se iactāter eloq̄t:
 fieri nō p̄t ut nō etiā quēdā inle
 rat uū iueniat. **A**gēnticio aut
 supbia subrogat: q̄ et supdict
 oīb' uulitā cōmūstrat: uulitā
 supatur. **I**ta sicut sc̄ptū est. iā
 dix omī malorū cupiditas: ita
 etiā sc̄ptū legit. uicū oīs p̄ci
 supbia. **E**cce utiq̄ leuitatē ual
 de ab iūte discarpit: n̄ aliquo mō
 uimū essent. **S**z q̄ una sp̄ aliā gaudiū
 iduūdo comitat. recte et iadix ma
 lorū cupiditas. et inuū oīs p̄ci sup
 bia phibetur: q̄ n̄ cupidus p sup
 biā inuascit. nequaq̄ diuiciar co
 pia excedit cetōs festinart: et in
 supbus cupiditatis stimulis urget.
 nō utiq̄ ad apicē singularis potētie
 tātope rapetur. **S**ed q̄ hoc q̄ apls

ap̄heus et q̄ternionib⁹ tradit⁹ d⁹
vno nō tractauim⁹. libet hōcipm
sub alia significacōe expōne: et ei⁹
iudicio q̄ hec fortassis legē dignabit⁹
vtrūq; expōne relinque. Nam q̄
iā p̄ diuinā grām illumiati sum⁹.
nō nobis vtiq; iā congruit qd̄ dix-
it insipies in cordē suo nō est deus.
Et q̄ scdm̄ oē q̄replūm⁹ iā fortassis
nō nos cupiditas habēdi. nō met⁹
amittēdi sollicitat. nō dolor amissi
addicit: nō gaudiū recuperati ex-
tollit. Sūt at̄ alia vicia que nos
eciā fugiētes de sēdō p̄sequūt⁹: queq;
nobis tāto oportuni⁹ illitūt: quāto
in nobilissim⁹ materiā ip̄ortunitatis
inueniūt. Ex hys vtiq; vniū alluma-
mus: et scdm̄ ei⁹ significacōne de
istis q̄ternioib⁹ p̄tractem⁹. Pona-
mus itaq; aliquē qui p̄ delatōis
sue molliaciē in reū luxurie cecidit.
Hic sine dubio dyabol⁹ ap̄p̄edit:
q̄ cū libertate castitatis ablata in
seruitute libidōis captiuauit. Sed
ap̄heus p̄ccōr carceri mācipat⁹:
si post p̄petracōne criminis in sue
glaciē latēbris occultat⁹. Nec tū suf-
ficiat crudi adūsio q̄ captiuū
sūū tenebris carceralib⁹ capnat:
illic etiā custodes illi adhibet ne
euiat. Nā p̄ccōr que p̄ admittū
faciū dyabol⁹ captiuauit: nō nūq;
de ei⁹ caprioē p̄ q̄relliois foramen
exire disponit: sed custodes adhi-
biti exire volente retentat: q̄a dif-
ficultatū obstacula que sup̄pōit
illū ne possit exire retardat. Sal-
ua itaq; veritate hystorie q̄tinones

quib⁹ petrus dāulus carē custodi⁹:
ipsa sūt difficultatū obstacula q̄b⁹
p̄ccōr q̄stari delibans a q̄rellioē ap̄-
ditur. Quos nimirū q̄terniones
ut euidēti⁹ ostendā. necesse est
eos notatim expōne: et eis singu-
los suos milites assignare. S; ut
de alijs sicut ordo p̄cesserit vidim⁹:
nūc restat p̄m⁹ quo censeat noīe
et quo stipet agnūe vidam⁹. Sūt
itaq; p̄m⁹ q̄ternio affectus p̄ccō-
rū: et habeat sub se milites suos
q̄m p̄m⁹ vocat recordatio p̄ccō-
rū voluptatis: secūdo excusatio fū-
gilitatis: t̄tius unitatio p̄ccō-
rū: q̄rtus cōuacatio q̄dicois. Acto at̄
ordine in q̄tinonū nūo p̄m⁹ om̄i
affect⁹ p̄ccōrū locat⁹: q̄a nimirū
is q̄ in carē est luxurie reclusus
cū exinde p̄gredi festinat: nūc
cū iterū peccare relāret. S; quā
adhuc peccare affectat nō p̄t cōfi-
tēdo p̄ccōrū ip̄ugnare qd̄ amat. Sub
hoc at̄ p̄mo q̄ternioe p̄m⁹ miles
est ut dixim⁹ recordatio p̄ccō-
rū voluptatis: que q̄ternioi suo fere
copulat. ut et cū illo ad p̄ccōrū m̄-
todia exuberet: et eidei iterū p̄ccō-
candi violentius cogit: quāto illi et
p̄ccōrū reputat voluptates suas
q̄s exptis est dū peccauit. Sed si
p̄ recordacōne p̄ccōrū voluptatis
p̄ccōr ad repetendū p̄ccōrū v̄getur:
cur nō ipsa in hoc agnūe affectū
peccōrū p̄ponit? Si ei ista illi ma-
teriā existendi sicut p̄m⁹ sing⁹ sub
ministrat: pl⁹ vtiq; videt esse q̄m
ipse. S; sciendū nobis est pl⁹ se

i materia p̄m⁹ p̄m⁹. Qui nimirū recordat⁹
tāto p̄ccōrū ut iterū p̄ccōrū v̄getur

aliquid peccandi hęc affirmat: quod peccandi
hęc recordatione. Ille etenim sic est
viciū ut vitius esse omnino non possit:
hec autem sic nunc nunc vitia uiuat. ut
nonnunquam etiam in virtutū mōdo quāritur.
Recordatio peccatorum peccare volentē am-
monet ut iterum peccet: ipsa peccatorē
peccasse volentē amonēt ut amplius
ploret. **V**el certe idē affectui pec-
candi postponit recordatio peccate
voluptatis. quia recordari coram proprie
dicimus quod peccat aliquis mōdo expi sumus:
affectus autem ea etiam possumus de quibus
adhuc nullū experimentū teneamus.
Ubi recordatio coram nobis nunc peccatorē
relictoris reputat quod fecimus: affectus
autem peccandi ad illa etiam non pertrahit
quod sensu experientie ignoramus. **Q**uod
ergo plus valeat cognoscat: dignus
fuit ut prius in hoc agmine poneretur.
Sub quo nimirum loco sedis militis
militat excusatio fragilitatis: quia
nonnunquam dum peccato scelere peccator ipse
quod suo iudicio addicat: hęc repetere
iterum quod blando cum alloquio glo-
lat. **S**uggerit ei illi non esse mirum
si peccato gloriatur: quippe quod ipsa carnis
fragilitas ad peccatum impellit. **T**ertius
miles mutatio prauitatis vocatur:
quia perversa mens que culpam suam re-
gerit velamento fragilitatis proprie
mittit: hanc etiam aliquando crebro
aliene iniquitatis tueri conatur: et
impundera agens inde se quam nimis
iniquitabile credit: quia plures socios
iniquitatis inuenit. **Q**uarto quod in-
iustus vocatur: per quam videlicet rationis

nonne mens reproba in ea plenius
pulsitate puluit. ut iratum suum toti
mundo defendat: affirmas scilicet
quia si deus misceri serui utriusque no-
lisset: membra hunc ipsi operi apta
in humano corpore non locasset. **E**d igitur
hoc quod latellite puluis: per quem
peccator sic in tenebris interioribus coar-
ctatur. ut totius iusticie auctore sue i-
usticie suspiceret. **H**unc prius quater-
monē sequitur alius quod peccator quod
mens vocatur: ordine non crudelitate se-
cundus. **V**t quod enim in latebris glorie
se peccator abscondit: nisi quod peccator
eum quod fecit. **S**ub hoc sedo
quod termone prius loco leuigatio im-
luitat culpe. sedo longiturnitas vite:
tercio presumptio venie: quod torpor
negligentie. **P**rimas enim excubias
in hoc agmine leuigatio culpe ob-
seruat: que dum aut nichil a parui
esse quod peccatum est persuadet: mente
quam iam salubriter quod tristari aperat
manu noxie gloriatoris demulcet:
licet dum apud eius estimacionem
pondus peccati leuigat: agit ut eam
pondus iudicii quodque itolerabiliter
primat. **L**oco autem sedis militis longi-
turnitas vite quod putatur: quia nimirum
dum mens longa sibi vite spacia pol-
licetur: serius quam oportet de peccato sui
carere per totum quod gloriatur egredietur.
Quam etiam ad confessionis dilatione
ea nonnunquam cogitacio nutrit: quia
quicquid querat veniam sibi condonari
presumit. sicut scriptum est. **I**n quocumque
die peccator quod fuit et ingruiet.
salus erit. **R**ecordatio ergo per hoc quod sibi

de dina mīa plus iusto blandies
ueniā se mereri quāq; redat re-
mittit? nō nūcūto ipā pūpao
venie p quā gēssio differt: loco
terci militis uoiātū. **Quartus**
q; miles torpor negligēcie? q; dū
pccōr pudori suo carnalit pspiciēs
q̄nterū dissimulat. dū sibi uoxie
blādies pondus sibi sui pccā leui-
gat. dū de dina longanimitate plu-
uies q̄nti detrectat: repēte in tor-
pore negligēcie resolutū dies extre-
ma supplātat. **S; ut** qd se homo
in culpa tā molliter palpat. ut
qd eā tot uelamūbz operit: nō q;
amore puato se diligēs equitatis
regulā ut se diligat nō allinuit.
Vn et ipse amor puatus per quē
homo ab itutu rātūdis auit: hoc
in loco uice q̄terminis terci
cōputat. **In** tūq; comitatu pūis
miles ē appetitū fame. scōs rubor
abiectionis? tūis rigor pūie: q̄ntū
metus p̄seuerācie. **In** istiq; itaq;
q̄ntūis anie nūllitat appetitū fa-
me? qui mūicū sit suo pūicario
ad adiutorū copulat: ut de illo eā
generet. **Prā** q̄q; puato amor se
amat: ad hoc magnopē nitit: ut
p famā laudabile nōmē sue opūi-
onis exētrat. **Que** uidēz opūiois
extensio uultū gēssiois p̄edit?
q̄a difficile pūo ipossibile est ut
culpas suas q̄ntūdo possit dūre
detegē: q̄q; adhuc apūt aliorū ef-
timacionē glōsius appetit apparē.
Vn de hoc q; uulite alius parat:
qui pudor abiectionis uocat: q; tāto

se q̄q; in gēssione tardius et quū-
lis hūliat: q̄to illū apliq; a loci
aut ordis altitudo dēcat. **Et** dū
abiectionis uideri extēg; erubescit. in
iterni iudicis obtutib; erubescendo
haberi nō metuit? magisq; uerit
ne int; q̄sortes dēspētus apparat:
q̄ ne cū equus arbiter ext; q̄sortū
hūliū mittat. **Quo** cōtra exēplo
suo p̄salūsta nos itāuit dicitur.
Elegi abiectionē se in domo dei mei:
magis q̄ hūtare in tabnacul; pccō-
rū. **Sed** niter hec sciendū q; p̄leu-
pccōrē nec appetitū fame. nō rubor
abiectionis a gēssioe retrahit: sed
rigor pūie et metus p̄seuerācie.
Vn et hec duo p duob; qui rēstāt
nūllitib; q̄putatū: q; et ipsa mar-
tine p̄pedit. ne is qui captus est
eruat. **Quorū** unū uasatū: ex
amore carnis: aliud ex imissioe
adulārū. **Rigor** etiā pūie q; pccō-
rē a gēssioe deterrēt ex carnis a-
more uasat? q; dū apūt se tacitū
p̄pendit q̄nta sibi si gēssio fuerit
p satisfactioe criminis iūgentur:
carnis sue tenacitūdinē p̄ccōrē a
gēssione rētarat. **Metus** autē
p̄seuerācie ex imissione adulārū
q̄natū: q̄idmō pccōrē de p̄seu-
rācia reddit suspectū. ut sp̄ illū
trēcat in iūgtate rēclusū: ut
salis nūq; bonū audeat iūgare.
dū metuit ne nō possit i eo qd a-
pūt p̄duare. **Q̄rtus** quatermo
q; p̄fundū malorū d: ultim; omni
erubāt: ut cōmissū sibi de p̄ficio
malicie in p̄fundū p̄ene p̄trahat.

Habet enim et ipse quatuor satellites
ad captiui custodiam deputatos: quorum
primus est conceptus. secundus obduratio
cordis: tertius ipsemetem. quarto
creatas mentis. De primo cum malorum
ante illos primus conceptus exoritur:
quod sicut scriptum est. peccator cum uenerit
in perfidiam malorum conceptus. Obdu-
ratio quod cordis pro secundo uulnere ui-
tatur: quod cum consummata malorum suorum eror-
untate ueniam se iam non posse mereri
conspicit: per capos totius malicie me-
te obdurata discurrit. Obduratio enim
quod cordis ipsemetem sequitur: per quam
peccator diuicias diuine logarithmitatis
conceptus. dum peccata peccatis accumulatur:
nam sibi in die ut iuxta apostolum the-
saurizat. Tunc autem quarti uulnere crea-
tas mentis accipit: quod ad normam
diuine iustitiae pertinet ut peccator
qui sepe in culpa uidendo et conceptus
deprecatur. in ea quibus etiam non uidetur
impugnetur: et quod per cor ipsemetem atra
prodit bene uiuere: postmodum per cor
diuinitus exacerbatum perdat etiam bene latere.
Ecce in qua secunda custodia se retru-
dit: quod hostis persuasionibus glaciens
delictorum uoxie molliter acquiescat.
Ecce quod non sue peccatis se efficit: qui
sathane peccati peccato se tradit. Ecce
quod et quod secus custodibus delegat:
quibus glaciens dissimulatur in sue co-
lacione latebris occultatur. Cauendum
itaque summope nobis est. ne unquam de-
lacione praua in glaciens immisceatur:
et usque ad altum peccandi pergradies
sathane uos laqueis iam captiuos al-
trahat. Si autem per unum molliam iam

capti tenemur. caueamus omnimodis
ne in carcerem retrudamur: sed quoniam
auctore penitentie succensi. eos qui nos
astringunt sathane laqueos excuramus:
ne forte si tam diu differimus tanto
difficilior iam ad pergradiendum aditum
patreat: quoniam uos multiplex custo-
dia undique circumallat. Sed peccato
retruso in carcerem et quaternionibus
deputato: uideamus quod scriptum est. Volens
post pascha producat eum populo. Ecce
ad quod captiuum suum diabolus tamope
seruat: ecce tunc enim carcerem incipit:
ecce tunc tot et tantis apparitionibus
eum delegat. ut saluet eum populo ad
spectaculum per pascha producat.
Quia enim pascha trinitatis dicitur: non
ignoscere per hoc uocabulum transitum
vniuersis de hac uita signatur.
Des quippe moriendo trinitas: sed inter-
est utrum per mortem ad mortem: an per
mortem trinitas ad uitam. Per mortem
ei ad mortem trahuntur: quibus post
mortem carnis restat etiam iterum
mentis. Ad uitam uero post mortem
trahuntur: quibus per resolutionem corporis
gaudia eterna succedunt. Ad hoc itaque
captiuum suum tam diligenter diabolus
seruat. ut eum populo ad spectaculum
per pascha producat: quod ad hoc peccato
re usque ad mortem in peccato retrahat.
ut illi de hac uita trinitas de carcerem
in carcerem mittat: de carcerem scilicet tenebrosam
glaciens in carcerem penalis gehenne.
Si autem captione ista ad eum qui per
susceptum religionis habitum in armen
letale corripuit propter refrimum: hoc quod
aut producat eum populo non otiose additum

aditum? **Q**uare cum ad illud extre-
mum iudicium non solum homines, sed et
boni et mali angeli reducantur. **Q**ui
ergo illi extremo iudicio et homines
et angelos bonos et malos affli-
cturos nouerimus? an religiosus in
perpetuo cruce usque ad finem perdu-
ctus soli populo perducatur ad spectaculum
prohibet? **V**idetur itaque ad ignoran-
tiam nostram qui seculo renouamini
additum esse quod dicitur. perducatur cum populo.
Respondeo quia a populo ipse dicitur. po-
pulus autem uastus dicitur? nobis qui
religiosi uidemur. magna profecto igno-
rantia est. si post tantam uitae huius illi-
ciam ad spectaculum derisionis perducimur?
qui per lata voluptatum itinera discurren-
tes uitam suam cotidie populamus. **S**ed
et petrus quem seruabat in carcere. Or-
at fiebat sine intermissione ab ecclesia ad
deum pro eo. **Q**ui is qui in captiuitate diaboli
detinetur? pro se exire exire autem non uolet
aut non ualeat? ad pietatis sanctae muneris
eandem pertinet sententiam. ut ei a duobus egre-
diendi imploret affectum. **U**trique enim
a duobus uicibus postulat? quia prior in
carcere per se reclusus tanta aliquoties
insensibilitate obdurecat. tantis tenebris
obubrat? ut nec squalore sui carceris
sentiat. uel uincula quibus alligatus est
uideat. **U**n quando minus calamitatem
quam premitur sentit? tanto minus ab ea
desiderat liberari. **S**ed quando uero et
uiscera sua uidet. et erum ab illa ex-
optat? sed exire non potest? quia illa
cum multiplex quatuordecim custodia cir-
cumuallat. **S**ed siue uolens siue nolens
teneatur in carcere. dignum est ut uir

etiam filium quem genuit recognoscat? et
ei muneris pietatis uiscera pro eo orando
impendat. **Q**uod qua instantia sit agen-
dum? sententia interposita manifestat.
Respondeo cum dicitur. oro ante fiebat? im-
positum est sine intermissione? quia minime
tunc quod petimus impetramus? cum nulla
impetrandi difficultate ab oratione lassamur.
Unde etiam iuxta litteram quantum orationes
beatus petrus profuerit aperitur cum scribitur.
Cum perductus esset cum herodes: in ipsa
nocte erat petrus dormiens inter duos
milites uinctus duabus catenis. **S**i
iuxta litteram ipsius ordinis apostolice
liberationis paulo diligentius intuemur?
iuxta interioris sensus quantum prior digne
munus debeat eundem interuenire. **Q**uod ei
immit quod apostolus tunc refert erutus de
carcere. cum iam esset populo ad spectaculum
perducendus? non quod diuina pietas plenius
tunc etiam precore de sua captiuitate li-
berat. cum iam proximum esset cum dy-
abolus eundem de corpore ad eternam uiri-
tationem perducatur. **I**n ipsa nocte uigil-
erat petrus dormiens. **C**onprehensus
petrus in nocte dormit? quoniam uir for-
tis in periculum prolapsum a cognatione
reatus sui mentis oculos claudit.
Sed et in quo dormit ignorancia est.
Nisi ei seipsum et qui circa eum agunt
ignoraret. in sui utique consideratione
oculos aperit? aperit periculum suum
uideret? uideret sentiret? leuicis toler-
toles ingemisceret? ingemiscens autem
quidem festinaret. **S**ed quoniam petrus
dormit? quia quod sibi imminet non
attendit. **D**ormit autem inter duos
milites uinctus catenis duabus.

Item cogniti. investigat q̄ nā sunt isti
 duo milites qui dormietis petri la-
 tus utriq; abint: vñ que sunt cathe-
 ne q̄ manus illas astringit. Sup̄
audiuim⁹ q̄ apls missus in carcerē
q̄tuor q̄tinomib⁹ sit ad custodia dē
legat⁹. qd̄ nos q̄ quō spitalit̄ in-
telligi possit ostendim⁹: sed cū d̄
q̄ inter duos milites dormiebat:
Intelligit q̄ ei a dextro et a sinistro
latere milites coherbat. Vñ at
cotidiane locutiois p̄ dextro nos
h̄re qd̄q̄ adiuuat: p̄ sinistro q̄q̄
adulcat. Sit itaq; miles q̄ dextro
latere assistit p̄supcio venie quā
p̄ trio milite sub scdō q̄tinone
sup̄ posuim⁹: q̄ minimū dū p̄cō-
ri q̄cūq; redat veniā repunitit:
leuicū illū iuxta se dormire facit.
Miles ergo iste dextrū latus dor-
mietis obseruat: qz illud scilicet
polleret qd̄ p̄cōrē sopno negligē-
cie resolutū ad venie p̄supcione
adiuuat videt. Sit etiā miles si-
nistro latere assistēs rubor abiec-
tiōis p̄ scdō milite sup̄ q̄tinom
trio deputat⁹: p̄ quē videt rubore
abiectionis dū p̄cōrē aduñ aliqd̄
se p̄eti opinat: eligit potius int⁹
aput se qualicūq; quiete quiescē:
q̄ foras exento abiectionis pericu-
lū sustine. Due at cathene q̄b⁹
dormiēs vincit. Sūt q̄luctudo et
despacio: q̄bus ne bonū aliquid
faciat p̄edit. Cathana ei male
q̄luctudis p̄cōris man⁹ obligat:
qz plen⁹q; dū ad bonū opus se co-
uat extendē: ab eisdē p̄cōis q̄ glue-

ut facē retinet. Cathena q̄ despa-
 cois man⁹ eius astringit: qz tanto
 pigrior ad oē opus bonū efficiat⁹:
 q̄nto iā sibi nō posse p̄dēre quidq̄
 bonū fecit suspicat. Sic̄. Et custo-
des an̄ ostiū custodiebat carcerem
Si ostiū carceris aditū q̄fessiois acci-
pim⁹: custodes q̄ ante ostiū exaibat
sūt illa difficultatū obstacula que
iā sup̄ uoiatū in desolatione scdī
q̄termois expressim⁹. S; licet hic
parū p̄latē: et captiū hui⁹ mise-
riā expūe. Ecce etenim qz hosti blā-
dienti cōsentit. ab eodē est atronter
apphens⁹: ecce q̄a q̄fieri distulit. in
carcē est retrus⁹: ecce illi iā retru-
so multiplex q̄termomū custodia ex-
teriq; adhibet: ecce intra ipsū quoq;
carcerē cathenis astringit a militib⁹
obseruat. Qū ergo euadit: quē
int⁹ et ext⁹ tā multiplex custodia
circūnallat: S; ubi huāna maior
miseria: ibi plen⁹q; maior claret
dina mīa. R̄a sequit̄. Et ecce āge-
lus dñi assistit: et lumen refulsit i
hinculo. Nōdū magnopere video
q̄ dicat: et ecce. Ecce etenim dicā sole
in⁹: cū aliqd̄ p̄cōrē spem subito q̄ti-
gisse mōstram⁹. Vñ p̄ hoc qd̄ d̄:
et ecce. repetitua et īsprinta diuina
subuēcio inuit: q̄ plen⁹q; tūc eadē
captiū de sua captiuitate liberat:
qū ipse q̄ iam se posse liberā despe-
rat. S; iā videam⁹ q̄lūa sit iste
āgelus p̄ quē de carcē suo p̄cōrē e-
ducat. Ip̄e est utiq; de quo p̄ pro-
phetā dicat. Labia sacerdotis custo-
dint sciām: et legē requirūt ex ore

eius: quia angelus domini exercituum est.
Nam quod grece angelus latine dicitur
nuntius: recte is qui legem annunciat
angelus appellatur. Sacerdotis ergo
labia scientiam custodiunt: quod nimirum
ille sacrum ducatum populis legitur ostendit:
qui quod non videt sciendo. etiam vivendo
custodit. **E**x cuius ore legem requiritur:
quod plati sui subditus tanto reverentius
audire: quanto enim intelligit non
de presumptiois opinione. sed de scientie
certitudine proficere quod dicit. **Q**ui vero
angelus domini dicitur: quia per hoc quod legem
domini nuntiat: ad eiusdem domini lucra
non ad suos fautores anhelat. **N**am
non iam proprie domini sed suis angelus
est: si ideo loquitur ut per vocem eius
exercitus domini non crearetur: sed ut ipse qui
est doctus et sapiens appareret. **Q**uia
vero per omne quod dicit ad hoc principa-
liter intendit. ut sui domini exercitus
augeatur: angelus domini exercitus nomi-
natur. **D**e quo nimirum angelo mag-
nope notandum est: quia non proprie
stetisse sed assistisse refert. **N**am
etiam proprie qui iuxta stare dicitur
predicator atque legem domini nuntias au-
ditori suo stat sed nequaquam assistat:
quia ipse quidem recte iuxta regulam fidei
exhortatur: sed auditor id quod audit
nullo amoris brachio compleratur.
Valde itaque predicator ab eo cui per
dicat remotus est: quia ad cor ipsius
predicando appropinquare non valet.
Vnde et hitaculi talis carceris age-
lus non illustrat: quia dum peccator
non curat obedire: audire quod au-
dit: lumine sancte predicationis tenebras

illius glorie non expellit. **C**um vero ange-
lus assistat hitaculi carceris illustrat:
quia cum predicatione sancta a corde obediendi
excipit: tantum magis illud reddit perspi-
cium. quanto amplius per obsequium sibi sentit
propinquum. **T**unc angelus non solum stat.
sed etiam assistat: quod vox predicationis non
solum exteriori perspicit: sed etiam interiori
iuxta cor spiritui assistit. **P**er tamen in
hoc quod angelus in carcere assistit dicitur:
aliud significari. **N**am quia stare labora-
tis est vel pugnantis: quod per stantem ange-
lum in labor punit signatur. **A**ngelus
itaque petrum de carcere eductum inquit enim
assistat: quod nimirum predicator peccatorem
ad magnam certamen provocat: cum enim
ad congressum dyaboli per punit labore
invenit. **I**n quo nimirum congressu causa
contra semetipsum pugnare compellitur:
cum contra delatores peccatorum qui se gessisse
mementur reluctatur. **S**i enim nullus in
statu punit est. psalmista utique non
dixisset: laboravi in gemitu meo.
In gemitu enim suo peccator laborat: quia
de malis qui pertrahunt punit se dolore
castigat. **S**ed ad huius laboris congressum
sui tunc forens roboratur: quia cum per predi-
cationis vocem passio redemptoris ad mem-
bra reducat. **V**nde bene de angelo typum
predicationis tenete coniungit. **P**aulus
late petri exanimat cum dicit. **S**uper
loquer. **E**t ceciderunt cithare de manibus
eius. **S**icut iam et ante nos datum est. per
custodiam latens quicquid ratione designat
divine passionis. **N**am quod apto late redemptoris
sanguis et aqua manavit. quia
vni ad penam aliud vero ad lavandam
re her utique peccatori quilo ad meo

nā reuocatur: ut et dignitate sui p-
 ri ppendis peccare ulterius dedignet:
 et iniquatū p q lauacrum pme totibz
 iterū baptizet. **V**el certe ideo nāc ē
 ut penitēs qsq agustias diuice pal-
 liois an oclōs mētis sue depingat:
 qting crepulo illig suū q animū ad
 tolerāciā passiōis accingat. **V**ū q
 ipse bris petrus nos amonet dices.
Pō igit passo in carne: et vos eadē
 cogitacōe armamini. **E**t si apte dicat
 Vos q pccōres estis tāto nāc est ut
 vūm animū ad tolerāciā iformetis:
 qnto cū qui pccū nō fecit talia pal-
 li agnolatis. **E**go que et qnta in
 carne vā pro vobis sit pccū redēp-
 tor attendite: et ita demū voliplos
 ad candē pacienciā p cogitacōne
 armate. **S** petrus pccū in latere
 expulit: qz pccō p recordacionem
 diuice passiōis a sopno sue iērie ex-
 nitat. **E**xaltatū at surge veloat ipe-
 nit: ut q eateus pstant in cubili
 inqntatis iacebat: nūc humiliatū p
 grām mala q ppetrauit reliquat.
Vbi nōndū q nō solū surge s etiā
 veloat surge iubet: qā sūt nōnulli
 q etiā p q illuaciōne grē bonū qd
 p itellcū videt pignus crequuntur.
S veloat exurgēt cathene de māi-
 bus cadūt: qz q bonū qd agnouit
 cū feruore spūs arripit: qsq cū ppe-
 dūe potētiā cūctus euancēat. **C**athe-
 nas ei supis esse diximū prauā cō-
 suetudinē et despaciōne. **Q**ue utir
 qz velociter exurgēt de māibz ca-
 dūt: qz cū audita pccacōe de tor-
 poris sui lecto sine mora peccator

exurgit. nec peccādi cōsuetudo valet
 illū ad pccū retinēre: nec despacio
 ab spanda indulgēcia detēre. **S**eqt
Dixit angelū ad eū. Pange: et cali-
cia te caligas tuas. **H**ic etiā iuxta
 lram de vīute discipulis instrumim.
Petrus ei ut frigus noctis sibi ali-
 qntulū tēparet: vestimētū quo in-
 duebat: soluto cingulo circa pedes
 demisit: exemplū nobis ifirmis p-
 bens. tū vel huāna leuicia afficiūt:
 ul ifirmitate corpis guam: licē nobi
 aliqd de pccati rigore laxare: ut dū
 fragilitati corpis in mūnis cōdēce-
 diūg: vires illi maiores ad exēdū
 certame fidei repareūg. **I**uxta iter-
 nā vō itelligēciā pccator pccōre
 pangi ipeant: cū illū hortatur ut
 luxurie fluxa cingulo castitatis istū-
 gat. **H**oc cingulo discipulos suos
 castitatis mgt pccūgebat cū dicit.
Sint lūbi vū pccati. **D**e hoc quoqz
 cingulo ipse petrus nos amonet di-
 ces. **S**uccincti lūbos mētis vīe. **S**
 qz pccator tūc agnēcus pccat
 cū auditore suū de atqūm dicitis et
 creplis iformat: itē petrū angelus
 nō solū pangi sed etiā caligas cal-
 ciare pccat. **Q**id cū p caligas qbz
 arma mūmūt: nō patrū dca: et exē-
 pla signāt. **Q**ue mūmūt nos et a
 voluere pccū custodiūt: et ad amore
 dei nos calefaciētes accendūt. **C**ali-
 gas itaqz mās calciamū: cū ex dic-
 tis et creplis scōz gressū mōz opoz
 gtiā volūg pccū defendimū: et ad sup-
 nā patrū eoz mutaciōe calefacti
 arcti delidērio ahelamū. **N**ec mo-

ueat q̄ dicta scōrū et exēpla calige
mē dicūt. **D**icta cū et exēpla p̄m
et sua sūt. q̄ p̄ eos exhibita: et nū
q̄ nobis ad imitandū relicta. **I**n
endū ei q̄ hoc in loco gircus cōder
uō habet caligas sed sandalia: que
latine dicūt. solee. **E**t at̄ genū cal
ciamentoz q̄ p̄tem pedis inferiore ex
toto cōtegūt: supiore at̄ intectā oſte
dūt. **Q**uo nimirū gñe calciamenti
et apli vbi sūt sicut in p̄m̄i mon
strat: et ep̄i hodie nō sine certi cā
misterij vtūtur. **P**s ergo hui' cal
ciamenti q̄ p̄ t̄iā trahit: p̄uidēciā
sigt̄ t̄palū p̄ quā subditis a plat̄
tinea subsidia nūstrāt. **P**aris at̄
supior q̄ pedē intectū ex p̄te oñtat
est q̄tēplatio supioz: p̄ quā et pla
tus ip̄le d̄mis reuelacōibz patit̄:
et hys qui sibi cōmissi sūt sp̄ualem
alimoniā ipartit̄. **H**ec sandalia
petrū angelz calciare p̄cepit: q̄ et
valde dignū est. ut is ad quē libera
dū d̄is angelū suū mittit ad cā
quāq̄ p̄fectionē attingat: ut p̄ris
ad nēcitātē vtrāq̄ sufficiat. **S**i at̄
q̄ dicat. p̄cinge et calcia te caligas
tuas ad doctores eccl̄asticos sp̄calit̄
referimz. q̄bus et dicat. sūt lūbi
vri p̄incti. et calciati pedes in ip̄a
ciōe euāgelij pacis: nōndū lūope
est. q̄ p̄us p̄cingi et p̄modū calci
ari p̄cipit: q̄ nimirū cām ordinē
in sua actiōe nō seruat. qui p̄us
pedes suos ad euāgelizandū calciat:
q̄ reues suos balteo castitatis re
ctūgat. **S**i p̄us p̄cingat et p̄mo
dū calciat: ut p̄us in se luxurie

fluxū pudiciæ vigore restingat: et
postea in seipso iā pacatū. in ip̄a
ciōe euāgelij pacis calciatis pedibz
pgat. **C**alciatos at̄ p̄ces h̄e p̄di
catores iubetur: ut ad p̄dicandū pa
ti sp̄ eē debē mōstrēt. **N**ā q̄li d̄m̄l
ciatū p̄dicator est q̄ nō sp̄ est ad in
tendū patz: quē cū subditz de aliq̄
neciā q̄stione itrogat: tūc p̄m̄i
iāpit q̄rre cū debeat m̄dē. **H**oc p̄
dicatois calciamento iugios eccl̄ie
petrū calciabat cū dicat. **P**ati sp̄
ad satisfactiōē oī poscē vos cō
uē de ea q̄ in vobis est sp̄e. **S**ed ad
hāc p̄fectionē ille quāq̄ p̄tingit: q̄
cū ad bonū itruit. ittitutoris sui
monitis ruerēter obaudit. **V**nde
post p̄ceptū angeli obediēcia petrū
subit̄. cū d̄. **E**t fecit sic. **A**d vocē
ei p̄cipietis āgeli petrus sic facit:
cū auditor p̄dicatori suo tāta deu
ciōe obtepeant: ut ad pagendū qd̄ ei
iūgit. moras nullas inectat. **C**ū
vero auditore suū p̄dicator ea q̄ iā
didiat studiose ip̄le cōfidat magis
magisq̄ puocat. ut oīa illi que ad
p̄fationē p̄tinēt mōtēscat. **V**nde et
Quit at̄ angelz ad eū. **C**urrit
vestimentū tuū: et lege me. **E**t d̄
vestimentū ad corpus: hoc ē iustitia
ad aīam. **V**estimentū cū corp̄ ite
git et calefacit. **I**usticia q̄ ab aīa
et fignis maliciæ expellit: et q̄ iā
p̄ peccatū sūt verētia d̄mo iudicio
abscondit. **S**i ei malicia fignū nō
eēt: p̄ph̄a vtiq̄ sub iudice sp̄e de mē
te r̄p̄ba nō dicat. **S**icut fignū
facit aīerna aquā: sic fignū fe

at maliciā suā. Et rursum si iusti-
cia vestimentū uō esset: psalimista
vix nō dixisset. **S**acerdotes tui in-
duat iusticiā. **N**os quippe sacerdotes
dñi sumus. qz mēbra sūmū sacerdotis
existim: et p mortificationē carnis
uoliplos hostiā uiuā dñō inuolam.
Qui inuiri tūc ueraciter iusticia
induit: cū nulla q sūt facienda pter-
mittit. **V**n hic q nōdū est. q a-
gelus petro neqñ ait. indue vesti-
mentū tuū: sed circūda ē vestimentū
tuū. ffieri ei pōt in aliq quē vestime-
ti sic ut una pte tegam: ut ex pte
alia itecti videam. **Q**uā at sic vesti-
mē ut nulla ex pte nudi remaneam
hic uō tū vestimēto vestiti: s; etiā
circūdati sumus. **Q**ui igit sic qdam
bona agit ut alia negligat. et ex
pte vestitū est. et ex pte nudus: qā
pfecto eā pte sū itectā reliquit: quā
velamēto iusticie opire neglexit.
Petro vix de carce educto pcepit:
ut vestimentū suū sibi circūdet: qā
inuiri uacē est. ut q pte de carce
pcedz exire desiderat: sic se vndiqz
vestimēto iusticie circūteget. ut
nulla q ad eū ptiñet ptermittat.
Sz ecce carcer iā quo tenebat. al-
tis angelis illustrant: qz lux sac-
pōmatis in gloriā pōmatis emicuit.
Ecce iā surrexit: qz caratū pōm in q
iacebat reliquit. **E**cce iā liberos paxit:
qz luxurie fluxa restituit: ecce iā se
mānat. qz exemplis patrū gressū suo-
rū opm cōmuniuit: ecce iā vesti-
mentū suū sibi circūdedit: qz ulla
q didicit pmissit. **Q**uā iā nō pfectū

esse cēlendu est q tantū pferat. **S**z
huic angelo adhuc nec ista suffi-
ciūt: adhuc iustat. adhuc q nouit
supelle iulcat: ut eū quē liberandū
suscepit. aut obedientiā pfecte exa-
piat: a si obedire neglexit ab illi
dignatōe se immūe reddat. **V**n cū
dixisset. circūda ē vestimentū tuū:
ptingit ille dīcēs. **E**t sequar me.
Circūdato at petro vestimēto suo.
petro p q angelū vadit: cū qūq
pcedz sic vestigijs sac pōmatis
thēret: ut ab itine iusticie nullo
dūiticulo tūlitorie itenōis aber-
ret. **P**ost circūdacionē etei vesti-
mentū suū angelū mūne seqt: qz qz
p q adimplecionē boni opis in se
nō in dñō gloriat. **L**onge quippe a cō-
sectatu angeli sui remiat: qui p
bonū qd agit aliud intēdit q est
illud qd singulauit appetēdū ex ore
sui pōmatis audiuit. **O**portūe
ergo angelū petrū ut seqret. amo-
nuuit: qz sermo dñi postq de oibz
q ptiñet ad nrām salutē illūit:
etiā qliter appetitū iānis glorie
pterie debeam qndit. **S**ed cū ea
q petrū facē angelū monuit ad
tantā pfectionē ptiñat: qrit for-
tasse aliqz quō pōm adhuc re-
truso in carce hec tātē pfectis illi-
tuta quēniat. **Q**uā recte forsitan
qrit: si nos mō agemz de pōm
adhuc in pōm sui carce dormiet:
et nō de illo poriz aug carere an-
gelus illustrauit. quē iā dñs p
pōmatis spm excitauit. **C**ui ete-
oē qd de pfectō d: tāto verius cō-

gruit: quito ipse se deuotius p oppo-
litu qfellois accingit. **P**etru itaq;
adhuc in captioe positu pcepta lib-
tatis accipit: qz pcor tuc etia per-
os pdicatoris qz libi sunt agendi
cognoscit: cu adhuc p aliquam mētis
debilitate in sue glae latebris deli-
tescit. **S**; iā tande oem nodu debi-
littis abrupat: iā angelu pcedere
seqt: iā pcepta pcoris nō se frust
audisse testat. **Q**uod adhuc in carce
facit: ad que liberandu angelu suu
dus misit: **S**eqt. **E**t exies seqbat
eu: et nesciebat qā veru est qz sciebat
p angelu. **A**stibat at se visu vāc.
Tanta fuerat custodia circūptu
ut visu se vidē estimeret: eā cu i
uitate angelu liberaret. **S**olet ei in
aio huāno ex glidēcioe pteite tri-
bulacois ista liberacois hesitatio ge-
nerari: qz cu īmensitate piculor p
quā trāsiuit remiserat: quō ponit
eandē apud se ipse qz dubitatio mi-
rat. **V**ā est i illa vox bōz mūm
dicentiu p psalmistā. **T**orrente p-
tūsiuit aīa nra: forsita ptiūliet
aīa nra aquā itolerabile. **N**ō enī
ideo dicūt forsitan qz vere de sua li-
beratioe dubitet: sed vbo hesitacois
īmensitate tribulacois illig p quā
trāsiuerūt illuuent. **Q**uod bā etiam
misterio significacois coaptatur:
Scā qā in die clare videm. i uoc-
te vō sub visu dubio caligam?
qd p visione diurna nī manifesta
veritas: qd p noctūā nī dubia desig-
nat. **I**n die itaq; nō īmerito iā
esse dicūt: q remota oī corruptiois

caligine claitatam vitatis īmōm-
tabilit' cōtinetur. **N**os q adhuc in
huius exiliū acitate detinem: licet ex
pte sciam et ex pte pphetam. **S**c
etia ex pte videm: qz et si videm
p fidē: nodū tū p spem. **P** quā vidē
licet fidei visione sic iā in spe de nra
liberatioe gaudem: ut tū de occultis
sup nos iteru iudicis dispositioe
solliciti liberatioe nram clare qsp-
ce nō possim. **N**ā ut scriptū ē oīa
in futuru seruat' itata: i nescit hō
veru amore an odio dignu sit. **P**e-
trus itaq; et cu angelu seqt visu se
vidē arbitrat' qz pcor qūsus et si
iā carere exiuit. qz culpas suas de-
terit. et si iā angelu seqt. qz bona
q p pdicatorē didicit opat: oportet
tū ut oīs pfectuū suoz gradus qū
visione noctūā existimet: qā et si
ipse iā utiq; videt qd agat: utū in
hys psecraturu sit vel ab iteruo
iudice quō estimet. **I**gnorat. **S**eq;
Transcētes at pma et sedāz custodia
veniūt ad portā ferrā q ducit
ad ciuitate: que ultro apta ē eis.
Supra legim qz qphēu ppetus
traditū fuit quoz qteruonib' i
lunul viginti militib'. **V**nde tatur
itelligi qz idē ppi in pma et sedāz
custodiā distiguit: nos qz iuxta
sculu interiorē eadē custodias diui-
dam. **S**; ab hac diuisione illos
duos milites seqstrem: ut qz
en dormire sup ostendim. **I**llis
ergo duobus exceptis: quō reliqui
in pma et sedāz custodiā diuidi
valeant videm. **P**rimū itaq; q

ipsi q custodiā suā ppetus ut cu ciuitate obser-
uaret: in bma se diuiserūt custodias ppetus
istos et alios illi custodes deputatos nō ppetus
Quā qz idem ipsi in pma et sedāz qz

terminone que affectu peccadi uoia-
uim. cu suo agime p pma custo-
dia heam. Recte etenim ipe i mili-
tes sui p pma custodia deputat.
qa sicut et supdan est. idco pcor
de care suo exire detinetat: qa eu
iteru peccare delectat. **P** sedm quoq
custodia sedm qtermone q pudor
gessiois est cu suis militibz depu-
tem. **C**ogruenter at et ipse p sda
custodia collocat: qz et pms uos i
pam papitat affectu peccadi: et
subsequenter pudor gessiois i pco
retinetat. **S**z qui angelu seqt. a neu-
tra haru custodia detinet. qz q pdi-
catoru vitatis obedieter auscultat.
uer p peccadi affectu pcam iterat:
uer p pudore gessiois ea q qmilit
ocultat. **C**u ergo p q agelu vadit.
utraqz custodia sine lesione ptra-
lit: qz p dicator suis ex scripturis
suis ei arma acclue ibminant:
qbus se cōtra picula circumiecta de-
fendat. **N**ec eni illu peccadi affectu
ad iteradu pcam retinhat: leticia
eu de scripturis p p dicatoru adhibi-
ta castigat. **F**ili peccasti ne adicias
iteru: sed de pntis deprecare ut tibi
dimittat. **E**t aplis. **V**oluntarie pec-
catis nobis p q accepta noticiam
vitatis: iam no relinqt. p pms
horta. **E**d a est voluntarie pcare?
m q peccadi voluntate hre. **Q**ue
videlicet peccadi voluntas: p pti-
pui pntis tps notat. **S**z ei qui vo-
luntarie peccas est. i. cui peccadi vo-
luntas sp in pnti est pro pms hos-
tia no relinqt: qz p oblacoem cor-

pis xpi pms eis medicina nulla co-
fert. **I**tem ne p pudore gessiois
pca sua pcor abscondat: sententias
illi ex scripturis p dicator opponat.
Fili ne cōfidaris cōfiteri pcam tua.
Et eni cōfessio adducit pcam: q e
gessio adducit gloria. **E**t item
Qui abscondit scelera sua no diget.
Qui at gessio fuerit et reliquit ea:
miaz glesqur. **E**t psalmista. **R**eu-
la duo via tua. et spera i eo. **H**ic
iacobz ait. **C**ōfitemi altitru pcam
ira: et orate p inimici ut saluent.
Cu ergo hec et huiusmodi exhor-
tameta auditori suo p dicator ad-
hibet. qd illu i et affectu peccadi.
et gessiois pudori resistit amonet.
id est. qliter p pma et secunda custo-
dia tūscire debeat doat: **S**z h forte
opponit. quō m catenq de qtuor qe-
monibz tētauerim: nūc de duobz
tantumō tractare videam. **V**nde
sciendū qz si subtilit inspicim: i
duobz istis de qbus hec dixim. duo
qz alij cōtinet. **E**t qz scriptum sacm
ille cogruenter exponit. q oibz que
lectore pnt moue puideter occit?
ostendimq si possumq quō in hac
pma et sda custodia quā de pmo
et sdo qtermone cōferimq. duo qz
qtermoes alij qphendat: ita ut
duobz illis trāsitis. duo qz illi trā-
seant. **E**t ei pma qtermone pec-
cadi affectu dixim: et eudem cu
suis militibz in pma custodia col-
locauimq. **E**rautē ut pmissimq
militu eius pma recordacio pteite
voluptatis: sedis regulacio singuli-

tatis: tunc imitatio prauitatis: q̄r̄ty
cōtinuatio q̄dicois. **Quartū** q̄ q̄termo
nē uolūmūq̄ p̄fūdū maloz: in q̄d
cū uenit p̄ccōr. cōtēpuit. obduat:
ip̄emēs effiat: exarat. **Videam** q̄
quōd istī duo q̄termiones et eoz mili
tes int̄ se uicissim cōtineāt: ita ut
unq̄ cū suis. alter q̄ cū suis p̄ter su
peret. **Certe** cū q̄ p̄ affm̄ p̄ccādi p̄ccōr
p̄ccm̄ repetit. in p̄fūdū maloz descen
dit: q̄ p̄ recordationē p̄tēte volupt̄
iniquitas illi in corde dulcescit. et malo
m̄ suoz p̄fūdū redire cōtēpuit: quia
culpis suis exulacōez fragilitatis ob
tedit. paulatī adūsā uiscera diuine
m̄e obdurescit: q̄ p̄ imitationē p̄
mitatis exēpla aliene iniquitatis atte
dit. nō auat p̄ p̄m̄e correctionē emē
dare q̄d fecit: q̄ iratū suū cōtinuando
tueri conat̄. nullo iudicio rōis lūe
q̄d ad malū intorquet p̄uat. **Ecce**
p̄m̄ū et q̄tū q̄tione uhorūq̄ mili
tes inuicē cōtulim̄. ut q̄lter in hanc
p̄m̄ā custodiā p̄ter quēuāt mōstia
iem̄: nūc etiā p̄ hāc p̄m̄ā custodiā
q̄lter duce angelo p̄ccōr transeat
ostendim̄. **Itaq̄** tūlito p̄ccādi af
fectu p̄fūdū maloz trālit: q̄ p̄fūdū
p̄ccā multiplicāe iterādo nō p̄t: qui
p̄ccādi uolūtātē nō habet. **Tūlita**
recordacōē p̄tēte uoluptatis. q̄tēptā
q̄ p̄ter p̄tālit: q̄ dū p̄ laudabile
obliuionē tūlactas relacōēs a sua
m̄ete oblituerat: ad eū q̄ se diu tolea
uit atq̄ redire postposito cōtēptu
festinat. **Tūlita** exulacōē fragili
tatis. obduatio q̄ cordis p̄t p̄tālit
itur: q̄ cū s̄ducto exulacōis be

lante semetipm̄ accusare incipit:
cōfessum p̄ respectū dñe gr̄e cordis
sui diuiciā in lacrimis liquefacit.
Tūlita imitacōē prauitatis. ip̄e
tēa q̄ p̄tālitur: q̄ neq̄q̄ ad ma
lū aliene neq̄e exemplo iformat̄:
dū diligēter que penitēs manet
ituet: q̄m̄mo ad p̄m̄as tāto cele
rius currit. q̄to ne in malis suis
dephendat. formidolosiā p̄tūscat.
Tūlita uolūacōē q̄dicois. ceat̄
q̄ mentis p̄ter p̄tālit: quia dū
lūm̄ rōis ad culpe defensionē ne
quaq̄ itorquet: illūm̄at p̄ gr̄m̄
q̄d sequi q̄d cauere debeat lucidū
uidet. **Ecce** duo q̄tiones cū suis
militib̄ in p̄m̄ā custodiā quēuē
tes q̄lter tūleant̄ oñdinū: nūc
duo alij q̄lter in sedāz custodiā
quēuāt ostendim̄. **Secūdu** itaq̄
q̄tione qui pudor q̄fessiois d̄:
et tēu que p̄uatiū amorē uolūm̄
m̄. cū suis militib̄ p̄ter q̄tione
et eos in sedāz custodiā p̄t rō
dictauerit ordinem̄. **S̄** q̄a d̄ il
lorū q̄tione agnūe sūt illi duo
milites int̄ q̄s p̄ ligitōne capu
torum̄ lupiq̄ dictū est: illis duo
bus p̄tūm̄is de alijs uideam̄.
De agnūe itaq̄ secūdi q̄tione
uua intra carcerē exarbat̄. reli
tres sūt leuigatio culpe: lōguit̄
mitas uite: torpor negligēcie. **Itē**
de agnūe terrij q̄tione uuo mi
lite intra carcerē relicto. relidui
tres sūt appetitū fame: rigor p̄m̄e
metus p̄leuerācie. **Duo** itaq̄ illi
q̄tiones ita sibi quēuāt. **Pro**

uāq; culpas suas q̄nter erubescit:
 q̄ puato amore se diligit. **I**deo
 peccatū suū excusacoib; leuigat:
 ne apud cōtāciōne alioz rep̄hen-
 sibilis cōducty nome fame qd̄ ap-
 petit p̄dat. **I**deo rigore p̄tēcie
 subire refugit: q̄ lōga sibi uite
 spacia rēmittit. **I**deo cū torpor
 negligentie astringit. q̄ metus eū
 ad figns p̄seuerācie suspectū red-
 dit: et ideo ne q̄tingat ab iniquitate
 redire. eligit portā sp̄ in peccato
 torpere. q̄ bonū aliqd̄ in q̄ p̄seue-
 rare neq̄at ihoare: cū debet et de
 sua bona volūtate incipē: et de deo
 p̄fectione p̄seuerācie sp̄are. **S**z iā
 q̄ istos p̄iter q̄tullūq; videamus
 nūc quō nichilomin; tūseantur.
Transito itaq; pudore q̄fessiois. a-
 mor q̄ puatq; p̄t p̄tūlit: q̄ min-
 nū suipig adularis efficit: dū cul-
 pas suas detegēs. salubri odio in-
 sectat. **T**ū sita lōgāmitate culpe
 appetitū q̄ fame p̄tūlit: q̄a dū
 ventū suū ipsi sibi aggrauat: deo
 soli placē gestēs de fama extiori
 nō curat. **T**ransito rigore p̄tēcie
 lōgentas q̄ p̄missio p̄t p̄tūlit:
 q̄ dū illū quē offendit placāe ci-
 tius ḡcupiscit: seductorie dilacois
 iducias nō admittit. **T**ū sita tor-
 pore negligentie. metus q̄ p̄seuerā-
 cie p̄iter p̄tūlit: q̄ dū feruenti
 spū ip̄e bonū facē incipit: ex diui-
 no adiutorio hoc posse q̄sumare
 se p̄sumit. **H**oc itaq; mō isti duo
 q̄fessiones cū suis satellitib; i sedāz
 custodia redigūt: hoc enā mōdo

a p̄tore quilo duce angelo tūseūt.
Sz q̄a iā de carce exiit. q̄ p̄mā et
 sedāz custodia trāsiit. ductore suū
 sequēdo videamus quo uenit. **V**ene-
 rit inq̄t ad portā ferrā que duat
 ad ciuitatē. **P**ostq̄ de carce tūbro
 se consue p̄tore exiit. postq̄ p̄mā
 et sedāz custodia tūlit. et obstacula
 uiciorū q̄ se in p̄tō detinebat euadit.
 ad portā ferrā uenit: q̄ sola p̄tō
 rū q̄fessio ad salutē nō sufficit: si
 nō etiā p̄ hys q̄ cōuulit p̄ satisfac-
 tiois duriciā se affligit. **V**ideamus
 dauid de carce exiūt. et ad portam
 ferrā p̄perantē. **A**it. **I**niquitatē meā
 ānuābo: et cogitabo p̄ p̄tō meo.
P̄tore et cū iniquitatē suā q̄fessio
 ānuāat de carce erit: cū uero cogi-
 tat q̄liter deo p̄ unoquoq; p̄tō sa-
 tisfaciat ad portā ferrā tendit.
Ipsa itaq; satisfactio qua deo pro
 peccatis iuris satisfaciūq; porta ferrā
 nō cōueniēter accipit: q̄ hōi uol-
 lib; desideris dedito ualde durū est.
 dū q̄lq; ad p̄māz cogit eadē deli-
 deria relinque. carce inacerat: ige-
 niscē. **A**lece. ieiunare uigilare: sclo-
 fūditā remitiare. remota uitā expe-
 te: et deinceps ad alia arbitriū
 uiuē. **P**̄tō ergo satisfactio rē por-
 tā ferrā uoiat: p̄ quā hō ut deū
 sibi placatū rediat: qd̄qd̄ i se car-
 naliter uixit ferro dure p̄tēcie
 necat. **V**ū et iohes baptista p̄tō-
 res ad se q̄fluctes ad portā ferrā
 iurabat dīcēs. **G**emina uerēax:
 q̄s uob̄ oñdit fugē a uetura ira:
facite ḡ: f̄itūs dignos penitēcie.

Dignos enim fructus pnie facere. hoc est
ad portam ferream peruenire? hoc est ita
plenariam deo satisfactionem offerre.
ut a licitis etiam debeat abstinere. q se
meruit illicita petuisse. **A**d hat itaq
portam ferream petru eductu de carcere
angelus ducit? qz sermo dng p qd
nos de carcere petri p officiu confessionis
extrahit: q districta satisfactione
deu nobis placare debeamus oudit.
Que nimiru porta ferrea ducit ad
ciuitate: qz satisfactiois angustia
ad latitudinem nos supne ciuitatis
intromittit. **A**d cuius nimiru ciuitatis
gaudia cu quibz pccor feruēti amo
re festinat: gressu desiderij eius qli
bet porte ferree restrictio no retar
dat. **V**bi bene porta ferrea dicitur que
ultio apta est eis. **C**u petru angelo
petente ad portam venit. ante ipsu
porta eate se ultio aperit? qia cu
quibz pccor vestigia scilicet p dicationis
cu alacritate psequit: curia illi sunt
facilia q prius difficilia videbantur.
Et q antea pccor grossitudine dila
tatu no n p apla voluptatu iace
potuit: nuc extenuatu linea pnie
qlibet angustias sine difficultate
pulsit. **S**z querendu videtur cur sit dan
apta est eis et no potius apta e ei.
Certe angelus q petru ducebat spes
erat: et pinde etiam no apta porta
eate p subtilitate spualis nature
transire poterat. **N**ā carcer qz de q
petru extraxit clausu erat: in que
tu cu intrasset no legit aliqua ia
nuia patefacta. **S**z hic forte oppo
nit. qz sicut no legit alijs aditus

patefactu cu ad eu intrauit? ita nec
tunc quide du cu eodem exiit: ac p
inde videri debet q illu no reserato
aditu eduxit. **S**z hec opinio no
ni recipienda videt: si aliq canonic
scripture testimonio qfirmet. **C**anonic
at scriptura nuc appello ea que in
canone libroru veteris ac noui tes
tamenti continet. **I**n q plane nullo
me legisse recorder q homo qspia
inmortali corpe vestitu p aditu aliq
no aptu cu suo solido corpe transire
potuerit? excepto duo mo ihu xpo.
q et cu nascetur no apto ostio de
ventre matris exiit: et cu resurgens
cu eode suo immortalis sed tu vco corpe
clausis ianuis ad discipulos transiit.
Nā si qd illud opponit qd de quora
aplo legit q scz ad regem queta clau
sis ianuis intrauit. exemplū hoc no
me tenet no me tenet? qz ipa q
scriptura in q hoc legit: patru auc
toritate inter apocrypha numerant.
Potius itaq hoc credendu q age
lus q ad petru in carere no apto
aditu p subtilitate angelice nature
intrauit. idem pte ut eu eduxerit p
virtute dui ostiu carceris patefecit.
Sz qlibet mo eu eduxerit. videtur
ille qui fecit: nos ad ppositu qsto
ne redeamus. **Q**uereramus ei cur
de porta pluralit' dnm sit apta est
eis. et no potius singulariter apta
est ei: cu utiqz no angelo q sps erat
sed tantu petro q solido corpe ves
tiebat uicia ipsa apcio videbat.
Sz ista lre difficultate ad intima
intelligentia mittim? q si paulo

diligentius iturum? videbimus statim
 qd congruenter ab ob? apta esse porta
 eade moneat. **S**icut enim sup ia dixi-
 mus. vir fortis plapls in petru per-
 petru designat: p angelu qlibet
 pdicator denuntiat vitatis. **I**a ne
 qd investigemus quo pdicator cu qui-
 lo pcedit ad porta ferrea veniat:
 et quo porta ipsa cu eode pueniat.
Videamus angelu cu petro suo ad
 porta ferrea pperante. **E**t qd ve-
 rius dicendg est qd ille de quo scp-
 tu est. ecce mitto angelu meu an-
 te. et pabit via tua. **Q**uoniam
 cu diceret. facite frus dignos pe-
 nitentie? qd aliud agebat. si petru
 suu. qd pcedit ad porta fer-
 rea pperant monebat. **V**ideamus
 ne si et ipse p eade porta tulerit.
Et qd melius illo pmo qd adeo sit
 ille qui in iudiciu pme afflictionis
 pilis cameloz corpz suu limabat?
 q in signu mortificande voluptat?
Sona pellicana circa lubos hebat?
 q in totumetum singularis abstine-
 ne no pauc cotentz locustas et
 mel siluestre edebat? qui exeplo
 remote gulasoris in hemo coliste-
 bat. **V**ideamus aliu angelu cu
 petro suo ad porta ferrea pperan-
 te. **Q**uod etiam venior angelo illo q
 dixit? au expmuentu eis qritis q
 in me loquitur xps? **I**psa itaqz pet-
 ro gentib? lq. qd de carne iheru-
 latis educant. qd ait. **S**ic currite
 ut pphencatis. **O**is enim q in ago-
 ne contendit: ab oib? se abstinet. **C**u
 g? eos sic currit ut pphencat amon?

qd cu illis agit si ad porta illa que
 ducit ad ciuitate ubi brauii reap-
 tui se tende pfluat. **C**u vero exe-
 plo illos singularis athlete ab oib?
 q agone pcedunt papit abstine?
 qd cu illis agit. nisi quo p ferrea
 porta debeat infire ondit. **V**ideamus
 nunc si et ipse hoc agat: ad qd age-
 du suos sequaces iformas ait. **E**go
 sic curro no qd in iactu. **S**ic pug-
 no no qd acie vberis? sed castigo
 corpz meu et in seruitute redigo:
 ne forte alijs pdicas ipse reproba-
 efficiar. **C**u itaqz et seipm currire
 pugnae ilinuat? qd si se qd ad por-
 ta ferrea pperant denuntiat. **B**ene g?
 de hac porta d. que vltio apta est
 eis? qd si pdicatores nri qui nos de
 carne pcedit educant nobiscu porta
 ferrea intant: cu ipsi qd ut nobis
 exempli pme pbeat carne sua cu
 vicijs et dura afflictione castigat.
Seqt. **E**t exentes pcesserunt vnu
 vnu: et continuo discessit ab eo angelus
Ed p vnu vnu? si mors carnis
 accipit. **Q**ue videt mors carnis
 bene no vicijs quida sed vias vna
 d. qd p ipsa vna vniuersitas carnis
 tulerit copellit. **V**n et in scripturis
 mors eade via vniuersae carnis vocat.
Angelus itaqz qui petru de carcere
 educat qulqz vnu vnu pcedat cu
 no desit? qd sermo diu q nobis
 p ora pdicatu via egrediendi de
 pcedit ondit ta diu nob i diuino
 conuatu adhct: qulqz morte car-
 nis ptulata cu nobis que pmitit
 repletet. **N**on conuqz nate est ut

nobilis ppat: qz cna egressi de car-
cere cing circueing: ii pillu nob
iter quo debem ingredi monstra-
ret. **Cu** at viciu vnu pcedimus qti-
mo a nobis angelus discedit: qz
cu ipm qui via veritas et vita e
viderim: ia ductore vltiq no ege-
mus. **Sequitur** Et petrus ad se rursu
dixit. **Nuc scio vere qz misit dñs**
angelu suu. et eripuit me de manu
herodis: et de oi expectacoe plebis
iudeoz. **Iuxta** lram patet sculus:
qz petrus ab illo metis excessu in
que ppe gaudio sup se imptu fuerat:
ad hoc redijt qd intellai coi et pns
fuit. **Sz** si qdamodu cepimus her-
qz vba ad intua idelligencia referi-
mus: magna in eis future me erep-
cois ymagine puidemus: magna
et in pnti me future exultacois
dulcedine pgustamus. **Nos** etenim
qdiu in hunc exiliu relegacoem deti-
nem: nobiscu esse pferre no possu:
qa ymagine illa et similitudine qua
a conditore accepimus. **Imminet** a
pco seruare sicut codita est non
valemus. **Na** quocies peccamus et
nos sumus et nobiscu no sumus: qz
p pccm subter nos lapsi ab illius
similitudine q sup nos est degenemus.
Sz cu illis supius dictis pculis
oibz ciuitatis ad eu q nos fecit ve-
nerimus: tuc cna ad nosipos pferre
reutim: qz pccm nullu hntes qles
nos codidit tales sumus. **Tuc** ia de
ma erepacoem sciam in voce exulta-
cois eripemus dicentes. **Nuc** scio ve
qz misit dñs angelu suu. et eripuit

me de manu herodis: et de oi expec-
tacoe plebis iudeoz. **De** manu her-
odis. et de pte dyaboli tuc in vita
te eripimur: qm de loco temptacois
assumpti. **cia** insidias vltima nou
tineamus. **De** oi qz expectacoe plebis
iudeoz eripimur: qz siue maligni sps
siue pili hoies qui bonoz afflictio
ne inhiauer expectant: nris casibz
ia deinceps no insultat. **Nec** sane
negligeter pteridm videt. **non**
ait de expectacoe: sed de oi expectacoe.
Ad sarys em mris toties ad specta-
culu iridendi pducimur: quocies
eis risu de nobis ppetato qlibet
crimine exhibemus: qz aliud e spec-
taculu inuidie. aliud auaricie: ali-
ud gule. aliud luxurie: aliud vani-
gle. aliud supbie. **Hostes** aut qui
iram irratione ihianter expectat:
quito nos phidius laplos aspiciat:
tuto libinet applaudates insulta-
cois cachynos alcius extollit. **Qz**
diu vero in hac vita q tota tempta-
cio est qstimus. et si queta irrisio
coz spectacula deuitamus: difficile
tu est ut no in aliqd incidamus. **Un**
tu p dei grm ad pme remediū re-
tueres cotidie liberamur. **Cu** vero
ad illa securitate venerimus: tuc de
oi expectacoe plebis iudeoz pfecte
eripimur: qz morte in victoria resur-
rectiois absorpta. nec caro nra vili
corruptioi extis subiacet: nec me-
te nram interig vlla gaudia tignit.
Tuc plene vacat dice potum.
Nuc scio ve qz misit dñs angelu
suu. et eripuit me de manu herodis:

et de oī cōpācōe plebis iudeorū.
Magnifice ei dāū est. ut scio ver:
ne q̄s videlicet v̄e se creptū prelu-
mat: q̄sq; ad illā libtate glorie
filiorū dei p̄ueiat: q̄ et si iā p̄ fide
nos libēatos sciamus. adhuc tū p̄
specie v̄e libēatos nos nesciamus: do-
nec ipsi iurē libtatis auctori cūa
societate iūgamus. Ad quā v̄e crep-
tōis scienciā nos p̄ducē dignet:
ille magni q̄ filij angelq; q̄ nos et
p̄s p̄ seipm de tūbris et umbra
mortis eripuit: et cotidie p̄ suos
angelos eripit: ihs xps deq; dñs
nr: au est tū p̄r et spū scō honor:
et glā in scā scōr. Amen: T

Expliat liber magni richardi sup lō
ne actū aploz ap̄lit herodes rex
Incipit tractatus euilem de g-
dibus et p̄fectione caritatis: T

Vuluerata caritate ego sū
Urget me caritas de
caritate loq. Libeter
me ipendo caritatis
obsequio: et dulce quidē et oīno
delectabile loqui. Iocūda materia
et satis copiosa: et q̄ oīno non
possit gūare tediū scribēti: n̄ fati-
dū legenti. Sapit cū sup mo-
dū cordis palato: qd caritate cōdit.
Si cederit homo p̄ dilcōe oēm sub-
stāciā domū sue: q̄li nichil despici-
et eā. Magna vis dilcōis. munda
ūtus caritatis: multi gradū in ea:
et in ipsis magna differēcia. Et
q̄s eos distinguē ul' salti diuiniare
p̄t uel sufficiat: Et ei in ea sane

affectū huānitatis: soliditas affinita-
tis: cōlāgūnitas frūitatis: et in hūc
modū alij multi. Supra hos tamē
oēs gradus dilcōis ē amor ille ardens
et feruens: q̄ cor penetrat et affectū
illuāt: animū ipsā cōsulq; medul-
lā tūlligit. ut veraciter dicē possit.
vulnerata caritate ego sū. Cogitem
ergo q̄ sit illa supereminēcia caritatis
xpi. que dilcōne p̄ntū vīat: et amorē
prolis: v̄rois affectū tūllendū rē-
tinguit: tū sup et animā suā in odiū
vīt. O vehemēcia dilcōis. o violē-
cia caritatis: o excellēcia amoris:
o supereminēcia caritatis xpi. Hoc ē
qd̄ intēdūq; hoc est illud de quo
loqui voluim: de vehemēcia carita-
tis. de supereminēcia p̄fē emulacōis.
Nostis satis q̄ aliud est loq de car-
itate. et aliud de eius cōsumacōe: et
aliud sane loq de ipsa atq; eiū vio-
lēcia. Attendo ad opa violente car-
itatis: et inuenio que sit vehemēcia
p̄fē emulacōis. Ecce video alios
vulueratos. alios ligatos: alias lā-
guētes. alios deficiētes: et totū a
caritate. Caritas vuluerat. caritas
ligat: caritas languidū facit: cari-
tas defectū adducat. Quid horū nō
validū: Quid horū non violentū?
Eh̄ it̄ q̄tuor violente caritatis
gradū: q̄b̄ interī toti intēdūq;
Habere animo fr̄s. attēdite ad illā
quā multū gūp̄satis: audite de
illa et auhelate in illā: quā vehe-
mēter amibitis. Nolitis audire de
caritate vuluerate. Vuluerasti cor
meū soror mea spon̄sa i vno ordōr

tuorum. **V**ultis audire de caritate liga-
te: **I**n funiculis adam trahā te: in
vinculis caritatis. **V**ultis audire de
caritate languete: **F**ilii iherusalem si iue-
neitis dilectum meum: annuntiate ei quia
amore languet. **V**ultis audire de
caritate deficiete: et in defectum duce-
te. **D**efecit inquit in salutem tuam anima
tua. **C**aritas itaque defectum facit: lan-
guorem adducit. **C**aritas vincula huius:
caritas vulnera facit. **S**ed quod sunt
funiculi adam primi patris: non mun-
deria dei. **Q**ue inquit sunt vincula cari-
tatis non beneficia dei? bona non gratia
et gloria. **H**is cum beneficentia vinculis
obnoxium se fecit: et benevolentie debi-
torem constituit. **N**aturam condidit: gratiam
constituit: gloriam repperit. **E**cce funi-
culus triplex: dona conditoris. bonum iusti-
ficantis: prima glorificationis. **E**t
scimus quod funiculus triplex difficile
rumpit: et cum rumpit: a seculo cum confre-
git inquit. **R**umpit autem vincula ut nos
sibi alligeret artius: et animam inre-
taret. **C**onstituit nobis bona sua: pertri-
vit per nos mala nostra: ut ex utroque
sibi obnoxios faceret. et de bonis quod
constituit nobis. et per malis quod pertrivit
per nos. **H**uiusmodi caritatis funi-
culus captivum ducit captivitatem: lar-
gius donans dona caritatis hominibus.
Quod male fortis: quem tot caritatis
vincula tenere non possunt. **Q**uod male
liber est: quem huiusmodi captivitas
vincula non involunt. **E**t ecce ad il-
lum gradum amoris redimus quem prius
loco posuimus: et vulnerante iam
diximus. **N**onne tibi corde percussus

videtur: quoniam ille iugiter amoris aculeus
mente hominis medullis penetrat af-
fectumque transliberat: in tantum ut de-
siderij sui gestus cohibere non possit.
Desiderio ardet. affectu feruet. estuat. ahelet:
profunde ingemiscens et trahens longa
suspiria. **H**ec tibi vulnerante ani-
ma sunt signa: gemitus et suspiria.
multique palleles atque cadentes. **H**ic tu
gradum interpolationis recipis. et in
cubentium negotiorum curis et sollici-
tudinibus cedit: febricitantium utique
more quod hoc typo veratur. **S**unt autem
us virtutis. nisi occupationum suarum
aliquotulum relaxatur: sed per modum
interpolationis estuans ardor fervecior
redit: animam iam fractum artius iterum
et vehementius urit. **S**epe itaque re-
des spiritus seipso maior redies paula-
tim animam emollit. viresque effrigit
atque exhaurit: donec plene animam
sibi subiciat: iugiterque memoria sui
totum occupet. totum obliget: ut hoc
exade a aliud cogitare non possit.
et sic de primo gradu ad secundum transit.
Primo gradum diximus quod vulnus
secundum quod ligat. **N**onne vere et absque
traditione animam ligat: quoniam hoc omni-
oblivisci aut aliud meditari non potest.
Quod agat. quod dicat. hoc spiritus me-
te revolvit: phrenes memoria etiam
hoc dormiens sopinat: hoc vigilans
omni hora tractat. **F**acile est perire
hinc ut arbitror quod hic gradus
superiore transcendit: quod mente hominis
nec ad horam quietam permittit. **E**cce
itaque datum est quod prius sit ille gradus

qui voluerat: sedo q̄ ligat. **S**epe enim
 unum est vulnerari q̄ ligari. **Q**uod si
 uerant q̄ sepe cōtingat ut miles
 in cōflictu citius percussus et volue-
 ratu p̄sequētes effugiat: et tū illuc
 to voluerit liber tū enadit: **S**ed p̄q̄
 in cōflictu citius miles percussus dei-
 cit et inuincitur et in carē cōathena-
 t. et ligat: iā oīno captiuū tenet.
Quod horū maius: q̄d uē molestius:
Rōne tolerabilius est q̄uis volue-
 ratū effugē tū liberū: q̄ captū atq̄
 ligatū teneri captiuū. **H**ic atq̄ gra-
 dus nō sicut ille supior aliquā in-
 polacionē recipit: sed acute febris
 more cōtinuo ardore urit. inq̄q̄ de-
 siderij estu incendit: ut die nō noc-
 te animū q̄scit sinit. **I**taq̄ sicut ille
 q̄ in lecto decubat. vlt q̄ cathena co-
 heret ab eo loco q̄ addictus est elon-
 gari nō p̄t: sic utiq̄ q̄ ab hoc sedo
 violente caritatis gradu absorptus ē.
 q̄d agat. q̄q̄q̄ se utat. ab illa una
 et itina sollicitudis sue cura anelli
 nō potest. **P**rimū itaq̄ gradū ipetū
 in prauis desiderijs nō resistendo s̄
 declināto. nō tā reluctāto q̄ fugiēdo
 repellē debemus. et possuūq̄: ut solli-
 citi sp̄ et iūiles et ihonestas tā oc-
 cupacōes q̄ meditacōes prouida-
 mēte fugiamus: et ipseam q̄d sp̄itū
 est. **F**ugite fornicacionē. **P**rimū
 itaq̄ gradū violēcia declinari p̄t.
 superari nō p̄t: scūdi atq̄ ḡdū vehe-
 mēcia oīno nō valet nō reluctāto
 superari: nec fugiēdo declinari. **A**udi
 captiuū et gementē: et de fuga de-
 spante. **P**erijt fuga a me. et cetā.

Sed sepe ut videmus q̄ fugē nō p̄t:
 redimē se p̄t. **C**ū ḡ temptacionē
 nō possuūq̄ vlt utute repellē vlt pru-
 denā declināre: itēq̄ p̄ misericordie
 et obie opa uoliplos redimē: et a
 seruitutis iugo eripē. **H**ec sūt em̄
 uer et ip̄e diuicie: de quibz dā ē.
Redēpao vni diuicie ip̄e. **S**ed cū ad
 hūc violēciae gradū amor exar-
 uerit: q̄d est quo se āpliq̄ extendē
 possit. **Q**uod hac vehemēcia vehe-
 mēcia ē p̄t: si ab alio affectū non
 p̄t. **S**ūmū et insupabilē est: in hoc
 sepitūq̄ est. **E**t q̄d vehemēcia eius
 violēcia esse p̄t: si sūmū et sepitūq̄.
Sed aliud est ē sūmū atq̄ ē solū:
 sicut et aliud est sp̄ p̄tē esse: et aliud
 cōfōrtē nō aduittē: ut et p̄tēs ē
 et multos socios h̄c. et p̄e oibz q̄t
 supiorē locū tenē. **V**ides quā supe-
 rimecie magnitudo ad exarscendū
 ei adhuc suplit: ut cū sūmū iā sit.
 etiā solus ē possit. **Q**uod etiā itaq̄
 violēciae gradū amor ascendit:
 q̄n oīno aliū affectū excludit: q̄n
 nichil p̄ter vnu vlt p̄ter vnu dili-
 git. **I**n hoc itaq̄ violēte caritatis
 gradu nil oīno satisfaciē p̄t p̄ter
 vnu. sicut et nichil scire p̄ter vnu:
 vnu amat vnu diligit. vnu litit
 vnu cōcupiscit: ad ipm̄ anhelat
 in ipsū suspirat. ex ipō iardescit:
 in ipō r̄q̄scit. **S**olū est in quo re-
 fiat: solū ex quo faciat. **N**il dul-
 celat nil sapit: n̄ hoc vno cōdiat.
Quodq̄ vltro se offerat. q̄dq̄ sponte
 occiat. ato reiat. subito cōtulcat:
 q̄d suo affectui nō militat vlt eūc.

modi desiderio nō deseruit. **S** quis
huius affectus tyrānide digne desebat:
quō omne desiderium expellit. quā omne
studium excludit. quō oē cōficiū vio-
leter depūit: qd̄ sue cōcupie deser-
uire nō cōspiciat. **E**d qd̄ agat. q̄q̄
fiat. inutile p̄mo idoleabile videtur:
n̄ in vniū desiderij sui fine occurrat
atq; cōducatur. **C**ū at̄ firmū potest eo
qd̄ diligit oīa p̄ter se h̄re ardit:
sine illo oīa horrent: vniūsa sor-
det. **S**i vero eo firmū nō possit corpe
desinat. et corde tabescat: cōsiliū nō
recipit. rōm nō acquiescat: nullā oīno
q̄solacionē admittit. **I**n secūdo
gradu adhuc alienis negocijs p̄
actionē vtiq; occupari p̄t: sed eius
qd̄ diligit oīno obliuisci nō p̄t: i
hoc at̄ gradu mēs rabida ⁊ amois
inimietate lāguida. sicut nō p̄t alia
meditari: sic nō p̄t p̄ aliena occu-
pari. **I**lle gradus cogitacōes inuol-
uit: iste etiā actiones dissoluit. **I**-
le ligat in cogitacōe: iste eueruat
in actiōe. **I**llo r̄ gradu manū ac
pedes adhuc liberos hēmg: et fir-
mitatis more huc atq; illuc exte-
rre atq; iactare possūmg: q̄a per
discrēciōis arbitriū ad hec eos erer-
e in bono ope possūmg ⁊ dēmg.
In hoc at̄ gradu amois inimietas
ad lāguoris similitudinē manū ac
pedes eueruat: ut demāps mēs
nichil p̄ arbitrio agat. **M**ens
itaq; in hoc statu q̄si inuobilis
manet. et nūq; se p̄ cogitacionē
neq; p̄ actionē mouet: n̄ quo eā
vel desiderium trahat vel affectus

ipellit. **I**n prauis at̄ desiderijs in
p̄mo adhuc gradu ut sup̄ia dāū est
p̄ circūspiciōis studiū fugi p̄t: in
secūdo at̄ gradu ubi fugiēdi oīno lo-
cus nō est. p̄ bona opa adhuc redi-
re se p̄t. **I**n hoc at̄ gradu qd̄ hys
p̄t eā p̄lidi. qd̄ genū p̄t eē reme-
diū? q̄ iā nec uiciā p̄t meditari.
nec utilia p̄t opari. **A**udi tam-
corde q̄ corpe lāguidū: corpe rabi-
dū: corde turbatū. **C**or meū cōtur-
batū est i me: deligt me vtiq; mea.
Pub hoc uicinitatis artificio nullū
aliud remediū genū inuenio: q̄ ad
diuā clemenciā impie: cuiq; mēs
implorare. **S**i lāguidus es oīno. si
manū et pedes liberos nō habes:
eē adhuc linguā habes: et labia
mouē potes. **E**r ḡ tue indistric-
nulla euadēdi locū relictus est: da-
ma ad deū q̄ oīa p̄t. **V**ides ut ar-
bitror vis illa amoris q̄tū iualu-
it? tū adhuc t̄y gradus vehemētia
excresecendo ascendit: et mirū est
si habet adhuc aliqd̄ quo āplius
ascende possit. **I**n p̄mo gradu mē
figit affectū: in secūdo ligat cogita-
cionē: in t̄cio dissoluit actionē.
Affectio itaq; captiuat in p̄mo:
cogitacio in secūdo: actio in t̄cio.
In hys totū hoīs est. **E**t qd̄ hys
āplius h̄re p̄t? **S**i ergo totū capti-
uatu est qd̄ hoīs est. qd̄ ei āplius
fici p̄t? **S**i vis illa amoris totū
possidet. si amoris magnitudo to-
tū absorbet: in quo se q̄so āplius
duatū valeat. **S**i ei totū obli-
uit: nō est qd̄ vltēig vendicare

possit. Sed qd dicitur si totū obti-
net? et totū ei sufficere non valet.
Quāq; dictum suū? si totū in
pate est. totū cū desiderio satisfacere
nō pōt. Certe inopabile maius est
qd nō valet: q̄ qd qd homo valeat.
Utūq; tū desiderii pōt: et qd hō pōt.
et qd homo nō pōt. Unde ḡ q̄ iūmū
sit quo desiderū se extendi possit.
enā postq̄ ad finū gradū puenit.
Quāq; itaq; violēcie caritatis
gradū est: qū estuātis aīum desīdē
om̄o nichil satisfacere pōt. **H**ic ḡd̄
qū huāne possibilitatis metas sel-
excessit: accēdi timū nescit: qā
sp̄ iūit quo adhuc gaudere possit.
Qd qd agat qd sibi fiat: dīdū
ardētis aīe nō faciat. **S**itit et bi-
bit: bibendo tū sitū suū nō extinguit:
sed quo aplīq; bibit: eo aplīq; sitit.
Quāde cū p̄mo ilacabil' aīe sitis
nō sedat. p̄mo irritat: dū voto suo
p voto frust. **I**n hoc statu nō lac-
at oculū visu. et auris auditu nō
implebit: dū vlt de absente loq̄t. vel
p̄te ituet. **S**z hūq; sup̄mū ḡdus
violēcia q̄s digne explicare valeat.
Es eīq; supereminēcia vel digne
pensare sufficiat. **Q**d q̄so est q̄
cor hoīs p̄fūdus penetret: acer-
bius cruciet. vehemēciaq; exagitet.
Qd q̄so acerbius qd vlt molestia
cū sitū suū nec resistēdo tepare? nō
tebriādo possit extingue. **Q**uāq;
p̄mo et miseriam iūmū? que
nec vlla actio expellit: nō satis-
factio aliq; sedat. **M**orbis ir-
mediabilis et om̄o desipabil'. ubi

sp̄ remediū q̄rit. et nūq; inuenit? p̄-
mo qd qd p̄sumit. ad remediū salu-
tis: v̄it. in augmentū furoris. **H**
est ille gradus ut dicitur q̄ defectū
adducat. et de remedio iam despare
facit: et sicut desipatus eger qui q̄li
p̄mortuus mēbris iacet v̄itū. quid
agat. vlt qd expectare debeat nō habet:
iā cū oīs medicorū cura subtrahit.
sibi q; ipi totus relinquitur: solo ad
huc spū anhelat. et oī hora q̄li ad
exitū appropinquat? vltimū iā spū
trahit: et qd nū se agit? vlt qd qd
sibi fiat nō attendit. nec aditit?
sic sane q̄ sub hūq; estuātis desīdē
ardore anhelat: qd sibi fiat om̄o
nō pōt vlt remediū afferre vlt q̄ sola-
none adhibere. **Q**uā igit. adhibita cō-
solacio q̄libet aīum nō tangit: q̄tā
mō q̄ p̄mortuus q̄ circa se geritur
nō sentit. **I**n prauis at desīdēis
dū mēs huāna ad hūc statū violē-
ter attrahit? nichil iā sup̄est ali-
ud. nō ut p̄ ipso ab alijs oratur. si
dus forte fide illoz respiciēs. vite
restituēs. reddat m̄i sue q̄ potēs ē.
enā de lapidib; suscitare filios a-
brahe: et quocūq; voluerit deducat
ad iteros et reducat. **I**n hoc statu
amor sepe q̄ in īlāmā v̄it. nisi
mura prudēcia pariq; q̄stancia
eīq; ipetq; refrenet. **I**n hoc statu se-
pe intra amātes ire surgūt. sepe
irras cōmittūt: et cū vere iūmū
nārū cēcie nō suppetūt: fallas et
sepe veritiles p̄fingūt. **I**n hoc sta-
tu amor sepe in odiū trāsit: dū
mutuo desīdēio nichil satisfacere

possit. **N**unc fit illud qd' in quibusdam
videtur. ut quo se plus ardentius ama-
re videbatur. eo per modum vehementius
odio se persequatur. primo quod manus
mirum est. sepe sub uno eodemque tempore sic
se odiunt. ut tamen per desiderium estuat non
desistant: et si diligant velut ex odio
persequi non desistant: diligenter odiunt. et
odiendo diligunt: et modo mirabili
primo miscabili ardeat et ex desiderio
odiu. et ex odio desiderium et ignis: et
quoniam iuxta periter ferunt. dum nec est
desiderii odii gelu possit dissolui: nec
detestatiois gaudii gaupie igne ar-
dentis possit extinguere. Super modum
autem primo super naturam ignis conuoluit
at in aqua: quod amoris incendium
magis excreuat ex altius condictione:
quod inaletere possit ex mutua pace.
Ecce iam huius in ardenti dilectione
violencie gradus: de quibus superius po-
suimus. Primum violencie gradus est: qui
in eis desiderio suo resistere non potest.
Secundus est: qui illud obliuisci non potest.
Tertius est: qui ei aliquid aliud scire
non potest. Quartus et ultimus est: qui non
ipse ei satisfacere potest. In primo amor
insuperabilis: in secundo inseparabilis: in
tercio singularis: in quarto insatiabilis.
Insuperabilis: quod alij affectui non
cedit. Inseparabilis: quod a memoria
non recedit. Singularis: quod locum
non recipit. Insatiabilis: quod ei sa-
tisfieri non possit. Et quoniam per sin-
gulos gradus possunt notari singula
specialius: tamen in primo gradu notatur
amoris excellencia: in secundo eius ve-
hementia: in tercio eius violentia:

in quarto eius supereminencia. Quarta
ei amoris excellencia. quod omnem affectum
excludit vel potius excellit: quod tamen
gradus est omnium alium affectum excludit
et violenter expellit. Quinta quod vehe-
mentia dilectionis: que mente quiescere
non sinit. Sexta oblectro violentia
caritatis: quod omnem alium affectum vio-
lenter expellit. Quinta supereminencia
circulacionis: cui omni nichil sufficit.
Excellencia amoris. o vehementia
dilectionis: o caritatis violentia: o
circulacionis supereminencia. **E**tiam
quatuor gradus amoris aliter se habent
in affectibus diuinis: et aliter in affectibus
humani. Primo aliter se habent in re-
sistentibus spiritualibus: et aliter in resis-
tentibus carnalibus. In resistentibus spiri-
tualibus. quanto maior tanto melior: in resis-
tentibus carnalibus. quanto maior tanto peior.
In affectibus diuinis ipse qui sumus
idem et proprius: in affectibus huma-
nis ille qui sumus idem est et proprius.
In humanis sane affectibus primus per-
fectus bonus: secundus absque dubio
bonus: tertius tamen peior: quartus perfectus
et bonus. Primum quod in humanis affectibus
singulis amor primum locum tenet debet:
et idcirco in nuptiali thoro ille a-
moris gradus bonus esse valet: qui
omnibus alijs affectibus diuinis solet.
Mutuus namque itum amoris affectus
inter federatos pacis vincula stringit:
et indissolubile illam perpetuamque con-
tate gratiam et iocundam reddit. Primum
gradus in humanis affectibus primum dicitur
esse bonus esse potest. Secundus absque dubio
malus est. cum mente indissolubilitate

obligauerit: dū eā in aliā sollicitu-
dine tūtur nō sunt: sepe et pūdero
in auiā et dispēsaudoꝝ pūdentia
tolerat. **T**ercio at ille amoris gōg
q̄ oēm aliū affectū excludit nō solū
est malū. vīno tāpit eē amari: cū
voto suo sp̄ pro voto firmū ipossibile
sit: et ex aliq̄ alia re q̄solacionē rē-
pe nō possit. **Q**uarto at grad⁹ omī
est pessim⁹. **E**d vōd pems inuenire
possit: q̄ q̄ auiā nō solū malā
sed et miserā reddit. **E**d at miserā-
bilis q̄ eūsdē rei desiderio sp̄ sati-
gar: cuius firmū nūq̄ p̄t faciat. **I**n
p̄cis doming quō sub hoc assiduo
ctu et gelu mēs vrit: dū nec ex desi-
derio odiū. nec ex odio desideriu exti-
guir: et qd hoc aliud q̄ quedā for-
mipnatois esse videt: ubi sp̄ tūlit.
de calore igniū ad frigora mūm. et
de frigore mūm ad calore igniū.
Hic itaq̄ vltim⁹ grad⁹ amoris in
hūanis desiderijs omī est pessim⁹:
in diuis at affectib⁹ omī ē p̄cipuus.
Ibi ei hūano aīd q̄q̄ fiat sibi suf-
fici nō p̄t: hic at qd qd p̄ deo suo
facit voto satisfaciē nō p̄t. **I**bi mēs
sp̄ sollicita ē qd qd sibi fiat: h̄ ma-
iore sollicitudinē sibi mēs grrit
qd ipsa faciat: q̄ qd sibi fiat. **I**n
celestib⁹ itaq̄ desiderijs qūto affect⁹
ē maior: qūto grad⁹ supior: tāto
vltiq̄ melior atq̄ p̄ciosior. **Q** qui
p̄ciosus ille p̄m⁹ dulcōis grad⁹ i dei
amore qū est insupabilis: multo p̄ci-
osior ille scōs qū ardens affect⁹ ma-
pit esse insupabilis: multo tū adhuc
melior qū in aliq̄ alia re q̄ in deo

desideriū nō p̄t. **S**ūm⁹ atq̄ p̄cipuus
amoris grad⁹ ē: qū desiderio suo in-
dūl satisfaciē p̄t. **I**n in p̄mo gradu
aīd multe nō potuerūt extingūe ca-
ritatē: nec flūia obruet illā: eo q̄
insupabilis. **I**n scōdo ponit aīd di-
lectū suū sicut signū sup̄ cor suū:
eo q̄ oīno ipm̄ obliuisci nō possit.
In t̄cio in ipō regelat: eo q̄ aliud
sapē nō possit. **I**n q̄rto gradu for-
tis est ut mors dilectio: dura sicut
iterū simulatio: eo q̄ ei parū sit
q̄q̄ p̄ deo suo facē v̄l sustinē possit.
In p̄mo amor insupabil⁹ dicit: dili-
gā te dñe fortitudo mea. **I**n scōdo
insupabilis dicit: adheat ligna me-
a faucib⁹ meis: si nō memineris
tui. **I**n t̄cio amor singularis dicit:
remitt q̄solai aīd mea t̄. **I**n q̄rto
insupabil⁹ dicit. **E**d retribuā dñō?
p̄ oib⁹ q̄ retribuit mī. **I**n scōdo insupa-
bilis dicit. **E**s nos sepabit a cari-
tate xp̄i: tribulatio au āgustia.
Et acta q̄ sequūt. **I**n scōdo caritas
nūq̄ eradit eo q̄ insupabilis sit:
vū et dicit: adheat aīd mea p̄ te:
eo q̄ ab illo auelli nō possit. **I**n
t̄cio arbitrat oīa ut iterora: ut
xp̄m̄ iustificat. **I**n q̄rto sibi vūc
xp̄s est et mori lucrū: eo q̄ cupiat
dissolui et eē cū xp̄o. **I**n p̄mo gdn
diligir deq̄ ex corde ex aīd et ex mē-
te: nullū tū horū sit ex toto. **I**n
scōdo diligir ex toto corde: in t̄cio
diligir ex tota aīd: in q̄rto ex tō-
tūte. **D**ilectio ex corde est ex reli-
beādoe: diligē at ex aīd ē dilao
ex affectioe. **A**d cor cōsiliū: ad aīd

at p̄tinet desiderium. uolens at scire?
q̄ q̄silium debeamus ad cor referre. **E**t
fraym inq̄t q̄ colūba seducta non
h̄us cor. **Q**uod est p̄p̄m nō h̄re? nisi
ip̄m sine q̄silio esse. **Q**uod inq̄ est
est p̄p̄m colūbā seductā esse et sine
corde? si q̄ alibi dicit gēs absq̄ cō
silio est et sine prudētia. **N**ichil i
taḡ aliud est eē sine corde? q̄ sine
cōsilio: et prudētia care. **S**ed q̄admo
dū iam dāū est sicut ad cor q̄silium:
sic ad aīam p̄tinet desiderium. **Q**ui
p̄dicat inq̄t aīas suā dñs i h̄ mūdo
et **Q**uod inq̄ aliud ē aīam suā p̄dē
in hoc mūdo? si q̄admodū alias
p̄ceptū est. p̄ q̄ ḡcipias suas nō ur.
Quo ei in hoc mūdo q̄s desideria
sua p̄p̄m deū mortificant: eo uerius
ip̄a ad et̄nā p̄sistentiā dilatat.
Dilige itaq̄ ex corde est: dilige ex
q̄silio et deliberacōe. **D**ilige ex aīa
est: dilige ex desiderio et affectiōe.
Illud ex studio: illud p̄ desiderio v̄
uoto. **D**ilige ex toto corde et ex tō
aīa et ex tota uirtute est: oē studiū
oē desiderium. oē exercitiū in hoc mū
tēpendē. **S**epe ad aliq̄d diligendū
trahim̄ ex affectiōe: et tū remittim̄
ex rōe. **S**epe multa ex p̄posito deli
beracōis diligim̄: que tū p̄ deside
riū appetitū mūne affectam̄. **I**n
carnalib⁹ itaq̄ desiderijs sepe p̄p̄us
est dilige ex aīa q̄ dilige ex corde.
In hoc sit ad hoc oīs n̄rā cogita
ōis n̄rā deliberacō. circa hoc oīs
n̄rā meditacō: si volum̄ dilige
ex toto n̄rō desiderio. **S**icut inq̄
ex tota aīa n̄rā diligim̄. si p̄us

toto corde diligam̄? sic inq̄ tota
uirtute diligim̄: si p̄us tō aīa dili
gam̄. **S**i ei ad aliq̄d affectū ha
berim̄ qd̄ p̄p̄m deū nō diligim̄? pro
fecto adulterim̄ affectū sūme car
tatis q̄staciā frangit. uirgēs ei⁹
imminuit: in q̄tū ad aliena deside
ria aīam trahit v̄ ipellit. **I**n p̄
igit: gradu diligit ut dāū est in
corde: in scdō diligit i toto corde:
in t̄cio at ex tō aīa: in q̄rto ex oī
uirtute. **S**ed adhuc dauid in p̄ ḡdu
erat: sed iā de scdō p̄sumebat. n̄
psallēs dicebat. **C**onfitebor t̄ dñe i
toto corde meo. **Q**ui in scdō gradu
est: psallē fiducialit̄ p̄t. **I**n toto
corde meo exq̄sum te. **Q**ui t̄ciū
gradu obtinet. p̄fecto iam uale
dicē in oī. **C**oncupiuit aīa mea deli
deriū iustificacōis tuas: in oī t̄p̄e.
Quod q̄tū gradu ascendit: et deū tō
uirtute diligit dicē p̄t p̄fecto. nō t̄
bo qd̄ faciat in hō: eo q̄ sit pat̄
cor eius sp̄are in dñō. q̄finatū est
cor ei⁹: nō q̄mouebit̄ iet̄nū. dñe
despiciat inimicos suos. **I**n p̄ ḡdu
fit despōlacio: in scdō n̄p̄t̄: in
t̄cio copula: in q̄rto p̄uocacō.
In p̄ ḡdu dilecte d̄. **S**pōlabo te
in iusticia et i iudicio: et i ueritate
et misericordiis: et spōlabo te in
fide. **I**n scdō at gradu sūt n̄p̄t̄
in chana galilee: et d̄: ego uir tu⁹
et p̄ me ingredi nō cessabis. **S**ed
at gradu dicit. **Q**uod adhuc deo: uir
sp̄us est cū eo. **D**e q̄rto d̄. **C**oncupi
uit et q̄ p̄t̄uim̄: et peperim̄
sp̄m salutis. **I**n p̄mo itaq̄ ḡdu

dilecta frequenter visitat: in secundo du-
 cit: in tertio autem dilecto copulat: in
 quarto fecundat. In primo gradu sponsa
 se ad reditum dilecti clamat et dicit:
 veni dilecte mihi filiis esto capree huius
 nulloque recessu: super montes bethel.
 Secundo imitat ut veniat et dicit: veni
 a libano sponsa mea: veni a libano.
 In tertio autem gradu dilecto copulata
 prestat et dicit: Veni eius sibi capite
 meo: et dextera illius amplectabitur me.
 In quarto igitur gradu de sua fecundi-
 tate gloriatur cum dicit: Filii mei quos
 ibi parturo: donec fornetur Christus in vobis
 Domine et ei dicit: Duo ubera tua sicut
 duo humuli capree: que pascunt in
 lilys. In primo gradu anima sinit deum:
 in secundo autem sinit ad deum: in tertio sinit
 in deum: in quarto sinit secundum deum. Deum
 anima sinit: quod dicit: Anima mea desideravit
 te: sed et spiritum meum in precordiis
 meis mane vigilabo ad te. Ad deum
 anima sinit: quod dicit: Sitivit anima mea
 ad deum fontem vivum. In deum anima sinit:
 quod dicit: Sitivit in te anima mea: quod
 multipliciter est caro mea. Secundum deum
 anima sinit: quod dicit: Consumit anima
 mea desiderare iustificationes tuas: in
 omni tempore. Sinit anima deum: quod exprimit
 desiderat quod sit illa interiora dilectionis
 quod mente hominis tebruat: dum incipit
 gustare et videre quod suavis est deus.
 Sinit anima ad deum: quod per gratulationem
 super se elevari. et regem in de-
 core suo videre desiderat: ut vocat
 dicit. Et a videri deum facit ad fa-
 ciem: et salua facta est anima mea. In
 deum tunc sinit: quod per mentis excessum.

tota in deum transire conculcat: ita
 ut sui penitus oblita veniat dicere
 possit. Sive in corpore sui esset corpus
 nescio: deus scit. Secundum deum autem anima
 sinit: quod de propria voluntate non dico
 in carnalibus: sed nec in spiritualibus quod
 animus suo arbitrio aliquid relinquit.
 sed totum deum committit: nisi quod cogi-
 tas quod sua sunt. sed quod ihesu christi: ut et
 ipsa dicere possit. Non veni facere vo-
 luntatem meam etc. In primo igitur gradu
 deus intrat ad animum: et anima redit
 ad seipsum. In secundo ascendit super se-
 ipsum: et eleuat ad deum. In tertio anima
 leuat ad deum: et tota transit in ipsum.
 In quarto anima erit propter ipsum deum:
 et descendit sub semetipsum. In primo
 anima ingreditur ad seipsum: in secundo
 transgreditur semetipsum: in tertio pergit
 in deum suum: in quarto resoluta quanta-
 mo in primum possibile simplicius
 exmanicoe: aptum ad deum per dona-
 bile secundum dei velle. In primo intrat
 anima meditatione: in secundo asce-
 dit ad gratulationem. In tertio intro-
 ducit ad iubilacionem. In quarto
 egreditur ex passionibus. Sic christus est
 egressus ad moriendum pro obitu
 pro nobis in cruce ex passionibus. In
 primo itaque gradu spiritus ille super uel
 dulcis intrat ad animam. et dulcedine
 sua tebruat eam: ita ut habeat mel
 et lac sub lingua sua: et fiat fa-
 nus distillas labia sua. Quodnam
 humanitatis suavitatis eructabat
 quod huiusmodi sunt: eo quod ex habundancia
 cordis os loquitur. Nec est prima
 consolacio quod abrenunciates seculo primo

recipit: et in oī bono pposito cōsolata
re glūcunt. **H**ic est abſulle celeſtis
q̄ egrediētes de egipto ſolet reſicē:
et p ſolitudinē paſcē. **H**oc ē illud
māna abſconditū: qd nemo nouit
n̄ qui accipit. **H**ic est dulcor ſpiri
talis et uſina ſuauiſas: que q̄li
mōgeſtos iſantes ſp̄ ſolet lactāe et
alere: et ad maturitatis robur pau
lati pducē. **I**n hoc nāq; ſtatu aīa
a dñō in ſolitudinē duat: ibiq; lac
tatur: ut iterna dulcedinē iebuetur.
Indi qd de hoc ſtatu d̄: ut dñs per
p̄ph̄as loq̄tur. **P**ter hoc inq̄t ego
lactabo eā: et educā in ſolitudinē:
et loquar ad cor eig. **P**us oportz
egiptū deſcē. p̄us oportet mare ru
brū tūſire: p̄us nāc̄ est egiptios in
aq̄s p̄ue: p̄us nāc̄ ē egipti cibos de
ficē: q̄ poſſimq; ſp̄itale alimētū. abū
q; celeſte p̄cipe. **E**giptū nō ſolū cor
pe ſed et corde deſerat: mūdizq; amo
re penitus deponat: qui celeſtes il
los cibos deſiderat. **T**raſeat mare
rubrū: ſerūū maiore et amantudinē
ſtudeat ex corde expellē: qui ſacra
deſiderat inſina dulcedinē. **P**us ſub
mergatur egipti. p̄erātq; mores
p̄uſi: ne degenerē cōmūa dedignēt.
cūes angelici. **P**us nāc̄ ē egipti
cibos deſicē. et carnales voluptates
in abhoiātiōnē vertē: q̄ expeiri
liceat. que ſunt ille inſue et eterne
delicē. **A**bſq; dubio amor dei q̄to
plenius oēm aliū affectū uiuat:
tāto ſepius tātoq; uberius etiā
inſina iocūditate reſiat. **S**ub hoc
itaq; ſtatu mēs ſugit mel de p̄f:

oleūq; de ſaxo duriffiō. **S**ub hoc
ſtatu etiā eluriente dñs uſitat:
ſepe inſina ſuauiſate ſaciat: ſp̄s q;
ſin dulcedinē iebriat. **S**ub h̄ ſtatu
dñs deſcendit de celis: ſedetq; in tene
bris et in umbra mortis. **S**epe glā
dñi iplet tabernaculū federis. **S**ub
hoc ſtatu ſtillabūt mōtes dulcedi
nē: et colles fluēt lac et mel. **S**ic
tū p̄nā ſua exhibet: ut facie ſua
minime oīdat. **D**ulcorē ſuū iſudit:
ſed decorē nō oīdit. **I**nſudit ſuaui
tate: ſed nō oſtendit claitate. **S**ua
uitas itaq; ſentit: ſed ſp̄s nō cōuertit.
Ad huc ei uubes et caligo in cōſpectu
eius: adhuc eig thronus in cōſpectu
nubis. **T**ene quidē et blandū qd ſen
tit: ſed inuilibū oīno qd cūit. **N**ō
dū itaq; apparet in luce. q̄uis ap
pareat in igne: magis tū in igne
accēdente q̄ illuante. **I**ccendit eū
affectū: ſed nondū illuāt itellā.
Deſideriū iſclāmat: ſed itelligētiā
nō illuāt. **I**n hoc itaq; ſtatu aīa
dilectū ſuū ſentire p̄t. ſed uidē non
p̄t: et ſi uidet uidet q̄ in nocte uidet
q̄ ſub nube: uidet deniq; p̄ ſpeculū
et in cingmate: ſed nondū facit tū
faciē. **Q**u et dicit. **I**lluā faciē tuā
ſup ſeruū tuū. **H**oc igit. ex iſto p̄
dilectis ḡndu agit. dū mēs ſep̄ uſi
ſitat. ſepe reſicit. ſepe iebriat: ut
q̄nq; ad meliora ul' maiora auctū
p̄uocet. **I**ncipit ergo tandē aliqua
ap̄liora p̄lūmē et ſblimiora poſtū
lare: in tantū ut audeat et dicit.
Si inueni grām corā oculis tuis oīdē
in teipſū: nō tū qd petit. ſtatim

pro voto recipit: quous itino desiderio
postulet. **O**portet sane ardeter pete.
diligenter que fortit pullat: et in hys
omnibus perueniat iustitiam: si volumus op-
tata obtinere. **N**one tibi videtur iam diu
multumque laborasse: iam iamque pene
desicere et quasi coadunse quod dicit. **V**ltimo quo
dum obliuisceris me in fine. **E**t facies
quod omnis qui petit accipit. et qui querit
inuenit. et pullati aperiet: iterum iterum
quod fiduciam vultus recipit: spiritum resu-
mit et dicit. **E**xultavit te facies mea:
facies tua dum requiem. **C**um ergo
meus cum magno studio ardentis desi-
derio ad diuine acceptationis gratiam perfi-
cit: iam quasi ad secundum amoris gradum per-
uenit. quando meretur per reuelationem inspi-
care: quod oculis non vidit nec auris audi-
uit. nec in cor hominis ascendit: ita ut
veraciter dicere possit: nobis autem reuela-
uit deus per spiritum suum. **N**one hanc gratiam
videtur accepisse quod angelos et delecta-
biles meruit videre et dominum in visu
facie: unde dixit. vidi dominum facie ad
faciem. **H**anc gratiam accipit et quasi
assidue repetebat: quod dicebat. **E**mit-
te lucem tuam super me. **H**anc gratiam accepe-
rat: quod propheta mirando iurabat dicens.
Qui sunt hi qui ut nubes volat: et
in hoc itaque gradu alij petunt sibi
penas tam ut colube: alij ut aqile.
Qui inquit dabit in penas sicut co-
lube: et. **E**t alius propheta. **Q**ui spe-
rat in domino mutabit fortitudinem:
et non deficiet. **I**n hoc gradu accepta-
tionis acie sustollit. super altitudinem
nubium. **I**n hoc gradu cuiusmodi alis

euolat usque ad celum: non solum usque ad
primum. sed usque ad secundum: ita ut de re-
liquo dicere possit. **P**rima quiescentia in celis
est. **S**uper hoc geminum celum est adhuc
tertium celum: quod dicitur celum celorum. **N**on
itaque celum omnino censendum non possit:
etiam illi qui ad secundum amoris gradum
perueniunt. **Q**uod tamen ad primum celum.
et quod primum ad secundum celum: hoc est secundum
celum ad celum celorum. **P**rimum itaque celum
si volueris finis est: si volueris celum. **S**ecundo
celum celum est. **S**ed celum celum est ad primum
celum: tamen autem ad celum celorum. **H**anc tamen
ut arbitror propheta signare voluit:
cum dixit. **P**ortio mea dum in finem
veneram. **H**ec itaque finis celum suum
habet et solis suum: nec alium hunc esse
arbitror: quod illud quod dominus per prophetam
pollicetur. **N**on occidet ultra sol tuus.
et luna tua non minuetur: quod deus est
tibi in lucem sempiternam. **E**t igitur in
hoc celo sive in hac finis es. illud so-
lum videre habes: sub quo estuatur et
audet illi angelici spiritus qui semaphim
et ardentes dicti sunt. et ex re nomen
hunc meruerunt: eo quod non sit in eis
omnino qui se abscondat a calore eius.
Sole itaque iusticie videre potes si in
hac finis es: et ad secundum iam amoris
gradum peruenisti. et dicit tibi. **N**on erit
tibi ultra sol ad lucendum: non splen-
dor lune illuminabit te: sed erit et dominus
in lucem sempiternam. et deus tuus in gloriam
tuam. **I**n hoc itaque statu experiri solis
illius letencie vitam: quam dulcis lu-
men et delectabile oculis videre solem.
In hoc statu experientie animam experien-
cie magisterio edocta: percellit ex

lectura. **Q**uoniam melior est dies una etc.
Verum huius visionis iocunditas quanta
sit. quis digne exprimere possit? **P**er
sanctae iocunditas semel expta. semel
degustata. sicut nec pnis fastidiri
potest: sic nec absens obliuisci potest.
Quoniam enim animus ab illo lumine descendit.
et ad seipsum redit. quanta in se
cogitationum reliquias trahit? ex quibus
seipsum reficit. Immo et die festum
agit: quodmodum scriptura loquitur: dicens.
Et reliquae cogitationum die festum agat
tibi. **C**ogita igitur quanta sit solemp-
nitas in habundantia visionis: si festum
agit: ex reliquis cogitationibus. **Q**uae
est iocunditas in ipsa visione? si
tanta delectatio est in eius recordatione:
Nec itaque in hoc statu diuini luminis
reuelatio reuelationisque admiratio
inque recordatione perhaurit: memoria
ita animi indissolubilibus ligat. ut ex-
pta iocunditate obliuisci non vale-
at: sicut in prout gradu degustata
suauitate animi lauciat. affectusque
transfigit: sic in hoc gradu inspecta
claritas cogitatione ligat: ut illius
obliuisci vel aliud cogitare non possit.
In secundo itaque gradu ut dominus est. celum
celorum lumenque illud inaccessibile in-
teri potest. sed adiri non potest: alioquin
inaccessibile non esset si adiri posset.
Deus inquit apertus. et solus potes
rex regum et dominus dominantium: qui solus
habet immutabilitatem. et luce inhabitat
inaccessibile. **A**diri itaque non potest:
quia inaccessibile est. **D**enique et apostolus
ad illam eterni luminis regionem se inptum
fuisse gloriatur. **I**tao inquit hominem in

xpo luce in corpore luce eterna corpora
nescio deus scit: inptum humilimumque
ad terram celum. **T**ertius itaque amorem
gradus est. qui mens hominis in illa in-
pit: diuini luminis abyssum: ita ut huius
inque finis exteriorum omnium obliuisci pe-
nit seipsum nesciat totumque transcat
in deum suum: et fiat quod scriptum est.
Etenim non ardetes inhabitare dominus deus.
In hoc itaque statu plene despiat.
perindeque sopit: carum turba delecta-
tionis: et fit in celo silentium quoniam hominem di-
midia: et quodquod moleste uest ab-
sorbet a gloria. **I**n statu hoc diuini
luminis a seipsa alienat. dum illud di-
uini archani secretarium capit. dum
ab illo diuini amoris incendio undique
incendit. itunc penetrat. usquequaque
illuminat: seipsam penitus eruit. di-
uinum quendam affectum induit: et in
specie pulchritudinum configurata
tota in aliam gloriam transit. **V**ide
quod interit inter ferrum et ferrum: inter
frigidum ferrum et ignem. **P**rat in
igne tam ingruum quam frigidum: paulu-
bio uidet. post si in ignis incendio
moram facit paulatim incalcescit. et
paulatim ingredum deponit: ferrum
que candens in se paulatim ignis simi-
tudinem trahit. donec totum liqueat
et a seipso plene deficiat: et in aliam
penitus quietate transeat. **S**ic itaque
amoris diuini itumque ardoris in-
cedio absorpta. etiamque delectatio
in gloria vel gloria undique circumscripta
primo incalcescit: postea incalcescit:
hanc autem totum liqueat. et a prout statu
in penitus deficiat. **V**ultis audire

de huiusmodi igne iacalescentes: et i-
ternorum desideriorum estibus iam iac-
tantes: **N**one cor urum ac-
dens cat in nob? du nob loquit
in via. et aperit septuaginta. **N**one
et illi ex circumfusa vitatis flamma
et velut ex inspecta gloria iacalescent.
et diuine luci figurati iam qui in
alba gloria tunc sunt: qui reuelata
facie gloriæ dei speculantes in eadem
imaginem transformati tunc sunt a
clauitate in clauitate tempore a diuino spiritu.
nolitis adhuc audire eam diuine
dulcoris iocundis liquorem? **A**nima
mea liquorem est: ut dulces locutus e.
Stati liquorem ut ad illud iterum diuino
archam secretum admittit: du in-
pit audire archana illa verba que
non licet homini loqui: et intelligit ita
et occulta sapientie diuine manifestati
sibi. **I**n hoc statu spiritus omnia sanctat:
etiam perfectam dei. **I**n hoc statu qui
adheret deo: unus spiritus est cum eo.
In hoc statu ut dicitur est anima in
illu que diligit tota liquorem. et in
seipsa tota languet: vnde et dicit.
fulcite me floribus. stupate me ma-
lis: quia amore languet. **Q**uodmodum
ei in liquidis vel liquifacis nichil
potest durare. nichil firmitatis
videmus esse: sed duris omnibus in-
gulis sine difficultate cedere. **Q**ue-
admodum in languidis nichil proprium
videmus vigoris vel nature virtutis
habe: sed totum quod viuunt ex alieno
pende arbitrio: sic qui ad hunc
iterum amoris gradum perfecti. nichil
il propria voluntate agunt. nichil omnino

suo arbitrio relinquunt. sed diuine disci-
puli omnia committunt: de eorum votum. de
desiderium ad dei pendet nutum: ad di-
uinum spectat arbitrium. **E**t sicut
pinguis gressus affectum lauat. et sicut
secundum cogitationem ligat: sic tria ac-
tionem implent. ut omnino circa aliquid
occupari non possit: nisi quo cum diuine
voluntatis nutus trahit vel impellit.
Cum igitur omnia in hunc modum diuino
fuerint igne delecta. tunc dillit et mol-
lita. peritque liquorem: quod iam superest nisi
ut ei proponat. quod sit voluntas dei boni
beneplacens atque perfecta: quasi quædam ad
quam informet. virtutis formula.
Sicut ei excludores liquifacis metal-
lis et propositis formulis qualibet
ymagine per voluntatis arbitrio ex-
cludunt. et vasa quilibet iuxta modum
agrum formamque destinata produunt:
sic anima in hoc esse ad omne diuine volun-
tatis nutum facile se applicat: prout
spontaneo quodam desiderio ad omne eius
desiderium seipsam accommodat: et iux-
ta diuinum beneplacitum modum omnem volun-
tatem suam informat. **E**t sicut metallum
liquifacit quocumque ei via aperit. faci-
le ad inferiora delabit: sic anima in hoc
esse ad omnem obiectum se humiliat: et ad
omnem humilitatem iuxta diuine dispensa-
tionis ordinem se libenter inclinat. **I**n
hoc itaque gradu anime cuiusmodi propo-
tur forma humilitatis christi: vnde ei dicitur.
Hoc sentite in vobis quod et in christo
ihesu: quod cum in forma dei esset non inpi-
nam arbitratum esse se equalem deo:
sed seipsum exmanum formam seru-
acipies: in similitudinem hominum factus

obediens usque ad mortem. mortem autem
crucis. **H**ec est formula humilitatis
christi: ad quam conformare se debet quis
quis superiorem gradum caritatis glorifica-
re attingere velit: maiorem liquet cari-
tatem necesse habere. **I**n summo itaque cari-
tatis culmine perfecti sunt. et iam in quarto
caritatis gradu positi sunt. qui per animas
animarum suarum ponunt: et illud apostolicum
iam imple possunt. **E**tote imitatores dei
sicut filii hominum: et ambulate in dilectione
sicut et Christus dilexit nos: et tradidit
semetipsum pro nobis oblationem et hoc-
tiam in odorem suavitatis. **I**n tertio
itaque gradu anima in deum glorificatur:
in quarto pro deum humiliatur. **I**n tertio
gradu conformatur divine claritati: in quarto
christi humilitati. **E**t cum in tertio gradu
quodammodo in forma dei esset: tamen in
quarto gradu semetipsam exinanivit
in ipso forma servi accipiens: et huius
iterum invenit: ut homo. **I**n tertio itaque
gradu quodammodo mortificatur in deum: in
quarto quasi resuscitatur in christum. **Q**ui
igitur in quarto gradu est. veraciter
dicere potest: vivo autem iam non ego: vivit
vero in me Christus. **I**ncipit itaque in no-
uitate vite ambulare qui huiusmodi est:
de cetero vivit sibi Christus est et mori
lucrum. **C**onstat tamen de duobus
desideriis huius dissolui et esse cum Christo
multo ei melius: permanere autem in
carne necesse ducit pro nobis. **C**aritas
ei Christi vincit eam: fit utique nova cre-
atura qui cuiusmodi est. **Q**uia ve-
tera transierunt: et ecce nova facio
omnia. **I**n tertio itaque gradu mortifica-
tus: in quarto quasi resurgens ex mortuis

iam non moritur: mors illi ultra non
dominebitur: quod ei vivit vivit deo. **S**e-
cundum igitur aliquem modum anima in hoc
gradu efficitur immortalis. **Q**uod ei
mortalis est si mori non potest: si quod
potest mori si ab eo separari non potest qui
vita est. **S**ed magis satis cuius ista se-
tencia est. **E**go sum via veritas et vita.
Quod ergo potest mori: qui ab illo non
potest separari. **T**ertius sum inquit quia neque
mors neque vita. neque angeli neque
archangeli. neque principatus neque po-
testates. neque virtutes neque instantia
neque fortitudo neque altitudo neque
gladius potest nos separare a caritate
christi ihesu. **R**edone et ille secundum aliquem
modum impassibilis videri potest qui illa
tanta dampna non sentit: qui spiritus ad omnia
inimica hyperest. et quodquid inferat
ad penam. totum persumit ad gloriam.
Iuxta illam apostolicam sententiam. **L**ibet glori-
bor in infirmitatibus meis etc. **Q**uasi
impassibilis manet: qui in passionibus
et cruciatus per Christum concipiat sibi.
Propter quod concipiat inquit unquam in
infirmitatibus in cruciatus in necibus
in angustijs et in persecutionibus per Christum.
Qui in hoc gradu est. dicere gaudeat
potest. **O**mnia possum in eo qui me confortat
eo quod sciat lacrimas et elumet: et ha-
bundare et penuriam pati. **I**n hoc
gradu caritas omnia sustinet: omnia sperat.
omnia sustinet. **I**n hoc gradu caritas
paciens est. benigna est: non est abi-
rosaria. non agit perperam: non querit que
sua sunt. nescit reddere malum pro malo.
nec maledictum pro maledicto: sed
e contrario benedicit. **Q**ui in hoc gradu est

bū dice p̄t. **Q**uā oīa facta sū: ut
oēs lucrificerē. **D**eniq; cupit ana-
thema fieri a xpō p̄ frīb;: oīs qui
huiusmodi est. **Q**uid g̃ dicemus?
Nōne hic amoris gradus videtur
hoiēm q̄ in quādā amecā vte?
Nō enī sunt eū in sua emulacōe
modū mēsurā q̄ tenet. **N**ōne sū-
me amecae videt verā vitā repel-
lē? sūmā sapiāz arguē. oīpotēcie
resistē. **N**ōne vitā repellit? qui
p̄ frīb; a xpō separi cupit. **S**icut
et ille q̄ dixit: aut ignoscere illi hāc
uorā: aut dele me de libro que sep-
sisti. **N**ōne sapiēciā arguē vlt vel
le dōcē videt. q̄ ad dñm loq̄t: ablit
a te ut hāc rem facias et occidas
tū ipso iustū. fiatq; iustq; sicut in-
p̄is? nō est hoc tūū qui iudicas
oem terrā. neq; facias h̄ iudiciū?
Nōne oīpotēcie resistē temptauit.
oīpotētisq; iūa iustigāe hō p̄lup-
lit et p̄ualuit? qū iā egressa sūmā
a dño iā scēuēte incendio. ignibus
fuerit? se homo obiecit: et interi-
vūctes ac morietes medius stetit.
et uicātati finē iposuit. **E**cce in
q̄ntā pie p̄lupciōis audaciā: glū-
matio caritatis solet mentē hoīs
erigē. **E**cce quō facit hoiēm supra
hoiēm p̄lūmē: sic pene totū plg ē
q̄ hūmū qd̄ de dño p̄lūmūt? qd̄ p̄
dño agit: qd̄ in dño timuit. **A**urū
totū. totū stupēdū: q̄ntū p̄lūmūt
de dño: tantū se deicit p̄ dño. **Q**uā-
tū ascendit p̄ p̄lupciōne: tantū
descendit p̄ hūmiliatiōne. **S**icut in-
p̄a hoiēm est q̄ ascendit p̄ fiduciā:

sic infra hoiēm est quo descendit p̄
paciēciā. **I**n p̄mo itaq; gradu ut
dictū est anima redit ad scriplū: in
secūdo ascendit ad dñm? in t̄cio t̄lūt
in dñm: in q̄rto descendit sub scriplū.
In p̄mo et secūdo eleuat: in t̄cio q̄-
to t̄lūguat̄. **I**n p̄mo ad semet-
ipsū ascendit: in secūdo semetipm̄ t̄lū-
scendit: in t̄cio cōfigurat̄ claritati
dei: in q̄rto cōformat̄. hūilitati xpi.
Vel in p̄mo reducat: in secūdo t̄lūsser-
tur: in t̄cio t̄lūguat̄: in q̄rto r̄sul-
tat̄. **H**ec nob̄ p̄stare dignet̄: q̄ est
b̄ndictus in sc̄la Amen. **Explicat**
tractatus iugr̄ richardi de g̃dib;
siue p̄fectione caritatis. Incipit
tractatū eiusdem de sacrificiis dauid
phete. et qd̄ distet inter ipsū et
sacrificiū abrahe patriarche:
Notanda medullata
offerā ē nī iaculo arietū:
offerā ē boues cū hircis.
Videamus si placet qd̄
libi velint hūmūmōi sacrificia: caro
arietina. caro bouina. caro hircina.
Puto nāq; hec oīa in figurā ēē dñi.
Aliquin si in hys oīb; carnalit̄ sa-
pitis. si solā lram attēditis: attēdi-
te qd̄ dicat vob̄. **N**ūq̄ maducabo
carnes taurorū? aut sanguinē hircorū
potabo. **I**n carib; igit̄ sacrificijs
iudeorū nichil carlit̄ sapiamus: sed
que iuxta lram carnē sapiunt spū-
alit̄ discutiāms. **N**ūq̄ enī carnē
arietina. bouina ul' hircina p̄phā
dñō velut p̄ magno p̄mittet: nī
in hys aliqd̄ magū dñō q̄ ad
modū gratū adūbrari p̄spexisset.

Aries est animal admodum mansuetum:
quod coram tonitruo obmutescit. et non
aperit os suum. In hoc ipso itaque
forma mansuetudinis gerit: quod inter-
pissimus et gentilius pacis custodit.
Vultis audire quanta sit virtus manu-
suetudinis: vel quod sit retributio huius
numinis. Mansueti autem inquit hereditabit
terram: et delebuntur in multitudinem pa-
cis. Quia quod est eternam hereditatem
accipere: et cum pace possidere. Sed quod
pace. Delebuntur inquit in multitudinem
pacis. Parum fuit ei dicere delebuntur
in pace: sed delebuntur autem in mul-
titudine pacis: quia pax illi non erit
finitis. Et autem aries dux gregis. O-
portet ergo per virtutem mansuetudinis for-
mam se exhibere totius congregationis:
ita ut sit in exemplum omnibus aliis
qui vult esse auctor huius numeris.
Probata ergo mansuetudinem et omnibus
imitabile habere: hoc est arietem offerre.
Probata autem virtus corripit insipientes.
Ecce de arietem: videamus nunc de
boue. Bos ut novimus sponte indi-
nat collum suum ad portandum iugum.
Hec est forma obediencie: quod se solet
sponte et debet subdere voluntati alienae.
Quicquidmodum igitur in arietem proba-
ta mansuetudo: sic et in boue intelli-
gitur voluntaria subiectio. Quod quale
quantumque sacrificium suam voluntatem omnino
postponere: totum se ad alienum arbi-
trium exponere: nichil sibi de semet-
ipso reservare. Quod quod quidem ar-
bitrio astitabit: quod se pro ipso ad omnes
obsequia subdit. Cum quanta gloria securi-
tate verus obediens ad thronum gratie

illius accedit: qui factus est pro obedi-
entibus usque ad mortem. morte autem crucis.
Cum quantis trophaeis de stadio huius vite
eribit: quod semetipsum pro christi penam
abicit. et alienae servituti addicit.
Iuxta salomonis sententiam. Vir obediens
loquitur victorias. Perfecto hoc loquitur
qui operatur. Quia victoria vincit penam:
Quia victoria vincit semetipsum: vin-
cit mundum. vincit dyabolum. Sic omnia
vincit qui propria voluntate vivit:
quod crucis suae obicit iugo libenter sup-
ponit. Boue itaque est offerre: volun-
tariam subiectionem libenter exhibere. Ecce
de carne bovina: videamus nunc quod
sentendum sit de carne hircina. Sa-
tis latius quod sit illa virtus quod hominem
facit simpliciter vilescere: et quasi in suis
membris sentire. Virtus sane habet
odorem fetidum: et quasi hircum duo offe-
rimus per voluntarium acceptum. Sicut in
boue itaque voluntaria subiectio: sic
in hircum apte figurat voluntaria ab-
iectio. Semetipsum ergo ad omnem vili-
tatem et abiectioem pro deum exponere.
et infirmitatem suam humiliter recognos-
cere: est duo hircum carnem offerre.
Eiusmodi caro quanto minus sapit pa-
lato humano: tanto magis sapit pa-
lato divino. Excelsum enim dominus et humili-
lia respicit: et alta elongat cognos-
cit. Ecce iam dicimus quod sibi velint huius-
modi sacrificia: caro arietina. caro
bovina. caro hircina. Arietina vo-
luntaria subiectio: hircina caro volun-
taria abiectio. Hec sunt sacrificia
medullata: sacrificia duo admodum

grata. **M**edulla intra ossa latitat
et inpinguat. **V**irtutū medulla iten-
no bona: virtutū medulla deuotio
itina. **E**x bona nāq; intencioe
et ex itina aīni deuotioe virtutes
irrigat: et ad p̄seuerancie robur so-
lidat. **S**acra itaq; medullata.
obsequia deuota. **S**it ergo deuota
mansuetudo nr̄a. sit obia nr̄a. sit
humilitas nr̄a deuota: ut sit medul-
lata q̄libet oblatio nr̄a. **E**cce hē
q̄les hostias dñs offerre debeam: q̄-
les habeam q̄les epulas ei appo-
nam cū volumus. **P**uto q; si ex
designatis animalib; ei tria ferula
apponim;: gratia admodū ei re-
nā exhibere poterim;. **E**cce ego iqt
pullo ad ostiū: si q̄s in apparuerit
Iambo ad ipsū et cenabo cū illo.
Introducam; eū interī ad cenā
nr̄am: ut q̄q; introduca mercam;
ad cenā suā. **S**i qui at̄ sūt in vob;
viri diuicarij quib; parū sit tria
tāminū ei ad similitudinē dauid fer-
ula apponē: studeat iuxta exēplū
abrahe q̄ntū et q̄ntū supaddē. **Q**u-
sp̄ntū nāq; sacrificiū dñs abrahā
obtulit: sicut ex ipis dñi institutioe
accepit. **A**cepta nāq; p̄missione
abraham de t̄m chanaanor quā
in suis hereditib; possessus erat: mi-
nimo facilitatis ausu quā apud
dñm hēbat. signū in hocipm̄ a dñs
humiliter q̄rebat. **P**ne dñs inqt vñ
scire possū: q; possessus sum eam:
et dñs ad abrahā. **P**ne inqt
in vacā tēme. et caprā trimam
et auctē auor trū. turturē et co-

lūbā. **F**ecit abrahā qd ex diuina
institucioe accepit: et sup hostias
suas accepto celity igne signū qd
grupieat obtinuit. **E**t igne celity
accepit signo p̄fecto magne delecta-
onis fuit: et merito spendi maio-
ra magnā fiduciā prebuit. **M**ai-
ora nāq; bñficia libeter ipensa:
dat ausū absq; dubio p̄sumendi
maiora. **S**ic arins accipim;: ut
cōuenciois cōtitudine iōcūsa tene-
amus. **P**ne g; p̄missiois q̄ q̄dā
aira abrahe fuit ignis ille celity
miss;: q; suas hostias assuplit.
Puto q; et nos si igne celestem. si
igne diuini missū acceperim;: de di-
uini p̄missioib; iā vltis oīno
dubitare nō poterim;. **I**gne inqt
veni mitte in t̄m: et qd volo n̄ ut
ardeat. **S**; qū hūc igne ih̄s de
lūmis attulit. nūqd in t̄is tūc
ip̄is ignis defuit: aut forte bonū
nō fuit. **I**uuenit absq; dubio ig-
ne f̄estit: attulit at̄ igne celeste.
Illū venit extinguē: istū vehemēt
accendē. **D**is amor ignis est: sed
nō oīs amor bonū est. **M**ala ignis
amor scd̄aris. amor carnis. amor
turpitudis: bonū ignis amor spū-
alis. amor veritatis. amor virtutis.
Bonū itaq; est illū extinguē: bo-
nū nichilomin; istū accendē et di-
ligēter nutrire. **B**onus ignis.
ignis caritatis: ignis bonū et ve-
hemētē nutriendū. **H**ic est ignis
q; de celis venit: q; sup discipulos i
igneis lignis descendit. **C**aritas
dei dicit apl̄s diffusa est in cordi-

by mris: p spm scilicet qui tunc e nob.
Ecce ignis q celum nutrit: ecce ig-
nis q dicitur dat. Absq dubio qui
huc igne accipit: de etne heredita-
tis promissioe vltis dubitare no po-
teit. Perfecto ubi caritatis hereditas
est: diffidenc locus esse no potest.
Pfm ei caritas foras mittit timore.
Nolitis at apais nosce qz q huc
igne accipiunt: de etne hereditatis
promissioe hesitare no pnt. Caritas
magis oia suffert: oia credit. omnia
sperat. Quo namq de diuis promissio
diffidat: q oia credit. q oia sperat.
Puto qz huc igne celeste ppheta
accipat qm dicebat. Credo vide bo-
dum: in tra viuendum. Et abrahe qd
tra chanaanorum repunit: et qm
arua quada in igne desup mltis ac-
cepta. in spei sue etitudine soluit.
Quam igit abrahe dicte et promissio-
nes. si volu eiulmodi promissionu
coheredes existe: satagamus designatu
igne a duo pib optine. Cogitemus
quale sit tra lacte et melle manan-
te in hereditate accipe: et ea de man-
by chanaanorum violenter aipe. Res
vltis gradis: et valde distat. Pro-
uit hoc patriarcha q bn nouit: et id-
circo tate promissionis qstionem signo
confirmari gluit. Pz q est ista tra
putamus q lacte et melle manat:
q tanta dulcedie to redurat. Vbi
qto est hec tra: vbi qrenda vl quo
inueniunda. De regno celoz catholica
fides etillie agnouit q intra nos
sit. Pz celum illud qd int nos est.
cur no habeat sui generis terram:

quodmodum et illud qd ceruit. h tra
sua. Si intra nos est regnum celorum:
cur no et intra nos sit tra viuendum.
Ecce hereditas illa q spualib promit-
tit: spualis ee copbat. Si volitis
tra esse: si volitis celum esse. Terra ppe
stabilitate: celum ppe sollicitate. Si
spiritalis sumus. si spiritaliter sapi-
mus: tra hac lacte et melle manant
qtraque interia no extia. Quicquid
itaq q ista tra sit q cultores suos
vina dulcedine reficit: dulcedie po-
tat: dulcedie pascat. Primum at qd
cu acta eleuata sp in motu sunt
et unq quiesce possunt: sola tra in
vno loco subsistit. et summa se qere
componit. Scimus nichilominus quin-
timor solet sp mentem comite: securi-
tas at stabilire. et ad qere opone.
Forma igit terre in corpore qstie
securitas gerit: q cor humanum sp ad
quiete collige colluunt. Hec terra
multa prius dulcedie manant: q
cordis iocunditate qstie securitas pa-
iat. Promissionis tra qstia securi-
ta melliflua colaa iocunda. Ne-
rito talis tra chanaanis auferat.
meito talis tra iudeis qstet. Mel-
linum hominum genus omni qui tunc tps
fuerunt in tra genus chanaanorum:
optimum hominum genus omni q tunc tps
fuerunt in tra gens hebreorum. Vnde
q hec tra sit aut valde maloz: a
valde bonoz. Perfecto securitate qstie
no valet vl solet nisi aut valde
mali a valde boni hnt. Vltis apais
nosce quod eiulmodi tra soleat valde
mali posside. Sunt ipi q ita securi-

luit: ac si opa habeat iustorum. **I**m-
 pius ei tū venerit in p̄fūdū malo-
 rū g̃tēpuit. **S**ciūg m̄p̄lōmūg q̃
 p̄fā caritas foras mittit timorē:
 et ē vestigio itronmittit securitate.
Si enī cor urīū nō rephendit nos:
 fiducia hēmg apud deū. **V**ides cū
 q̃ securitate g̃scie facit aut magna
 p̄ficio aut magna p̄fectio. **C**ōscia
 mala atq̃ securū in valde malis.
 cōscia bona atq̃ securū in valde bo-
 nis: g̃scia mala et nō securū in nō
 valde malis: g̃scia bona et nō secu-
 rā in nō valde bonis. **Q**uādiū g̃
 g̃scia est securū et mala: adhuc cha-
 nanci sūt in tīra. **C**ū at cepit cē
 g̃scia securū et bona: noueris iā
 iudeos morari in tīra. **S**ecuritate
 ē g̃scie nō solet oīno facē: nī aut
 multa enormitas vicioz: ā mag̃
 p̄fectio v̄tutū. **H**ec est hēditas illa
 quā oīno oportet de maib⁹ chana-
 ucoz eripe: et ab oī labe viciozū
 sūmo studio purgare. **H**ec est hē-
 ditas illa q̃ fluit lacte et melle: q̃
 securitas g̃scie solet mentē huānā
 leticia et exultatiōe replē. **L**actis
 et mellis dulcedie refici nos voluit
 q̃ dixit. **A**eternū in duō et exultate
 iusti et cetā. **S**ecuritas falsa facit
 gaudiū falsū: securitas v̄a gaudi-
 ū v̄rū. **Q**uale q̃tūq̃ gaudiū:
 h̄e bone g̃scie testimoniū. **G**lā urī
 n̄gt h̄e est. testimoniū cōscie me.
In lacte et melle: itellige duplex
 gaudiū g̃scie securē et bone. **G**enu-
 inū sane gaudiū integra cōscia
 parit: gaudiū de b̄titudine corpis:

gaudiū de b̄titudine mentis. **E**t hac
 gemina retribucōe gaudem⁹ itē
 in spe: in futuro at̄ gaudēbim⁹ et
 in re. **L**ac de carne fluit: mel cum
 roze de celo descendit. **L**actea dulce-
 do quidē de carne trahit: q̃ ex cor-
 pis b̄titudine gaudiū et exultatio
 orit. **M**elliflua dulcedo velut e celo
 descendit: q̃ de metis incorruptibili⁹
 iestābilis q̃dā g̃ntulatio surgit. **L**ac
 est et illa dulcedo quā hauriem⁹ in
 cōtēplādis creaturis: mel at̄ illa
 q̃ mentē iebuat ex g̃tēplatiōe crea-
 toris. **F**ōne et hoc est lac sugē? de
 inspecta xpi huānitate gaudē. **F**ō-
 ne et hoc est sūme dulcedis melle
 refici? de inspecta xpi diuinitate in
 mēsu glāri. **I**n lacte quidē dulce-
 do sola nō tū sūma: in melle v̄o
 dulcedo et sola et sūma. **Q**uid enī
 dulcius? **I**n cōtēplanda xpi huā-
 nitate iocūditas quidē mag̃ nō tū
 sūma: in g̃tēplanda at̄ eius diu-
 nitate iocūditas et sola et sūma.
P̄tinet ad b̄titudine hoīs extēioris
 extēiorib⁹ ocul⁹ vidē in d̄o huānā
 naturā: p̄tinet v̄o ad b̄titudine
 hoīs interioris. itēiorib⁹ ocul⁹ vidē
 in hoīe naturā diuā. **I**n lacte g̃
 itellige q̃dqd b̄tifice dulcedis cor-
 poris sensib⁹ corpea s̄ba s̄b̄m̄s-
 trāt: in melle accipe q̃dqd glori-
 ce iocūditatis incorp̄is sensib⁹ incor-
 pea s̄ba distillat. **E**d itaq̃ aliud
 erit tīa lacte et melle manante in
 hēditate accipe: q̃ genuine b̄titu-
 dis etnā securitate in etnū posside:
Si igit̄ huiusmōi p̄m̄tiones nī fi-

deli abraham hēditare cupimus: ad
speci mē certitudine celeste illū que
supis designamus igne velut p
signo petimus. **N**ā sicut supis do
cimus cor qd caritatis igne plene
incanduit: nulla ignorācie nebu
la nullq diffidēcie torpor involuer
potest. **S**ed q ad similitudinē abrahe
igne alitq nullū optat accipere. **S**u
deat eque et ipse sūle sacrificiū offerre.
Iubet itaq abrahā ut iā dictū est
lammē vaccā triennē. et caprā tri
ennē. et arietē triū annor: turturē
qz et colūbā. **V**ideamus nō qd sibi
velit hoc sacrificiū abrahe: vlt i quo
videat. a iam dicto illo dauid sacri
ficio differre. **Q**uāto est q dñs a
lūmo patriarcha nō bouē sed vaccā
qrit. **S**ūq d nā in hoc gñe hosti
arū plq feriāz qz masculū diligit.
Forte sic est. **N**eqz ei a tāto auro
exigēt: qd unū ipse diligit. **S**i
iusticie dicta iusticia interpretaciōe
discutiāt: puto palā fieri ratū
tueri qd d. **S**cimus de boue qz
ingū portare pōt: lac at dare nō
pōt. **C**ōtingit at vaccā utraqz facē:
et lac dare. et dñi sui ingū portare.
Quale sacrificiū et obie ingū hu
militer portare et mē qlibz obie
ardua cordis dulcedine seruat: et
nil aliud q lactē dulcore p vba
distillat. **M**ulta cū dñi sibi pā
piūt. molestū quidē hūt nec tā
dulciter q fortiter sustinet. **S**cimus
at qz masculūq serus qz fēminūq
fortior est: sed lac tū dare nō pōt.
Bouē itaqz facit obia fortis: vac

nā vero obia dulcis. **B**ouē offerre ē
obedire vult: vaccā offerre est
obedire gntanter. **B**ouē offerimus
obediēto cōstātē: vaccā offerimus
obediēto gntatē. **C**aro bouina
obediā robusta: caro vaccina obia
iocūda. **Q**ui igit pōt carnē offerat
vaccinā: q hoc nō potest offerat
bouinā. **Q**ui neutrum pōt ex istis
offerat saltē vitulū de armentis. **V**i
tūq sūne ad ingū portādū nutrit:
itema tū ad ipm nō applicat. **Q**uod
at intē nō portat nō est ex vicio
iracundia: sed ex defectū possibi
litas. **S**i igit obiaz nō pōtēris.
nō qz nō vis sed qz nō possis: vitū
lū boues et soluis. **Q**uod et itelligi
p vitulū nō obediēto pōitū: q ad
modū in boue et vaccā obediēcie
exercitiū. **S**i igit vaccā vel bouem
offerre nō potes. offer ut vitulū: q
cū integre volucis ad manū hē
potes. **C**erte si nō potes hē obie
officiū vlt vltū. potes hē obediēcie
pōitū: potes hē obie desiderū:
et cū volucis offerre potes cūqz
vitulū. **Q**ui mīnimo viciū ē:
nō statū obiaz pōtēris pūt cū vō
lūt. **M**inimo nāqz vincti sūne
alterutra licētia nō pūt separari:
et idcirco nec obiam pōtēris. **Q**ui
lū ergo offerat q cuiusmodi sūt: q
obie ingū p mētis arbitrio sūne
nō pūt. **H**ic est q p pōt igno
rācie in lege vinctū sacros vinctū
vitulū offerre. **S**acerdos vinctū
pōtēris caritate pōtēris. **S**acerdos vinctū
platus erga pōtēris pōtēris: et erga

deū deuotū. **E**iusmodi sacerdos q̄to
 subiectos suos uerū diligit: tanto
 eorū errata uelocius inuestigat et
 odit. **S**ēpe dū eorū culpas uinū
 discere p̄mit. dū p̄uolū uires p̄-
 scire uelat ul' negligit: caritate in
 eis uinū caute ferēs extinguit.
Ignoranciā itaq; peccat: qm̄ ma-
 li vñ āputare debuerat accumulat.
Sacerdos igit' qui idiscere agendo
 dū bonū intēdit p̄ errore delinquit.
 vitulū p̄ p̄cō suo offerat. et obedi-
 endi p̄cō q̄ ip̄cōdi delictū de-
 cetero habeat: qui creditū sibi regi-
 nis officiū ad plerū p̄t oportet
 dispensare nō posse p̄ exp̄ienciā iā
 p̄bat. **A**d enī est aliud cū vitulū
 offerre. q̄ malleiā et delictū scilicet
 potius q̄ p̄esse: et obiaz alijs po-
 tius exhibere. q̄ ab alijs erigere. **O**f-
 fert igit' vitulū de armētis: q̄ fieri
 iā optat q̄ vñ ex subiectis. **N**otā
 dū sane q̄ sacerdos p̄ ignoranciā
 peccās. iubet p̄ p̄cō nō bonū sed
 vitulū offerre: ne pastoralē carā
 quā sel' accipit audeat temere et in-
 cōsulte abicere. **D**ebet ḡ q̄ eiusmodi
 est subiectiois locū nō tā subire q̄
 arripere: nō tā arripere q̄ delictū:
 et hoc erit nō tā bonū q̄ vitulū of-
 ferre. **A**more ḡ placōis ab affcū
 suo abscindat: placōis tū officiū p̄
 timore dei et utilitate p̄mi tene-
 at donec oportū et rōnabilem
 exitū inueniat: et iterum pro p̄cō
 suo vitulū p̄ subiectiois delictū
 offerat. **A**llud at' qd' esse dicim' q̄
 mūd nō bonū sed boues p̄mittit:

de maib' vero abrahe dñs nō vac-
 cas sed vacca erigere voluit: **S**i plū
 est boues q̄ bonū p̄mittit et exsol-
 uē: cur nō et eque maior sit vac-
 cas q̄ vacca in dei sacrificio exhibere?
Sed nūq̄ in sacrificio abrahe dñs
 arde aliquid uinū a p̄fecto esse po-
 tuisse: **C**ui ḡ p̄fectio iure assigna-
 tur? si summo p̄iarche dedignat?
Quis at' dicat ul' dñm tantū au-
 cū ad optima nō instituisse: ul' tā-
 tū vñ ad p̄fectis instituta animū
 proptū nō h̄re: **E**t at' breuē dica
 qd' in bono ul' in malo sentia: hoc
 est ut in videt bonū offerre: manū
 suā ad debitā obiam exsoluendā
 fortiter extendit. **H**ec hostia gemi-
 nat: qm̄ et ad debitā et ad iddebitā
 obediēciā op̄acōis inē manū uilif
 extendit. **P**ene oēs cū ad religionē
 uenīng obiam cū dēuāciōe p̄mit-
 tūng: nā obiaz scdm̄ ordinē p̄fi-
 tem. **N**ō est ḡ in plati p̄fate ad
 ea que sup̄ p̄fessionis sue ordinē st:
 subiectū suū uolēter cogere. **D**ebitū
 nāq; est qd' p̄cipit. scdm̄ ordinē:
 iddebitū qd' est sup̄ p̄fessionē. **B**o-
 ues itaq; cū p̄pheta offerim'g: qm̄
 et debitā et iddebitā obiam aīo nō
 extorqim'g et cōstāter exhibem'g.
Vacans at' ueniat tūc offerim'g:
 qm̄ utraq; obiaz nō solū eq̄munt
 sed etiā dēuābiliter exsoluim'g. **Q**uō
 ḡ ab abrahā sola vacca requirit?
 ul' a tāto ut dñm est uñd vñā tūc
 exsoluit? **S**ed nec sola iddebita obia
 ad debiti solucōnē: n' sola debita
 sufficiat ad p̄fationē. **D**icam certe

dicā qd' sup hac re animus in sugge-
rit: indiet qsq; quō voluit. **Po-**
tes si volueris nullā indebitā obiaz
tibi facē: et tūc nō video quō deus
a te possit plj q' vna vacca erigē.
Si pmittis corā deo tuo. v' pfitris
corā prelato tuo obiaz ad oīa? tibi
iā de reliquo nulla obia cit īdebita:
et pro debito obie sufficiat t' solam
vacca offerre. **Melius** ut nō videat
vna sola vacca iuxta hūc modū
offerit: q' ai hostia tua iux p'dictū
modū genuatur. **Nulla** sane tibi
obia videbit: grauis v' iportabil:
si illa exemplū p'fē emularis q'
factū est obediēs p'ri v'sq; ad morte.
morte at crucis. **Vacca** g' in dñi
sacrificiū iuxta abrahe exemplū of-
ferim: si plenā ad oīa obediām
p'mittim: et cū gaudio exsolui.
Ompti at et pati sūm q'ntū in
nobis est. nō solū meliorib' v' eq-
lib' veni et peiorib' tale obediāz
exhibē: et cōstabit nos p'culdubio
iuxta dñi p'ceptū v' dōmētū
vacca triennē obtulisse. **Hostia**
talē vacca p'fecto tēnē offerre nos
voluit q' dixit. **Dubitati** estote oī
huāne creaturē p'p' deū. **Eccē** de
vacca: nūc vidēmus de capra.
Et facile est in fallor ex supioribz
colligē: cur maluit dñs ab abhā
capra potius q' hircū erigē. **In**
hircū v' capra itelligit: volūtaiz
q'ceptū. **Capra** at lac prebē solet.
nō hircus. **Capra** g' offerre est:
cōceptū suū cū mag' cordis dulce
die sustinē. **Est** ut dñs ē supior

fortior serus masculinus q' femininus.
Hircus g' nō capra offert: cū sui
cōceptū a quolibet nō tā gaudent
sustipit: q' fortit' sustinet. **Qui**
ergo capra nō potest offerat vel
hircū: qui hircū p' neutriū: offe-
rit vel hedū. **Hedus** tenera ires:
et q' sine lacte iuris vix v' nullo
modo viuē p't. **Hedū** itaq; offert
q' cōceptū suū egre quidē: cū mo-
lestia sustinet: aliene tū gloriā
lacte rearat: paciam libi extor-
quet. **Dū** itaq; cōceptū suū alia
sustinet pacietē: alius fortit' alia
gratāter: vnus hedū: alit' capra.
alius capra offerre videt. **Si** igit'
q'ceptus paciaz āplectis: offeris
hedū de capris. **Offeris** caprū cō-
ceptū q'ceptū tuū: offeris caprā
hircū iuxta ad illatā iurā. **Ca-**
pra in fallor erat oblatio eoz de
quibz hircū in actibz aplōz. **Hāc**
apli gaudentes a cōspici q'libz: qm
digni habiti sūt p' noie ihu qm
melia pati. **Si** at paup'culi es
et ad oblationē capre v' hirci nō
suffias: offer salte hedū de capris.
Hedus certe carub' iacob p'p'ū
suū faciunt: et fīr debita bñdīc-
tiōe accepit. **Audis** bñdīcā: at
tende et qualē. **Det** tibi dñs iux
de roze celi et de pinguedine tē
huānā frumētū vinū et oleū:
et seruet tibi p'pli. et adoret te
tribus. **Et** dñs fratrū tuorū:
et ianuetur aū te filij iuris tue.
Qui maledixerit tibi sit ille ma-
ledictq;: et q' bñdixerit tibi bñ

decem repleat. **Q**ui g^o cupit tale
 bñdictione hereditare: audiat cō-
 siliū rebecca. **A**ffer inquit in duos he-
 dos optimos: ut ex eis faciā elais
 pā tuo quib⁹ libeter velat. **V**ides
 certe q^o duos eū heredes pare oportet
 at: qui ad tantā bñdictione auge-
 lat. **C**erte cū male agis: iuste g^otep-
 ueris. **E**t qd aliud q^o heredinas car-
 nes offeris? si paciāz āplecteris. **E**t
 at enā inter bona opa cōtepmū?
 et tū paciāz āplectit: hostiā suā
 gemmare videt. **G**eminos itaq^o he-
 dos offerre est: tā iustū q^o iustū cō-
 teptū paciēter sustine. **G**emini at
 hui⁹ tūc quis offerre videt: q^o et
 ad iustū et ad iustū g^oteptū fortit⁹
 sustinendū pūptū inuenit. **C**apras
 at offerre est: ad utrūq^o cōteptū
 incute hylarete: et inter q^olibet in-
 iurias et q^olibet iniustas cordis dul-
 cedine retine. **S**z qui cū bto iob ve-
 riter dice p^oit. neq^o ei rephendit
 me cor meū in oī vita mea: uelatio
 quō in hoc gnē sacrificij possit ge-
 minari illig hostiā. **Q**uō enī q^oso
 iustū cōteptū iaurire valet? quem
 sua cōstia in nullo remordet. **M**e-
 rito ergo dñs ab abrahā vnā tūc
 caprā q^oliuit cui⁹ vita irēphēbil⁹
 fuit: et qui ab alijs nō n̄ idigne
 cōtepmū potuit. **M**erito ergo dauid
 suā in hac pte hostiā duplicauit:
 q^o inter multa bona q^o egit. g^ouilla
 etiā quedā mala cōmilit. **H**abuit
 itaq^o in vita sua 1 vnā iuste et vnā
 iustū iuste rephendi vl⁹ g^otep in po-
 tuisset. **V**n et nōc fuit ut suā

hostiā in dñi sacrificio geminaret.
Felix q^o sic uiuit. ut nō sit vnā
 ab alijs iure rephendi possit. **S**uf-
 fiat ei qui cuiusmodi est caprū vnū
 offerre: et iustū g^oteptū equumit
 sustine. **C**apra at tūc est pfecta
 iuri oblatio: cū iuste spretus sus-
 cipit cū gaudio. **C**ōtepmū. sane
 mō a superiorib⁹. mō a coequalib⁹:
 mō ab inferiorib⁹. **D**eīng at quorū
 libet derisq^o et opprobria iusta libet
 pmo et g^otilatē suscipe: et h^o eit
 ut arbitror caprā trimā offerre.
Ecce de vacca: ecce de capra. **S**upe
 adhuc gladiare de oblatioe arietina.
Vides aīal māluetū est: 1 idēo
 uti iā docuim⁹ p^oit cuiusmodi aīal
 māluetudine figurare. **P**ecūde g^o
 offeris: cū māluetudine exhibes.
In te at est utriū velis agnū vel
 ouē siue arietē offerre: et in dñi
 sacrificio ponē. **A**gnū ut nomīng
 lat nō tam fudit q^o fugit: eq^orio
 at ouis nō tā fugit q^o fundit.
Aries vō uentriū horū solet facē:
 q^o potiq^o corūb⁹ ferit. **A**gnū itaq^o
 facit: q^o ex aliene glolacois dulce-
 dine. ad māluetudis grāz pfiat.
Ouē at in dñi sacrificio exhibet:
 qui blande glolacois et pie sol-
 licitudinis studio alios ad
 māluetudis grām pmouet. **A**ri-
 etē vero tūc offerim⁹: si in spū
 lenitatis delinquentes corripim⁹:
 et p dñō zelātes cōtia puarica-
 tores pie seueritatis corūb⁹ sem-
 in⁹. **I**n agno itaq^o itelligim⁹ mā-
 luetudine trepidante: in oue mā-

suetudine bladiante: in ariete ma-
suetudine zelante. **I**n agno ma-
suetudine timorata: in oue ma-
suetudine pia: in ariete ma-
suetudine senera. **A**gnū offeris humiliter ac-
cedendo: oue deuote bladiendo: arie-
te pie tarpando. **I**taq; in ma-
suetudine suscipite iustitiam ubi qd pt
saluare animas vestras: et agnū obtu-
listis. **C**onfortate manus fatigatas
et genua dissoluta roborate: et
oue sacrificastis. **I**ntra aplū at-
argue oblectra tarpā vtute ma-
suetudis ubiq; seruata: et cit aries
ut arbitror oblatio tua. **P**uto iā
nō miraris cur dñs in hoc gñe
hostie masculinū sexū ab abra-
hā eregerit: q̄ in alijs hostiarū
gñib; feminū p̄elegit. **N**ō est
mirū v̄ ilolitū aīn ma-
suetudine fūdatū cordis dulcedine corde ser-
uare. et iuxta om̄s similitudine ḡap-
tā dulcedine q̄ lac qdā effundē
et p̄ v̄ba distillare: sed hoc vere
magis hoc vere mirū. cū cor
ma-
suetū et p̄u sibi extorquet
p̄ dñō zelare: et tarpacois
cornib; delinquentes ferire. **Q**uā-
ad me attinet pl̄q; miror v̄ malo
vnu arietē iuxta danielis
a
sopnū vtilitē q̄m occidentem
et q̄m aq̄lonē et meridie: q̄ plu-
res oues lacte hūdat. **Q**uē
quāq; sacrificiū est p̄ veritatis
testimoniū nec libūpi q̄tē parē:
sed p̄ ratiōis zelo p̄sequentiū
furore q̄m se sponte p̄uocare.
Quale sacrificiū suas iniurias

cū ma-
suetudine pati libet obli-
uisci: dñi iniurias vehemēter in-
dignari: et tarpacois cornib; se-
uēdo fortiter vlasi. **H**oc est ut
arbitror arietē offerre: et in dñi
sacrificiū ponē. **S**ed merito et in hoc
loco iuxta supiorē modū querit:
cur ab abrahā vng tū aries eri-
git: cū dauid p̄phā manus aliqd
ponē v̄ p̄mitte videat in eo q̄
d? **H**olococausta medullata offerā
tibi cū incenso arietū. **N**on dicit aī
incenso arietis: sed cū incenso arietū.
Sed sicut in capre imolacōe docui-
mus q̄ q̄q; iuste q̄q; iuste q̄tep-
mū: sic sane iuste iuste affligimur: iuste iuste
ut vultim iustā v̄ iustā p̄feci-
tiōne patimur. **Q**ui igit iustā p̄f-
titiōne quonies iurrit. cū ma-
suetudine tolerat: q̄ vnu qui euasnoi
est arietē in dñi sacrificiū imolat.
Qui at int̄ zelandū p̄ dñō modo
iuste mō iuste affligit: et v̄nū
bet p̄feciōis sine ma-
suetudine luc
detrimento patit: iste p̄feciō
hō-
tā suā gemmare videt. **Q**ui v̄dō
sine q̄rela sūt et v̄rephensibiliter
vūnt: h̄j sane nō h̄nt v̄nū hostiā
suā gerare vel debeat vel valeat.
Puto q̄ illis suffiat vng tantū
arietis oblatio ad p̄feciōne de q̄bi
testimoniū h̄m̄ ex euāgelio. **E**nt
at ambo iust̄ euāgelista iustū aī
deū: mercedē in oībus mātatis
et iustificandiū dñi sine querela.
Aui madutis ut arbitror q̄ iua-
uis sit vnu arietē iuxta hūc mo-
dū offerre: q̄ iuxta p̄dū modū

hostiā suā gemitur. Ille uero ē
 auroz arietē duō inuolat: qui uō
 solū ipotēiores uel eque potētes.
 sed etiā potēiores libere marpa-
 cois cornib⁹ ipugnat: qñs zelg
 ritudis hoc erigit. ul' regula veri-
 tatis dictat. *Ecce iā diximus quid*
de vacca. qd de capra: quid de uin de
ariete sentire debeamus. Et hys ita
q ut arbitror adiutis: qñ fer-
cula in diu mensa pame debeat
Et si duō mensa locupletē volu
exhibe: debemus ad similitudinē abra-
he ex turtur et colūba adhuc qñ
tū ul' qñtū fertulā supadd. Stu-
dys igit. pte opacois: adiugam
studia etiā gteplacois. Illa sane
ad quadrupedia: ista pñet ad
volatilia. Quadrupedia in tin-
degūt: volatilia pñis se in alta
sustollūt. Pactionē qñ in terra
gūlam: p cogitatu et desideriu
in obliuio suspendim. Quali
igit. pñata aialia duō offerim:
quocies ex deuocōis officio ad fu-
turoz glidacōis pñia gteplac-
ois volam. P turtur et colū-
bā. intellige cōtemplacōis gēmi-
nā. In turtur gteplacōis etiā
tū malozū: in colūba gteplacōis
etiā bonozū. Hec at aues nō
tam canē qñ gēuere solēt: et gēmi-
tū pro cantu hūt. Sicut i pñia
grām gteplacois: sic in earū cantu
ul' gemitu intellige vītutē cōpū-
cois. Debemus itaqz hinc inde et
na mala ul' bona meditari. cōtem-
plari et in eoz glidacōis cōpūgi?

et hoc erit turtur et colūba of-
 ferre: et p hac pte hostiā nrām
 duplicat. Turtur solitudinē dili-
 git et solinaga incedit: et in hoc
 formā timoris gerit. qui sp diu-
 titiū querit. Colūba gregatim
 volat: et ex eo formā dilectōis ofte-
 tat. q corda sp cōaliat. et in vna
 pacis cōcordiā ligat. In turtur
 igit cōpūctio timoris: in colūba
 attendit. qñctio amoris. Si etiā
 mala meditaris. et in eoz glidā-
 cōis nō qpūgis: turturis pñas
 habes: sed turturis cantū nō ha-
 bes. Si in etnoz gteplacōis desi-
 geris. et in eoz desiderio iardescis.
 et lacrimas fūdis: pfecto colūbi-
 nū et volatū et cantū te habere
 ostendis. *Explicit tractatus*
magri richardi de sro victore de
sacrificio dauid prophete.

Inapit tractatus eiusdem de
multiplica pane sacchar legalis.

Arbonū et cinerū re-
 ligis emūtat. a cog-
 te paupmētū diba-
 ni? supsticōis vōti-
 lia rectore simplicitas
 claustrū: a cogitacōis scilicet et de-
 siderio. a creatore inuariabile ppo-
 sitū virginis. Vapor ignis acce-
 sus qseruat in dibano? ferues
 ppositū in claustrio: votū castita-
 tis in vgis vtero. Pasta mollis
 accedit ad dibanū? debilis aia ad
 claustrū: caro passibilis nō quidē
 aliunde accedit. sed in ipso et de ipso

utero vernali cōcedit in xpū. **N**ō
sparte seminat. sed deponit panis
in cibano? nō diuinitim sed cōiūc-
tim debet seruari ordo in claustrō:
nō minutatim vel guttatim ipsam
diuinitate verbi cōcipit siue parit
vīgīnū vīrgo. **P**asta nō iformis
sed tornata et formata coquit in
cibano: ordo nō sine regula et cō-
forma stabiliri debet in claustrō:
naturā huānā nō sine septifor-
mis grē acceptiōe cōcipit et edit
vīrgo. **D**e panib' bñ spūnt eli-
bang? religio claustralis de vīrtu-
b' pñ exemplū p̄bet sc̄arib'us:
vīrtutes vīgīs odorē placabile red-
dūt etiā angelicis ita cōmūb'. **D**e
panē cibam nutrit. caro? de illuc
rōe claustrī aīa: de frū vīrginis
tota sūt ecclīa. **C**urāt pauperes
p̄ panē ad cibam? hūiles pro
pietate ad claustrū: oēs hoīes p̄
salute ad vīrgīs templū. **V**icūq;
detinuerim' stilū in assignata cō-
pariōe cibam claustrī et vīgīalis
vītri: iā nūc deniq; ad sartagiē
tūscam. **S**artago itaq; ferrea
primis suppositis et flāmis vīdiz
appositis. circūvallata tā extūscā
q̄ intūscā succendit. **O**ppōit se
tū cōbustioib' extūscā et oībus
tūrys: ut sua passiōe sine lesiōe
cōseruet. qd' in gremio sue suscipit
sollicitudis. **D**emigrat ipsa ne ob-
fuscet? qd' cōtinet ab ipsa? tāpna
multo affiat: ut qui in se coquit.
cibus meli' pparet. **A**rdet. ne ar-
deat abq;. **P**acencia sanctorū:

o paciēs caritas doctorū. **S**anctū
nō expauescis. quā nō refugis?
nō times gladiū. morte cōtēpnis:
derides tormentū. tortore despicis.
Quare? **U**t salute doceas. ut sal-
ues aīas? ut excoques abū: ut p-
cūres salubre remediū. **S**ic deniq;
dicat paciē organū paulq; libet
inqt ipendat et sup ipendat p aīa
b' vīris. **E**t alibi. **Q**uīs ifirmat?
et ego nō ifirmor? **E**s sc̄alīza-
t? et ego nō vīro? **Q**uicūq; igit
es delicata et fragilis aīa. ut aī-
neas maloz aduersione: q̄r p̄pug-
nātiū doctorū sartagiē. **N**ā adu-
tio illa quē d' gāpīa carnis. cō-
cupīa oclōz? nōne cremat medul-
las aīaz. **A**dūsus quā aduindū
salutiferū sartagis umbraculū:
atq; ascendendū tēxpugnabile q̄
ignes p̄pugnaculū. **C**onfessio enī
p̄ccōz: umbra est defectoz. **P**ro-
p̄ccōz: p̄pugnacula sūt oblectoz.
Hac umbrā desiderat spolia de qd'
vitis frondosa isrl' inquit p̄q; cō-
fessionē. sub umbra quā desiderā
uerā ledi. **Q**uasi in estu vīcorū
diuina auriata umbras effugit
arūsp̄eri: et tandē sola in q̄felli-
onis iuēni. **V**ires nāq; aīe ibi vī-
suplī. norū calore cōpesciū: et tō
in p̄ccōis p̄ccōis demigrata postea
vīrtutib' restozū: et insup et amos
delicabiles p̄ afflatū sp̄s attraxi.
Est tū q̄fessio etiā sartago? quā
sicut arēniū auersit in fixozio:
sic p̄ verā q̄fessionē carī' delēad.
Atende nouū q̄ quō saccōtis oīo

et pugnaculum sit et sartago. Et
 pugnaculum quidem est. ne penitente
 capiat hostis: sartago vero ut va-
 ne temptatis ipse collagret. illius
 ignibus suis. Iusto namque iudicio i-
 flammam quam incendit perit: et dy-
 abola suggerendo cum suggestioibus suis
 perialit etiam incendys religatur.
 Vnde propheta. Tota nocte dormiuit
 coquens eos: mane quoque ipse succelsus
 est quasi ignis flammæ. In nocte et ei
 huius vite non cessat igne gaudere
 sathanas collare. et struere lignorum
 que maxime in sabbato colliguntur
 subterne: id est offensiones iusticie om-
 ni papue orationis iportune sugge-
 re. Sed quisque gloriabitur securis et mal-
 leus vniuersæ terre. Mane si dubio
 ipse succedet. non temptatus sed dapna-
 tus: sed ferrus in sartagine reponet.
 in eterna dapnacione. Videbunt tunc
 iusti. et super eum ridebunt et dicent.
 ecce homo qui non posuit deum adiuto-
 rem suum: et cetera. Nec regis babilo-
 nis sartago in qua exiuit quis exiuit:
 quam non euadit qui retribuit carnalium
 illecebrarum pede metis inconsulte
 facit. Habet et rex iherosolimita-
 nis sartagine suam sed auream: sed
 qui calescit prius caritatis: sed que
 quos sperant etiam delectacionis. Panem
 igitur sue gloriacionis atque credite de-
 lectacionis decoquat platini in sarta-
 gine pacis christi: et deducat ad pas-
 cua vite oues redeptas sanguine
 agni. Et de hoc pane ista sufficiant.
 De hic aggrediamur panem de crati-
 cula. Panis iste martium. marti-

um significat. Vnde nonnulli illorum
 historialiter in craticulis affliguntur:
 et ut quasi panis sufficiens coquat
 vescantur. et resuscitentur. Est autem crati-
 cula instrumentum huius velut quasi
 domus costas. et inter ipsas plures
 apturas per quas vapor ignis pe-
 netret interiora eius qui desuper ex-
 tendit. Assat. etiam et costat. quod autem
 quasi supponit: forte non solum panes.
 sed et carnes agni hic assat. De
 carnibus neque agni. nec nudum quod
 ut iudei. nec coctum aqua ut philo-
 sophi: sed ut veri catholici assu-
 tantur igni eductum est. Remem-
 morans agnus ille in quo baptizatum
 est deo habitare in eo. et super quem vi-
 dit iohannes spiritum descendentem et ma-
 nuebat super eum. ab omni contagione prius
 immunis. carnes suas inactauit
 in craticula: quia cum voluit tetigit
 eum ignis pleuritis: et cum voluit
 prohibuit ne accideret ad se flagellum
 siue laqueus venarum. Poterat enim
 habebat ponere animam suam: et iterum
 sumere eam. Quare enim cum vellent
 eum tenere. nemo misit in illum manum.
 et cum audiret ego sum. ceciderunt re-
 trosum: nisi quia non erat ibi aptu-
 ra peccatis humane. nisi deo promitte-
 re in specie quam penetraret usque ad
 carnes agni. Alias vero et lapides
 tulerunt in eum. et apprehenderunt et
 crucifixerunt: ubi scilicet aptura
 patuit divina promissio in craticu-
 la. Hic panis qui de celo descendit
 coquitur: et caro agni siue piscis
 qui prius de mari ascendit ducit

passiois ignib⁹ affat. **M**ortifican-
tes igit carne suā p xpō: ne defia-
ant refinatur hoc cibo. **V**enit enī
dolores patētis xpīam: assidua
recordatio in cruce pēditis. **T**elū
a corde exauit ipaciē: dulcis meo-
ria ianillate orōis de pīguēdie grē
et vince paciē. **P**er inqēs ignosce
illis: qz nesciūt qd faciūt. **S**anāt
oēs amantudines mentis: faug
distillas de labijs filij olei. **S**anguis
reflues de venis iūe: venena de-
pellit malicie et neqcie. **F**auces
delicaciorē. vter sacietate. ossa me-
dullis. uerū robore replent: cū
de antiaula panis tō fide assūit.
Hactenus de pane ī cūcula. **S**equi-
tur de pane vincto dicam⁹. **O**pta-
bilis siquē vinctio qrit: cū afflictio-
nib⁹ et lauetacōib⁹ duris pns
mēbra debilitat. **L**aborauim⁹ eq-
dē in cubano: doluim⁹ ī sartagine.
afflictī sum⁹ ī antiaula: tande
vugam⁹ ī oleo. **Q**uē virent pa-
uē nūm. vū virent. et quō vire-
rit docet psalmista: loq⁹ ysaīas:
petr⁹ apl⁹s demōstrat. **V**ixit te
inq⁹ psalmista o deus. d⁹s tu⁹ oleo
leticie pre participib⁹ tuis. **P**lar-
as vco ait. **R**egelat sup eū sp⁹s
dñi: sp⁹s sapiē et actā. **P**etr⁹s qz
in actib⁹ aplōz. **Q**uō vixit cū d⁹s
spū scō et vīute et cetā. **V**ixit
etiā ista q erat ī ciuitate peccatē.
Vixit nāqz pedis: vixit et caput.
Grata certe deo est vinctio: a pec-
catis cōuersio. **H**ec pedes. **M**ulto
at acceptabilior ad vīutes pōssio.

Ista caput. **F**inuge esurienti panē
tuū. et egenos vagosqz iduc in do-
mū tuā. et cetā: et vngucto vireis
pedes ihu. **D**e elcōlūā nō ex tñ-
cia aut ex uacitate. sed ex multa hy-
litate: et effudisti vnguctū. **P**anc-
g⁹ vincto reficit: q in hylitate mi-
seret. **H**ic pedē suū ī oleo tingit:
sicut dicit moyses ī bñdōe aser.
Endū est iam et de pane cōsplo.
Et at ut ait salomon cib⁹ abo-
mior: qz panis cōsplo pane vincto
in grā est copiosior. **D**ictū enī at
stabulario. qz si qd superogauis:
ego cū rediero redā tibi. **V**arge su-
perogat. q nō salū qd supfluit pau-
pib⁹ tribuit: verū etiā vnde postea
egere pspiciat. **B**ene superogat: q
nō amas tū. sed etiā inuas qor-
dat. **P**ropt⁹ ille superogat: q iuss⁹
ad mortē p sibi⁹ agonizat. **V**ixit
iuxta sentēciā bñ iob. petra fluit
riuos olei butiri et mellis: qz sup-
na pietas hui⁹ mente irradiat o-
leo illustracōis. butiro īpinguat
supne bñdōis: melle glorificat.
etne remuneracōis. **P**etrū olei se-
hē quedā mulier alleit: illa fortis-
sis que vinctū panē qmedit et redit.
Hec vō q manū suā aperuit topi-
que panē onosa nō comedū. sed ī
nocte surrexit. reditqz predā tonit-
tracōis suis. et cibaria auallis suis.
oēs enī domestici ei⁹ vestiti dupli-
ab⁹. sextariū habet. multū habet.
modiū habet. fonte habet. **M**ulte
filie cōgregauerūt diuitias: hec at
supgressa est vniūsas. **H**ec ī poste

nō p̄ auariciā nichil reſeruat: hec
 cū dederit oēm ſuā domū ſuā. cū
 ſe in p̄mōniū pauperū reputat.
Superior tūgit vlt' vngit: hec iſtidit ⁊
 aſpexit. **I**lla vasa vacua et pauca:
 hec multa habet et plena. **I**lla ſa-
 crificiū: hec offert holocauſtū. **S**ua-
 det illa: hec ſcripta. **B**onū eſt quicquid
 panē illū. ſed meli⁹ iſtū: ſicut bonū
 eſt abſtinē a malo. ſed meli⁹ facē
 bonū. **H**ec q̄ ſufficiat de panē vuc-
 to vlt' gſpſo oleo. **M**irabilis vō vuc-
 tio iſta ſolidat nō enervat: ad la-
 bore erigit. nō in mollicie reſoluit:
 abiles nō debiles ad oē opus bonū
 afficit. **P**recepta deniq; ſpūs vuctioē
 apli ad agones p̄cipūt. fixne p̄tā-
 ti obſtante reſpūit: et uois ih̄i in
 ſigna ubiq; grauiū deſcendit. **I**nde
 panē dūo et frigidū a p̄ſentoribz
 ecclē cibati: corpis duris ⁊ aſpas
 mortificationes ſuſtinuerūt. **I**nde i
 laboribz plinius: in caueribz habu-
 itius: in mortibz ſequeſter. **I**nde
 picula fluminū. picula latronū:
 picula ex gūe. picula ex gentibz:
 picula in ciuitate. picula i ſolitu-
 die: picula in mari. picula i ſal-
 ſis frībz: in laboribz et erupnis.
 in vigilijs multis et cetā. **H**ec ito
 igit. p̄ cōſpū oleo panē frigidū
 et durū ſupponū: q̄ p̄ grāū
 actionē. nō carnis delectationes. ſed
 mūdi amantudines ſp̄are debem⁹.
Vn venter ſpouli diſtict⁹ ſaphi-
 ris meōrat: q̄ nūc gſolacōe a dō
 erigim⁹. nūc teptacōe erudimur.
Sociales q̄ ſpouli. ſpōle p̄mittūt

inuiculas auras v̄nuculatas
 argēto. **P** inuiculas ornamētū
 videt⁹ aurū: ipſa dīna p̄cepta
 itelligūt. **V**iniculāt at argento?
 q̄ diſtinguendū eſt ubi ſit p̄ceptio
 ubi p̄miſſio: ſed terret p̄ceptio.
Vnde ioh̄es in vultu ſedentis i th̄ro-
 no hoc utrūq; ſil' notauit: et qui
 ſedebat inq̄ ſilis erat aſpectu la-
 pidis iaspidis et ſardini. **I**aspis
 viridis coloris eſt et aquoſi. ⁊ ſig-
 nificat p̄miſſā imortalitatē: ſar-
 ding rubei coloris eſt. et ſignificat
 p̄cepti labore. **V**n pſalmiſta. **Q**ui
 frugis labore in p̄cepto. **N**ō deſi-
 am⁹ ergo de labore ſi tēdū ad
 requiē: q̄ p̄ multas tribulacōes
 oportet nos it̄are in regnū dei.
Vn et filios i ſit. p̄ palcha poſt
 manna. p̄ multiplicē gſolacio-
 nū ſuaz vilitationē. non ſtatim
 it̄oduxit dñs in t̄rā lacte ⁊ melle
 manātē: ſed q̄draginta ānis p̄
 deſerti diſpendia circūduxit: et cū
 difficultate paucos iduxit. **H**ic
 igit. durus tribulationū panis. ſi
 dentes nō cōterit: frigid⁹ ſed v̄nē
 nō ledit: q̄ t̄bulacio paciāz opat⁹:
 paciā at p̄bationē: p̄bā vō ſpēm.
Vn etiā pſalmiſta gl̄idens panē
 hūc nō reſugiendū p̄ duriciā. ſed
 multo magis appetendū p̄pter ſuā
 pulchritudinē: ait. **M**ittit aſtal-
 lū ſuā ſicut bucellas. **D**ur⁹ q̄d
 aſtall⁹: ſed clarus eſt. **S**ic gūdis
 labor: ſed maius eſt p̄miū. **S**ic
 q̄d in p̄tē monētaneū et leue ē
 t̄bulacōis nr̄e in nobis opaf. ſup

modū etue glē pondū. Itaq; reculet
 canis iam et ad calidū panē multa
 auiditate tūceat. **O** mīa ad vo-
 cē spōsi liq̄fā. hic tuus cibus est:
 o cor ardes in ihu. hec tua refectio
 est. **Q**uāq; vestimēta sēdin iob. cuiq;
 aromata sēdin salomōnē aultrō
 p̄flātur: ei talia fercula p̄parāt.
Frigidū nō nouit. abhorret tepidū:
 q̄rit calidū acutū et superferuidū.
Fide uāq; calefat sine coalefat:
 spe ad uerā gl̄m̄tate acut sine ex-
 arefat: caritate in v̄tutū pleitudīe
 superarefat. et ī flāmā d̄m̄tatis ig-
 nescit. **H**ec manū fidei q̄ p̄ dilcōez
 opat. de p̄m̄is ignis. q̄ tē ī medio
 cherubim īplē p̄sumit. **H**ec thuribu-
 lū gl̄ae āgelias narib; apponē nō
 erubescit. **H**ec labijs īpacēs ore a-
 uido de furno glē panē suauitatis
 rapit. **H**ec pre īpacā īpacētis de-
 siderij p̄silit in medios carbones. et
 vapores q̄dē sentit nō v̄etes sed ro-
 rates: nō afficiētes sed reficiētes:
 nō ḡburetes. sed illuīantes. **H**ec
 vltiq; suos a clauitate faciei dei effi-
 giatos redies a ḡteplacōe reportat:
 et de āplerib; spōsi tō redolēs vbera
 sup̄ oīa aromata fraglāna expāu-
 tīb; se resignat. **A**rdet flāmā īgl̄p-
 tibili. luat splēdore superlecti: spiat
 odore agri pleni. stillat guttis nō
 mixti balsamū: obūbrat tētorijs
 filiarū iheliū artificio p̄patis: de-
 leat oī gnē pulchritudīs et speciei
 domus dei. **O** pulcherrimā mulierū.
Nā rex gaudet de ore tuū. **C**eli
 altitudo altitudinē tuā nūatur.

firmitati pulchritudo. pulchritudo
 tuā emulat: filie regū voto ligu-
 lari facie tuā ḡteplāt: filij homi-
 nū pedib; utiq; reptātes
 salte postiora tua in ictu oculi alpi-
 cē cupiūt. **O** pulcherrimā mulierū. q̄s
 te sic lauit aqua. q̄s sic emūtauit
 a sanguīe tuo: q̄s vurit oleo q̄s vel-
 tiuit discolorib;: q̄s calauit iact-
 to. q̄s ciuit bīllo: q̄s idmit v̄tib;
 et ornauit te ornamēto. **Q**uā armil-
 las in manib; torque circa collū. ian-
 tes sup̄ os. circulos aurib;: coronā
 in capite dedit. **C**erte speciosa fac-
 es nimis in delicijs tuis: simlā tu
 mel et oleū quēdes: et in regnū p̄si-
 ties. **T**u sola es in terra istā q̄ senes-
 centē dauid calefaas: quāq; a mor-
 tuis castiget libidinē non exaltet.
Quē tetigeris castū facis. **C**oncupi-
 tua oēm mortificat cōcupiscenciā.
Implexus tui oēm āputat lascīuā.
Osculū oris tui nemī porrigis: nī
 q̄ est aut tē vult in castitate filis tui.
Nō mensā vel potiq; ad mentē tuā
 nō admittis: nisi q̄ filia p̄parat
 voluit. **I**gitur recordamur: salis
 et panis mense tue. **S**al quidem
 appositus est in cōdimentū oīm
 ciborū: panis vero calidus et v̄tes
 in refectiōe omnīū animorū.
Expliat tractatus ingri richardi
 de sancto victore de multiplici pa-
 ne sacrificij legalis: **I**n
 capit. liber ingri richardi de scto
 victore. de v̄bis ysaiē. **I**n die illa
 nutriet homo vacā bonū. et
 duas oves: et arā q̄ sequitur.

In die illa nutrit homo
vacca boui et duas oues:
et pre ubertate lactis co-
medet butirum. Labor par-
uus: sed fructus non modicus.
Labor quidem parua vacca seu
eandem duas oues nutrit: sed fructus
non modicus ubertate lactis habet. et pre
ubertate lactis comedet butirum. Et
pre ubertate lactis inquit quid dicit buti-
rum. Vultis autem scire quid sit lac vel aug-
mentum butiri vobis promittimus? primo
quale vna vobiscum ex prophetia pro-
missioe parui non expectare vel expe-
ctare debemus. In lacte intelligite cor-
dis dulcedinem: in butiro autem cordis
exultationem. Certe ipsa lactis dulce-
do ammonet nos quod in ipso sentitur.
quod in ipso intelligere oportet. Et bu-
tirum quidem pinguedo est lactis: et
verum gaudium impignatio est cordis.
Et ipso namque translatum impignatur.
Dulcedo. Tale propheta cibum esuriebat
cum dicebat. Sicut adipe et pinguedine
impleat anima mea: et labijs exulta-
tionis laudabit os meum. Eiusmodi
butiro saciare nos voluit cum dicit.
Iusti epuletur in conspectu dei: et de-
lectentur in leticia. Ecce de lacte habetis:
ecce butirum tenetis. Lac vero dulce-
dis: butirum iterum iocunditatis. Que-
ritis adhuc fortassis cuiusmodi nu-
tritura sit: de qua talis fructus spe-
rari possit. Absque dubio ubi non est
verum dulcedo: non potest esse vera dulcedo.
Et sicut dulcedo cordis sine vera
dilectione non potest esse vera: sic sine
perfecta mansuetudine non potest esse perfecta.

Dilectio in boue: mansuetudo intel-
ligitur in oue. Et ouis quidem animal
pacificum: animal admodum mansuetum.
Non nouit ledere: uelut rebellare.
Et hinc itaque manifeste colligitur: quod
recte in oue mansuetudo intelligitur.
Vacca autem pre ceteris pene domes-
tica animalibus erga fetum suum mirum
affectionem ducit: in tantum ut fetum a
nullo sepe lac suum potum subtrahere
videat. Solet autem prudentiores ferre
mortui fetus pelle feno repleta
mirum ostendere: et ex solo uero fetus
simulachro ad lactis sui effusione
ipsam animare. Sic certe sic vera cari-
tas per sola specie simulati amoris
per sola similitudinem vel simulacrum uere
dulcedinis ueram benivolentiam repedit.
et uere benignitatis dulcedinem im-
pendit. Sicut igitur in oue manu-
suetudo: sic in boue recte intelligitur
dulcedo. Cuiusmodi igitur boue uel
oue oportet eum nutrire: qui cupit
lactis humilitatem in uera cordis dul-
cedine possidere. Nam qui proximum odit:
quod cordis sui dulcedinem diu pos-
sidere poterit? Certe ad omnem inuicem
sui erga quem quisque odio preloquitur. irritat
inflamat. inuidia urit: luore tor-
quetur. Quid igitur lactis. quid uere
dulcedinis esse poterit? ubi dolor et
inuidia sentitur? Longe sunt ista a
caritate uera. Caritas enim non
emulat: non agit perperam: non querit
quod sua sunt. Veram autem atque perfectam
comitat. per caritatem uera dulcedo
cordis: et omnino uelut esse sine lac-
te itine benignitatis. Caritas

cui benigna est. **E**cce lac qd' q̄lū-
mū: et quale oīno querē debemus.
Lac benignitatis: de vacca caritatis.
De tali boue: lac tale. **H**abet at
et carnalis dilectio dulcedine suā:
sed feda sed sordida. **N**ā et capra
quidē lac habet: sed fetet. **S**i igit.
agni xpī sumus. si de eius ouili uos
ēē gaudentes: relinquimus huiusmodi
lac hedis et illis qui statuerūt sūt
a sinistris. **O**em dilectionē omnē
dulcedinē. oem delectationē q̄ car-
nē hedina sapit q̄ aliqd' feditatis
p̄tendit. q̄ pudore ul' feditate igit
abiciamus a nobis: reliquamq̄ il-
los q̄ firma sapiūt. qui carnalit'
viviūt: quoz deus v̄ter est: et glā
in ḡfusione. **S**cimus ei qm lac tam
bonis q̄ ouis nil feditatis habz:
sicut et carū amo oī fetore caret.
Sicut igit. in lacte bouino ul' ou-
no itelligit. munda et honesta dul-
cedo: sic in vacca itelligit nō q̄li-
bet sed vera et sincera dilectio.
Cui igit. sapit lac vere dulcedis:
studeat et satagat nutrire vaccā
vere caritatis. **S**ed si lactis v̄bita-
te dulcedis q̄ integritate posside-
re cupiscas: vacce caritatis adiuge
et ouē mālnetudis. **S**ine ei inte-
gra et p̄tā mālnetudine: nō pote-
ris oīno itime dulcedis p̄petuita-
te custodire. **S**i ad oem iūriā il-
latā. ad oem ḡtueliā plātā. si ad
oem offensā indignari. ualē. do-
lere. torqueri consuecis: quō int'
tot cordis cotidiana toruēta de-
tiniati lactis v̄bitate posside. v̄eqz

dulcedis ingitate p̄petuare poteris.
Ex hys ergo ut arbitror facile p̄pen-
dis: qz siue oue mālnetudis possi-
deri nō possit hūdanā lactis. **N**ō
nit hoc qui dixit. **N**ā sicut at herē-
ditabūt terrā: et delectabūt in mul-
titudine pacis. **E**cce quō sibi cōmūt
testimonia p̄phaz. **Q**d v̄nq̄ designat
p̄ v̄bitate lactis: hoc aliis exp̄ssā
noiat p̄ hūdanā pacis. **E**t qd' ille
dicit mālnetudine: ille m̄ltitudo
signare voluit p̄ ouē. **E**t qd' hic
dicit delectari: hoc ille itelligi voluit
in comestione buturi. **P** hūdanā
itaqz caritatis: et mālnetudis: p̄ueni-
tur ad hūdanā intine dulcedinis.
Interna nāqz dulcedine tollit nob'
ut ex superioribz colligitis: mō alic-
na p̄spitas. mō at p̄p̄a adūltas.
Alicua p̄spitas ei qui est sine car-
tate: p̄p̄a adūltas ei q̄ est sine
mālnetudine. **N**on est multū lau-
dabile. et v̄tinā nō esset rephensi-
bile in p̄p̄a p̄spitate de cordis sui
dulcedine gaudē: est at valde rep-
nabile et oīno detestabile ad alic-
nā tribulationē hilarēscē. **S**tude
ergo seruire pacē et tranquillitātē
cordis sub tpe p̄p̄ie tribulationis:
satage exuberāe iocunditate et ser-
uitate cordis in affluētia aliene
cōmoditatis: et hoc erit affluere
copia tā ouini q̄ bouini lactis.
Dulcedo cordis ex alienis succelli-
bz itusa facit lac bouinū: dulcedo
cordis nūc p̄p̄ias p̄p̄uitas custo-
dita facit lac sed ouinū. **B**uturū
at vaccinū facit de priorum sui

iocunditate letari: butirū vō omnium
 de sua tribulacōe glāri. Dicit aut
 q̄ dulcius sit et corpō melius lac
 omnium q̄ vaccinū: cōtrario autē
 lapidius et corpō graciū butirū
 vaccinū q̄ omnū. **Q**s in edisserat
 q̄s explicare sufficiat? quō qd̄ est
 melius fiat de nō meliori, et qd̄ pe-
 ius de nō peiori. **Q**s at̄ obstupet
 rat vū merito nō obstupescē debeat?
 quō fiat ut fieri valeat de meliori
 peius, et de peiori melius. **E**t qd̄
 mirū: nec tū falsū. **Q**s at̄ ueliat
 minoris meriti eē in aliena p̄p̄i-
 tate q̄ in p̄pria tribulacōe cordis
 dulcedinē nō amittē. **E**t illud p̄ti-
 net ad lac bouinū: istud at̄ ad o-
 mnū. **S**ed sicut in lacte ut dān est
 intelligit cordis dulcedo: sic i butiro
 intelligit cordis exultatio. **D**e alie-
 na itaq̄ felicitate gaudē: qd̄ aliud
 est q̄ de vacca caritatis butirū ob-
 tine. **Q**ui at̄ in suis p̄p̄iis et
 passioib⁹ glātur: q̄ de māluetud-
 dis oue butirū colligit vū saginat.
Butirū igit̄ bouinū facit ḡtula-
 cio in bonis alienis: butirū aut̄
 omnū glācio in p̄p̄iis p̄p̄iis.
In felicitate at̄ p̄p̄iū nō habet
 homo vū doceat sibi ut illi? qm̄
 q̄ vernat diligit p̄p̄iū: illig vti;
 bonū oīno esse suū putat. **C**aritas
 ei nō querit q̄ sua sūt: sed q̄ alioz.
Fuuior itaq̄ butirū nulla est
 amaitudie resp̄sū. **E**t cū p̄p̄ia
 oue patim̄: cū aliena īfestacōe
 vigeat: est aliqd̄ qd̄ iure debeat
 placē: et est ibi aliqd̄ qd̄ iure de-

beat displice. **E**t si gaudendū est
 de p̄p̄io p̄p̄iū: dolendū est tū de
 alieno dēfai. **E**t si inq̄ gaudendū
 de pacia p̄p̄ia: dolendū tū de ma-
 licia aliena. **B**utirū itaq̄ de oue.
 resp̄sū est nōnulla amaitudie. **D**e
 inq̄ multo tūc est ḡtulai ī boīs
 alienis: q̄ glāri in meritis p̄p̄iis.
Qui ei se ardit p̄ meritis suis in
 dūo glāri: timendū est valde ne in
 hys aliqd̄ similit̄a īp̄tacoē velit
 sibi ascribi. **V**ides ergo q̄a multo
 salubrius multo suauius butirū
 de armeto q̄ illud de ouib⁹. **E**t
 rō at̄ sciendū est q̄admodū iā
 dān est de lacte bouino et lacte ou-
 no. **N**ouit hoc ille in fallor q̄ dis-
 tincte posuit. **B**utirū inq̄ de ar-
 meto, et lac de ouib⁹. **N**ō dixit lac
 de armeto, et butirū de ouib⁹. **C**ur
 hoc queso n̄ q̄ in vtroq̄ ḡue illud
 p̄p̄ue ponē voluit: qd̄ vtroq̄ me-
 lius eē cognouit. **D**ilce ḡ? tū q̄
 q̄s es gaudē cū gaudētib⁹, et flere
 cū flētib⁹. **P**rimo et pro flētū īfere-
 tib⁹: et hēbis in vtroq̄ ḡue illud
 qd̄ cōstat eē melius. **R**estat modū
 illud q̄re: cur voluit vna vacca tm̄
 duas at̄ oues ponē. **I**n vacca ut
 dān est intelligit dilao: ī oue at̄
 māluetudo. **S**i posuisset vaccas
 duas q̄admodū oues duas: forte
 in vaccis itelligētib⁹ duo p̄cepta
 caritatis. **D**iliges dēū tuū ex toto
 corde tuo: hoc est p̄mū ⁊ maximū
 mandatū. **S**ecūm at̄ est sile hūc.
Diliges p̄p̄iū tuū t̄p̄ t̄p̄m. **E**t
 nūqd̄ ī sola vacca vbitatē butiri

et lactis? nūq̄d in uno aliquo horū
p̄cepto plenitudine gaudiū vel dul-
cedis sp̄are possim⁹ vel plūmere
debem⁹. **Q**uāq̄ inq̄ sp̄anda est
plenitudo dulcedis et gaudiū vel
in sola dilcōe dei. ul' in sola dilcōe
proximi. **E**t hoc dicat. **Q**uāq̄ plu-
menda est p̄fectio iocūditatis: nō
ex glūmatione caritatis. **D**ilectio
at̄ proximi sine dilcōe dei nō potest
ēē vera: dilcōe vero dei sū dilcōe
proximi nō p̄t ēē p̄f̄a. **V**erū etenim
caritas erigit diligē amicu sēdm
deū: et mīcu p̄pter deū. **Q**uō gō
p̄t diligē sēdm ipm? q̄ nec diligit
ipm. **D**ilectio itaq̄ proximi vera
ēē nō p̄t: ubi dei dilcōe nō est. **I**te
sine proximi dilcōe nemo p̄t inte-
grē deū diligē. **Q**uō ei deū integrē
diligit? aug p̄ceptū de diligēdo
proximo q̄tepm̄t. **E**x hys gō mā-
feste colligit. q̄ sicut i uno aliquo
istorū caritatis integritas nō p̄ficiat:
sic vere dulcedis vel exultationis
glūmatio sine illis nō cōquir̄t.
Que est ergo vacca hec sola s̄?
p̄phete sentēciā nutritiā. **I**n illa
dic inq̄t nutritet homo vacca boni.
An forte in eo q̄ vacca dicit. fetū
illū s̄itelligi voluit? eo q̄ vacca
dici nō possit q̄ fetū unq̄ habue-
rit. **E**t forte sēdm hoc in vacca
et in vitulo itelligēda est gemīa
dilcōe. **Q**uō ergo. **Q**uāq̄ in vacca
est itelligēda dilcōe proximi que
sp̄ solet ēē prior: et in vitulo dei. que
solet ēē posterior. **A**n forte in
vacca accipiēda est dilectio dei. q̄

utiq̄ dicit ēē maior: et in vitulo
dilcōe proximi q̄ absq̄ dubio iure
minor est. **I**llud at̄ nō possim⁹
ignorare: q̄ in hac gemīa dilcōe
tota lex pendet et p̄phete. **P**lenitu-
do ei legis est dilcōe. **S**ed in duo gō
caritatis p̄cepta due s̄ vite in xpi
emā: vita videlz actiā. et vita q̄te-
platiua. **V**ita actiua occupatiua
maxiē circa cura proximi: vita vō
q̄teplatiua p̄ncipalit̄ circa cultū
dei. **I**lla vō obsequia circa hūmāna:
ista vō circa officia dīna. **Q**uā
ad occupationē itaq̄ in illa p̄t
pat. amor proximi: in ista cōtra-
rio amor dei. **P**ancorū ē at̄ admo-
dū esse p̄f̄am in vnaq̄ vita: s̄ alij
ipollēt in vna. et alij in alia. **S**ed
illi quidē q̄ p̄ncipalit̄ se exēcut in
vna. et p̄fecti inueniūt in alia: nō
vsq̄q̄ recedūt ab illa. **N**ā nec
actiua p̄ cura proximi q̄tepm̄t cul-
tū dei: nec q̄teplatiua p̄pter cultū
dei penitē abiciūt cura proximi.
Forte igit̄ in vacca signat. p̄fectio
vite vni⁹: et in vitulo ip̄f̄a vite
alteri⁹. **Q**uidā gō vacca h̄nt i vi-
ta actiua q̄ p̄fecti s̄ in ip̄a: vitu-
lū vō in vita q̄teplatiua h̄nt in q̄
p̄f̄a esse necdū inueniūt. **Q**uā
vō cōtrio vacca h̄nt in vite q̄tepla-
tiue p̄fectioe: vitulū vō ip̄s i altē
vite caritate. **Q**ui igit̄ ex hys vac-
cis ul' vna nutrit̄ possūt? qui i
vna saltē vita p̄fecti s̄. rē absq̄
dubio lactis v̄tate v̄q̄ dulcedis
et iocūditatis plenitudinē expec-
tāt: dū hūc nutritur omnia

eam in aluetudine adiungat. Absq[ue]
 dubio si sic est p[ri]mo q[uod] sic est. mag
 spes i[m]p[er]fectis. magna fiducia dat[ur]
 p[er]fectis. Magna inq[ue] fiducia p[er]fec
 tis q[uod] vnaq[ue] vacca nutrie sufficiat.
 et in vnaq[ue] vita p[er]fecti s[un]t. Magna
 spes nec m[un]du[m] dat i[m]p[er]fectis a quib[us]
 no[n] nisi vna nutrit: quoniam et in
 vnaq[ue] nutritura vbertas lactis sua
 nitatisq[ue] h[um]iditatis iure p[ro]sumit.
 Absq[ue] dubio in sola actiue vite vl[tra]
 sola g[e]n[er]alitate p[er]f[ec]tione: futuroz
 bonoz p[er]f[ec]tudo n[on] sperat. Et q[uam]
 ergo q[uod] collige si potes ex vtriusq[ue]
 p[er]f[ec]tione et uoz gaudioz cumulus
 co[n]quirat. Si igit[ur] ad exteriore[m] ocu
 patione[m]. si ad corpale[m] e[st]imatione[m]
 attendamus: in alijs amore[m] dei. in
 alijs v[er]o amore[m] p[ri]mi p[ar]ticipari
 rep[er]iem[us]. Na[m] si m[er]ito[n]e p[er]cipi q[uod]
 actione[m]. q[uod]libet magis q[uam] ex[er]citiu[m]
 p[er]p[et]uas: amore[m] dei in bonis sup
 erminete p[ri]ncipante[m] i[n]u[en]ies. Actus
 itaq[ue] erga p[ri]mos in q[uod]libet q[uod]
 p[er]t[ine]t esse p[er]p[et]uos: affectu[m] at[que] caritat[em]
 erga de[um] s[ed] debet e[ss]e p[er]f[ec]tior. Paul
 dubio in amore[m] dei h[um]ani cordis
 affectu[m] s[ed] debet e[ss]e et vnaq[ue] s[un]t.
 Vnaq[ue] q[uod] ad vnu[m]: s[un]t q[uod] ad op
 timu[m]. Audi q[uod]a vnu[m]. Audi inq[ue]
 ist[ud] deus tuus d[omi]n[us] vnu[m] est. Audi q[uod]
 optung. Nemo bonu[m] u[bi] solus d[omi]n[us].
 Quid g[er]o no[n] optung? q[uod] sine q[uod]a
 est bonu[m]. Sic sane i[n]de[m]p[er]e q[uod]uis sit
 p[er]sonalit[er] t[ri]ng: vere et absq[ue] vlla
 abiguitate est co[n]suetudinaliter vnu[m].
 Quid g[er]o in illa diuinitate. na[m] non
 solu[m] est optimu[m] et s[un]tu[m]: sed et

o[mn]ino simplex et v[er]e co[n]suetudinalit[er] vnu[m].
 Hic ergo dilectio[n]is n[ost]re affectu[m] debet
 esse simplex et vni[us]formis: na[m] apud
 p[ri]mu[m] vnaq[ue] debet esse multiplex
 et multiformis. Illic vni[us]formis
 et vnaq[ue]: hic diu[er]s[us] atq[ue] diu[er]sus.
 Diu[er]s[us] q[uod] ad plures: diu[er]s[us] q[uod] ad
 dispares. Quos e[rgo] dilige iubem[us]
 sicut n[ost]ro s[un]t plurimu[m]: sic et m[er]itoz
 q[uod]libet discreti. Pauldubio aliter
 affici debem[us] erga fideles atq[ue] alit[er]
 erga i[n]fideles: et in iplis fidelibus
 alit[er] erga i[n]imicos. et alit[er] erga pa
 ficos: et in iplis pacificis aliter
 erga ignotos vl[tra] alienos. atq[ue] ali
 erga cognatos sive p[ro]prios. Deniq[ue]
 alit[er] erga scilicet. et alit[er] erga regu
 lares: et in iplis regularib[us] aliter
 erga carnales atq[ue] alit[er] erga sp[irit]ua
 les. In huiusmodi ergo affectib[us] ta
 varijsq[ue] multiplicab[us]: multas si
 volum[us] vacas posside[re] atq[ue] nu
 trire valeam[us]. Tantum[us] dilige
 nutritam[us] illas: ut habeam[us] p[er]
 gues no[n] macilentas. Studiam[us] g[er]o
 ut sint pingues: caueam[us] ne sit
 steriles. Vacca tralla. caritas affe
 tuosa: vacca fetosa. caritas fructu
 osa. Aliud est amare ex sola delibe
 ratione: atq[ue] aliud ex animi affec
 tione. Sic et aliud e[st] pietatis affectu[m]
 sentire: aliud est n[ost]re op[er]e i[m]pende[re].
 Eiusmodi caritas no[n] est s[ed] affectu[m].
 sed q[uod] p[er]p[et]uus est p[er]manet s[ed] firmu[m]:
 si pietate quide[m] moueris: s[ed] nulla
 eam cu[m] possis pietatis op[er]e i[m]pen
 dis. Diligam[us] fr[atr]es affectuose. dili
 gam[us] fr[atr]ose: ut vacce n[ost]re sint

tam fetole q̄ crasse. **A**meniq̄ arde-
ter: ameniq̄ utiliter. **P**ro diliga-
tibus tui et lingua. sed ope et veritate:
et erit vacce tue pingues atq̄ fe-
cunde. **V**ideamus mundi huius amato-
res q̄ habeat pingues boues. q̄
habeat fetolas oues: et pudeat nos
h̄c tenuies. et palce steriles. **V**idea-
mus q̄ ardet amant liberos atq̄
propinquos: quod fouet p̄tegit et in-
quā possit p̄mouet illos. Et in
oib⁹ hys oues eoz fetole habūda-
tes in egressib⁹ suis: boues eozū
crasse. **V**idete cū q̄ta iocunditate
suscipiat. cū q̄ta mansuetudine sus-
tineat quos amat: et intelligetis
q̄s boues vlt̄ quales oues nutriet.
Attendam⁹ ad vnu quēlibet eozū:
p̄sentem ip̄s studium atq̄ p̄positum.
Ecce q̄ labores q̄ patienter susti-
net: ecce adhuc quātos sustine p̄-
ponit: ut eos q̄s diligit ad alia
sp̄ p̄mouē possit. **Q**ui ḡ pacie-
fructū cōpatiendi et lucrādi p̄posito
hnt: nōne tibi videtur q̄ oues fe-
tolas palant et possidet. **I**n oib⁹
hys oues eoz fetole habūdates in-
gressib⁹ suis: boues eozū crasse.
Nūquid ergo plus potest. nūquid ef-
ficacior erit gūatio carnalis q̄m
gūatio sp̄ualis: gūatio q̄ generat
in vitā istā. q̄ gūatio q̄ gūat ad
vitā etnā: illa q̄ facit captiuos
soli seruos p̄ci. q̄ illa que efficit
heredes dei. cohēdes at̄ xpi: **A**bsit
fira absit. **P**igreat ergo pigreat
in q̄ et pudeat h̄c vaccas maci-
lentas et minus fecundas. **E**t si forte

vacce nre iā pinguescunt: caueam⁹
itē ne iterū macrescant. **S**icut sicut
vacce pnt pinguescē: sic nichilomin⁹
crasse pnt macrescē. **H**ic ad mē-
riā redit: qd rex phario p̄ sopnū
vidit. **V**idit sūq̄ vaccas septē et
septē. **S**eptē pingues: et septē tenu-
es. **P**ingues p̄us: et tenuies postmō-
dū. **M**alle p̄us tenuies: et postmodū
pingues. **O**is laus in fine caritatis.
Et est multo facili⁹ eoz frequēcia
caritate seruata tepescē: q̄ tepita
italescē atq̄ icandescē. **V**eritatis li-
tēna est et q̄ falli nō p̄t. **Q**uā habū-
dabit inq̄tas: refrigeret caritas
multoz. **Q**uā multos videmus i uicō
sue gūstiois sp̄u feruētes spe gaude-
tes: postmodū paulatim tepescē et
tandē a pristino illo caritatis sue
fluore penitus defice: et in hūc modū
vacce nre de fortib⁹ inualide et de pi-
guib⁹ fiūt macilente. **E**t hoc nre
iā t̄pib⁹ nec nouū nec illudicū. **I**llud
at̄ sup̄ oīa mirū vehemētē: stupe-
dū: quō macilente et tenuies potu-
erūt p̄uale adūsq̄ pinguiorē et co-
iplo fortiores. **N**ā de macilentis
scriptū est: q̄a deuorauerūt oculi
p̄oz pulchritudinē. **R**es valde stu-
pefacta: sed nō minus dolenda. **E**cce
tū sciam⁹ q̄ verū sit et q̄ oīno q̄
diffiteri nō possit: q̄a multo facili⁹
cū multoq̄ facili⁹ verā caritate
corrūpit caritas ficta: q̄ ficta corri-
gat caritas vera. **C**orrūpūt mores
bonos ut uouimus colloq̄a mala.
Quocies ardente caritate flammā
flatus adulātis et detrahētis exul-

lit et in sinu tetrū gūit: q̄ p̄uē
cū cā oculos obnubilant et ve
hemēter caligare facit. **Q**uī mul
tos obnubilat et inuoluit eos? in
merdie q̄ in medys tūbris palpa
re facit: q̄ opante adulatrice li
gua. sinistra opiniois fūm ex bo
uorū cā cordibz surgit. **Q**uī igit
adulaciū et detrahētiū p̄uasiōnes
corrūpūt p̄stina fratrū q̄cordia
et pacē? q̄d aliud q̄ deformes vacce
sup̄uēctes. deuorat p̄uorū pulchri
tudine? **Q**uocies morsus luoris
et inuidie cogitaciōes viderūq̄
emergētes ātquā et diu q̄seruatā
caritatē extinguit vel attenuat?
q̄d aliud q̄ macilēte p̄mo multū
deformes vacce p̄uorū pulchritudine
corrūpūt et deuorat? **I**llud sane
nōdū est de huiusmodi vaccis q̄s
desp̄sum vobis: q̄ sp̄ maciē vac
cā sequit. corrupciō sp̄itaz. **S**ic
sane sic torpore affectionū: semp̄
sequit. vī countat. sterilitas cogita
tiōnū. **E**t q̄ntū torpescat affectus ad
q̄cordia caritatis: tantū hebetatū
intellectus ad p̄spiciendā veritatis. **I**n
q̄ntū languescat desideria bona: in
tantū rarefaut q̄lūa vī. **S**i ergo
amariū pulchritudine sp̄itaz: studi
oli sūm circa pascua bouū. **H**ic est
illud salomonis. **V**bi nō sūt boues
p̄sepe vacuū est: vbi at plurime
segetes. ibi manifesta fortitudo bouū.
Primos itaq̄ amemus sinceriter.
amemus vtilit: amemus ardet
amemus p̄leuerāter: nec tū omēs
equalē: sed p̄ q̄litate mox incitoz.

q̄s differētiā differēter. **D**ebet itaq̄
vī ut iā dā est dilectiois n̄r affectus
erga p̄rimos eē diuīq̄ atq̄ diuīus:
erga dei at dilectionē p̄ncipalis et sū
mā singularis et vniq̄. **V**ultis autē
aptius nosse q̄a debeamus deū n̄r
sūme et singulariter diligē? **D**iliges
inqt dñm deū tuū ex toto corde tuo.
et ex tota aīa tua: et ex tota v̄tute
tua. **S**ulq̄ p̄apeis ex toto corde tuo
et ex tota aīa tua diligē p̄mū: p̄
mo t̄p̄ t̄ripm. **S**ūq̄d nam debet
homo vī aīam suā tota aīa diligē?
Quī potius q̄ odit aīam suā i hoc
mūdo: in vitā etnā custodit eā. **C**o
gita q̄d que vī q̄nta sit affectio ista:
in dei dilectioe diligē ex toto corde.
tota aīa. tota v̄tute. **H**ec ē affectio
affectionū. amor amor. dilectio dilec
tionū: vī ut figuralit̄ dicat. vacca
vaccanū: siue ut p̄latus posuit vac
ca bouū. **E**cce fr̄s illā quā diu q̄li
uīq̄ vacca: p̄sequi et apprehendite
eā. **E**cce vacca diu q̄lita: et tandē
aliquā cū difficultate inuenta. **E**cce
vacca diligēter custodiēm: et cum
magna aīa nutritiā. **E**cce vacca
de qua recte sp̄amq̄ v̄tate lactis:
q̄a plenitudo dulcedis n̄r sperāta
est de plenitudine deuociōis. **S**ūq̄
pt esse cor amariū erga p̄mū: q̄d
erga deū est plene deuotiū. **Q**uā
homo t̄elat et p̄fiat in vā cordis
deuociōe: tantū reducat v̄eā cordis
dulcedie. **S**i tū oī t̄pe dulcedis v̄e
lacte hūidare ḡupiscim? nō hanc
tū quā assignauimq̄ vaccā. sed
et duas oues sedm p̄lanc vaticinū.

*In die illa nutrit hō
vacca bouū. Ecce fr̄s!*

ū nutre debemus. In die illa nutriet
hō vacā bonū et duas oues: et pre
ubertate lactis comedet butirū.
Sicut sup̄ iā diximus: i oue vacā
et p̄fectā māsuētudine itelligimus.
S; qd sibi volūt oues due? v̄l quō
sufficiat hūc solū numerū h̄re: De
oue iā longe sup̄ius dāū est. qz nō
nouit ledē. nescit rebellare. Cornua
gerit et nemine cōcutit. Dētes h̄z:
et nemine mordet. Nemine ipuḡt:
nemū repugnat. Sic se habet mā
suetudo vera: cū tamē fuerit p̄fā.
Qd nemine ipugnat ē inocēcie:
qz nemini repugnat ē paciē. Ad
inocēciā liquide p̄tinet nemine le
dere: ad paciē vero ledente equa
minuit sustine. In hys duob; mā
suetudo p̄fā cōstitit. Verū ē due
ille ut arbitror oues q̄s p̄pheta
h̄c et nutre nos voluit. Bonā
fructuosa omis inocēcie: dē q̄ h̄c
testimoniū p̄phete. Nō puabit eos
inqt bonis q̄ h̄tat in inocēciā.
Quia q̄d bona p̄tatis lac vere
dulcedis? et butirū itime exulta
tōis. Hys bonis puari nō pote
rit: qui in inocēciā vixerit. Qd
at de paciē oue sciendū sit: sūm
ille omniū pastor motelat cū dicit.
In paciē inqt v̄rā possidebitis
aias v̄ras. Quale pecus o pos
sessio expetenda: in cuius possessiōe
possidet. et aia. Vnū illud p̄ cō
teneamus: qz sine hys duab; omi
bus iterne dulcedis lacte h̄tare
nō possumus. Stati cū aliquē lese
ris cū inocēcie ouē amiseris: me

te turbabis. corde cōfūderis. cōsaciā
mordens. et aium pacē p̄dis: lacq;
omniū amittis. Qd at uacē est
diē quocūq; opus est cordis iocū
ditate amittē. et cuiusmodi lacte
care? si ad oem offensa iusta q̄ in
dignari ponā eligis q̄ ignoscā pa
ciēterq; sustine. Itaq; tā inocēcie
q̄ paciē ouē cū sūma diligēcia
nutramus: ut incōcūsa aium tū
q̄llitate et iocūditate cōseruare
valeamus. et q̄l oportet lacte v̄l
butiro h̄tare possumus. Deniq;
nō turbet. cor v̄rū neq; formidet
et h̄tatis lacte ouino: nichilom̄
de gaudiū exultate cū in tēpta
tiōis varias inciditis. et h̄tatis
eulcē gnis butiro. Ecce vacā
bonū. ecce graminā ouē h̄bens: cul
todite nutre ut nostis. Restat
adhuc querē q̄ sit dies illa in qua
dñi p̄pheta p̄uidebat eulcē aialia
nutrienda. Fortassis tēpus gr̄.
tēps redēptiōis nr̄e p̄ hūc diē dat.
intelligē. Nūq̄d nā eius adiecty
diē nō facit? q̄ de semetipō vera
ater asserit. ego sū lux mādī. Et
scdm iohis testimoniū. ipse est lux
vera q̄ illuat oem hōiem veni
te in hūc mādū. Sub huius diei
tēps possumus p̄guia satis q̄ v̄ba
rūna pascua in xp̄i dictis q̄ fās
iuenire: in quib; valeamus p̄dicta
aialia copiose nutre. P nobis
facty est paup cū eet dñes: hūi
liavit semetipm facty obediens
p̄r v̄sq; ad mortē. mortē at aias.
Pter nos imitaty est. p̄pter nos

passus: propter nos mortuus et sepultus.
 Hec utique omnia et cunctis quilibet illis
 opera eundem ostendunt: vel qualiter
 ipse nos diligat: quantum ut eum diligere
 oporteat. Qualia argumeta. o
 qualia alimenta caritatis alterne.
 argumeta caritatis sunt alimenta
 caritatis mutue. Mutue inquam tanta
 caritatis nostre erga eum: quam cuiuslibet
 nostri in alterum. Ex his itaque colligi-
 gat quilibet quantum diligat nos: quam tanta
 sustineat propter nos. Sed quanta debet sus-
 tinere servus pro domino: si tanta dignatur
 sustinere dominus pro servo. Ite si tanta
 sustineat non indignatur dominus pro servo.
 inquam pro iusto: quanta et quam libenter
 debet sustinere servus pro servo. Responsum
 pro deprecatore. Sed hec eadem ipsa opera
 nostri redemptoris non minus sunt exempla
 vel nutrimenta mansuetudinis: quam docu-
 menta vel alimenta caritatis. Ecce quam
 li die vel vultus debemus designata a
 nimalia nutrire. Possimus tamen per
 designata die recte revelatis gratie
 lumine intelligere. Cunctis itaque dies
 vivamus tunc illucelat. quam recti in
 diei examen et gravium dissectionis
 accipit: ut sciat iudicare non solum
 inter diem et diem: sed etiam iudicare
 valeat omnium diem. Hunc diem unusquisque
 pro tunc veniat accipit: quam que sit
 supereminencia caritatis. quanta virtus
 mansuetudinis. ex revelate gratia eunde-
 ter agnoscat. Hic dies etiam illustrat:
 quam divina est inspiratio ad caritatem et
 mansuetudinem illuminat et inflammat.
 Suspiremus ad diem divine aspirationis:
 nutrimentum in nobis devotionem suam

videlicet gradum caritatis: custodiam
 innocentiam et pacem. hoc est germen
 nam gradum mansuetudinis: et quale
 possessionem pecorum propheta habet nos
 voluit: in nam proculdubio dico
 ne cedit. Optinemus fortiter. custo-
 diamus firmiter suum caritatis
 gradum: et possidemus pacem bonam.
 Servemus innocentiam. amplectamur
 pacem: et in duobus his mansue-
 tudinis gradibus optinemus omnem ge-
 minum. Ad ultimum autem merito tam
 caritatis quam mansuetudinis acquirimus
 plenitudinem interius dulcedis et et-
 ne exultationis. Hoc mihi fallor est
 ubertate lactis et butiri ipse: et et-
 na in eternum sacrate gaudere.
**Explicit Tractatus magistri richardi
 De verbis ysaie prophete. In die
 illa nutriet homo vacca bovum et
 Iuvabit servus magistri eius de beato
 gregorio papa et doctore glorioso.**

Quam ne cesses? quam
 tuba exalta voce tua:
 et annuncia populo meo
 scelera eorum. et domum
 iacob peccata eorum. Quod turbati estis:
 et cogitationes ascendunt in corda vestra:
 An vobis video: hodieque solempni-
 tatis oblitus. et diatis intra vos.
 non nostra nobis hodie imposita sunt
 scelera. non annunciata peccata: sed
 beati patris nostri gregory narrata pro-
 pheta. nostra quidem. Quod loquor
 quadragésimale est. non solempne: lu-
 gubre verbum non celebre: temporis agriuum
 non diem. Sed nulla adhuc nostra solep-
 nitas frater mei parum nobis potest

exhibere leticiam: quia nec puram in nobis
est invenire iusticiam. **O**es iusti: me-
tui pangs inestruate: ideo ois iustis
noster dolore misceat: oes etiam dies
festi amantudine pleni sunt. **E**n-
veniet plena illa et pura festivi-
tas: quam desiderabat qui dicebat:
ut careret tibi gloria mea et non respon-
deret. **A**ttamen verbum hoc fides quod
diximus ea causa ipsa vobis quod deside-
ratis poterit exhibere: si diligentius
intelliget. **D**ulcis memoria patris huius:
quia dulcissimum eius animam. Dulcora si-
mel et famam eius eloquia reputat:
dulcis ois: sed dulcissima vobis quod
nec principia deest in quorum medio
secundum carum dormientes indubitanter
credendum est secundum spiritum vigilare:
ut sui impleat nominis veritatem. **A**dam
gregorius vigilare sonat. **V**igilate
autem quod assistitis ei: emigilate et no-
lite peccare. **T**erribilis est locus
iste ubi talis thesaurus latet: the-
saurus christi quem repetere ipse veniet
in extremis. **E**t nunc ubi est thesau-
rus eius: ibi sine dubio et cor eius.
Quem deus noster quod solus illi corpori
in iudicio tuo exhibebit: sedes. quod
dignus probabit thronus: quod pater
ibi continet locum. contegit terra.
Qui gloriosus super nos apparebit:
qui nunc latet in medio nostri. **P**u-
tas hospitum suorum miserabit: putas
recordabit de morte familie sue: pu-
tas perdet nobis quod tam crebro
suggerimus. memeto nostri cum bene-
fuerit. **S**iquidem timetis deum bene-
erit in extremis: et qui iam in die

Et paulo per. **T**imetis deum bene erit: et in die
glorificationis illius benedicet. **O** bta etiam
defectionis sue benedictus est: secundum animam:
unde etiam sicut sapiens asseruit in die
glorificationis illius benedicet. secundum cor-
pis glorificationem. **U**triusque enim ait
huius filius syrach: utriusque factus est
filius dei. **T**imetis deum bene erit in extre-
mis: et in die defensionis sue benedi-
cet. **O** bta extrema: in quibus bene
erit timetibus deum. **O** dies et dies.
Annunciate de die in die salutem
dei. **D**iesat iusto cum morietur: apostolus
cum resurgit. **S**tulto quod dicit: **H**ac
nocte animam tuam repetit a te. **E**t
quod deinde: **L**igatis manibus eius et
pedibus: proinde cum in tenebras exten-
des et cetera. **T**imetis autem deum bene erit:
non modo in die sue defensionis: sed
etiam in die glorificationis illius. **I**psa
est glorificatio cum compleretur opera sua
deus: et plenissimum illud sequitur.
sabbatum. et eterna iam reges quam mi-
seri non intrabunt. **I**psa est finis
de quod apostolus cum de resurrectione loquitur
deinde finis ait cum tradiderit reg-
num deo et patri: finis venit. venit
finis: dies defensionis nostre. dies co-
sumationis divine: finis venit: ve-
nit finis. **V**enit mortis dies: ve-
nit iudicii dies. **C**ogitamus hos fi-
nes. primumque hec nominata fides
mea: memoriam: magis nominata ne
peccemus. **H**oremus amicos dei:
nec glisceremus in eis qui videntur
iustitia: sed qui non videntur eterna
gloria gloria. **S**i caruales su-
mus nec cogitamus principia animarum su-
orum. moveat nos sanctorum reuerentia
corporum: ut attendamus quia soli

ciuitudine ad altare pñs accede de-
 beamus: qđ cū illo celesti sacra ve-
 nia partit. Quorū em̄ ibi aūē cor
 hic corpa req̄sant: et si illic aūē
 clamat: memetote q̄s dixit. san-
 guis abel clamat ad me de terrā.
 Vtina sacer hic pulvis et exulta-
 tura aliquā ossa olim hūiliata cla-
 met ad deū nō ad iūm nos sed pro
 nobis. Sed iā q̄a ad clamorē nos
 sermo reducit: audiat caitas v̄a
 qđ cause fuerit ut tale fecerimus
 loq̄di p̄cipiū. **Clama ne cesses.**
 et cetā. Verbū hoc ad p̄phetā locu-
 ty est d̄s. et nūc ad fidelem aīam
 loq̄tur: cuius clamorē et audiat. et
 sp̄ velit audire. Ego at̄ hūc b̄d
 p̄r et si nō singulater: sp̄ualiter
 tū cūluor: arbitror cōuenire. **Clama**
ne cesses. Sicut homo videt ī
 facie d̄s at̄ ituct cor: sic auris ho-
 mis ad sonū vocis: diuina auris ī
 terra penetat. et itiora ḡphen-
 dit audit. Et q̄ felix aīa cui dicit.
 Sonet vox tua in auribus meis:
 vnde in facie tuā. Vox ei tua dul-
 cis: et facies tua decora. Multi fō-
 nis p̄strepūt iūty mūti: moyses
 foris tacet et audit. Qđ clamas
 ad me. **Caucamus dilallum ca-**
ueamus q̄ diuus occupam. officijs:
 ne de nobis etiā dicat deus. **Pls**
 hic labijs me honorat: cor autē
 eorū longe est a me. Nō est dul-
 cis vox n̄rā si itior extiori nō
 cōtinat: si mēs n̄rā nō ḡcordauit
 vocī n̄r. Sed nōnulli ei loquūt.
 q̄ vocē cōmissa. prece hūmili.

exili affectioē: modica deuotione.
 Deniq; et opus illi est q̄ sic loq̄t.
 ut iclmet illi d̄s auditū? ut dig-
 nater attendat: ut misericorditer
 cōdescendat. Videris at̄ ne forte ī
 eo sp̄ū psalmi ille cātet. **Indina**
duē aurē tuā et exaudi me: qm̄
 tops et paup sū ego. **Longe ē aūt**
videt sonare qđ habet aliq psalmi
Dne exaudi orōes meā: et clamor
 meus ad te veniat. Et qđ vniūsa
 videt et audit: de quo p̄phā. Qui
 plātauit aurē nō audiet: aut qui
 finxit oculū nō ḡsiderat. Deniq;
 si euidentis vultis audire: auris
 zeli audit oīa ut sapiēs ait. Sed
 obturat aurē ne audiat sāguinē.
 rephat exeat: nec cuiusmōd aūē
 dicit. **Clama ne cesses.** Non bene
 ei in illis clamore ḡplacuit cui
 dicit. **Obmutescē:** et eri ab eo.
Sz nec eius clamorē recipit cui di-
 cit. Qđ clamas ad me? **Inlana-**
bilis est plaga tua. **Moyses** vocē
 suā gracile v̄l exilē esse causat?
 sed q̄libet hūile nō aspnat. nec
 audire dissimulat vocē pietatis
 d̄s: et si ascendē illa nō p̄ualet. s̄
 nō ip̄e descendē dedignat. **Vox ei**
ginta quis affectio pietatis? sed
 acceptior est vox clamoris: vbi fer-
 uor dilectōis. vbi vehemētia deside-
 rij. vbi flagrātor vis amoris. Et
 q̄s ita clamauit. q̄s tā affrīdōle
 amauit. q̄s tā pie orauit? quis
 superos sic oblectauit auditū vt
 beatq̄ iste gregorius? Quid em̄
 aliq̄ petijt? qđ nō meruerit ob-

time: **H**erito punde ei dictū putam.
Clama ne cesses. Non enim audit
aurē a clamore eius: non nubē
opposuit ne tūscet orō. **Q**uod dicit
clama puocat ad fiduciā: qd' d'
ne cesses ad p'seueranciā cohortat.
Sicut ei quidā in diuina locutioe vl'
ubi ei' audicioe aliq'teng studiosi
sed in sua q'isacioe renuisti. meito
opant. hoi' q'iderati vltū suū in
speculo. sed q's apparat uox obli-
to? sic multoz vltus in diuisa mu-
tatur: et p' orōne negligūt qd' op-
tauerūt. iterāt qd' plauerūt. **P**erō
āt in studio q'teplacōis p'siste iteri
p't sine exatō actiois: sicut ipā in
chylomūg actio sine q'teplacōe
nūg accepta. nūg discreta est.
nūg utilis. nūg pura. **V**n' etiā
habes. **N**e fueris nimis iustus:
et ne sis nimis sapiēs ne obstupe-
scas. **I**usticia ei' in opacioe: sapiā
in q'teplacōe. **I**n q'm vtiq' signifi-
cacioe duas olim scūs iacob. duas
etiā p'r samuel uxores legit. ha-
buisse: duas etiā duō oblectas
cē sorores euāgelia saarū testatur.
Et ut verū fatear nec in nouo. n'
in veteri testamēto aliqū me le-
gisse recordor: alterā in hac vita
sine alterā cōuēdari. **P**ane argui.
vitula effraim docta dilige tritu-
m. **S**z qui dicit qz diligo deū et
mādata eius nō seruat: mētax
cē pbat. **T**ale ē et qd' sup' ptuli-
mū. **N**e sis iustus nimis: et ne sis
nimis sapiēs ne obstupeas. **Q**uod
est. **N**e te nimis iplicas actioni:

et dū oib' satisfacc cupis. iterius
iactas: et ne totū cateng studi-
o q'teplacōis addicas. ut q' obli-
uiscas te hoiēm et cōis uite in
in nō serues: q'rens tū qd' tibi
utile est nō qd' multis. **O**ptimū
magis utraq' modēan: ut scdm
qd' legit. sapiām cōcupiscēs ser-
ues iusticiā: et dñs dabit illā t.
Quas vob' vices etiā ille sermo
quendat. **S**i dormiero dico qū
resurgā: et cursus expcābo vel
perā. **A**d hoc ptinet qd' infert.
Quali tuba exalta vocē tuā.
Vt ei' vox illamēto validior. sic
efficiatior cū opacioe orō est: et
firmitior q'teplacō cū actione.
Aliqū qui audit aurē ne audi-
at lege: orō eius cit excrenabilis.
Vn' p' scriptā veritas ait. **Q**uod
vocatis me dñe dñe: et nō facit
que dico. **C**lama g' fideis aīa.
et ne cesset aliqū clamor tuus:
sicut ppheta amonet dices. **Q**ui
renūscam dñi ne taceatis. **Q**uo
cūs ex huāne infirmitatis pōde
decidis a q'teplacōe in saarū ac-
tione te irape: ut rescriptis eruat
vūb' redas fortior in idipm.
Nā et glidare est in tube specie
formā aliqūā saarū opaciois. **V**n'
cū est in ore strictior. in manu
lacio: sed latissimā vltimā manu.
Jam in falloz adiutis q' nam
libi velit q' in ea pte sit strictior
q' applicat ori: et in ea q' tenet
manu tuba ista sit lacio: ut a-
plius q'sq' faciat q' loq't. **E**go

ante licet nec hoc in sua cōstans.
et ultra manū latitudine hęc cō-
sulo āphorē? ut fidelis q̄sq; muni-
dicat. plus faciat: plurimū cupi-
at et conet. **E**t quid iuvenire est
p diuinitate materie grā q̄ diu-
sa tubarū? utputa ligneas ali-
as. alias latericias. corneas q̄
ul' eneas: sed nūc singula pseq̄
curiosi forsitan vidēt. **P**otent
sautai talia si forte libuerit q̄b;
vacat. **L**egimus tū apud moysen
tubis argenteis cōuocari. **Q**u-
ecūq; psalmista nūc quid iubila-
re in voce tube cornee. nūc vero
bucinare nos amonet in neome-
nia tuba in iligui die solapūta-
tis nr̄e. **E**rat autē neomenia
tuba qua solebat in noua luna
iucū mēsis designare iudr: vñ et
noue ipm lune expūit nouitate.
Et si p tubā ut sup̄ dāū est opa-
no designat? erit demaps argen-
tea tuba si diuins q̄cordet eloq̄-
is: q̄z hec ut notissimū est ap̄pau-
t argento. **S**; et si coruūta apparū
ille moysi facie recorderis. et in
noua luna itelligē velis ecclesie
nouitate? bucinabis iā si nō desi-
pis et in neomenia tuba i voce
tube cornee: testamētū videlicet
vtriusq; p̄cepta custodies. **P**otris
tū si forte tibi videt in argentea
tuba largitionē eleōsinarū? in
cornea tolerantiā intelligē t̄bu-
lationū: in neomenia sc̄monia
vite. **I**nuouat. etet luna. quocūq;
ano p cōtinenciā r̄floreſcit: sed

cornea quedā vnta in exhibitiōe
pacē et tolerantiā tribulacōis ap-
paret. **S**icut ei coruū sup̄ carne
exarsit et doloris sensū nō habz:
sic est oīs q̄ fragilitatē carnis
excedēs. quodāmodō iā molestias ei
ignorat. dū eas nō reputat. non
refugit nō veit. **S**; longe me-
lius in argentea tuba dūo canit.
q̄ pecunias dispgit et erogat. et
dū miseret. paupis dūo feneat:
q̄dū abscondit et cōgregat. qui
thezaurizat et ignorat cui cōgre-
gabit ea. **I**am vero dilactissimū
q̄ excellēt in hys oibus tubis
hic vñ beatissimū exaltancit vo-
ce suā. ipossibile est breui interū
sermone cōplecti: quāquid nūc pe-
ne aliud nobis vite eius historia
satis copiosa quēdat. **I**n ea
liquidē adūdūter est. ymo? lege
euidētē expressū. q̄lter ab āmis
puerilib; sc̄monia colē stendit
et āplecti? q̄ longū duxit in cōti-
nua corporis afflictioe martiriū:
q̄ deniq; p̄c oib; fecit mortalib;
et an apostolatū. et in aplatu
fuit in eleōsinarū largitiōe p̄fu-
sus. **Q**uā bñ clamasti ad dūm
p̄ bñssime nec cessasti? qui ut
legit. q̄q; p̄cūe cotidiano lau-
guore tabesces. nullā tū corpi
tuo cupiebas requē dare: quo-
minq; aut orans. ā legēs. aut
scribēs. ā dictans. **Q**uā bene
clamasti? cuiq; p̄cib; puer in-
q̄et; valde et extūa iam corporis
p̄c p̄mornq; librāt; a dracone

cui ad deuorandū datū se esse vocate-
rabat. et morte corporis caruit: et
salutē aīe acq̄siuit. **Q**uā bene
clamasti? qui sup errore pessimū
p̄ncipis trāiam tā diu fleuisse le-
geris: donec responsū de tua etiā
sup hoc exaudiaōe recipēs. **Q**uā
celeriter etiā bucinasti in uenome-
na tuba. cui ierūt et in acba eta-
te inatura iā studia? et ubi patre
defuncto liberā disponēdārū rerū
uacat es facultate. **S**ex monasteria
in cilicia fabricatis in p̄po domi-
te intra urbē septimū extruxisti:
desideratū ibidē monachicū habi-
tū suscepisti. **Q**uā fortit̄ iubilas-
ti in tuba ductili et voce tube cor-
nec? cū sic corp̄ castigās tū ser-
uitutē redigēs afflixisti. ut fer-
uitatis tibi sp̄s infundētur: et
vno salte die p̄ multas lacrimas
v̄tutē postulas ieiunadi minue-
ris ipse q̄s facis et q̄s eēs. cū tibi
fūditq̄ tibi mēoria tollēt. **Q**uā
feliciter deniq; in argentea tuba
exaltasti vocē cū argenteū mris
discū dīmā huāne pietate p̄fe-
res pietati. cogeno porrigēs aēlo
tribulisti? quē et postea trāderimū
in susceptos hospicio pēgrinos
solus itueri solus alloqui: solus
ab eo gloriari et illū meruisti.
Propter qd̄ rōgrue satis tibi dictū
putamus etiā qd̄ scribitur? **E**t annū-
cia pp̄lo meo scelera eoz: et domui
iacob pccā eozū. **N**ā et ab illa di-
e sicut idē angelus ait ad sūmū
sacerdotū electus es et designatus.

Harū liquidē et aliarū elusioi v̄bi-
tū dote btus. nō eāt iā qd̄ audies.
q̄re tu euarias iustitias meas?
Dignus magis cui t̄q̄ v̄e amatiū
amati quittet dñs curā gurgis:
et dilectas oues pascēdas: suo tra-
deret dilectori. **A**nnūcia pp̄lo meo
scelera eoz: et domui iacob pccā
eoz. **C**ongrue ei ex ocul̄ primoz
v̄l trabes iā trahē et eia poterit
vel festucas: q̄ suos ip̄q̄ purgare
iat ab vtriusq̄. **C**ongrue inq̄ post
studū orōis? post exatū actōis:
officiū p̄dicatōis assuit. **I**n uenā
ip̄q̄ q̄fusione id dixerū firs mei.
cui nec p̄mū adhuc capitulū sup-
petit nec sedm: et ad fctū forsitan
male p̄mptulq̄ videor puolasse.
Procedū q̄ppe ad dñm cordis iētiā
clamam a clamore cōtinuam?
necdū q̄ tuba in exhibicōe op̄is
exaltam vocē: et iā sua alijs an-
nūciatē scelera vel pccā p̄limo.
Annūcia ait dñs pp̄lo meo scelera
eoz: et domui iacob pccā eozū.
Nos quidē dilactim nos ut arbi-
tror p̄ hac domū iacob a pp̄lo dei
p̄ns scriptura distinguit? quozū
sp̄italit̄ oīs interū sup t̄m v̄ita in-
licia p̄fict: q̄bus nec adulq̄ car-
nē et sanguinē. sed adulq̄ sp̄italia
neq̄cie q̄tinua colluctatio et ingis
debet eē cōflictq̄. **P**rimū q̄ iōgruū
est de negligēcijs leuocib̄ sc̄dare
pp̄lin iarepare. et glaciētes cameli
de culice admonē liquād? tā in-
dignū p̄elus si de ḡuozū q̄libet
corrigēdo scelere vel caueō inter

vos q̄sp̄ia velut h̄c sermone: si for-
 micio a inuidia. si turpitudine
 aut scurrilitas sc̄os dēdēs v̄l no-
 minetur in vob̄. **Q**uōd sollicitate
 sc̄is hic p̄tifer quēdā singul̄
 p̄dicamēta p̄buerit. exhibuit dō-
 anneta. liber eius idēat pastoral̄:
 totus ut liquet in cuiusmōi distic-
 tione cōstitēs. **I**am ut suo fine ser-
 mo claudat. in h̄ys oib̄ v̄bis
 illud nobis gl̄dicandū. illud est
 ad quēdandū: ut ex dīna p̄t̄
 amōiāōe. et tanti p̄is exemplo
 nūm̄q̄ pia sp̄ intrināōe et dēdēij
 f̄uore idēi iudicis aures conti-
 nūis pullare clamorib̄: atq̄ ut
 efficiat̄ et acceptat̄ n̄rā iūciat̄.
 orō sacris illā actioib̄ roborat̄.
 postremo ut t̄ij dōm̄ iacob contē-
 dētēs in agone ab oib̄ abstinēat̄
 et paucamq̄ etiā sup̄ m̄m̄is q̄b̄
 n̄q̄ p̄is: sac̄tes p̄fessionis n̄rē
 mediocritas neq̄q̄ delicta si a nobis
 forsita negligūt̄. dīno quidē in-
 dicio sc̄arū hōm̄ equipanda v̄l
 etiā p̄fēda sc̄elerib̄. **V**alde etēn̄
 si uelēim̄ ad culpā eraggem̄
 rōnē v̄niūsa gēurūt. lonḡ h̄itus
 vict̄. celebratio sac̄mētōz. doct̄ina
 morū: disciplina maior̄. exēpla
 sc̄orū. **L**ocus inq̄ ob h̄c tā multi-
 plias iruēciā sc̄itatis: habitus
 q̄ iūocēcie atq̄ hūilitatis idēi
 et sp̄m̄ p̄ferat pietatis. **V**ict̄.
 q̄a ut sollicitate sp̄ inuenisse debem̄
 de fidelū eleōiōis est. et oblat̄is
 oib̄ p̄ p̄is. **C**elebratio at̄ sac̄-
 mētōz: q̄ in h̄ys sicut hūilis

q̄lq̄ et timoratus obtinet grām:
 sic iruēciēs et indignū n̄rā meret̄.
Doct̄ina etiā morū. que tā crebra
 vobis etiā oportune ip̄ortune
 ut apl̄is mouet ingent̄: disci-
 plina maiorū que tam sedula
 cura vos exēctur: exēpla sc̄orū
 quorū vobis cotidie habūdācia
 multiplex exhibet̄. **U**tinā tamē
 hec oīa oib̄ vobis coopentur
 magis in bonū: p̄stante eo qui
 solus est bonus. solus benedict̄
 sup̄ oīa d̄s in sc̄a sc̄orū **A**men.

Iuap̄. p̄hemū inḡi richardi de co-
 victore in librū de p̄tate ligandi
 atq̄ soluendi etiā sc̄is a deo p̄cessa.

Quodāq̄ ligaueris sup̄
 terrā. erit ligatū et ī
 celis. et q̄dāq̄ solue-
 ris sup̄ terrā. erit so-
 lutū et in cel̄. **Q**ueri-
 tis a iūc v̄trū hec ligandi atq̄ sol-
 uendi p̄t̄as. que petro apl̄o in h̄ys
 v̄bis datur. eadē sit que alibi oib̄
 apl̄is et ipl̄is oib̄ eoz vicariis in
 cōi concedit̄ cū dicit̄. **Q**uoz remise-
 rit̄is p̄cā remittūt̄ eis. et quoz
 retinueritis retenta sūt. **D**icatis n̄rā
 q̄. q̄a de p̄tate ligandi atq̄ soluendi
 remittendi et retinendi p̄cā. siliē
 et de clauib̄ regni celoz. dūsi dūi-
 la sentit̄. et alij alio modo. aliter
 exponūt. **Q**ueritis itaq̄ v̄trū n̄rā
 apl̄i eoz q̄ vicarij p̄tatem in illis
 dūciis v̄bis acceperit̄. ut hōiēs a
 debito et̄ne d̄pnacōis absolue pos-
 siūt. **S**ūt itaq̄ ut dicatis qui hec
 affirmāt. sūt siliē et alij q̄ hocipm̄

negat. **V**ñ et adhuc opponendo que-
ritis et querendo opponitis. si sacerdos
tibi datus est hōies ab etio dāpnā
cois debito posse solue. nūqd ut eo
dem debito possint ligare. Ecce duo
veniūt ad sacerdotē. vnus crūue
obduratus et eo ipso ligatq. alius
ueraciter iustus et eo solutus. nū
qd potest vel ligatū solue. vl solu-
tū ligare. Nam nō est solutio. nī
eius qui pius ligatus fuerat. nec
ligatio nisi ei qui pius solutus fu-
erat. Item ecce duo criminōsi ve-
niūt ad sacerdotē. vnus vere pe-
nitēs. alter oīno īpenitēs. nūqd
pōt quēso īpenitētis pccā remittē
et vere penitentis p voto retinere.
Explicat phemū Incipiūt capla
Quomō pccū obli **Cap pmi.**
gat ad culpā et ad penā. et
quō culpe obligatio attendit circa
duo. scilicet vinculū captiuitatis et
debitū seruitutis **Caplin scdm.**
De obligatione pene. et quomō
usatur circa duo. scz vinculū dāp-
nacois et vinculū expiacois **Cap**
De triplici fūniculo quo **terciū.**
obligat pccō. et quō pena eterna
dimittat in tūtoriā **Cap qrtū.**
Quid sit vera pūā et de qtuor
requiritis ad eam **Caplin qutū**
Quod ptās ligandi atq soluen-
di. usatur circa duplicem modū
expiandi **Caplin sextū**
Quid in absolucioē pccōz dūs
facit p se. qd p mīstrū. et qd p se
et p mīstrū simul **Cap vij.**
Quare et quō solutio a debito

futurę purgacois spēaliter sacer-
doti attribuit. et de modo absolu-
cois tā dei q sacerdotis. **Cap octa.**
Quō ad sacerdotē ptinet gēua
obligatio. sicut et gēua solutio.
Quō absolucio culpe **Cap nonū**
quā facit dūs p se. et absolucio
pene. quā aliqui p se. aliqui cum
mīstrō facit. significat. in re-
suscitatione lazari. **Cap decimū.**
Soluit qstio dicentū. quare quā
liter d. qdūq ligauis it et qdūq
solueis it. si nō pōt mīster sumptat
absolue et ligare. Et qd est dicere
qdūq ligauis et qdūq solueis it
Qd aliqui frivole **Caplin xi.**
dicūt sacerdotes nō ligare vl solue
sed ligatū vl solutū ostendere **Cap**
Si sacerdotes recipiāt **duod.**
posse discernendi vl diuidendi
inter culpā et culpā. et ex ordina-
tione vl eruditione. Et qd signifi-
cat p hoc qd dicit mūdato lepro-
so **Wād** oīde te sacerdoti et offer mūd
qd pcepit moyses it **Cap xij.**
Si deus p seipm hoc opat. qd
tūc sacerdoti relinqtur. **Cap xij.**
Quō aliq ad statū mūdant. et aliq
ad sacerdotē mittūt. **Cap xv.**
Quō aliqui mūdant sub mīstrō
aliq in pfectioē. aliq in puenioē **xvi.**
Quō aliqui nec unitione. nec pro-
fectione. nec puenioē curant. sed q
in monimēto lapideo suis pccōs
retinentur **Cap septimū decimū**
Quid de facit p seipm et quid
per mīstrū **Caplin xvij.**
Quō qd pōt hē caritate. et tunc

adhuc teneri debito dampnacois. et
quod hō duplicat d^r mebrū xpi. **xix.**
Quod mebra xpi tripliciter dicūt.
s. p^restitūōe p^ratiōe et cōp^ratiōe.

Quod tam pagau⁹ qⁱ **Capitūm xx.**
p^ratiōe xpiānus indiget rēcōaliacōe
et nisi iustitias obfuerit. vtraq³ est
facienda. scilicet pagano ablucio
et p^ratiōi absolutio **Capitūm xxi.**

Quod facilius rēcōaliat paganus
qⁱ p^ratiōe xpiānus. eo qⁱ paganus
peccat ex ignorancia. **Capitūm xxij.**

Soluit^r questio aliquorū qⁱ rēuicū
quod dicat^r reus v^t eius iunister p^ratiōi
immittere cū exigatur expiatio.

Que d^ra sit inter p^ratiōi **Ca. xxiiij.**
dimittere et remittere. **Capitūm xxv.**

Quod trib⁹ modis p^ratiōe agitur.
purgatio **Explicauit capitūm.**

Incipit liber ingri richardi de scō
victore de p^ratiōe ligandi atq³ solue
di rēcōaliacōis a deo concessa.

Quod p^ratiōi obligat ad culpā et ad
penā. et quod culpe obligatio attē
ditur circa duo. s. vinculū captiuitatis
et debitū seruitutis. **Capitūm p^rimu.**

Et p^rimu itaq³ nōndū
qⁱ p^ratiōe obligatio cō
sideratur circa duo.

Alia est ei obligatio
illa p^r quā homo ob
ligat^r ad culpā. alia

est p^r quā obligat^r ad penā. In vno
obligat^r vinculo captiuitatis. in al
tero obligat^r debito dampnacois. Cū
enī homo in aliqd⁹ graue p^ratiōi
recedit. iā nō est in eius p^ratiōe ut
p^r seipm⁹ resurgere possit. **P** seinet

ipm⁹ potest a duō recede. sed p^r se
metipm⁹ nō p^rt redire. **E**st siquidē
scdm⁹ psalmistā sps vades et nō
rediens. Vū est illud eisdē psal
miste. **B**eatiss vir qui nō abiit i
diliu ipioy. Huc est qⁱ obligatio
culpe dicit^r mors aīe. qⁱa sicut per
mortē exteriore corpus restringit^r
ab opib⁹ que sūt ad vitā istā. sic
aīa p^r obligatiōe culpe mortifi
cat^r ad opa que sūt ad vitā etīā
Sz homo semel vinct⁹ atq³ capti
uatus. utinā tenetur ad solā cap
tiuitatē. s. qⁱ miserum est tenet^r
etiam ad peccandi seruitutem.
qⁱa qui facit p^ratiōi seru⁹ est p^ratiōi.
vū sit ut cotidianas vlunas ex
soluat. et reatus sui debitū cotidie
augeat. **I**ude est alia p^rmissio
quā habetis in psalmo. ex vlu
ris et iniquitate reducet aīas eoz.
Culpe itaq³ obligatio v^tat^r circa
duo. In vno attendit^r vinculū cap
tiuitatis. in alio debitū seruitutis.
Ecce de obligatiōe culpe. **D**e
obligatiōe pene et quō v^tatur
circa duo. s. vinculū dampnacois
et vinculū expiacois. **Capitūm scdm.**

Nūc autē de obligatiōe pene
ad cumulū nāq³ miserie te
net^r p^renaicator merito p^renaica
cois sue. nō solū vinct⁹ ad culpā
verū etīā addict⁹ ad penā. **E**t
ipso siquidē quo illud dimittit. qⁱd
qⁱntū in se est. ietermū corrige nō
possit. et in ipi⁹ iūriā qui ietermū
vivit. eodē mōdo mōrit etīe dampna
cois debitū. **D**ampnatio at^r eterna

in sacra scriptura dicit mors scda.
Nā sicut ex obligatioe culpe ref-
litur aīa a bñplacito diuino. sic
ex inflictoe dapnacōis etue alie
uatur aīa ab oī bñplacito p̄prio.
Notem autē cuiusmodi vinculis
obligatū. solus ille solueri potest
qui vere op̄s est et oīa p̄t. **Q**ueri
apud oēs hoīes impossibilia sūt. pos-
sibilia sūt apud dñm. **N**ullū autē
cor lapideū tam durū et obstina-
tū. qđ dñs statim cū voluerit. ad
verā pñiam emollire non possit.
Hinc est illud utiq; bñ iohis bap-
tiste. **P**otes est dñs de lapidibus
istis suscitare filios abrahe. **Q**uā
ergo ille qui oīa potest. pñiamato-
rem ad verā pñiam cōpungit. qđ
aliud q̄so qđ p̄petuale culpā. et co-
ipso p̄petuale penā terminabile
facit. **S**ic utiq; tñsit pena in penā
eterna in tñsitoria. et qui tenebat
debito dapnacōis. modo iā tenetur
debito expiacōis. **E**cce habetis qđ
pene obligatio vsatur circa duo.
Aliud est nāq; debitū dapnacōis
et longe aliud est debitū expiacō-
is. **E**cce iā apte tenem⁹ sicut ex
superiorib⁹ cognouim⁹ qđ duo consi-
derantur circa obligatiōē culpe.
duo siliter circa obligatiōē pene.
qā in culpe obligatiōe inuenies
ut dictū est vinculū captiuitatis
et vinculū seruitutis. **E**x vinculo
captiuitatis illaqueat. ne redeat
ad faciendū bonū. ex vinculo serui-
tutis attrahit et eragitur ad
augendū malū. utriq; autem ad

dapnacōis augmentū. **S**ili in ob-
ligatiōe pene cōstat. p̄culdubio ge-
minū vinculū esse. vinculū dapna-
cōis et vinculū expiacōis. **E**x illo
tenet homo ad penā eternā. ex il-
lo ad penā tñsitoria. **E**t ad illā
quidē ad malū suū. ad istā ad bonū
suū. qā ex illa homo auerit. nec p̄-
gatur. ex ista vero sic extorquet ut
purgetur. **E**t notidū qđ captiuitas
et seruitutis obligatiōe tenet un⁹
idemq; homo sub uno et eodē tpe
dapnacōis vero et expiacōis vincu-
lo nāq; tenet un⁹ idemq; homo sub
vno tpe. **N**ā corpso sepe expiacōis
debito tenet. quo dapnacōis debito
absoluit. **D**e tripla vinculo quib⁹
obligat⁹ p̄cor. et quō pena etia cō-
mutat⁹ in tñsitoria. **C**ap tñiū
Sicut enī genuā est obliga-
tio. sic absq; dubio genuā solutio.
Primā at solutionē facit dñs per
semetipsū. scđam vero quāq; per se
solū. quāq; p ministrū suū. **O**bliga-
tiōe nāq; culpe. solus dñs solet et
valet dissoluē. opatur eā tñ quāq;
cū nōnulla multoz suoz coopacōe.
Hec tñ coopacō nō solet esse tñ
modo sacerdotū. verū etiā et alioz.
Nec hāc quidē coopandi grām. ali-
qui hñt in p̄tate. sed uō isti. uō
illi accipiūt ut uō accipiūt pro di-
uina dispensatiōe. **S**oli at sacerdotes
licentiā quā in ligando et soluēdo
diuinit⁹ acceperūt hñt in p̄tate.
et ideo possūt eā put iō dictauerūt
oī tpe exercē. **N**otandū tamē qđ
sub uno eodēq; momēto. ad dissoluē

animus conscientis. animus ipsius
 funiculo astringit. sed vinculis cap-
 tivitatis servitutis et dampnacionis.
 quo quantum solo est insolubiliter
 ligat. **S**am⁹ namq³ q³ funiculus
 triplex difficile rupit. vere et absq³
 dubio ad rupendum difficilis. qui
 sine ipso solo qui tri⁹ et un⁹ est
 diripi non potest. **H**ic at⁹ funi-
 culus triplex ad rupendum difficil-
 compo diripit. quo nra peccatrix
 ab eo qui oia p³ ad vera p³nam
 expugnat. **P**revaricator itaq³ s³
 uno eod³q³ tpe soluit a culpe obli-
 gatione. et a debito dampnacionis etne.
Ex eo eni q³ eius culpa sine acce-
 pit. simul et illud obtinuit. ut ei⁹
 pena sine acipe possit. et pena
 etna in pena transitoria transiet.
Hinc est q³ ppheta dauid vere pei-
 tes et dices peccavi. statim ex pph-
 etico oraculo accepit v³su. d³is q³
 t³stulit peccu tuu. **S**tati namq³ ad
 vera p³nam t³stulit pena in penam
 etna in transitoria. no purgatoria
 in purgatoria. **H**ic est illud. **Q**ua-
 nq³ hora igemuerit peccor salu⁹
 erit. **S**ub eo namq³ quo salubriter
 igemuit. causaq³ veracit³ obtinuit
 p³ qua possit saluari. si sub eod³
 monito de medio sublat³ fuerit.
 in eand³ suaz curu videt. q³ per
 psalmista dicit. **D**ixi confitebor ad
 n³su me in iusticia mea d³no. et tu
 remisisti impietate p³ mei. **E**x hac
 pphetica s³ma datur itelligi. q³ ad
 vera cōfessionē et cōfessionē cordis
 remittitur iniquitas vere p³itentis.

Non dū diligenter q³ nō dicit tu
 remisisti peccu meū. sed impietatem
 p³ mei. **Q**uod eni iniquitas est et
 impietatis. et pauldubio etna pena
 p³merbat. statim ad vera p³itentis
 aie cōfessionē remittit. q³ius q³ i
 puritatis est in ei⁹ p³ad p³modū
 p³ t³storia pena p³iget. **Q**uod eni
 aliud itelligit noie impietatis. q³
 sp³alis iniuria creatoris. **A**b ipso
 eni sum⁹. **A**b eo eni habem⁹ q³q³
 boni habem⁹. **Q**uid ergo magis
 ipiū magis iniuriōū q³ d³na tate
 pietatis d³ni et ei qui v³uit iē-
 ternū illud iprobe cōmittere. q³
 q³tu in te est nō posses ieteruū
 corrigē. **I**mpietas ei p³ci tūc re-
 mittit veraciter. q³ ad vera p³uai-
 antis aie p³iaz creatoris idulge-
 tur iniuria. et cui etna debebatur.
 purgatoria sola et t³storia p³a
 multatur. **N**on dū at⁹ hoc loco.
 q³ animōū et fideles baptisma-
 tū fide suscipiētes. sic absoluntur
 debito dampnacionis. ut nō teneant³
 debito expiacionis. **F**ideles vero et
 criminoli p³ lapsū v³ p³itentes.
 sic absolunt debito dampnacionis. ut
 teneant³ sub debito expiacionis.
Quid sit vera p³ma. et de q³tuor
 requisitis ad eam. **C**ap³ quartū.
Vera p³ma est abhōiatio cū
 voto cauendi. cōfiteudi. sa-
 tisfaciendi. **Q**uatuor namq³ ista
 debet h³c p³nitēcia. **D**uo ex h³ys
 docet nos d³cia p³ria. duo reliq³
 doctrina autentica. **Q**uē ei p³ria
 cōsacra uō doceat. q³ accepta

inimici. homo quidem ab homine parum
non valeat. nisi eum de illata ini-
uria perire. et iterato nolle co-
mitti confidat. De remedio autem
confitendi est illud Jacobi apostoli.
Confiteamini inquit alterutrum peccata
vra. De exhibenda autem digna satis-
factione habes illud beati Iohannis bap-
tiste. Facite inquit dignos fructus
penitentiae. Penitentator itaque et peni-
tes debito confitendi et satisfactione
di tenet. quod in divinitus tempus
et oportunitas ei in hoc ipsum
dedit. Eget ergo sacerdotis absolu-
tione quod in datur hoc posse. So-
lus ille namque sub hac condicione
non tenet. cui exequendi facultas
divinitus denegatur. Ita quod hinc
iam diximus idcirco perlocuti sumus
ut intelligamus plenius in libera-
tione et absolutione peccatorum. quod
per seipsum faciat solus. quid per se
suum et ministrum suum. quid aliqui
per ministrum suum solus. Nunc igitur
considerationi diligentius insulamur
propter quod totum negotium suscepimus.
*De peccatis ligandi atque solvendi videtur
circa duplicem modum expiandi. Cuius primus*
Sciendum itaque quod sacerdotalis
illa potestas ligandi atque sol-
vendi maxime videtur circa gravi-
um modum expiandi. Expiandi
liquidem modus consistit in duobus.
Primum quia nullum peccatum ipsum
oportet ut expietur. aut in hac
hac vita iuxta arbitrium sacerdotis
per dignum poenitentiae fructum. aut in vita
futuram iuxta arbitrium divinum per ignem

purgatorium. Habet itaque potestas
tunc a solo dampnationis debito
relaxata et adhuc debito expiationis
obnoxia. habet inquit et quod per
sacerdotalem officium possit utiliter
ligari. et unde egeat misericorditer
absolui. Verum namque poenitentes libe-
ter subit iudicium humanum. ut melius
eo evadere possit divinum iudicium.
Ligatur ergo per sacerdotem debito dig-
ne satisfactionis. et absoluitur ab
illo. quod per ignem meretur evadere suum
divinum. Ecce habes quod sub uno
eodemque tempore soluitur atque ligatur. De
hac ligandi solvendi que potestate. a
duo dictum intellige. Quodnamque liga-
veris etc. Quodnamque solveris etc. Secundum
namque quod quodammodo in divina solu-
tione tunc pena in penam. etiam in
transitoriam. sic in sacerdotali solu-
tione tunc suam in suam. divina
in humanam. utrobique peccator ligatur. Et
ibi absolutio est causa obligatio-
nis. hic e converso obligatio est causa
absolutionis. Hic est quod cum ad per-
ditur. Quodnamque solveris super terram etc.
permittit. quodnamque ligaveris etc. Nam
ut iam diximus. corpus in posterum
absoluitur a debito divine adiudica-
tionis. quo hic interim ab homine ligatur
debito poenitentiae satisfactionis. Ad hanc
solvendi potestatem. et illud pertinet
videtur. quod a duobus apostolis omnibus. et in
ipsis omnibus eorum vicariis dicitur. Quo-
rum remiseritis peccata remittantur eis.
Quod enim est peccata remittere. nisi dis-
tinctionis suamque que peccatis debetur
relaxando absoluit et absolutio

relaxare. Et qd est pccā retinere?
 ū nō vere penitētes uolle absol-
 uere. Multi enī cōfiteantū absol-
 uōne querūt. qui tū crīmīna sua
 ex toto desere uolūt. Eiusmodi oēs
 eo qd vere nō penitēt pauldubio
 absolui nō debēt. Hoc ei est vere
 penitē de pccāta pūanacōe do-
 leat. nī firmiter ppositio cōfiteandi sa-
 tisfaciendi et cū oī cautela cauē-
 di. In hūc modū penitēs debet
 merito absolui. alioqū sine abso-
 lutiōe remitti. et hīc pccā retineat.

**Qd in absoluciōe pccōz dñs faciat
 p se. qd p mīstrū. et qd p se et mī-
 strū simul. Cap. sextū.**

Ecce ex hīs que iam diximus
 manifeste intelligē potēim
 in resoluciōe pccōz qd dñs faciat
 p seipm. qd p mīstrū suū. qd vco
 p se simul et mīstrū suū. Per se
 debitū etne dapnacōis. p mīstrū
 vero debitū future purgationis.
 Prīme nāq; resoluciōis pccātem
 sibi soli reſeruat. sedam vco re-
 soluciōe p se simul et mīstrū fa-
 cit. tertiā aut dñs nō tam p seip-
 m qd p mīstrū suū facit cōuenit.
 Recte quidē dicit. qd dñs vere pe-
 nitē a vinculo dapnacōis absol-
 uit. itē nichilomin⁹ qd sacerdos
 hoc facit. Et dñs quidē ad cōfessi-
 onē cordis. et sacerdos ad cōfessi-
 onē oris. Sola ei cordis cōfessi-
 o uerniter penitenti aīe suffi-
 cit. nī articulus uicinitatis cōfessio-
 ne oris et sacerdotis absoluciōne
 excludit. Vñ rē dicim⁹ qd dñs

absoluit. Et quī oris cōfessio. sacerdo-
 tis absoluciō. a vere penitēte erigit.
 qdū diuinit⁹ ei in hocipm facul-
 tas cōcedit. recte quidē debet dap-
 nacōis absoluciō etiā sacerdoti assai-
 bit. Ecce habem⁹ cur hui⁹modi
 absoluciōne tā dñō qd mīstrō
 assai-bit. **Quare et quō soluciō
 a debito future purgacōis. speālī
 sacerdoti attribuit. et de mō absol-
 uōis tā dñi qd sacerdotis. Cap. vii.**

Nūc illud quidē dignū cōsidera-
 tiōne. cur illa soluciō qd est
 a debito future purgacōis. sacerdoti
 speālī attribuit. Et scim⁹ qd vere
 penitēs. sine sacerdotis absoluciōe
 eternā dapnacōne euadē nō pōt.
 nī eā hīc pōt. sed nō eque dicim⁹
 qd sine sacerdotis absoluciōe. et i-
 iuncta satisfactiōne. debitū future
 purgacōis uē penitēs euadē pōt.
 sit. quocies eas articulus uicini-
 tatis excludit. Rōndū qd uici-
 nū dapnacōis soluit dñs cōdici-
 onalit. mīstrer vco dñi simpliciter.
 et ut sic dicā integralit. Penitē-
 tem nāq; a debito dapnacōis ab-
 soluit dñs sub tali cōdiciōe ut eū
 oporteat pūit pōt sacerdotis absol-
 uōne querē. et ad ei arbitriū de-
 bito more satisfacē. Nā si hoc
 facit neglexerit. piculū etim nō
 euadit. Sacerdotis at absoluciōe
 suscepta. et cōdiciōe qua tenebatur
 suppleta. etiā si statū mori cōtingent
 eternā dapnacōne euadit. Et sicut
 debitū etne dapnacōis cōdiciōnalit
 soluit a dñō. sic p certo debitū fu-

tur purgacōis aditionalit soluit
a seruo. *Nā* quilibet criminolus
p sacerdotē absolutus tenet sub adi-
ciōe soluende satisfactiōis. ut pos-
sit euadē inuidiū futurę purga-
cōis. Debitū itaq; etne dapnacōis
soluit sacerdos integre et absolute.
debitū futurę purgacōis sub condi-
ciōe. ut lex sit firmū ppositum
satisfaciendi siue exequēdi si tps
habeat. si nō habeat absolutio
sacerdotis liberat a debito dapna-
cōis. sed nō eque a debito futurę
purgacōis. *Quō ad sacerdotē ptiuet
gēma obligatio. sicut et gēma so-*

terū et illud luo. Cap. viii.
Inuidiū q ad sacerdotale offi-
ciū ptiuet gēma ligatio sicut et
gēma solutio qua soluit penitē-
tes a debito dapnacōis. *Alia est*
illa qua soluit eiusmodi a debi-
to purgacōis. Sic alia ē ligatio
qua ligat veraciter penitentes
debito iuste satisfactiōis. et alia
qua ligat intolerāda dimittētes
nec tū peitentes vinculo anathē
Allos ligat. ut a piculoliori vin-
culo absoluāt istos. ut ad priuaz
adducat. De illa g^o absolutioe
qua puaicator a debito dapna-
cōis absoluit. intelligit illud qd
a dno dicit. Quorū remissis
peccā remittūtur eis. et quorū re-
tinueritis retenta sūt. Nā va-
lent et debet sacerdotes. vere peni-
tenciū. et debitā satisfactiōem
suscipientiū peccā remitte. et a
debito dapnacōis absolue. ceteros

vero sine absolutioe remitte. Sed
ad illud qd dicit ad petrū. Qdai
q ligaueris sup tēa erit ligatū et i
cel. et qdaiq; solueris etc. de illa ab-
solutioe debem⁹ specul⁹ intelligen
qua solent sacerdotes et debent li-
gando absolue et absoluedo ligare.
Nā eo ipso soluit penitētes a
debito futurę purgacōis. quo eos
ligat debito pūtis satisfactiōis.
*Quō absolutio culpe quā facit
dñs p se. et absolutio pene quā
aliqñ p se. aliqñ aī multū facit
significant in resuscitacōe lazari.*
Considerat itaq; qd *Cap. iiii.*
Sup⁹ iā dixim⁹ qd illud vin-
culū qd est ad obligatiōe culpe
solus dñs valet et solet p seipm
solue. Illud qd est ad obligatiōem
pene tū p semetipm. tū p multū
suū solet diripe. In resuscitacōe
lazari inuenies utraq; figurā. Hūc
enī dñs et resuscitat p semetipm
et soluit misterio famulātū. P
ipm g^o dñm soluit a vinculo inter-
iorib⁹. officio vero obsequiū a vin-
culis exteriorib⁹. Qs nesciat q
mors morientiū mēbra aīto ito
lubuit ligat. ut nullū eorū offm
ipleire. sed nec ad modicū mouē
se valeat. Ab hys vinculis dñs la-
zarū soluit. qñ ipm ad vitā aīa
uit. Suscitato at lazaro. et a mor-
tis vinculo absoluto. dicitur a dno
lazarie veni foras. Qd est homi-
sepultū prius foras venire. nisi
mortali culpa obligatū quēlibet
tūbrosū illud lapidee obduratiōis

sue latibuli sponte deserit. Et quod
 est istud vinctum pducere foras. et se
 oculis domini assistentem ingerere. nisi
 hijs qui solvendi potestatem accipiunt
 quibus peccatorum vinculis. ad diuine
 ultionis suam artatus teneat.
 per oris confessionem ostendit. Soluitur
 inquit et sumite abire. Si ei solutus
 prius non esset liberum eundi et intrandi
 domum suam facultatem non haberet.
 Scimus absque dubio. quod peccator et pei-
 tens. quousque debito damnationis. vel
 future purgationis tenet. nec soluitur.
 domum illam quam paulus describit in-
 trare non poterit. Scimus inquit. qui
 si fidei domum. in hac vita habitaculis
 dissoluatur. qui edificationem ex deo
 habent. domum non manufactam esse.
 Hac domum per huius fidei soluta-
 one liberare intrat. qui in hac vita
 minime contraxit. quod in futura vita
 purgari oporteat. Alioquin oportet
 ut prius debitum purgationis exsol-
 uat. Si quis vero contraxit. quod acer-
 ba et diuina purgatione dignum fu-
 erit. si per iunctam et explicitam satisfac-
 tionem in hac vita absolui meruit.
 soluta fidei domus huius habitaculis domo
 in illa statim et tunc quietis mansionem
 intrabit letus. Hinc ergo pendi
 potest quod ingressum paradisi et ianuam
 celi. quam diuina severitas criminibus
 biliter agentibus claudit. accepta
 diuinitus potestas ligandi atque solue-
 di pastoralis ministerio apertum solue-
 rit. Potestas autem ligandi et solvendi
 videtur esse clauis ille de qua dictum
 est a domino ad petrum. Et tibi dabo

clauis regni celorum. Ecce iam habemus
 quod proposuimus. habemus que sit illa
 potestas ligandi atque solvendi sacer-
 dotibus data. quod vel quorum valeat
 et debeant remittere vel retinere.
Soluitur questio dicentium. que qualiter
dicitur. Quodcumque ligaueris super terram etc. et
quodcumque solueris etc. si non potest uniter
simpliciter absolue et ligare. Et quod
est dicitur. quodcumque ligaueris super terram etc.
et quodcumque solueris super terram etc. Cap. x.
Sed adhuc pergis et dicas. si non
 potest quilibet ligare pariter et
 absolue. et quorumlibet peccata remit-
 tere. quod est quod ad petrum dicitur qualiter.
 Quodcumque ligaueris super terram etc. et quodcumque
 solueris etc. Sili et qualiter proponit.
 apostolis omnibus et in eo dicitur. Quorum re-
 miseritis peccata etc. et quorum retinueris
 ritus etc. Merito te hec questio
 mouet. si dominus petro dixisset. Quod-
 cumque volueris ligare ligatum erit. et
 quodcumque volueris solue. solutum erit.
 Sed hoc non dicit. nec sic voluit intel-
 ligi. Si quis ligare voluerit quod li-
 gare non potest. unquam idcirco ligatum
 erit. Quod dicit hoc. Non ergo dicit.
 quemcumque ligare volueris. sed quodcum-
 que ligaueris ligatum erit et in celis.
 Ille utique vere ligat. qui iuxta sue
 confessionis tenorem. iuste satisfactio-
 nis debito obligat. Ille sacrota-
 li officio vere absoluit. cui peccatum
 ad adignam satisfactionem iuste
 remittit. Ligat et absoluit sac-
 dotis iusta sententia. neutrum vero sac-
 dotis iniusta sententia. Sic sane peccata
 eorum pro certo remittuntur. que absolui

meruit. **A**lloꝝ vò pccā retinere
pauldubio. nō quibz iuste pccā
rū absolutio denegat. sed quibz
iuste. **Q**uod ergo dñs ad petrū dic-
idem valet ac si alijs vobis diceret.
Quod ligatū et solutū a te fuerit
ligatū et solutū erit apud me.
Qui at a te debite satisfactiois
iunctioe obstringit. apud me ei-
dem satisfactiois debitor tenet.
Et qui a te debitā pccōꝝ suoz ab-
solutione meruit. ex meo iudicio
p hac pte ulterius artari nō potest.
Iuxta hūc modū et illud intellige
reberū qd dicit aplis oibz. Quoz
remiseritis pccā r. et ipz retineci-
tis r. **P**ccā liquide delinquenti ap-
d dñm remissa ul' retenta erit. q p
multos suos sacerdotes iuste vel
remissa ul' retenta fuit. **Q**uod utrū
q ab eis tūc veraciter fit. qū ad
qdlibet exequendū. canonico ordine
incedūt. enī p voto. sed p merito r
ordine instituto facere possūt.
Quāliq' frivole dicūt sacerdotes nō
ligare ul' solvere. s. ligatū ul' solutū oſte-
Exstat quorūdā d. **Cap. xi.**
Et p tate ligandi atqz solue-
di lina tā frivola. ut videnda vi-
deat. potius qz refellenda. Putat
enī et p dicit sacerdotes nō habē
ptatē ligandi atqz solvendi. sed oſte-
dendi eē solutos sine ligatos. **S**z
unqz dñs dicit. **Q**uāqz ligatū
ostenderis erit ligatū. et qd aūqz
solutū ostenderis erit solutū. Dicūt
aplicos viros pccā dimittēdi ul'
retinendi ptatē nō hē. cū tū hoc

dñs dicat. **D**icūt eos tūmodò hē
ptatē utrūqz ostendēdi. cū dñs hoc
nō dicat. **Q**uoz remiseritis inqd.
nō quoz remissa ostenditis remit-
tuntur eis. **D**icūt qā in remittēdis
simul ul' retinēdis culpis id iuris
et officij euāgelici sacerdotes habe-
ant. qd olim sub lege habebat illi
legales ptatē s. nō curandi. sed
iudicandi et ostendendi utrū esset
an nō eent qui putabāt leprosi.
Ecce cōadun. qz isti et illi idē hnt
officiū. **I**lli discernēdi inter leprā
et leprā. isti diiudicandi inter culpā
et culpā. et veniā quā vix id offi-
cij habet eam digne exerceat.
An sacerdotes recipiāt posse discernēdi
et diiudicandi inter culpā r culpā
et ex ordinatioe ul' ex eruditione
Et qd ligē p hoc qd dicit mūtato
legis. **V**ade oñde te sacerdoti r offer-
min. **Q**uod pcepit moyses. **Cap. xij.**
Sed illud quero utrū accipiat
ex ordinatioe an ex ordinatioe
inter leprā et leprā. et culpā r cul-
pā posse discernē. **A**udacter dico qz
si sine sciā discernēdi ad ordinan-
dōe accedūt. sine illa inde recedūt.
et si cū illa eent et redeūt aliunde
habuerūt. **C**onstat itaqz qz dñs
est. qā si in ordinatioe nō acci-
piūt ptatem aliā. ergo nec aliqz.
Ubi g. erit ptas illa ligandi atqz
solvendi. **S**ed dicūt ad ista. **Q**uod
est culpa n lepra. **E**t qd est leprā
mūtare. nisi culpā amputare.
Visit at dñs leprosu ad sacerdotē.
nō ut eū mūtaret. sed ut eū mūt-

datū sacerdos ostenderet. Sed absq;
 dubio neutri dñs iubet. ut ad h
 vel illud iret. Vade inq̃t unde te
 sacerdoti et offer mun⁹ qd̃ p̃cepit
 moyses. Sic nō dicit. vade ad sac
 dotē ut te mūdū reddat. Sic nō
 dicit. Vade ad sacerdotē ut te mūdū
 ostendat. Vnde dñs fecit tria. lep
 sū mūdauit. et p̃cepit se ostendere.
 et offerre. Qd̃ est leprosu mūdauit?
 nisi q̃libet peccatū peccōz suor sor
 des abhōiā. Quid est mūdātū
 leprosu iri? nisi statū prius vite
 relinquere. et peccā prius p̃petrata dese
 re. Sacerdoti at ostendere est. q̃lis
 prius fuit. cui⁹ p̃positi mō sit. p co
 fessione apire. Offer mun⁹. et q̃le
 moyses qui ad oēm auoicē insti
 tucōis satisfactiōe iuxta sacerdotis
 arbitriū seipm̃ exponit. In p̃mo
 dīderat odiū peccā. In scdo votū
 cōtinendi. In scio p̃positū dīfendi.
 In q̃rto studiū satisfaciēdi. Votū
 satisfaciēdi hic mō accipit large.
 s; pro cōtinēdo nō tū a libidine.
 verū etiā a quolib; crimine. siue hoc
 p̃ certo vera p̃niā nō est. siue qua
 et peccōz lepra mūdari nō potest.
 Quā tū dñs dat aīe peccatū odil
 se qd̃ prius amabat. detestari qd̃
 ante dīderat. cū voto dīfendi.
 cōtinēdi et satisfaciēdi. tūc effi
 cit statū mūdatio integra et plena
 leprosi. Qd̃ est at leproso in lepre
 mūdatioe tria illa p̃ape. n̄ votū
 dīfendi. dīfendi et satisfaciēdi.
 p̃ internā aspiraciōe p̃ngatē
 aīe p̃luatē. Si dñs p̃ seipm̃ hoc

opatur. qd̃ tūc sacerdoti relinq̃t.

Sed hec oīa inq̃s **Cap. xij.**

Dñs p̃ seipm̃ opat. qd̃ ergo
 sacerdoti relinq̃t. Multū p̃ oēm
 modū. Et vere magnū et valde
 magnū. Sicut aliud est resuscitāe
 mortuū. et aliud suscitāe vinctū.
 sic aliud est leprosu mūdare. et
 aliud est ei⁹ vincula solue. Rūp
 g. inq̃s leprosu ille ligatus erat.
 Tu es inq̃t in isrl̄ et hec ignoras.
 Vere utiq; vere ligat⁹ erat. diue
 nitatis nodo. quo eū moyses al
 teruxerat. Si inq̃t tpe quo leprosu
 est et inuidus solus h̄itabit extra
 castra. Vinculū durū et valde
 detestandū. quo q̃sq; q̃dū ligat.
 insolubilit̄ tenet. ut ei oīno non
 liceat vl̄ extra castra xp̄o militā
 tū ingredi vl̄ ad p̃p̃ia reuerti.

Proinde leprosu sed mūdātū sacerdos
 ligat et soluit. Ligat in reddenda
 debite satisfactiōis et p̃ngaciōis
 hostia. Soluit in dīlta reitēdi
 licencia. Et si vultis reape enū
 dario leprosi nō est tū vna sed
 tria. vna ex hys tū facit dñs p̃
 seipm̃. ceteras duas p̃ multū
 suū. Sed q̃ sit leprosi hec tria mū
 datio. relinq̃t interni lectoris iudicio.

Quid aliq̃ ad statū mūdant. et ali
 qui ad sacerdotē mittūt. **Cap. xij.**

Notandū autē q̃ in cūmandis
 leplis quidā ad statū p̃n
 gant. et sic ad sacerdotē mittūt.
 quidā vero mittūt. et in cūdo
 curant. S; qui ad p̃niā p̃te sue
 d̃p̃uētiōis h̄nt aīnū paratū et

promptu ad oē vē pūe debitū solue-
di in illis vtiq; nulla ē emūdatōis
mora: qz in illa sua spūctioe grā
acipiunt ad tria illa supiā iā dca
paciū amū hūtes cōtinendi cōfite-
di satisfaciendi. Quidā vero ad
pūas spūcti ppositū hūc otine-
di cōfite di sed ad cōdignā satisf-
factionē sūt tepidi. Hūc ē qd dca
illis leplis duo tū pūpūit. de 3.
vero tacet. Itē inq; ostēdite vos
sacdotib; nec eis pūpūit offerre
aliqd mūnū. Tantū potuerūt qd
tū diuinitus acceperūt. Ut enī
dñs ostēdat oīa bona esse ab
ipso grām suā quq; exhibet in
uno et libat hūc in alio. Vides
illud ut credo quā incito differt.
emūdatio quib; deest vere pūe
plenitudo. Dū uenit inq; mūda-
ti sūt. Qd est ne uili pficere.
Sūt qd qui ex eo qd iā acceperūt
pficiūt ad id posse qd prius nō
potuerūt. Qui ergo de ppetinto
iā in malo magis magisq; iā do-
lendo p votū otinēdi et cōfite di
ad votū satisfaciendi pficiūt et
votū voto adiūgūt. qā vē pūe
pfectionē iam trūet pccā leprā
velut eūdo depouūt. Nota qd
plures sūt quoz emūdatio diff-
tū spūctioe eoz qd sine mora mū-
dant. quia magis habūtant ad
satisfactionē pūā qd ad satisfac-
tionē pūpti. Quō aliq; mūdant.
sū mūctioe. aliq; in pfectione. aliq; in
Ex autē iā pūctioe. Cap. x.
dictis habem; qd sūt mūta

qui curant in sacerdotis absentia.
sili sūt nōnulli qd curant in sacer-
dotis pūctia. Jam et in resuscitā-
tione lazari pūtes erāt a qbus sol-
uendus fuerat. Alij itaq; curant
sub ipsa mūctioe. aliq; in ipā pfer-
tione. aliq; in ipsa pūctioe. Et hys
enī qui ad sacerdotē veniūt sūt
multi qui solā volūtatē cōfite di
hūc. sed voto cōtinēdi sine etiam
satisfaciendi fūditus carēt. Ideo
ei corrupti sūt ex praua cōsuetudinē
ut oīno diffidat se posse cōtinē vī
ad satisfactionē sufficere. Cūlmoī
tū nōnulli pū mūctā sacerdotis ex
hortatione seu etiā pū longā dis-
putatione dū de sola dū mūctia
nō de pūctia industria plūmē dōt
p uisitante grām ad verā pūctā
spūcti in uite nouitate diuinitū
cūant. Pūdis ex hys ut credo
qd sit mūctū hūmūmōdi vīle ad
cōfessionē festinare. Quō aliqui
nec mūctioe nec pfectione nec p-
uentione curant. sed qd in monu-
mento lapideo suis pccis detinent.
Sūt qd nōnulli qd Cap. xvi.
pūdictoz triū nullū hūc. sed
velut monumēto lapideo et lapi-
de supiecto in lazari modū mor-
tū iacet. Lapideo monumēto mor-
tūis tenet. qui in pūctioe sua
p mūctā cū obstinacia obdurat.
Lapidea moles pccis mortuo sup-
ponit. qā ex diffidēcie magnitū-
die spes quā ad deū hūc debecat
intercludit. Tollite inq; lapidē
Quid est lapidē tollē. nisi per-

exhortatois grām diuinitū data
obdurate distēdie mole fūditis
lemouere. et iudicanti desup lūc
viā apire. *Iuxta illud psalm.*
Parate viā dñi. rectas facite semi-
tas dei mri. Tūc autē pastoralis
cura in horipm nō ianiter la-
borat. cū dñs hoc fieri disposuit
et ipeiat. *Qd est ei hoc dñm in-*
parare? nisi in hoc aīm padris? int-
na allorutioe vrgere et grām dñe.
Tūc autē dñi mīster viliter agit
qd suū est pastoris. cū ipse dñs
dignat opari qd suū est saluato-
ris. *Lazarus nigt veni foras.* In
hac vna vocatioe tria dat itelli-
gere. Qui exit locū deserit in quo
prius fuit. Est at foras seipm fo-
ris altitudiū aspectib⁹ ingerē. *Ite*
vō est venire qd vocati appropin-
qre. Qd est at resuscitatū inde
ubi mortuus iacuerat exire? nisi
pccū suū peritū et ipeitū dele-
re. *Qd est at vinctū quelibet*
eorū se aspectib⁹ p quos solui po-
terat putare nūc cūctū qlibet
quib⁹ pccōrū uerib⁹ teneat? suūp-
q accusatioe ostendit. Vocant
duo appropinqt. qui dignus pūc
fructib⁹ deū de die in die placat.
Primū ptinet ad votū dñmēdi.
sedm ad votū dñmēdi. terciū ad
votū satisfaciendi. Ecce quō qdā
in pastoris pūcia accipiūt tpler
hoc votū qd pūc oīno nō huerūt
Qd dñs faciat p seipm. et qd per-
missū. Caplin xvij.
Qd nūc ad illud redeamus

ppter qd oīa pcedrā digelcimus.
Distinguiū? diligēter qd dñs fa-
ciat p seipm. qd faciat p mī-
strū. *P* seipm resuscitat mor-
tū. p mīstrū soluit ligatū. Per
seipm mīdat leprosu. mīsterio
sacerdotis reducat electū. Mortuū
resuscitare. leprosu mīdare ad aīm
videt respice. *Pā utrobqz soluit*
obligatio culpe. Leprosus mīdat.
qū pueris qd pūctis sue sor-
dib⁹ diuinitū exuit. Mortuus
resuscitat. qū pccō captiuatū ad
bñ viuendū diuinitū aīat. Post
emūdatiōe lepre sacerdotali offi-
ciū mīster electus pūc in sua re-
ducat. qū eterne qētis mīstionem
quā pccōdō amiserat. p mīctā
satisfactiōe reuipasse dimoscat.
Iustitias inoluta. et a dñi mīstis
soluta abire et ad sua reducere p-
mittit. qū p absolūtiōe et dñi
sacerdotis ad vite uouitate rformat.
Quo qd p hñ caritate et tñ
adhuc tenen debito dāpnatois?
et quō hō duplī dñi mīctū xpi.
Ad ea que sup? Cap. xvij.
H dñi sūt quidā opponūt et
dicūt. Qui ueraciter de suis cū-
mib⁹ perit. pro certo iā caritate
hñt. Alioqu qd caritatē quō de eis
recte itelligit. Quacūqz hora
pccōi ingruuerit. saluus erit.
Sermo ei qui capax caritatis est
sine caritate saluati p. Sed ut
putat qui caritatē hñt debito dāp-
natois tenen uō ualet. Quō
gō sacerdos eū ab hui⁹mōi debito

absoluit: si autem sacerdotem absolu-
tus caritate inueniente iam uiuit:
S; absq; ulla dubitatione priar-
che et prophete caritate habuerit
et tunc tenebant debito dampnatiois
eternae. non quod eis eterna fuerit. sed quod
eis eterna est. si mors christi eos ab
hoc debito absoluit. **C**onstat ergo
quod utriusque simul contingat. ut et
homo caritate habeat. et tamen
adhuc debitum dampnatiois teneat.
Pone inquit. iste peccator christi mem-
brum esse cepit. ex quo caritatem
habe cepit. **Q**uod ergo poterit esse
membrum christi. **D**icitur per hoc secundum
generalem considerationem. aut secundum
predestinationem. aut secundum habitum
domini. **S**ecundum predestinationem potest
quod membrum christi esse. et necesse cari-
tatem habere et conuerso. **I**uxta namque
uerbum domini. refrigerat caritas multo
magis. **S**ecundum ergo acceptationem habet. con-
tingit hominem esse membrum christi. et ad-
huc vinculo dampnatiois debite te-
neri. **S**ecundum habitum domini aut membrum
christi dicitur. quoniam in se habet unum hominem
efficit. **S**; namque membrum christi caritas
illa facit. quod ad tempus iustificat. et in
modico refrigerat. **A**bsq; dubio
qui plenarie caritate magis acci-
piunt. magis de illis ueris christi membris
fuerunt. qui corporis eius integritate per-
ficiunt. **S**ecundum quidam tamen acceptationem
possumus et solemus trinitaria cari-
tate habentes membra christi dicere. propter
membrorum eius conformitatem quam ad se-
ipsum habent. **Q**uod membra christi
tripliciter dicunt. scilicet. predestinatione. pa-

Sed ut aliter pie querentibus
deum lampulū apponamus. dicimus
quod explicita membra christi dici solent
predestinatione. passionem. corporis.
Predestinationem. qui ad uitam diuinam
ordinatur. **P**assionem. qui pagani
et falsi christiani ueniente con-
tingit. et ad ueritatem et caritatem
ducuntur. **C**orporis. qui ille per cor-
poris absolutionem ecclesie christi associatur.
Primū agit. proposito diuine uolu-
tatis. secundum positum proprie delibera-
tiois. tertium officio sacerdotis. **E**x
corporali aduocatu possumus quod de
spirituali edificatione sentitur debere.
Ecce de silua lignum eligit. ut in edi-
ficio ponatur. postea dolatur. et ad mo-
dum formae congruam dolato paratur.
ad ultimum edificatio ducitur. et ipsum
in suo loco coaptatur. **E**cce quomodo unum
idemque lignum fit edificatio membrum. pri-
mū claudere. secundum passionem. tertio
conspirationem. **S**ic sane multi iam
sunt membra christi predestinationem. non
tamen passionem. **M**ulti uero passionem
sed non conspirationem. **A**ugustinus
autem adhuc infidelis est. predestinationem
membrum christi fuit. **C**onspirationis per
passionem membrum christi existit. cum corde
credens et deuotione firmus ad bap-
tisma festinavit. **B**aptizatus uero
et ecclesie associatus. membrum christi con-
spatus fuit. **S**i quis ergo caritatem habet
ante susceptum sacramentum reconcili-
atiois. uere de membro christi quodlibet
accipit. dicitur per membrum christi secundum
quidam conspirationem. **P**assionem nec

tū corporatioe. **P** morte enī xpi
 deo reconciliant. et p baptismū xpo
 sepeliri. et mēbrū ei⁹ incorporari.
 Ex hys iā patet ut arbitror iux
 quā acceptationē possit q̄s mēbrū
 xpi dīci. et debito dāpnacōis tenei
 scdm q̄ dīcū est de pagano. itel
 ligūt quid sciendū sit de cūmo
 so et penitente xpīano. **¶** **Tam**
pagan⁹ q̄ pccōr xpīan⁹ idiget
reconciliacōe. et nō nūcas obfuerit
vīcī. f. facienda. l. pagano ablu. a pccō.
Sed dīas ad ista **ri. absolū. xx.**
 fortassis. q̄ alia sit dīcō
 xpīanū et alia gentilis. putas for
 tallis q̄ q̄libet xpīanus sub ipā
 hora vere xpūctōis soluit. a debi
 to dāpnacōis. q̄m̄s alit sciendū
 sit de nō baptizatis. **N**emo ei sol
 uit a debito dāpnacōis. nī p̄cipa
 tioe mē redēptōis. **P** baptismā
 vērō ceteraq̄ xpi sacramēta homo
 accipit ut ei⁹ p̄iceps fieri possit.
 Dico at̄ q̄ id qd̄ baptizandū ac
 cepit pagan⁹. peccādo p̄dit cūmo
 sus xpīan⁹. **N**ā p̄cipiū sacra
 mētorū xpi criminātor amittit
 qd̄ p̄ius in baptismate accepit.
Audacter dico q̄ qui anī sacerdotis
 absolūtiōe ad cōiōne corpis et
 sanguis accesserit. iudiciū sibi p
 certo māducat et bibit. etiā si
 enī peccasse iā multū peitreat. et
 vehēmenter doleat. et īgemit. **¶**
Quia ergo rōi cōtēdis et dīas
 q̄ itine penitēs ante accessū ad
 sacerdotē a debito dāpnacōis so
 lutus est. q̄ ante sacerdotē absolūtiōe

salutis mē sacramētis p̄cipae
 nō potest. nī ad dāpnacōis cūmo
 hū. **T**am itaq̄ cūmo q̄ xpīan⁹
 q̄ quilibz pagano eget reconcilia
 cione. et nisi ueritas nō obstituit
 utraq̄ efficiēda p̄ officiū sacēdota
 le. ista p̄ absolūtiōe. illa p̄ ablu
 cione. **¶** **Facilius reconciliat pa**
gan⁹ q̄ pccōr xpīan⁹. eo q̄ paga
nat ex ignorantia. Ca. xxi.
Et si vultis uolē et potestis
 patienter audire. facilius reconcili
 at pagano p̄ annua centū.
 q̄ xpīan⁹ post unū solū. **N**ic est
 q̄ quilibet pagano q̄libz cūmo
 accepto baptismate nulla īiūgit
 satisfactio. **X**pīano aut cūmo
 peccati. sed iam penitenti et dīcti
 uō sufficit sacerdotis absolūtiō sū
 satisfactioe īiūcta. **S**ola vō xpi
 hostia mactata videt̄. caro satis
 facit p̄ rēter baptizato p̄ igno
 ranciā peccatib⁹. ad expiationē
 facit hostie dētiare oblatio. **S**ed
 volūtariē peccatib⁹ iuxta aplū.
 nō relinquit hostia p̄ pccō. **¶** **Q**d̄
 in lege iustice p̄cipit. hoc sū isto
 tpe amoto figurē uelamē. uerius
 adīplet. **P**āpūt in lege ut aīa q̄
 p̄ ignorantia peccauerit. hoc vī
 illud p̄ pccō offerat et dimittet.
 ei qd̄ p̄ ignorantia dimiserat. **¶**
 de volūtariē peccatib⁹ p̄cipiūt
 reddē aīaz pro aīa. oculū p̄ oclū.
 dentē p̄ dentē. manū pro manu.
 et pedē p̄ pedē. **¶** **Q**d̄ ab īfidelī
 cōmittit. int̄ pccā ignorantie de
 putat. **N**am et si sciat se peccasse

peccat. nescit tñ examinare pond⁹
pccā. nescit tñ illud nō posse expi-
ari. nisi p mortē hoīs dei. Caligo
itaq; hui⁹ ignorantie. sup modū
leuigat inuinitatē culpe xpīanū
vero q; se cognoscat. redēptos a
morte p mortē xpī. pculdubio nō
pnt hū p huiusmodi ignorantia
exculari. Ad plenā itaq; satisfac-
tionē pro pccō illis hostia credit.
illis oīno relinquit. ubi p hostiā
pccā expiat. aliene potius q;
pprie carnis inactatio. rēsoluat.
Infideli itaq; cōsilo. et i fide xpī
baptizato. nulla satisfactio. ulla
carnis afflictio iūgit. cui ppter
priorē ignorantia ad expiationē
pccī hostia cōcedit. Nā p passio-
nē et mortē xpī ab oī iratu ad
plenū purgat. Criminosus autē
xpīan⁹ p infidelitatis ignorantia
de suis crimib⁹ nullaten⁹ excusat.
in ppria carne punit. et q; volū-
tarie peccati p acceptā vitatis
noticiā. voluntaria satisfactio in-
iūgit. et qd oīn dñi iam nō ig-
norant. p suplit. nō sola hostie
oblatione sed pprie carnis mac-
tatione et mortificatione purgat.
Ecce qd sup⁹ dixim⁹ q; difficult⁹
expiat criminos⁹ xpīan⁹ q; crimi-
nosus pagan⁹. S; cur q; expiatur
difficili⁹. nō offendit gēus. Dicit
q; criminosus xpīan⁹ et penitēs
soluit a debito dapnacōis aū sac-
dotis absolutione. et nō auides di-
cē q; pagan⁹ criminos⁹ et penitēs
ab eodē debito soluat. aū sacerdotis

absolutione. et nō attendis q; sit
extra extinctionē vīno et oēm
foem. ut dicat statim ad verā peni-
tentia solui q; peccauit maior.
et nō dicat statim ad verā penitē-
tia solui qui peccauit minor. Cōstat
in cōc q; nemo possit ipēitente
absolui. sed in quodā nemo peni-
tente absoluit. qā sub ipā xpī
coīs hora ut dicūt absolutionē
diuinit⁹ accepit. S; si nō absoluit
ipēitente nemo penitente. ergo
nemo nemine. S; qui hoc credit
fallacē facit qui dicat. Quorū remi-
ssis pccā remittit eis. Cōstat
q; p certo q; sacerdotes pccā remi-
ttunt penitentes absoluit. pccō q;
cūq; hora igemuerit. in hac saue
salu⁹ erit. qd de tali licet absolui
nō potuit talis sit cui absolutio
negari nō possit. *Solut⁹ questio
aliquorū q; remittit. quō dicat de⁹
vl eis nāster pccā remittit cū ex-
gatur expiatio. Caplin xxi.*
Sunt adhuc qui mirant et q;
runt quō dicat deus vel dei
mīster pccā remittit. cū pfecto iū-
uiat uterq; penitentiā pccā et pu-
niendo expiat. et expiando pū-
it. Que est inq; ista remissio. ubi
erigit sepe diuturna et satis mo-
lesta expiatio. Et que sup⁹ longe
dixi. qd q; q; tū michi videtur
satis patet. sed ad maiore euidē-
tiā ante iā dictis aliqd addē nō
me pigebit. Nā in oī pccō sit
duo cōsideranda. diuina s. iūria
et dimittētis corruptela. Illud

est iniquitatis et impietatis. illud
 inhonestatis et deformitatis. Vnu
 namq[ue] idē peccatū et iniquitas ad deū
 et deformitas est q[ui]a ad seplū.
Hic est illud euāgeliste iohānis
Quis qui facit peccatū et iniquitate
 facit. et peccatū iniquitas est. **P**aul
 dubio iniquitas est. q[ui] q[ui]s primū
 suū iuste ledit. **P**ro hoc ut arbi
 tror nemo nō p[ro]sentit. Iniquitas ē
 q[ui] aliq[ui]s deū suū reprehendit. accu
 sat. blasphemiat. **E**t nemo est ni
 mentis inops qui id iusticiā p[ro]su
 mat. **S**ed aliq[ui]s fortassis. cū in tra
 pula ebrietate luxuria. et eiusmodi
 ceteris suis desideriis satisfactis inq[ui]
 tate esse nō credit. maxime si sine
 peccati lesione id facit. **S**ed certe
 cū hoc facit deū offendit. **Q**uia
 ei iniuria est creatoris nobilissimā
 creaturā et ad dei similitudinē fami
 liariorē cordib[us] fedare et diuine fili
 tudini similitudinē inuicem sup[er]ducere.
Homo inq[ui]t cū in honore esset nō
 debuerit. opat[us] est inuicem illic
 tibi et filis fact[us] est illi. **C**ogitat
 hō q[ui]ta p[er] ip[s]o creator suus fecit.
 qualia redeptor suus sustinuerit.
 et inde poterit rectius estimare q[ui]
 iniquū sit v[el] ip[s]ū tanto dūo tā
 to b[en]eficio amico iniuriā p[er] b[en]e
 ficijs reddere et ip[s]ū v[el] in modi
 co offendere. **O**ffendit at[que] qui cor
 rumpit nobilissimū illud opus
 suū corrumpit vero q[ui] facit peccatū.
Igitur qui peccatū facit et iniquita
 tem facit. q[ui] peccatū ip[s]ū ut dixim[us]
 iniquitas seu etiā impietas est. in

q[ui]ntū deū offendat. inhonestas et
 deformitas in q[ui]ntū duntaxat cor
 rumpit. **P**olet g[er]o de[us] et vnu eodē
 trinu[m] et id q[ui] iniquitatis et impieta
 tis est. p[er] semetip[s]ū purgatois ig
 ne mudare. v[el] q[ui] in hoc purga
 tois debito remittendū est. vel
 satisfactionis mercedē curandū
 m[er]ito[rum] suor[um] disp[en]sacōi d[omi]n[us].
Quid tibi videt[ur] sūm[us] ille medi
 cus in eiusmodi ope fecisse et co
 tidie facere. nisi illud q[ui] ad suā i
 niuriā et corp[or]is penā etnā remit
 tit. **Q**ui enī duntaxat p[ro]sumit.
 q[ui] q[ui]ntū in ip[s]o est metū corripere
 nō possit ad ei[us] iniuriā qui ietū
 viuit et op[er]is sit. pauldubio debi
 tū etne dapnacōis incurrit. horum
 aut duntaxat absoluit ab hui[us] q[ui]
 debito. q[ui]ta q[ui]d et ietabilis mi
 seratio. nūq[ui]d dei b[en]eficia os in
 iubilat et nō potius magnificat.
 q[ui] peccatrici aie remedijs quib[us]
 oportet et peccatū expiat et viciū
 purgat. **Q**uis g[er]o neget ee remissi
 onē verā et nō plenā. q[ui] ad verā
 p[er]mā dissilata iniuria p[ro]pria re
 mittit penā eternā. **I**ulius et
 morbo egroti adhibet medicinā.
Hic g[er]o possum[us] colligere. sacerdotal
 illa absolutio q[ui]te virtutis sit
 et excellētie. que veniat penite
 ti et studiose satisfaciēte libe
 rat nō solū ab incedio eterni
 supplicij. venūciā a d[omi]n[us] m[er]ito
 ignis purgatorij. **E**t corp[or]alib[us]
 morbis p[er]pendam[us] q[ui]d de sp[irit]u
 lib[er] sentire debeam[us]. **R**oum[us]

quā quidā cauterio. quidā cura-
tur unguento. Est autē magnū et
tūc plenū quālibz acerbō reme-
dio a morbo curari pestifero.
Quia g^o indulgentia quā ve-
būficia id putrescentis morbi
leni mederi unguento. qd^o modicū
opus haberet curari cauterio.
Qd^o autē est pūialis satisfactio in
unguentū lenē in spatioe dīe
maioris purgatione. Ecce habes
qd^o debes sentire tā de diuina q^o
de sacerdotali remissione. *Que
drā sit inter peccā dimitte et re-
mittere. Cap^o xxij.*
Possūm⁹ mittere. Cap^o xxij.
tu dic^o q^o aliud sit peccā
dimitte et aliud remitte q^ouis
forte inueniat ubi vnu pro altero
ponit. Peccā nāq^z dimittere est
hic ex toto indulgere. peccā vero
remittere est hic debitū ei penam
tēare et p^o maiori pte relaxare.
Quia g^o q^olo peccā remissionem
vel pene relaxatione putas. qū
ex munere diuino. pena etna in
purgatoriā et tūlitoriā tūllet
vel sacerdotali officio. illud pur-
gatorū incendū in penā pūa-
lem tūlmutat. Ecce iam habes
qd^o ipse q^olit. que uidelz v^o q^olis
sit. diuina v^o sacerdotalis remis-
sio. ubi erigit diuturna sepe et
satis molesta expiatio. Q^o em
possunt sacerdotes remittere peccā
et futurā incendia pūali satis-
factioe extingue. oēs inq^z ardi-
m⁹ et tenuem⁹. Q^o autē possunt
q^olibet peccā q^olibet criminalia

ex toto dimittere et sine satisfac-
tione aliq^z plene et sine penulo
indulge. nec credim⁹ n^o tenuem⁹.
Vides certe. q^o multa sit drā m^o
dimitte et remitte. Nā remittere
est penā pccī mēta cōgruū mē-
tioris modū tēare. Dimitte
vero totū indulgere et sine aiad-
iūfione relinq^{re}. Hic est q^o dicit
nob⁹ dimitte et dimitte vobis
Et merito quidē ut nō in parte
mā reseruem⁹. sed ex toto dimit-
tam⁹ qui totū dimitti volum⁹.
Huc est q^o dno in cotidiana or-
atione dicim⁹. Dimitte nob⁹ debita
mā sicut et nos dimittim⁹ debi-
torib⁹ m⁹s. Sed q^o iusticie sūl⁹
m^o est inter paritūdū ex parte
pccī et ad purgationis medelam
pccī ex pte pūm⁹: remittendi
potius q^o dimittendi pccās. dicit
in eo cū dicit. Quoz remiseritis
peccā remittūt eis. Inde est q^o re-
missione nō dimissione g^oulat
qui dno dicitur. Tu remisisti i-
pictate pccī mei. Nā q^o capna-
cois eterne sūm⁹ eualeat. pur-
gationis sue medelā nō sine metu
expcabat. *Quib⁹ modis pccō
rū agit purgatio. Cap^o xxij.*
Pccōrū purgatio agit. Agit
em aliq^z sedm solā seueritatē. ali-
q^z sedm solā pietatē. aliq^z sedm
solā moderationē vtriusq^z. ut mi-
seratio ipā nō sit sine nōnulla
seueritate. nec seueritas sine mi-
seratione. Siquidē in igne pur-

gatorio est intolerabilis afflictio
sine totius solacioris remedio. In
voluntaria satisfactio est afflic-
tio cum multiplici consolatio. In
lauachro reguacois. plena emu-
datio in his afflictiois. Prima
purgatio agit per incendium. scda
per flagellu. tertia per lauachru.
Per incendiu purgatorij ignis leo-
nia peccata excoguit. Per flagellu sa-
tisfactionis palca peccata excutit.
Per lauachru reguacois peccata ma-
cula absque pena diluit. Sunt
multi qui extremis uenititer
penitet. sed morte puenit. tps
satisfaciendi no hnt. et hys qre
cor peccat. qd iniquitatis et impietatis
est. ad vera cor puias remittit.
qd vero turpitudinis et impietatis
est. purgatorio igne excoguit.
Et hys intellige qd in ps hys
Sti quoz remisse st iniquitates et
Alii cu magna deuotioe ad desel-
sione ueniunt. et cu oi studio et
solicitudine satisfactionem
absolunt. et turpitudine
qua caritatis opib et ututu uoa-
ritate obducunt. fit itaq in eis
qd alias legis. q caritas operit
multitudinem peccatorum. In hys adi-
pletur prophetica illa sententia. Beati
quoz tecta sunt peccata. Multi post
multa flagitia et blasphemias
de iudeis uel gentilibus uenientes in
xpo regenerant. quibz cu peccatis
malis nichil satisfactionis iungit.
qa reuatis in xpo de anteactis
malis nichil imputat. Per quibz

puta esse dictu. Beatus uir cui
no imputauit dñs peccatu. Et sunt
nonnulli qui tam pfunde et inti-
me penitet. et tanto deuotionis
ardore in ipa sua pima feruent.
et tantu de dñi pietate plununt
ut hocipm eis ad peccatorum suorum
expiatione sufficiat. et dñs sibi
per oia placabile reddat. Testat
hocipm tam sero penitens euange-
licus ille latro. qui statim meruit
audire. Hodie mecu eris in pa-
diso. Cuiusmodi qlibet in coru
aurit numeru quibz a dño non
imputatur peccatu. sed dimittunt eis
peccata multa qui diligunt multu.
In hys qd qia diximus luce clari
videtur qd per psalmista audiunt.
Beati quoz remisse st iniquitates
et quoz tecta sunt peccata. et Beati
uir cui no imputauit dñs peccatu et
Explicit liber magri richardi de sdo
victore. de pñte ligandi atq sol-
uendi carastias a deo concessa
Incapit liber eiusde de uisione na-
bugodonolor regis. De solae
securitate et pfectu inouatione.
No nabugodonolo-
lor qetus era in
domo mea: et flo-
ris in palatio
meo. Quid per
totum intelligim? si sciam:
Et qd per palatium? si sciam securi-
tate securitatis qd fiduciam. Pa-
et palatium domus est: qlibz tu
domus palatium dici non potest.
Palatium naq domus est: fortis

sublimis atq; regalis. Si p domū
cōsciētiā intelligit debem⁹: rā
p palatiū intelligit scāritas scāe.
In domo itaq; sua q̄tus sedet:
quē sua cōsciā nō remordet. *De*
tā scāritate facit p̄torū malorū
cōdignā satisfactio: et istantū
malorū tanta pūdaq; dēlatio.
P̄tus itaq; in domo manet: q̄
scāia sua nec dē p̄tita culpa nec
p̄tita remordet. Quictus in domo
erat qui vācāt dicebat: neq;
eī me reprehēdit cor meū in oī
vita mea. Itē qui dixit: nichil in
cōsciā suā. Quictus sane tē t̄pis
in domo erat et ī palatio suo flo
rebat cū dicebat: glā m̄a hēc est
testimoniū cōsciē m̄e. *Quā ī flore*
fructū sp̄atur: rē p̄ flore cā futu
rorū bonorū expectatio figurat.
Quā flos est īchoatio futūorū fruc
tū: rē nichilomin⁹ p̄ flore intel
ligit īnouatio p̄fectū. In flore
igit figuratur v̄l certa p̄miorū
expectatio: v̄l noua m̄itorū p̄
motio. In palatio itaq; suo ille
vācāt floret: q̄ sub bone cōsciē
sue testimoniū coronā glē seminus
expectat. Audi in domo sua q̄scē
tem: et in palatio suo florentē.
Ego at ī iustitia apparebo in cō
sp̄u tuo: satiabor cū apparuerit
glā tua. *Quē dicit ī iustitia appe*
bo p̄tinet ad dom⁹ quietē: q̄ dē
cū apparuerit glā tua p̄tinet ad
efflorationē. In palatio suo nich
ilomin⁹ florebat cū dicebat m̄g
ne securitatis scāia. bonū certa

men itam. cursū sc̄māu. fidē
seruam: ideoq; reposita ē in dē
corona iusticie: quā reddet m̄i ī
illū diē iustus iudex. *Pōne r̄ ille*
tibi in palatio suo florent videt:
aut⁹ sensus dē diē in diē īnouat:
In palatio suo sedet et floret: q̄
inter magna opa sua q̄ libet
facit. adhuc maiora et meliora
in corde p̄ponit. *De intellectualis*
sensus illuīatione. v̄l quō dēplā
tois m̄e spectacula m̄e solent
utile timorē m̄e. Cap. scdm.
Sopnū inq̄t vidi qd p̄fuit
m̄e: et cogitacōes m̄e in
stratu meo: et visiones capitis
mei turbauerūt me. *Prins dō*
mnū q̄ sopnū videam⁹: q̄a p̄
sopnū corpis sensū corporeus so
pit. Recte p̄ sopnū m̄tis itelli
gitur alienatio: p̄ quā oīū exti
orū mēoria fūdita īncipit.
Sopnū autē vidē: est in diuē
dēplatois archamū m̄e t̄llic.
Dormit itaq; et sopnū videt:
q̄ p̄ m̄tis excessū in sublimū
dēplationē ascendit. Sopnū
inq̄t vidi: qd p̄terruit me. *Hūc*
modi sopnūorū alia dētrēt: alia
dēnuclāt: alia stricāt: alia le
tificāt. Letificat laue nec m̄u
dēplatio etiūorū gaudiorū: f̄it
v̄l specula diuorū iudiciorū. *Quē*
eī digne exprimē possit q̄ letū
q̄ iocūda sua cū visio sua reue
lacio facit: aut d̄s p̄ sp̄u suū re
uelauit qd oclis nō vidit n̄ au
ris audiuit. nec in cor hoīs alā

dit q̄ p̄pauit d̄s diligentib⁹ se:
Sed quomodo eū eorū sua visio t̄rit:
 Ea mētis subleuatiōe p̄ d̄teplan
 onē videt. q̄ nūq̄ q̄ occulto dei
 iudicio d̄ t̄rre cathenisq̄ mēdū
 q̄s egrediat̄ ad regnū: et aliis
 natus in regno t̄opia d̄sumat.
Quē queso diuorū iudiciorū ab
 illis nō terreat? aī diuino lumine
 tactus itelligētia mētis p̄cipiat.
 nec velotū eē cursū nec fortū
 eē bellū. nec sapientū paucū
 nec doctorū diuicias. nec artifi
 cū opus. sed t̄ps casūq̄ i oib⁹:
Viderat utiq̄ p̄phā q̄ iudicia
 dei abissus multa: et p̄truerat
 eū visiones capitis sui. aī dicit
 dñō: a iudicijs eī tuis timui.
Solent t̄n huiusmodi visiones p̄
 t̄rre. nō tam eo t̄pe quo p̄ excel
 sū mētis vident. q̄ tūc t̄pis aī
 p̄ excussū sopnū ad memoriā
 reuocant: q̄n t̄buli examinatiōe
 et secarta tacita mētis iuestiga
 tione p̄tractant. **H**ic est illud qd
 sequit̄. Et cogitaciōes mee i strā
 tu meo: et visiones capitis mei
 turbauerūt me. Ex duob⁹ siq̄tē
 se asserit d̄nubari: ex cogitaciōi
 b⁹ suis. et visioib⁹ capitis sui.
Cū enī meus ex diuina reuelati
 one uiuandū p̄mo formidandū
 aliq̄ d̄siderat. et postmodū ad
 se redies. secūq̄ retractās seip
 sū forti examinatiōe diiudicat.
 ne forte digna sit aī tale aliq̄
 d̄tingat: ex p̄p̄is nimirū cogi
 taciōib⁹ agit̄ ut sua eū visio

pterreat. **C**ogitaciōes inq̄t mee in
 stratu meo. **Q**uod hic itelligitur p̄
 stratu: n̄ itine mētis oriū: **V**i
 sio vō capitis: illuatiō sensus
 itellēctualis. **E**t visiones inq̄t ca
 pitis mei d̄turbauerūt me. **C**o
 gitaciōes sue itaq̄ in stratu suo
 et visiones capitis sui vniūqueq̄
 tūc p̄terit̄ fixandūq̄ p̄turbat: aī
 ex eo qd̄ scū p̄ diuine reuelaciōi
 archanū meditaciōis sue nego
 cio lo otio p̄tractat. ad salubre
 sollicitudinē vtilēq̄ formidū
 euigilat. **C**ū enī q̄s ex diuina
 reuelatiōe cognoscat quō sole
 at al ius de bono in melius p̄
 fice: ali⁹ de malo in d̄tiora v̄gē.
 quō d̄tingat alios de sūmis bo
 nis in ifima mala corinē: vel
 de ifimis malis ad v̄tutū sūma
 ascendē: qd̄ q̄lo mētū si sua eū
 visio cogat formidare: **R**elat
 nāq̄ homo finē suū: sed sicut
 p̄lces capiūt hāmo et aues de
 p̄chēdūt laq̄o: sic capiūt hoīes
 t̄pe malo aī eis ex t̄plo iūp̄uāt.
Et alia sit gr̄a p̄ quā cognoscit̄
 iudicia diuina. alia p̄ quā disc
 min⁹ merita p̄pria. **C**ap t̄rū.

Vide at̄ qui sit stupendū. q̄
 ue formidandū. q̄ sepe mēs
 diuino lūc irradiata videt q̄ ta
 li hoī q̄lis ipse est digne debeat
 d̄tingē: et aī talē se tūc t̄pis eē
 nesciat: aī dei iudiciū ex diuina
 sūma merito incubat. **N**ōne na
 bugodonosor regi hoc idē d̄ngit:
 qui diuina sūmā de arboris absc

lione ex diuina reuelatione cognouit.
Deruptū esse arboris similitudinē
ad seipm retrahere ignorauit. Vi-
dit qd tali hoī ex diuina sententia
incubaret: qui eiusmodi arboris
ymaginē ul' similitudinē in seipō
gestaret. **E**t tū q ipse talis exi-
terit: q p seipm nō potuit p ali-
ū cognouit. **V**ide igit q alia est
grā p quā cognoscim' diuina
iudicia: et alia illa p quā disci-
mus merita ppria. **I**lla nāq
deplando: ista inuenim' medita-
do. **I**d itaq posse accepim' ex grā
deplatois: istud vō ex studio me-
ditatois et grā discratiois. **E**t sepe
vū' idēq hō vtrāq grām sū ac-
cipit: qm sub vno eodēq tpe si-
mul vtrūq exē nō possit. **E**si
itaq alius aliu cōsultat. qū qd'
p vnu cūqz mētis statū plene
nō potuit: ex alio statu aliqz
tpe discernit. qd ad plenā sui
cognitionē interī sufficere possit.
Nūc est q nabugodonosor p da-
nielē credidit: de hijs q in sua vi-
sione ipse dubitare videt. **Q**uū
in modū dū rex pphete suā nar-
rat visionē. ignorās docet aliu
qd ab eo discat: et daniel ab in-
rogante et ignorāte discit quid
discente docere debeat. **S**ic vtrūq
sic sepe mēs prudenter de depla-
tois suē reportat: qd postmodū
in meditatioe inueniat pleniusqz
cognoscat: accipitqz meditatio
de pognita deplatois luce. vñ
nodos dubitatiois dissoluat. **S**ic

lupi' iā dixim' p regē liberū ar-
bitriū: p danielē deuotionē in-
telligim'. **A**d cuiusmōi itaq regē
illa deplatio ptinet q mētis
arbitrio sbiacet: qū eā anim'
iā ad manū habet: et velut ex
ptate exaret. **S**ic et illa medita-
tio ad danielē ptine videt: quā
ex deuotois studio religiosa mēs
circa morū suoz occupationē ex-
cere solet. **D**esignatq itaq rex a-
pud danielē qū sopnū suoz
intēprete querit et inuenit: quid
anim' que int' liberos sue cōte-
platois volatq pspexit. pmodū
meditatio et cūspiciēdo in moi-
b' suis legit. **Q**uō oportet scilicet
ria studia deponere et ad spūaliū
iuestigationē dūtere. **C**ap' qm
Sed videam' mō q instant
nabugodonosor: qm qd
nesciuit. **I**nter hec at q capitis
visiones et sbsequētes cogitatio-
nes turbat: discat regis nabu-
godonosor: exēplo qd facere debeat.
Et p me inqt positū est decretū
ut introduceret in dīpē meo
cūcti sapientes babilonis: et ut
solutionē sopnū idicarent ei.
Ecce q diligēter et instant' qrit
qd nesciat: nec pū desistit donec
sopnū sui solutionē inueniat
quā querit. **N**ūc est q iob de se
metipō dicit. **C**ausā quā nescie-
bā. diligēter inuestigabā. **D**ecretū
ppone est: aliqd firmū statuē. et
qd oīno nō liceat temerare. **V**idē
igit q vehemēter fieri voluit: sup

quo deartu pponit. Ad sapientes
 babilonis ptiuet prudentia carnis
 q̄ iuncta est deo: ad ipōs ptiuet
 sapiā mūdi hui⁹ q̄ est stulticia
 apud deū. Sapientes itaq; babi-
 lonis sūt: p̄ acuta scrutina mū-
 dane philozophie. Sapientes ba-
 bilonis sūt: astuta cōsilia carnis
 prudentie. Qd itaq; eit hui⁹moi
 sapientes introducē et ad iteriora
 reuocant: n̄ p̄ acuta illa iustifica-
 tōis n̄r scrutina q̄ solebam⁹ se-
 mularib⁹ negocijs ipendē ad spūa-
 lia studia cōuertē. Quali ei exte-
 rius sūt: q̄ sensu extiori p̄cipi pūt.
 Illa at̄ velut intus sūt: que nisi
 iteriori sensu oīno sp̄prehendi nō
 pūt. Intus igit spūalia: exte-
 riora dicūt. Sapientes itaq; babi-
 lonis itroducunt. qm̄ secularia et
 q̄lib; extiora studia ad spūalem
 itelligentiā et ad spūalem iustifi-
 cationē dūtim⁹. Sapientes ba-
 bilonis itroducē est: extiorū tūā
 postponē et solis spūalib⁹ extiorib⁹
 studiū ipendē. Sapientes suos in
 itimis tenebat q̄ dicebat. Cogita-
 in dies atq; et ānos eternos ī
 mēte habui. Meditat⁹ sū nocte
 tū corde meo: et excitabar et scope-
 bā spū. meū. Nōdū at̄ q̄ sapie-
 tes n̄r mō foris sūt: et tamē in
 spū mō nō sūt. Quali ī arbi-
 trij n̄r spū habet: qd̄ p̄ itērio-
 nē et deliberationē agit. Sepe at̄
 attingit ex multa studiozū mōzū
 cōsuetudine aīn ad iolita scuti-
 ma icidēter itāre: et aīq; adu-

tat qd̄ intrudat multā morā in
 nece: hoc est sapientes suos ante
 aspectū suū nō h̄re. S; ille abl-
 q̄ dubio sapientes suos aī aspectū
 suū sūtē facit: qui studia sua
 ab oī euagationē restigit: et iuxta
 deliberatōis sue ppositū solis uti-
 lib⁹ et neccijs intrudit. Sapientes
 suos mēs qm̄ in spū suo tenet
 et obseruat: qm̄ aīa studiosas
 meditacōes suas tāta cura iū-
 gilat. ut iustigacōis sue pedem
 nūq̄ dūtere liceat. n̄ quo eas
 ex deliberatōe duxerāt: in tū
 ut sagacit⁹ suā industriā nulla
 p̄santationū suaz euagatio vl̄
 ad momentū p̄refugere queat.

*Quo insiste oporteat qui ad diu-
 norū misterior euagationē auhelat.*

Sed videam⁹ mō Cap̄ q̄ntū.
 aut sapientes suos in vniū
 cōgregat: vl̄ ad iteriora sp̄llat.
 Ut solutionē sopniū inq̄t idicāret
 m̄. Aliud ei est diuina iudicia oai-
 lo cōplacōis et qm̄ p̄ sopniū cerue:
 et aliud corūdem roem p̄pendere
 et qua eq̄tate vl̄ utilitate p̄ciāt
 discarōis sue viuacitate diuindi-
 care. Illud ad sopniū visionem:
 istud ad sopniū p̄tinet itēpreta-
 tionē. Sopniū igit quodāmodo
 videm⁹: qm̄ occulta dei iudicia in
 cōplationē et in adiuuacionē
 adducim⁹. Sopniū n̄r itēpreta-
 tionē q̄rim⁹: qm̄ p̄ cōplationis
 spectacula corū q̄ p̄ mētis suble-
 uationē vidim⁹. roem modū et
 ordinē itēstigam⁹. Nōc ad sop-

in visionē pertinet stupenda illa
quae in scripturis leguntur diuino iudi-
cio magalia in consideratione
adducere et eorum admirationi diu-
tius et diligentius inherere. **N**unc
ad sopni interpretationē pertinet
misticā eorum intelligentiā querere
et per expositionē planare posse.
Nunc ad huiusmodi sopnia aulice
labat quae in orōe dicebat: illū
ordō meos et considerabo mirabi-
lia de lege tua. **Q**uod autem per magno
habeat in eiusmodi sopniōrum in-
terpretatione diuina gratia accipe:
potestis ex illa eius suā pendere.
Cum enim de duobus prouiderat quod annu-
ciat ubi suū iacob. iusticias et
iudicia sua illi: statim auertit.
nō fecit talitē oī nationi et iudicia
sua nō manifestauit eis. **V**elut
sopniū iā uiderint quod ex deplacitis
suae deprehenderat. quod uniuersa eque
eueniat iusto et ipso. bono et ma-
lo. et iūdo et iniūdo: inuolanti
uictimas et sacrificia deprecanti.
Sopniū interpretē quāsierat sed necdū
inuenierat: cum alio loco dicebat.
Ecce hoc inueni dixit ecclesiastes. u-
nū et altū ut inuenire roem quā
adhuc querit anima mea: et nō inueni.
Oportet igitur sapientes in unū
cōgregari et ad interiora inuocare:
qui cupit ad huiusmodi quae iā de-
minuuntur sopniōrum interpretatione
gratiā obtinere. **T**unc ingrediebant
arioli magi chaldei et aruspices.
Tunc inquit ingrediebant. **Q**uid est
tunc nisi per deartū: per deliberationis

propositū. **M**ulta et multa sepe pro-
pōuit uāne tū fatiūt: quod quod facile
aliquid statuit: tamen facile rursū sta-
tuta reuocāt. **P**rimo itaque nobis ob-
seruandū est ut utilia statuam.
sedō autem ut utiliter statuta firmū
teneam. **A**ttēde quod firmiter sta-
tuit: quod optimus iste liberator opti-
mū esse prouidit. **I**urauit inquit
statui custodire iudicia iusticie
tue. **A**udisti de veteri institutione: au-
di nunc et de veteri executione. **V**ota
mea redā corā oī populo eius. **T**unc
ingrediebant arioli chaldei magi
aruspices. **S**ed quod uāter statuit
modi sapientes nō uere sapientes
esse: uisum perne sacra scriptura dicit
eos esse sapientes uero cum detinuerint
sicut modo dicit eos rex sapientes
regni sui uel aliqui huiusmodi. **S**i
igitur per ariolos magos chaldeos a-
ruspices statuta praua studia
frivola cepta et uana intelligunt:
uide quod uult quod salubriter eius-
modi studia ad spiritualia creatura di-
tū. **S**apientes itaque babilonis
ad interiora cōstitim et appellim:
cū curā et sollicitudinē quā rebus
supuacis oīno impendē solebant
solis spiritualibus impendim. **S**apient-
es babilonis uelut sopniōrum in-
terpretatione occupam: qui studiis su-
puacis oīno postpositis in diui-
norum misteriorum seu iudiciorum enota-
tionē singulariter insistant. **Q**uā sit
iane misteriorum profunda rimari sine
Magisterio spiritus sancti. **C**ap. vi.
sed sapientibus introductis:

adhuc rex addit et dicit. Et somp-
niū narravi: et solutionē nō in-
dicauerūt michi. Quid q̄so est sop-
nia unā in asp̄u sapientū mōz
narrare? n̄ p̄ oteplationē cōte-
placōis mē spectacula ad mēoria
reuocare? sagaci meditacōe retē-
tare? studiosis cogitacōib⁹ disci-
te? et ex eorū rerū collatiōe quas
nouim⁹ q̄stionū mōz uodos dis-
soluē? et iuxta assuetū plantati-
onū mōz modū spūaliū rerū in-
uestigationē uelle formare? Nōne
in asp̄u sapientū mōz copnia
unā narravi? et solutionē q̄rim⁹?
quā ea q̄ de hūanis sciū? et ea q̄ de
diuinis scire cupim⁹ mutua colla-
tiōe cōferim⁹? quā iuxta doctū tra-
ditariū disciplinarū modū et ordi-
nē diuoz misterioz et iudiciorū
plera discute et penetrare p̄sum-
im⁹? S; q̄q̄ in diuinis secretis de
hūana industria p̄sumit frustra i-
peditur? et q̄dū in hūc modū q̄rit
in uanū laborat? iuxta qd̄ de hoc
sop̄no legit. Et solutionē eius nō
indicauerūt mihi. Sop̄noz sane diui-
nitus ostensor solutionē sapien-
tes mī minime inueniūt: qz sciārū
mōz disciplinē. ut q̄libz t̄dicōēs
hūane ad diuoz secretorū discuti-
tiōē et inuestigationē sufficere nō
p̄nt. Qs ei altitudinē illā diuinū
cōsiliū de suo sensu riuari p̄esu-
mat? cū diu p̄phā clamat et re-
clamat apls. q̄s cognouit sensū
dñi? aut q̄s cōsiliarius eius fuit?
Qs p̄fuditatē istā misterioz et

scripturarū diuinarū de sua penetrare
sagacitate p̄sumat? cū petz apls
legat. quō oēs p̄ter ab hūc p̄sup-
tione op̄elant. hoc inq̄t p̄mū itelli-
gentes? qz p̄phā scripturē p̄phā it̄p-
tatiōe nō fit: Absq; dubio inq̄
idem inq̄ p̄p̄e scripturū sacrarū
int̄pretatiō fit: siue ei⁹ magiste-
rio qui eas īspirauit. *Ad mul-
tiorū euocatiōē meli⁹ p̄ficiam⁹
deuotioē q̄ inuestigatiōē? et qd̄ de
deuotioē sit oīa discute: ut possit
oīa diuindicare. Capitulum vii.*
Itaq; ad iusticiā diuinariū
scripturarū itelligentiā. si ad di-
uinorū sciārū erudiri volum⁹: me-
lius in hoc ipm orando q̄ inuesti-
gando p̄ficiam⁹. Altius deuota cō-
pūctiōe: q̄ p̄fida plantatiōe
illumiātur. Vñ est qd̄ ad ea q̄ p̄mi-
sim⁹ statū anectit. Donec collega
īgressus est in asp̄u meo daniel
cui nōmē balthasar scdm nōmē
dei mei: qui habet spm scōz deoz
in semetipō. Ecce spm scōz deorū
hīc dicit: q̄ ad sop̄niū int̄pretacōē
p̄ducus inuenit. In eo sane qd̄ dii
isti sc̄a dicūt: illi p̄fecto excludūt
de q̄b⁹ d̄ in ps. Qs dii grāu de-
monia. S; p̄fecto q̄ in hoc loco
designātur spm sc̄m hīc credūt?
qz si spm sc̄m nō haberēt: dii sc̄a
nō eēt. De horū uō deoz eē depre-
hendit: ad quē uocē dñica dicit.
Ecce stitui te deū pharaonis. Et
hui⁹ moi p̄saluisti ex p̄lit. Ego
dixi dii estis: et filij excelsi omēs.
Huīusmoi deoz spm accipit oīs

scis: ut scis esse possit. Omnis ei
 nostra iustificatio omnis satisfactio. ab
 eo: vlla dubitatio ab isto spiritu est.
 Sine hoc spiritu nescimus quid oreum:
 que ipsum esse docente apostolo didici-
 mus. qui impellat per nos gemitu-
 bus inenarrabilibus. Ut igitur deuotio
 nostra possit esse vera: oportet hunc
 spiritum habere. Si igitur per danielē deuotio
 vna intelligitur: recte de eo per nabugo-
 donosor dicitur: qui habet spiritum deorum
 sanctorum in semetipso. Sed cum superius
 expressit quodam sapientes et quales
 vnicuique constaret ut sapientes non esset:
 mirum quod dicitur daniel hoc loco
 collega esse. Nisi ei cum eis aliquid
 commune habeat: nescio quod eorum colle-
 ga existat. Illud autem scio: quod spiritus
 ille quem daniel secundum scripturam testimo-
 nium accipit. spiritualia efficiat. Spiritus
 alius autem diiudicat omnia: et ipse a-
 uerit iudicat. Spiritus enim solet omnia
 scrutari: etiam profunda dei. Si spiri-
 tualis diiudicat omnia. si spiritus scrutatur
 omnia: ergo eadem ipsa que mundana
 philosophia: eadem ipsa que carnalis
 prudentia: et ipsa que quilibet puerile
 doctrina. Solet namque qui spiritualis est
 omnia discere: ut possit omnia iudica-
 re. Audi quod dicit ille spiritualis sa-
 pienter: quod omnia in sua sapientia tepta-
 uerit. ut omnia diiudicare possit.
 Dedit igitur cor meum ut scire pruden-
 tia atque doctrina: errores atque
 stulticia. Vides quod ille rimatur
 quod scrutatur non solum prudentia: vnde
 etiam stulticia. Vere itaque deuotio-
 nis tam bona quam mala in conspectu
 est.

ratione adducere omnia investigare. omnia
 discere: ut consequenter etiam possit
 omnia diiudicare. Hec itaque vera de-
 uotio doctrinas vanas atque per vani-
 tas non ad hoc investigat ut eis inhe-
 reat. vel in illis ulla fiduciam ponat:
 sed ut eas diiudicando conuincat con-
 futet atque depnet. Daniel itaque
 non et mundi sapientes per investigatio-
 nem eadem via currit: quoniam per intentionem
 ad eundem exitum non pertingit. Recte
 igitur daniel eorum collega dicitur: quibus
 in studio suorum cursibus nonnulla
 ex parte conuenire dicitur. *Quibus deuotio
 omnis studijs ita debet: quod oculis
 reuelatione dimittit expat. viii.*

Donec inquit collega ingressus est
 in conspectum meo. proinde ex
 hijs ut arbitror. quod daniel iste non
 ingreditur de exterioribus ad interiora:
 non egreditur de interioribus ad exteriora.
 Exterioris quippe deuotio nostra medi-
 tando. diiudicando orando sollicita est
 de rebus exterioribus: interioris vero quod
 eisdem exitibus vel studiis occupata
 est. et sollicita de rebus interioribus.
 Recte ei habet prudens bona coram
 deo et hominibus. Coram hominibus in sermo-
 ne et opere: coram deo in cogitatione
 et voluntate. Scia itaque et deum nostrum
 ad iudicium reuocare. et per hijs deo
 supplicare. hoc est danielis exterioris
 esse: cogitationes affectiones et inten-
 tiones alta plantatione rimari. et
 per huiusmodi in ore expungi: hoc est
 danielis interioris esse tam interiora quam ex-
 teriora nostra secundum humanum iudicium

pensare: et hoc est danielis intuitus
 esse: tamen ista quod illa secundum iudicium
 diuinum estimare. Et hoc est danielis
 extioris. quoniam inter bona etiam opera non
 faciunt. quoniam inter utilia non dicunt. sed
 tunc exanimatio pensant. quod de
 nobis homines sentiret. quod sentie debe-
 ret: si uisus intentiones cordis et
 cogitationes si prauas affectiones
 uideret. Quia inquit hec agitur: quod
 danielis extioris teneat. Quia autem stu-
 diosa discurtio querit. quod opera ut
 deum in conspectu dei iudicent. etiam
 tunc secundum iudicium humanum bona vi-
 dentur: quoniam humiliori studio tamen magis
 deuotione insistent: danielis in inter-
 iorem. Quod itaque est danielis ad
 interiora intrare: si ex interiora deuo-
 tione in hijs que discurrunt sunt ut
 querenda tamen de exterioribus quod de interio-
 ribus ad diuinum iudicium recurrere.
 Et fit sepe dum sapientes uiri in so-
 lorum interpretatione deficiunt. dum stu-
 diosa meditationes dum inter perscru-
 tationes diuorum iudiciorum archana
 diuorum misteriorum profundum peruenire
 possunt nec possunt. fit inquit sepe
 ut uisus per humiliori defectum ex ipso
 suo defectu admonita ad scriptam
 redeat: et sine dei adiutorio quod magis
 il possit plenius agnoscat. Incipit
 tunc ex interioritatis sue consideratione
 genere suspitione presumptiones suas
 arguit: et de proprijs studijs prius iam
 inter perscripta iam de sola diuina reue-
 latione sperare: et deuotionis studio per-
 ty insistere. Et hoc danielis per sapientes
 inter dicunt. *Quia utique de deuotionis*

*lit. quod hominem filium dei facit: quod animi
 humani deo coniungit. Cap. ix.*

Douec collega ingressus est in
 conspectum meo daniel: cui no-
 men balthasar. Balthasar inter-
 tat capillus capitis. Recte igitur
 daniel balthasar dicit: quia mens
 mea ex uera deuotione adornatur:
 ad oculum profunditate subtilitatis. Sed in
 hoc loco cum daniel balthasar dicit:
 aliquid adhuc e latere adiungit: ut ut
 arbitror ad profundioris intelligentiam
 perueniam. Daniel inquit tui nomen
 balthasar: secundum nomen dei mei.
 Si per regiam potentiam recte intelligi
 animi: quod quod deum suum non christum.
 Quia quoniam pater et filius et spiritus sanctus
 uaciter sit unus deus: christum tamen secundum
 quendam modum dicendi recte religiosum
 quodque suum esse dicit: tui nomen il-
 ligit. cuius gratia preuenit se meminit:
 cuius denique persone se agnoscat fa-
 miliari. Theres per incarnationis mil-
 terium ex diuinitate nature. Si uero
 balthasar capillus capitis interp-
 tat: uideamus modo quomodo hoc nomen
 christo congruere uideat: quomodo secundum hoc
 nomen dei sui iustitias daniel mei
 to nuncupet. Scimus autem quia caput
 uiri christus: caput uero christi deus. Scimus
 absque dubio quod trinitas deus est pri-
 cipium omnium creaturarum: scimus nichil
 omnium quod persona prius principium est
 aliarum in trinitate personarum. Et quod
 uis secundum alium et alium modum dica-
 tur principium hic et ibi: utrobique
 tamen tam congruenter quod ueraciter potest
 principium dici. Quia igitur persona prius

p̄ncipiū est diuina p̄sona ac
 oīū creaturā: iure ex capite de
 signari p̄t. **S**i igit̄ dei digitus d̄
 sp̄s sc̄s: cur sc̄dm similitudinē filiter
 xp̄s nō dicat̄ hui⁹ capitis capill⁹:
Capillus de capite orit̄: et xp̄s de
 p̄re quātur. **P**saluista. **D**ns dicit
 it ad me fili⁹ me⁹ es tu: ego ho
 die genui te. **C**aput capillo orna
 tur: et p̄r p̄ xp̄m glorificat̄. **P**at
 inq̄ clarifica filiū tuū: ut filius
 tuus clarificet te. **V**ides certe q̄
 iuste xp̄m balthasar id ē capilli
 capitis dicit̄: quē verū dei filiū
 p̄is catholica fides vācū ostendit.
Nōne et uos sc̄dm hoc nomē no
 men accepim⁹? q̄n a xp̄o et p̄ xp̄m
 obtinem⁹ ut merito filij dei dici
 debeam⁹. **F**res aut ioh̄es ap̄lus.
 filij dei sum⁹: et nondū apparet
 quid erim⁹. **H**ic est q̄ ei qui vo
 lūtariē uos genuit v̄bo veritatis
 sue in cotidiana orōe dicim⁹: p̄r
 n̄r q̄ es in cel̄is. **S**i igit̄ p̄uēnt
 satis balthasar dīa p̄t. q̄ sum⁹
 p̄is fili⁹ est: cur nō et uerus xp̄i
 an⁹ sc̄dm verā uois uerū balt
 sar dicat̄: qui sc̄dm adoptionis
 grāū inter colē dei p̄is filios
 deputat̄. **N**ō tū oīs xp̄ian⁹ hoc
 nomē est v̄l honore dign⁹. **S**ola de
 uotio est q̄ eos discit̄: sola deu
 otio filios dei facit. **S**i itaq̄ deuotio
 in dāuele intelligit̄: vidē q̄ recte
 balthasar p̄ effatū dicit̄: p̄ q̄ q̄
 bet in filiorū libtate adoptatur.
Quātū aliud est deuotio? n̄ feru
 da mētis in deū dilectio. **C**antas

at̄ dei diffusa est in cordib⁹ n̄is:
 p̄ sp̄m sc̄m qui datus est nobis.
Recte igit̄ deuotio capillus capite
 dicit̄: quē q̄ de sumo oīū capi
 te p̄fluere videt̄: dū sumi p̄is in
 sp̄uatioē pareat. **R**ecte balthasar
 dicit̄: q̄ in modū capilli sumo
 oīū capiti inherē videt̄. **V**idē
 ut arbitror ex hys q̄nta sit v̄tus
 v̄e deuotiois: q̄ filiū dei facit. quē
 aīū hūmāū deo coniūgit: et cū q̄
 vniū sp̄m efficiat. **Q**ui cū adheret
 deo: vniū sp̄s est cū eo. **Q**uā
 sub tpe orandi q̄bucūā solet itel
 lectualis sensus ap̄iri. **C**a. deamū.

Ingressu dāuele. rex corā ip̄so
 sopnū loquit̄: sicut verbis
 s̄criptib⁹ oūditur. **E**t sopnū in
 corā ip̄o locut⁹ fuit. **S**opnū hui⁹
 moī corā dāuele loqui est: multū
 riorū quib⁹ dīnit⁹ erudiri ap̄im⁹
 sub tpe orandi meditari fāgi. et
 in tpe orandi dīne reuelatiois d̄
 siderio affici. **P**er q̄admodū exp̄
 ti recognoscūt illi qui frequētib⁹
 reuelatōib⁹ dīnit⁹ reuelat̄ leti
 ficari q̄ meruerūt. sub tpe orandi
 maxie solet illudari gr̄e lumen
 accipere: et ex ei⁹ sp̄uatioē multū
 riorū p̄fūdā penetrare. **E**t int̄
 itaq̄ sp̄uatioē anim⁹ lauat̄ nū
 datur. **E**t p̄culdubio q̄nto purior
 efficit̄: tāto facilius tāto profū
 dius illuminat̄. **H**ic est q̄ balaam
 de semetip̄o testat̄ dicens. **A**uditor
 sermonū dei: q̄ uisione oīpotēti
 titutus est: qui audit et sic ap̄i
 ent oclī ei⁹. **Q**uod est q̄ d̄. mēdo

oculi apertus? si quod intus orando se-
pe intellectualis sensus aperit? Sole-
mus uos laque in terra toto corpore
sepe prosternere: cum volumus attendere
orare. Quia igitur ad exponere hunc
spectare videtur: oculi ei cadendo
aperiunt. quod lumen reuelantis gratia ac-
cipit. dum se in orationem prosternit. Si
autem eadem terra multum distat: in e-
andem lumen ducere videtur. Sed cum
est eadem si semetipsum ex peccatorum
lucrum recordatio humiliter: et ex
vera strictio cordis rigore depo-
nit. Sed animus sepe dum semetipsum
in hunc modum deit in maiori
gratia resurgit: quod lumen odor suo
cum cadendo recuperat: quos male
clausos odores tenebat. Possimus
dicere quod hoc sit absque dubio cadere:
blandienti culpe deditur. Scimus
nunc quod nonnulli sunt: qui ex multitu-
dine reuelationum suarum se attollunt.
Quia autem digne ex dei iudicio
qui humiliter sunt: ut desinat
supbire. Dum igitur in culpa labuntur
desiderant: expunguntur: opus pur-
gant: purgati illuuntur. Sed il-
luantur cum iterum supbunt: supbie-
do lumen quod receperant amittunt.
Illuuntur itaque et elati iterum atque
iterum deiciuntur: lapsi et illuuntur iterum
et iterum illuuntur. Hanc cadendi re-
surgendi vicissitudinem sepe alie-
nat: et hos alternandi modos mul-
titudine frequentat. Multique hanc
alternandi consuetudinem pessimo
tandem finecludunt: de quibus constat
quod spiritualium carismatum gratiam non

tum ad suam quam ad aliorum utilitatem
acceperunt. Horum absque dubio ba-
laam typum ex suis opibus gessit:
horum proprietatem vobis expressit cum
dixit. Auditor sermonum dei: qui
visionem omnipotentis videt: qui cadit
et sic aperit oculos eius. *Quod scilicet scire
debeat spiritualibus studiis obsequium et ve-
re deorum lucis militare. Cap. xi.*

Sed ut ad id redeamus in quo di-
gressi sumus: illud per certo
tenemus: quod multi sepe sub orationis
sue tempore lumen reuelantis gratia sus-
ceperunt: et quod ad humiliter gratias
multi ex virtute deuotionis profecerunt
atque proficiunt. Hinc est quod rex a da-
miele somnium sui interpretationem
cum omni fiducia exigit cum dicit. Bal-
thasar princeps ariolorum quem ego
scio quod spiritum deorum scorum in te habens
et omne sacramentum non est impossibile
tibi: visiones somniorum in cor quod
vidi. et solutiones earum narra mihi.
In quibus vobis illud primo notandum
quod dicit hoc loco princeps ariolorum:
qui superius deus est collega eorum:
nec eorum tuum: sed etiam aliorum habi-
loue sapientiam. Inter seculares
vique scias quodam scimus utiles et
summe necessarias: quodam vero quasi artes
ariolandi et omnia pulas. Si igitur
has que absque dubio sunt pise per
vera deuotio ad aliquam vitatis
usum ducere. et in eis quedam spita-
lis militie principatum exercere: quod ad
modum hoc ex arte ariolandi pos-
sumus colligere: quod nunc de his senti-
endum que prout esse utiles et bone:

Nā ut cetā taceā. nōne tē daniel
 pūcipat. nōne q̄libz scāa pūcipa
 deuotioi delectuē cogit? qū ex e
 cōsideratioē huān' error plenius
 agnoscat? qū ex ei' retractatioē
 aīu' humiliat. cōfūdūt. opūgit.
 et ad deuotiois studiū instigat.
Nōne pūcipa q̄libz scāa deuotioi
 cōseruit? qū aīu' a semetipso
 tpa erigit. q̄ in huiusmodi studi
 is iēptis p̄dere cōseruit. Et qua
 opatioē colligit. qū tū spūalibus
 iungilare debuerat. q̄ tātis iēp
 tīs qūq̄ se illudisse retractat.
Sic itaq; daniel dictoy sapiētū
 collega interpretat. ut in eis qmā
 spiritalis militie pūcipatū cōsta
 tis iure tenere credat. Debēt igit
 q̄libet scāres scāe spūalibz stu
 dijs subseruire: et nil qd' vē deuo
 tiois iūris nō militet in suis ex
 actis p̄sumē. **N**ā igit scāribz
 scāetis iportūe iūstissimū. qū studi
 orū iūdy iportūitate deuotiois iūre
 exācia iūstipim? tūc p̄fecto qui
 pūcipatū debz danielē videlz iūre
 cōpellim? **S**z attendendū est qd'
 sit malū etiā bonis scāetis abu
 ti et earū abusione meliora studia
 ipeidire: qū ex deuotiois officio pū
 sa q̄libz scāa debet et solet i bonos
 vltus deflecti. **Et sit vtile sūme de
 uotioi sūmā aīuā ipeidē. Cap. xij.**

Iure at deuotio bonis studijs au
 fertur: iure vō malis pūcipatū.
 Iure danieli pūcipatū iūre oēs sa
 pientes babilonis cōcedit: si vārit
 cōstat qd' p nabugodonosor cōdit.

Scio qd' spūi droy scōy habes in te:
 et de sacramentū nō est tibi ipos
 sibile. **N**ōne huius sentēcie cōcordiē
 videt si tē pūset qd' ex ore vita
 tis audiet? amen dico vobz qd' qd'
 orantes petitis. credite qz accipie
 tis et fiet vobz. **V**era at a plena
 ordō non est: q̄ attestatioi vitatis
 credē nō p̄t. **S**i at p̄t credē: potest
 petendo obtinē. **F**iat utiq; sūme
 deuotioi nullū sacramentū ipos
 sibile: si obtinē p̄t a fide. **R**ecte
 igit aīuū arbitriū ex vūte de
 uotiois obtinē iūst: qd' ei ipos
 sibile nō esse vitatis testimo cōp
 batur. **V**isiones inq; sopnorum
 meoy q̄s vidi: et solutioēs earū
 uaria. **O**ptimū igit studiū qmā
 est sūme deuotioi sūmā aīuā ipe
 idē: eo qd' nullū sacramentū iūre
 demōstratā roēm sit ei ipossibile.
Iuxta regis itaq; nabugodonosor
 exemplū danielē iūre quibullibz
 sapiētibz iūre p̄feram? oīa studi
 a oīa exācia iūre vē deuotiois iū
 ris cōseruire cogam? et tūc pū
 dubio nō frustra cōteplabim. qmā
 de diuinis iūstis aī dei adiutorio
 ex ei' officio vtilit p̄sumim? **S**ed
 hūc visiois ordōne p̄sequi: spūa
 le intelligēcie sensū saltem sedm
 morale edificatiōne maioribz iū
 iūis maiora reliq̄tes p̄stare.
**De cōteplandi mō vlt q̄ iūre. et qd'
 aliter videt res i suo cō atq; aliter
 i sola rōe vlt sūmā vitate. Ca. xij.**

Ultio inq; capitis mei in arbor
 li meo. **V**idebā: et ecce arbor

magna in medio fir: et altitudo
ei' minima. Magna arbor et for-
tis: et pœritas eius attingens celū
Aspectus illius erāt ad finis vni-
use fir. folia ei' pulcherrima: et
fructus ei' minimus: et esca vniuersorū
in ea erat. Subter eam eā uelaba-
tōis caro. Ut a superiorib' patet
visio capitis ei' est intelligentia
mentis: cubile at' tranquillitas cordis
omnīq' studiose q̄ctis. Visio capi-
tis in cubile diuinit' p̄cipit: quādo
in studiū sui secretā oīa ad uer-
tatis cōtemplationē mēs humana di-
uina aspiratioē cōleuat. Videbā
inquit: et ecce arbor mag' in medio
fir. Aliud est uidē res ipās ī suo
cō: atq' aliud eas uidere in sola
rōe ul' sūma uitate. Aliud ē eas
uidere cuiq' in p̄pria eētia: atq'
aliud longe eas uidē ī sola sapia.
Aliud est uidē rerū sōas in suis ge-
nerib' et spēs: atq' aliud uidere
eas singulas in suis īdiuiduis.
Aliud uō est sensus seu ymaginā-
tōis: illud uō uis seu cōtemplacōis
Cū itaq' mēs ad silem quāda rerū
cōsiderationē rapit: et ad vniuersi-
tatis pulchritudinē speculariā
diuinit' cōleuat: et huiusmodi cōte-
platioē cōtemplacōis q' dulcedine de-
lectabilis figit: inuincibilisq' reficit.
Videt sepe in diuino luce q̄t ul' cui'
modi rerū quā oporteat ēē: in
cōcūssu tenet nichil horū omīū q'
sūme dispositōis ordo vniuersita-
tisq' plenitudo erigit p̄cōm posse
desse. Vbi grā. Videt oportē esse

bonos sicut et malos: et in bonis
alios alijs meliores alios optiōs:
sic et in malis alios alijs piores
et alios pessimos. Videt nichilo-
min' q' oportet malos ēē. et ma-
los p̄leuare: alios malos ī ma-
liciam īpetuū dēscē: alios autē
ad tps dēscē. et itū ad maliciā
redire. Sic cōuicio uidet alios bo-
nos esse et bonos p̄leuare: alios
irrecupabiliter cādē: alios p' lap-
sū ad bōitātē redire. De hoc sexto
quē rerū esse uidet q' nabugodonoso-
r in dei luce cōtemplat': qui ei per-
silitudinē oūdit: qd' eā postq'
ad seipsū rediit secū mirabat' seu
etiā miserebat'. Videbat ei' vni-
uersitatis pulchritudinē tale exigere
talēq' oūo nō desse potuisse: et
tū nesciuit scripū talem ēē. ul' tal'
hoīs ymaginē in seipō gestare q'
de tāta cōlimitate subito caderet:
et in ymnis diu iaceret: tūc tū
ad p̄stīmū statū rediret. Hoc est
igit' q' arbor magna prius ī altū
erigit: postmodū abscondit: et tū
indias ei' in tūa resecuatur vni-
tū repat. Vidēam' igit' et nos
et discam' ab ipso qualis sit ar-
bor quā ipse uidit: ul' quō cecidit
ul' cādē potuit. q' tāta ul' tal' fuit.
*De magnitudinē grē mentis post-
modū caluit: et in tāta plenitudinē
grē qd' solent ēē cā ruine. Ca. xiiij.*
Uidebā inquit. et ecce arbor ma-
gna in medio fir: et alti-
tudo ei' minima. Ad intelligim'
p' magnitudinē arboris: uisi ī

mentū robur virtutis: **N**ōne & ma-
gna illa arbor fuit: q̄ plestudi-
ne fortitudinis et gr̄e accepit: **S**te-
phanus inq̄t plen⁹ gr̄a et fortit⁹
Ecce arbor magna in medio tē:
et alta fuit. **I**git̄ hec arbor maḡ
alta et in medio tē ad multa et
et ad magna dilatabat se p̄ vir-
tē: ad alta se erigebat p̄ subtili-
tē: et in itimis stabat p̄ intentionē.
Ad fortia se extendebat: ad sūma
se erigebat: et in itimis fixa per-
mauebat. **I**n magnis fuit p̄ ex-
tē: in sūmis p̄ studiū: in itimis
p̄ desiderū. **Q**uā igit̄ fortior agebat:
arbor magna erat. **Q**uā intima
bona desiderabat: in medio tē
erat. **Q**uā de subtiliorib⁹ subtiliter
sentiebat: altitudo ei⁹ magna erat.
Magna inq̄ arbor et fortis: et
paritas ei⁹ attingēs celū. **E**cce ar-
bor magna: arbor robusta: arbor
p̄cra. **M**agna ad bona agenda:
fortis ad mala toleranda: p̄cra
ad sūma deplauda. **M**agna
in actioib⁹: fortis in tēptatioib⁹:
sublimis in iūestigatioib⁹. **A**ttēda
q̄ alta erat ei⁹ p̄cra: eāā alū
tingebat. **P**ecritas ei⁹ celū tēge-
bat: q̄a iūestigatiois ei⁹ sūlimitas
celestia penetrabat. **H**ec magna
fuit altitudo: q̄ se sūmis et celesti-
b⁹ iūerit. **E**lige in hui⁹mōi itaq̄
desiderio arboris qd̄ apl⁹ iūi-
reris: magnitudinē fortitudinē
seu p̄cra. **M**agna inq̄ arbor
et fortis ē. **M**agna arbor fuit:
que veniatē dicē potuit. **V**biq̄

in oib⁹ instruct⁹ sū. **S**cio hūilia
ri scio habundare: et scio penuriam
pati. **Q**uā possū in eo qui me tē
fortat. **F**ortis arbor fuit: q̄ fidu-
cialiter dicē potuit. **N**ō timebo
qd̄ faciat in homo. **S**i distat ad
iūm me castra: si exurgat ad iūm
me p̄clū ē. **P**ecritas arborib⁹
p̄cra fuit: q̄ videt de se nō dubi-
tare. **P**ecritas sapiā oēs q̄ fuerit
aū me in iūm: et mēs mea tē
plata est multa sapienter et di-
cat. **P**ecritas ei⁹ celos tēgebat:
q̄ veniatē dicē potuit. **S**apientia
loq̄m̄ inter p̄cra: sapiā nō hūi-
mūdi neq̄ p̄cipū hūi⁹ sēd qui
testimū: sēd loq̄m̄ dei sapiā
in misterio absconditā: quā p̄cra
destinavit aū sēd in glāi mūni:
quā nemo p̄cipū hūi⁹ sēd cog-
nouit. **S**i vide quisq̄ nū audis
nō legis. si forte altitudo tua est
magna: vide inq̄ diligētē et at-
tēda ne forte sit et nimia: hoc
fortassis in hac descripta arborē
rephensibile fuit. **E**t altitudo
inq̄ eius erat nimia. **F**orte na-
bugodonosor ābulabat in mag-
nis et in mirabilib⁹ sup̄ se: et
hoc ei forte extitit cā ruit. **P**oli-
inq̄ apl⁹ altū sapere: sēd time.
Sicut ē q̄ mel multū comedit nō
est ei bonū: sic qui sanctator est
maiestatis opprimit a glā. **A**la-
ora igit̄ te ne q̄liens: ne forte p̄-
cra tua sit alta nimis. **S**an-
tator: maiestatis opprimit a glā:
et suam luculationē meret arbor

ni⁹ altitudo est nimia. *Pro*ne
huiusmodi arbores alte fuerunt
et inter succidi meruerunt: q^{ui} aut
cognouisset deū. nō sicut deū glo-
rificauerunt aut grās egerunt sed
enauerunt in cogitationib⁹ suis:
et obscuratū est insipies cor eor^{um}:

*De auctis magnitudinē mentis
postmodū ruitur. Caplin xv.*

Sed videam⁹ q^{uod} adhuc de
ista arbore dicit. Aspect^{us}
illius erat usq^{ue} ad finnos vi-
uise terre. Aspectus hui⁹ arboris
usq^{ue} ad finnos viuise terre por-
ngit^{ur}: q^{uoniam} uois eius dignitate q^{uod}
eiusmodi est morū similitudinē p^{ro}-
qui. et morū dissimilitudinē longi-
qui piter uerent^{ur}: auctas q^{uod} eius
tā a bonis diligit^{ur}. q^{uod} a malis ti-
metur. *Pro*ne ill^{ius} aspectus usq^{ue}
ad finnos orbis terre p^{ro}minebat^{ur}.
de quo ill^{ius} sūc uitas cōstabat
xpi bon^{us} odor sūm^{us} deo in hys q^{ui}
salui sūnt et in hys qui perierūt.
alijs quidē odor mortis i morte.
alijs uite in uitā. *Pro*ne et illoz
aspectus in finnos viuise terre
dilatabat^{ur}: de quib⁹ uacat dicit.
in oculū terrā erunt con^{tra} eor^{um}. et i
fines orbis terre uerba eor^{um}. Sed et
scdm aliu⁹ quēdā sensū arboris
nre aspect^{us} in nobilissimis usq^{ue}
ad finnos viuise terre patet: et
nō iam unūquēq^{ue} urū ututis
expiencia nec in magnis nec in
minimis latet. Si enī p arbore
ututē. p aspectū arboris uotitiā
ututis accipim⁹: cū iā q^{uod} in fin-

gulis reb⁹ possim⁹ in lto studio
rū exātio didici⁹: q^{uod} aliud q^{uod}
arboris nre aspectū usq^{ue} ad ter-
minos viuise terre p^{ro}palamus:

*Pro*ne arboris sue aspectū usq^{ue}
ad finnos viuise terre p^{ro}palau-
it. et ututis sue expienciā p
oia iā apat paulus qui dixit:
ego ei didici in q^{uod} sufficiens sim
scio hūdan. scio penuriā pati.
q^{uod} i oib⁹ instructus sū et ubiq^{ue}:

*De multitudinē scie mentis rui-
tur. et in tanta scie plenitudinē
q^{uod} esse soleat causa ruitur. Ca. xvi.*

Adhuc de hac arbore addit:
folia ei⁹ pulcherrima: frās
eius uimius: et esca uiuiflorū
in ea. In folijs ūba: in fructu
sciā: in esca doctia. folijs fruc-
tus uelut: et ūbis xpolitis sūa
ornat. Os ei⁹ sapientis ornat
sciām. fructus bon^{us} sapit et pal-
at: et sciā spitalis esurē p sa-
ciā aduocione suauit reficit.
folia itaq^{ue} pulcherrima: sūnt ūba
disecta. fruct^{us} copiosus scilicet
erudit^{us}: et multiplex intellect^{us}.
Esca uiuiflorū est plena eruditi-
o omū: disecta aduocatio sūdi-
torū. folia ūboz pulcherrima ut
arbitror illa arbor hēbat. et bo-
norū sensū ubiq^{ue} cōsiliōz
fructib⁹ habūdabat: que uacat
dicē potuit. Qui me audiebāt
expābant sūam: et intēti ta-
cebat ad cōsiliū meū. Ūbis meis
nichil addere audebat: et super
illos stillabat eloquiū meū.

Fructū copiosū illa arbor hēbat:
qui in vitate dicē potuit. **V**idit
at dedit deus dicē ex sinā. **I**pe
ei in dedit harū que sūt sciam
verā: ut scā dispositionē orbis
finiū. et vntes elementorū. itā
et sūmationē et medietatē tpm
ac vastitudinū pmutacōes et
sūmationes tpm. morū mutacio
nes et diuisiones tpm. am̄i curā
et stellarū dispōnes. natiās aīa
lū et iūas bestiarū. vīm ventorū
et cogitacōes homī. drās hībarū
et vntes radicū: et quēcūq; sūt
abscondita et ipromisa didici.
Escā vniūlorū nōne illa fuit: q
in hoc ipm se debitorē cognouit
cū dixit. grecis et barbaris sapi
entib; et insipientib; debitor sū.
Nōne escā vniūlorū in ipō est. q
doctrina sua oēs edificare p̄t: qui
p̄ spm̄ dñi qui menti ei p̄lacet
p̄ grām discipulis qua pollet qm̄
q̄ temptacōe circumuencos oī tri
bulacōe opp̄ssos salubri cōsilio
instruere. et blanda admoitiōe
erigē sufficienter valet: **N**ōne
siliter ille qm̄ ad semetipm̄ at
tinet oēm escā in seipō inuenit:
qui q̄libet scā desideria intrare.
et ad q̄lib; bona opa aīm suū
inflāmare pp̄is meditacōib;
et spūalib; theorijs nouit q̄res
et qm̄tū voluit. **S**; sicut sup̄ius
inueni de arboris altitudinē: vi
deam; ne forte et hoc in ea sit
reprehensibile q̄ dicit fructū in
minū hēre. **N**ō eū dicit q̄ fructū

eius multus v̄l copiosus: s̄ fructū
ei; inq; minū. **F**ructū minū
arguit qui dicit. **I**n reb; sup̄ia
cū noli scrutari multipliciter.
Aliud est ip̄ortune querē ip̄ossi
bilia q̄m forte sūt utilia: atq;
aliud curiose inuestigare iutilia
q̄m et ipsa sūt possibilia. **A**l
lud p̄tinet ad altitudis inuicta
tē: aliud p̄tinet ad fructū sup̄flu
itatem. **P**resumptio inuicēprehensibilū
phibet cū dicit. **A**ctiora te ne q̄li
eris et fortiora te ne scrutaueris:
sed que p̄cipit tibi deus illa cogi
ta sp̄. **C**uriositas sup̄uacuarū te
rū reprehendit cū dicit. **I**n sup̄ia
cū reb; noli scrutari multipliciter:
et in opib; plurib; tuis ne sis cu
riosus. **V**is audire de arborib; q̄
huiusmodi sūt. qui p̄sumptis et
curiosis. etis audaciā t̄pare no
lūt: quō sepe suam suatationis
taurūt. **M**ultos ei inq; sup̄fla
tauit suspitio illoz: et in vana
te detinuit sensū eorū. **D**e rigore
discipline que solet ruitura mens
sepe erga alios exercere. **C**ap. xvii.
Audiam; ex p̄cedentib; au
fuit scīe que designat ex
hac arborē: audiam; adhuc ex
sequētib; cū fuit discipline. **A**u
diam; quō p̄ doctrinā potuit al
i doctos erudire v̄l inuicēscitos in
struere: audiam; quō p̄ disciplinā
solcat et curiales p̄uicere et spūa
les sublimare. **S**ubter eā hīta
bat aīalia et bestie: et i rāuis
ei; cūstabant volucres celi: et ex

ea vescebat ois caro. **P** animalia
et bestias itellige homines anima-
les: mentes carnales et scilicet.
P volucres accipe spuales men-
tes: bonorum studiosos et sanctorum desi-
deriorum alios ad celestia volantes.
Quo autem quia carnalium solennius
videre: unum quidem quod seruit damp-
nificet: alterum quod credit iustitiam
dicere. **P** animalia itelliguntur mentes
voluptati deditas: per bestias me-
tes iracundas. **S**i per bestias non si-
feria animalia itelliguntur: relinquatur
ut nomine animalium sola hec insinua-
ta capiamus. **R**ecte igitur voluptuo-
se mentes per animalia designantur:
quod solo venari deseruiunt. **R**ecte
nichilominus mentes iracunde desig-
nantur per bestias: quod truce et vingue
deseruiunt. **D**e talibus igitur ita dicitur.
Subter eam habitabat animalia et bestie:
eo quod humiliori mentes per dampni-
ficentiam vel iracundiam dissolute. in-
te quidem premi debeant rigore dis-
cipline. **R**ec in iunioribus et quasi sub
humoribus dissolabantur volucres celi:
eo quod spuales viri et celestibus desi-
derijs accensi merito debeant et in
amore erigi: et digno honore sub-
limari. **S**ubter eam inquit habitant
animalia et bestie. **I**gitur bestiales
in iunioribus cohererebant: spuales vero
in alta subleuabant. **D**iscant pre-
lati nostri: discant hic quod facere debe-
ant. **D**iscant inquit indisciplinatos
moribus premere: et bonos attollere
et honorare. **Q**uid quod hoc genus
monstrum est. quod nostri temporis arbores

villos et leones vel alias huiusmodi
bestiales mentes portant in ra-
mis: volucres vero celi vel quolibet
volatilia penata contra conditoris
iura creatoris instituta premunt
iniurias. **Q**uoniam ego ipse vidi
vidensque ingenium nupum superal-
tatum et eleuatum super cedros libani.
Quid quod est quod facitis? qui huius-
modi bruta et bestialia corda in
sublime attollitis. et velut in aere
suspenditis. **S**i vere eos diligitis?
cur eis non patitis? **Q**uid quod eis ali-
ud quam ruinam patitis dum eos ad alta
suspenditis: et quasi in iunioribus porta-
tis? **Q**uid aliud quam suo subleuato-
ri vel potius vniuersori dictum est
in fine in ipso termino ruine: nisi
quod eleuatis alluisti me. **C**onueniunt
volucres celi in iunioribus. locumque te-
neant in iunioribus: quod subleuat pen-
na sanctitatis. **B**estie sub iunioribus lo-
cum teneant in iunioribus: et qui pueros
vultus habent per appetitum carnis:
discipline sentiant pre seueritatis
et iuste humiliactionis. **E**x illa sanc-
tis caro vesceat. cuius virtutum exem-
plis omnes edificantur: cuius consolatio-
bus omnes recreantur. cuius beneficiis
omnes fouentur: cuius consiliis omnes robo-
rantur et doctrina reficiuntur. **Q**ualis
arbor: o quante sublimitatis: cui
conuenit tante preconiis laudis.
De rigore discipline que solet in-
itura mens apud scriptam exercere.
Sed et hoc ipsum. **C**ap. xviii.
quod de hac arbore dicitur in
nobis ipsis implem. si cariles affectus

sub rigore discipline restringimur:
et cogitationes nostras in morum circum-
spectio occupamus. **Q**uod ei per vola-
tilia intelligimus: nisi subtiles
cogitationes: **E**t quod per quod impediatur
fretoria: nisi carnales affectiones.
Quas profecto restringimus: dum per
spirituales meditationes omnis sensus
nostrus in bonis desideriis nutritur.
Per animalia illa desideria que surgunt
preter rationem: per bestias illa que in-
tuitur extra rationem intelligimus. **P**er
rationem vana et frivola: contra rationem
pulsata et noxia. **P**er arborem ut dictum
est accipimus robur fortitudinis: et
recte per ramos arboris opera intelli-
gimus et exercitia virtutum. **E**x huiusmodi
ramis meritorum bonorum fructus tunc
suo colligimus: secundum quod per prophetam
audimus. **L**abores manuum tuarum
quod manducabis. **E**x humiliori ra-
mis salubrium consiliorum subtiliumque
intellectuum fructus percipimus: cum per mul-
ta experimenta virtutumque exercitia
hominem ad discretionem et sancte perfec-
tionem erudiunt. **M**ulta enim que investi-
gare non possumus: per experientiam
plenus et certius addiscimus.
Per psalmistam. **M**andatis tuis
intellexi. **M**andatis intellexit: quod ex
eo quod agit: ad maiorem intelligen-
tiam proficit. **H**ic est quod alibi scribitur.
In intellectu manuum suarum deduxit
eos: **I**n intellectu manuum suarum
illum deducit: quod ad viam veritatis quam
per opera experimenta didicit tritis
perfectum gradibus dirigit. **U**na
est illa scientia: quam non adiuvat et

observat rerum experientia. **I**deo sa-
piens qui non est expertus pauca re-
cognoscit. **N**on solum autem ex bonis
que agimus: verum etiam ex malis que
sustinemus ad discretionem erudimur:
et ex ipsis temptationibus prudentiores
efficiamus. **V**nde sapiens. **Q**ui non est
temptatus quod scit: **V**ir in multis
expertus cogitabit multa: et qui
multa didicit narrabit intellectu.
Ex ramis itaque arboris fructus
tollit: quod ex multo virtutum exercitia
scientiam multiplicat. **E**t quo quisque per-
fectior atque probior: eo uberioribus
fructus gignit et delectabilius reficit.
Propterea autem ait apostolus in solido libro:
cor qui per consuetudinem excitatus
habet sensus ad discretionem boni et
mali. **B**oni sane et mali hominem
arboris ramus qui tale firmum fecit
abundantius materiam gignit: quod volatilia
celi suscipiunt et columbes cogitant
ad alta suspendunt: quod bestias per-
gunt et carnis impetus deorsum pre-
munt. **P**uto quod et apostolus sub huius-
modi ramis animalia deorsum preme-
bat cum dicit. **C**astigo corpus meum
et in servitutem redigo: etc. **Q**ui
autem voluerit volucres celi huiusmodi
arboris ramus assuescere: sit in le-
ge eius meditatio die ac nocte. **C**a-
veamus quod quidam animi more indu-
nobis in finem facere vel in aquas
degerere. ramulosque arboris deservire:
pudatque nos curis secularibus ani-
mis desideriis assiduam importuna-
te cogitationum inherere. **Q**ue sunt
cum inquit apostolus sunt capite. **D**ebeant

inque aues nre p contemplatione ad
 celestia eleuari et in effluo contemplatione
 suspendi: et iterum p sub
 limes volatus ad arboris sue in
 mos reuerti ibique immorari pmo
 dūcari. **Q**uod ei aliud est volucre
 celi ad ramos sue arboris semp
 redire et ibi inhare: n cogitationes
 cordis sui ad morum opumq suorum
 consideratione frequenter reuocare. et
 eorum circumspectione arboris illius.
 et vehementer inuolū: **H**inc p
 salomone dicit. **Q**uiritur sol et oc
 cidit: et ad locum suum reuertitur. **I**ntel
 ligetne ei sol p ortum suum et ubi
 mis contemplationis ascensum itum ad
 locum suum reuertitur: et ad sui circū
 spectione oculus cordis reuocat.
 ut itum ad altiora subleuet. **C**or
 em qd ad sui consideratione obdor
 mit: cito contemplationis gratiam qua
 accepit amittit. **R**ecte igitur de
 hac arbore dicit. et in ramis eius
 dūcens volucre celi: eo qd circū
 spectiones mentis papue iungulae
 debeat circa custodia sui. **E**cce
 iam audimus: qd de huiusmodi
 arbore sentiri debeam. **R**emo
 tum putet me arde nabugodonoso
 rege talem fuisse: quale me
 audit ex multarum significacione de
 scribere. **R**egis ei in sua persona talis
 fuit: licet ex sua persona talem
 vnum prefigurabat: et in illa ar
 bore talem designauit. **S**ed multi
 ra inter de septione psequamur:
 et inueniemus fortasse in ea qd uis
 te meremur: nec solum qd adiuuari

debeam. pmo digne de flectam:
 et merito de nobis timere debeam.

Quod in quibus virtutibus aulmē oportet
 se morum ruinā timere. **Cap. xix.**

Audiamus igit qd adhuc de
 hac arbore: et qd quisq
 timere debeat. discat et igitur
 int. **N**abugodonosor inquit vidi
 in visione capitis mei sup stru
 tum meum: et ecce vigil et satis de a
 lo descendit: et clamauit fortiter
 et ait. **S**uccidite arborem et psci
 dite ramos eius: excutite folia eius:
 et dissipate fructum eius. **F**ugiat bestie
 que subter eam sunt: et volucre
 de ramis eius. **D**e filiis ade: ve
 coditionem humane. **M**s. ii. quātū
 cūq pferat. quātūcūq ascenderit.
 de reliquo poterit securus esse: si
 tantus vir: tam qd pfectus qd
 sub vni hore momento potuit
 de tanta sublimitate cadere. **R**eco
 lamus igit qualis super ex iustum
 arbore describit. qui hic psci
 iubet: et tunc melius agnoscamus
 in quibusq virtutis fastigio statu
 tus morum ruina qd iuste timet.
In magnitudine arboris miramur
 robur fortitudinis: in eius altitu
 dine profunditate subtilitatis: in
 aspectus delectatione magnitudinis
 auctoritatis: in pulchritudine
 foliorum facundia sermonis: et in
 inuicetate fructuum multitudinis
 eruditionis: in esca vniuersorum doc
 trina edificacionis: in subiectioe
 bestiarum rigore sinceritatis: in
 colitacione volucrium prudentia

iraspersionis. **Q**uod igitur nisi illa in
in tante mutabilitatis auaritia
sibi securitate permittit? si uere a
liqui talis fuit qui postea lucris
cecidit: **P**er ut scriptum dicit. **b**is
homo qui spiritus est pauidus: nescit ei
quod futura pariat dies. **Q**uod quod
circa uos agit. **d**i dispositione et
angelica administratione adimplet.

Nemo tu existit. **C**apitulum xx.
Inet deum humana non curare?
nemo audiat temere ei iudicia
reprehendere: cum videat uel audiat
aliquid preter estimationem uel
contra rationem ut sibi uidetur accidisse.
Ecce de celo ascendisse et scis fuisse
se dicit: a quo succursus sententia
datur seu dispensat. **E**cce inquit uigil
scis et de celo descendes. **U**ni
igitur audis huiusmodi ministerium de ce
lo uenire: intellige dei dispensationem
illud agi: et cum sciam legas. **E**cce
enim quod iustum est exequi. **E**cce uigil
et scis descendit. **C**irca hominum cu
ram tam boni angeli quam mali per
petua sollicitudine impendunt: et
nec nocte nec die ab hac sollicitu
dine se uel ad momentum soluant:
sed mali ad impugnandum. boni ad
protegendum inuigilant: ita ut utri
que ratione sacri dici uigiles queant.
Sed quod bonus angelus sit qui ei
modi sententiam uel de celo cognouit
uel in terra disponit satis ostendit:
ex eo quod scis et de celo descendisse
prohibetur. **Q**uod quod ratione hoc nomen bo
nus angelis sument: quibus sopnus
erroris uel obliuionis circa uere

salutis negocia nunquam deseruit. **C**
cellitudo angelice pietatis: qui
sciam de seipso. adhuc sollicitu
dine gerunt pro uobis. **D**e angelorum
circa uos ac ueram salutem uigilia
et custodia est illa apostolica sententia
Ratione omnes administratores spiritus sunt
missi in ministerium propter eos qui huius
ditate capiunt salutis: **Q**uod itaque
aliud est eiusmodi uigiles de celo
descendere. nisi salutis nostre ministros
firma curare: et secundum quod in summis
dimitte discant in uis humana dis
ponere: **R**ecte igitur dicit. **E**cce uigil
et scis de celo descendit: et clama
uit fortiter et ait. **P**lacide arbo
re. **A**lia itaque sunt que boni angeli
pro seipso faciunt: alia que fieri per
mittunt. **N**ulla omnino sine eorum dis
positione uisum fuit. **B**ona itaque
fuit eorum operatione: mala autem eorum
permissione. **B**ona igitur per bonos
angelos: mala adimittunt per
males. **Q**ui igitur rationis statum
obuertente malum esse cognouit: boni
angelus arborem placide noluit.
Peripitane quia hoc unum uicium
uel uicissitudinis bonum erige cognouit:
fieri permittit. **Q**uia enim dicit
placide arborem intellige permissionem
ue: non autem preceptionem. **N**ec ei
in hoc est spiritibus malignis obe
dientia iniuncta: sed licentia idulta.
Hoc siquidem tandem eos aliqui facere
permittit: quod eos diu multaque deli
temisse non ignorat. **H**ic est quod a
deo uide traditori dicit. **Q**uod fa
cis fac citius. **N**on ei in hoc preceptum

tū inuigil: sed agendi facultas
cōcedit. Notū aut est oib⁹ qd mag
ne uocis clamore uti solent: quo
tēs longe politis aliqd motescē
nolum⁹. **E**d sibi ab inuicem distat
longius. qd spc angelus spc qd ma
lignus: nō tā loca lōginitate. qd
uolūtatis diuinitate. **H**uc est qd
p̄dignus ille fili⁹ in regione lōgini
quā abyssi phibet: eo qd sūm
p̄is b̄uiplicito uolūtatis dep̄ua
tioe elōgati alienat. **E**t in hūc
modū multū int se s̄ lōginqui
tā uaria tā ȳra forte distincti
atq; disiuicti. angelus cōfirmatus
in bono et angelus cōfirmatus in
malo: angelus deputatus glorie
et angelus additus gehēne. **R**ecte
igitur uigil ille sc̄is fortit clamasse
phibet: ut ex eo apte det itelligi
eiusmodi angeli a bono angelo
qd remoti esse uideat: quib⁹ uigilū
sentētia celit⁹ dictata non sine
forti clamore itinat. **E**st tū int
bonos angelos quosdā magna
distantia: nō cōtrarie uolūtatis
sed sup̄uenientis dignitatis. diu
initus dēcter ordinata d̄rā. **V**nde
nec incōgruū uidet si inter eos qd
qd clamor describit: p̄ quē differe
tia dignitatis eorū deuotet. **R**ecte
igitur angelus qui hic malignis
spiritib⁹ tēptandi licentiā cōcedisse
introducit: nō solū clamasse sed
fortiter clamasse phibet. **E**cce inq;
vidi et sc̄s de celo descendit et dāuit
fortit: succidite arbore it. **E**t nichil
in uos possūt spc maligni nisi p-

Dmissionē dei. Caplin. xxi.
no sūt que possunt ex p̄uati
patenter collige. **P**rimū. qd nō p̄t
nos maligni spc nisi q̄ntū p̄mit
tūtur tēptare: sc̄dm. qd si in x̄ deū
ūtute suā ad uirū ipugnatione
relaxarent. nemo posset eorū ipe
tū tollere. **Q**ui ei et arborem
succidē uolūt. et tū non n̄ p̄missi
succidūt: patet p̄fecto qd sine dei
p̄missione nil in uirū illectatione
presumūt. **S**; qd in hoib⁹ p̄sume
rēt sine dei p̄missione: q̄ nec gregē
porcorū sine dīna licētia ausi sūt
inadē. **T**ū itaq; in elōy ipugna
tione eis licētie relaxat: q̄ntū uti
tas eorū exigit ul' iustitia meret.
Que enī huāna utus eorū ipe
posset sustinē? si talē tantāq; ar
borē accepta dīnita licētia statim
potuit euertere. **S**; cōsolatur nos
ap̄lus. **F**idelis inq; est deus. qui
uō sinit nos tēptari ultra id qd
possunt: sed et facit cū tēptatōe
p̄uentū: ut possunt sustinē. **N**isi
igitur arbor ista nimis alta fuisset
et de sua utute itumescēt. nimis
qd putrescēt: suāq; succisiōis di
uinit⁹ uō accipet. **A**tende modo
grandē arbore: et de fortitudinis
sue hūdanācia nimis p̄sumente.
Ego dixi inq; in hūdanācia mea:
nō moueboz tēptū. **S**; statim ex
l̄tractiōe gr̄e sup̄uenientiq; tēp
tatiōe didicit: qd ul' q̄ntū de sc̄p
sa potuit. **I**ustitū inq; facie tuā
a me: et fact⁹ sū cōturbat⁹. **A**r
bor itaq; succidit: qm cōstatiōz

utis teptacoib⁹ paulatim attenuatur. tandemq³ fudit⁹ tollit. **N**one arboris illi⁹ robur succisa fuit? qui dixit. deligit uic utus mea. et linuen oclor⁹ meor⁹ uo est mecu⁹. **N**one utus ei⁹ subtrahit arborq³ succisa ad yma corruit? qm ad vni⁹ discipulacie aspectu in adulteru. et de adulterio in hoicadu⁹ cecidit. **Quo ul⁹ quo ordine ad subtractione gre soleat mes hua.**

Sua corrumpere. **Capitulum xxij.**
Succisa arbor eia⁹ ramu pre cadatur: qia utute animi deficere bona opa paulatim subtrahit. Arbor succidit⁹ et ramus p⁹ cadit: qm utus in occulto et ututis opus deficit in opante. Prius igit subtrahit⁹ utus animi: et tollit facultas et occasio bu agendi et succisa arbor. ramusq³ p⁹ catis folia exanuit. fructusq³ dissipat? q³ deficere ututu pposito ututuq³ exatio prius gra bu loquedi tollit: tandem eia⁹ gra rre itelligendi subtrahit. Postq³ deficit studiū bone opationis: subtrahit⁹ facidia seruiois? q³ scandalizare magis q³ edificare audietes pt ois castigatio ul⁹ exhortatio deprauate p⁹ dicatois: cu ei loquedi quis tacite respondeat. **Cur igit hoc ipse no facis?** **Patru** at dixit deus. **Quare tu euarias iusticias meas?** et assumis tementu meū p os tuū. **Folior** at gra exanuit: qm ex illam suspitione. pius huana loquedi fiducia ul⁹ auctas amittit. **Fructus**

dissipat: qm ei⁹ doctia cōtempnitur. **Qui** pius p sensu seu stilu vtili forte videat: ppter prauu vite et empli facile cōsulant. **Fructus** dissipat? qm iportuna cogitationu variaru incursionē studiū meditationis dissipat: et subtilitas inuestigandi itelligēdiq³ facultas cogitationu euagatōe studii. **Rē** igit de hac arborē dicit: exanuit folia eius et dissipat fructu eius. **Quo mens post sedā reuocione sui soleat postmodu et ab alijs step** **in et in semetipsa resolu.** **Cap. xxij.**
Sed cu cepit homo ututu in mos stiluq³ fructu amittit: et tā vite honestate q³ doctie auctoritate nō h⁹re? oīno q³ iā vel carnaliū ul⁹ spūaliū p facilitate dignat⁹ ei obedire ac socialiter therrē. **Recte** igit adiungit⁹ de ea de arborē. q³ fugiat bestie q³ sub illa sūt: et volucres in ramis ei⁹. **Bestie** siquidē que pius erat sub eā diffugiūt: qm subiecti ip⁹ ei⁹ obiam detractat: et carles quip³ ei⁹ magisteriū stepnūt. **Volucres** de ramis ei⁹ fugere est: spūales q³q³ viros vite illi⁹ ifamā horre d⁹ortiaq³ declinare. **None** illius magne arboris cu sedm dūmū testionū nō erat filis sup terrā. eo q³ vere erat vir magnus iter oēs orientales. et inter papuos prim⁹? nōne m⁹ magne illius arboris vmbacula iuniores ab hoiābant? **Enā** sicut eā cē bestie dedignabant: cu de se ueniat

ptestat. **N**unc autem deridet me iunior
res tpe. quoz dedignabar ponere
pres cum canibus gregis mei: quoz
virtus manuum per nichilo erat mihi:
et vita ipsa putabant idigni. **Q**uod
quo maiores faciebant. si iuniores
et tam viles cum deridebant: eo quod ar-
bor tanta esset ex divina promissione suc-
cisa. et a planta pedis usque ad viti-
cem colli ulcere pessimo percussa: **Q**uod
magna et illa arbor erat cum divinis
testimoniis prohibebat: quod hominem inue-
nerat secundum cor suum. **N**unc susci-
bant in iunioribus et volucres celi:
cum vocarent de se presteret: quod innocen-
tes et recti adhererent mihi: **N**unc et
tunc temporis de canibus et auferantur:
cum iterum perclamabat. longe fecisti
votos meos a me. posuerunt me
abjectione sibi: **E**t iterum. **R**ogasti
a me amicum et proximum. **S**ed apud
propter virtutis virum implet quod scribitur.
de hac arbore. ut lignum robore succo-
lo. fugiat sub hiemem bestie: cum
vigore animi facto testacorum per
hausto. iam non valet mens carnales
impetus cohibere: vel quibus inveni-
bilis desideria sub vis magisterio
coherere. **A**uium celi cogitationes amittit
tunc: cum solium investigationum
iocunda spectacula tot fatali natu-
occursione turbati esse non valent.
Ramus suis inhabitantes volucres
arbor amittit: cum meditationes
suas circa assuetam morum suorum cir-
cumspectionem exare iam neque. **C**on-
turbata talium volucrum nos amittit
se sepe dolent: cum cogitationes

meas ab incepta euagatione restringere
non valent: ita ut unusquisque unum
illud beati iob recte apud se dicat: cum
sucas aues non sine dolore auolasse
iam videat. **C**ogitationes mee dissipate
sunt. torquentes cor meum. **Q**uod turpit
lapsos et a solium deiectionis divina
misericordia sepe et ad penitentiam re-
seruat et ad correctionem expectat

Illud autem quod prius et **Cap. xxv.**
quanta admiratione dignum quod
divina misericordia nec tales homines
sepe funditus deserit. nec per talem
lapsum tantamque ruinam penitus desti-
tuit: sed adhuc tales sepe ad cor-
rectionem expectat et ad penitentiam re-
seruat. **V**e tibi quisque talem te esse
deprehendas: si diuicias hostilitatis
eius et patie et longanimitatis
contempnis. **I**n ignoras quod benigni-
tatis dei te ad penitentiam adducat.
qui spiritus tue iudice nodum perscrutat:
sed in iudiciorum suorum archano et
qui in sinu terre abscondit. **I**udicium
igitur quod illa divine pietatis alti-
tudo lenitatis sue sententiam tem-
peret: cum per tante dissipationis vaci-
tate ad unum consolationem aliquid
adhuc de ista arbore adiungat. **D**e-
ruptum inque germinem radicem eius in
terra sunt. **Q**uid est quod sine diuine
benignitatis admiratione nec
possumus nec debemus transire quod iuxta
germinem radicem eius in terra sunt:
unde possit iterum reparari et ad peni-
tentiam plenitudine reformari. **I**lla
arbor quod radicans euellit: quoniam per
perpetrata mala etiam in desperationem

precipitat. Quali enim radices suas
arbor: amittit: quia omni correctionis
speciem perdit et in desperationem cadit.
Arbor radiatus amissa erat: et sui
reparationis germinem corruendo reman-
serat: quod ad diuinum despicimus de ve-
nia loquebat. Maior est iniqui-
tas mea: quam ut veniam merear.
Quid enim aliud sunt germen et in-
dix huiusmodi arboris: nisi positi-
tum correctionis et spes diuine propicia-
tionis. Quia enim opus bonum et bo-
no proposito germinat. ut in effectum
erumpat: et ad bonae consuetudinis
roborem conualescat. Et frustra vir-
tutum arbor ad altum mittit: quia in spe
diuine propiciationis non radicatur. Non
enim volentis neque currentis: sed
misericordiae est dei. Quod itaque aliud
est huiusmodi arboris germen ra-
dicum per ruinam remanere: nisi quolibet
quandoque per lapsum peccati primum positum
habet. et primum firmum de diuina pietate
spare: in tantum ut sentiens de diuino
in bonitate audiat et dicat. non in
impetum irascetur. neque iectum diuina-
bit. Cum enim iratus fuerit: misericordiam
recordabit. Quia multos cotidie
videmus qui inter flagitia quae assidue
committunt speciem et positum relapsu-
di non amittunt: et non solum peccata
dimittunt. Immo etiam omnia quae mundi
sunt relinquunt et ad ordinem et religio-
nem venire proponunt. Ad aliud igitur
quam boni germinis radices retinet. vnde
cum tempus miserendi pro diuino humilia-
tione aduenierit ad bonum studium
pullulat. Illi autem cum de conversione

admonent. nunquam se vel ad ordinem
vel ad religionem venire etiam cum in-
cremento affirmant: et cum de peccatis
corripunt. se a suis voluptatibus
non posse se cohibere cum facili assen-
sat. Quid igitur huiusmodi sunt. quod
correctionis speciem propositumque perde-
runt. Proinde cum virtutum arbore et
radicum germen amiserunt. Quo-
modo dicitur hic de arbore. Verumptamen
germen radicem eius in terra sunt.
*Ad quam prauitatem meos quique obdu-
rat que tu diuitius ad veniam reser-*
Mirum sane quomodo. *Quia. Cap. xxi.*
Ad vnum flagitium statim multi-
sepe in desperationem cadunt: alij vero
post multa et maxima et diutina
mala. speciem et positum relapsu-
amittunt. De quo et illud recte intel-
ligitur: quod hic de eadem arbore adhuc
subinfertur. Et alligetur vinculo
ferreo et cetero. In herbis quae foris sunt
et rore celi tinguntur: et cum feris pre-
sentibus in herba tere. Cor eius ab humi-
no dimittitur: et cor ferre detur ei. Ex
hijs ut arbitror propeudis quanta
mala: sed audi adhuc quod sunt
diutina. Et septe inquit tempora mittit
tur super eam. Quod autem intelligitur
rectius in vinculo ferreo et cetero.
quod pulcritudinis inordinabilis consuetudo.
In ferreo audacia: in cetero peritua-
tia: in herbis tere bona ieiunia.
bona terna. Quod et si quanta herba
tere sunt bona ista terna: quod bonis
sunt cum bestiis contra: De quibus recte
dicitur. quod foris sunt. Et cum ipso foris
existit: quo carnalia et carnalia

uō autē spūalia sūt. Intua nā
 q̄ sūt bona spūalia: exteriora uō
 carnalia. Ita ptinet ad hoīem
 exteriorē: illa ad interiorē. Illa
 inuisibilia et eterna: ista visibilia
 et tpalia. Illa ad mentē: ista uō
 ad carnē. S; oīs caro femi: et oīs
 glā ei q̄ flos femi. Cū igit depra-
 uata mens cepit ad huiusmodi
 bona infima seipsā inclināre. et
 q̄ in herba tē carnalia desidia
 sanare. et huiusmodi oblectamenta in
 vltū ducē: praua consuetudine pau-
 lāt inualecente. fit tandē sepe ut
 iā appetitū suū ab corū amore
 vlt vltū nō possit tpare. Q̄si igit
 vinculo ferro in herba tē mēs
 deprauata alligat: q̄ in carlū
 voluptatū amore ex p̄ua consuetu-
 dine obduunt. Quā ferrū cetā me-
 tallā idinat. itē ut dām est au-
 daciā significat: q̄ uenime ueret.
 uenime formidat. Et qui es cetis
 est durabilius: p̄ ipm̄ p̄tinacia
 designat. Quasi igit in ferri seu
 cetis rigore praua consuetudo
 obdurescat: q̄ deprauata mēs tā
 p̄tinaciter q̄ audacter assuetis de-
 siderijs insistit. Rōne ferro vin-
 culo alligat: qui nullū vniq̄ tē
 it nullū amonitōe ab assuetis
 stupijs autit. Rōne vincula fer-
 rea seu cetā iā sentit: qui nec ui-
 nis cedit nec filijs acquiescat.
 Constat igit huiusmodi mentes
 oīno corrigi nō posse: n̄ in eius
 vltq̄ p̄tate. q̄ quoties voluit por-
 tas etas et vates ferreos asregit.

Portis sane precedentū trālitū
 obstruim: vectib; at ipsā clau-
 lucā munim: et obfirmam. Ad
 itaq; p̄ portā accipim: n̄ cōtra-
 dictionē: et qd p̄ vectē n̄ rebellio
 uē: Et scim: quidē q̄a nō sufficit
 quibulcā prelatorū suorū monitis
 vlt mandatis q̄dicē: sed etiā n̄ pos-
 sūt eorū instituta dictis resellere vlt
 autē nitūt: etiā factis oblitire
 et opibus rebellare: et q̄ q̄dictio
 nū suarū portas rebelliorū suarū
 vectib; obfirmare. Ad igit aliud
 erit porta cetā iuxta dictū intel-
 lectū nisi q̄dictio p̄tinax: et quid
 vectis ferreus nisi rebellio audax:
 Q̄ igit aliud est diuī portas
 etas et vates ferreos cōfringere:
 q̄ p̄tinacē q̄ditionē et audacem
 rebelliorē intua inspirationē et
 cordis ap̄uictionē sterē. Polius
 itaq; dei est hāc tantā cordis du-
 riciā sterē: et ad p̄uā et humili-
 ationē emollire. Cū igit aliquis
 iuxta predictū modū vinculo fer-
 ro vlt cetā in herbis q̄ foris sūt
 alligat: tāte obduacionis resolu-
 tio de sola dei mīa expēat. **Quo-
 mēs q̄ morib; depruat: p̄ modū ad
 errores vlt fraudes ibuit. Cap. xxvi.**
Sed adhuc ad augmētū ma-
 li addit qd̄ adiungit: et rore
 celi tingat. Quid intelligim: per
 rore celi: n̄ subtiles et vix itelli-
 gibiles suggestiōes dyaboli: Vi-
 em p̄ t̄m latis dulcenter desig-
 nat corpus: cur nō eque p̄ celū
 itē designat sp̄c: Sicut dicit in

euangelio luce. Volucres celi dme
derunt illud. Celi dico nō ppter iusti-
ciā. nō ppter glām: sed ppter angelicā
spūalemq. Recte itaq; rore
celi deprauata mēs intingit: qm
p suggestiones dyaboli diuisis er-
rorib; ibuit. Ex corruptis suam
exaltatiōe tantā sepe iānit cali-
ginē erroris. ut dicat malū bonū
et cōuerso: ponēs tūbras lucē et
cōuerso: ponēs amarū dulce et cō-
uerso. Que igit in herbis fix foris
alligat: oportet ut rore tingat.
Iam p deprauatiōe morū. et sen-
sus deprauat: et multis errorib;
facile implicat. Hinc est q in culi-
one iherlm rex pūs filios postea
oculos amiserit. Spūales vñq; fi-
lios pdit: q vñtū sobole qd dū
nutrērat amittit. S; filijs amic-
lis. lumen oculor; amittit: q; sepe
ex deprauatiōe volūtati. acutē
intelligentie obducit et obnubilat.
Qui alectia itaq; desideria amit-
tit. q fixorū se amore inuoluit. q;
q in herbatiū palatu vñilis cupi-
ditatis astūgit. et uacē est quq; er-
rorū caliginē incurt: et stillan-
tib; velut celi nubib; quodā se
seductionis rore inficit. Rōne et
ille tibi rore celi itingit videt. qui
spūitiū malignorū suggestiōe
ad oēm fraudē intrinuit: ut ad eo-
rū similitudinē libent; velut et facile
possit primos suos decipere. Absq;
dubio cū minus amor fixorū
cū incipit regnare. paulatī qdē
fraudentia inducit: ad extimū

at violentiā et rapinā. Vnde et
subdit. Et cū feris fix ps eius in
herbis terre. *Quo mēs ad oēm
audelitātē quq; effiruat. cū tamē
diuinitus ad pūiā relinquit. Cap. xxi.*

Et mirū quidē nec tū minus
verū. q qdā diuina disposi-
tiō ad sumā crudelitātē effiruari
punitit: qd tū ad pūiā dispo-
nit: utpote qd ad vitā etnā por-
dinauit. Piat igit de humilmodi
hoīe: et cū feris fix ps eius
que deute et vigne leuuit. vñ et
a feritate feroces dicti sūt: ita
latis crudeles quq; itelligi pūt.
Vñ psalmista. filij hoīm inq;
dentes eorū arma et sagitte: lin-
gua eorū gladius acutus. Per
herbā fix itelligim; oblectamēta
carnis moritūre: et glām tūscū
tis vite. Pte igit cū crudelib; et
q cū feris in herba fix hē videt:
qui p auariciā et abiciōe ad
rapinā et fraudē et ad oēm aud-
elitātē effiruat. Ad cū est cū au-
delitatis nūstris talib; q feris
p hē: n cū talib; locis sicut
in morū similitudine. etiā et in re-
tributiōis debito sorte accipere.
Cont; qd loquēs psalmista dicit.
Odiū eccliam malignātiū: et cū
ipīs nō sedēbo. Vñ et alibi. Nō
adhesit mī cor prauū. Cor ei; ab
huāno diuitat. Cor autē pūi-
tatis et in culpā ruentis ab huā-
no diuitat: qm tota huānitatis
et pietatis affectū oīno amittit:
qm tpaliū amore et ex auariciē

vicio ad opera nunc medullit ob-
durat: sed in illud. **V**iscerum aua-
ri crudelia. **P**ost tot at corrupti-
onis gradus: adhuc in augmen-
tu mali et illud addit. **E**t cor fe-
re det ei. **C**or fac dat et accipit:
quoniam primum primum suum sine alicui
demonio respici solo malignita-
tis instructu tam inuicem quod crude-
liter persequitur. **I**udi quod propheta sen-
tiat de talibus. **V**irum sanguinum et
dolosum abhorabit dominus. **Quo ma-**
li grassat in hijs qui sp in dete-
riora labuntur. Capitulum xxviii.

Atende obsecro quod malum
grassat. **P**ius amittitur
bona: postea mittitur mala.
In crassatione foliorum in dysphoe-
fructum intellige detinentia bo-
norum: in alligatione in herbis
et obduratione cordis incruenta
malorum. **I**llud at uondum: quibus
gradibus accrescat accumulatio
vicio. **P**ius in auaricia deicit:
tandem autem per multiplices corrup-
tionis gradus ad omnem crudelitatem
effrenat. **P**rimo itaque vinculo fer-
reo et creto prauitatis suam ligat:
quoniam cum forti labore et peritiam sol-
licitudinem aciem tenore acqum
inextinguibilis occupat. **R**ore celi
tingit: quoniam maligna suggestio
ad fraudem ibuit: ut ad auari-
tiam. quod non potest per industriam acquirat
per fraudulentiam. **S**it at cum feris
tandem per se in herbis tix: quoniam id
quod non potest per industriam neque per frau-
dem acquirere: cupit ac satagit per uio-

lentiam et rapinam obtinere. **E**cce quod
morbus auaricie crescit: et ad
malum crudelitatis iducit: quod sine
ostendit. **E**t at primum gradus
seuicie: quoniam pro aliquo sui diuoditate
placuit vel sustinet non sine dicit
remorsu in primum suum seuire. **C**or
ab humano diuodit: quoniam in nulla
passione mouet. **N**ulla humani-
tate molit: quoniam in excendis rapi-
nis nullo timoris respici. nulla
peue vel dicit stimulatorem mordet.
Cor fere accipit qui gratis etiam
seuit: quod sine causa aliquo ad apta
malicia erupit. **P**rimo itaque mali-
cie gradus est: quoniam sine causa om-
ni exa primum obdurat. **S**ecundus:
quoniam in uisceribus primum nulla opas-
sione tangit. **T**ercius et pessimus:
quoniam iam in eis malis palatur et
delatatur. **Et sepe dtingit mente**
disformiter corrupti. quia tu dstat
ad pias ex diuina misericordie resuati.

Uni autem adhuc. **Capitulum xxix.**
Et velut ultio loco addit:
in quo seueritatis suam dsumari
videtur. **E**t septe inqt tpa mite-
tur sup eam. **Q**uali tpa mutatur
sup eam: quoniam varijs corruptionis
gradibus infirmitatis nre qlitas
variat. dum sp in deteriora utit.
None tuc aliud tps et velut po-
ri quoniam in mtrm? quoniam vicio cum pijs
relate potum? ia omo no posse
preuale iapium? **T**empus itaque ac
quolibet multiplicat mutat: quoniam
corruptionis eius modus multiformis
variat. **V**iciorum siquidem duratio

an̄ paulatim euollit: et sp̄ magis
magis q̄ debile reddit: et gradati
ad peiora ipellit. **S**ep̄t̄ at̄ die
b̄ oē t̄ps̄ euollit: et idcirco sepe
septenario nūo vniūtas desig
natur. **I**deo septe uicia capitalia
colliguntur. **H**inc est q̄ in euāge
lio legim̄ inuidiū sp̄m̄ septe sp̄s
secū introduce. et domū suā quā
ad t̄ps̄ relinq̄rat inhabitare? q̄a vni
qd̄q̄ viciū sepe cū duāci iā cepit:
solet totū illud detestandū viciōz
collegiū peccante obuiare. **H**ic
cōzio mulier a septe demonijs p̄
gata descabit: q̄ ab om̄i viciōz
tyrāide p̄ septiformē ḡm̄z libe
tur. **S**eptenaria igit̄ t̄piū inuita
tio est uisiformis p̄mo vniūsal
mōzū deprauatio. **Q**uali ei sep
te t̄pa sup̄ eū inuitat̄. qui oīfor
miter corripit: et ad oēm viciōz
seruitutē tande aliquē enormiter
idinat. **P**z uide quō sit uiciabile:
q̄ diuina miseratione solet quq̄ eā
h̄mōi hoīem ad p̄uāz reueruē.

**Quō soleat multozū utilitati de
seruire qd̄ quosdā contingat de**

sublimi conuere. Cap. xxx.

In sententia uigiliū deartū
est et sermo scōz et petitiō: do
nec cognoscat uiuētes q̄ duāt
excellus in regno hoīm. et cū vo
luerit dabit illud: et humillimū ho
mīne dēstinet sup̄ eo. **P**t̄ sup̄ius
dixim̄ p̄ uigiles scōs angelos in
telligim̄: q̄ sūt oēs aduūtrato
rii t̄p̄e unū p̄ eos qui h̄ditate
apiūt salutis. **S**alutis itaq̄ n̄r

cooperators angeli et diuine ordina
tiois mīstri huāna disponūt: p̄ut
cōi utilitati hoīm agnū deo reuelā
te cognoscat. **S**olet at̄ sepe mītoz
utilitati militare. qd̄ q̄dā contingit
ex magno sublimitatis cultūe cor
ruere: ut discat ceteri nō alit̄ sape
sed de semetip̄s humilia sentire. et i
quolibz: utitū cultūe mōzū ruina
timere: et ueniat agnoscat q̄ de
solus est qui opat̄ in uobis uelle
et p̄fic̄ pro sua bona uoluntate.
Hanc n̄r ruine utilitatē p̄pheti
cus sermo sumit dices. **D**onēt ag
noscat uiuētes. q̄ duāt̄ excellus
in regno. **D**ina itaq̄ dispositio et
dispensatio cū cōis utilitas hoc exi
git. magne ciuitis uiri p̄mittitū
cadere: eo dūtarat t̄pe quo inueni
ūtū de sua uigintiūne sup̄bne.
Fit itaq̄ n̄r eandē p̄sonā vni
ademq̄ iudiciū tā iustū q̄ p̄uū: q̄
tū ad ipm̄ quidē iustū: p̄uū uō in
q̄ntū p̄ficiat ad cautela aliozū.
Iustū n̄aq̄ valde est ut qui ex di
uinis uimētibz insolenter uirtū
nescit: ex p̄pria ruina discat q̄
nichil sit. et p̄ seipm̄ q̄ nichil pot
sit. **S**eruo at̄ scōz et deartū dē
esse dicit: q̄ qd̄ in hūe dei futurū
ēē dicit. a quibuscū p̄uēdet: i cōe
cōfert. **P**etitiō uō scōz est: q̄ nō
solū fieri uolūt uerū eā cū desit
nō expetit qd̄ multis uale q̄ di
uine gl̄e militare p̄uolūt. **E**rit
itaq̄ humillimōi iudiciū scōz deart
tū q̄ inuorditer iustū: sermo scōz
q̄a ueraciter futurū. q̄ iuste p̄uū.

*Quo quidā ex proprio. quidā ex ali-
eno casu addiscant qd' nichil suis
vmb' attribue debeat. Cap. xxxi.*

Donec cognoscant viuetes qā
duantur excessus in regno
homi. Ecce utilitas: ut cognoscant
viuentes. Affectus in vobis sane
sedm dñi viuūt. dñi in bono fortis
sūt et ad vñtū opa cōualescūt:
dñi grām coopante hñt: et in stu-
dijs spūalib; se exerce valet. Tūc
pauidubio moriūtur: cū eis grā
coopante sibi trahit. Subtrahitur
at. cū de suis bonis diuis q; domis
meis improba supbit: et sua sibi
merita ascribit. Subtrahit grā
affectus boni deficiūt. et ad omē
bonū lāguēscūt: et sic de viuentib;
mortui sūt. Qd' ei aliud est vñ-
tū defectū? q; qñ quidā illarū in-
teritū. Qui igit' infirmitate suā
grā p; diuā tūc pñā attendūt
cū iam in bono deficiūt: illi p; mō-
rte et q; p mōrte diuē duā
cois et moderacois magisteriū
ut bñficiū discūt et agnoscūt.
Qd' igit' est supne maiestatis do-
minū et pñcipatū in regno hor;
viuetes agnosce: si vñūqueq; eo
ecā tpe quo adhuc in bonis opi-
bus viuūt infirmitate suā attēde.
et nichil sibi suisq; meritis ascri-
bere. et in qñlib; vñtū exercitia
hūilitatis custodiā nō desere: sed
vāner et absq; simulatioe
qdq; mali sibi ipsi. qdq; boni
diuē grā ascribe. Et solet qdē
pietis supna viros ecā vñtū

in qñdā hūiliare et grām sub-
trahē: donec discāt inter qñbet
morū insignia iul altū sapere:
nichil de pñā vñtū pñmē. Fel-
res qui alieno casu pñā q; pñā
hūane fragilitatis infirma addis-
cūt: et ad hūilitatis grām profi-
ciūt. S; et cū eis quiddā boni agit:
qui ex pñā ruina ad hūilitatis
custodiā euigilat: cū tande aliqui
p; infirmitatis sue lapsū fortiores
resurgat. Vtriusq; rei typus in
regis nabugodonosor ruina ul'
reparatioe expūit: qā et idem ipē
p; ruina ad maiore glām ipat:
et multi p; ei ruina ad amē spec-
nois cautelā erudiūt. Donec cog-
noscant viuentes: q; duāt excessus
in regno homi. Viuetes vñq; est
hūilinoi cognitione hñe iustū
quēlib; et celeste vitā ducente in
bono studio pñeuerare. et nichil
sibi de suis bonis attribue: qñdo
nil de sua vñtū pñmūt. sed in
bona intentione pñuando totū q;
utilit' possūt dñō ascribūt: eo q;
ipse sit qui solus duāt in regno
homi. Qui dñi est regnū: et ipse
duābit grātū. Sane et illud reg-
nū extēius quo hoies hoib; pñe
soleūt. et illud intēius quo vñs
et passionib; pñcipari debet. ab
ipso disponit. et dispelat: et vñū
q; ex ei; mūne possidet. S; illud
vñq; vitare oīno debet sicut ma-
gistra vitas pñā exemplo nos
docet. Illud at debem' desiderare
et querē. et cū summo studio postu-

lare: et cū ppha supplicare. Da
iperiū puero tuo. Nūqd iā aīaz
pphetale tante ābicoīs arde opor-
tet: ut regnū ilīlītātū a duō petar:
Et ab huiusmodi petitiōe eū sal-
te pudor cohibet. S; si nō potuit
cohibē linguā ne hoc peteret: i-
tur saltē nō pphibuit manū ne ta-
le aliqd scribēt: Absit de aīā tam-
scā tale aliqd suspiciari. Sed tale
utiq; regnū ul' iperū de dīa pie-
tate postulabat: vū salutis sue
puetū et puectū spabat. Da ipe-
rū inq; puero tuo: et saluū fac
filū ācille tue. Pete igitur et tu
tale regnū: ut possis cū ppheta
eodē psallē. Ego at' cōstitutū sū rex
ab eo: sup syon monte scū eius.
Et tui voluerit dabit illud. Non
est volētis neq; cōtētis: sed mise-
rentis dei. Filiter eī nichil habes
qd nō accepisti: q̄tomagis regnū.
*Ex modo humilitatis pendet me-
sura magnitudinis. Cap. xxxij.*
Et humilimū inq; hoīem cōsti-
tuet sup eo. Supbis nāq;
resistit: humilib' at' dat grām. Et
certe q̄nto humilior est: tāto cōli-
uior est. Absq; dubio si illud reg-
nū iterū cogitem' eis in hoc
regno q̄nto humilior tāto cōliui-
or: et tāto siue ābiguitate ma-
ior: q̄nto in odīs tuis suis uior.
Cui nā queso dubiū esse queat:
q̄ in illo extēiori regno multo alit'
scu ecīā cōrio cōtingat: In illo
at' intēiori regno sp̄ ex mēlura
humilitatis pendet mēlura mag-

nitudis: q̄ humilem in eo et humi-
līm sup eo cōstatuet. Nullus est q̄
seipm apud semetipsū ueniatē-
cōtēpuit: humilior at' qui se cōtēpuit
ecīā ab alijs nō refugit: humilior
uō qui cōtēptū suū nō solū non
cōtēpuit. sed admodū cōcupiscit.
Ad itaq; q̄sō in illū supbia pos-
sit: cui cōspectus sūis in cōspectū
uenit: Inuicē inq; scriptura omīs
peti supbia. Q̄ q̄sō cōtra illū pos-
sit peti: an ex victoria supbie lo-
ge est oīs peti intū. Qui igitur
humilimōr est. uide q̄ fortis et potēs
in illo regno inuētur qd' cōt' peti
statuit: qd' a solo p̄cō dēstruitur
ul' dissipat. Ecce iā ex fine uisib'is
manifeste colligim' qd' sup' dicit'
q̄a cōe bonū et uūilitatis uūli-
tas exigebat talem hoīem fore
q̄lis relinquit in arbore: talē inq;
hoīem q̄ iuxta similitudinē arboris
de cōliui quodā statu cadet: et itū
resurget: ut ex sui ruina statū
inētū cadendi inuētet: et ex sui re-
patione iacētēs ad sp̄e resurgendi
reformaret. *Q̄ aliud sit diuina
iudicia p cōtēplationē cernē. atq;
aliud eor' uicē ppendē. Cap. xxxij.*
Ecce sōpnū qd' nabugodonosor
vidit: sed adhuc ei' int'
pretationē requirit. Vū dicit. Hoc
sōpnū ego uidi nabugodonosor
rex. Tu igit' balthasar interpretatio-
ne narra festin': q̄a oēs sapien-
tes regni mei solutionē ei' neq̄it
edice michi. Tu at' potēs: q̄a sp̄s
deor' scōr' in te est. Sicut ex supio

nobis dicimus. aliud est iudicia diuina
 perspicacia ul' intelligentie oculo cunctis
 atq; aliud est eorum ratione discere
 eorum iudicio et intelligentie vniuersi-
 tate cognoscendo penetrare. Illud
 ad sopnii visionem: istud pertinet
 ad sopnii interpretationem. Ad sop-
 nii visionem pertinet ex diuina reue-
 latione cognoscere quod contingere oportet
 at: ad interpretationem sopnii per-
 tinet intelligere qualitate persone cui hoc
 accidere debeat: causam videlicet pen-
 dere. quod ad humiliori casui quicquid
 persona impelle soleat. Hoc est quod
 daniel investigando inuenit: et regi
 interpretationem aperuit cum dicit.
 Tu es arbor illa quam vidi. Et
 ei est dictum tu es. si tale te esse pen-
 do. tale in te causam inuenio: unde
 aliquid tali tibi accidere debet non
 dubito. Vis adhuc apertius nosse
 quod per ostensa diuinitus visionem
 solentur ymo debemus ei interpretationem
 inquirere: Ecce forte quis videt
 plura exemplariorum quod quorundam
 obliuioni videri lapsu et repacem
 eorum utilitas requirat: quod hocip-
 sam diuina emendat: quod hoc
 ipsi stantes adhuc ad cautelam in-
 format: eo quod opus bonitas quod
 lapsos ad spiritum repat. et vniuersita-
 tis pulchritudo inuincibilior appa-
 reat. et certum habeat quod fieri oportet
 teat: eo quod opus bonitas eorum bonum
 impedire nolit. nec debeat. Sed ecce
 iterum inueni inquit quod possit su-
 me iustitie succurrere: ul' quod possit
 iustum esse ut per vniuersitatis utili-

tate permittant aliquid eadem. Nam sicut
 vniuersitatis debitor est qui omnia fecit:
 sic et singulorum debitor est qui sin-
 gula instituit. Et sicut primum est
 eorum bonum non impedire: sic et equum
 est singulis non deesse. Ut igitur
 si possit primum et iustum esse: oportet
 si aliquam causam esse lapsum
 per quam merito debeat inuicti
 patere ruine. Qui igitur huiusmodi
 causam uolce percipiat. et dinorum
 iudiciorum rotem suope querit: quod
 aliud quam ostense visionis interpreta-
 tionem inquit. Tunc autem humiliori
 interpretationem quam a daniel exi-
 git: qui quod per investigationem non
 potest: peritioribus et summe deuotionis
 studio a domino extorqueri non desistit.
 Hoc sopnium inquit vidi ego nabu-
 godonosor rex. Tu igitur baltha-
 sar interpretationem eius narra feci-
 mus. Respondis ut arbitrator quia
 alia rex per se vidit et alia a daniel
 extorquet: quod alia sunt quam a se
 libere occurrunt et ex facili: alia
 quam summe magno labore et ingenti
 sollicitudine sciri non possunt. In
 illis animus prouocat ut ad ma-
 iora surgat: in istis exercetur
 et humiliat ne plumat. Inuenit
 autem quod in hijs qui rex viderat quod su-
 timore non fuit: qui interpretationem
 cum festinatione requirit. Admo-
 nem autem et nos ei rei absoluti-
 onem cum omni festinatione querere:
 ubi periculi suspicio potest me-
 tu inuenire. *Ex eorum notitia sepe me-
 rito deuotionis accipimus. que nulla*

inā sagacitate. nullo mō studi-
o penetrare valem? *Cap. xxxij.*

Notandū sane qd daniel bal-
thasar interpretat. qd ca-
pillus capitis vocat: ubi ad sū-
tile et sūtiliū absolutione iui-
tat. In huānis mēbris qd ca-
pite sūliminis: qd capillus sūti-
lius: Recte igitur sicut capillus
capitis dicit: a quo sūtilitas sū-
liminis itelligentie exigit. Et vērā
mētis deuotio ab efficiē rē in fal-
lor capillus capitis dicit: p ipm
absqz dubio ad oēm sūtilitate
acut. p efficiē itaqz ipā est ca-
pillus capitis: ipsa sūtilitas
mētis. Audiam? qd adhuc ad-
iūgat. Oēs sapientes regni mei
solutione ei? nequeūt edicē mī.
Qui sūt qlo sapientes isti? intui
regni? nī acerrima acumiā et p-
acuti sensus huāni: Atteride q?
q sit virtus orōis et deuotōis? q
rē dicat capillus capitis: si p
ipsā mens pōt q p oēs igni sui
sapientes nō pōt. Cū g? mens q
sup suā itelligentiā qrit nūti
foruiter qruō insitit illicito
deficit deficiendo diffidit: q aliud
qlo iam apud se tacita p diffid-
ciā loquit? nī q rex nabugodo-
noso: palā pfitet: q oēs sapie-
tes regni mei nequeūt solucōes
edicē mī: S; cū veritas dicat
amē quippe dico vob qd orātes
petitis credite qz accipietis: et tūc
iniet vobis: cito mēs credit qd
audiat. si se ad orōem dicit: si p

verā ratiōne deuotōis se posse
obtinere nō diffidit: qd p inuesti-
gatione nō potuit. Qd aliud q
lo p spci fiduciā fidei? cōstātiā
apud semetipm asserit: nī idem
ipm qd rex ad danielē: Tu at
potes inq. Et causā adiūgit:
qm sps deoz scōz in te est. Sciam
qz in scripturis hoies sū dii noīan-
tur: qz eadē rōe de angel pōt dici.
Oēs at est istoz deoz sps: nī sps
sais: Ipse pfecto est q inipellat
p nob genitib? inenarrabilib?
ipse est qm suggerit nobis qd ore
mī: ipē q docet quō orare debem?
Sine isto spū deuotio inā vērā et
nō pōt. Tu at inq. potes? qz qd
cū ipō et p ipm attemptauit: in-
cassū mī nō potit. Notandū at
q rex nabugodonosor nō iutilia
nō supuacua p danielis officiū
qsiunt: sed q ad declinādū piculi
cautelā sciri oportuit. Dabit at
et nobis qd petim? si iux illi
exemplū cū fide et ex vērā deuotōe
qruim? qd sine piculo ignorare
nō possum? *Quādmōdū ex mī-
ta cōsideratione infirmitatis sue
huiliat. sepe ad sūlime itelligē-
tiā diuinitz illuātur. Cap. xxxv.*

Cū daniel au? nomē baltha-
sar cepit intra semetipm
tacitū cogitare qī hora vna: et
cogitacōes ptiuebat cū. Pūto
qz ad danielē ptiueat. et qz vērā
deuotōis officiū existat ad semet-
ipm redire. extior obliuiscā et in-
teriora cogitare: eo maxie tpe

cu debet pprie ul' aliene saluti
consule. Aliud est tps investigandi
que sint sup se: atqz aliud investi-
gandi q sint inf se. Pna em tps
hnt. Temp⁹ ei est stēplandi mag-
nalia dīna: et tps cōsiderādi unā
īfīrma. Aliud tpe flendi: illud
vō ridendi. Ad vespēū demorabīe
fletus: et ad matutīnū leticia.
Cur nō sit temp⁹ ridendi in ma-
tutino dīne revelacōis: et stem-
placōis etīn hūis: **C**ur nō sit
tps flendi in vespīno hōrēde
vīsonis: in cōsiderandis hūane
cōscie tūbris: **V**espīnū tps est
qū lūe stēplacōis defīcit: et aī⁹
ad semetipm et ad sui cōsideratio-
nē redit. **M**atutīnū tps qū aī
cōtemplatōis oclōs lūmē revelā-
tis grē emergit: et aīn in sui
admiratōne cōstitit: et sepe ex
semetipm p mētis excessū rapit.
Exitus inq matutini et vespere
delectabit me. **Q**ui sūt isti exitus
matutini: n veni solis irradia-
tōe hūane mentis excessū: **D**ic
igit q si delectat huiusmodi exitū
matutini: cur nō et vespē et i-
troitus vespīni: **N**ā māne sole-
m⁹ ab interiorib⁹ ad exteriora
erue: et vespē ab exteriorib⁹ ad
interiora redit. **Q**u aut digne
miret q sit dulce q ve delectabi-
le. semēte iā caritate et qli sub
estuo tpe ad matutīnā lūcē in-
diatē se a sopno exantē. et extra
hūane mētis āgustias in aurā
libtatis erūpe: et in latū illū

diuor spectaculorū capū mētis
alienatioe tūlire: **D**electat itaqz
exitus matutini. sed cōtristat
itroitus vespīni: eo pāuldubio
tpe cū aīn⁹ reūtit ad cōsideratio-
nē sui. **A**d incipm inq aīa me-
a sturbata est. **S**i in honore
vīsonis noctūe in cōsideratioe
hōrēde cōscie vniū est etī leuā-
te aī mēdia scilicet sui: et hoc ē
qd additū ad incipm sturbata.
Ptea inq ei memor tui de tū
iordanis: hoc est q alias dicit
memor fui dei et delectatus sū. **E**t
hoc in bono. **E**xitus matutini
et vespē delectabis. **T**u inq delectā-
bis: nō hora ipā. nō ipi itroitus
vespīni. **N**ā que qlo potest ēē
delectatio in cōsideranda tūbrofa
illa hūani cordis abyssio: **P**ra-
mū liquide est cor hoīs et ilacu-
tabile. **H**oc est q daniel dum
diu cogitat apud semetipm:
cogitatōes sue sturbāt eū. **P**ed
qui īfīrma sua libeter cogitat
diligēter retractat. et se in eoz
cōsideratioe hūiliat. dū illd cō-
diolē discant. qd in seipō p sem-
ipm reprehēde potuit: sepe et
ad id dūctus illūatur. qd per
seipm scire nō potuit. **H**oc est
q daniel dū apud se diu tacitū
meditat: ad pūolentā regie
potestatis rīnā. ei⁹qz rīnne
causā diuina erudit. **D**e vā mē-
tis deuocōe. quō debeat semetip-
Deam discant. **C**ap. xxxvi.
debet at nō mediocriter

et qđ nō in tūliti interiora sua
meditari. qui vult ad p̄fūdā et
plenā sui cognitionē erudiri: qui
sue ul' aliene salutē neciā optat
reuelari. Sic daniel qđ una hora
apud semetipm̄ cogitāte: causā
quā q̄lūit obtinuit. **I**nuestiga
tōis hora tūc deuotio debito fine
claudit: q̄a iā inuenit qđ querit.
Et uos itaq; articulo necessitatis
urgente studiam' orare q̄re pul
sare q̄itū nēccitas cogit vl' opor
tūtas fuit: et studij nr̄i otinua
tio instante horā expleuit. **S**i p
danielē deuotionē oportz itelligē.
forte hoc eīt p danielē int' semet
ipm̄ cogitare. deuotionē nr̄am se
metipsā discite se examinare: qđ
fēuēs qđ fēquēs qđ supplex qđ si
plex sit apud semetipsā inq̄rere.
Apud semetipm̄ cogitat cū studij
et exatij sui q̄litate modū et intē
tionē pensat. **C**ogitat apud se
metipm̄: dū diligēter īquirit si
hocipm̄ qđ bñ intendit non de
suis virib'. sed de sola dñi pietate
te plūnit. **D**euotio itaq; nr̄a se
pe cū hoc scā agit: arrogancie
viciū qđ in se pus latebat dep
hendit. **S**i absq; dubio viciū ar
rogancie cū cepit menti p̄ualeire:
sp̄ solet eē causa ruine. **C**ū igit
hoc viciū ad eā enormitatē deu
otio excreuisse inuenit: futurā
tūc ruinā nūmē colligit et p̄ti
melat. **S**at ei qđ aū ruina exal
tat cor: et qđ deus sup̄bis resistit.
Quō deuotio qūq; totū interioris

hoīs statū deprehendat: et tā p̄ntē
p̄spiciat qđ futurū p̄uideat. **Cap**

Respondēs aut' rex **C**xxxvii
ait. **B**althasar. sopnū et
it̄p̄tatoēs ei' nō oturbet te. **E**t
danielē rex turbā p̄hibuit: qđ
aliud est n̄ qđ mēs seipā deludit
et spe iam sepe vtilē timorē tol
lit. **S**i eae daniel facit qđ inu
nente p̄uilo a nob' fieri voluit:
et qđ vere deuotiois est. se ad orōēs
ducit. **E**t rēdit balthasar et
dixit. **Q**uē mī sopnū hys qui te
odit: et it̄p̄tatio ei' hostib;
tuis sit. **N**aliqui sp̄s sūt: qđ odio
extinguibili in uos exarserunt.
Vicia etiā viri aūc hostes sūt: qđ
eā ad interitū etnū ipellūt. **H**or
ruinā imp̄tari docuit: in eo qđ
dicit. sopnū hys qui te odit.
Cū igit mēs spū sup̄bie hui' vi
ciōz itentorib' ipugnat. cū arro
gancia et vana glā op̄mūt: dñi
ad orōem cōfuge. et iuxta daniel
exemplū eoz ruinā expostulac.
Si cū animi deuotio cū arro
ganciā et iane glā p̄ orōem
p̄uale nō possit: sepe ex eop̄lo al
tius itelligit etnū colligit. qđ aū
mī timor n̄ p̄ fēdā et erubescen
tā ip̄i deiectionē sanari nequeit.
Et hoc est qđ daniel p̄ mysteriū
loquit: cū dicit. **F**iciet te ab hoī
b': et cū bestiis feris qđ erit h̄ita
tio tua. **A**udim' nūc qđ dicit:
ex eo colligim' quō totū sepe in
terioris hoīs statū deuotio dephē
dat: et tā p̄ntem deschat qđ futu

iā pūdeat. **D**icat igit iā nūme
 te ruina qđ aīu⁹ interī sit per
 grām: q̄lis futurus sit p culpā:
 nouissie at addat ruine ipi⁹ re
 parōis causā. **H**ūc in fallor ordi
 nē in v̄bis danielis seruat. ser
 monē ad regē ferendo si recte era
 nimes. **A**rbore inq̄t quā vidisti
 sblimē atq̄ robustā cui⁹ altitu
 do rē. tu es rex: q̄ magnificatus es
 et inualuisti: et magnitudo tua ac
 uit et puenit usq̄ ad celū: et
 ptas tua in timōs uniuēse tē.
Quō in hys v̄bis describat qđā
 magne p̄fōis status supi⁹ dixi
 mus: nec oportet hoc replicare. **N**ō
 at diat arbore quā vidisti tu es
 salz p huiusmodi arbore. magnū
 qđā ammirande v̄tutis robur opor
 tet intelligē: sed p uisionē diui
 nitatis ostensā dēplacōis reuelati
 onē debem⁹ itelligē. **Q**uō q̄lo est
 dicē tu es arbor quā vidisti: n
 p tale grām accepisti q̄lem p̄us
 p dēplationē vidisti: et inq̄ne
 p̄fōis virū qualē esse oportē p
 dēplacōis grām itelleristi. talis
 et tantus ex diuo munere esse
 meruisti. **I**n arbore igit multi
 ce describit grā diuitū accepta:
 sequētib⁹ at v̄bis expūit arro
 gantis aīe supueuēns ruina.
Quō at inq̄t uidit rex vigilē et
 verū descendē de celo et dicē. luc
 tidite arbore et dissipate illam.
 attū germinē radicū ei⁹ in terra
 diuittite. et uiciat ferro et cetā
 usq̄ septe tpa: hec it̄pretatio est

sine altissimū q̄ puenit sup diuin
 meū regē. **F**inet te ab hoīb⁹. et
 cū bestiis feris q̄ erit habitatio
 tua. et fenu ut bos comedēs. et
 iore celi infuderis: septe q̄ tpa
 mutabūtur sup te. **Q**uō in hys
 v̄bis. aīe de sblimū quodā statu
 in p̄ua ruentis typus expūit.
 in supiorib⁹ habz: sed nō hoc
 quō sit p̄us hic diuitū p reuela
 tionē ostensū est: postea at ope
 explendū. **Q**uō at uidit rex hoc p
 tinet ad dēplationē: qđ in septe
 t̄p⁹ ponit. cūct te rē. hoc ad vi
 sionis p̄tinet executionē. **I**c si
 dicat. **S**edū hoc q̄ p dēpla
 vidisti talē ruina de tā sblimū
 statu posse et solere d̄tingē: sile
 piculū video tibi iūuē. q̄ in te
 inuenio causā ruine. **R**uine autē
 causā inuit: in eo q̄ nouissio
 ifertur. **D**onēc scias q̄ dūctur
 exaltus sup regna hoīm: et cui
 cūq̄ voluerit det illud. **Q**uō dicit
 donēc scias: notat q̄ hocip̄u p
 ut oportuit nō agnouerat. **S**e
 quētib⁹ at v̄bis expūit qualis
 tandē aliqui futurus sit p grām:
 et au ul quō repandus sit post
 ruina. **Q**uō at p̄cepit ut relinq̄
 retur germinē radicū rē: regnū
 tibi manebit postq̄ cognoueris
 p̄tate esse celeste. **H**ec autē oīa p
 audire. et p deuocōis m̄e studū
 arrogantiē m̄e enorūitate repre
 hendere: q̄ sp̄ solet esse cā ruine:
 et causā ruine inuenta atq̄ per
 specta. violentū metū cadendi in

danielis

aurē: spē tū firmissimā relapsa
di et resurgendi inuoluisse retine.
Vide supius. *Quōd inuicti pei
culo repugnare oporteat. ut quā
tū elemosina valeat. si simplici
itentione fiat. Cap. xxxviij.*

Timminentis piculo iā cognito. et in
mediū plato. nouissimū daniel lo
co adiungit: qd sub tāte nēcessitatis
articulo fieri ul' quōd iustitiae picu
lo ipugnari oporteat. Quā ob
rem inqt rex cōsiliū meū placeat
tibi: et pecā tua elemosinis redime:
et iniquitates tuas misericordijs pau
perū. *Qd q̄lo cōsultans. q̄ ve cō
modius q̄ urgente piculo ad di
uinā p̄tectionē cōfuge. et q̄ p̄pi
tationē querē. cui nō est ipossi
bile. iustū at valde. ut qui in sua
nēcessitate suffragiū a suo expetit
superiore. opē quā valet et debet
suo exhibeat inferiori. ut qui sibi
misereri desiderat. uiuāz libenter
ipendat: ut fiat qd scriptū ē. bē
uolentes quī ipsi uiuāz cōsequuntur.*
*Recte igit' dicit. pecā tua elemosi
nis redime: et iniquitates tuas
misericordijs pauperū. forte in
hac gemina clausula repetitaq;
sua. ut idem sit redimē iniquitates
et pecā: possum' tū in p̄cis in
telligē p̄uacacōēs opis: in iniqui
tatib' uō p̄uacacōēs uolūtatis.*
*Quā p̄s. Tu remisisti impietatem
pecā mei. In elemosinis rē intelli
git pietatis actus: in misericor
dij pietatis affectus. Et uide q̄
rē expicit opus ex ope. affectus*

ex affectione: p̄cā elemosinis. et
iniquitates misericordijs pauperū.
Paupes facit indigentia bonorū
exteriorū: multo magis paupes
reddit iopia bonorū interiorū.
Paup' est q̄ discretioē caret. qui
cōsiliū nō habz: qui uirtutū deli
cijs caret. *Sz ubi paupertas ē. ibi
et elemosina ēē p̄t: et q̄nto pau
ptas uerior. tāto elemosina maior.*
*Magna elemosina suo cibo refi
cere caruē mortale: maior autē
sui gnis alimēto saginari animū
in eternū uicturā. Elemosina ē in
dū uelut: maior at indiscipliā
tū morū disciplina ornare. Opti
mū est elemosine gen': corrige
inquietos. solari pusillānimes. cō
paciētē esse ad oēs. Misericordia inq;
na aliene afflictioi cōpati: ma
ior at p̄ alienis iratib' cōpungi.
Solari gen' mīe est. delinquentes
reflex. p̄nitentib' indulgē: alienā
delicta p̄p̄ijs lacrimis delere. In
hys opib' mīe uos debem' exercē:
qui exteriores diuitias nō habet'
Forſitan inqt ignoscat delictis tu
is. *Qd est q̄ forſitan dicit et sub
dubitatioē ponit: nō q̄ uer in
hys mīe opib' p̄t anim' plenā
fiduciā h̄re. q̄n supbie et inanis
glē tabe corruptū. nō p̄t h̄c p̄uā
et simplici itentione exercē.* *Qz pa
acut ul' misericorditer correctionē
manū dei longānimitas expectat.
ul' quō p̄uā mēs ei' p̄cā abuti*
Omnia hec *solcat. Ca. xxxix*
uenerūt sup nabugodo*

uoloz regē. **O**īa inq̄t uenerūt
sup regē: et regē talem. **O**īa ve-
nerūt. **O**īa uenire pūt sup regi-
ū aīū: et qualē regia psona de-
signat p mīsteriū. **P**ost finē mē-
sū duodecī in aula babilonica
deābulabat: rūditz rex et ait
Nōne hec est babilon ciuitas mī-
na: quā edificauī in domū reg-
ni in robore fortitudis mee et ī
glā decoris mei: **Q**is q̄sō diuine
pietatis viscera digne pensare
sufficiat: q̄ dēptū suū nō statī
iudicat: sed correctionis mē satī-
factionē expeāt: et p̄piciatōis sue
tpa plougat: **P**ost finē inq̄ mē-
sū duodecī. **I**n duodenauo senai-
us duplicat: et in senario p̄ter
sui p̄fectionē p̄fectio figuratur.
Ed itaq̄ est q̄ dina moderatio
in expeātōis sue mora senariū
duplicat: n̄ q̄ vltiōis sue dilatio-
nē sedm sue iusticie et mē sue
plectudinē dispensat: **P**ay nāq̄
est ei ut mīam correctionē expeāt
quā iusticia erigit: n̄ et uld sup-
adiat qd mīa regit: ut expecta-
tio sit tā iusta q̄ pia: et tam eq̄-
tate p̄fca q̄ pietate plena. **E**t mī-
ti dei pietate abutūt: et vū corri-
gi debuerāt deteriorant. **E**cce na-
bugodonosor dū lassacēdi tpa
dimittit accepit: vū se corrigē de-
buit altius itinuit. **I**n aula
babilonica deābulabat. **F**orte pa-
latiū et firinū hitaculū: hūilitas
vera. custos vītutū. **I**z p̄tinet ad
ihrlm hūilissimū hitaculū. **I**hrlm

inq̄t que edificat ut ciuitas. **S**ed
sicut ad ihrlm p̄tinet hūilitas
vera: sic ad babilonē hūilitas fic-
ta. **E**d ei aliud ficta hūilitas q̄
ignorantiā parit: q̄ aliud q̄ s̄ci-
fione expeāt: **A**ula igit babilonica
hūilitas ficta: aula babilonica
sine hūilitate disciplina hūiliatio-
nis. **I**n aula babilonis nō sedet
nō iacet sed deābulat: quē sua cō-
sciā dū remordet inq̄tat. **I**n aula
babilonica deābulat: q̄ de ficta
hūilitate sua cōsciā accūsado fati-
gat. **E**t at ābulare nō in vnam
p̄te uenire seu ire: sed passim huc
illucq̄ vagari. **I**lle igit deābulat:
quē cōsciā stimula vndiq̄ exagitat.
De tipo arrogāis aīe. ul' quō so-
leat sc̄ptā mīnificāe. **C**ap. xl.

Responditq̄ rex et ait. **Q**ue
q̄sō est ista r̄lō? ubi ulla
p̄cedit interrogatio: **I**n forte aliene
cogitacōi r̄lōat: et forsitan cogi-
tacōi que nulla erat sed credebāt
esse: **F**orte eoz cogitacōi respōde-
bat: q̄s suā magnitudinē et auc-
toritatē ammirari estimabat. **N**ab:
hoc p̄p̄iū arrogās aīū ut celsi-
tudinē suā oēs ammirari ardat:
quā ip̄e omī hora apud semetip̄s
magnificat. **V**n̄ sit ut apud ali-
os in vba iactācie fiducialit̄ p̄p̄i-
pat: et idē qd nabugodonosor q̄-
uis alijs v̄bis exp̄mat. **C**onsiderm̄
mō q̄ alie itinuit. **N**ōne hec est
babilon: **E**cce ostentatio. **I**n domū
regni: ecce abīnō. **I**n robore forti-
tudis mei: ecce arrogācia. **E**t in

glā decoris mei: ecce vana glā.
Ecce inquit babilon. Idem dicitur
sonare babilon: qd confusione.
Alic supbienti et duplicat ingredi
enti est babilon edificare ad oem
se humilitate inclinare: et qsi p
revelatoris obtentu ad oem se vi
tute et abiectioe se exponit. et
ad qlibz in quibz solet hoies eru
bescere: qlis est vilis hstus: humilis
gestus: tenuis ab? voluntaria ser
uitus. Igitur hec est babilonia ing
ua. hec est humiliatio pfuda. hec
est directio voluntaria. hec est scu
lio votiva: qua ego edificavi:
qua observare decem. **P**ed quo
fine: qua utilitate: **I**n domum
inquit regni. **P**one tibi edificare
videt qsi in domum regni: q agit
ad obtinenda aucte ul arte ma
gisterij. ut talis tatus qz oibus
appareat qd digne debeat pmoueri
pferriqz alijs dignitate. seu ena
pate sublimari. **I**n robore inquit
fortitudinis mee. **E**cce quita arro
gancia: sibiipso attribue. qd to
tu pendet ex divina gra. **N**o dicit
in munie misericordis digne: sed i
robore fortitudinis mee. **Q**u alit
ipa vitas sentit et docuit. **P**one
me inquit nichil potestis facere. **S**ed
qd se mes improba effice estimat
p fortitudinem sua: consequenter re
torquet ad glam ppria. **I**n robo
re inquit fortitudinis mee: et in deo
re et gla. **Q**u aliter humiliori
glator agit q aplis pcepit: q
magistra vitas illeuit. **E**glat

aut in duo glet. **E**t illa. sic luceat
lux vna cora hoibz: ut glorificet
patri vnu qui in celis est. **S**ed iste
inquit in gla decoris mei. **Q**u
**sepe et q pade labuntur qui pa
cencia dei abutuntur. Cap. xli.**
Qum eet adhuc seruo i ore
regis: vox de celo venit. **T**i
bi dicit nabugodonosor rex. **R**eg
nu tuisit a te. **V**ox ruit cu adhuc
sermo eet in ore regis: sub ipso
videt gladii tpe. **S**epe naqz ipu
des am? du glatur in inensu.
aut ipu gladiu remordete scaa
stuto alterut: et diuo nutu qra
stutaneo honore cadit: et cade
di metu tenadendi desperatione
papat. **V**ox de celo ruit: qu au
is cordis papit qd ab itimis aut
sensibz venit. **V**elut e fia audit:
q q p sensu corporeu haurit. **D**e
celo venit: qd p spm agnoscat. **E**
celo discat: qd itellualit agnoscat.
Tibi dicit nabugodonosor rex. **T**i
bi tam iamit supbienti: ta iamit
gladii dicit. **R**egnu tuisit a te.
et ab hoibz te eiaet: et cu bestijs
et feris eit habitatio tua. **R**egnu
ab unoquoqz tuisit. qn gra diu
init sibi collata amittit: p qua
desiderijs et passionibz suis dua
ri osuevit. **A**b hoibz te eiaet. **Q**u
tu te sup hoies extulisti p arro
gancia: tu infra hoies traheris
p culpa. **E**t cu bestijs et feris e
rit habitatio tua. **A**b hoibz eiaet
ad bestias et feris descendit et de
git: qz conuales mores desces. **D**e

cedo irrationabiliter uiuit. At bestialiter deges et feraliter ages. cum bestialiter uiuentibz sit ad oem carnalitate resolutus: et cu feraliter agentibz ad oem crudelitatem effrenatus. Addit adhuc. **F**euu qui bos comedes. **B**os cu feuu accipit p sumis delicijs ducit: et nil lauius requirit. Cu sit igit ois caro feuu et ois gla ei qui flos feui: feuu qui bos comedit. q ois gaudiu suu in tpali gla ponit. et caribz oblectamentis: et spuales delicijs oino nec p studiū nec p desideriu requirit. Ecce in qua pfudu labit: qui pacia dei abutit. Ecce ad que exitu uenit: q resipiscendi tpa in uacuu accepit. **¶ Una eademqz lina p deplatione pnotat. per timore temptat. p despatione dñat.**

Et septē tpa inu. **Cap. xliij.**

Tabuntur sup te: donec scias q dnet excelsus in regno homiu. et cu uoluerit det illud. sup expo sumus. **S**z uidet tu istud nondu: q unū atqz idem sepius repetit: et una et eadē diuē seueritatis sententia ter replicat. Et ut tibi ppris differētijs distinguā: p: annus p deplatione et q p uisione agnoscat qd euenire solet: scdo p deuotione et q p diuiculis officiu inuenit q de seipsa timeat iamdubet. Nouissimo uero ad subtractione grē despatione iam fractus: manifeste dephedit q in euitare nō valeat. Una igit eadēqz lina p deplatione pnotat

tur: p timore intentat: et per despatione confirmat. **¶ Sine diuina ptectione nullus valeat suis passionibz ul' malignis suggestioibz resistere. Cap. xliij.**

Ecce hora sermo expletus est sup nabugodonosor: et ab hoibz eiectus est. Quid est eadē hora? u statim ad subtractione grē temptatioibz cedē. et temptatioibz malignis spiritibz nō posse resistere. Eadē hora. **N**ō q decepta neqcia statim in actū pdeat: cu peccandi occasione nō sp ad manū heat. **S**z mēs deicit et cadit ex q pccō dñentit: deicit et cadit ex quo occasione qrit. Ex hoc loco possu' euidenter colligē: q nullus sine diuina ptectione possit ul' passionibz suis resistere: ul' suggestioibz malignis ul' ad modicu repugnare. Eadē itaqz hora ab hoibz eiectus est. et feuu ut bos comedit: et rore corp' ei' affectu est. **S**up' uisū est de isto. Et addit. **D**oncc capilli ei' in similitudine aquilarū creuerūt: et ungues ei' ungues auiū.

De quinto uirtutū cultuē dñgat in una uiciorū corruere. Cap. xliij.

Sut autē capilli sobiles et longi: et itē in eis dñlia pfida et pacuta cōsilia possūt intelligi. Corpus uo aqlarū: multa tegit densitate plumarū. **S**olent aut et aquile cetis animantibz uidē pspiciatius: et volare solius. Capillos itaqz q in similitudine aqlarū habz: q multa prudētia

qui pluuiam astucia collet: qui
fraudib⁹ iucundis. qui in dolis
uictendis. nullo iā segnor: nullo
iuciat inferior. Rapaces at aues
unguib⁹ deserviūt. Pēs uero aues
in cor lacerat et ledit: unguib⁹
apphendit. Quid igit⁹ est uingues
velut aues hęc? nisi quoscūq; le-
dere quib⁹ possit pualere? Sed si
sub unguuū typo officiu crudelita-
tis rē intelligit: nōne sup⁹ illd
ipm sibi alia signa expiunt. cum
dicat. et cū feris est hitatio tua?
Sed ferre aues nō aucupāt: nō hāt
oīno qd auib⁹ faciāt. Quid igitur
celares et carnales quosq; et qī
fere incubātes libet⁹ opprimūt?
qd aliud qī ferru more i aualia
deserviūt. Rōne rē aualia dicen-
di sūt. qui solo ventri deserviūt:
quorū dñs vter est et glā in cōsu-
lione? Qui at viros spūales p-
sequit⁹? qd aliud qī auiū more
auib⁹ iudiciat. et velut ungui-
b⁹ debacat⁹? Rōne ē aues celi
ēē vident⁹: qui veniat pnt dice-
rē cōsolatione in celis est. Rōne
celi aues dicendi sūt. qī in alta
atēplatois pennā suspendūt.
In pon igit⁹ suā hēre quō in-
festi sūt carib⁹: in hac at hēre
quō tandē aliqui penita nō par-
ciūt spūalib⁹. Dicat igit⁹ de hui⁹
modi hoīe dicat. donec capilli
ei⁹ cecē. ut sit p̄ptus ad curā
ueniendū etiā circūspectos: et ab-
sop dubio est. pū ad opprimendū
viros etiā v̄tute cōspicuos. **H**ic

efficax ad fallendū: hīc p̄ax et
ipudēs ad psequendū. **O**s tuū inq;
hūdauit malicia: et lingua tua
cōtinuabat dolos. **E**re quō fallacē
arguit: quō p̄aces cōfudit. **C**ap-
tabat in auiam iusti: et sanguis
inocentē cōdēpnabat. **R**ōne in vo-
latilia et velut in unguib⁹ de-
seruiūt? qī iusti auiam captat et ino-
centē cōdēpnat. **V**l p aues demo-
nes pnt itelligi. Quid igit⁹ est un-
gues ad hūmilitudī auiū similitudi-
nē hēc? nō bonos qī solo maligni-
tatis iūctu iūstare. **E**re iam
hēre de qī alto p̄ctois auiū cō-
tingat virū v̄tutū in yua v̄ctoy
corruē? ut discat hō in q̄lūq; in-
tate fuerit ut in p̄ctois celsitudine.
sp̄ morū ruiā time. **R**ecole istā
arborē quālē virū describat: et at-
tende ad quē exitū aliqui uenit.
Et subitus raius volucres celi cō-
uocabat: et oīs caro uelcebat⁹.
Et qī p̄us cāt bonis oib⁹ ad p̄ter-
itionē et cōsolationē: ecce idē ipē
p̄ oīa dente et ungue leuit i oīs.
qī et ps ei⁹ cū feris extitit: et un-
gues auiū accepit. **Q**uō iterū
etiā ad maiore glām qūq; uenit.
Quō p̄us de cōlūm arad? **Ca. xlo.**
Letificat valde qd legit. **I**git⁹
lego nabugodonosor p̄ hūc
dierū oculos meos ad celū leua-
ui: et sensus me⁹ redditus est mi:
et altissimo b̄ndixi. et uiuentē in
sempiternū laudam et glōificam:
qī p̄tas eius p̄tas sēp̄tina: et
regnū ei⁹ in gnationē et gnati-

oue. Et oēs habitatores terre apud
eū in nichilū reputati sūt. Ecce
iterū surgit. ecce iterū ad priorē
yūmo ad priorē potius glām re-
dit: qui de tā sblimi in tā pfū-
dū ruit. **Q**s nō obstupescat: **Q**s
diuine pietatis viscera digne pen-
sare queat: **Q**s pccōr de diuina
misericordiā nō presumat: et ad
spem venie nō remissat. Post
finē inq̄ dierū q̄. Finis dierū cō-
pleto iudiciōr dīnōr. Si lumen
est iusticia vlt iudicia hūana:
cur nō magis diuina: Et educat q̄
lūmē iusticiā tuā: et iudiciū tuū
tū meridie. Si dies illa meridies
sit esse iudiciū tuū: q̄re nō magis
diuina. Iudicia dei dies sūt: q̄ in
lūe vitatis. q̄ in lūe rectitudinis
sūt. Siquidē iudicia dīnā vērā iusti-
ficata in semetip̄a. Huiusmodi
dierū nūq̄ sup quēlibet afflictū
fuit: q̄ dīnōr iudiciōr seueri-
tas in ei⁹ pccatione explet. Judi-
ciōrū finis cōplet: q̄ diuine seueri-
tatis arādusio in mīaz dīmutat.
Horū dierū finē nabugodonosor
in sua attriciōe accepit: q̄ cū di-
uina misericordiā respexit. Nam si
nō respiceret: nec ipse quidē oculos
suos ad celū leuaret. Oculos ad
celū leuare est. etna et celestia co-
gitare: et cura et sollicitudinē scē-
rū remota. sola spūalia p̄ oculis
hēre. Celū respice et regionē luas
p̄ oculis hēre: est in illud eternitatis
lūmen intelligentie oclōs tota in-
tione figere. Illi oclōs iā fixerat:

171
qui dixit. Cogitavi dies antiq̄s:
et ānos etnos in mēte habui. **S**z
ecce qui oculos in celū leuauit: se-
lū quē amiserat recepit. Attende
ergo q̄ sit vtile oclōs in hūc mo-
dū hēre: et ad celū leuare. Ego in-
q̄ nabugodonosor q̄. Sensus itaq̄
carnis suus et aīalis: sensus vō
suus mētis. spūalis est hoīs. Sen-
sus aīalis quo papit cadidū et
ingrū: sensus vō est hoīs q̄ dis-
cernit inter bonū et malū. verū
et falsū. Hūc tū sensū nabugo-
donosor pdidit: et illi cū eo qui
dicūt bonū malū et cōsilo. dulce
amarū. lūc tūbras. Hūc sensū
magna in pte recipiūt: qui iudi-
cāt int̄ diem et die. et plen⁹ qui
iudicat int̄ oēm diem. vide ī por-
tractatu. Sūū itaq̄ sensū recupe-
rat: qui ad disarcōis iudiciū q̄
q̄ euigilat. Non at̄ dicat̄ sensus
suus dat⁹. sed reddit⁹. Vñ constat
q̄ p̄us sit habit⁹ sed amiss⁹. Sen-
sus ḡ amiss⁹ reddit⁹: q̄ illa q̄
hēre olucuerat. disarcōis grā ī co-
repat. Sensus at̄ recipit dū ocu-
los leuat: q̄ aīū dū celestia et
etna cogitat. ad disarcōis iudici-
ū euigilat. Dū cū celestibz vehē-
mēter intēdit: videt q̄ nichil sit
q̄q̄ tēnū q̄q̄ tūlitorū amant.
Qui igit ad grām disarcōis au-
helat. celestibz itēndat: ut lūc
oclor suoz recipiat et dicat. Q̄
m̄ est in celo: et a te q̄ volui sup̄
tēra: Sensus suū nabugodonosor
quē nō in vanū recipat. cōteq̄

tib⁹ vobis oñdit. **Quo solū deū
glorificat. qui seipm̄ prius tam
ipudenter magnificabat. Cap. xlv.**
Et altissimo inq̄t benediri.
Ecce qui seipm̄ tā ipudent
magnificabat. nō eū solū glori-
cat: qui scdm̄ qd̄ ait apls̄ ē sup
oīa bñdict⁹ in sc̄la. Et uiuente
in sempiternū laudam et glorifica-
ui. **U**iuente in sempiternū. Vita
utiq; est q̄ est ipse: cui nō ē aliud
ēē q̄ uiuē: nec uiuē q̄ esse. **Q**uā-
ptas eius ptas etia: q̄ qd̄ sel-
pt. sp̄ pt̄ qui ops̄ est. Et regnū ē
in gnatione et gnatione: et hī-
tatores t̄x apud eū in nichilū
reputati sūt. **H**itatores t̄x ama-
tores t̄renoz itellige: qui nesciūt
q̄ sūt sū sūt querē. **V**erē ī nichilū
reputati sūt: qui p̄diderūt verū
esse. **Q**uib⁹ p̄fecto melius esset
oīno nō esse q̄ sic esse: n̄ q̄s putet
melius sp̄ nāserū esse q̄ oīno nō
esse. **I**uxta ei⁹ volūtate suā facit
tā in v̄tatib⁹ celi q̄ h̄tatoribus
t̄r: et nō est q̄ resistat manū ei⁹
et dicat ei q̄r fecisti. **V**nde ps̄.
Oīa quacūq; voluit fecit. **T**ū in
sc̄ptib⁹ addit nabugodonosor et
dicat in laude dei. **E**t oīa opa ei⁹
vera: et vie ei⁹ iudicia. **Q**uē est q̄
hic eū dicat oīa agē p̄ volūtate
suā: **C**erte si oīa opa ei⁹ v̄a sūt:
oīa sūt in v̄tate. **S**i oīa iudici-
a vera oīa sūt in eq̄tate: eo ip̄o
inq̄ fit pro ei⁹ volūtate. **S**i uē
est oīno fieri scdm̄ eq̄tate et ei⁹
volū. a. igit̄ est eius volūtas

et eq̄tas et cōuerso. **E**t nō est q̄
resistat manū ei⁹. **Q**uē a resistit
q̄s ei⁹ ḡdiat. tū oīa tam potēter
q̄ sapienter agat: tū nemo sit
qui possit oīpotentiā colhibē. n̄
sūmā sapiām arguē. **Q**uē agat
**sup̄ba gl̄atio. n̄ quid efficiat et
uota glorificatio. Caplin. xlv.**
In ip̄o tpe sensus mei⁹ reuē-
est ad me: et ad honorē reg-
ni mei dēcorēq; pueni: et figura
mea reuēsa est ad me. **I**n ip̄o in-
q̄t tpe quo deū bñdixi: quo lau-
dam et glorificam. **C**erte si dicta
sup̄ba recolligim⁹: ibi cecidit tū
sup̄be seipm̄ magnificaret: reuē-
git. tū deuote deū et dnm̄ suū glo-
rificat. **C**erte vides qd̄ agat sup̄-
ba gl̄atio: certe vides qd̄ efficiat
deuota glorificatio. **S**up̄ba glori-
catio meret d̄rectionē: deuota glo-
rificatio exaltationē: q̄ tū nou-
iā in seip̄o sed in dno gl̄at: sensus
sui sibi restituit. **E**cce qd̄ sup̄ba
dixit reddit: nō dicit reuertitur.
Qui tūc reuētit: dū d̄sarcois oīs
ad sui d̄siderationē et cognitionē
reuenit. **S**ensus ad se reuētit: dū
ad meritorū suoz d̄siderationē et
cognitionē intus illustrat. **D**ū exp̄o
aīn⁹ hūm⁹ deū suū glorificat. se-
sus ei⁹ ad semetipm̄ redit: q̄ dū
ad lumen diuinitatis oculos aperit
et vehemēter intendit: ifirmitatis
sue t̄bras plen⁹ agnoscat. **A**ccē-
dite ad eū et illuminānt. **Q**uē mirū
si ex lūe illuminat: si ex lūe lu-
men accendit. **E**t in lūe inq̄ tuo

videbim⁹ lumen. Lumen videt in
lucē qm ex cognicioe et opatione
claritatis dñe plen⁹ illuatur
an⁹ ad cognicioe i⁹firmi⁹tatis
huane. **Solet tñ** her genia cog
nitio alia sibi i⁹ta⁹menta i⁹nu⁹
trare: et utraq⁹ pfectio ex altera
ar⁹et. **Nā** ex cognicioe dei pfiat
an⁹ ad cognicioe sui: et eco
iso. **Et ecce dñ** sculus qui annis
suis fuerat redit: regnū suū qd p⁹di
derat recepit. **Pauldubio** i⁹ dila⁹
cois grā in eo reparet: nūq⁹ ad
plenā v⁹tutis i⁹tegritate an⁹ p⁹du
atur. **Quo p dila⁹atione iudicij**
ul' circūsp⁹ctione sui. solet moru
disciplina reformari. Cap. xlvij.

Ad honore inq⁹ regni mei de
coraq⁹ puen. **Constat pro**
fecto liberū arbitriū hois regnū
dei intus recipe atq⁹ tene: qm iā
p⁹ malos cordis motu a malo
cohibe. **Hoc at regnū** efficitur
horabile: qm ex dei munē iā p⁹
bonos cordis motus in bono ex
cere. **Et sic digno** decore supdua
tur: qm in eo qdq⁹ boni agit. cū
sūmo moderamine et magna dis
cretioe disponit. **Regnū itaq⁹** ac
cipit et retinet: q⁹ rebelles animi
motus fortiter domat. vilitat⁹
coheret. **Et tūc** ipis q⁹ h⁹modi
est iudicabit in nationes i⁹pleb⁹
ruinas: cōq⁹stabit capita in t⁹ra
multor. **Habet at tūc** horabile
regnū: qm iā effiat dñs exercitū
in tāta multitudie tā i⁹nuābili
ū v⁹tutē. **Et hūc** sub se milites

dicat huic vade et vadit: et alio
veni et venit. **Decorat aut** tale
regnū iude maxime: cū modeste
se agēs oīa moderat cū mā⁹sue
tudie et t⁹quillitate. **Fili inq⁹** in
mā⁹suetudie fac opa tua: et sup
hoim glām diligētis. **Regni ita**
q⁹ honoz facē potēter. **Regni decō**
facere sapienter: ita q⁹ in illo i⁹
uo suo qui possessor est regni at
tingat a fine vsq⁹ ad finē fortit⁹
et disponat oīa suauit. **Dequit⁹**
Et figurā mea reu⁹sa est in me.
Figura est q⁹litas ext⁹er⁹ica: ext⁹er
or videl⁹ corpis forma. **Corpalis**
at disciplina p⁹inet ad q⁹litate
ext⁹er⁹ica: sicut op⁹ositio mentis
ad q⁹litate int⁹er⁹ica. **In figurā**
at que estat in corp⁹alib⁹ linea
mentis rē intelligit disciplina
corpis: forma religionis: h⁹itus
et cōpositio ext⁹er⁹ionis hois. **Figurā**
at reu⁹tit: qm iuxta p⁹stima cōsue
tudine amissa ad t⁹ps religionis
forma reformat. **Sensu reu⁹so**
figurā reu⁹tit: q⁹ p dila⁹atione
iudicij et circūsp⁹ctione sui mor
disciplina ul' noua statuit: ul'
antiq⁹ i⁹nuat. **Quo debeat de**
recta mens semetipsā discute **Ad p⁹stima**
feruore i⁹nuat. Cap. xlvj.

Adhuc nabugodonosor ad
dit et dicat. **Optimates**
mei et magistrat⁹ requisierūt me
et in regno meo restitūt⁹ sū: et
magnificētia āplior addita est
michi. **Ece a quib⁹** q⁹rit: et in
regnū restituit. **Et optimates**

mei et ingratus. **Q**uod est optimū
in hoīe? nisi mercedēs bone: **Q**
uod deberet magistrū creare vel
illud iterius regnū disponē? nisi
deliberacōes diserte: **Q**uod vērō est
optimates et ingratus amissū
regni caput querē et in suū locū
īstitūē? nō cū sūma itentioē et de
liberatioē iūestigare. quōd p^o rui
nā nō sero possit amissū iā vigo
rē ad pristinā integritatē refor
mare: **D**ebz at aīa huiusmodi
diligēter querē q̄lis aliqū facit.
q̄ cōstanter egerit. q̄ntū p^o fctōis
obtinuerit: debz etiā cōsēptē deli
berare. quōd in statū p̄stiniū īstitū
possit. **E**t hoc erit ut arbitror re
giā illā aīu dignitatē p̄ itentioē
querē: et in suū gradū restitui
velle. **H**ac regiā dignitatē in ali
eno corde q̄rebat et in suū locū re
stitui cupiebat. q̄ delectā puta
bat: qui dicebat. **U**bi est timor
tuus? fortitudo tua. paciā tua?
p̄fectio viarū tuarū: **N**ō solū aut
illi qui malū cupiūt? verū etiā
qui in bono tepescūt debet semet
ip̄los diserte: et p̄stiniū illū reli
gionis feruore in semetip̄is immo
uare. **H**ic est q̄ ad āgelū ephesi
dicit. **H**abeo adūsū te paucā: q̄
p̄mā caritatē reliq̄sti. **M**emor
esto vū exideris? et age p̄mā:
et p̄mā opa fac. **N**ondū tū sane
q̄ rex iste a suis dicit? reliq̄st: nō
tū ab eis restitutus. **S**z q̄s q̄d eū
restituūt? nō ad quē oculos leuauit
bēdixit et glorificauit. **R**amē

si forte in mīa iam p̄tate sit inen
tis mīe statū qualis mō sit vī q̄lis
aliqū facit p̄ deliberationē
q̄rere: nō tū et eque in p̄tate mīa
est v̄tutis mīe defuncta p̄ arbi
trio reparare. **S**z si studiose exequi
q̄ iā posse ex dīno munere acci
piū? forte et illud sup̄addit? q̄d
nondū potui? **E**t in regno mīi
restituūt sū: et q̄d sequit? magni
ficētia et actā. **Q**uōd ex v̄tute hū
ilitatis aīu in bono roborat? et
ad bonū p̄seuerantiā solidat. **C**ap. I.
Magnificētia aut āplior p̄
ruinā ad plenā rep̄tociū
addit: q̄ ex ip̄so lapsu suo homo
sepe ad v̄rā hūilitatē eruditur.
Et tūc v̄aciter magnificētia āpli
atur: q̄n p̄ v̄tutū magnalia v̄tus
etiā hūilitatis īmobilit̄ custodit.
Ex v̄tute v̄rē hūilitatis aīu p̄
fectio et in bono roborat? et ad
bonū p̄seuerantiā solidat. **C**on
stat itaq; magnificētiā tūc
verant? āpliari: q̄n ad cōsummati
ōē boni dat? etiā grā p̄seuerandi.
Ampliatio itaq; magnificētiē
est v̄tus p̄seuerantiē. **A**mpliat
magnificētiā ex v̄tute hūilitatē:
adiūcta diuinit̄ grā cōfirmacōis
Quod p̄pheta postulabat. **R**edde
mī lētiā salutis tui: et spū p̄
cipali cōfirma me. **H**uiusmodi
cotidie āpliationē petim? cū di
cim? cōfirma hoc deus q̄d opa
tus es in nob. **R**endis ex hīs
ut arbitror: q̄ multa ad hoc
deo dispensante cadūt. ut fortio

res resurgat. Et qui prius cum lap-
sum habuerit solūmodo grām adiu-
uante: post ruine reparationē acci-
piat sal et grām firmante. *Ve-*
lōdū qd scriptū est. dñs mortifi-
cet et uiuificet: deducat ad inferos
et reducat. Vere ipse est q̄ punit
et sanat: humiliat et subleuat.

Quō ut q̄ utilitate oporteat deū
laudare. Cap. li.

Nabugodonosor laudo mag-
nifico et glorifico regē celi: q̄ oīa
opa illi⁹ vera et uic ei⁹ iudicia:
et gradientes in supbia p̄t hū-
liare. *Hic iterū laudat magni-*
ficat et glorificat. Supius lau-
dauit: cū sensū accepit. Et quia
būficijs acceptis ignatus nō fuit:
ad maiora p̄uehi meruit. Nam
regnū amissū cū magnificētē
āpliationē recepit. Accepto at̄ reg-
nō iterū laudat: iterū magnificat.
Uñ et scū est ne itū stultiose
amittat qd̄ etiā humiliat⁹ accepit:
et iā cū dñatione possedit. Accep-
to būficio lauda et tu: ut merea-
ris ad maiora p̄ficiā. P̄motus
ad cōlūmōra nichilomin⁹ lauda:
ut merearis in ip̄is p̄sencare.
Et iuxta cōsuetudinē nabugodo-
nosor sensū tuū recepisti: si que
sūt agenda itelleristi et itellige
potuisti. Lauda glorifica: ut qd̄
accepisti ex reuelante grā posse
itellige: datur p̄ aspirante grām
posse implere. Si iuxta eundē na-
bugodonosor similitudinē regnū
tuū recepisti. si passiōib⁹ tuis

duari potuisti. si bonos affect⁹
in bono posse exerce accepisti:
lauda magnifica et glorifica:
ut qui accepisti grām p̄finedi.
accipias p̄iter et grām p̄sencā-
di. *Libenter igit̄ lauda sume bo-*
nū: glorifica sume bñā. magni-
fica maiestate iuiculū. et iustate
ituitū: q̄a oīa opa eius uera:
et uic eius iudicia. Opa ei⁹ uic
sūt eius. Uic inq̄ p̄ quas ad
uos uenit: uic p̄ quas uic se in-
telligētē ingit̄ et inotescē facit.
Ex opib⁹ nāq̄ ei⁹ ad ei⁹ cogni-
tiōē p̄ficiū. Oīa igit̄ opa ei⁹
q̄a oēs uic ei⁹ iudicia: et oīa ei⁹
iudicia uera: q̄a in uitate facta.
Nos sepe in nris iudicijs erra-
m⁹. Unde sit sepe ut et nocētis
absoluam⁹: et inotētes dēpne-
m⁹. S; absq̄ dubio quē latere
nullus p̄t: in suo iudicio erra-
re nō p̄t. S; cū sit scriptū. uicū
se uic dñi uicā et ueritas: nāq̄
et illa etiā iudicia sūt que ab
ip̄so misericorditer sūt: Sed
absq̄ cōtradictione ulla pietas
illa diuina in oib⁹ q̄ inuorditer
ip̄endit: eq̄tatis metas nō dese-
rit. Nos sepe cū pietate moue-
mur eq̄tatis limites tū sgredi-
mur. Et in eo sepe qd̄ uicām
nos ip̄endē credim⁹: cōtē uita-
ciā actitam⁹. S; supna pietas
sic uic sue opa sua dispensat:
ut in hys oīib⁹ nichil contra
iusticiā agat. nichil iniquū cō-
mittat. Uic itaq̄ eius iudicia

sunt: quia ab equitatis tenore et iusticie ratione non recedunt. Et gradientes in superbia potest humiliare. **Q**uod quod solum hoc cum posse dicitur: de quo constat verum quod omnia potest. Sed quod expropter credendum est: forte illud specialius voluit exprimere quod certius in seipso proprio experimento probavit. An forte illud pro omnibus voluit sensibilibus imprimere: quod maxime expedit mediter retinere. Scimus autem quod initium omnis peccati est superbia: scilicet in quo ante ruinam exaltabitur cor. Qui igitur morum ruinam timeat: pro omnibus contra superbiam vigilare debet. Valet autem maxime ad conterendam superbiam et ad vere humilitatis custodiam si animo involucet et retineat: quia ille qui superbis resistere solet. potest cum voluerit gradientes in superbia humiliare. Hoc nos nabugodonosor ubi hoc nos docuit exemplo: quod quod vel quando voluerit gradientes in superbia humiliare possit. **Explicit tractatus magistri richardi canonicus et prioris ad sanctum victorem apud parisienses de visione nabugodonosor de consuetudine securitate vel profectu inuocatione.**

Incipit tractatus eiusdem de visione danielis quatuor bestiarum.

De triplici vicio mutabilitatis et inconstancia mentis. Cap. primum.

Uidebam in visione media nocte: et ecce quatuor venti celi pugnant in mari iniquo: et quatuor bestie grandes ascendebat de mari interficere se. Prima leuea: et alas habebat aquile. **I**spiciebam donec emulisse sunt ale eius: et soluta est de terra. Et super pedes quasi homo stetit: et cor eius datum est ei. **V**ideamus nunc quod sit hoc mare magnum: in quo propheta daniel vidit hanc pugnam ventorum. Quis autem nescit mare quasi sit instabile et iniquum: quod semper mouet ad omnem ventum et flatum impellens ventorum. Recte itaque in eo in taliorum cordis mutabilitas et inconstancia figuratur: eo quod vere sit sile fluctui maris qui a vento mouetur et traheatur. Est autem hoc mare triplex. Est ei mutabilitas promissionum et votorum. Positum est: quod quis statuit apud seipsum. Promissum vero: quod quis statuit apud proximum. Potum: quod quis statuit. sed quasi apud deum. De mutabilitate promissionum est illud. Vult et non vult promittere. Audi etiam quod mutabilitas promissionum arguitur in eo quod dicitur. Rubens et vetus. et plume non se quiescit: vir gloriosus et promissa non implens. Voti mutabilitatem promittit nos voluit: cum dicit. Si quod vouisti deo: ne moreris reddere. Displicet ei deo stulta et infidelis promissio. Stulta promissio est: quod

fit de eo qd fieri nō licet. vñ qd
dñs facit phibet. vñ qd fieri non
expedit: in eo qd qñs modestie me-
tas excedit: vñ aliqd extra obiaz
plumit. De talib⁹ votis dicit sc̃p-
tura: qñ vota stultoz sūt frau-
genda. Nec tñ qui tali se voto
obligauerūt: p libitu huiusmodi
viciū abrupte rebet. Sz ad eorū
arbitriū solueda sūt. qui p̃tatem
ligandi atq; soluedi acceperūt et
habēt. Infidelis pmissio est: quā
p̃mā sequit. vñ cordis duplicitas
comitat. Bonū itaq; est bona et
bñ vouere: ne sit stulta pmissio.
Bonū est et bñ pmissa plene ex-
solue: ne sit pmissio infida. Voue-
te inq; et reddite: oēs qui in cir-
citu ei⁹ offertis munera. Alioquin
melius est nō vouere: qñ vota nō
reddē. In mutabilitate ppositi nō
tas viciū inconstantis animi: in mu-
tabilitate pmissi scandalū primum:
in mutabilitate voti. deceptus et
iniuria dei. Mala itaq; mutabili-
tas p̃mā: sed peior sc̃da: tertia
at om̃i pessima. Qñ amarū
hoc vltimū pre cetis malū: qñ tu-
mida qñ turbata reddit hūanā
sc̃ia. Hec est periculosa illa ma-
ris aqua: et p timiditate inq̃ta:
et p amantitudine salta. Hoc est
illud qd qñm⁹ mare magnum: in
nū⁹ spatio nō reputat qdlibet
retor. Tenem⁹ mare: restat mō-
de ventis vector⁹ p pugna inq̃re.
Que est at ista pugna vector⁹: n
fortis impulsus et vehemētia tep-

tationū. Teptatio est vita hūa-
na sup terrā. Vñ et rē sapien-
do amonet. Fili accēdes ad serui-
tutē dei. Sta in timore: et p̃pam
animi tuū ad teptationē. Diu-
tas vector⁹ celi: qñ affect⁹ sūt
animi. Alii ei spūat concupiscētia
et alii inflat inuidia: alii aut
et alii sc̃dētia et diffidētia. Qñ
at p expientia nō agnoscat quō
concupiscētia spūat et alhelat: qñ vehe-
mēter animi concupiat. qñ fortit⁹ ichi-
uet ad illud qd affectat. Vñ
qñq; ei teptat a sua concupiscētia ab-
strach⁹ et illect⁹. Sz sepe int for-
tes concupiscētiis violētos q; impul-
sus anim⁹ ad semetipm̃ redit at-
q; redarguit acit⁹: reprehendit: et
sibi irascit. indignat: et concupiscē-
tiis iracūdia ex adūso flādo
fortiter resistit et reluctat. Hos
iracūdie flat⁹ atq; resultus fieri
volebat q dicit. Irascimini et no-
lite peccare. In hūc modū concu-
piscētie et iracūdie flat⁹ sepe i-
uicem deligūt: et in altitū cō-
surgūt. Que cōflictū vniūq;sq;
viri expm̃ solet et sustine oport-
et: qñ diu caro concupiscat adūsus
spū et econūso. Nā qñus videt
concupiscētia qñq; ad momētū q̃scē:
incipit itm atq; itm relinq̃re. Vñ
hemētius ipugnare. Sicut inq;
dicit scriptura tñ uita paucis die-
b⁹. Si tñ et tñ uita vix potest
paucis dieb⁹ saluē: quātomagis
mare: Qñ nāq; p mare n cor-
istabile: et qñ p terrā elemētū

scilicet solidū et corpus immobile
rectius intelligit. q̄ cor firmū et
stabile. Si igit̄ stabile cor inco
gestat et dieb; paucis: qd mirū
si cor inq̄tū et lubricū et quale
p̄ mare magnū intelligit si raro
silet: et vix paucis monētis. Vē
tus ille utq; vehementer vrens.
scupia videt; spūas et ferues p̄
monētanea sepe quietē violentē
cōlurgit. et solito validius ipellit.
et mētis statū pene eūtit: in tū
ut incipiat iā animū lacerare et pe
ne deficere: et de p̄seuerantia desp̄are.
Flante itaq; diffidentie vento. mi
serabilius sepe animū p̄ditai cōtin
git: q̄ ullis scupie ipullib; po
tuit. Timendū est utq; valde ne
ventus ille vehemens repente irru
at a regione deserti: et cōmonēs
scie domū mētis statū enertat.
A facie ei frigoris ei; q̄s sustine
bit. Nisi forte qd fieri solet: al
p̄nante deo ex adūso ḡrij flatus
erurgat. Sit utq; sepe ut post
multā diffidentie trepidationē in
māq; fatigationē. animū tandem
aliquū redeat ad sciam. recurrat
ad dīnā mīas: iacet in dno cu
rā suā. reparet cōstanciā: et vir
sero resumat fiduciā. Ex tunc
incipit cōfidentia diffidentie rebella
re. ipsā fortē ipugnare et adūsis
flatrib; ipelle: et altius viabus
inō her inō illa sup̄iorem manū
tenē. Hec itaq; ventoz bella ni
fallor p̄phā daniel vidit iustico
sermone descript: et forlita q̄lia

sunt. nōnullos in m̄ ipā expien
cia docuit. Et utinā nossem et pos
sem ea tā utilit̄ describere: q̄ vāci
ter cōstat me cuiusmodi sunt p̄ ex
p̄ntiā p̄balle. Et videam; qd
hac ventoz pugnā nōnūq; seq̄
toleat: videam; q̄lia id qd sup̄a
locuti sum; mare magnū mon
stra gignit cōtingat. *Qualis ul
q̄ita cōfluctio reptatoris surgat
ex incōstancia mētis. Cap. lxxviii*
Quatuor inq̄ bestie gūdes
ascendeant de mari: diuise
inter se. Qd q̄so est bestias p̄
ventoz pugnā de mari ascende:
n̄ bestiales moty et irōnabiles
ipetus p̄ reptationū violentiā
de cordis instabilitate erurge et
in aptū p̄dix. Quasi bestiale
sibi formā induit qui bestialit̄
viuit: qui irōnabiliter et bestia
liter degit. Et n̄ quēta bestie sūt
q̄lib; vicia: q̄lib; p̄na delicia:
Huiusmodi bestie mores lacrat:
v̄tutes ingulat: aīas suffocat.
Huiusmodi bestiaz iānsus p̄sal
mista metuebat: cū orando p̄sal
lebat et cōuerso. Re f̄das bel
tys aīas cōfidentū tibi. Sūt bel
tie que corp; occidunt: āpli; at
nō habet quid faciat. Perceptū
viris scis cuiusmodi nō sūt valde
metuende: eis p̄fecti qui spou
taneo m̄tu mortificauit tō die:
ne p̄phetiū illud videant. Ipe
rū incurre. Illic trepidauerit tō
re ubi nō fuit timor. Pō tradas
inq̄ bestiis aīas cōfidentū t. Pō

dicit corpus confitentium tibi: non car-
 nes confitentium tibi: sed animas. Ille
 vero bestie vere timende sunt: quoniam animas
 occidere possunt. Talium bestiarum oc-
 cursus cito iterum: cum erigenti-
 bus meritis diuine illustrationis lu-
 amittimus. Posuisti inquit tenebras
 et facta est nox: in ipsa perambulabit
 omnis bestie silue. Talium bestiarum
 iterum de semetipsis presumptibus
 et de suis meritis gloriantibus dominus
 uiuat in tanto deus. Deinde
 bestiarum mittam in eos: cum furore
 trahentium super terram atque serpentium.
 Restat autem nunc illud querere: cur
 quatuor tamen dicantur hee bestie: vel
 quod diuerse inter se. *De bestia-
 liter uiuendi modo. Sit quod dicitur
 capitulum tertium.*
Quod sententia: omnis bestialiter
 uiuendi modus videtur in esse quod di-
 phis. Alii videntur bona exerce: sed
 sine modo atque mensura et absque
 omni iudicatione. Et quoniam in eis for-
 san sit bona intentio: hoc in eis
 bestiale est quod uiuunt sine modo: et
 sunt precipites sine ulla iudicio et
 absque consilio. Et quoniam forte zelum
 rationis habeant: secundum scientiam tamen
 non habent. Alii autem mala exercent: sed
 timide quidem et id occulte. Et idcirco
 secundum vocem psalmiste inhabitant
 ut abscondant: eo quod argui time-
 bant vel deprehendi erubescant. Alii vero
 bona exercent in opere: sed per hypocrisis
 quidem et sine omni bona intentione: ut
 poterit amare prius retributus in
 cernis. et prius cathedras in syn-

agogis. et salutarior in foro: et
 vocari ab hominibus rabbi. Alii item
 mala exercent passim palam et libere:
 ita ut videantur esse sine fronte: eo
 quod fons uictoris facta sit eis et uel-
 acerit erubescere. Videas igitur quod
 sunt diuisi inter se boni operum. Pri-
 mi et tamen exaltant se in bonis: scilicet
 et quoniam in malis. Prius et tamen agunt
 bona non bene. Nam prius idcirco
 sed tamen simulat: et corpus diuisi
 inter se. In malis se exercent tamen scilicet
 quod quoniam: sed illi latenter: isti tamen pa-
 tentur quod ipse. Et sic inter se
 diuisi. Prius sunt qui ambulat in inguis
 et in mirabilibus super se. Scilicet qui
 sedet in illud cum diuitibus in oc-
 cultis: ut inficiat innocentem. Ter-
 tii sunt: qui omnia opera sua faciunt ut
 videantur ab hominibus. Quoniam sunt: qui
 nec timeant deum nec homines vereantur.
 In prius itaque est religio idcirco:
 in sedis praeparatio occulta: in ter-
 tiis religio ficta: in quoniam praeparatio
 manifestata. Hi sunt etiam statu
 eorum qui irrationabiliter et bestialiter ui-
 uunt: si tamen statu et non talis dicitur
 di sunt: qui secundum hominem de malo in pe-
 ius impellunt. Et nondum quod in hiis
 quatuor corruptionum gradibus scilicet est
 peior quam prius: tamen quam scilicet: quoniam
 aut omnino est pessimum. Et forte quis
 dubitet de tertio: quod sit peior se-
 cundo. Sed in tertio statu quod aliud est
 quam simulata equitas: quod secundum au-
 gustinum est duplex iniquitas. Igitur
 omnibus aliis est peior. *Quibus
 corruptionis gradibus corruere solet*

Itepe aīn? huān? Cap. iij
In pmo itaq; statu ē iusti-
cia fatua: in tēio iusticia ficta:
in sedo malicia iſeruata: in q̄-
to malicia effrenata. In pmo
regnat ſingularitas: in ſeādo
ipietas: in tēio calliditas: in
q̄to crudelitas. In pmo dico
regnat ſingularitas: et dicit de
eo ve ſoli: q̄ cū ceciderit nō hab;
ſolēuante ſe. Ve inq; ſoli: hoc
eſt de ſe ſolo et ſuo dñlio preſu-
menti: et ſolitaria quada pſup-
tione viuētī. In ſedo regnat i-
pietas: et de eo d̄: ve ipio in ma-
lū. In tēio calliditas. Callidi at
puocāt nā dei. Et de ipis dicit:
ve duplici corde et fīā ingrediēti
duab; vijs. In q̄to crudelitas.
Et crudelib; dicit pſalmē xxxij.
Ve qui predaris: nōne p̄daberis:
Crudelitas eſt impina: qū q̄s tol-
lit aliena. Qd tibi videt de eo q̄
ſciāt int̄ fr̄s diſcordiā: Impie
quidē tēū agit: qui tibi aufert
pecuniā tuā. Qd ille qui tibi au-
fert pacē tuā: Nūq; crudeliter
agit q̄ tibi aufert veſtē: et non
multo magis q̄ aufert caritatē:
Si vō crudele eſt hōi tollē bona
exteriora bona peritura: multo
magis eſt crudele tollē hōi bona
interiora bona metū mānſum.
Nā caritas eſt q̄ nūq; eradit. Ab-
ſq; dubio q̄ hōi caritatē tollit et
deū tollit: q̄ deus caritas eſt. Ve
qui p̄daris. Nōne p̄daberis: Qui-
tū tollis: tantū p̄dis. Celū toll:

celū amittis. Qd hac ipietate cri-
delius: qd ipſa veſamius: Ecce vñ
q̄ puenit: ecce quo deſcendit. Vñ
inq; et quo: De ſūma ſingulari-
tate: ad ſūmā crudelitātē. Sed q̄
inq; et quo: P ipietate et dupli-
citate. In pmo liquet gradu deſcē-
dit ad ſedū: et de ſedo ad tēiū:
de tēio ad q̄tū. Nā abſq; dubio
pſumptio detecta ſolet inducē emu-
lationē: emulatio ſimulationē:
ſimulatione detecta effrenatio. Ad
p̄mū nāq; ſtatū ptinet pſumptio:
ad ſedū emulatio: ad tēiū ſimu-
lacio: ad q̄tū effrenatio. Ad p̄mū
iſoleuā: ad ſedū iudicia: ad
fraudulētia: ad q̄tū ipudentia.
Et fortaliſ hec ſūt beſtie: quas
oportebat quere. **De vicio iſolen-**
ti. Cap. q̄tū.
Igit p̄me: itelligim; viciū
iſolentie. Vñ iſolenti q̄ nō ſolū
tū vñ cō ſolūtū dicim;: et cū in
ſolētia dēū putam;. Recte igit
iſolentia dicit: qū paſſim et tēme
pret ſolūtū preſuit. Iſolētie itaq;
viciū eſt p̄aps et tēmeraria pſup-
tio: ſiue p̄aps et pſumptuoſa tē-
meritas pret ſolūtū. Erāt multi-
plex hoc malū. Iſolētia itaq; mō
ſe ſup ſolūtū: mō cohib; iſtā ſolū-
tū: mō ſe opponit contra ſolūtū.
Si videam; nūc de p̄ma beſtia q̄
leni eā ſeptuā ſacra deſcibit. vel
q̄ ouēnter iſolētie iurietatē ex-
primat. P̄ma inq; q̄ leena: et alas
hebat aquile. Dicit leo tātē ſecū-
tatis eē. ut puocato nec mortem

in tim
tineat: ut nec p. piculo mortis
a furoris sui ipetu se cohibeat.
Leo inq. fortissim. bestiarum: ad
nulli. pauebit occursum. Vides i
leone q. stulta audacia: et q. au
dar stulticia. Rone leonine vi
det audacie ad faciendū sibi no
men. ābulare etiā in magnis i
in mirabilib. sup se oia ultra
vires psumit: sperto silio docto
m. stepto pcepto maiorū. ieiun
ia vigilias et humilinoi obser
uācias vlt. modū extendē: i nec
saluti corpis pte. nec aie morte
debitē obie steptu horre. Nota
q. nō leoni sed leone assilat: qā
hec. sexus et ipetus sui vehemē
tia pternior et ptiuator iuenit.
Vide igit q. irōnale et bestiale
et vē leoninū sile. nulli. silio.
nulli. pcepto acquiesce: sed in te
meitatis sue audacia ptiuator
pduat. Vultis et hoc breuiter
audire: qd sentia de huiusmodi
bestie alis. Ecce ale due: i ābe
aqline. Es hoc de aqla nesciat:
q. cetis auib. oib. supius et cele
nius volare soleat. In papi
tione volaty celeitate ppende: in
psuprior volaty sblimitate attē
de. Ea ioletia est pcept: et pre
suptuose temcitatis preter solitū.
Et igit diffusius drā spediola
breuitate succingā: agnosce leo
ninū sile in singularitatis temci
tate: adūte in aqlinis alis vicinū
psupnois et vicinū papiatōis.
Dicit aqla rex animū: et leo bestia

anim. Rūq. igit nō ille videtur
aliqui aqla hē et aliqui leone: q.
presumit tā in actiua q. in ste
platiua vita rictos pcedē. et i
vtrinq. vita singularē et sūmū
locū tenere. In fin leona est. T
celo est aqla: q. se psumit oibus
forcius icēde p actionē volae p
steplationē. *Quibz ioleat qdibz
paulatū corripit ai. hūan. Cap. vi.*

Sed videam. nūc qd calo
mon de huiusmodi hoīe
sentiat: q. oia precipitater et p
suptuose actitat: qui i conatibz
suis nec modū nec modestia ser
uat. Qui festin. est inq. pedibz
offendit. Hinc est q. alibi dicit.
Veditas ad quā festinat in pu
cipio: in fine bndictioe curabit.
Eidem sine discordare videt: qd de
audā bestia adiungit. Aspicie
bā donec euulse sūt ale ei. et sō
lata est de fin: et sup pedes q.
hō stetit: et cor ei. datū est ei.
Ecce qui de semetipsis vlt. modū
psumit: quō illud datū amittit
tū vū itumescit. ceteros q. cō
tepnit. Pus ale euellit. postea
et ipi. bestie corp. de fin sblena
t: q. pus steplatiue deū actiue
etiā vite grā amittit. Q. cū est
alas amittit: i sblimes illos
volaty steplandi pde. Cui cū
p. multos ieiunior et vigiliaz
exaltus cepit corp. tabescē. cā
put dolere: varijs modis oportz
alas deponē. ad fin redire. i car
nis curā agere. Et melius ē ut

sponte deponat: qñ iuste euellat.
Quod est alas euelli: nñ cū dolore a-
mittē ingenti et sine ulla spe re-
cupandi: **N**e euellit: qñ papi-
tacois et presumpcois audacia v-
gente ihermitate cogēte ueritate
precidit. **N**ōne hñmoi alarū e-
uulsione dñs uumat p ppham:
si exaltata fuis ut aqla et inter
sidera celi posueris midū tuū in
detrāhā te: **P**ost alarū euulsio-
nē de tñā sbleuat. **I**n mētis igit
elevationē et p mētis elationē
de tñā excutit. **E**t merito ut ardo:
eo q p supbiā iſtando iarepando
tabelleo putriscendo. tandē ali-
qñ fiat tñ puluis quē piat vē-
tus a facie tñ. **S**ic itaq p ala-
rū euulsione ecclā tñ iheritacoem
amittit: qñ p ſtrictā deplac-
oem gñm ecclā bñ opandi grā
supbienti aīe ſtrahit. **E**t qui
pius preſuplit oēs pcedē fortit
iā incipiat p oēs ſequi: tandē
remanet. **E**t q pius p insolentiā
ſe extendit ul' ſolūtū: poſtmodū
remanet nñ ſolūtū. **E**t ſic iā de
pino iſolentia gñu deadi i ſed:
futurus tandē in tñ ut timeo.
Sed ubi qñ de celo eit dñ beſtiar
de celis amiſſis alis deſecta: de
tñ sbleuata: **I**n forte illuc redi-
bit vñ uenit: et iterū in mare
deſcendet q de mari aſcendit. **S**ic
utiq ſic ſepe qd ex cordis leuita-
te pſuit: p multā mētis fluctu-
ationē in amaritudine ſtitur et
ſummat. **E**t hoc forte eſt tñ pñ.

ocm ppoſiti ſui ſtabilitatē amit-
tere: et ſuā deiectionē indigne ſe-
rendo uinnā cordis amaritudine
iſcurrē. **S**ic de tñ in mare tñſit:
ſic mōtes in cor maris tñſerūt.
Quod em eſt mōtes in cor maris
tñſire: nñ de magno conuulſu cul-
mine in iſtū cordis maliciā
cadere. **E**a iuxta uitatis ſinā:
hñdante iniquitate reſrigeſcit car-
tas multorū. **N**emo igit in qñ
tolibz ſtutū culmine debet quiddā
de ſuis vibus ſed totū de dñō p-
ſumere: et cū pſalmiſta cauerē.
Pſtēa nō timebim⁹ dñ tñabit
terra: et tñſerunt mōtes in cor
maris. **T**ūc ſane mōtes tñſe-
rūt: qñ illud idhis iſplet. **E**x-
rūt a nob: ſed nō erat ex nobis.
Quod ex uicio iſolentia cadat hñ
in uiciū iudiciā. **C**apitū. vii.
Sed nullus iā locus rema-
net huic beſtie pñ mare:
nñ et celū et tñ uidet amiſſiſſe.
Mirū quō dicit ſup pedes ſtare.
In forte ſup caudē ul' rupē aliq
ſtetitſe credit: ubi et mare undi-
q cūgeret: et fluctibz maris in-
deſinent tñderet. **Q**ñ dñā pe-
na: ſed pſumptuoſe ſingularitati cō-
digna. **E**cce q pius oēs pcurſe
volebat: et ex ſua pſumptioe fati-
gabat: iā nō habet quo eat: nñ
inuenit quo reſceſcat. **E**t ſup pedes
inqt qñ homo ſtetit. **E**t uſuam
ul' ſero deſinat ſe angelū arde:
et tandē aliqui deſiſtat ſup hoīz
preſumere. **E**cce iā angelū crucis

no iam volat in summis sed am-
bulat in primis: ymo ia no abu-
lat sed stat: q amor et spe pfi-
ciendi amittit. **N**o at iacet sed
stat: ut no reqscent. **A**stidue igit
stat: qz sp laborat. Et sup pedes
suos: qz tunc fructu laborat. **S**tat
igit. **S**ed quo: **S**up pedes ut ho.
Grande spectaculu. sed fide mira-
culu: videre qdrupe de bestia leo-
nina deniqz forma se sup duos
pedes q celu erige: et oia natu-
ra erecta stant. **Q**ue est ista erec-
tio monstruosa: u enormis quada
et nimis detestanda supbia: **C**on
celu se erigit: q cont supcelestē
maiestate itumescit. **P**one oia
deu itumescat: qui eius iudicia
reprehendit: **E**s at nesciat quo
psumptuose metes soleat q diuina
flagella minime. alioz pfecti-
b9 iudicare: et gle sue detrimeta i-
paciēter ferre: **E**t no solu minu-
nit con iusticia dei: vin etia con
boitate dei. **C**on iusticia dei in
suis malis: of boitate eius in
bonis alienis. **I**nsoles naqz ai-
m9 et pprie excellētie cupid9. ai-
p minima supbia cadit in iudicia:
pene molestius sunt alioz p-
fectu q ppriu defectu. **O** psumptio
monstruosa: q inde murmurat q
maiestate dina: q supbis rlsit
et dat huilib9 gram. **I**n oculus
tuis ingt neq est. qz ego bou9 su:
Solet at q humilmo9 sut quelas
qsta q rōnales terece: et minu-
mcois sue causas ai no sint rō-

nales q iustas oñdere. **E**t hoc
est forte beluina ad hois se fili-
tudine erige: urdaabili minu-
ratioe of deu velut iōes qualia
velle pretendē. **H**uic sine cor-
tare videt: q adhuc de eade bel-
tia adiungit. **E**t cor ei9 datu ē ei.
Cui9 eius: **I**n cor hois: aut cor
leone: **S**z cur dicat leena cor
sui accepisse: q no d. amississe:
Accepit cor hois et carluter sapie-
tis: ai pmittēte deo inadit i pu-
dena carnis. **V**el tuc vacat cor
hois accipit: qn p multa expie-
cia errore sui itelligit: et tam
sui defectu q alioz pfectu ple-
nius agnoscat. **S**z qd ho9 dimittit
scedit ad bonu sui. ipe ho sepe
abutit ad malu sui: et cognitis
suis vl alioz disparib9 meritis.
vū debet xpūgi ad pniaz: inde
exarsat ad maiore iudicia. **E**cce
ei postq decepta leena cor hois
accepit: ei no agn9 sed vilis luc-
cedit. **N**a sepe cor gle cupidū et
lindū alioz ilpecta gla ppriaz
ignominia in iudicia radit: q
sic viciū viciū succedit. **I**nsolecia
pcedit: et iudicia succedit. **E**t qd
adhuc penus est: iudicia no recedit.
Plus aliq sonare videt iudicia:
q iudicia. **S**icut leges no d. recte
u tuc tps qū legēdo occupat: sic
et iudens tuc ite dicit qū timore
vitit. **A**b eo at q est iudēs iudē-
cia dicit. **I**nuidia itaqz tuc i iu-
dicia vaciter arsit: qū aūm ipz
eo vlsq exagitat. ut cū ullō pene

in tpe q̄sc̄e s̄inat. Inuidētia ita
q̄ est inuidia frequēs: et aīu q̄sc̄
cere nō s̄inēs. In s̄c̄da at̄ bestia
nō fallor: itelligit̄ inuidētia. Sed
ut melius clarescat: audiam⁹
quō eā sermo p̄phetia dēsc̄bat.
Et ecce inq̄t bestia alia silis v̄
lo in p̄te s̄etit: et tres ordines
erūt in ore ei⁹ et in dētib⁹ ei⁹.
Et sic dicebat ei. Surge comedere
carues pluuias. Est at̄ v̄sus
ut oēs nouiū⁹ aīal deformet: et
q̄ in locis remotis et abditis so
leat h̄itare. Et in hoc formā ge
nit̄ inuidie: nā et ip̄a quidē utpo
te feditate suā erubescēs sp̄ stu
det latē. V̄sus at̄ est aīal
maliciosū et seūū. Et forte hui⁹
modi est inuidētia: q̄ est odiū fel
icitatis aliene. Et q̄d magis ma
liciosū: q̄ aliud est inuidia: q̄
lucifuga et tūbrosa malicia. In
uidētia at̄ est malicia ferues et
occulte seues. Est at̄ v̄sus aīal
inq̄etū valde: ita ut ad s̄ip̄te
ligat⁹ nūq̄ pene desinat ul̄ in
arantu p̄gē: ul̄ pedib⁹ fixis ca
put nūc in hac p̄te. nūc in illā
iactat. Et in hoc habz formā
nō tū inuidie sed eā inuidie:
que aīu nullo pene mouēto q̄sc̄
cere s̄inēt. Dicit at̄ de hac bestia
q̄ in p̄te s̄etit. Rōndū igit̄ homo
in hoc statu s̄udat⁹ bona deserit:
nec tū ut in supiori ad oīa se ex
tendit. Stat igit̄ in p̄te: q̄ i q̄bul
tā adhuc bonis videt̄ p̄durare.
Nemo ei⁹ repente fit s̄im⁹: sic

eā nec turpissim⁹. Quasi ad
huc at̄ in p̄te s̄istit: quā ad ali
q̄ bona agenda antiq̄ adhuc cō
suetudo hōiēm trahit. Et q̄ in h̄
statu aīu nō oīno ad aptā ma
licia effrenat⁹: in q̄tū ul̄ t̄io
re restigit⁹: ul̄ pudore cohibet⁹.
*De malo inuidie quibz soleat
gradib⁹ accrescere. Cap. viij.*
Et tres ordines inq̄t erūt
in ore ei⁹ et dētib⁹ eius.
Ip̄a scriptura definiat: quō tres
ordines tenet in ore ei⁹ et dētib⁹
ei⁹. Qd at̄ in dētib⁹ rectius itelli
gim⁹: q̄ inuidie et inuidie mors⁹.
Es at̄ nesciat q̄ falliare et do
mesticū et velut p̄rie p̄riū sit i
uidie alienā vitā vidē: et morsib⁹
obtreccationū lacrimare. Solet at̄
hoc malū quidā accrescere. Nam
sūt in hōib⁹ quēdā mala manifeste.
quēdā manifeste bona. q̄dā aut̄
dubia: ita ut i abiguū venire pos
sit utz sūt bona ul̄ mala. Sol⁹
at̄ liuida mēs sp̄ manifesta mala
multiplicius exaggerare: Dubia
q̄q; in detiore p̄tē vitē: apta at̄
bona q̄ negare nō p̄t arte q̄ p̄t
obfuscare et de eis ul̄ aliq̄ minui
ere. P̄mū est oblocutio: sc̄dm
derogatio: sc̄dm dēfictio. Oblo
cutio est: q̄ inuidax et reprechē
soria locutio v̄sat circa illud ul̄
fit p̄ illud mali qd v̄c in hōie est.
Qui s̄cit qd sit rogare. ex obiecto
p̄t agnosce qd sit derogare: tū sit
sibi eḡuo respondeat sicut suadē
et dissuadē. Rōne tibi derogatio

videt cū estimatioe de aliq̄ alio
bonā habenti. dicit. noli sic ar-
de noli ita estimare! fallis dea-
peis. longe alit̄ est q̄ sentis. tene-
bras lucē ardis et amarū dulce:

Hoc utiq; in aptis bonis locū
nō habz: qz q̄ manifesta sūt in al-
terā pte flectē nō valet. Detrahē
at̄ est de aptis bonis ul' aliq̄ vel
le minue cū nō possis pēta eua-
nuare. Detrahīt at̄ q̄ ad obloquē-
dū retrahīt: ubi hoīs fāma glori-
osiorē credit. Oblocutio itaq; est
male opiniois dissētiatio. Derogatio
bonē opiniois euacuatio. Detracto
vō est opiniois attenuatio. Liguā
obloquentē timebat p̄s cū dicit.

Tota die vērūdia mea cōt̄ me est.
Deq̄. A facie expbrātis et obloquē-
tis! derogatores tēgit: qd̄ alibi d̄
captabāt in aīaz iusti. Et detracto-
res expmūt cū dicit: qui retribuūt
mala p̄ bonis sterilitatē aīe mee.
Ecce habes tres ordines detrahē in
multiplicitate detractiois deroga-
tiois et oblocutiois. *Quo ex vicio*

invidie mēs cadat in viciū fraudis.

Nūc at̄ facile *Alene. Cap. ix.*
est videre q̄ rē duciat hu-
ic bestie qd̄ adiūgit: surge vede
carnes pluūnas. Qd̄ eī ē carnes
comedē: n̄ aliena īfirma dēte ma-
ledico lacerare: Qui eī alienā vi-
tā libēter rodūt. q̄ studiose dero-
gatoib; īstāt. q̄ primoz īfirmi-
tates delcabilis carpūt: qd̄ aliud
q̄ carnes comedūt: Huiusmodi
carnū comēsores et corolosores p-

pheta iā p̄ expicūciā noueāt cū
diabat. Appropiat sup̄ me nocē-
tes: ut edāt carnes meas. Sed q̄
dicit. surge comedē: qd̄ q̄so erit:
Baptio an pmissio? suggestio
an īstigatio? V; si a bonis an-
gelis dcm̄ putam? solā pmissio
nē ītelligam? Tale est qd̄ ad iu-
dā d̄: qd̄ facis fac citius. Si aut̄
stat a mal' angel' dcm̄: suggest-
tio nē ul' īstigatio nē ītelligam?
Polet eī sp̄ maligni sp̄c maligni
mētib; maligna suggerē: et
ad oēm maliciā īstigare. Qm̄
sit maliciosū dēseruē dēfictioib;
et in hoc vniūqueq; vicio suo sat̄
facē: ex illa potes salomōis suā
adūtere. Si mordeat serpes in si-
lentio: nichil eo min⁹ habz q̄ dēf-
hīt in occulto. Vū sepulchre patēs
est guttur eoz: lignis suis dolose
agebat: venenū aspūdū sū labijs
eoz. Q malū execrabile: et tā lo-
quēti q̄ audiet̄ exiale. Surge
mgt et vede carnes pluūnas. Q
aliud vrsus q̄ aliud hec ferina
belua nouit: q̄ ul' suas plātas
sugē. ul' alienas carnes lacerat:
Qz inq̄ invidie monstrū aliud
officij grūt: q̄ ul' suas molestias
plangē. ul' aliena īfirma carpe:
V; utinā solas carnes laceraret:
utinā ul' ossib; parēt. Nūc autē
oīa laniat: vñ fit ut tandē oib;
odiosi fiat. Qui eī loquit̄ iniqua
nō p̄t latē: sed cū incipiūt agnos-
ci īcipiūt p̄ter dēp̄m et odio h̄i.
V; inuida mēs atq; supba. q̄nto

putas dolore vit. quito luno tor-
atur: cu alios uidat de die in
die ad meliora pface. seipm m die
i omi opinione dearsce. magis
magisq: vilescit. Vn fit sepe ut
se ad callida argumeta dntat:
du sumo cu studio et sollicitudi-
ne qritat. quod ul' sua glam di-
latare. ul' alioz obnubilae qat.
Incipit itaq: ex tuc scitatie sumi-
lare: et p ppositum se paulati-
ad oem fraudulentia tradit. Sic
pdis vso succedit: du lubrica
mes de vicio in vicia defluit: et
iudicre malu in fraudulentia
cadit. *De vicio fraudulentie. Ca. x.*

Que pculdubio fraus i fini-
dulencia creascit: qn ex
multa ia metis malicia accidit
ut libenter omo decipe velit cu
possit: et p multa vlu et exerciu
nichilomin' et multa ia astucia
suppetit ut decipe facile possit
cu velit. Qd ei aliud est fraudu-
lencia q astuta malicia: ad oem
fraude ta pna q pumpta. Rce
ppositu fraudulentia in pardo
figurat: q p totu corp' maculis
qbustia respgit. Na ppocte qde
scitatie ope pcedut: sed puerili
est qd diligit. Et qd nty vinit
in affectioe: nce est qnz ut ru-
pat et paiat in ope. Igit itaq:
q humilinoi sut bona in manifest-
to: et mala i occulto. Qui igit
ad dissoluciois opa furtine eru-
pnt ul' qfacituzq: excusabile illo
possut: q aliud q actiois corp'

qbustia macul' respgit: Videam'
igit qlis dicat hec esse. Postq in
q aspiceba: et ecce altera quali
pardus. Et alas hebat qtuor sup
se. et qtuor capita erat sup bestia:
et ptas data est ei. Ecce q rre alas
hre dicant: q in hac bestia delig-
nant. Certe cu voluans volat: se
iplas sup semetipas leuat. Certe
cu volare volut: seipas p tanc
suspendit. Rone humilinoi me-
tes seipas attollut p abicione
et tanc glam: du dnce distractio-
nis obseruacias pene vlt' huam
possibilitatis melina extendit.
Vtutu studia erare. et vtutu mei-
ta ul' pma no curare nec queri:
qd aliud est q se p tanc in alta
suspende: Et q est. aliud multa
capita hre: q nichil simpli age.
Na sicut i alis occupatione et ex-
citatione. sic in capite itelligim'
itentione: q caput totu corp' re-
git: et itentioni ois nra actio subit.

De malo fraudulentie q sit multiformis.

Nue facile *fine in ope. Cap. xi.*
est vide: q rre ducunt huc
bestie alas hre. Habet ei fraudu-
lencia vna ala q est simulatiois:
alia e dissimulatiois: tertia ostenta-
tiois: qta excusatiois. Solet naq:
simulatiois metes et ppositi de-
seruietes no solu iactare que hnt.
vnicia simulai se hre bona q
omo no hnt. Solet cozo manifest-
ta mala callide excusare: occulta
at mala ac si omo no habeat
astute dissimulare. Simulatio

et dissimulatio est de occultis: sed simulatio de bonis: dissimulatio de malis. Etiam autem ostentatio et excusatio solet esse de malis: sed illa de bonis: hec de malis. Nam in hijs bonis que manifeste sunt et negari non possunt locum habet ostentatio: sicut in solis malis invenitur excusatio. Sinistra manus que dextra in medium rarius profert: et in eodem rarius videtur. Recte igitur per sinistram occultiora: et per dexteram manifesta intelliguntur. Videtur itaque ale simulacris et dissimulacris pertinere ad sinistram: quodammodo ostentacris et excusacris ad dexteram. Habes igitur in ostentatione et simulatione par alarum primum: habes et eque in excusatione et dissimulatione par secundum. Nam ostentatio et simulatio est de solis bonis: sed illa de veris et manifestis que ala a dextris: ista de fictis que a sinistris. In hijs duabus alis volat: et se primum commendantes. optumqueque sua palantes gloriam suam utraqueque dilatant. Excusatio autem et dissimulatio est de solis malis: sed illa de manifestis que ala una a dextris: ista de occultis ala alia a sinistris. Sicut in superioribus duabus volat: sic in istis positionibus corpus suum velat. Itaque absque dubio simulacris et hypocritis: solet hinc in sub excusacris et dissimulacris obductione posteriora sua et thonestiora velare. *De malo fraudulencia que sit multa*

Eplex in intentione. Cap. xij.
Ecce de modo alarum videamus: et de pluralitate capitum. Scimus autem quod hypocritarum fraudulentia in omni eo quod actitat: ad honoris sui promotionem anhelat: deinde cum quod agit vel agendo intendit: ab initio deseruit. Nichil autem aliud est ab initio: quam honoris affectio. Prima autem species huius mali est: affectio libertatis. Secunda affectatio dignitatis. Tercia affectatio auctoritatis. Quarta affectatio potestatis. Ecce quomodo ambitio in quatuor capitula dividitur: cum omnis ut dicitur est hypocritarum actio deseruit. Libertatis affectatio est: quoniam iam quis subterfugit alijs subesse. Dignitatis affectatio: superiora abieundo super de gradu in gradum anhelaire. Auctoritatis affectatio est: cum iam ambit quis vir magni consilij et sanctitatis ab omnibus apparere. et statuenda queque vel diffinienda ad eius consilium vel arbitrium pendere. Potestatis affectatio: cum iam ambit alijs pessere. Vide sepe illos etiam qui voluntariam obedienciam perfelli sunt. quam libenter quam desideranter molestis satis et onerosas occupaciones suscipiunt. ut excedi loquendi agendi per libertatem ex amulacris sue occasione obtineant. Et agit hoc quod non libertatis ab initio: Videmus illos in se de gradu in gradum: et qui inferioris gradus sunt aspirare ad superiorem. Et cum nichil forsitan ex eo maioris libertatis vel potestatis acq-sierunt: non nichil tamen arbitutur

teneat pre ceteris salte superiore
locu. Sed un hoc in eis? nisi ex
abitioe dignitatis. Docet nos
ille illi aditofel laqus qd in
qbulstam possit abito auctis.
Docet nos pditor et patricia ab
solon: q valeat abito ptatis.

*Quod ex vicio fraudulencie mens
cadat in viciu ipudencie. Cap. xij.*

Notandu at q de hac besti-
a dicit: q ptas data est
ei. Et absq dubio, nuno dei oc-
cultoq iudicio maiora se pene
qs ypocrite faciunt et put face.
et districtionis vite obseruancias
custodiunt: q hy qui se p deu af-
fligunt. Et cu constet q ois caro
fenu et ois gla ei q flos feni:
plus tu laborat sepe sectatores
vauitatis p gla vana i tultoria:
q veri emulatores p vera gla et
eterna. *S* valde est difficile pmo
q impossibile: humilmo hoies diu
posse latere. Audi qd salomon de
hys sentiat. Qui abulat sim-
pliciter: bn abulat et cofidetur.
Qui at depnat vias suas: mani-
festus erit. Oportet igit duplicat
et fraudulenc abulantes et vias
suas depnatores manifestos fieri
et illud in eis pphetiam implei. De
iuda tpitudine tua: discooperi
humeru tuu: reuela crua. tili
flua. Reuelabit ignominia tu:
et videbit oppbru tuu. *H*uius
hoies sepe cu hoc fraudulenc sta-
tu dephensi fuerit: adhuc in de-
teiora ruit. Na cu vltrei suis

pitatib posse late diffidat. cu
viciu illud glarois sue gaudu
sine vlla spe recipandi amittit:
statu ad aptam ipudenciam
erupit. Ecce quo p fraudulencia
pripitat homo in ipudenciam.

De vicio ipudentie. Cap. xij.

Atende obsecro q sit besti-
alis et plus q bestialis
vita: reiecto huano pudore in
cospicu diuo ul' homi nec erubet
ocula erubescere: et tande se ali-
qu ad oem malicia effrenare.
Qd ei aliud est ipudencia: q p-
ceps et effrenata malicia. Au-
diam igit qd de hac vltia bes-
tia dicat. Post hec aspiciet
et ecce bestia qita terribilis atq
mirabilis: et fortis nimis. Den-
tes ferros hebat magnos: co-
des atq communes: et reliq pe-
dib suis deulcas. Difficilis ac-
erat cetis bestiis qs videra cu
ea: et hebat cornua dec. Ecce
bestia dicit: et tu que sit bestia
ul' cui bestie filis sicut in supio-
bus no dicit. Vide igit qd gen-
moftr in vicijs sit qd nro mis-
tice describit: cui nulla in tot
bestianu moftris opabil iuet.
Scim at q mens que iudicia
et ipudencia corrupta fuit: de
cetero nulli omo q nec sibi nec
alijs pat. Na iudicia tollit ho-
mior et opassion xpi: ipu-
cia vo i moderancia et circumspec-
tionu sui. Et sepe qui huiusmodi
sunt multos dolores patienter

pmo libenter tollerāt ut alios
 affligāt: et malit ipi miseria
 sustineat q̄ alijs nō infere. **Vide**
 igit q̄ sit mirabile q̄ ve horri-
 bile oēm humanitatis habitū
 exuerit hominē: et cor plus qm̄
 beluini induere. et esse mō be-
 stia q̄ta terribilis atq̄ mirabilis
Quid nō fortis: Et fortis in-
ims: qui ob malū primis in-
 ferenda. tā paciēs est ad mala
 tolleranda. **Dentes at vngues**
 ferreas h̄c dicit: qui ad oēm
 crudelitātē effrenat. **Ferros igit**
tur dentes accepit: qui vobis et
 opib⁹ in primos leuit. **Et un-**
gues. De alia bestia dñm est q̄
 carnes plūimas comedat: de
 hac at dicit q̄ oīa cōminuat.
 Que igit oīa cōminuit: non
 solū aliorū infirma. sed et forma
 carpit. dāpnat amittit. **Oīa**
 itaq̄ p diffamationē dilacrat:
 et qd infamare nō p̄t p despec-
 tū calcat. **Ut autē cetera taceā**
 in hoc maxie videt h̄c bestia
 ceteris dissilis esse: eo q̄ in hoc
 nouissimo statu uestit mens ī-
 proba erubescit. **Dissilis inq̄t**
 erat ceteris q̄s vidi autē eā: et h̄c
 bat cornua decem. **Quo mens**
obduat p impudentie viciū. et
pmo cōtra deū. Caplin. xv.

Oaruenta bestia: que et p
 respectū cōculcat quosq̄
 inferiores: et rebellionis corni-
 b⁹ oppugnat superiores. **Ptina**
 de hui⁹ eius cornib⁹ impleatur

qd utiliter nūnat in psalmo:
 et oīa cornua peccōrū stringā.
Queramus igitur diligētius q̄-
lia cornua habeat impudentia:
 quib⁹ ipugnare nō repugnare
 solet. **Illud at nōmū q̄ cor-**
nuā a carne exarsit: et supra
 carnis sensibilitatē exarsitudo
 obdurescit. **Decē at modis ut**
videt aīa ipudēs obdures-
cit: et illā quā h̄c dicit. cordis
 sensibilitatē amittit. **Tribus**
 nāq̄ modis mēs obdurescit et
 ga deū. trib⁹ apud semetipsū:
 et q̄tuor modis cōtra primū.
Erga deū p arrogantia extolle-
tiā et cōtinuatā. **Arrogantia**
 est: qm̄ qd dñitus accepit. sibi
 ascribit. **Extolletia:** que agit
 q̄ dīna grā merito subtrahit.
Cōtinuatia qua mēs obduat:
 et deserta preuaricatorie effiat.
Nūq̄ at est spōtanca puarica-
trix precepti: sine contemptu dei.
Cōtinuatia itaq̄ est. qm̄ deū et
 precipientē despicit: et iuuantem
 stēpuit. **P arrogantia ipugnat**
 bonitas dei: p extolletia vitas:
 p cōtinuatia ptas. **Pro ito scī-**
m⁹: q̄ de⁹ opatur oīa in oībus
 pro bona voluntate sua. **Ex sola**
 at dei bonitate est: qd qd in nob⁹
 boni est nō esse p̄t. **Qui igitur**
 sibi arrogat vnde deū glorifica-
 re debuerat: qd aliud q̄ dei boi-
 tatē sua glā spoliāt. **Sili qui**
 se attollit ultra id qd est: vult
 fallū credi qd verū est. **Et econ-**

ufo. qui falsitati iungit: ueritati
dei iungit. **D**umne at potestate
cōtinuata repugnat: et ad il-
lud spectat qd ipso mea p
stunata preluunt. **Quo per
ipudencie uicium me obdurat**

Caput semetipsa. Cap. xvi.

Tribus nichilomin⁹ pre-
pitacionū gradib⁹ aīn⁹ huān⁹
apud semetipm̄ solet obligatōe:
mentis obligatōe. obduratōe.
effrenatione. Obligatio est qū
assuetū iā delictio ita insolubili-
ter implicat. ita ut se a pccā sūe-
tudine explicare etiā cū uelit nō
ualeat: cū iam om̄o peccare nō
desistat: in qūtū eā ipūnta limit.

Ecce qā que arrogācia spoliat.
Extolletia eueruat: cōtinuata
pccipitat. **E**t que stunata ad
peccandū precipitat: peccandi
cōsuetudo postmodū ligat. Tali-
tū taliter ligat: clamat uox il-
la pphete. **S**olue uincula colli tui
captiua filia syon: ut talibus
soluta dicat cū psalmista. **D**is-
rupisti uincula mea: tibi sacri-
ficio hostiā laudis. **O**rdis aut
obduratio est: qū nullo iā pene
timore. nulla vindictē lenitate
a suis excessib⁹ cohereri pōt qui
humilmodi est. **E**t ut aptius v-
tam⁹ exemplis: sicut flagitiosi
quale dīpūificationē in suis
flagitijs deprehensi sustineant
ul⁹ sustine debeant: et tamen a
flagitiorū ppetratōe nō cessat
nec se cohibere ualet. **A**liud est

desideriū suū cohibere non posse
cū ipūntas blandit: atq; ali-
ud est canere et illud nō posse
qd sine sumo piculo nō dimitti-
tur. **I**n supiori igit gradu aui-
mus insolubilit⁹ ligat⁹ ad culpā:
in isto uelut insensibiliter obdu-
ratur ad penā. **I**n illo pudor:
in isto scilicet et timor. **A**udi q
de hys dicat: qui in hoc gradu
ad penā obduratur. **P**eculi in-
q̄t eos et nō doluerūt. **M**entis
effrenatio est: qū absq; ulla hesi-
tatione ul⁹ retractatione aīn⁹
se ad oēm ppetratōe expo-
nit: et pudoris chamo fixior
timoris exulso pccps in om̄a
ruit: et sit de reliquo sicut equ⁹
et mulus quib⁹ nō est intellect⁹.
In duob⁹ supiorib⁹ aīn⁹ a suis
desiderijs etiā cū reluctat uicī:
in isto at gradu penit⁹ nō reluc-
tat: sed quouis tēptatōis ueto
stante quaq; uersū rapit. **P**nde
psalmista. **D**eus me⁹ pone illos
ut totā: et sicut stipulā ante fa-
ciē uenti.

Sicut at in trib⁹ pūis cor-
nib⁹ deū impugnat: sic i
trib⁹ sequentib⁹ deo repugit. **N**am
obligatōe obduratōe effrena-
tione sui mēs male munita
fortiter resistit: ne ullus diuin⁹
timoris impulsus eū humiliat pos-
sit. **Q**uatuor at adhuc restant
de cornib⁹. **C**ornu dīrectionis.
cornu obiectōis: obiectōis ab

lectionis et relectionis. **H**is qua-
tuor gradibus mens impia obdu-
ratur aduersus primum suum: et quod
penus est aduersus eos quibus debet
humblem famulatum. **P**rimo sicut in
ferreis unguibus calcant inferiores:
sic quatuor hiis rebelliois cornibus
armat contra superiores. **I**mpu-
des siquidem anima que ingratum tunc
semel exauisit: improba iam temeritate
domini magistrum suum insurgit.
Cornu itaque obiectionis rebellat:
quoniam iam indignatur obedire. **C**or-
ni obiectionis: quoniam platonum suorum
conatibus se conat et ubique for-
titer resistit. **C**ornu relectionis:
quoniam prelatos suos iustitiam deicere.
Cornu abiectionis: quoniam iam iustitiam
etiam sibi subicit. **E**cce quod ma-
lum grassatur: ecce quibus gradibus
praua anima ad summam impudentiam
obdurat. **E**cce qualiter homo in
id ubique perducatur: ut nec deum time-
at. nec hominem vereatur.

Sed deprauata mens sepe
cum in profundum malorum ve-
nerit: spem etiam resipiscendi a-
mittit et in desperationem cadit.
Hoc est illud cornu nouissimum:
despationis videlicet malum. **C**ornu
inquit et per diffidentiam primum: et per
reversum per diffidentie pertinaciam du-
rum. **C**onsiderabam inquit cornua:
et ecce cornu aliud primum ortum
est de medio eorum: et tria de cor-
nibus primis euulsa sunt a facie

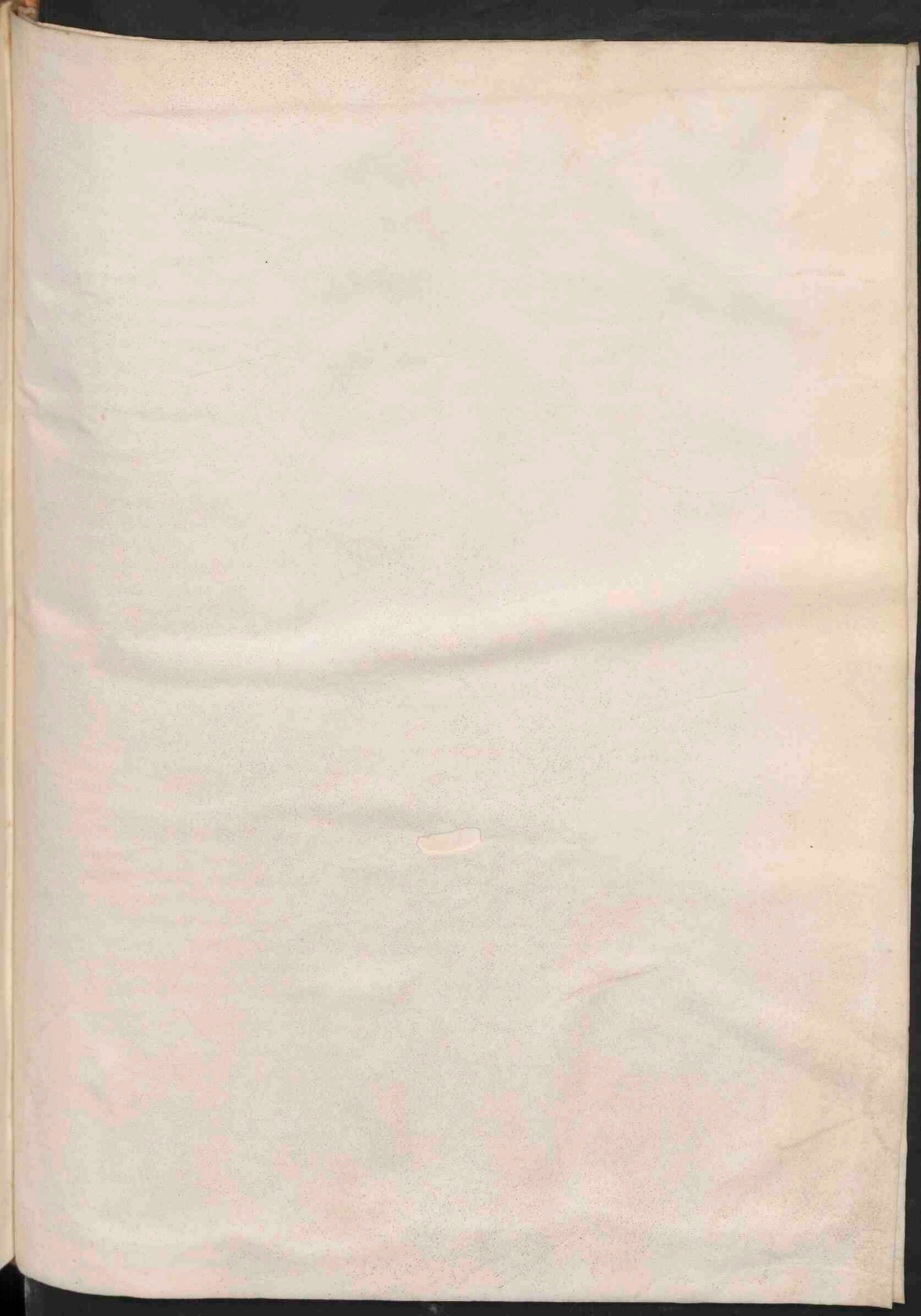
eius. **E**t ecce oculi eius quasi oculi
hominis erant in cornu isto: et os lo-
quens ingenua. **H**oc cornu de
medio eorum oritur: quia cordis ob-
ligatione cordis obduratione et
effrenatione despationis mens
marie precipitat. **C**um enim ex
hiis tribus cepit homo sui prelate
amittere: incipit et pater paulatim
de salute despicere. **M**alum autem
despationis animam non tam timu-
dum quam timidum reddit: et in eo ip-
so coram cornu continuationis deiciatur.
Malum despationis animam solet non
tam attollere quam deicere: et idcirco ex-
tollebat cornu non potest autem faciem
eius subleuare. **M**alum iterum despa-
tionis animam facit suis viribus deo-
gante: quia magis plus se cogit
timere quam oportet. **H**inc est quod
arrogantie cornu ante eius patiam
subleuare non valet. **A**nia de sua se-
mel salute despata. et a gratia diui-
na penitus destituta. cum sentit se
inetrante consuetudinem non posse
resistere. et a sua se prauitate non
posse cohibere: solet sepe seipsum
excusabile ostendere et culpam suam
in creatorem refundere: et hoc est des-
pationis cornu oculos quasi hominis
et os loquens ingenua habere. **H**iero-
nimus. **H**omo inter cetera animalia
rore pollet: et prudentia casset.
Cum igitur per despationis profundum
cepit quisque ad excusationis sue
argumenta. et quasi rationales
causas astute texere et argute
pretendere: vere oculos quasi hominis

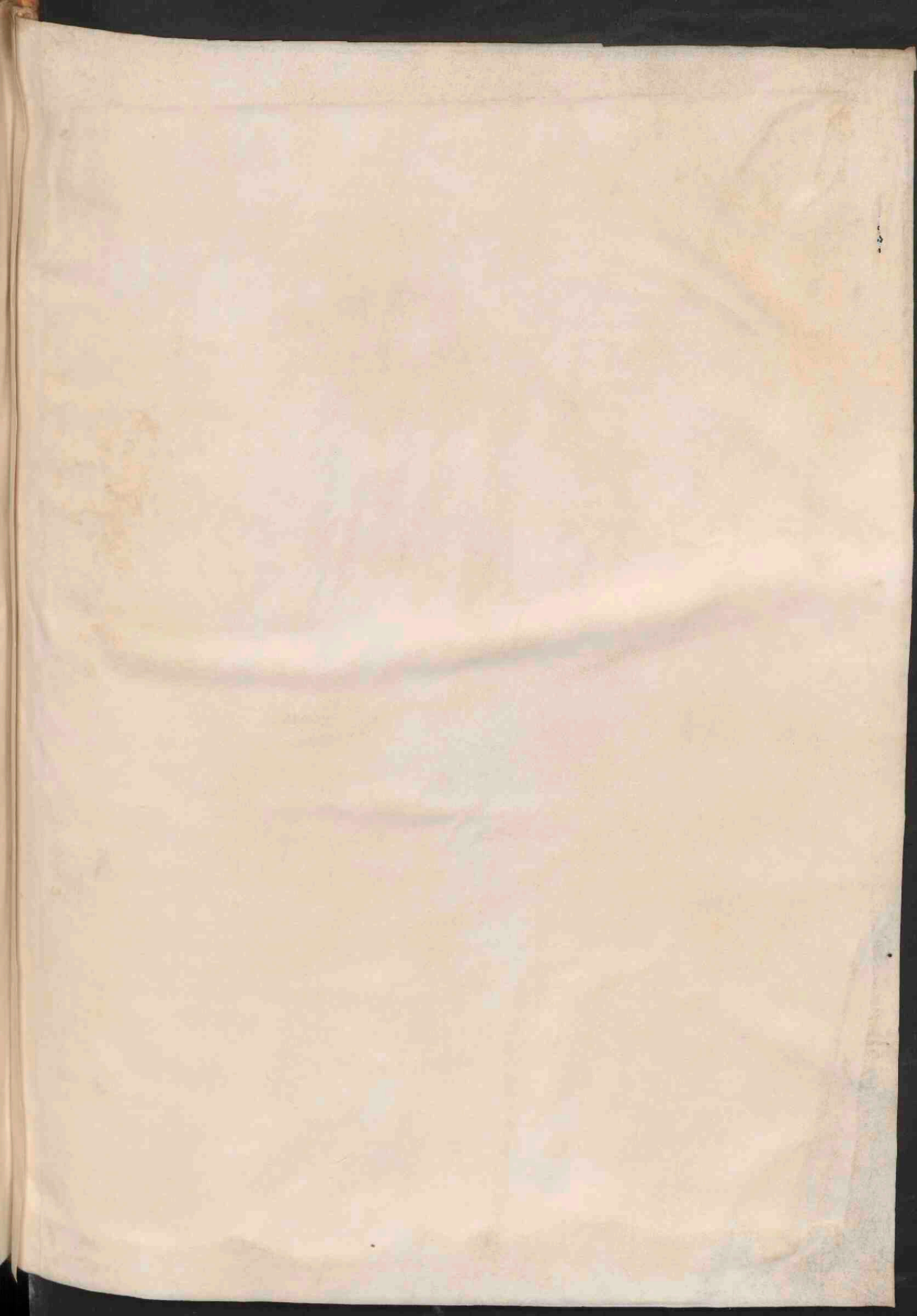
hęc. Oportet inquit eē: quō p.
destinātū est esse. **D**s em̄ dei
volūtati: q̄s ei⁹ ordinationi re-
sistē potest: Quales vō voluit
tales nos fecit. **D**ia ei quēcūq;
voluit dñs fecit in celo et in tra.
Ed igit⁹ nos possum⁹: qđ nos
sum⁹: **N**ūqđ merita nr̄a crea-
re possum⁹: **N**ō est volētis nec
currentis: sed dei miserentis. **C**ur
igit⁹ nō miseret⁹: **C**ur in nobis qđ
sibi placet nō opatur⁹: qui opat⁹
oīa in oībus p̄ut vult: **D**s lo-
quēs in gētia: et tā velana qđ
iama. **P**t te excuses deū amissas:
et ut te iustifices deū blasphemias.
Nonne hoc esse videtur:
qđ in sequētib⁹ legit⁹: et sermo-
nes contra altissimū loquitur.
Ecce quib⁹ gradib⁹ ad yma des-
cendit⁹: ecce vñ quo quō p̄ueit⁹
de nimia aīni leuitate ad ipu-
dentē aīni effiruationē: de mul-
ta cordis presūptione ad ulti-
mā respationē.

Audim⁹ quō mens de
malo sp̄ in peius corru-
ens. in p̄fundū tantē malorū
reducit⁹: audiam⁹ quō vñ unde
eādē ipsa qūq; post multa et
ultima mala ad rectitudinis
integritatē reformat⁹. **S**i em̄
precedencia et subsequētia hui⁹
visionis recte p̄cusem⁹: p̄nto
qđ in hac mystica descriptione ir-
cognoscim⁹ qđ in aplō legim⁹:
quī ubi habūdauit iniquitas. sup̄

habūdauit et grā. **E**x quo sc̄p-
ture loco facile adūtere est: qđ
nulla nr̄a malicia diuinā mi-
sericordiā vincē potest. **Q**uid
em̄ est qđ post succedentes sibi
bestias. posito throno ātiquis
dierū sedet⁹: nisi qđ post multa
sepe viciorū detrimenta. ille qui
ante oīa t̄pa eternus est. per-
uisitante grām cor lubricū in
firma p̄positi stabilitate figit.
et sibi inātionē cōstituit. **E**t
qđ est qđ bestiarū p̄as auferit⁹:
nisi qđ p̄ grām uisitante viciorū
tota tyrannide copita regnū
p̄cā destruitur et regnū p̄petuū
graciose tribuit⁹. **E**d nobis
concedat rex angelorū regnās
in arcē polorū p̄ infinita scā
seculorū Amen.

Expliat tractatus m̄gr̄ richar-
di cāmouin ac prius ad sc̄m
victorē apud parisiū de visioe
danielis quatuor bestiarū p̄f-
manus fr̄s heermāni de amstel-
redam ordis carthulien̄ com⁹
nonne lucis p̄p̄e traictū felicitat⁹.
Anno dñi millesimo qđdingen-
tesimo nonagesimo tertio altēa
die b̄a mauritij ac sociorū eius

312

